LISIÄ SUOMEN VIRALLISEEN TILASTOON.
BIDRAG TILL FINLANDS OFFICIELA STATISTIK.

XI.

LÄÄKINTÖLAITOS.

UUSI JATKO 24.

LÄÄKINTÖHALLITUKSEN KERTOMUS

VUODELTA 1907.

MEDICINALVERKET.

NY FÖLJD 24.

MEDICINALSTYRELSENS BERÄTTELSE

FÖR ÅR 1907.

IV A:1

HELSINKI, 1909
KEISARILLISEN SENAATIN KIRJAPAINOSSA.

Täten saa Lääkintöhallitus syvimmässä alamaisuudessa Teidän Keisarilliselle Majesteetillenne jättää kertomuksen Lääkintölaitoksesta Suomessa vuodelta 1907.

Härmed får Medicinalstyrelsen i djupaste underdånighet till Eders Kejserliga Majestät öfverlämna berättelse om Medicinalverket i Finland för år 1907.

RICHARD SIEVERS.

F. W. Westerlund.

Gust. Rud. Idman.

L. W. Fagerlund.

Walter Laurén.

O. v. Hellens.

Sisällysluettelo. — Innehållsförteckning.

I. Allmänna helso- och sjukvården.
A. Yleiskatsaus piirilääkärien ilmoituksista tarttuvien tautien esiintymisestä piireissä.
A. Öfversikt af provincialläkarenes uppgifter om smittosamma sjukdomars förekomst inom distrikten . . . . . Refer. Med. rådet L. W. Fagerlund — pag. 2
B. Otteita piirilääkärien vuosikertomuksista.
B. Utdrag ur provincialläkarenes årsberättelser . . . . . » » » » » — » 40
C. Otteita kaupunkien terveyshoitolautakuntain kertomuksista.
C. Utdrag ur de af städernas helsovårdsnämnder afgifna årsberättelser . . . . . » » » » » — » 89
D. Utdrag ur kommunalläkarenes årsberättelser . . . . . » » » F. W. Westerlund — » 141
II. Skyddskoppympningen . . . . . » » » L. W. Fagerlund — » 187
III. Sairashoitolaitokset.
Valtion sairashoitolaitokset . . . . » Lääk. neuvos G. R. Idman — » 204
Yleisten sairashuoneitten lasaretiosastot . . . . . » » » » » — » 229
Veneeristen tautien osastot ja ylimääräiset veneeriset sairashuoneet . . » » » » » — » 310
Lapsenpäästölaitokset . . . . . » » » » » — » 322
Mielisairaslaitokset . . . . . » » » » » — » 330
Kuntien sairaalat . . . . . » » » F. W. Westerlund — » 357
Kertomus Takaharjun parantolan toiminnasta . . . . . » » » » » — » 360
Årsberättelse från Hemmet för fallandesjuka å Berga . » Med. rådet » » — » 368
» från Nummela sanatorium . . . . . » » » » » — » 369
» från Högsand sanatorium . . . . . » » » » » — » 377
» fr. Suomussalmi barnhem . . . . . » » » » » — » 380
Badanstalterna . . . . . » » » L. W. Fagerlund — » 384
IV. Kätilölaitos . . . . . » Lääk. neuvos G. R. Idman — » 386
V. Rättsmedicin . . . . . » Med. rådet L. W. Fagerlund — » 390
VI. Apoteksväsendet . . . . . » Assessor W. Laurén — » 401
VII. Veterinärväsendet . . . . . » » Frih. O. v. Hellens — » 418
VIII. Läkarepersonalen . . . . . — » 451
IX. Medicinalstyrelsen . . . . . — » 456
Tabell-Bilagor . . . . . — » I

Kartor utvisande utbredning af skarlakansfeber, messling, halsröta och strypsjuka i Finland år 1907.

A. Yhteenveto piirilääkärien ilmoituksista allamainittujen

A. Sammanställning af provincialläkarenes uppgifter om nedanangifna

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku Antal.	Kuukausi. Månad.
Uudenmaan lääni. Nylands län.						
Helsingin piiri. Helsingfors distrikt.						
Helsinge	52	1, 5, 7—11	S	4, 5, 9	19	7—9, 12
Borgå	—	—	S	6, 7, 9—12	13	7—12
Askula	1	8	—	—	—	—
Pukkila	—	—	—	—	—	—
Sibbo	—	—	M	6, 7, 11, 12	4	7, 8
Pornainen	—	—	82	9—11	—	—
Tuusula	8	5, 8—10, 12	M	5—7, 12	3	7, 8
Nurmijärvi	15	1—3, 8	S	2-4, 6-8, 10, 11	3	8, 10
Mäntsälä	1	12	S	8—12	2	1, 8
Lovisan piiri. Lovisa distrikt.						
Elimäki	2	11, 12	13	3, 5, 6, 11, 12	—	—
Anjala	2	1	—	—	—	—
Strömfors	3	3, 5	—	—	—	—
Perno	—	—	M	3—6	1	8
Liljendal	—	—	4	6	—	—
Mörskom	—	—	—	—	—	—
Lappträsk	—	—	—	—	—	—
Artjärvi	—	—	—	—	1	8
Iitti	32	5—7, 9, 12	3	6	10	8
Jaala	—	—	—	—	2	8
Orimattila	91	5—7, 9—12	M	5, 6, 10	—	—

Huom. Sarekkeesen I on merkitty taudin kohtausten lukumäärä, vaan kuin sitä ei kitsee suuren määrän kohtauksia sisältävä kulkutauti, M kulkutauti sisältävä pienemmän kuluessa tauti on ilmestynyt, merkitsemällä niiden järjestysnumerot 1, 2, 3 etc.

Obs. I kolum I finnes antecknadt antalet fall af sjukdomen, men då detta ej ens S betecknar epidemi med stort antal fall, M sådan med mindre antal samt E enstaka fall. ningsnummer 1, 2, 3 etc.

tautien esiintymisesta piirilääkäripiireissä vuonna 1907.
sjukdomars förekomst inom provinciallläkaredistrikten under år 1907.

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
E	1	—	—	9	2, 7, 8, 11	—	—	M	12
60	1, 2, 4, 5, 12	—	—	7	5, 9—11	—	—	M	2—4, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	6, 7	—	—	1	10	—	—	E	2, 3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	3, 5—7, 10, 11	6	6	1	8	—	—	E	2, 3
—	—	—	—	3	2, 9	—	—	—	—
E	4—10	—	—	4	6, 9, 10	—	—	E	1—4, 12
—	—	—	—	2	4, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	1, 6	—	—	1	1
S	1, 2, 6—10, 12	3	5	5	1, 2, 7, 11	—	—	M	1, 2, 4, 7, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	3, 7, 11	—	—	1	4
—	—	—	—	1	7	—	—	—	—
7	12	—	—	18	4, 5, 8, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	1, 2, 4	—	—	6	2, 10, 11	—	—	10	1

ole voitu tarkalleen määrätä käytetään siihen joku merkityksistä S, M eli E, joista S mermäärän semmoisia ja E yksinäisiä kohtauksia. Sarekkeessa II mainitaan kuukaudet, joitten

närmelsevis kunnat uppgifvas, användes någon af beteckningarna S, M eller E, af hvilka I kolum II angifvas månaderna, under hvilka sjukdomen förekommit, genom deras ord-

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Tammisaaren piiri. *Ekenäs distrikt.*						
Ekenäs landsf.	7	2	—	—	1	6
Pojo	6	1—2	S	1, 3—6	—	—
Snappertuna	6	1, 9, 10	3	6	—	—
Ingå	42	4—7, 9—11	S	6, 10—12	—	—
Degerby	—	—	—	—	—	—
Karis	1	5	—	—	—	—
Tenala	16	1, 4, 11	8	5, 10	2	5, 8
Bromarf	82	1, 3—5, 7, 11	3	6, 12	—	—
Karjalohja	—	—	E	6	3	7—8
Sammatti	—	—	—	—	—	—
Lohjan piiri. *Lojo distrikt.*						
Lohja	—	—	24	4—9, 11, 12	2	7—8
Nummi	—	—	—	—	—	—
Pusula	—	—	—	—	—	—
Vihti	12	1, 2, 8, 12	2	1, 12	1	8
Pyhäjärvi	—	—	—	—	—	—
Sjundeå	—	—	M	5, 6, 8, 11	17	8, 9, 11
Kyrkslätt	41	1, 2, 4, 7—10	S	5—9	3	6, 8
Esbo	26	2, 3, 8-12	12	6, 7	5	8
Turun ja Porin lääni. **Åbo och Björneborgs län.** *Turun piiri.* *Åbo distrikt.*						
Kaarina	3	2	—	—	—	—
Kakskerta	10	3	20	3	—	—
Piikkiö	9	1, 4	45	3, 4, 6	—	—
Kuusluoto	—	—	—	—	—	—
Pemar	2	2, 4	52	1—3	—	—
Pargas	18	5, 7	S	2, 5, 7	—	—
Sauvo	4	1, 9	16	3, 4	—	—
Karuna	8	1, 6	—	—	—	—
Masku	7	2, 3	—	—	—	—
Vahto	—	—	30	4	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
5	2, 10	—	—	1	3	1	12	16	2, 4
13	1—3	—	—	—	—	—	—	36	1—4
2	3	—	—	—	—	1	11	22	1, 2, 4
2	2	—	—	—	—	—	—	S	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	1	—	—	—	—	—	—	28	1—3, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	22	2—4, 11, 12
—	—	—	—	8	1, 4	3	5	S	2—5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	24	9—12	—	—	15	1, 3—6, 9—12
—	—	—	—	1	4	—	—	3	6, 7, 9
4	8	—	—	5	10	—	—	1	6
2	2	—	—	4	10—12	—	—	2	3
—	—	—	—	11	10, 11	—	—	22	11, 12
—	—	—	—	1	10	—	—	1	9
4	1—3	2	11	2	1, 3	1	6	S	1, 2, 11, 12
—	—	—	—	2	3, 9	—	—	—	—
—	—	—	—	1	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	2, 6	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	9	1, 2, 4, 7, 8	—	—	—	—
—	—	—	—	1	5	—	—	—	—
10	8	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Nousiainen	2	2	—	—	—	—
Raisio	2	8	—	—	—	—
Naantalin maas.	—	—	6	7	—	—
Rusko	—	—	—	—	—	—
Maaria	6	1, 2	10	3	—	—
Paattinen	7	3, 5, 7	—	—	—	—
Pöytyä	6	2	10	2	1	8
Yläne	—	—	—	—	—	—
Lieto	6	2, 9	10	3	—	—
Prunkkala	—	—	18	1, 4, 5	—	—
Marttila	10	4, 5	11	5, 6	—	—
Koski	—	—	4	6	—	—
Eura	2	1	—	—	—	—
Karinainen	2	1	—	—	—	—
Oripää	—	—	—	—	—	—
Uudenkaupungin piiri. Nystads distrikt.						
Uudenkaupungin maas.	7	1, 9	—	—	—	—
Uusikirkko	5	2	S	6	—	—
Vehmaa	S	1, 2, 5—8	S	2—4, 6, 7	—	—
Lokalahti	M	2, 5	S	5, 6	—	—
Taivassalo	S	1—6, 12	M	6, 7	—	—
Velkua	S	6	S	3—7	—	—
Iniö	S	1, 2	7	7, 8	—	—
Kustavi	M	2, 9	S	7, 8	—	—
Pyhämaa	—	—	S	6, 7	—	—
Laitila	1	1	—	—	—	—
Mynämäki	S	5—10	S	8, 9	—	—
Karjala	—	—	—	—	—	—
Mietoinen	1	2	S	6	—	—
Lemu	—	—	1	2	—	—
Rymättylän piiri. Rimito distrikt.						
Askainen	1	1	58	2, 3	—	—
Rymättylä	6	2, 6	1	3	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	1	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	8	—	—	—	—
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—
13	1, 2	—	—	25	4, 9. 11, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	25	4—6, 8—12	—	—	—	—
—	—	—	—	4	2, 4, 9	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	6	1, 4	—	—	—	—
—	—	—	—	4	1, 2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
11	7, 9	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
—	—	—	—	2	1	—	—	S	1—5, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
S	2	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
S	1, 2	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
S	1, 2	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
S	1, 2	—	—	5	1, 6	—	—	S	1—5, 12
S	1, 2	—	—	—	—	—	—	S	1—5, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	E	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Merimasku	10	2, 4—7	2	7	—	—
Nagu	46	1—3, 5, 8	166	3—7	—	—
Korpo	1	7	M	10	—	—
Houtskär	14	6	—	—	—	—
Godbyn piiri. Godby distrikt.						
Sund	—	—	—	—	1	5
Vårdö	—	—	—	—	—	—
Saltvik	—	—	—	—	—	—
Finström	41	1—8, 11, 12	—	—	3	7, 12
Geta	—	—	—	—	—	—
Eckerö	—	—	49	8—11	—	—
Hammarland	13	1, 2, 5, 8, 12	—	—	—	—
Lemland	9	1, 2, 4, 12	—	—	—	—
Lumparland	1	4	—	—	—	—
Jomala	25	1—4, 6	—	—	2	7, 9
Föglö	—	—	—	—	—	—
Kökar	13	6, 7	—	—	—	—
Sottunga	—	—	—	—	—	—
Kumlinge	—	—	—	—	—	—
Brändö	—	—	—	—	—	—
Porin piiri. Björneborgs distrikt.						
Porin maaseur.	M	1, 4, 7—9	E	8, 9, 12	—	—
Ulvila	M	2, 4, 6, 8	E	6, 8	—	—
Nakkila	S	1—12	E	12	E	8, 9
Kullaa	—	—	—	—	—	—
Normarkku	—	—	E	5, 9	E	10, 12
Pomarkku	E	8	E	9—12	—	—
Ahlainen	M	3, 5, 9	E	9, 10	—	—
Merikarvia	S	3, 5, 8, 9, 11	S	1—3, 6—10	—	—
Siikainen	S	1—12	—	—	—	—
Eura	25	1—5	10	6, 12	4	2, 9, 10
Kiukainen	—	—	—	—	—	—
Honkilahti	—	—	—	—	1	9
Eurajoki	1	3	—	—	—	—
Luvia	E	1, 8, 9	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	E	12
27	1—5, 7	—	—	58	1—7	—	—	E	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	2	—	—	8	2, 4, 6, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	3	2, 4
—	—	—	—	—	—	—	—	14	2—4, 7, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	29	1, 2, 4-6, 9, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	9	1, 6—8, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	2	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	19	1—3, 7, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	10	1—3, 7, 9, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	43	1—7, 9, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	1	9
—	—	—	—	—	—	—	—	3	4
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	M	3, 12	—	—	S	1, 3, 4, 11, 12
—	—	—	—	E	11	—	—	S	2—4, 12
E	12	—	—	S	10—12	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—4, 8—12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	5, 12
E	6	—	—	2	5, 12	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
7	6, 7	—	—	S	12	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	2, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Lappi	4	1—4	—	—	—	—
Rauman maaseur.	E	1, 6	—	—	—	—
Hinnerjoki	—	—	—	—	—	—
Ikaalisten piiri. *Ikalis distrikt.*						
Ikaalinen	E	1, 11, 12	M	1—4	E	10
Jämijärvi	E	11, 12	—	—	—	—
Parkano	M	10, 11	—	—	—	—
Kankaanpää	M	7—9, 12	S	1—3	—	—
Karvia	M	9—11	—	—	—	—
Honkajoki	—	—	S	1—3	—	—
Hämeenkyrö	S	7—12	S	2, 3	—	—
Viljakkala	E	8	—	—	—	—
Tyrvään piiri. *Tyrvis distrikt.*						
Karkku	—	—	—	—	—	—
Suoniemi	—	—	—	—	38	8—12
Mouhijärvi	—	—	—	—	—	—
Suodenniemi	—	—	—	—	—	—
Lavia	—	—	—	—	—	—
Tyrvää	E	3, 9, 10, 11	M	10—12	—	—
Kiikka	—	—	M	10—12	—	—
Kiikoinen	—	—	—	—	—	—
Salon piiri. *Salo distrikt.*						
Salon kauppala	—	—	S	4, 7, 11, 12	2	2, 12
Uskela	—	—	S	2, 3, 7, 11, 12	8	1, 4, 5
Muurla	—	—	S	5, 11, 12	—	—
Pertteli	—	—	S	11, 12	—	—
Kuusjoki	—	—	S	6, 7, 11, 12	—	—
Halikko	—	—	S	3—6, 11, 12	18	5, 8—12
Angelniemi	—	—	4	3	6	12
Kimito	125	1—8	S	5—12	3	8, 11
Dragsfjärd	68	1—9	S	10—12	1	11
Vestanfjärd	31	1, 4—6, 8	S	10—12	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	M	6, 8, 9, 11, 12	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	E	5, 6, 8, 9	—	—	E	1, 2, 11, 12
E	10	—	—	—	—	—	—	E	1, 11
—	—	—	—	E	7, 9	—	—	E	12
E	10	E	8—10	—	—	—	—	E	4, 8—12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	E	4
—	—	—	—	E	7, 12	—	—	E	2, 11
—	—	—	—	E	7	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
20	5	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
E	5	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	1	1	—	—	S	5, 12
5	1, 2	—	—	—	—	—	—	S	3, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	1	7	—	—	S	12
—	—	—	—	4	8, 12	—	—	S	12
5	3, 7	—	—	1	5	—	—	S	12
4	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Hiittis	11	1, 10	—	—	—	—
Perniö	5	1	S	4—7, 11, 12	—	—
Finby	—	—	39	6	—	—
Kisko	—	—	S	6	2	11
Suomusjärvi	—	—	S	12	—	—
Kiikala	3	1	S	6, 7	—	—
Huittisten piiri. *Hvittis distrikt.*						
Huittinen	—	—	S	4—8, 10—12	4	5, 6, 8
Wampula	—	—	—	—	1	7
Kauvatsa	22	1, 2, 12	—	—	—	—
Punkalaidun	S	2, 8, 12	S	3—8, 10, 12	—	—
Loimaa	4	1, 2	68	1, 3—8	1	1
Metsämaa	—	—	20	1, 2, 11	—	—
Alastaro	2	2	12	5—7	6	1, 2, 5
Kokemäki	28	1—5, 8	1	9	—	—
Harjavalta	5	12	—	—	—	—
Köyliö	—	—	108	6, 7, 9—12	—	—
Säkylä	—	—	—	—	—	—
Hämeen lääni. **Tavastehus län.** *Hämeenlinnan piiri.* *Tavastehus distrikt.*						
Hämeenlinnan maaseur.	4	7, 8	1	12	—	—
Vanaja	—	—	2	6	—	—
Renko	—	—	—	—	—	—
Loppi	3	3	M	6 7,	1	8
Janakkala	3	3, 10	S	5—8, 10	—	—
Hausjärvi	4	4	—	—	1	8
Hauho	1	9	S	5—7	—	—
Tuulos	—	—	—	—	—	—
Hattula	6	1—3	S	8, 10—12	—	—
Tyrväntö	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	1, 2	—	—	5	1, 4, 7, 9, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	10	—	—	—	—	—	—	S	1—3, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	9	—	—	6	5, 9	—	—	S	1, 3, 12
20	1, 7, 9—11	—	—	4	1, 3, 4	—	—	—	—
15	2, 7—9	—	—	—	—	—	—	—	—
1	7	—	—	—	—	—	—	—	—
10	10, 11	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	10	—	—	18	2, 3, 12
—	—	—	—	2	1	—	—	16	2, 3, 12
M	9, 10	—	—	5	2, 6, 7, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	3	—	—	—	—	—	—	7	3, 6
—	—	—	—	—	—	1	7	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	6	4
M	2, 4	—	—	4	7	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Hollolan piiri. *Hollola distrikt.*						
Hollola	S	3, 4, 6—12	5	9, 10	3	6, 7
Kärkölä	—	—	50	10	1	8
Nastola	17	7, 11, 12	32	7	—	—
Padasjoki	—	—	1	7	—	—
Asikkala	—	—	M	1, 10	—	—
Koski	—	—	—	—	—	—
Lampi	—	—	10	7	—	—
Tammelan piiri. *Tammela distrikt.*						
Tammela	7	3	S	1—12	1	8
Jokioinen	—	—	S	3, 8, 10—12	—	—
Humppila	—	—	E	12	—	—
Perttula	—	—	M	1, 2	—	—
Urjala	4	2	S	2—7, 10, 12	1	9
Akaa	—	—	M	1—4, 7	—	—
Kylmäkoski	—	—	E	12	—	—
Somero	—	—	M	3	1	8
Somerniemi	—	—	E	11	—	—
Kalvola	—	—	M	11	5	—
Sääksmäki	1	1	M	2, 3, 10—12	—	5, 7, 9, 10
Tampereen piiri. *Tammerfors distrikt.*						
Pirkkala	E	12	E	1, 4, 5	E	6, 8
Ylöjärvi	E	3, 10	E	7	—	—
Vesilahti	—	—	E	1	—	—
Tottijärvi	E	10—12	—	—	—	—
Lempäälä	—	—	—	—	—	—
Kangasala	—	—	—	—	—	—
Messukylä	—	—	E	2	E	2
Pälkäne	E	3, 6, 9	E	12	—	—
Sahalahti	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
6	6, 12	—	—	3	1, 12	—	—	S	1—5, 7, 8, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	1	—	—	S	3, 12
5	1, 7	—	—	—	—	—	—	S	1, 3, 12
M	3, 4, 6, 8—12	—	—	20	1—5, 8	1	1	S	1—7, 11, 12
E	2, 10, 11	—	—	1	9	2	5, 10	M	3
—	—	—	—	—	—	—	—	M	12
M	4—8	—	—	1	11	—	—	M	11, 12
M	5—8	—	—	6	6, 10, 11	—	—	S	3—6, 11, 12
E	2, 4, 6, 10, 12	—	—	2	2, 10	—	—	S	2—4, 6, 10, 12
—	—	1	4	1	12	—	—	M	11, 12
M	5, 6, 10, 12	—	—	—	—	—	—	M	11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	11, 12
—	—	23	1, 6, 8, 9	2	2, 4	—	—	S	1—5, 9—12
E	1, 5, 12	—	—	E	11, 12	—	—	—	—
E	2, 9, 12	—	—	—	—	—	—	—	—
E	11	—	—	E	1, 5, 9, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	2, 3	—	—	E	8, 11	—	—	—	—
E	4, 8	E	9	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	E	2, 3, 5-7, 10, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Jämsän piiri. *Jämsä distrikt.*						
Jämsä	—	—	S	6, 7, 9—12	20	5—8
Korpilahti	—	—	S	5, 8, 11	—	—
Längelmäki	—	—	—	—	—	—
Kuorevesi	—	—	—	—	—	—
Eräjärvi	—	—	—	—	—	—
Luopioinen	—	—	—	—	—	—
Kuhmalahti	—	—	—	—	—	—
Kuhmoinen	—	—	M	7, 9, 11	—	—
Ruoveden piiri. *Ruovesi distrikt.*						
Ruovesi	—	—	3	6	—	—
Kuru	S	11	—	—	1	11
Teisko	—	—	—	—	—	—
Orivesi	12	5—7, 10	—	—	8	1—3, 6, 11
Viipurin lääni. **Viborgs län.** *Viipurin piiri.* *Viborgs distrikt.*						
Viipurin maaseurak.	134	1—12	S	9, 11, 12	7	8—10, 12
Uusikirkko	17	2, 5, 8, 11	—	—	1	5
Kuolemajärvi	—	—	—	—	—	—
Säkkijärvi	2	12	—	—	—	—
Koivisto	—	—	—	—	8	1, 6
Johannes	5	2, 4	48	5—9	—	—
Lavansaari y. m saaria	—	—	—	—	—	—
Haminan piiri. *Fredrikshamns distrikt.*						
Vehkalahti	—	—	3	5, 7	—	—
Sippola	—	—	1	12	—	—
Vironlahti	2	2, 3	—	—	2	2, 10
Miehikkälä	14	12	—	—	—	—
Pyhtää	—	—	—	—	—	—
Kymi	28	8—10	—	—	3	8
Suursaari y. m. saaria	11	12	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
71	1—11	10	7, 10—12	6	2, 5—7	1	1	S	1—6, 10—12
—	—	5	10—12	8	3, 8, 10	—	—	M	2, 3, 10—12
E	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	1, 7, 9	—	—	5	7, 10, 12	—	—	3	1
2	12	M	9, 11, 12	35	10—12	—	—	S	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	8	2	5, 11	18	1—6, 10, 11
—	—	—	—	68	1—4, 6—12	5	6, 7	M	1, 2, 12
—	—	—	—	31	4, 6, 8-10, 12	—	—	M	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	4	—	—	10	4, 7, 10—12	—	—	M	12
—	—	—	—	50	1, 2, 8—12	—	—	M	1, 2
8	5	—	—	14	4, 5, 9—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	18	1, 3, 10—12	—	—	S	1—4, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	1, 3	—	—	—	—	—	—	S	1—4, 12
40	1—3	—	—	13	6, 11, 12	—	—	S	2, 3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	8	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Lappeenrannan piiri. Villmanstrands distrikt.						
Lappvesi	S	1—12	E	11	M	1—12
Luumäki	S	6—12	S	1, 2	—	—
Valkeala	S	1—12	S	1—12	E	2, 5, 6, 8, 9, 11
Lemi	—	—	—	—	E	12
Taipalsaari	S	3—12	M	1, 2	E	3, 4, 6—9
Savitaipale	E	10	E	5, 6	E	6, 7, 11
Suomenniemi	—	—	—	—	—	—
Antrean piiri. St. Andreæ distrikt.						
Antrea	20	1, 8	—	—	—	—
Joutseno	22	1—12	—	—	—	—
Jääski	64	1—12	7	4, 9	—	—
Kirvu	M	1—7	—	—	3	2, 3, 8
Ruokolahti	42	1—12	6	4, 10	—	—
Rautjärvi	4	1	—	—	—	—
Muolan piiri. Mohla distrikt.						
Muola	25	1—5, 9	28	6—8, 10—12	7	3, 6, 8, 9
Heinjoki	25	2	—	—	—	—
Kivennapa	14	1, 2, 6, 9, 11	11	3, 5, 11	11	1, 3, 6, 7, 9, 11
Valkjärvi	—	—	—	—	2	6, 10
Rautu	1	7	—	—	—	—
Käkisalmen piiri. Kexholms distrikt.						
Käkisalmen maaseur.	27	1—3, 5	—	—	—	—
Kaukola	55	1—6, 8	—	—	—	—
Räisälä	22	1, 3	—	—	—	—
Pyhäjärvi	58	1-3, 6—8, 10	—	—	12	1, 8—10, 12
Hiitola	53	1—6	—	—	—	—
Ilmes	—	—	—	—	—	—
Tiurula	—	—	—	—	—	—
Sakkola	31	1, 2, 6	—	—	—	—
Metsäpirtti	4	1	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	E	5—7, 10, 11	M	1-3, 6, 8, 10-12	—	—		
—	—	—	—	M	8, 10	—	—		
M	1—12	—	—	S	1—12	—	—		
—	—	—	—	E	5, 10	—	—	S	1, 2, 12
E	5	E	9	E	1, 2, 9—11	—	—		
E	11	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	1	1	—	—	E	1
—	—	—	—	1	4	—	—	—	—
—	—	—	—	8	1, 6, 8, 12	—	—	S	1—5
5	2, 7, 8	—	—	8	2, 4, 7, 8	—	—	36	1—8
—	—	1	10	16	1—12	—	—	7	1, 2, 8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	3, 11	5	3, 4, 8	28	1—3, 6—12	—	—	S	1, 2, 9, 10, 12
—	—	—	—	10	2	—	—	—	—
10	1, 2, 9, 11	9	1—3, 7, 8, 10	81	1—4, 6—12	—	—	S	1—3, 5
11	7—9, 11, 12	2	2	23	1, 3, 5, 9—11	—	—	S	1
—	—	—	—	5	12	—	—	S	12
—	—	—	—	13	1, 2, 11, 12	—	—	3	2
—	—	—	—	13	1, 11	—	—	3	2
5	3—5	—	—	15	1—5, 12	—	—	1	2
—	—	—	—	12	1, 2, 5, 10, 11	—	—	—	—
19	5, 7—12	5	4, 6, 7	5	1, 7, 12	1	9	2	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	26	1, 7—11	—	—	17	2, 3, 5, 6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Mässling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Kurkijoen piiri. *Kronoborgs distrikt.*						
Kurkijoki	S	1—6, 8—12	M	1, 2, 6	3	8
Parikkala	23	6, 9, 11, 12	—	—	—	—
Jaakkima	S	1, 2, 4, 5, 7-11	M	1,5,7,8,11,12	—	—
Sortavalan piiri. *Sordavala distrikt.*						
Sortavalan maas	E	1—4	—	—	E	9, 10
Uukuniemi	E	1	—	—	—	—
Ruskeala	E	1	—	—	—	—
Soanlahti	—	—	—	—	—	—
Salmin piiri. *Salmis distrikt.*						
Salmi	—	—	14	5	—	—
Suistamo	8	1, 2	—	—	—	—
Impilahti	15	4—6, 8, 9	1	3	7	7, 12
Kitele	—	—	—	—	—	—
Suojärvi	M	5, 6	—	—	—	—
Korpiselkä	—	—	—	—	—	—
Mikkelin lääni. **St. Michels län.**						
Mikkelin piiri. *St. Michels distrikt.*						
Mikkelin maaseurak.	—	—	105	4—7, 9—12	7	8, 10
Hirvensalmi	—	—	7	2, 3, 5, 8, 10	1	9
Kangasniemi	—	—	28	1, 2, 4—6, 10	—	—
Ristiina	1	1	—	—	4	1, 11
Anttola	—	—	17	2—4, 9	3	7, 8
Heinolan piiri. *Heinola distrikt.*						
Heinolan maaseurak.	2	1	—	—	1	8
Sysmä	21	1—3, 5	M	1—3, 11, 12	—	—
Luhanko	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	8	11	4	7, 8, 10	—	—	S	1—5, 12
—	—	—	—	24	2, 3, 6, 9, 10, 12	—	—	2	2
—	—	—	—	M	1, 2, 4, 8	—	—	S	2, 3
S	1, 10—12	—	—	E	1	—	—	E	3, 4, 12
E	2—10	—	—	—	—	—	—	—	—
E	2, 4, 5	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	2—4, 7	5	9	10	9, 11, 12	—	—	—	—
S	4—7	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1, 7—12	—	—	1	1	—	—	14	1, 3, 5, 8, 10, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	1, 3, 9	—	—	E	2, 3
M	8	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	6	10, 11	3	3, 6, 11	—	—	S	1, 4, 5, 12
—	—	9	7, 8	1	9	—	—	S	12
23	1—4, 10, 12	7	1—3	4	1, 3, 4	—	—	S	1, 4, 5, 12
—	—	4	11	—	—	—	—	S	2, 4, 12
24	3—5	7	7, 8	1	9	—	—	70	11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	3, 5, 6	6	10—12	—	—	—	—	58	1, 3—12
—	—	—	—	—	—	—	—	3	2, 3

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Hartola	—	—	M	7, 11, 12	1	8
Joutsa	4	8	4	5, 6, 9	—	—
Leivonmäki	12	7	—	—	—	—
Mäntyharju	M	1, 2, 6, 11, 12	1	6	1	1
Joroisten piiri. *Jorois distrikt.*						
Joroinen	4	3, 9	S	1—4, 7, 8, 12	2	8, 12
Juva	—	—	101	5—8	—	—
Pieksämäki	—	—	S	2, 11, 12	—	—
Jäppilä	—	—	—	—	—	—
Haukivuori	—	—	20	6	—	—
Heinävesi	—	—	—	—	—	—
Savonlinnan piiri. *Nyslotts distrikt.*						
Sääminki	9	10	M	1, 2	20	1—10, 12
Kerimäki	25	1—4, 6, 9—12	M	2, 6	12	2, 3, 6, 7, 11, 12
Sulkava	—	—	13	6, 12	1	5
Rantasalmi	—	—	—	—	—	—
Kangaslampi	—	—	—	—	—	—
Savonranta	—	—	—	—	1	2
Puumala	—	—	15	6, 7	—	—
Enonkoski	1	5	—	—	1	11
Kuopion lääni. **Kuopio län.** *Kuopion piiri.* *Kuopio distrikt.*						
Kuopio	—	—	S	10—12	5	8
Karttula	2	1	S	1—3, 9, 10	—	—
Maaninka	—	—	S	2, 12	—	—
Tuusniemi	—	—	—	—	—	—
Pielavesi	11	12	S	1—8, 10	—	—
Keitele	12	5	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
2	3, 7	—	—	1	8	—	—	19	1, 3—6, 8, 10, 12
—	—	2	8	1	8	—	—	41	1—6, 11, 12
—	—	—	—	1	1	—	—	3	1, 2
6	3, 5, 11, 12	—	—	2	1	—	—	M	1—6, 11, 12
—	—	—	—	25	5, 10—12	1	2	S	1—3, 12
—	—	—	—	1	12	—	—	—	—
3	3	—	—	20	9, 11, 12	—	—	S	1—3, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	6	—	—	—	—
—	—	1	9	3	9, 12	—	—	M	1, 2, 5
—	—	—	—	3	11, 12	—	—	M	1
—	—	9	12	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	2, 5	—	—	10	1
—	—	—	—	2	8	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	3	7, 12	—	—	—	—	S	1—3, 12
—	—	—	—	1	5	—	—	—	—
—	—	—	—	7	6, 9, 10	—	—	S	1, 11, 12
1	7	5	1, 7	35	1—10, 12	—	—	S	1, 2, 12
—	—	6	2	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
10	11	—	—	S	1, 6, 8—12	—	—	S	12
2	2	—	—	6	10—12	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Mässling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Rautalammin piiri. Rautalampi distrikt.						
Rautalampi	1	1	M	6—9, 11, 12	—	—
Vesanto	—	—	—	—	—	—
Leppävirta	—	—	72	1—6, 8	—	—
Suonenjoki	—	—	S	6—12	—	—
Hankasalmi	—	—	M	12	—	—
Iisalmen piiri. Idensalmi distrikt.						
Iisalmen maaseurak.	S	2—12	M	1, 4, 6	M	1, 3, 4
Kiuruvesi	29	1, 5, 7—9	—	—	M	1, 2
Lapinlahti	5	7, 8	—	—	12	1, 3, 9
Nilsiä	26	1, 3, 11, 12	—	—	8	9
Pielisjärven piiri. Pielisjärvi distrikt.						
Pielisjärvi	24	10—12	—	—	12	7, 10
Juuka	9	10, 12	M	5, 6	2	7
Nurmes	—	—	1	7	10	5, 6, 8—11
Rautavaara	—	—	—	—	—	—
Tohmajärven piiri. Tohmajärvi distrikt.						
Tohmajärvi	20	1, 2, 7, 8, 11	—	—	—	—
Pälkjärvi	—	—	—	—	—	—
Ilomantsi	8	1—6	—	—	—	—
Kitee	6	1—5	E	1—12	—	—
Kesälahti	1	11	M	1—12	—	—
Kiihtelysvaara	10	1—3	—	—	—	—
Joensuun piiri. Joensuu distrikt.						
Kaavi	—	—	—	—	1	3
Liperi	—	—	—	—	3	2, 3
Kontiolahti	S	1—6, 8, 12	—	—	6	1, 4, 5, 11

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
1	1	—	—	46	1—6, 8—12	—	—	S	1, 2, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	8	3, 12	—	—	S	1, 12
3	1	—	—	42	1—4, 6—12	—	—	S	1, 2, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	12
M	2, 3, 5	—	—	—	—	—	—	S	12
E	1, 2	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
3	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	50	1—9, 11, 12
—	—	—	—	1	11	—	—	S	1, 12
—	—	—	—	1	9	—	—	—	—
S	1—12	—	—	3	1, 2, 5	—	—	S	1—12
E	1—12	—	—	—	—	—	—	E	1—12
—	—	—	—	5	1—6	—	—	E	1—12
M	1—12	—	—	2	1, 2	—	—	S	1—12
E	6—12	—	—	—	—	—	—	E	1—12
E	1—12	—	—	—	—	—	—	E	1—12
—	—	1	4	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	M	12
S	1, 2, 5, 7, 8	3	10	1	2	—	—	M	1, 12

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Eno	M	4	—	—	—	—
Polvijärvi	—	—	—	—	—	—
Kuusjärvi	—	—	—	—	—	—
Rääkkylä	—	—	—	—	—	—
Vaasan lääni. Vasa län.						
Vaasan piiri. Vasa distrikt.						
Mustasaari	19	4, 12	S	1—3	—	—
Replot	—	—	—	—	—	—
Qveflax	—	—	M	2	—	—
Malax	14	4, 7, 8, 10	—	—	—	—
Petalax	M	7, 8	1	7	—	—
Bergö	—	—	—	—	—	—
Solf	M	3, 4	S	7	—	—
Pörtom	4	6, 10	—	—	—	—
Laihia	5	1, 3	S	1—3, 5, 12	1	3
Jurva	S	1, 4	—	—	—	—
Vähäkyrö	—	—	E	6, 12	—	—
Isokyrö	5	1, 7	S	8, 10, 12	4	1, 2, 5, 9
Ylistaro	—	—	E	6, 7	2	8, 9
Kristiinankaupungin piiri. Kristinestads distrikt.						
Närpes	170	1—6, 9, 10	109	1—3, 6	—	—
Korsnäs	145	2—5, 8—12	M	5—8	—	—
Öfvermark	101	2—6	6	2	—	—
Lappfjärd	10	1—4	1	4	11	1—3, 11
Sideby	2	1	11	1—4	1	4
Isojoki	—	—	3	1	—	—
Karijoki	6	1	—	—	2	3
Kristinestads landsf.	—	—	6	3, 4	1	6
Ilmajoki	17	2, 9, 10	97	1—3	1	10
Seinäjoki	9	1, 2	2	5	—	—
Teuva	9	4, 8	—	—	1	12
Kauhajoki	—	—	6	3, 6	2	5

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
M	7	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	4, 10	—	—	—	—	—	—	—	—
M	10, 11	—	—	E	10	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	12	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	10	—	—	1	6	—	—	—	—
1	8	—	—	—	—	—	—	1	3
E	4	—	—	—	—	—	—	—	—
2	2, 6	—	—	7	6, 9	—	—	1	2
28	1, 5	—	—	—	—	—	—	S	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	9, 12	—	—	M	1—7, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1, 4, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	6	—	—	3	1, 2
25	4—6, 9	2	9	3	3, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	1, 2	—	—	—	—
—	—	—	—	2	8	—	—	26	1, 2, 6-8, 10-12

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Kurikka	10	6	S	4, 5	1	6
Jalasjärvi	—	—	S	1—3	—	—
Peräseinäjoki	17	3, 10	—	—	1	6
Uudenkarlepyyn piiri. Nykarleby distrikt.						
Nykarleby landsf.	—	—	3	1, 3, 4	—	—
Jeppo	—	—	—	—	—	—
Munsala	—	—	7	1, 3	1	9
Alahärmä	—	—	—	—	—	—
Vörå	2	4, 5	7	4—6	1	10
Oravais	—	—	3	1, 6	1	9
Maxmo	—	—	2	3	—	—
Lapua	—	—	1	6	—	—
Kauhava	—	—	—	—	—	—
Ylihärmä	—	—	—	—	—	—
Nurmo	—	—	—	—	—	—
Kokkolan piiri. Gamlakarleby distrikt.						
Kaustinen	—	—	—	—	—	—
Veteli	—	—	1	8	—	—
Perho	—	—	—	—	—	—
Halsua	—	—	—	—	—	—
Pedersöre	34	1—3, 5—7	—	—	—	—
Purmo	—	—	—	—	—	—
Larsmo	—	—	5	1	—	—
Esse	2	4	—	—	5	11
Kronoby	78	1, 5—12	11	6, 7	12	1, 7, 8
Terijärvi	—	—	M	10	—	—
Kokkolan maaseur.	7	7, 8, 10—12	M	7, 11, 12	6	1, 7, 10
Nedervetil	1	11	—	—	—	—
Kälviä / Ullava	—	—	S	7, 10, 12	2	11
Lohtaja	—	—	—	—	—	—
Himanka	3	7, 10	—	—	2	8
Kannus	6	2, 6	M	7	3	1
Toholampi	M	1, 2, 4	M	6, 8	—	—
Lestijärvi	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
S	9, 11, 12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	10	—	—	M	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	1, 3	—	—	—	—
3	6, 8, 10	—	—	1	8	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	10—12	—	—	—	—	—	—	—	—
6	6—10	—	—	5	5, 6	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—
7	3, 6—8	—	—	3	1, 12	—	—	—	—
3	9, 10	1	4	1	8	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	M	3, 12
3	1	—	—	—	—	—	—	M	2, 3, 5, 7, 12
M	1, 2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	2, 7
1	7	—	—	1	12	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	3	12
E	1, 2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	7	—	—	2	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 5, 7, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	4	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	1	7
1	12	—	—	—	—	—	—	M	1, 2, 6, 12
1	2	—	—	—	—	—	—	E	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	1—3, 12
1	7	—	—	2	1	—	—	S	2, 3, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Kuortaneen piiri. *Kuortane distrikt.*						
Kuortane	—	—	S	6—9	1	5
Alavus	1	5	2	7	—	—
Töysä	—	—	—	—	—	—
Keuru	—	—	S	4—7, 10—12	1	7
Multia	S	11, 12	—	—	—	—
Pihlajavesi	1	12	—	—	—	—
Lappajärvi	—	—	—	—	—	—
Evijärvi	—	—	—	—	—	—
Vimpeli	—	—	—	—	—	—
Alajärvi	—	—	—	—	—	—
Kortesjärvi	—	—	—	—	—	—
Soini	—	—	—	—	1	7
Lehtimäki	—	—	—	—	—	—
Virrat	S	3, 5—7, 9—11	1	2	—	—
Ätsäri	—	—	—	—	—	—
Jyväskylän piiri. *Jyväskylä distrikt.*						
Jyväskylän maaseurak.	2	2	S	3—7, 10	—	—
Laukaa	9	1, 9	M	4—6, 8—11	1	8
Sumiainen	—	—	—	—	—	—
Konginkangas	—	—	M	1, 4	—	—
Saarijärvi	—	—	—	—	—	—
Karstula	—	—	—	—	—	—
Uurainen	—	—	—	—	—	—
Viitasaari	M	1—5, 11, 12	M	1—5, 7	—	—
Pihtipudas	5	9, 10	M	1	—	—
Kivijärvi	—	—	—	—	—	—
Petäjävesi	2	3	—	—	—	—
Oulun lääni. **Uleåborgs län.** *Oulun piiri.* *Uleåborgs distrikt.*						
Oulun maaseurak.	1	9	S	3—5	—	—
Oulunsalo	—	—	61	6, 7	—	—
Liminka	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
5	7, 9	—	—	—	—	—	—	M	2—4, 12
1	5	—	—	—	—	—	—	S	1—4, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	2, 3
—	—	—	—	4	10	—	—	S	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	10	—	—	—	—	—	—	—	—
S	6, 7, 10	—	—	—	—	—	—	—	—
7	1, 2	3	9	S	1—4, 7—12	1	10	S	2, 7, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	2, 12
2	9	4	7	11	1, 5, 7, 9, 12	—	—	S	1—4, 12
7	11	—	—	M	1, 2, 5—12	—	—	S	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	12	—	—	7	9, 11, 12	—	—	S	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	8	2, 5. 8, 9	—	—	M	1—4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	14	4, 8	—	—	M	1, 2, 4
6	8	—	—	4	10—12	—	—	S	12
—	—	—	—	43	1, 2—7	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—		

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Kempele	—	—	—	—	—	—
Tyrnävä	—	—	E	8—10	—	—
Temmes	—	—	M	1, 2	—	—
Lumijoki	—	—	—	—	—	—
Muhos	—	—	E	6	—	—
Utajärvi	—	—	—	—	—	—
Kiiminki	—	—	S	5	6	3, 4
Ylikiiminki	—	—	S	4, 5	—	—
Haukipudas	—	—	E	3	—	—
Ii	6	8	S	1—5, 11	—	—
Kuivaniemi	—	—	S	5	—	—
Raahen piiri. Brahestads distrikt.						
Salon emäseur	—	—	1	5	1	9
Salon kap	—	—	—	—	—	—
Vihanti	—	—	S	2, 8	1	9
Siikajoki	1	9	1	6	—	—
Revonlahti	—	—	13	1	6	2
Paavola	—	—	—	—	—	—
Rantsila	—	—	—	—	—	—
Hailuoto	—	—	—	—	—	—
Kalajoen piiri. Kalajoki distrikt.						
Kalajoki	—	—	1	10	—	—
Alavieska	—	—	E	11	—	—
Ylivieska	M	2—6, 10, 11	S	1, 3—6	1	2
Sievi	—	—	1	1	—	—
Rautio	—	—	3	4	—	—
Pyhäjoki	—	—	—	—	—	—
Merijärvi	—	—	M	7—9, 11	—	—
Oulainen	—	—	M	5	—	—
Haapajärven piiri. Haapajärvi distrikt.						
Haapajärvi	—	—	E	4, 7	—	—
Reisjärvi	—	—	—	—	—	—
Nivala	3	1	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
3	8	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—		
E	7, 8	—	—	8	8—10	—	—		
S	8, 9	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—		
S	2, 4—9	—	—	—	—	—	—	S	1, 4, 5, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	1	5	—	—	7	1, 2, 6
—	—	—	—	1	6	—	—	7	1, 2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
7	2	—	—	—	—	—	—	3	7
7	1, 5, 8	—	—	—	—	—	—	1	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62	4, 12	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1—4, 6, 10	—	—	1	6	—	—	M	2—4, 12
3	1, 2	—	—	2	11	—	—	—	—
6	2, 10	—	—	1	12	—	—	S	2, 3, 10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	E	11	—	—	—	—
—	—	—	—	4	11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	4	—	—	—	—	—	—	—	—
E	4	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1, 4, 6	—	—	—	—	—	—	4	1

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Messling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Pyhäjärvi	—	—	1	9	—	—
Kärsämäki	—	—	M	2	—	—
Haapavesi	—	—	—	—	1	10
Piippola	M	12	M	8	—	—
Pulkkila	—	—	M	6, 8	—	—
Kestilä	—	—	M	5, 6	—	—
Kajaanin piiri. *Kajana distrikt.*						
Paltamo	—	—	—	—	1	11
Kajaanin maaseurak.	27	7, 8, 10	4	1	—	—
Säräisniemi	—	—	M	2, 6, 7, 11	—	—
Hyrynsalmi	—	—	—	—	—	—
Puolanka	—	—	1	1	—	—
Ristijärvi	—	—	11	7—9	—	—
Suomussalmi	—	—	—	—	16	6—8
Sotkamo	—	—	1	1	14	1—3, 7, 10—12
Kuhmoniemi	—	—	—	—	—	—
Tornion piiri. *Torneå distrikt.*						
Kemin maaseurak.	—	—	S	1—3, 5, 6	8	6—8, 12
Simo	1	9	M	1—3	—	—
Tervola	—	—	M	1—3	3	12
Alatornio	—	—	M	3, 5—7	1	2
Karunki	—	—	M	6	—	—
Ylitornio	—	—	11	9	—	—
Turtola	—	—	—	—	—	—
Kolari	—	—	M	4	—	—
Pudasjärven piiri. *Pudasjärvi distrikt.*						
Pudasjärvi	—	—	—	—	—	—
Taivalkoski	—	—	—	—	—	—
Kuusamo	—	—	—	—	2	3, 6

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
E	11	—	—	—	—	—	—	—	—
M	2, 6, 7	—	—	—	—	—	—	—	—
M	5—11	—	—	—	—	—	—	7	8, 9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	11	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	9	10, 11	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
2	1, 2	—	—	6	5, 8, 9, 11	—	—	S	7, 8, 12
2	2, 4	—	—	—	—	—	—	S	12
5	6, 10	—	—	4	6	—	—	S	12
4	2, 3	—	—	—	—	—	—	S	12
2	1, 5	—	—	6	9—12	—	—	S	12
—	—	—	—	2	11	—	—	S	12
4	2, 5	—	—	40	3—7, 9, 10	—	—	S	3—6, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	8	4, 12
—	—	—	—	12	4, 5	—	—	12	5, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	9	8	4	—	—	—	—
—	—	—	—	2	4, 6	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	4	—	—	8	3
—	—	—	—	4	1, 2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	4	4

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallläkaredistrikt, socknar och kapell.	Tulirokko. Skarlakansfeber.		Tuhkarokko. Mässling.		Lavantauti. Tarmtyfus.	
	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
Rovaniemen piiri. *Rovaniemi distrikt.*						
Rovaniemi	—	—	M	1, 2	—	—
Kemijärvi	—	—	M	1, 2	—	—
Kuolajärvi	—	—	—	—	—	—
Kittilän piiri. *Kittilä distrikt.*						
Kittilä	—	—	S	1—7	—	—
Muonioniska	—	—	S	3, 4	1	11
Enontekiäinen	—	—	E	3	—	—
Sodankylä	—	—	M	3, 5, 7	6	12
Inari	—	—	S	8—10	1	12
Utsjoki	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta.		Punatauti. Rödsot.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka.		Horkka. Frossa.		Influensa. Influensa.	
Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.	Luku. Antal.	Kuukausi. Månad.
—	—	—	—	7	1, 2	—	—	M	1—4, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	1	—	—	E	2—5	—	—	—	—
M	9, 10	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Meningitis cerebro-spinalis epidemica.

Åbo o. Björneborgs	län,	Ikalis	distrikt,	Kankaanpää	socken,	2	fall	XII.
» »	»	»	»	Tavastkyrö	»	1	»	VII.
» »	»	Salo	»	Bjernå	»	1	»	IV.
Tavastehus	»	Ruovesi	»	Orivesi	»	2	»	IV, VI.
Viborgs	»	Mohla	»	Mohla	»	3	»	III, V, VII.
»	»	»	»	Kivinebb	»	1	»	VI.
»	»	Kexholms	»	Kexholm	»	2	»	VII, XII.
»	»	»	»	Kaukola	»	1	»	VII.
St. Michels	»	Heinola	»	Sysmä	»	1	»	IX.
Kuopio	»	Kuopio	»	Karttula	»	8	»	III, V, VI.
»	»	»	»	Maaninga	»	3	»	II.
»	»	»	»	Pielavesi	»	2	»	I.
»	»	»	»	Keitele	»	2	»	IV.
»	»	Rautalampi	»	Rautalampi	»	1	»	VII.
»	»	»	»	Vesanto	»	2	»	VI, IX.
»	»	»	»	Suonenjoki	»	1	»	IV.
»	»	Pielisjärvi	»	Nurmes	»	4	»	XII.
Vasa	»	Vasa	»	Laihia	»	2	»	VI.
»	»	Kristinestads	»	Ilmola	»	3	»	VI, XI.
»	»	Jyväskylä	»	Viitasaari	»	2	»	II.
Uleåborgs	»	Brahestads	»	Paavola	»	1	»	II.
»	»	Kalajoki	»	Kalajoki	»	2	»	II.
»	»	»	»	Rautio	»	1	»	XII.
»	»	Kajana	»	Hyrynsalmi	»	1	»	X.
»	»	»	»	Puolango	»	1	»	X.
»	»	Torneå	»	Kemi	»	1	»	I.
»	»	»	»	Nedertorneå	»	2	»	IV.
»	»	»	»	Kolari	»	2	»	IV, VI.
»	»	Pudasjärvi	»	Kuusamo	»	1	»	IV.
»	»	Rovaniemi	»	Rovaniemi	»	5	»	I.

Varicellae.

Åbo o. Björneborgs	län,	Rimito	distrikt,	Nagu	socken,	3	fall	V.
» »	»	Hvittis	»	Hvittis	»	3	»	VI.
Tavastehus	»	Ruovesi	»	Orivesi	»	8	»	V.
Kuopio	»	Pielisjärvi	»	Juuga	»	2	»	VII.
Vasa	»	Kristinestads	»	Peräseinäjoki	»	3	»	X.

B. Otteita piirilääkärien vuosikertomuksista.
B. Utdrag ur provincialläkarenes årsberättelser.

Uudenmaan lääni. *Helsingin piiri.* Suurempi kuolevaisuus 1907 kuin 1906 aiheutuu nähtävästi siitä, että kulkutaudit 1907 rasittivat piiriä enemmän kun 1906. Tuhkuriin ja tulirokkoon kuoli 1907 44 henkilöä, 1906 ainoastaan 2. Akuuttiseen keuhko- ja keuhkopussitulehdukseen kuoli 1907 78 henkilöä, 1906 ainoastaan 37. Hinkuun sitävastoin 1906 enemmän, eli 29, kuin 1907 (18).

Tulirokko ilmestyi joteskin uhkaavana Helsingin maalaiskunnassa elo- ja syyskuussa, varsinkin senvuoksi, että yleinen tuhkuriepidemia oli keväällä kulkenut läpi kunnan ja yleisö oli hyvin itsepintainen pitämään tulirokonkin tuhkurina. Vaara saatiin sentään verrattain vähiin rajoitetuksi, pääasiallisesti sen kautta, että olin juuri samaan aikaan onnistunut taivuttamaan kunnan valtuustoa 4 p:ltä syyskuuta ottamaan kunnan palvelukseen kiertävän sairaanhoitajan, joka on osottanut olevansa toimeensa hyvin sopiva. Sanomalehtikirjoituksilla ja suullisestikin koetin ahkeraan yleisölle selvitellä tuhkurin ja tulirokon eroavaisuudet.

Niinikään uhkaavana ilmautui tauti Nurmijärvellä, lähellä Hyvinkään asemaa, mutta läänin Herra Kuvernöörin suosiollisella avulla sain kuntaa taivutetuksi viipymättä palkkamaan kiertävän sairaanhoitajan sekä onnistuin hankkimaan sinne sopivan henkilön. Tuusulassakin ilmautui tulirokko- tapauksia, joista tauti nähtävästi helposti olisi voinut levetä, mutta kunnanlääkärin, toht. Wænerbergin, pontevan toiminnan kautta vaara siellä myöskin torjuttiin.

Tuhkuri liikkui epidemisenä useissa piirin kunnissa, toisissa enemmän kevään ja kesän kuluessa (Helsingin maaseurak., Sipoo, Tuusula, Nurmijärvi), toisissa syksympänä (Porvoon maaseurak., Pornainen, Mäntsälä). Pornaisissa se rajoittui yhteen ainoaan kylään (vähän Laukosken kylään). Siihen vaikutti se sattuma, että toht. Heliniltä Porvoossa sain telefonitse tietoa eräässä perheessä ilmestyneistä ensimmäisistä tapauksista. Ilmoitin silloin saapuvani Pornaisiin pitämään esitelmän tuhkurista ja tulirokosta ja esitelmätilaisuus sattui juuri 14 päivälle sanottujen tautitapausten alkamisesta. Kunnallislautakunnan esimies oli minulle muutamia päiviä ennen tuloani ilmoittanut sekä vakuutti vielä esitelmätilaisuudessa yleisön kuullen, että tauti jo oli loppunut kun ei uusia tapauksia ollut ilmautunut ja sairastuneet jo olivat paranemassa, jopa jo jalkeilla. Siihen huomautin, että olin vartavasten tullut esitelmää pitämään sen

vuoksi, että odotin taudin juuri alkavaksi päivinä esitelmäni jälkeen, mutta että tauti oli mahdollisesti rajoitettavissa tuohon yhteen kylään jos vaan yleisö itse piti rajoittamisesta huolen. Ja kun sitte todellakin esitelmäni jälkeisenä päivänä useita lapsia Laukoskella sairastui tuhkuriin, uskoi kansa todeksi mitä olin esitelmätilaisuudessa taudista kertonut ja siten minulle, käytettävänäni olevan kiertävän sairaanhoitajan avulla, jonka samalla myös olin Nurmijärveltä siirtänyt Laukoskelle, onnistui rajoittaa taudin tuohon yhteen ainoaan kylään, vaikka siellä melkein kaikki kylän lapset eli 82 joutuivatkin taudin valtaan. Tämähän nyt ei itsessään ole mikään niin kerskaamista ansaitseva asia, mutta ansainnee mainitsemista osottamaan ainoan tien millä kansaamme on saatava irti luulostaan, etteivät taudit tartu. Usein ennenkin on minulle onnistunut, käyttämällä inkubationiajan hyväkseni, saamaan kansaa uskomaan sanoihini, muun muassa useitakin kertoja uskomaan lavantaudin tarttuvaisuuteen; vaan valppaasti täytyy käyttää oikean hetken ennustuksiinsa.

Tussis convulsiva, difteri ja influensa liikkuivat myös siellä täällä, kuitenkin vaan hajallaan esiintyvissä tapauksissa.

Esiintyvistä taudeista herätti kuitenkin vuoden kuluessa suurinta huomiota lavantauti, siitä syystä, että tauti niin äkisti ja rajusti ilmeni Helsingin kaupungissa syyspuolella kesää. Vaikka tauti yhteen aikaan jo näytti kylläkin uhkaavalta piirini maalaiskunnissakin rajoittui tauti kuitenkin niissä joteskin vähiin, pääasiallisesti sen kautta, että Helsingin kaupunki kiitettävällä auliudella otti maaseutusairaatkin kulkutautisairashuoneisiinsa. Omasta puolestani julkaisin sanomalehdissä useita lavantautia, sen vastustamista ja hoitoa koskevia kirjoituksia, joista yleisö on väittänyt olleen suurta hyötyä ja apua taudin leviämisen estämiseksikin. Piirini maalaiskunnissa ilmautui kaikkiaan 44 tapausta; joista useimmat Helsingin (19) ja Porvoon (13) maaseurakunnissa. Ainoastaan 1 tahi mahdollisesti 2 tapausta lukuunottamatta olivat kaikki mainitut lavantautiin sairastuneet saaneet tartunnan Helsingin kaupungista.

Lavantautiepidemia-uhkasta oli pysyvää hyötyökin. Käytin sitä nimittäin hyväkseni siten, että koetin taivuttaa kuntia hankkimaan itselleen kiertäviä sairaanhoitajia ja, kuten jo olen maininnut, onnistuikin se Helsingin maaseurakunnassa ja Nurmijärvellä. Viimemainitussa kunnassa vaikutti tulokseen sekä kokemus, mikä kuntalaisilla oli ollut väliaikaisesta tulirokon takia kevättalvella toimineesta hoitajasta sekä myös piirin kiertävästä sairaanhoitajasta, jonka pidin Nurmijärvellä koko kesän ja syksyn kunnes hänet tarvittiin Pornaisissa.

Syfilitarkastuksen toimitin 7 /5—07 Mäntsälän Nikinojan kylässä, Helsingin yleisen sairashuoneen kuppatautiosaston johtajan, professori Karvosen erään tiedonannon johdosta. Tarkastin 29 henkilöä, joista lähetin sairashuoneeseen yhden epäilyksenalaisen lapsen, jonka äiti ja veli jo saman taudin takia oli kuppa-osastolla.

Terveydenhoidon edistämiseksi olen 1907 vuoden kuluessa piirissäni pitänyt 27 esitelmää, joista 16 Helsingin kaupungissa ja 11 maaseutukunnissa. Sitäpaitsi olen piirini ulkopuolellakin pitänyt vuoden kuluessa 15 terveyshoitoluentoa 7:ssä eri paikassa, eli kaikkiaan 43 luentoa.

Piirissä on 4 kunnanlääkäriä: Mäntsälässä, Nurmijärvellä, Porvoon maaseurakunnassa sekä Tuusulassa ja Sipoossa yhteinen, Kerava asemapaikkana.

Kätilöitä on piirin maalaiskunnissa toiminut: Helsingin kunnassa 2, Mäntsälässä 2, Nurmijärvellä 3, Porvoon maaseurakunnassa 3 sekä muissa kunnissa yksi kussakin.

Ensimmäinen kunnan kiertävä sairaanhoitaja otettiin $^{1}/_{9}$ 1907 Helsingin maaseurakuntaan; sekä päätettiin kuntakokouksessa $^{16}/_{9}$ ottaa Nurmijärven kuntaankin. Sittemmin valittu hoitaja astui toimeensa $^{3}/_{3}$ 1908. Sitäpaitsi on piirilääkärillä, Lääkintöhallituksen ($^{8}/_{3}$ 1907) vuosiksi 1907 ja 1908 myöntämillä varoilla, ollut kesäkuun 15 p:stä alkaen apunaan koko piiriä varten kulkutautien vastustamiseksi erityinen kiertävä sairaanhoitaja. (Konr. Reijo-Waara).

Lovisa distrikt. Klimat, jordmån och kulturförhållanden framte i allmänhet blott goda sidor. Endast i Iittis och Jaala ligger kulturen betydligt ned, isynnerhet bland den lösa befolkningen, så att knifskäringar, dryckenskap och öfverfall ofta förekomma bland all annan råhet.

Hvad distriktets kommunala skick beträffar, må här anmärkas att Perno kommun fått sin nya fattiggård färdig för en kostnad af inemot 60,000 finska mark. Vid sidan af denna har inrättats ett privat barnhem. Hvarje kommun sköter för öfrigt om sina fattiga och är tiggeri i allmänhet en sällsynthet.

Veneriska sjukdomar numera mycket sällan förekommande.

Kommunalläkare finnas anställda i Orimattila och Elimä samt en bruksläkare i Kuusankoski.

Tre barnmorskor finnas anställda i Perno samt en i hvarje af distriktets öfriga kommuner.

En diakonissa finnes anställd i Anjala. (T. Calonius).

Ekenäs distrikt. Att årets dödlighetsprocent, som varit störst i Ekenäs stad och minst i Karislojo, varit något högre (81 personer flere döda) än senaste års, är naturligt nog på grund af under året rådande epidemier och däraf förorsakade dödsfall, men att de nyföddas antal understiger föregående års med omkr. 100 personer, är svårare att förstå, då ju året ingalunda var något nödår, utan snarare ett godt eller åtminstone medelmåttigt sådant.

Det allmänna hälsotillståndet under året har varit mindre godt än under de närmast föregående åren. Detta beroende på scarlatina och mässlingsepidemier samt flere tillbud till sådana på många ställen än här än där i distriktet, mest i Bromarf, Tenala och Ingå; för att icke tala därom att i Hangö stad skarlakansfeber och difteri såsom en fortsättning från föregående år härjade hela året om.

De under året rådande epidemierna hafva dock äfven haft något godt med sig, ithy att åtminstone 3 af distriktets kommuner på grund däraf lagt sig till formalindesinfektionslampor och öfvat in personer att verkställa desinfektion.

Veneriska åkommor observerades icke. (Reinh. Fabritius).

Lohjan piiri. Yleinen terveydentila piirissä on ollut huonompi kuin monena edellisenä vuotena, sillä kurkkumätää ja influensaa oli paljon levinnyt kunnissa, tuhka- ja tulirokkoa myöskin vaikka vähemmin, sitä paitsi on esiintynyt suolityyfusta sekä moniaita hinkuyskän-, puna- ja vilutaudin tapauksia. Elokuun 12 päivänä perustettiin Lohjalla erityinen tilapäinen sairaala suolityyfusta varten, jota kumminkin hyvin vähän tarvittiin tässä suhteessa, mutta sitä enemmin myöhemmin kurkkumätää varten aina vuoden loppuun saakka. — Suolityyfusta oli suuremmassa määrässä Siuntiolla elo-, syys- ja marraskuussa, johon sitä luultiin saadun Helsingistä erääseen kansanjuhlaan tuodun makkaran kautta. — Tätä tautia varten muodostettiin kunnallishuone Siuntiolla väliaikaiseksi sairaalaksi tyyfuspotilaita varten ja hoiti sitä Kirkkonummen kunnanlääkäri Emil O. Lindén elokuun 18 päivästä lokakuun 26 päivään.

Tutkinnon suorittaneita kätilöitä on Lohjan piirilääkärin-aluen kaikissa kunnissa.

Kunnansairaalat Kirkkonummella ja Vihdissä ovat koko vuoden olleet yleisölle avoinna, asianomaisten kunnanlääkärien hoitamina. — Kirkkonummen, Siuntion, Lohjan ja Vihdin vaivaistaloissa löytyy pieniä osastoja etupäässä varattomia mielenvikaisia varten.

Veneristen tautien levenemisten estämiseksi en ole vuoden kuluessa tarvinnut toimittaa mitään yleistä tarkastusta, eikä ole venerinen tarttuma ylimalkaan sanottavassa määrässä levinnyt Lohjan piirilääkärin aluella. (K. F. Walle).

Turun lääni. *Turun piiri.* Paikkakunnalliset taudit ovat olleet samat kuin ennen: keuhkotauti, risatauti, leini, pitkälliset tulehdukset hengitin- ja ruoansulatus-elimissä ja verenvähyys.

Kuolevaisuus keuhkotautiin tuhatta henkeä kohti on ollut piirissä: Kuusisto 0,0, Karuna 0,6, Raisio 1,0, Koski 1,2, Rusko 1,4, Yläne 1,7, Pöytyä 2,0, Naantalin kaupunki 2,2, Nousiainen 2,2, Prunkkala 2,5, Piikkiö 2,7, Parainen 2,8, Eura 2,9, Marttila 2,9, Naantalin maaseurakunta 3,0, Lieto 3,1, Maaria 3,1, Kakskerta 3,7, Kaarina 3,8, Karinainen 3,9, Sauvo 4,1, Masku 4,4, Vahto 4,6, Paimio 4,9, Paattinen 6,3 ja Oripään kappelin Makkarkosken ja Latvan kylät 10,3 (?) sekä koko piiri 2,9.

Yleinen terveydentila on ollut parempi kuin edellisenä vuotena, mutta kumminkaan ei oikein tyydyttävä, sillä sekä tulirokko että kurkkumätä, niinkuin myös tuhkarokko ovat liikkuneet piirissä melkein pitkin vuotta.

Edellämainittujen tautien levenemisen estämiseksi on jaettu antamiani kirjallisia »Ohjeita ja varokeinoja»; Yläneelle ja Pöytyälle hankittiin muutamiksi viikoiksi kiertäviä sairaanhoitajattaria kuntalaisia opastamaan sairaitten hoidossa ja sairaitten jälkeen puhdistamisessa.

Piirissä on 4 kunnanlääkäriä, nimittäin: Paraisissa, Paimiossa, Pöytyällä ja Marttilassa. Näistä on kumminkin viimemainitun paikka ollut avonainen koko vuoden, vaikka se useamman kerran on julistettu haettavaksi; näyttää siltä, kun ei sinne enää tulisikaan lääkäriä, piiri kun on laaja, käsittäen Karinaisten, Euran, Marttilan ja Kosken kunnat, ja kuitenkin vähäpalkkainen ja yksityispraktiikka vähäinen.

Piirissäni on 4 diakonissaa, nimittäin Kaarinassa, Paimiossa, Nousiaisissa ja Maariassa. (Johan Martola).

Uudenkaupungin piiri. Yleinen terveydentila on ollut jotenkin huono, ja kuolevaisuus sentähden kulkutauteihin suuri. Erittäin raivosi tulirokko kaikissa kunnissa paitsi Lemussa, Karjalassa, Laitilassa ja Pyhämaan kunnissa. Toimeenpiteitä tartunnan leveämisen estämiseksi ei saatu yleisöä noudattamaan siinä määrässä kuin vaadittiin, erittäin Vehmaalla ja Taivassalossa. Mynämäellä päätti kunnallislautakunta minun pitämässäni kokouksessa hankkia sairaanhoitajan, siksi että tauti loppuisi, jonka tehtävä oli myös toimittaa määrättyä puhdistusta kodeissa, jossa tauti oli ilmaantunut; sellainen puhdistus formaliini polttamisella ja tuulentamisella j. n. e. toimitti sairaanhoitaja 40 kodissa. Kuolemantapauksia tulirokkoon oli kaikkiaan 44, josta 2 Vehmaalla, 8 Taivassalossa ja 27 Mynämäellä. Useimmissa tapauksissa seurasi kurkkumätä, munuaisten tulehdus ja korvatauti.

Kroonillisista taudeista ovat tavallisimmat vatsa- ja keuhkokatarreja, suuressa määrässä myöskin rheumaatillisia tauteja ja neurasthenia erittäin naisissa ja tämän taudin syyt ovat naistentaudit, yleinen kahvinjuominen, poliitilliset riidat, pitkällinen imettäminen y. m. Saaristolaiskunnissa on lapamato (Botriocephalus) hyvin yleinen. Silmätauteja on enemmiten opthalmia scrophulotica'n tapauksia. Trachoma on tässä maakunnassa enemmän harvinainen. Tarkastin keväällä yli 300 kansakoululasta Uudessakaupungissa, joissa ainoastaan kahdella oli varmaan trachoma'a.

Ihotaudeista ovat tavallisimmat Prurigo ja Impetigo lapsissa, Urticaria, Eczema ja Psoriasis. Scabies hyvin harvinainen. Syfilistapauksia oi ole tullut minun tietooni.

Pienten lasten hoito on jokseenkin hyvä ja ripuli lapsissa alla yhden vuoden ei ole tavallista ja kuolemantapauksia tässä taudissa harvinaisia.

Vaivaishoito enemmän huonolla kannalla. Vaivaistalo löytyy ainoastaan Uudessakaupungissa. Piirilääkärikunnassa on 3 kunnanlääkärikuntaa, Vehmaan-Taivassalon, Mynämäen ja Laitilan, joissa ei kuitenkaan ollut lääkäreitä

vuoden kuluessa. Syy siihen on kai se, ett'ei sopivia asuntoja lääkäreille löydy ja kuntalaiset eivät rakennuta asuntoa.

Kätilöitä nykyään on kaikissa kunnissa paitsi Iniössä ja Velkuassa. Edellinen on saanut valtionapua, mutta ei ole onnistunut saamaan kätilöä. Velkuassa on kunta myöskin päättänyt hakea valtionapua kätilölle. Kätilöistä ovat kolme oikeutetut toimittamaan koneellista synnytystä. (G. I. Rothström).

Rimito distrikt. Allmänna hälsotillståndet har under år 1907 varit ännu mindre tillfredsställande än under föregående redovisningsår med afseende å smittosamma sjukdomars förekomst. Inom Nagu kommun härjade halsröta, kikhosta och mässling samt förorsakade flere dödsfall. Kommunalnämnden försökte så godt den förstod stäfja sjukdomarna genom att till allmänhetens kännedom bringa såväl provinciallläkarens som kommunalläkarens föreskrifter för bekämpande af farsoterna äfvensom att företaga desinfektioner. Skriftskolan uppsköts från april till hösten emedan flere fall mässling förekommo bland eleverna. Genom kungörelser och anslag har också kommunalnämnden varnat folk för sammankomster och onödiga besök hos besmittade familjer. — Halsröta hemsökte fortsättningsvis under årets sju första månader svårligen Nagu kommun med sammanlagdt 58 fall, hvaraf 8 med dödligt förlopp, de flesta af dessa i januari månad. — Vid en resa till Houtskär den 8 juni konstaterades i kyrkobyn flere nyss utbrutna fall af scarlatina, men nya fall visade sig därefter icke, tack vare vidtagna energiska åtgärder. Fallens antal var inalles 14 och hade smittan dithämtats af en månglare från Åbo. — Sinnessjuka i distriktet finnas förtecknade till ett antal af 33, af dem 12 idioter. De sinnessvages vård och behandling synes, enligt hvad jag kunnat utröna, tillfredsställa billiga fordringar. — Kommunalläkare finnes i Nagu kommun. — Barnmorskor funnos under året anställda i distriktets samtliga kommuner. (A. A. Branders).

Godby distrikt. ¡Hvad hälsotillståndet beträffar var influensa och scarlatina gängse under årets flesta månader. Denna senare sjukdom kräfde under årets lopp 30 offer, de flesta under juni och juli månader i Finström och Jomala kommuner. Skarlakansfebern, som redan 1906 tog sin början på Åland, har sedan dess tidtals aftagit för att åter helt oväntadt uppflamma från någon ny smittohärd. Antalet anmälda scarlatina fall under året utgjorde 102. Att sjukdomen ej helt och hållet afstannat, torde ha sin orsak dels i dess olika intensitet så tillvida, att ytterst lätta fall inträffat, hvilka läkarena icke afvetat och hvilka icke i ringaste mån oroat de sjukes anhöriga, men hvilka fall dock i hög grad kunnat befordra smittan, och dels i allmogens stora benägenhet för att mindre bry sig om smittans hämmande, än sjukdomens botande. Denna bristande uppfattning om vissa sjukdomars kontagiositet och stora smittofara

hos den eljes liflige och snabbt uppfattande ålänningen kan knappast aflägsnas förrän hälsovårdslära blifver ett obligatoriskt ämne i folkskolorna.

Någon venerisk besiktning ägde icke rum under året, lika litet som någon med venerisk sjukdom behäftad patient behöfde intagas å Allmänna sjukhuset på Åland.

Badanstalten i Mariehamn har under sommaren varit i full verksamhet under ledning af med. och kir. doktorn Edv. Björkenheim. (Henr. Holmström t. f.).

Porin piiri. Terveyden tila oli v. 1907 piirin useimmissa kunnissa huono. Pahanlaatuinen tulirokko liikkui yli koko pohjoisen osan piiriä aina Euran ja Eurajoen rajoille asti Varsinkin Nakkilassa, Siikaisissa ja Merikarvialla se riehui hyvin tuhoisana aiheuttaen etupäässä korkean mortaliteetin näissä kunnissa. Vielä lajemmalle levisi — varsinkin vuoden loppupuolella — influentsa, joka sekin oli tavallista pahanlaatuisempi, johtaen usein keuhkotulehdukseen. Lisäksi rupesi vielä — niinikään vuoden lopussa — kurkkumätää ilmestymään Porin kaupungissa ja sen ympäristössä Ulvilan pitäjässä ja varsinkin Nakkilassa. Tämä tauti vaelsi etelää kohden ja tuli laajemmalle levinneeksi paitsi Nakkilassa myöskin Rauman kaupungissa ja sen ympäristössä. Myöskin tuhkarokkoo liikkui vuoden loppupuolella useissa paikoin piiriä, mutta enimmäkseen kuitenkin Merikarvialla ja Siikaisissa. Sekin oli pahanlaatuista sen kautta että se useissa tapauksissa johti keuhkotulehdukseen. Akuuttisista infektsioonitaudeista ovat kuitenkin tulirokko ja kurkkumätä sekä myöskin influentsa tuntuvimmin kohottaneet kuolevaisuutta piirissä ja riippuu muun muassa Nakkilan kunnan harvinaisen korkea mortaliteetti-numero siitä, että nämät kolme tautia kaikista toimenpiteistä huolimatta tässä kunnassa kohosivat korkeimpaan leviämismääräänsä. — Tulirokkoon kuoli piirissä kaikkiaan 112 henkeä, kurkkumätään 66 ja tuhkarokkoon 28. Akuuttiseen keuhko- ja keuhkopussintulehdukseen kuoli 147 henkeä ja on epäilemättä suuri osa tästä määrästä vietävä influentsan laskuun. Akuuttisiin tauteihin kuoli piirissä kaikkiaan vuoden 1907 kuluessa 388 henkeä eli 22,4 % kuolleiden luvusta.

Keuhkotuberkuloosiin kuoli nyt puheena olevalla vuodella piirissä 298 henkeä eli 3,05 tuhatta asukasta kohti. Muiden kroonillisten infektsionitautien aiheuttamien kuolemantapausten joukossa on mainittava 2 kuolemantapausta spitaalitautiin.

Köyhäin hoito on piirissä hyvällä kannalla.

Piirissä liikkuneiden kulkutautien takia olen tehnyt useita matkoja asianomaisiin kuntiin sekä kirjotuksilla paikkakunnan sanomalehdissä koettanut tutustuttaa väestöä kulloinkin liikkuvan kulkutaudin luonteeseen ja varokeinoihin sen leviämisen ehkäisemiseksi. Vähitellen mutta hitaasti alkaakin kansa jo oivaltaa kulkutautien ehkäisimistä tarkoittavien toimenpiteiden tärkeyden, mutta verrattain hedelmättömäksi jäävät kuitenkin kaikki tällaiset toimenpiteet,

niinkauan kuin vielä löytyy suuri luku kansalaisia, jotka itseviisaudessaan halveksivat kaikkia puheita tautien tarttuvaisuudesta.

Kunnanlääkäriä on Merikarvialla ja Eurassa.

Sairashoidossa ovat kuluneella vuodella toimineet 2 diakonitarta ja 1 sairaanhoitajatar Porin kaupungissa, 1 diakonitar ja 1 sairaanhoitaja Rauman kaupungissa, 1 diakonitar Ulvilassa, 1 diakonitar Ahlaisissa ja 1 diakonitar Merikarvialla.

Paitse Porin yleistä ja kaupungin sairashuonetta löytyy piirissä seuraavat hoitolaitokset: Tohtorien Nyqvist'in ja Pikkaraisen ylläpitämä yksityis-sairaala Porissa, »Sairaiden ystävät» — nimisen yhdistyksen ylläpitämä yksityis-sairaala Raumalla, kauppaneuvoksetar E. Ahlströmin ylläpitämä vanhojen turvakoti Noormarkussa ja tohtorinlesken, rouva O. Paqvalin'in ylläpitämä virkistyskoti Eurassa. Mielisairastensa hoitoa varten on Porin maaseurakunnalla, Ulvilan, Ahlaisten, Kiukaisten, Luvian ja Kullaan kunnalla osa Harjavallan pitäjässä sijaitsevassa hoitolaitoksessa. Kaikissa piirissä sijaitsevissa vaivaistaloissa löytyy osasto mielivikaisia varten.

Piirissä on kuluneen vuoden ajalla toiminut 26 tutkinnon suorittanutta kätilöä. Kullaan kunta on ainoa piirissä, jolla ei ole tutkinnon suorittanutta kätilöä palveluksessaan, mutta on sekin ryhtynyt toimiin tämän puutteen poistamiseksi. (Hj. Nordling).

Ikaalisten piiri. Ikaalisten kauppalassa, vaikka perustettu jo vuonna 1858, väkiluku ei vielä ole noussut suuremmaksi kuin noin 300 henkeen. Huonoilla kulkuneuvoillaan, erittäin syksyin keväin, ei sillä ole edellytyksiäkään kasvamiseen ja kehittymiseen. Ainoastaan koulupaikkana — siellä sijaitsee 5 luokkainen yhteiskoulu — on sillä jonkinmoinen merkitys paikkakunnalle.

Vähintäin yhtä suuri väkiluku kuin kauppalossa asuu Kyröskosken puuhiomo- ja paperitehtaan alueella, ainoa suurempi teollisuuslaitos tässä piirissä. Tehtaan työväestön asuntosuhteet ovat tavallisesti jokseenkin ahtaat, mutta itse tehtaan työstä ei ole huomatta mitään terveyteen vahingollisia vaikutuksia. Avustamalla sairasapu- ja eläkekassoja ovat tehtaan omistajat pitäneet huolta työväestään. Vuodelta 1906 alkaen on tehtaalla oma sairaala 5 sairassängyllä.

Kuolevaisuus 1 ja 10 ikävuoden välillä oli verraten suuri. Syy siihin oli melkein kaikissa piirin kunnissa liikkuva tuhkarokko sekä tulirokko, joihin tautiin, papiston kuoleisuustaulujen mukaan, kuoli lähes puoli kaikista siihen ikäluokkaan kuolleista.

Pahemmin tuhosi tulirokko Hämeenkyrössä, johon tartunta heinäkuulla tuotiin Tampereelta Kyröskoskelle. Syyskuussa havaittiin muutamia kohtauksia naapurikylissä ja vähitellen tauti levisi epidemiiaksi, jatkuen senlaisena, ei aivan monilukuisilla mutta tavallisesti hyvinkin ankaroilla kohtauksilla, vuoden loppuun asti.

Paikallisista taudeista on keuhkotauti tämänkin piirin varsinaisena vitsauksena. Papiston antamien taulujen mukaan kuoli siihen vuoden kuluessa 128 henkeä eli 16,3 % kaikista kuolleista ja 2,2 tuhatta kohti koko asukasluvusta. Muuten esiintyivät yleisesti ruuansulatushäiriöt, silmätaudit, etenkin conjunctivitis trachomatosa ja sen seuraukset, scrophulosis ja rachitis. Botriocephalus ei ole harvinainen Kyrösjärveä ympäröivissa seuduissa.

Kuppataudin kohtauksia oli vuoden kuluessa varrattain harvoja; yleisiä tarkastuksia ei siis ole toimitettu.

Spitaalitautiin kuoli $^{5}/_{11}$ 1907 Oriveden leprasairaalassa Jämijärven seurakunnasta kotoisin oleva irtolainen.

Sairaala, 11 sairassängyllä, on olemassa Ikaalisissa vuoden 1900 alkupuolelta ja, niinkuin jo ennen mainittiin, samallainen laitos Kyröskosken tehtaalla 1906 vuoden alusta.

Kiertävä diakonissa, joka kuitenkaan ei ole saanut muuta opetusta sairashoidossa kuin mitä täkäläinen sairaala on tarjonnut, on olemassa Ikaalisissa. Ennen yksityisen yhtiön palkaama on hän nyttemmin kirkollisen seurakunnan palvelluksessa.

Vaivastalo löytyy Ikaalisissa ja Hämeenkyrössä. Molemmissa on eri osasto mielenvikaisia varten, kumpainen 8:lla sairaankopilla. Ikaalisten mielisairaitten osaston laajentaminen on kuitenkin jo päätetty.

Minun tekemästäni kehoituksesta päätti Jämijärven kunta 16 p:nä syysk. palkata oman kätilön, jonka samassa tulee olla kunnan rokottajatar. Vuoden kuluessa paikka kuitenkaan ei tullut täytetyksi. Kaikissa muissa kunnissa on ollut tutkinnon suorittanut kätilö, Karviassa yksityisesti ammattiaan harjoittava, muissa kunnan palkkaama. (Alarik Achrén).

Tyrvään piiri. Terveysolot Tyrvään piirissä ovat vuonna 1907 olleet keskinkertaiset.

Keuhkotautiin on taas tänä vuonna kuollut varsin suuri prosentti tehden 21,62 % kaikista kuolleista ja 3,32 tuhannelle elävälle.

Ylipäänsä ei ole ollut mainittavan suuri kuolevaisuus kulkutauteihin v. 1907 kuluessa.

Kun marraskuulla alkoi kuulua huhua siitä, että Kiikoisissa kuppatauti olisi liikkeessä ja vaadittiin yleistä tarkastusta toimeen pantavaksi, sieltä kun 4—5 henkilöä olivat kuppataudin takia lasarettiin lähteneet, niin toimitin määräyksen nojalla mainitun tarkastuksen saman kuun 27 p:nä ja löysin siinä yhden palvelustytön joka jo edellisenä keväänä oli taudin tukkimiehistä saanut ja joka nyt oli melkeen terve. Sen jälkeen kävi Kiikoisista vielä luonani yksi nuori pariskunta, jonka huomasin sairastavan kuppatautia. Tässä näytti vaimo olevan syypää, siten että ennen naimistaan oli elellyt miesten parissa ja sitten

joudottuaan naimisiin oli tartuttanut miehensä. Muita kuppatauti sairaita ei vuoden aikana ole tietooni tullut. (Otto Meurman).

Salon piiri. Kulkutauteja liikui piirissä vuoden aikana tavattoman runsaasti. Tulirokko oli jo vuoden alussa hyvässä voimassa Dragsfjärdissa, Westanfjärdissa, Kemiössä ja myöskin Hiittisten saaristossa. Tauti oli jotenkin pahanlaatuista; kuolevaisuus oli suuri siten että 243 sairastuneesta papiston ilmoitusten mukaan kokonaista 80 kuoli. Tautia vastaan työskentelivät tarmokkaasti lääkärit niillä alueilla, nimittäin tehtaanlääkäri Daalin tehtaalla ja kunnanlääkäri Kemiössä, jossa kunnallislautakunta määräsi ja haki kuvernöörin vahvistusta sakolle taudintapauksista ilmoittamisen laimiinlyömisesta. Kiikalasta ilmoitettiin 3 taudintapausta tulirokkona vaan kaikesta päättäen eivät ne ollut tulirokkoa vaan vesirokkoa. Kirjallisia neuvoja ja määräyksiä lähetettiin tulirokon ehkeisemiseksi sillä sairastuneiden hoitamiseksi Hiittisiin ja Kiikalaan. Vielä suuremman leviämisen sekä alaan että lukuun nähden saavutti tuhkarokko. Tauti oli ylipäätänsä hyvänlaatuista vaikka sairastuneiden lukumäärä epäilemättä meni yli puolentuhannen, niin kuoli kuitenkin papiston ilmoitusten mukaan siihen ainoasti 37 henkeä. Sairasten hoitamiseksi jo mikäli mahdollista, tarttumisen estämiseksi, kirjoitin minä Turun Sanomiin selityksiä ja neuvoja.

Lavantautia, joka nähtävästi on endeminen Halikon lähteen laskevien jokien alavarsilla ja suistamoilla ilmaantui hajanaisia tapauksia siellä täällä, osottaen jo Uskelassa ja Angelniemessä, vaan varsinkin Halikossa paikallista epidemian luonnetta. Kuin kävin Halikossa sairaita katsomassa ja neuvoja antamassa, huomasin että niinkuin asutussuhteet ovat järjestetyt, tulee olemaan peräti vaikeata estää tautia leviämästä ja jatkumasta. Asunnot ovat useimmiten rakennetut joki- ja purolaaksojen rinteille, asuinhuoneet alimpana ja ulkopiha ylempänä. Kaivot ovat usein joko siinä välissä tai koko kartanon alapuolella. On siis mahdollista jopa välttämätöntäkin että pinta- ja likavettä juoksee kaivoihin. Asunnot ovat enimmäkseen pieniä ja ahtaita, usein yksi- ja kaksihuoneisia Ikkunat eivät ole varustettuja talvella avattaviksi. Lattioilla käytetään jotenkin yleisesti rätti- eli, kuten täällä sanotaan, »roikale» — mattoja, joita tuskin puhdistetaan enemmän kuin kerta vuodessa, jos sitäkään perinpohjin. Väestö kylpee myöskin verrattain harvoin saunassa. Harvoin löytyy erityisiä maitohuoneita, ja silloinkin kun niitä lyötyy, ei niiden puhtaudesta pidetä riittävää huolta. Päälle päätteeksi on väestön suuri enemmistö tautien tarttuvaisuuteen nähden vielä vanhoillisella kannalla, hokien ettei tauti tartu ellei Jumala salli, joten heille itselleen ei jää mitään huolenpitoa tai edesvastuuta siinä suhteessa. Näin ollen ei ole ollenkaan ihmeellistä jos nimen oman lavantauti paikotellen hyvin viihtyy.

Halikossa huomaisin että erään sairaan ulostuksia oli aivan vastoin minun määräyksiäni heitetty ulos siten että heittopaikasta varmuudella oli vuotanut likavettä ojaa myöten alas puroon, jonka vesi viimein laskee Angelniemessä ulos Halikon lahteen. Sanoin silloin seurassani olleille isännille että saatte nähdä että tätä puroa myöten kulkeutuu tautia Angelniemeen asti, — ja, kumma kyllä, pari kuuta myöhempi tapasin Angelniemessä kuusi tapausta lavantautia lähellä yllämainitun puron suuta.

Kun ottaa huomioon lavantaudin kohdalla mainitut asuntosuhteet ja kansan elintavat, johon vielä tulee lisäksi että lattialle syljeksimistä ei karteta niin paljon kuin pitäisi, että ruokajärjestys on meijerihoidon yleiseksi tultua käynyt vaillinaiseksi siten että kuorimatonta maitoa tuskin on ollenkaan saatavana, ei aina pienille lapsillekaan, että vaatetus ei aina ole läheskään järkiperäistä kun miehet pyrkivät pukeutumaan kovin moniin ja paksuihin villavaatteisiin, ja naiset melkein poikkeuksetta käyttävät enemmän tai vähemmän ahtaita liiviä, että äidit usein imettävät lapsiansa toiselle, jopa kolmannellekin vuodelle, ja että vihdoin, luonnollisena seurauksena ruokajärjestyksestä ja hoidosta, hampaat jo nuorilla ihmisillä alkavat käydä ylen huonoiksi, niin ei ole ihmeteltävä jos tämä kulmakunta kuuluu niihin osiin Suomea, jossa keuhkotauti kukoistaa ja lisääntyy, ja sen rinnalla kaikki muutkin tuberkulosin muodot. Papiston ilmoitusten mukaan onkin piirissä vuoden ajalla kuollut keuhkotautiin 140 henkeä eli 2,84 tuhatta asukasta kohti.

Mielisairaita varsinaisessa merkityksessä löytyi piirissä papiston ilmoitusten mukaan 76 henkeä, sekä idiootteja 67 henkeä.

Veneriset taudit eivät ole piirissä, ainakaan minun havaintojeni mukaan, kovin yleisiä. Syfilis recens- ja secundariatapauksia tuskin olen nähnyt ollenkaan. (E. J. Warén).

Huittisten piiri. Yleinen terveyden tila piirissä on vuoden kuluessa ollut hyvä, kuten pienenlainen kuolevaisuus prosentti osoittaa 16,5 pro mille, syntyväisyys oli 31,0 pro mille.

Enin tuhoava paikkakunnan taudeista on tuberkuloosi, papiston antamien tietojen mukaan 18,7 % kaikista kuolleista eli 3,05 tuhatta asukasta kohti. Sentähden olisi erittäin suotavaa saada, ei ainoastaan tietoja levitetyksi keinoista tuberkuloosin vastustamiseksi kansalle, vaan myös sanatooria lähiseudulle. Sillä asuntojen huonouden sekä muiden syidenkin vuoksi on keuhkotautia sairastavien hyvin usein mahdotonta saada kunnollista hoitoa kotona. Myöskin ilmasto suurimmassa osassa piiriä on huonosti sopiva keuhkotautisille, sillä maaperä on, joskin hedelmällistä, vesiperäistä aukeaa kaikille tuulille sopivaa suomaata.

Kunnanlääkäriä on Punkalaitumella, Kokemäellä ja Huittisessa. (R. Räihä v. t.).

Hämeen lääni. *Hämeenlinnan piiri.* Piirin kaikilla kunnilla on vahvistetut terveydenhoidon ohjesäännöt. Nämät ovat omansa vähitellen kasvattamaan kansaa terveydenhoidon tärkeyttä käsittämään, sen mukaan kuin se tulee huomaamaan hyötyä ohjesääntöjen määräysten noudattamisesta.

Viidessä piirin maalaiskunnassa on vaivastalo toimimassa, nimittäin: Hauholla, Tyrvännössä, Hattulassa, Janakkalassa ja Hausjärvellä.

Piirissä vallitsevien endemisten tautien sarjassa on ensimäiseksi mainittava tuhoavin niistä, tuberkulosi. Asianomaisten papisvirastojen arvostelujen mukaan vuonna 1907 on piirikunnassa tuberkulosiin kuollut 126 henkilöä, eli 14,2 % kaikista kuolleista tai 2,36 tuhatta asukasta kohti.

Hengityselinten tulehduksia on tilivuoden aikana piirissä tapahtunut tuntuvasti enemmän, kuin edellisenä vuonna.

Niinikään on lasten suolikatarrheja vuoden aikana olleet enemmän, kuin vuonna 1906.

Vuoden aikana ei ole mitään yleistä kuppatauti tarkastusta toimitettu.

Tunnetusti löytyy piirissä ainoastaan 1 leprasairas, Hauholta kotoisin oleva eukko, joka mennä vuonna oli jonkun ajan Oriveden leprasairaalassa, mutta sieltä laskettiin ulos vaarattomana, ja nyt asuu lastensa luona Vanajassa.

Struma on verrattain yleinen, mutta ei kehity vaikeampiin muotoihin.

Kunnanlääkäriä on Hausjärvellä ja Lopeella.

Piirin kaikissa kunnissa, paitsi Vanajassa, löytyy toimiva kätilö, Janakkalassa kaksi ja Hausjärvellä kolme.

Piiriin on tullut yksi palkattu naissairaanhoitaja lisään. Eräs ompeluseura Hattulassa on nimittäin ottanut yhden semmoisen palvelukseensa. Lisäksi on mainittava, että Lopella mennä vuonna ompeluseuran palkkaama naissairaanhoitajavirka on siirtynyt kunnan huolehdittavaksi. (Karl von Fieandt).

Hollolan piiri. Tavallisimmat taudit, joiden tähden on lääkärinapua haettu, ovat olleet mahalaukku-, suoli-, henkitorvi- ja ilmaputkikatarrit. Silmätaudit ovat täällä verraten harvinaiset.

Tohtori G. v. Zweygbergin lapsenpäästölaitos alkoi 19 p. kesäkuuta toimintansa, ja siellä on hoidettu 51 synnyttäjää.

Vaivaistalot Hollolassa sekä Asikkalassa ovat olleet kiitettävässä ja Lammilla että Padasjoella hyvässä kunnossa.

Kunnanlääkäriä löytyy Hollolassa, Asikkalassa sekä Lammissa. (Osk. Londen).

Tammelan piiri. Terveyden tila piirissä ei vuoden kuluessa ole ollut täysin tyydyttävä. Tänäkin vuonna on tuberkuloosi korjannut lukuisia uhreja ja on sitä paitsi liikkunut morbilli, tussis convulsiva, influenza, difteria, scarlatina, tyfus abd. ja dysenteria.

Sittenkun Kalvolassa useaita tapauksia veneristarttumaa oli ilmaantunut, toimitettiin yleinen tarkastus osassa mainittua pitäjää, jossa tarkastuksessa neljä tapausta havaittiin ja lähetettiin sairalaan.

Kunnanlääkäriä on ollut Tammelassa, Urjalassa, Akaassa ja Sääksmäessä. Somerolla on virka koko vuoden ollut avoinna. Forssassa on sitäpaitsi olemassa erityinen tehtaan lääkäri.

Piirin kaikilla kunnilla on omat kätilönsä. Forssan ja Valkeakosken tehtailla on sitä paitse erityiset sellaiset. Forssassa harjoittaa kätilön tehtäviä vielä yksityisesti kaksi henkilöä.

Kiertävää sairashoitoa varten on Forssan osakeyhtiö ja Urjalan kunta palkannut diakonissat.

Sairashuoneita on Forssassa kaksi. Perustus sellaisiin on laskettu myöskin Urjalassa ja Somerolla.

Vaivaistaloja löytyy Tammelassa, Urjalassa ja Sääksmäellä, kaikissa osasto mielisairaita varten. (Georg v. Essen).

Tampereen piiri. Kulkutauteja on kyllä ilmoitettu kaikista tähän piiriin kuuluvista seurakunnista paitse Sahalahdelta, mutta ainoastaan yksinäisinä kohtauksina, Asianomaisten ilmoituksien mukaan on kuolevaisuus näihin tauteihin ollut vähäinen katsoen kuntain väkilukuun. Tästä kaikesta päättäen täytyy mainita yleisen terveyden erittäin hyväksi.

Venerisiä tarkastuksia ei ole tehty vuoden kuluessa. (O. W. Wennerström).

Jämsän piiri. Kuolevaisuus on kaikissa piiriin kuuluvissa kunnissa, paitse Längelmäellä, Luopioisissa ja Vehkajärvi—Pajulassa, ollut suurempi kuin viime vuonna.

Papistojen ilmoituksien mukaan on piirissä ilmoitettu kuolleen: Tuhkarokkoon 24 lasta, viime vuonna 1; — lavantautiin 3 henkeä, viime vuonna 6; — punatautiin 3, viime vuonna 4; — hinkuyskään 33, viime vuonna 51; — ja kurkkumätään — kuristustautiin 9, viime vuonna 16 henkilöä.

Keuhkotautiin on ilmoitettu kuolleen 126 henheä: Jämsässä 38 eli 2,81, Korpilahdella 30 eli 2,96, Kuhmoisissa 20 eli 2,42, Kuorevedellä 9 eli 3,81, Längelmäellä 11 eli 2,57, Eräjärvellä 6 eli 3,21, Kuhmalahdella 5 eli 6,62 ja Luopioisissa 7 henkilöä eli 1,60 tuhatta asukasta kohti.

Kuppataudin vuoksi tein yhden tarkastusmatkan ja tämän, kuten tavallista, tuloksetta. Vuosi vuodelta olen yhä enemmän vakaautunut siinä mielipiteessä, että tällaiset pakolliset tarkastukset eivät vastaa tarkoitustaan. Niin pian kuin kuulutus tarkastuksen pidosta on tullut tiedoksi lioistävät kaikki ne henkilöt, jotka tietävät tai epäilevät itsessään olevan tätä tautia, tiehensä, mikä minnekkin ja tarkastettavaksi jäävät kokonaan viattomat henkilöt, jotka eivät edes ole voineet saada tautia, ja syfilidofoobit. Näin ollen en voi olla minkään pakkotarkastuksen ihailija. Sen sijaan olen täällä Jämsässä, jossa ikävätä kyllin,

paljo vereksiä, kuppataudin tapauksia viime vuosina on ollut, seurannut sitä menettelytapaa, että, mikäli mahdollista on, olen koettanut saada selville, mistä kukin sairas on tartunnansa saanut vaatinut sitten nämät henkilöt, jolleivät muuten tule, niin poliisin avulla luokseni tarkastettavaksi j. n. e. Sitä paitse olen koko täällä olo aikanani käyttänyt Fournierin intermittentti hoitotapaa ja lienevät tämän hoitavan hyvät tulokset matkaansaattaneet sen, että ainakin suurin osa potilaista määrättyjen aikojen takaa käy luonani tarkastuttamassa itseään, jolloinka he myös saavat hoitoa joko minulla tai vaikeimmissa tapauksissa pyynnöstäni menevät sairashuoneesen. Minusta on välttämättä saatava kansaan juurtumaan se käsitys, että kuppatautia sairastavat ovat sairaita, eikä rikoksellisia, joita monasti kammotaan enemmän kuin suurta pahantekijää, ja kun kerran niin pitkälle on tultu on toivottavaa, että tätäkin tautia vähemmin koetetaan salata, kuin mitä nyt, ikävätä kyllin, vielä tapahtuu ja joka salaaminen ja kiero käsitys ovat suurimpana esteenä taudin vastustamisessa.

Jämsän kunnan vaivastalossa olen useasti käynyt sekä sitä paitse tarkastanut vaivastalon Korpilahdella ja kunnan sairaalan Kuhmoisissa. (Otto Bergström).

Ruoveden piiri. Kuolevaisuus on ollut hiukan isompi kuin edellisenä vuonna, ja kulkutauteja on liikkunut jonkun verran enemmän.

Difteriiaa vastaan käytettiin tälläkertaa suuremmassa laajuudessa, ja nähtävästi hyvällä menestyksellä, kurkkumätäserumia, myöskin preventiivisesti muutamissa perheissä.

Kroonillisista taudeista on keuhkotauti hyvin yleinen. Kuolevaisuus keuhkotautiin vuoden kuluessa tosin ei nouse koko piirissä korkeammalle kuin 15,77 % kuolleitten koko luvusta eli 2,25 tuhatta asukasta kohti, mutta löytyy kyläkuntia Ruoveden pitäjässä joissa kuolevaisuus keuhkotautiin viime aikoina on ollut peloittavan suuri. Suluslahden kylässä on 20 kuolleesta vuoden 1906 alusta vuoden 1908 alkuun 11 henkilöä (eli siis enemmän kuin puolet) kuollut keuhkotautiin. Syy keuhkotaudin liialliseen levenemiseen ovat etupäässä kurjat, ahtaat asunto-olot, ja huono ravinto, toisin sanoen köyhyys, sekä puute hoitolaitoksista, joihin voisi keuhkotautisia sijoittaa. Työmiehillä, mäkitupalaisilla j. n. e. on useimmiten vaan yksi ainoa pieni huone, jossa koko perheen täytyy asua. Kun näissä perheissä tavallisesti on keskimäärin 6 à 7 lasta, niin ovat olot kurjaakin kurjemmat kun perheen isä tai äiti joutuu sairastamaan keuhkotautia ja koko tämän suurilukuisen perheen täytyy siinäkin tapauksessa asua tuossa yhdessä pienessä huoneessa. Olen viime vuosina kohdannut useita sellaisia tapauksia.

Syphilistapauksia on vuoden kuluessa löytynyt parikymmentä. Yleisiä kuppatarkastuksia on piirilääkäri pitänyt Ruoveden pitäjässä 2, ja Orihveden pitäjässä yhden.

Vaivastaloja ei löydy yhtään ainoatakaan koko piirissä.

Ruoveden piirissä löytyy kunnanlääkäriä Ruovedellä ja Orihvedellä. (Edvin Roos).

Viipurin lääni. *Viipurin piiri.* Viipurin kaupungissa, Viipurin maalaiskunnassa ja Säkkijärven kunnassa on vaivaistaloja, joissa myös löytyy osasto mielisairaita varten.

Paikallisista taudeista ovat pienten lasten suolikatarrit ja keuhkotauti ne, jotka vaativat lukuisimmat uhrit väestöltä. Viimeisinä vuosina ovat kuitenkin kulkutaudit, tulirokko ja kurkkumätä tuntuvassa määrässä korottanut kuolevaisuutta Viipurin piirissä.

Veneeriset taudit ovat pysyneet jotakuinkin entisellä kannalla; niiden lukumäärä on siis yhä pysynyt jotensakin suurena.

Kuten ennenkin on yksityisiä lavantaudin kohtauksia löytynyt Viipurin, Koiviston ja Uudenkirkon pitäjissä, joihin ensimmäiset kohtaukset tavallisesti tuodaan Pietarista. (Edv. v. Weymarn).

Haminan piiri. Tulirokko ilmestyi paikallisena epidemiana Kymissä Hallan sahan työväen perheissä elo—lokakuulla 28 tapausta. Hallan sahan isännöitsiät toimeenpanivat sairashuoneen, jonka jälkeen epidemia lakkasi.

Syksyllä on difteria tapauksia ollut enemmän kuin kauan aikaa sitten erittäin Vehkalahdella, Miehikkälässä ja Kotkan kaupungissa. Kuolevaisuus on ollut hyvin suuri; 63:sta tunnetuista tapauksista on 34 kuollut (53,1 %) Kotkan kaupungissa kuoli vaan yksi 27 ilmoitetuista, niin että maaseudulla kuolevaisuus oli vielä suurempi kuin tämä prosentti näyttää, mutta maaseudulla taas vaan ne kuin olivat enemmän kipeät tulivat lääkärille tunnetuiksi. Difteriserumia on tavallisesti tullut käytetyksi myöskin profylaktisena.

Keuhkotautiin on kuollut 137 henkilöä siis 2,14 ‰.

Haminan kaupunginlääkäri oli ilmoittanut Lääkintöhallitukselle että eräs rouva Ida Hagel, vaikka ei hän ollut suorittanut asianmukaista tutkintoa, harjoitti kätilöntointa Haminan kaupungissa ja koska raastuvanoikeus oli kumonnut sitä haastetta Ida Hagelia vastaan luvattomasta kätilöntoimesta, joka oli nostettu, pyysi kaupunginlääkäri neuvoja Lääkintöhallitukselta. Lääkintöhallitus pyysi piirilääkäriä, viitaten 17 p:nä tammikuuta 1832 Suomen piirilääkärille annetun arm. ohjesäännön 11 §:ään, hankkimaan tiedon siitä, onko rouva Hagel näytäytynyt niin taitamattomalta, että on pidettävä että hänen taitamattomuutensa tuottaa vaaroja lapsenvuoden vaimolle ja hänen sikiölleen sekä jätti piirilääkärin ratkaistavaksi onko syytä ryhtyä sanotussa lainkohdassa osoitettuihin toimenpiteisiin hänen estämiseksi kätilötoimen harjoittamisesta. Piirilääkäri piti jo sen seikan, että rouva Hagel samana päivänä kuin lapsivuodekuumetta sairastava vaimo toimitettiin pois, oli ottanut luokseen toisen

synnyttäjän, näyttävän sellaista taitamattomuutta ja huolimattomuutta että täytyy leimata hänen toimintansa synnyttäjälle vaaralliseksi. Omasta kokemuksesta erässä tapauksessa oli piirilääkäri saanut todistuksen siitä että rouva Hagelin toiminta voi olla sikiöllekin vaarallinen, jonka takia hän Viipurin läänin Herra Kuvernöörille ehdotti, että Herra Kuvernööri suvaitsisi sakon uhalla kieltää rouva Ida Hagelia ryhtymästä apuun synnytyskohtauksissa. Herra Kuvernööri tahtoi saada rouva Hagelin selityksen, mutta hän oli jo muuttanut paikkakunnalta ja piiristä pois tuntematon mihin. (H. Myréen v. t.).

Lappeenrannan piiri. Mikäli kulkutaudit osaltaan vaikuttavat yleiseen terveydentilaan, on mainittava että Lemin, Savitaipaleen ja Suomenniemen pitäjät ovat olleet niistä kokonaan vapautetut lukuunottamatta kumminkin influentsaa, joka niin hyvin niissä kuin piirin muissakin pitäjissä raivosi entistä suuremmalla voimalla vuoden viimeisen kuukauden aikana. Sitä vastoin ovat Valkealan, Luumäen ja Lappeen pitäjät sekä Taipalsaaren saaristopitäjä saaneet enemmän kuin tarpeeksi olla kulkutatien kanssa tekemisissä.

Huomattava on että kaikki ensiksi mainitut pitäjät (Lemi, Savitaipale ja Suomenniemi) ovat piirissä ainoat, joiden läpi ei kulje rautatietä tai joissa ei ole olemassa varsinaista laivaliikettä sekä joissa myöskään ei voi puhua mistään varsinaisesta tehdasliikkeestä. Tämä jos mikään osoittaa että yleiset mainitunlaiset kulkuneuvot ja liikkeet ovat erityisesti omiansa kulkutautia ympäristöönsä kuljettamaan ja levittämään ja käy tämä ilmi sitä selvemmin kuin myöskään v:na 1906 ei kulkutautia liikkunut Lemin, Savitaipaleen eikä Suomenniemen pitäjissä.

Tulirokko ilmaantui harvoilla tapauksilla syyskuuhun, mutta sittemmin pääsi se oikeaan vauhtiin riehuen melkein yksistään Kyminjoen varrella sijaitsevilla Kymin- ja Voikan tehtailla kaataen tautivuoteelle satamäärän lapsia, joista kumminkin papiston ilmoituksen mukaan ainoastaan 4 kuoli. Kun mainitulla tehtailla epidemia näytti sangen uhkaavalta pantiin kuntoon Voikan tehtaan läheisyyteen joulukuun keskipaikoilla tehtaiden ja Valkealan kunnan ylläpitämänä tulirokkosairaala, johon tarkoitukseen saatiin käytettäväksi lupaaikana jouten oleva kansakoulurakennus ja jossa ennen vuoden loppua ennätettiin antaa järkiperäistä lääkärinhoitoa noin 20 lapselle. Sairaala oli sitä helpompi saava aikaan kuin paikalla oli käytettävänä tehtaan sairaanhoitajatar ja tehtaan lääkäri. Että kysymyksessä oleva epidemia oli niin vähässä määrin kuolettavainen, on kaiketi luettava sairaalan ansioksi. — Luumäen pitäjässä oli tauti sangen kuolettavainen (noin $^1/_4$ sairastuneista kuoli).

Tulirokon jälkeen on kurkkumätä (siihen luettuna myöskin kuristustauti) se, joka on antanut ehkä enimmän vastustamisvaivaa. Valkealassa. jossa se v. 1906 suuressa määrin raivosi pitäjän pohjoisosassa Tuohikotin kylän tienoilla ja antoi aihetta panemaan siellä toimeen sairassuojan difteriaa sairastavien iso-

leeraamista ja hoitamista varten, jatkoi tauti kulkuaan vielä v. 1907 pitkin vuotta, jolloin noin 100 taudintapausta tuli tietooni koko pitäjästä. Enemmän kuin puolet niistä esiintyivät kesän aikana touko—heinäkuussa Tirvan ja Kannuskosken tehtaiden tienoilla olevissa Pasin, Tirvan, Nissilän, Kuivalan ja Sorsalon kylissä. Tännekin asetettiin muutamiksi viikoiksi Valkealan seurakunnan diakonissa sairaita isoleeraamaan ja pääasiallisesti serum-ruiskutuksilla hoitamaan. Kuolevaisuus difteriaan oli vähäinen, koska mortaliteettitaulujen mukaan kaikkiaan kuoli difteriaan 11 ja niistäkin vain 3 vuoden jälkipuoliskolla toukokuusta lukien.

Mitä lavantautiin tulee on se vanhan tapansa mukaan myöskin v. 1907 esiintynyt Valkealassa, Lappeella ja Taipalsaarella tällä kertaa kumminkaan ei varsinaisena kulkutautina missään, vaan esiintymällä yksityistapauksina hajanaisilla paikoilla.

Vuoden 4:nä viimesenä kuukautena esiintyi kulkutautina Lappeenrannassa ja sen ympäristössä punarokko (rubeola) saamatta kumminkaan edes koululapsissakaan aikaan suurempaa haittaa.

Venerillisiä tarkastuksia oli minun syytä toimittaa 2 kertaa. Ensimmäinen tapahtui tammikuun 18 p:nä Lappeen pitäjän Lensulan kylässä, jossa erään talon kaikki asukkaat joutuivat tarkastuksen alaisiksi sillä tuloksella että kaikki olivat terveet. Sen johdosta että Lappeenrannan kaupungin lähimmässä ympäristössä oli ilmaantunut useampia kuppataudin tapauksia, toimitettiin poliisiviranomaisten pyynnöstä toinen yleinen venerillinen tarkastus syyskuun 26 ja lokakuun 1 p:nä Siivolahvi-nimisessä Lappeen kuntaan kuuluvassa etukaupungissa, jolloin kaikkiaan lähes 400 henkilöä tarkastettiin, mutta tulos oli kielteinen; nähtävästi olivat taudin saastuttamat henkilöt jo sitä ennen joutuneet lääkärin ja sairaalan hoidettaviksi.

Liikkuvina sairaanhoitajattarina on tässä piirissä toiminut 4 diakonissaa, nim. Valkealassa ja Luumäellä, molemmat seurakunnan diakonaatti kassan palkkaamina, ja Voikan tehtaalla Valkealan pitäjässä ja Kaukaan tehtaalla Lappeen pitäjässä, viimemainitut tehtaiden palkkaamina. Niiden toiminta on nähtävästi ollut siunausta tuottava ja sangen tärkeätä on että he kaikki ovat olleet käytettävinä silloin kuin on ollut tarvis tarttuma taudin infekteeraamia asuntohuoneita disinfisioida. Myöskin Lappeen kunnan palveluksessa oli kiertävä sairaanhoitajatar etupäässä tulirokkoa sairastavia hoitamassa, mutta ainoastaan noin kuukauden ajan. Mutta silläkin lyhyellä ajalla tuli hänen hyödyllinen toimintansa varmaankin kehoittaneeksi kunnallislautakuntaa ajattelemaan vakinaisen ja pysyväisen sairaanhoitajan ammatin perustamista. (K. A. Hällström).

P:n Antrean piiri. Vuonna 1907 oli yleinen terveydentila tässä piirissä yhtä huono kuin edellisenäkin vuonna, — milt'ei vielä huonompikin. Useampia kulkutauteja oli nimittäin edelliseltä vuodelta jääneet perinnöksi tälle vuo-

dellekin. Niin olivat esimerkiksi tulirokkotauti ja kurkkumätä, jotka raivosivat melkein kaikissa piiriin kuuluvissa kunnissa. Pappien luettelojen mukaan olisi tulirokkotaudin uhrit yleensä piirissä olleet 88. Kurkkumätätaudin kuolevaisuus ei ollut suuri, syystä ehken, että useimmat sairaat saivat serum-ruiskeita heti kun heissä tautia huomattiin. Syy siihen että nämät taudit, etenkin tulirokkotauti, pääsivät niin leveälle leviämään ja ett'ei niitä enemmin saatu tukahetuiksi oli nyt, samoinkuin ennenkin, pääasiallisesti että lasten vanhemmat, pelätessään niitä puuhia ja rettelöitä, mitkä puhdistus-desinfisioimistoimet enemmin tahi vähemmin aina saavuttavat, pitivät tautia salassa eivätkä ilmoittaneet siitä kellekään, ja siten monesti vasta kauan aikaa perästäpäin saatiin saastutetut asunnot säännöllisesti puhdistetuiksi ja formalinisavutetuiksi. — Tämän lisäksi mainittakoon syyksi sekin seikka, ett'ei kansa vielä ole oppinut uskomaan kulkutautien tarttuvaisuutta, kuin myös sekin, ett'ei lasten vanhempia millään keinoilla voi saada suostumaan lapsiansa kuljettamaan kodistansa sairastupaan hoidettaviksi, vaikka semmoinen Jääskessä kyllä on olemassa ja sinne muutamia lapsia on saatukin. (Alarik Fabritius).

Muolan piiri. Vaivastaloja ja sairastupia piirissä ei ole olemassa.

Huomattava on että tulirokko on arvattavasti vähentynyt. V. 1906 oli 243 tapausta ja nyt v. 1907 ainoastaan 65. Diphteriä ja laryngitis crouposa samoin v. 1906 oli 253 ja v. 1907 ainoastaan 147. (Carl Gustafsson).

Käkisalmen piiri. Keväisin ilma pysyy koleana kauemmin kuin sisämaassa, sillä syvä Laatokka lämpenee hyvin hiljakseen. Sattuu useasti että viimeiset jäät sulavat vasta kesäkuun puolivälissä. Keväällä ja kesällä kun tuuli äkkiä kääntyy lämpöisestä lännestä itäiseksi, niin ilma äkkiä kylmenee 10 astetta ja enemmänkin. Tämä tietysti vaikuttaa hyvin haitallisesti terveyteen. Myöskin talvella ilma usein muuttuu kosteaksi ja raa'aksi, sillä Laatokka pysyy auki usein maaliskuun loppuun asti.

Entisestään kohonnut kuolevaisuus riippuu kulkutaudeista etupäässä tulirokosta. Tulirokkoon on papiston ilmoituksen mukaan kuollut kaikkiaan piirissä 83 henkilöä eli 8.8 % kaikista kuolleista. Keuhkotautiin on kuollut 85 henkilöä eli 9 % kaikista kuolleista, mikä taas tekee 2,2 tuhannelle elävistä. Tulirokon tähden tein useimmat matkat piirissäni ja varokeinoja määrätessäni tuli siihen käsitykseen, että kansa kyllä uskoo sen tarttumista ainakin taudin aikana, mutta ei noudata varokeinoja toipumisen tahi kesimisen aikana.

Kurkkumätä ei näy vähenevän eikä enenevän. Kun seerumin käyttäminen jo nykyään on yleisesti tunnettua, niin luulen, että melkein kaikki lapset tulevat lääkärien tietoon, jotka sairastuvat kurkkumätään tai kuristustautiin.

Veneristen tautien tähden kävin 20/XI Kaukolan, Riihipellon ja Järvenpään kylissä pitämässä yleisen tarkastuksen, joissa tarkastuksissa ei kuitenkaan löytynyt yhtään epäiltävää henkilöä. (G. V. Levander).

Kurkijoen piiri. Tarttuvat taudit levenevät niin suuressa määrässä kun toiset henkilöt eivät usko, että taudit voivat tarttua, näiden henkilöiden luku vähenee kuitenkin vuodesta vuoteen, toiset arvelevat, ettei vaatteet ja tavarat voi tuoda tarttumaa mukanansa, mutta vaan sairas, toiset kyllä uskovat tautien tarttumiseen, mutta eivät pidä huolta irottamisesta, jos se on heidän mieltä vastaan. Kun kunnat ja yksilöt eivät mielellään uhraa rahoja terveyden tähden niin ne eivät huoli desinfiseeramisesta; jos desinfiseeraminen tapahtuu kunnan kustannuksella niin yksilöt suostuvat siihen mielellään vaan kunta ei ole tyytyväinen; kuitenkin tuttuu kansa aina enemmän siihen ajatukseen, että desinfiseeraminen on tarpeellinen; sekä kunnat että yksilöt vaativat jo itsekin desinfiseeramista kurkkumädän kohtauksissa, kun ne kovin pelkäävät tätä tautia.

Kierteleviä diakonissoja on Kurkijoella 2 ja Jaakkimassa 1, kaikki vapaaehtoisilla diakonaatti rahastolla palkatut, ja Parikkalassa 1 samarilaisseuran kustannuksella. (B. Standertskjöld).

Sortavalan piiri. Vuoden kuluessa ovat kulkutaudit tehneet tuntuvasti vähemmän tuhoja kun edellisinä vuosina. Ainoastaan tulirokko ja hinkuyskä ovat vielä olleet liikkeessä, vaan kuolleisuus näihinkin nähden on 30 % pienempi kun edellisenä vuonna.

Kuppataudin leveneminen piirissä on edellisiin vuosiin nähden vähäinen. (Werner Starck).

Salmin piiri. Samaten kuin edellisinä vuosina on pienten lasten kuolevaisuus Salmin, Kitelän ja Mantsinsaaren kunnissa ollut suurempi, kuin muualla piirissä, riippuen peräti huonosta lasten hoidosta, joka seikka tiheämmin asutussa seudussa on vielä turmiollisempi, sekä varmaankin kosteasta ilmaalasta. Suuri pienten lasten kuolevaisuus Salmin seurakunnassa riippunee sitä paitsi siellä ilmestyneen vaikeanlaatuisen tuhkarokon, kurkkumädän ja hinkuyskän sekä mahdollisesti tulirokonkin toiminnasta.

Kuppatauti tapaukset jakaantuivat pitäjiä kohti seuraavalla tavalla:

Impilahden pitäjästä	. . . . .	17 tapausta.
Salmin »	. . . . .	14 »
Suistamon »	. . . . .	1 »
Sortavalan »	. . . . .	3 »

Kuppatautitarkastusmatkoja on allekirjoittanut tehnyt: 19 p:nä tammikuuta Salmin Luukulan saarelle, jossa huomasin olevan 1 sekundaari kuppatapauksen; 7 p:nä heinäkuuta Salmin kirkkojoen kylään, jossa löytyi 1 kuppatautitapaus; 26 p:nä heinäkuuta Salmin Tuleman kylään, jossa löytyi 3 kuppatauti tapausta; 2 p:nä lokakuuta Impilahden Huuttilan kylään sekä 21 p:nä lokakuuta Impilahden Kerisyrjän kylään, jolloin en voinut huomata mitään kuppatautia.

Huomattavimmat taudit Salmin piirissä ovat: Struma, joka löytyy Salmin ja Impilahden pitäjissä jotenkin suuressa määrässä, botriocephalus latus'en tuottamat häiriöt, huonosta hoidosta synnytyksen ja lapsivuoteen aikana johtuva anämia ja emätaudit, osaksi happaman leivän käyttämisestä johtuvat huonot hampaat ja vatsakatarri sekä conjunctivitis trachomatosa. Huomattavin tauti lapsissa on rachitis. Lukuun ottamatta ruukkien työkansaa on rahvas jotenkin vapaa tuberkulootisista taudeista, jotka kuitenkin näyttävät olevan levenemiseen päin.

Suojärvelle, jossa 2 vuoteen ei ollut kätilöä, saatiin 14 p:nä heinäkuuta uusi kätilö, joka ei ole suorittanut tutkintoa koneellisessa lapsenpäästötaidossa, mutta muuten näyttää olevan kykenevä. Toukokuussa päätti Salmin kunta vihdoinkin hankkia kätilö ja 30 p:nä joulukuuta saapui kunnan kätilö Salmiin. Vuoden 1907 lopussa löytyi siis Salmin piirin joka pitäjässä kunnan kätilö, joista ainoastaan Korpiselän kätilö on suorittanut tutkinnon koneellisessa lapsenpäästötaidossa. (K. B. H. Fonselius).

Mikkelin lääni. *Mikkelin piiri.* Kuolevaisuus on ollut hiukan pienempi kuin edellisenä vuonna, vaikkei kumminkaan niin pieni kuin vuonna 1904. Niinmuodoin oli kuolevaisuus yli 10 vuoden ikäisissä verrattain suurempi kuin edellisenä vuonna, riippuen nähtävästi siitä että v. 1907 ilmestyi vähemmässä määrin ankarampia kulkutautia lapsissa kuin edellisenä vuonna.

Paikkakunnalliset taudit ovat edelleen: keuhkotauti, 67 kuolemantapausta eli 1,24 tuhatta asukasta kohti, silmätaudit, reumatismi, pitkälliset tulehdukset ruoansulatuselimissä ynnä verenvähyys, johon usein on syynä paikkakunnalla hyvin yleinen Bothriocephalus latus.

Vuonna 1907 toimitettiin taas pitkistä ajoista yleinen kuppataudintarkastus, nimittäin 4 p:nä joulukuuta Ristiinan pitäjän Yöveden kylässä. Tarkastus tehtiin kunnallislautakunnan esimiehen ja ruunupalvelijain pyynnöstä ja aiheutui siitä että eräs talollisenvaimo ja hänen lapsensa olivat otetut hoitoon lääninsairashuoneen kuppatauti-osastolle. Toimituksessa tarkastettiin 50 miestä, 131 naista ja alaikäistä lasta, yhteensä 181 henkilöä, mutta tulos oli, kuten tavallista, hyvin laiha; eräs äskettäin kuppataudin tähden lääkärin hoidossa ollut mies määrättiin säännöllisesti käymään lääkärissä ja eräs nainen, joka muutamia vuosia aikaisemmin oli ollut sairashuoneessa, määrättiin käymään uudelleen tarkastettavaksi jonkun ajan perästä.

Terveydentila piirissä oli vuonna 1907 jotensakin hyvä. Kulkutaudeista ilmestyi ainoastaan tuhkarokko ja vuoden lopulla influensa suuremmassa määrässä, muista taudeista huomatut tapaukset olivat enimmäkseen hajanaisia, sporaadisia, siellä täällä ilmestyviä.

Hirvensalmelle perustettiin jo v. 1904 kunnanlääkärin virka, mutta sitä ei ole vieläkään voitu saada täytetyksi hakijoiden puutteessa, eikä väliaikaistakaan hoitajaa ole ilmestynyt.

Kiertäviä sairaanhoitajia (diakonissoja) löytyy ainoastaan Mikkelin kaupungissa ja Mikkelin maalaiskunnassa. Edellinen palkataan anniskeluyhtiön voittovaroista myönnettyillä varoilla, jälkimäinen taas n. k. »Seurakunnan diakonaatin» keräämillä varoilla. (Aug. Hillbom).

Heinolan piiri. Kansa on ystävällinen, hiljainen, rauhaisa ja raitis. Nykyajan sosialistinen kiihoitteleminen ei ole voinutkaan muuttaa kansan luontoa. Sivistys on täällä vielä jotenkin huonolla kannalla, vaan kiitos olkoon kansakouluille, joita yhä enemmän perustetaan, nousee se nähtävästi. Puutteellisesta sivistyksestä riippunee myöskin se seikka, että lääkäriä ja kätilöjä paikkakunnalla hyvin vähän käytetään. Synnyttäjiä pidetään aina täällä saunassa ja kutsutaankin »saunavaimoiksi». Ehkä tässä sopii mainita, että Joutsan kunta minun ehdotuksestani on tilivuonna hankkinut ison, modernin formaliinikoneen desinfioimista varten. Tätä konetta saavat kuntalaiset käyttä maksutta. Omituista on, että pienemmissä taloissa, torpissa ja mökissä hyvin harvinaisesti löytyy makkeja, mutta niin pientä asuntoa ei löydy, ett'ei siinä olisi sauna, jota käytetään pari, kolme kertaa viikossa. Varallisuus on täällä jotenkin tasaisesti jaettu, joten paikkakunnalla ei löydy juuri ketään oikein rikasta, vaan ei paljon oikein köykiäkään, paitsi osa irtolaisesta väestä, joka on hyvin köyhä. Erittäin ovat vuosi- ja päiväpalkat viimeisinä vuosina nousseet hyvin paljon. — Pikkulasten hoito on paikkakunnalla tullut yhä paremmaksi ja paremmaksi, mutta se jättää kuitenkin vielä paljon toivottamista, erittäin mitä niihin tulee, jotka eivät saa rintaa. Tavallisesti keitetään niille maito, mutta se säilytetään avonaisessa astiassa, joka ei aina ole oikein puhdas. Tuttia ei myöskään pidetä niin puhtaana, kuin tarpeellista olisi. Usein annetaan vielä pienille lapsille puruja ruisleivästä ja voista. Ruokkimisen järjestys jättää myöskin paljon toivottamista.

Köyhiänsä nämät kunnat hoitavat jokseenkin hyvin ja kaikissa paitsi Mäntyharjussa, Luhangossa ja Leivonmäessä, löytyy käytännöllisiä ja hyviä vaivaistaloja eri hullunhoito- ja sairasosastoineen. Kuitenkin käyvät paljon ihmisiä kerjussa. Eri terveydenhoito-lautakunta löytyy ainoastaan Sysmässä.

Yleinen terveydentila on tilivuonna ollut jotenkin hyvä. Paikkakunnallisina tautina mainittakoon niinkuin ennen kroonillinen vatsankatarri ja trakoomi, joka viimeksi mainittu kuitenkin yhä enemmän vähenee, sitä paitsi löytyy hyvin monta bothriocephalus latus tapauksia. Omituisena tapana mainittakoon, että kansa koettaa parantaa kaikkia tautia hieromisella saunassa. Ei edes akuuttinen appendicitis ja sellaiset taudit ole tässä suhteessa poikkeuksia. — Venerisiä tautia löytyy täällä verraten vähän. (Carl Höijer).

Joroisin piiri. Yleinen terveydentila piirissä on tilivuonna ollut jotenkin hyvä ja tyydyttävä. Kulkutauteja on tosin tilivuoden kuluessa liikkunut piirissä, mutta näistä ovat ainoastaan tuhkarokko ja influensa olleet laajemmalta

levinneinä. Muista kulkutaudeista mainittakoon vielä hinkuyskä, tulirokko, lavantauti ja kurkkumätä, mutta ovat nämät taudit olleet rajoitettuina eri pitäjiin ja sielläkin pienemmille aloille. Kuolevaisuus on myöskin ollut verrattain alhaisella asteella, joten siis sairaus- ja terveyssuhteet piirissä voidaan sanoa jotenkin tyydyttäviksi.

Kurkkumädän tapauksissa käytettiin seerumin ruiskeita, sekä myös profylaktisesti.

Tuberkuloosia sairastavia on piirilääkäri alueessa vähäsen. Tilivuonna olen hoitanut 4 kehkotuberkuloositapausta, nimittäin Joroisin pitäjästä 3 ja Pieksämäen pitäjästä yhden tapauksen. Skrofulootisia lapsia löytyy piirissä ylimalkaan vähäsen. Rachitis tahi riisitauti on sitävastoin yleisesti levinnyt tauti piirissä.

Joroisin piirilääkäri-alueessa löytyy vaivaistaloja ainoastaan Joroisin ja Pieksämäen pitäjissä. Näiden vaivaistalojen kanssa yhdessä löytyy erityset rakennukset sekä sairaita että mielisairaita varten.

Kuppataudin takia on tehty 2 matkaa, nimittäin Heinävedelle ja Juvalle. (Lennart Svinhufvud).

Savonlinnan piiri. Yleinen terveydentila on vuonna 1907 ei ainakaan ollut huonompi kuin edellisenä vuonna.

Suurempia kulkutauteja ei vuonna 1907 ole esiintynyt, lukuun ottamatta influensa, joka vuoden 2 ensimmäisenä kuukautena, jatkona joulukuusta 1906, oli jotensakin yleinen.

Myös lavantauti on vuodelta 1906 yhä edelleen jatkunut, pääasiallisesti Säämingin ja Kerimäen kunnissa, vaikka vähemmässä määrässä. Tähän tautiin sairastuneiden luku on sen mukaan kuin tietooni on tullut 35 koko vuodelta 1907 ja kuolleitten luku papiston luetteloissa 22 (71 sairastunutta ja 47 kuollutta kohti vuonna 1906). Syytä on otaksua että lavantauti, kun Savonlinnan—Elisenvaaran rautatienrakennus on päättynyt ja asumissuhteet ovat muuttuneet entiselleen, ainakin vähenee, jos ne ei taukoakaan.

Kurkkumätää on vuonna 1907 ruvennut esiintymään useammin kuin entisinä vuosina. Mahdollisesti siihenkin on syynä vilkkaampi liike, jonka rautatierakennus on tuonut mukanaan.

Venerisiä tautia on sen mukaan kuin olen ollut tilaisuudessa huomamaan esintynyt melkein samassa määrässä kuin edellisinä vuosina. Ylimääräinen sairashuone näitä tautia sairastavia varten on myös vuonna 1907 pidetty avoinna Savonlinnassa. Kaksi kertaa on minua pyydetty toimeenpanemaan yleistä kyläkatsastusta, vaan olen molemmat kerrat onnistunut sopivilla toimenpiteillä saada syylliset hoidon alaisiksi. (Wilh. Snellman).

Kuopion lääni. *Kuopion piiri.* Terveydentila piirissä on vuoden kuluessa ollut jokseenkin hyvä. Karttulakin, jossa vuosikaudet on liikkunut melkein kaikkia kulkutauteja, on tänä vuonna suuresti säästynyt niiltä.

Paikallisista taudeista ovat isommassa määrässä esiintyneet seuraavat: conj. trachomatosa, kerato-conj. phlyctaenulosa, keuhkotauti, risatauti, riisi, vatsa ja suoli katarri sekä hyvin runsaasti suolimatoja.

Venerisistä taudeista esiintyi piirissä syphilis ta tippuri, näyttää tapausten lukumäärä olleen pienempi kuin edellisenä vuonna. Pehmeä schankeri on ylen harvinainen paikkakunnalla.

Piirin vaivaistalot ovat jotenkin hyvässä kunnossa. Poikkeuksen tekee Tuusniemen vaivaistalo, joka osittain on puutteellinen ja pieni verrattuna hoidokkaiden lukumäärään sekä Pielaveden kunnan houruinhoitoosasto. (Mortimer Nykopp).

Rautalammin piiri. Kunnallisissa oloissa ei tietääkseni ole mitään muutoksia tilivuoden kuluessa tapahtunut. Myöskin Suonnejoen kunta alkoi viime vuoden aikana varustaa itselleen vaivaistaloa. Kunnan omistamalla Ukkolanimiselle tilalle -- noin 5 km. länteenpäin kirkolta — rakennettiin tilivuoden kuluessa pieni rakennus mielisairaita varten. Tässä rakennuksessa on neljä n. k. koppia sairasten eristämistä varten. Muutamia mielisairaita hoidettiin täällä väliaikaisesti vuoden lopulla.

Vaivaistalon Leppävirroilla tarkastin syyskuun 19 p:nä. Hoidokkaitten luku oli silloin 99. Näistä oli 8 mielisairasta, 11 kaatuvatautista ja 6 lasta. Mielisairasosastolla hoidettiin mielisairaita ja kaatuvatautisia yhteensä 21. Näistä oli kaksi ulkopitäjäläistä, nimittäin yksi Suonnejoelta ja yksi Kerimäeltä. — Syyskuun 20 p:nä tarkastin vaivaistalon Varkauden tehtaalla. Hoidokkaita oli siellä yhteensä 11, niistä 4 miestä, 5 naista ja kaksi poikaa. — Vaivaistalon Rautalammilla tarkastin lokakuun 18 päivänä. Hoidokkaita oli täällä yhteensä 103, niistä 40 miestä, 56 naista ja 7 lasta. Varsinaisia mielisairaita oli täällä ainoastaan 3 ja kaatuvatautisia 5. Hankasalmella tarkastin vaivaistalon joulukuun 3 p:nä. Hoidokkaita oli täällä yhteensä 57, niistä 11 miestä, 31 naista ja 15 lasta. Mielisairaita oli 8: miehiä 3, naisia 5. Kaatuvatautisia oli 4, nimittäin 3 naista ja 1 poika.

Tiedot mielisairaista, jotka piirilääkäri saa papistolta, ovat varsin vaillinaisia. Kirkkoherran virasto Leppävirroilla näkyy koetelleen saada luettelonsa mahdollisimmin täydelliseksi ja luulen sen onnistuneen siinä sangen hyvin. Mutta muista kunnista ovat tiedot mielisairaista niin perin vähän totuuden mukaisia, ett'ei niistä mitään hyötyä ole. Kunnallislautakuntien esimiehiltä voisi luullakseni saada hiukan luotettavampia tietoja, vaikk' eivät nekään tulisi olemaan täysin tyydyttäviä.

Venerisiä tauteja on yksityisiä taudin tapauksia huomattu, kuten edellisinäkin vuosina.

Paikallisina tauteina ovat esiintyneet kuten ennenkin Helminthiasis, Tuberkulosis, Scrophulosis, Rachitis, Gastritis chr., Trachoma ja Scabies, viimeksi mainittu tauti kuitenkin vähemmässä määrin, kuin edellisinä vuosina. (J. E. Rahm).

Iisalmen piiri. Kunnanlääkäriä oli Iisalmella ja Lapinlahdella. Viimemainitusta kunnasta muutti lääkäri kuitenkin elokuussa pois ja virka jäi hakioiden puutteessa lopuksi vuotta täyttämättä. Sama kohtalo oli Kiuruveden kunnanlääkäri-viralla johon ei ole saatu miestä ollenkaan, vaikka virka on ollut kerta toisensa jälkeen tarjona, ja lääkärin tarve on kyllä paikkakunnalla tuntuva, päättäen muun muuassa siitä että satunnaisilla lääkärin vastanotoilla on runsaasti avunhakioita. Nilsiän kunta kaipaa myöskin lääkäriä, joskin siellä Juankosken tehtaan lääkäri on viikon joka maanantaina kirkonkylällä tavattavissa. Nyttemmin onkin kunta päättänyt toimia niin, että saisivat oman kunnanlääkärin asuttumaan paikkakunnalle. Jos tuumista tosi tulee, voisi olla mahdollista että kaikki piiriin kuuluvat kunnat saisivat oman lääkärin, joka kyllä olisikin välttämätöntä piirissä, missä kansalla ei ole käsitystäkään terveyshoidon ensimäisistä ehdoista, ja missä sairashoito on aivan tuntematonta.

Vaikka Iisalmella ja Lapinlahdella onkin jo useita vuosia ollut kunnanlääkäri ei näissäkään kunnan sairaloita ole perustettu. Ainoa sairala piirissä on Iisalmen kaupungin kuumesairala, jota hoitaa kunnanlääkäri vaan siihen ei voida ottaa muita kuin kaupungista kotosin olevia tarttuvia kuumetauteja sairastavia potilaita. Sairalan tarve on näin ollen paikkakunnalla hyvin tuntuva, kun läänin sairashuoneelle on puuttuvan tilan takia harvoin tilaisuutta sioittaa enin hoitoa tarvitsevat potilaatkin.

Vaivaistaloilla, joita löytyy joka kunnassa on joku huone, mihin vaivashoitoa nauttiva sairas voidaan ensi hädässä asuttaa, vaan hoito näissä on riittämätön ja ravinto ei ole taudin mukaan määrättävissä. Muutoin kunnat hyvin auliisti avustavat vähempi varaisia lääkärin hoitoa ja lääkkeitä saamaan. Vuosilaskut lääkkeistä nousevatkin joka kunnalle vuosittain tuhansiin.

Kiertävä sairaanhoitajattaria on ajottain yksityisten seurojen kustannuksella toiminut Iisalmella, Kiuruvedella ja Lapinlahdella, vaan kunnat eivät ole vielä ryhtyneet näitä kannattamaan.

Kätilöitä on toki joka kunnassa, joskin heitä käytetään aivan liian harvoin synnytyksiä avustamassa ja useinkin haetaan, heidät viimeisessä tungassa ja liian myöhään. Kaupunki tekee vaan poikkeuksen.

Aivan tavallisia ovat vielä »lapsi saunat». Kuin vaimo tuntee aikansa tulleen, panee hän saunan lämpiämään ja oleskelee siellä useinkin aivan yksinänsä, kunnes lapsi kainalossa tulee tupaan »varpaiskahvia keittämään» ja silloin ilmoittaa vasta löytöissä.

Kansan elintavat ovat yleensä yksinkertaiset. Ravinto on karjanhoidon elpyessä menettänyt paljon. Maito kun tarkoin viedään meijereihin, tuodaan

vaan »kurri» takaisin lasten ja vanhempien ruuaksi. Nautintoaineena on kahvi yleinen. Viinaa toki ei viljalti voi sanoa yleisesti käytettävänä.

Asunnot ovat vielä monin paikoin vanhaa mallia, multimuksille rakennettu vähäinen tupa yksinkertaisilla pienillä akkunoilla. Puhtaudesta asunnossa ei voi paljon puhua, sen enemmän olisi sanottava siivottomuudesta siinä ja ympäristöllä. Sylkyastia on tuntematon, vieläpä makitkin ovat harvinaisuuksia. Joka asunnolla on kyllä oma sauna, joka harvana iltana jääpi lämmittämätä, vaan saipua on unohdettu ostaa, ja vettäkin tuodaan parhaaksi löylyn lyöntiin riittämään. Pitkät talviset puhteet on perhe ahdettu tupaan, missä ilmanvaihtoa koetetaan kaikin tavoin estellä, niin varsinkin kuin yönkin aikana. Näinä aikoina jos ulkosalle sattuu asiaa, mennään kovimmallakin talvipakkasella avojaloin ja paitahihasilla lähimmän nurkan taakse.

Kun sairaus tulee on se sallittu, eikä suinkaan olosuhteiden tai tartunnan vaikuttama. Syhy ja kuppa kyllä tiedetään tarttuvan, vaan muuta tartuntaa ei uskota, vaikka siitä lehdissäkin lukusi. Kun useampi perheen jäsenistä on sairastunut samanlaiseen tautiin, joku jo kuollutkin, saapi terveyskaitsia toimekseen hankkia »resetin» ja rohdot; muut tohtorin määräykset ovat tarpeettomat.

Leväperäisyys kunnan viranomaisissa kulkutautien vastustamiseksi ei ole äkkiä voitettu. Lääkäri jos kulkutaudista saa tiedon, syntyy siitä vaan lisähomma ehkenpä naapurin vihatkin koittuu.

Yleinen terveyden tila piirissä ei tänäkään vuonna ole ollut lähimäinkään tyydyttävä. Lavantauti näyttää paikotellen kotiutuneen ja silloin tällöin ilmenevän muistuttamaan terveyshoidollisten toimenpiteitten puutteellisuutta. Laajoille aloille ei tauti kuitenkaan ole päässyt leviämään. — Tulirokko on sitävastoin tehnyt yleisenä kulkutautina kierroksen piirin pohjoisosissa, edellisenä vuonna kerkisi se etelä osan läpeensä kierrellä. Kansan kokoukset on usein paikoin täytynyt kieltää, kansakoulut sulkea, onpa ollut joskus pakko poliisi voimaakin hälyttää ja väliin on kovin räikeästä tottelemattomuudesta aiheutunut syyllisen haasta kihlakunnan oikeuteenkin. Jakalemalla kirjasia, kuulustuksilla kirkoissa ja satunnaisilla kirjoituksilla paikkakunnan sanomalehdissä on yleisölle koettu tehdä tutuksi kulkutaudin luonne, syyt ja ehkäisemistavat Matkoilla taudin raivoamissa seuduissa olen aina pitänyt tärkeänä saada selville tartunnan kulku ja sen sitten kokoontuneelle yleisölle esitelmän muodossa selitellä todistaakseni, että tauti on todella tartunnan kautta jokaisen uhrinsa vallannut. Paikotellen on pantu kuntoon väliaikaisia sairastupia, vaan allussa ei kansa ole taipuisa uskomaan sinne lapsiaan hoidettaviksi. Myöhemmin, kun huomataan lasten siellä hoidetuksi menestyksellä, haluttaisiin kyllä joka paikkaan sairastupa, vaan ei ole hoitajatarta saatavissa kaikkialle, eikä huoneitakaan tahdo saada tähän tarpeeseen, sillä puhdistuksen tehoisuuteen tartunnan hävittämiseksi ei myöskään luoteta.

Vaikka siveellisyys ei piirissä ole kehuskeltava, on toki veneeriset taudit verrattain harvinaisuuksia ja peljätään niitä kaikkialla ehken eniten lasareetin ja ruunun kyydin vuoksi. Ilmestyneet tapaukset ovatkin naapuri kaupungin markkinoilta saatuja, tahi tukkisavottaa seuranneen tytön jättämiä muistoja. Lääkärin kautta on lähetetty 5 henkilöä venerisen taudin vuoksi läänin sairashuoneeseen ja kerran on ollut tarpeellista pitää kuppatauti tarkastus, jolloin 368:sta tarkastetusta huomattiin yksi (1) saastutetuksi.

Paikallisista taudeista on keuhkotauti tärkein. Papiston ilmoituksien mukaan on 1,213:sta kuoleman tapauksesta 218 luettava keuhkotaudin uhriksi. Syyt keuhkotaudin yleisyyteen ilmenevät selvästi kansan elintavoista. Tartuntaa edistetään kaikkialla syljeskelemällä lattioille; tapa on niin juurtunut yleisöön, ettei siitä päästäne ennenkuin kukin pakoitetaan heti pesemään pois jälkensä. Toinen on kiusankappale paikkakunnalla silmäpasko, joka vielä semminkin vanhemmissa ihmisissä on kovin yleinen. Lapsissa taas riisi on usein tavattava. Lapamatoa on kaiken ikäisissä, vaikka ahkeraan apteekista ostetaankin »pinetin rohtoja», vieläpä ryypätään benzinit ja tärpätit pinetin ulosheruttelemiseksi.

Kansan omaisena parannuskeinona mitä erilaisimpiin tauteihin on ehken runnin juonti tavallisin. Kun kesä lähestyy, alkaa kaikkien sairastavien tehdä mieli runnille. Vanhin ja eniten käytetty on Kiuruveden runni, joka kuitenkin on Iisalmen pitäjässä, Haapajärven kylässä, vaikka nimi sille lienee joutunut siitä, että se on Kiurujoen varrella. Täällä tapaa runnin juojia melkeinpä kaikista paikoin Suomea, enin kuitenkin naapuri seurakunnista. Kun veden hinta, lähteen jouduttua nykyisille omistajilleen, jonkun verran kohosi ja kortteerit kallistuivat, näyttävät vähempi varaiset hakevan uusia vesi-paikkoja terveyttä saadakseen. Niinpä Iisalmen Hernejärvellä on Koukunjoen runni, missä vielä saa 50 pennillä juoda vettä minkä kukin kesän kuluessa jaksaa. Epäsuotuisa oli viime kesä kuitenkin tämän runnin omistajalle, paikkakunnalla kun raivosi tulirokko, jonka vuoksi täytyi kesken kesän juonti lopettaa. Yhtä halpa olisi Viitaan kylässä Keljan runni, jonka hyviä vaikutuksia myöskin ruvetaan muistelemaan ja vanhoilta ihmisiltä tietoon ottamaan. (Kalle Brax).

Pielisjärven piiri. Kulkutauteja oli hyvin vähässä määrässä koko piirissä. Huomattava on ainoastaan se scarlatina epidemia, joka alkoi Pielisjärven etelässä osassa lokakuulla ja seuraavina kuukausina levisi pohjoiseen päin.

Suurin huomio herättää niinkuin edellisinä vuosinakin Nurmeksessa mielisairaat. Vuoden lopussa oli niitä papiston luettelon mukaan rajoitetussa merkityksessä 47 ja lapsuudessa sairastuneita 31 eli yhteensä 78. Edellisenä vuonna oli niitä 67 ja lisäys on siis 11. Näin ollen tulee nyt Nurmeksessa 10,000 henkeen 63,6 mielisairasta.

Nurmeksen kylpylaitos on ollut käytännössä entisellään. (O. Granholm).

Tohmajärven piiri. Yleisempää sairautta ei ole ollut vaikkakin influensaa ja hinkuyskää on liikkunut laajemmalta, niin eivät ole olleet pahanlaatuiset. (Onni Ruuth).

Joensuun piiri. Mitä yleiseen terveyden tilaan piirissäni tulee on se pidettävä verrattain hyvänä. Muita laajemmalle levinneitä kulkutauteja ei ole piirissäni ilmaantunut kuin tulirokko ja hinkuyskä epidemia Kontiolahdella ja Enossa. Molemmissa pitäjissä oli tulirokko alkanut Karjalan radan jatko töissä olevien työmiesten perheissä ja levinnyt ympäristöön. Tauti oli pääasiallisesti lievää laatua vaikka kuolevaisuus olikin suuri. Kuolemaan syynä oli useammassa tapauksessa jälkitaudit ja varsinkin munuaistauti (nefritis). Pappien antamien ilmoitusten mukaan kuoli piirissäni tulirokkoon kaikkiaan 101 henkeä ja näistä Kontiolahdella 62.

Pappien ilmoituksien mukaan on keuhkotautiin kuollut kaikkiaan 224 henkeä tehden 17,8 % kaikista kuolleista ja 3,9 tuhatta henkeä kohden.

Kuppatauti tarkastuksia on toimitettu kaksi kertaa Polvijärven vaivaistalossa, jossa useampia kuppatauti tapauksia huomasin. Taudin oli vaivaistaloon tuonut erään hoidokkaan mies, joka ensiksi saastutti vaimonsa, josta sitten tauti levisi useihiin hoidokkaisiin vaivaistalossa, muun muassa sillä tavalla että tämä vaimo oli ennen lähtöään Joensuun sairaalaan imettänyt erään toisen vaimon lasta. Täten sai lapsi kuppataudin ja sitten saastutti hän taas äitinsä. Mainitun hoidokkaan mies, joka oli tuonut kupan vaivaistaloon oli myöskin sitten asuskellut veljensä perheessä ja tartutti kupan tähän perheeseenkin.

Piirissäni ei löydy muita valtion tai yksityisten ylläpitämää sairaalaa kuin valtion synnytyslaitos 2 sijalla ja yleinen sairashuone 40 sijalla sekä kaupungin kuumesairaala 12 sijalla kaikki Joensuun kaupungissa sekä väliaikainen rautatie sairaala 4 vuoteella Enon kirkonkylässä.

Vaivaistaloja löytyy kaikissa piiriini kuuluvissa kunnissa. Eri osastoja mielisairaita varten löytyy ainoastaan Liperin, Polvijärven, Rääkkylän ja Joensuun vaivaistaloissa.

Piirissäni on ainoastaan 1 kunnanlääkäri, Enossa.

Kaavi on vieläkin ainoa kunta piirissäni jossa ei ole tutkinnon suorittanutta kätilöä. (S. F. Parviainen).

Vasa län. *Vasa distrikt.* Helsotillståndet har under år 1907 ej varit godt, ty i vissa delar af distriktet har förekommit epidemiska sjukdomar delvis i rätt stor utsträckning. För bekämpande af de epidemiska sjukdomarna har den anordning följts, att den hemsökta trakten genast indelats i distrikt och i hvart och ett af distrikten har tillsatts en uppsyningsman, som haft i uppdrag att tillse, att de gifna föreskrifterna efterlefvats. Har uppsyningsmannen varit en energisk person, har denna anordning alltid ledt till önskade resultat. Förhållnings-

regler har jag låtit trycka och delat ut vid behof. Formalindesinfektion har i regel verkställts.

Den sjukdom, som i oroväckande grad vunnit spridning inom distriktet är tuberkulosen. Enligt presterskapets förteckningar ställer sig dödligheten i lungsot inom de skilda kommunerna på följande sätt:

Replot	8	%	af	samtliga	dödsfall	1,2	:	1,000 innevånare.
Bergö	14,3	»	»	»	»	1,2	:	» »
Jurva	5,6	»	»	»	»	1,2	:	» »
Kveflaks	12,3	»	»	»	»	1,9	:	» »
Pörtom	12,2	»	»	»	»	2,0	:	» »
Mustasaari	16,5	»	»	»	»	2,5	:	» »
Petalaks	21,9	»	»	»	»	3,4	:	» »
Solf	15,8	»	»	»	»	3,5	:	» »
Malaks	23,2	»	»	»	»	3,5	:	» »
Lillkyro	26,7	»	»	»	»	4,2	:	» »
Storkyro	25,5	»	»	»	»	4,3	:	» »
Ylistaro	26,2	»	»	»	»	4,3	:	» »
Laihia	28,2	»	»	»	»	5,0	:	» »

För att i någon mån bekämpa denna sjukdom har i en del kommuner verkställts enahanda desinfektion efter dödsfall i tuberkulos, som under föregående år, d. v. s. efter grundlig tvättning med 5 % lysollösning och golfspringors begjutning med samma lösning, hvarvid iakttagits, att lösningen ej får torkas bort, utan skall få torka in på stället, har formalindesinfektion verkställts. Härtill har användts 2 gram formalin på kubikmetern af ruminnehållet. Alla hushållets kläder, såväl gång- som sängkläder, hafva hängts upp i rummet, där desinfektionen verkställts. Gångmattor hafva antingen kokats eller blötts 12 timmar i 5 % lysollösning. Samtidigt som lampan (Scherings Aeskulap) antändts, har på starkt glödgade tegelstenar genom en sil sprutats hett vatten, och har på detta sätt 3 liter vatten afdunstats på 100 kubikmeter ruminnehåll. Sådan desinfektion har verkställts i Malaks, Petalaks, Mustasaari, Solf, Pörtom, Kveflaks, Storkyro, Laihia och Ylistaro. Sådana desinfektioner hafva skett i

Mustasaari	på	8	ställen,	dödsfall	i	lungsot	på	24 ställen
Solf	»	6	»	»	»	»	»	12 »
Malaks	»	17	»	»	»	»	»	17 »
Kveflaks	»	7	»	»	»	»	»	8 »
Petalaks	»	6	»	»	»	»	»	7 »

Pörtom	på	4	ställen,	dödsfall	i	lungsot	på	7	ställen
Laihia	»	16	»	»	»	»	»	39	»
Storkyro	»	27	»	»	»	»	»	39	»
Ylistaro	»	11	»	»	»	»	»	46	»

Såsom synes, har mycket underlåtits. Detta är så mycket mera förvånande, som jag hos prästerskapet i respektive kommuner anhållit om, att strax, då något dödsfall i lungsot anmälts, underrättelse om stället skulle meddelas antingen kommunalnämndsordföranden eller den person, som verkställer desinfektionen. Detta af skäl, att dessa sistnämnde framhållit, att det vore för dem omöjligt att få reda på hvarje ställe, där någon dött i lungsot. I Malaks har man varit samvetsgrannast. Och glädjande är att allmänheten där blifvit så intresserad af desinfektionen, att man själf vid behof yrkar på sådan. Kanske beror detta därpå, att desinfektion verkställts där längsta tiden, d. v. s. sedan hösten 1904. Ur de anteckningar jag fört framgår, att lungsoten här sedan 1904 kontinuerligt aftagit.

Då jag i augusti på en resa till Ylistaro fick höra, att några sinnessjuka personer, som kommunen inackorderat hos en bonde, af denne illa vanvårdades, besökte jag dem genast. Vid undersökningen framgick, att ett rum var med bräder indeladt i tre kättor och att i hvar och en af dessa förvarades en sinnessjuk person, en af dem slagen i järn. En gruflig osnygghet var rådande. Jag gick genast i författning om, att de sjuke ofördröjligen skulle flyttas bort härifrån och framhöll, att dem måste egnas bättre vård. Att få dem strax bort var dock ogörligt. Men i stället tog kommunen ihop med att bygga ett sinnessjukhus för 8 patienter. Detta byggdes på samma tomt, där kommunens sjukstuga är belägen och var jag med om att afsyna platsen. Företaget bedrefs med sådan energi, att de sjuka redan i början af december fingo flytta in. Ritningarna var jag med om att laga ihop.

Midt igenom denna byggnad går en 1,3 m. bred gång, och på hvardera sidan om denna ligga 4 celler. Hvarje cell är 3 m lång, 2,25 m. bred och 3 m. hög. I cellernas yttre vägg finnes en utifrån fastsatt lucka, som tillsluter en öppning i väggen. Denna öppning är så stor, att en fullvuxen person väl rymmes därigenom, och har denna anbragts för att denna väg kunna rädda de sjuka vid möjligen inträffande eldsvåda. I hvarje cell finnes klosett, hvars dragrör leder i muren. Ett synnerligen starkt drag finnes från klosetten, hvarför någon lukt ej tränger in i cellen härifrån. Eldningen sker från gången. För tillräckligt ljus är äfven sörjdt. Sköterskan vid sjukstugan är ålagd att sköta de sinnessjuka.

I ändan af byggnaden finnes ännu ett boningsrum med kök. Denna lokal har upplåtits åt en familj mot skyldighet att vid behof vara sjuksköterskan

till hjälp. Vid besök i detta sjukhus har jag kunnat konstatera, att god snygghet och ordning här äro rådande.

Examinerad barnmorska finnes antagen i följande kommuner: Kveflaks, Mustasaari, Solf, Malaks, Bergö, Pörtom, Ylistaro, Storkyro, Lillkyro och Laihia. I Replot beslöts att antaga barnmorska och har tjänsten varit lediganslagen, men ingen sökande har anmält sig. Visserligen var en kvinna från denna kommun redan antagen som barnmorskeelev, men efter en månads studier tröttnade hon och kom hem. Huru barnmorskan anlitats framgår af följande tabell:

Laihia	19,2 %	af	samtliga	förlossningar.
Storkyro	47,0 »	»	»	»
Lillkyro	40,6 »	»	»	»
Ylistaro	40,0 »	»	»	»
Mustasaari	40,6 »	»	»	»
Solf	87,4 »	»	»	»
Kveflaks	68,6 »	»	»	»
Pörtom	60,8 »	»	»	»
Bergö.	100,0 »	»	»	»
Malaks	47,4 »	»	»	»

(G. Rosendal).

Kristiinankaupungin piiri. Yleinen terveydentila vuoden alkupuolella ei ollut tyydyttävä, siihen nähden että kulkutauteja silloin liikui muutamissa kunnissa, jälkipuoliskolla oli se taas jotakuinkin tyydyttävä. Tilivuonna löytyi suurempana enemmän levitettynä epidemiana tulirokko Närpiössä, Öfvermarkissa, Korsnäsissa ja piiriin kuuluvassa osastossa Jurvasta, tuhkarokko Närpiössä, Korsnäsissa, Kurikassa, Jalasjärvellä ja Ilmajoella, hinkuyskä Korsnäsissa ja Kurikassa sekä influensa Korsnäsissa. Pienemmän määrän kohtauksia sisältävänä epidemiana tai enemmän paikallisena semmoisena löytyivät kaikki yllämainitut taudit ja lavantauti muuallakin.

Kroonilliset taudit olivat samat kuin ennen, siis etupäässä tuberkuloosi ja ruuansulatushäiriöitä kummassakin sukupuolessa, verenvähyyttä ja synnyttimisvaivoja naisissa sekä rakitista lapsissa.

Piirissä löytyy 4 kunnanlääkäriä nimittäin Närpiössä, Kauhajoella, Jalasjärvellä ja Ilmajoella.

Kätilöitten luku oli vuodella yhteensä koko piirissä 20, niistä 6 kaupungissa ja 16 maalaiskunnissa. Vuoden kuluessa saivat Korsnäs ja Karijoki omat kätilönsä.

Nykarleby distrikt. Hälsotillståndet i distriktet har varit tillfredsställande. (Nils Durchman).

Gamlakarleby distrikt. Det allmänna hälsotillståndet i distriktet har, hvad förekomsten af akuta infektionssjukdomar beträffar, under året varit skäligen godt om man undantager att skarlakansfebern fortfarande härjade i distriktet ehuruväl för det mesta i enstaka fall utom i Kronoby, Pedersöre och Toholampi, där smärre epidemier uppträdde. Tyfus förekom i 6 kommuner med inalles 30 fall af hvilka 12 med dödlig utgång och utgjorde epidemin i Kronoby, där 12 fall under året förekommo, en fortsättning från föregående år. Under vintermånaderna isynnerhet, men äfven under den särdeles regniga och kyliga sommaren, förekom influensa uti distriktets flesta kommuner med större eller mindre intensitet.

Enligt prästerskapets uppgifter utgör antalet i lungsot aflidna 322 eller 25 % af hela antalet aflidna d. ä. 4,63 på tusen invånare. Högsta dödlighetsprocenten i lungsot utvisar Esse, där dock angifves, att af 17 dödsfall i tuberkulos 12 haft lungorna angripna, gifvande 40,5 resp. 28,6 % af samtliga dödsfall eller 6,56 och 4,72 på tusen invånare, därnäst kommer Kannus med 38,2 % och Nedervetil med 34,9 %. Lägsta tuberkulosdödligheten utvisar Gamlakarleby stad med 13,9 % och Lestijärvi med 15 %. Såsom af ofvanstående framgår, utgör tuberkulosen den mest härjande sjukdomen inom distriktet isynnerhet som de anförda siffrorna troligen äro betydligt lägre än den verkliga dödligheten i tuberkulos. Önskligt vore att med det snaraste folksanatorier med tillräckligt antal platser blefve inrättade.

Under året hafva tvenne veneriska besiktningar blifvit verkställda i Kannus af kommunalläkaren K. Vangel, samt i Halso af kommunalläkaren i Vetil A. Sjöberg, hvarvid i Kannus intet fall af lues anträffades, då däremot i Halso 1 kvinna, som redan tidigare anlitat läkaren i Vetil för sin åkomma, befans behäftad med lues.

Enligt prästerskapets förteckningar funnos vid årets utgång inom distriktet 210 sinnessjuka i inskränkt bemärkelse, samt 55 andesvaga eller idioter, utvisande en sammanlagd ökning af 13,25 % mot föregående år. Af de sinnessjuka vårdas 33 på allmänt sinnessjukhus, 8 på fattighus och öfriga i enskildt hus. Högsta antalet sinnessjuka förekom i Kelviå med Ullava, utvisande 7,5 på tusen invånare, därnäst Kronoby med 7,3 på tusen och lägst står Lestijärvi med 1 på tusen invånare. I 17 fall har sjukdomen varat under 2 år, i öfriga fall längre tid.

De sanitära förhållandena i distriktet hafva under året icke undergått synnerliga förändringar. Orsaken till att dödlighetspromillet något nedgått, torde få sökas i att svårare och mera utbredda epidemier under året icke härjat. Önskligt vore att då kommun vid utbruten epidemi inrättar temporärt epidemisjukhus, kommunalnämnden kunde tvinga vederbörande att där internera de insjuknade för hindrande af smittans spridning; detta med anledning af att

Kronoby kommun vid scarlatina epidemi hos Guvernören i Vasa län sökte utverka åt sig sådant tillstånd, men förvägrades. (Osvald Myrén).

Kuortaneen piiri. Terveyden tila on ollut jotenkin tyydyttävä. Kuitenkin ovat kulkutaudista lavantauti, tuhkarokko, hinkuyskä ja influensa liikkunut vähässä määrässä. Ainoastaan tulirokkoa ja difteriaa on esiintynyt useampia tapauksia.

Kuoleman syyt olivat paitsi liikkuvia kulkutautia etupäässä keuhkotauti, keuhkokuume, tapaturma ja vanhuus.

Piirin molemmat sairashuoneet, toinen Virroilla ja toinen Keuruulla ovat tilivuonna olleet käytännössä, paitsi että ensinmainittu oli suljettu 1 päivästä—16 päivään tammikuuta, syystä että kunta silloin oli ilman lääkäriä.

Kunnanlääkäriä löytyy Kuortaneella, Alavuudella, Virroilla, Keurulla ja Lappäjärvellä. (Henrik Borenius).

Jyväskylän piiri. Olisi ehkä odottanut että sateisin ja kylmän kesän vuoksi, joka suuresti myöhästytti elonkorjuun ja osaksi pilasi sadon, tautisuutta olisi ilmenyt tavallista enemmän. Yleensä oli kuitenkin terveydentila piirissä koko loppukesä ja syksy tyydyttävä.

Polttavana kysymyksenä on piirissä vuoden kuluessa ollut piirilääkärin asuinpaikan määrääminen, jonka siirtämisestä Saarijärveltä Äänekoskelle tehtiin edellisen piirilääkärin siirtyessä toiseen piiriin lukuisien kansalaisten puolesta Keisarillisessa Senaatissa. Samoin anoi Jyväskylän kaupunginvaltuusto perustuen kaupungin privilegiokirjoihin piirilääkärin asuinpaikan muuttamista takasin Jyväskylän kaupunkiin sekä Saarijärven kunta sen pysyttämistä ennallaan. Senaatin päätöksen kautta jäi Saarijärvi piirilääkärin asuinpaikaksi. (N. J. Arppe).

Oulun lääni. *Oulun piiri.* Yleinen terveyden tila piirissäni vuonna 1907 ei ole ollut erittäin tyydyttävä, sillä kulkutauteja on suuremmassa tai vähemmässä määrässä liikkunut useimmissa kunnissa. Kuolevaisuus on sitävastoin ollut verrattain alhainen. Keskimääräinen kuolevaisuus viimeisen kymmenen vuoden kuluessa on 18,8 tuhatta henkilöä kohden. Suurimman kuolevaisuuden on aiheuttanut keuhkotauti, johon kaikkiaan on kuollut 215 henkeä ja tuhatta henkeä kohti piirin eri kunnissa: Oulun kaupunki 2,94, Oulun maaseurakunta 2,94, Oulun Salo 5,86, Haukipudas 1,36, Ii 2,5, Kempele 0, Kiiminki 2,77, Kuivaniemi 4,84, Liminka 6,22, Lumijoki 2,22, Muhos 4,34, Temmes 9,63, Tyrnävä 3,9, Utajärvi 3,28, Ylikiiminki 3,88.

On myönnettävä, että kuolevaisuus keuhkotautiin kunnissa on suuri, johon syyt etupäässä ovat haettavissa siinä, että ihmiset elävät epäterveellisissä ulkonaisissa olosuhteissa. Varsinkin pienet, pimeät, epäsiistit ja ahtaasti asutut huoneet, joihin raitista puhdasta ilmaa (varsinkin talviaikoina) ei uskalleta päästää, ovat vaikuttavina syinä taudin tavallisuuteen. Tämän lisäksi tulee se

maalla vielä yleensä vallitseva tapa lakkaamatta syljeskellä lattialle, joka ei suinkaan vähennä tartunnan vaaraa ja taudin levenemistä, vaan päinvastoin.

Paikkakunnallisista taudeista tavallisimmat ovat paitse keuhkotauti, risatauti ja häiriöt ruuansulatuksessa. Vatsalaukkukatarri on maa väestön rasitus. Syyt sen tavallisuuteen riippuvat etupäässä ravintoaineista ja niitten ravinnoksi valmistamisesta ja myöskin kansan yksitoikkoisesta ruokajärjestelmästä. Ravintona ovat pääasiallisesti hapan leipä, perunat, silakka, suolanen sian liha ja separeeratusta maidosta valmistettu piimä. Kun muita ravintoaineita käytetään, niinkuin vellia ja puuroa, ovat ne huonosti valmistetut ja liika vähän keitetyt.

Kulkutaudeista on tuhkarokko ja kurkkumätä liikkunut laveammalle piirissäni. Tuhkurin takia täytyi lyhyemmäksi ajaksi sulkea pari koulua, sillä sairastuneitten koululasten luku oli niin suuri, että yhden koulun oppilaista viikon kuluessa sairastui 75 %. Difteriia on epidemiiana raivonut eriosissa Oulun Salon pitäjää, etenkin väkirikkaassa Salon päässä ja myöskin Muhoksella ja Oulun maaseurakunnassa. Kiertävä sairaanhoitajatar on uutteruudella hoitanut sairaita ja tehnyt perinpohjaisen puhdistuksen taudin saastuttamissa paikoissa. Difteriia seerumia on eri tapauksissa käytetty hyvällä seurauksella.

Tulirokkoa on ilmestynyt 6 tapausta Iissä ja Oulun maaseurakunnassa. Tietämätöintä on mistä tauti Iissä sai alkunsa, mustalaisia kuitenkin epäillään tartunnan tuojiksi. Oulun maaseurakuntaan toi taudin eräs kuleskeleva nainen, jolla oli scarlatiinasta juuri parantunut lapsi mukanaan. Iin kunnan ja kiertävä sairaanhoitajatar ovat käyneet sairaitten hoitoa järjestämässä ja puhdistus toimia johtamassa.

Lavantautia sairasti Ylikiimingin pitäjässä eräässä talossa 6 henkeä, näitten joukossa kolme mustalaisvaimoa, jotka olivat tuoneet taudin kuntaan kiertomatkoiltaan ympäri maata.

Vakinaisia sairaanhoitajattaria on vuoden kuluessa ollut toimessa Limingassa, Kempeleessä, Tyrnävällä ja Iissä. Heistä on kukin suorittanut tehtävänsä huolellisesti, tuottaen paikkakunnalleen suurta hyötyä. Ainoastaan Limingan ja Iin kunta nautti valtioapua hoitajattarensa palkkaamiseksi. Ylimääräinen kiertävä sairaanhoitajatar on toiminut difteriian takia Oulun Salossa, Muhoksella ja Oulun maaseurakunnassa 6 kuukautta 24 päivää hoitaen yhteensä 55 sairasta ja tehden niitten jälkeen perinpohjaisen puhdistuksen kussakin taudin saastuttamassa paikassa.

Mielenvikaisista en ole saanut mitään tietoja, jotka olisivat antaneet aihetta toimeenpiteisiin puolestani. Mielenhäiriössä olevia henkilöitä löytyy piirissäni kaikkiaan 189 joista 151 mielenvikaista ja 38 idiootia. Kaikista mielenhäiriössä olevista hoidetaan ainoastaan 23 yleisissä mielenvikaisten laitoksissa, 40 köyhäin taloissa ja muut yksityisissä perheissä.

Vuoden kuluessa olen myös kahdesti tarkastanut Tyrnävän vaivaistalon ja antanut Kuvernöörille ilmoituksen niistä puutteellisuuksista, jotka vallitsevat mainitussa talossa, ja jotka Kuvernöörin määräyksestä ovat saatavat korjatuiksi.

Koska lavantaudin tiettiin viimme syksynä kulkutautina liikkuvan etelä Suomessa ja syytä oli peljätä taudin levenevän rautateitse muillekin seuduille, annoin lautakunnan esimiehille käskyn niissä kunnissa, jotka sijaitsevat rautatien varrella, kirkoissa kuulutuksen kautta julistaa yleisiä määräyksiä m. m. puhtauden pidosta pihamailla, talojen ja kaivojen ympäristöllä ja kehoitin piirimiehiä valvomaan, että niitä määräyksiä tarkoin noudatettaisiin.

Piirissä on 1 kunnanlääkäri, nimittäin Iissä.

Piirissäni löytyy kunnan yhdistysten tai yksityisten ylläpitämiä parannuslaitoksia kaikkiaan 5. Näistä avattiin 1 päivä helmikuuta 1907 vaivaistalon yhteyteen rakennettu erityinen sairaala etupäässä parantumattomia ja pitkittävää tautia sairastavia varten sisältävä 36 sairashuonetta. (S. W. Liljeblom).

Raahen piiri. Kulkutaudeista on piiri ollut jokseenki vapaa; mainittavaa on hinkuyskä Hailuodossa, josta kumminkaan ei kunnallislautakunta näy antaneen ilmoitusta ennenkuin vuosikertomuksessaan. Kuppatautia oli yksi tapaus, joka toimitettiin Ouluun. Mielivikaisten hoito on sentään ollut välttävä, vaikka yleensä valitetaan tilojen puutetta vastakin sairastuneille valtion laitoksissa. (Edvard Pruntsi).

Kalajoen piiri. Kuin terveyshoitolautakunnan jäsenet ovat palkattomia ei heillä ole halua ryhtyä toimiin, joihin heidän tulisi käyttää usein paljon aikaa; sitä paitsi joutusivat vihaan naapureitten kanssa, jos ottaisivat tärkemmän selvän puutteellisuuksista terveyden hoidossa ja ilmoittaisivat asianomaisille. Joka kunnassa löytyy kyllä erityiset terveyshoitosäännöt, vaan kuin näitä ei seurata eikä ole kukaan joka pitää huolta siitä että asukkaat täyttävät terveyshoidon sännön vaatimukset, ei näistä voi olla suurta hyötyä. Juuri tämän tähden on lääkärien erittäin vaikeata estää kulkutaudin levenemisen, kuin asianomaiset ovat niin tuiki leväperäiset terveyshoito asioissa. Tähän ei voi saada parannusta ennenkuin kansa itse käsittää terveyshoidon tärkeyden. Ainoastaan pakkokeinoilla voipi tähän aikaan jotaan toimittaa; vaan päästäkseen pakkokeinoista ja kunta maksuista salataan usein ensimmäinen taudin kohtaus ja kuin lääkärille ilmoitetaan asiasta löytyy jo pieni epidemiia, joten ei enään ole helppo saada tauti ehkäistyksi. (Werner Lindman).

Haapajärven piiri. Keskikuolleisuus piirissä oli 20,2 tuhannelle. Suurin oli se Nivalassa 25 tuhannelle ja kaikissa muissa kunnissa 20—18 välillä. Mikä tähän suurempaan kuolleisuuteen piirin paraiten viljellyssä kunnassa oli syynä, ei selviä papiston tilastosta, kun 25 % kuoleman syistä on merkitty ilmoittamattomien joukkoon.

Kunnanlääkäriä on piirissä ollut Nivalassa ja Pyhäjärvellä.

Kiertävä sairaanhoitajatar on toiminut edelleenkin ainoastaan Haapavedellä.

Kätilöitä on ollut joka kunnassa ja ovat he kaikki konevaroisen lapsenpäästötutkinnon suorittaneita.

Sairaaloita on piirissä ainoastaan Haapaveden ja Pyhäjärven vaivaistalojen yhteydessä olevat mielisairasosastot, joista edellisessä on 6 ja jälkimäisessä 4 sairaspaikkaa. (J. Alfr. Levonius).

Kajaanin piiri. Piirin etenkin pohjoinen ja itäinen osa on enimmäkseen karnaa ja huonoa viljelysmaata, jonka vuoksi kansan taloudellinen tila etenkin niillä seuduilla on hyvin huono. Köyhyys on muutoinkin yleinen koko piirissä ja likaisuus sen seuralaisena. Viime aikoina on kuitenkin ollut huomattavissa merkkejä taloudellisen tilan parantumisesta ja siten on myös toivoa, että puhtaus, kaikenlaisten tauti-itiöiden vihollinen, tulee enemmän ja enemmän voittamaan alaa.

Väestö on hyväluontoista, jotenkin siveellistä ja elintavoiltaan sangen yksinkertaista. Asunnot ovat hyvin ahtaat. Useimmissa paikoissa on talviseen aikaan ainoastaan pirtti asuttavana. Kun päiväiseen aikaan astuu talon ainoaan huoneeseen, tulee väkisinkin ajatelleeksi, missä koko talonväki nukkuu yönsä, koska silmä ei löydä siellä mitään merkkejä vuoteista. Asiaa ulkopuolelle ilmoitetaan, että tuo olkipatja röykkiö, joka on pirtin avonaisessa eteisessä ja sen vuoksi pyryisenä aikana useinkin lumeen peittämänä, nostetaan illalla pirtin lattialle ja niiden päälle sitten niinhyvin vanhat kuin nuoret ja vieläpä lapsetkin paneutuvat nukkumaan. Tuota samaa talon ainoaa huonetta käytetään vieläkin useissa taloissa myös hevosten juottamiseen ja ruokkimiseen, muka syystä että hevostallit ovat niin huonosti varustetut ja kylmät, että vesi ja vedellä kostutettu silppu eli ape jäätyy siellä. Sen vuoksi näkee noissa taloissa talviseen aikaan pirtin ovensuun seudussa aina ison vesisammion, josta pirttiin tuodut hevoset saavat juoda ja sen vieressä silppuastian, josta syövät muun ruokansa paitsi heiniä, joita saavat tallissa. Tämmöistä juotto- ja syöttö-tapaa käytetään ei ainoastaan tolon omille hevosille, vaan useinpa vielä matkustavaistenkin hevosille.

Kuolevaisuus ei ole ollut sanottavan runsas, päinvastoin ehkä vähän alhaisempi kuin ylimalkaan muualla Suomessa, sillä tuhatta asukasta kohti on kuollut 15,8 ja sadasta alle vuoden vanhasta lapsesta on kuollut 10,0.

Vaivaishoito on entisellä huonolla kannalla ja vaivaisia eli semmoisia, jotka eivät voi elättää itseään, löytyy joka kunnassa runsaasti. Vaivaistaloja ei löydy yhdessäkään kunnassa, vaan kaikki kuhunkin vaivaispiiriin kuuluvat kykenemättömät sijoitetaan yksityisten luona hoidettaviksi. Kerjääminen, joka joitakuita vuosia sitten oli ainakin Kajaanin ympäristöllä sangen yleinen, on

alkanut tuntuvammassa määrässä vähentyä, vaikka vuodentulot ovat olleet huononpuoleiset.

Paikkakunnallisina tauteina on mainittavin vatsakatarri ja muut ruansulatushäiriöt, joiden aiheuttajana ainakin snureksi osaksi on yleisesti esiintyvä heisimato. Tuo mato on niin yleinen, että suuri osa väestöstä uskoo, että sitä pitää oleman jokaisessa ihmisessä ja ovat tyytyväisiä, että sitä aina silloin tällöin näyttäytyy. Ihotaudit ovat myös sangen yleiset, johon suurena syynä on ennen mainittu likaisuus.

Yksityisiä kuppataudin tapauksia on ollut joitakuita, jotka ovat lähetetyt Ouluun parannuksille. Ainoastaan yhdessä paikassa olen vuoden kuluessa toimittanut yleisen kuppatautitarkastuksen, vaan silloinkin löytämättä yhtään kuppatautia potevaa.

Kulkutaudeista on vuonna 1907 liikkunut piirissä tuhkarokko, jota alkukesällä oli Kestilästä tullut Säräisniemelle ja levinnyt sieltä Vuolijoen kirkkokunnan alueelle, vaan rajoittui sitten siihen.

Tulirokkoa ilmaantui heinäkuussa Kajaanin maalaiskunnan Vuottolahden kylään, jonne tauti oli tullut erään, Turusta sinne muuttaneen perheen mukana ja sairasti sitä 11 lasta, joista yksi kuoli. Toinen vähäinen tulirokkoepidemia oli syksyllä Kajaanin maalaiskunnan Murtomäen kylässä, jonne se oli tullut Pielisjärven piirin Rautavaaran kappelista; siellä sairasti sitä tautia 16 lasta, joista yksi kuoli.

Lokakuun lopulla ilmautui kurkkumätätapauksia Paltamon pitäjän Kiehimän kylässä, jossa tautia löytyi etenkin kansakoululapsissa. Asiasta tiedon saatuani matkustin heti paikkakunnalle, annoin sulkea koulun yhdeksi viikoksi, jona aikana kouluhuoneustossa toimitettiin asianmukainen puhdistus, ja uusia tapauksia ei sieltä sen jälkeen ole tullut tietooni. Myöskin Sotkamossa on ollut jotakuita kurkkumätä-tapauksia, vaan enemmän hajallaan. Sotkamossa toimitettiin profylaktisia kurkkumätä-serum ruiskutuksia noin viiteenkymmeneen lapseen.

Kätilöitä on ollut toimessa: Kajaanin kaupungissa 3 ja maalaiskunnissa 7. Ainoastaan Kajaanin maalaiskunta ja Ristijärvi ovat vieläkin ilman kätilöä.

Sairaanhoitajattaria ja diakonissoja on ollut toimessa ainoastaan Kajaanin kaupungissa ja Suomussalmella. (Alexis Arvelin).

Tornion piiri. Kerjuuta ei erittäin harjoiteta, paremmin tapahtuu se tottumuksesta ja kuljeksivat maankiertäjät siihen ryhtyvät, sekä maan itärajalta ja sen toiselta puolen samoilevat raihnaiset vanhukset avunkeräyksellä rannikolle saakka.

Kuten muinakin vuosina on mainittu, on alvematotauti hyvin yleinen tällä perällä.

Edelleen vaatii keuhkonystermätauti lukuisimmat uhrit väestöltä tässä piirissä. Tämän vuoden kuluessa ilmoitetaan papiston antamissa kuolleisuusluetteloissa keuhkotautiin kuolleitten määräksi 110, tehden 17,32 % koko kuolleisuudesta ja 3,05 tuhatta henkilöä kohden vuoden lopussa. Lukumäärät ovat huomattavasti alemmat, kuin edellisvuoden, 20 % ja 3,47 vaan eivät ne todenperään ilmaise tuberkelitauteihin kuolleitten koko määrää.

Veneeriset taudintapaukset näyttävät Keminjokivarrella lisääntyneen, mikä onkin luonnollista, kun Kemin-Rovaniemen radan rakennustöihin on tulvannut irtolaista joukkoa kautta maan. Mutta suurempaa vaaraa ei ole tästä kuitenkaan ilmennyt eikä kuppatautikaan näytä jalansijaa saaneen. Tippuri on toisinaan hankittu jo ennen tänne tuloa muilla paikkakunnilla. Täällä saadun tartunnan pesä jää sekin useimmiten tuntemattomaksi ja todennäköisesti välttää joku miehinenkin tippuria poteva tulemasta lääkärien huomioon, käyttämällä ominpäin apteekista saamiaan sinkkiliuksia; vieläpä protargoliluoskin on ollut apteekista vapaasti saatavana. Muuten kyllä tarkastusten pelosta ja kun talviaikaan työnsaanti vaikeutuu tai tulee vastenmieliseksi, pyrkii monikin niin tippuria kun kuppaakin poteva sairaaloihin vapaan elannon turvissa lepäilemään.

Kulkutaudeista on vuoden ajalla laajimmalla alalla ja lukuisimmin kohtauksin ilmaantunut tuhkuri 7:ssä kunnassa ja kurkumätä sekä influensa 4:ssä kunnassa.

Kemin-Rovaniemen radan rakennustöihin maan eri tahoilta saapuneen työväestön muassa kulkeutui kurkkumätä piirin alueelle, Kemin joen varrelle. Taudin hoidossa sekä Kemin että Tornion jokivarsilla on käytetty serumia hyvällä menestyksellä.

Tarkastaissa, missä määrin yleisen terveyshoitoasetuksen määräyksiä noudatetaan piirin kunnissa ja miten valppaasti kulkutautien ilmaantuessa toimitaan, huomaa tuntuvia eroavaisuuksia eri kuntain kesken. Yleensä on terveyslautakuntain toiminto, ollen muualla, paitsi nyt Ylitorniolla, kunnallislautakuntain huolena, kuta kuinkin tyydyttävä rannikkoseudulla kuten Simon, Kemin ja Alatornion kunnissa ja vieläpä Karungissakin. Terveyshoidon piirimiehiä löytyy kyläkunnissa ja tautien ilmaantuessa siitä pian ilmoitetaan. Kemin maaseurakunnalla ei ole vielä omaa vahvistettua terveys- ja sairashoidon järjestyssääntöä, vaan sen hommassa on oltu jo tämän vuoden aikana, joten se on tulossa. Mutta huolettomasti taasen toimitaan Tervolan kunnassa. Kun ylempänä mainittu kurkkumätä siellä ilmaantui ja jo levisikin, eivät kunnan viranomaiset asiasta mitään tienneet eivät ainakaan ilmoittaneet. Kun yksityisten tiedonannon johdosta, kävin tarkastuksella, en löytänyt terveyshoidon järjestysmiestä kylässä.

Vaikka ilmastosuhteet eivät olleet vuoden kasvullisuudelle suotuisat, ei tämä niin paljo vaikuta asukasten ravintoon; leipävilja kun ainakin tuodaan

muualta, etupäässä ulkomailta. Vaikeuksia näytti syksyllä syntyvän riittävän talvitarpeen hankkimisessa paikkakunnalle ja jauhojen hinta äkkiä kohosi; vaan kun syksyä jatkui ja meri pysyi avoinna, sekä saatiin rahdin alennus rautatiellä ja uusia lähetyksiä saapui, laukesi pian kiinteä suunta; vaan leivän hinta jäi kumminkin entistään korkeammaksi. Maanviljelys muuten on edistymässä, niin haitallisesti kun siihen vaikuttaakin työvoiman puute. Puutavaraliike sitoo suuren työvoiman ja myöskin rahdinveto vielä toistaiseksi vie väkeä ja hevosvoimaa, ja olikin tämä rahdinveto jonkun verran tuottavaa, kun myöhään saapuneet jauho- ja muut elanto- ja ylellisyystavarat olivat saatavat ylimaihin. Rautatien valmistuminen Rovaniemelle on kuitenkin pian lopettava rahtiliikkeen Kemin jokivarrella ja ainakin osan työvoimaa on kääntyminen maanviljelykseen.

Kuppakauhun aiheuttaman tarkastuksen tein helmikuun 10 päiv. Simon aseman lähellä olevassa talossa; talon tytär oli palannut läänin sairaalasta, jossa häntä oli kuppataudin vuoksi hoidettu. Siitä pelko, vaan en muita potevia löytänyt.

Luottamus kätilöitten toimintaan näkyy olevan kasvamassa, ainakin on useissa kunnissa kätilöitten avustus synnytyksissä lisääntynyt, toisissa hyvinkin huomattavasti; mutta pitkäin matkoin vuoksi on toisin paikoin hätätilassa pakostakin turvauduttava itseoppineisiin avustajiin. Ei yhdelläkään kunnalla ole todellisia vaivastaloja, Kemin kaupungilla on pienoinen sellainen kivuloisia varten. (J. Soini).

Pudasjärven piiri. Kulkutauteja on vuoden kuluessa ollut sangen vähän. Kuusamossa on ilmestynyt kaksi lavantaudintapausta. Melkein joka vuosi on ainakin joku tämän taudin tapaus huomattu Kuusamossa ja on tauti tavallisesti levinnyt toiselta puolelta Venäjän rajaa. Yksityisiä kurkkumädän tapauksia on ilmestynyt sekä Pudasjärvellä että Taivalkoskella. Paitsi muutamia influensantapauksia Pudasjärvellä ja Kuusamossa on yksi tapaus meningitis cerebrospinalis epidemica ilmoitettu Kuusamosta. Kulkutautiin on kuollut yhteensä 4 henkilöä.

Kroonillisista taudeista on täällä niin kuin muuallakin maassamme tuberculoosi enin levinnyt. Vaikea on tietää, montako henkilöä täällä sairastuu ja kuolee tähän tautiin vuodessa, mutta varma on, että niiden lukumäärä on suuri. Papistojen antamien ilmoituksien mukaan kuoli viime vuonna keuhkotautiin Pudasjärvellä 32 henkilöä, Kuusamossa 15 ja Taivalkoskella 2 henkilöä, siis 18,71 %, 12,09 % ja 4,26 % kaikista vuoden kuluessa kuolleista tai 3,21, 1,31 ja 0,73 tuhatta asukasta kohti. Nämät ilmoitukset perustuen pappien heille kerrottuihin kuolemansyihin eivät luonnollisesti voi olla varmoja. Kumminkin näkyy, että keuhkotauti on enin levinnyt Pudasjärvellä ja onkin tämä kokemukseni mukaan. Kun tuberkuloositauti viime vuonna on yhä enemmän le-

vinnyt ja tämä on läheisimmässä yhteydessä kansan elosuhteitten kanssa, tahdon lyhyesti sitä tässä käsitellä varsinkin koska olen huomannut, että käsitys täkäläisistä oloista monessa kohden muualla Suomessa on väärä.

Yleisesti käsitetään, että näissä pohjoisissa seuduissa kansa on kovin köyhä ja puutetta kärsivä. Tähän on vaikuttanut kansan ja sen edustajien hätähuudot toimeentulon ollessa minkäläiset hyvänsä. Tosi on, että täälläkin köyhiä löytyy, mutta niin huonossa taloudellisessa tilassa kuin ylimalkain luullaan kansa täällä ei ole. Tunnustettava on, että kansa täällä yleensä tulee hyvinkin toimeen ja, jos kansa olisi ahkerampi, pitäisi itsestään paremman huolen ja olisi oppinut säästäväisyyteen, niin olisi sen asema verrattain hyvä. Paha tapa on se että kansa täällä jo kauan on harjaantunut elämään etukäsimaksusta. Kansan elinkeino on etupäässä puiden muokkaaminen valtion metsistä ja niiden myynti. Kansa vaatii, että kruunu halvalla luovuttaa tukkia metsistään, joista tukista sitten saadaan etukäteen rahoja ja tavaraa Oulun »porvarilta», millä seuraava talvi eletään. Keväällä uittetaan tukit Iihin ja lopputilissä ei tavallisesti ole paljo mitään enää saamista. Kun kruunu on runsaasti jakanut puita, on kansa melkein tullut siihen käsitykseen, että kruunu on velvollinen tällä tavalla sitä elättämään. Jos ei hyvän tahtoisesti puita anneta, ei kätkeillä oman käden oikeudella niitä ottamaan. Kruunu onkin tässä suhteessa ollut liian myöntyväinen. Yhtiöitten hakkuillakin saa suuri joukko paikkakuntalaisia elatuksensa. Kun kansa täten helposti saa puhtaat rahat, jotka yhtä helposti kuluvat, jää maanviljelystyöt sikseen. Jos voitaisiin saada tämä velanteko poistetuksi, jos kansa ryhtyäsi maanviljelykseen varsinkin karjanhoitoon ja metsänmuokkuuta käytettäisiin sivutulona, muuttuisivat monessa suhteessa olot täälläkin paremmalle kannalle.

Jos joku tahtoo perustaa oman talouden, ostaa hän tavallisesti vanhan mökin taikka rupee hän kruununtorppariksi. Hän saa silloin rakennuspaikan ja rakennuspuut kruunun metsästä ehdolla, että hän viljelee määrätyn pintaalan maata. Usein tämä ei tule tehdyksi, kumminkaan ei riittävässä määrässä. Hän rakentaa sitten ainoastaan 4—5 m. suuruisen pirtin. Kernaasti rakentaa hän rakennuksensa aivan maantien varteen toivossa, että rahtimiehet pitävät hänen mökkinsä syöttöpaikkanaan ja että hän kahvin y. m. myymisellä ansaitsee elatuksensa. Jos nyt perheessä löytyy muutamia lapsia ja kymmenkunta rahtimiestä ovat yötä samassa ahtaassa pirtissä, voidaan helposti käsittää, mitenkä terveellistä tämä on. Vieläpä jotkut pitävät huonemiehiäkin, vaikka mökin ainoa huone on talon varsinaiselle väellekin ahdas. Tähän tulee, ett'ei kansan puhtaus täytä alkuvaatimuksiakaan. Isoimmissakin taloissa joilta voitaisiin toista odottaa, on useasti hämmästyttävä siivottomuus vallalla. Huonekalut ja taloustarpeet ovat vähät ja huonot. Tavallisesti makavat ainoastaan vanhemmat (jos nekään) sängyissä, lapset ja muut ihmiset lattialla,

usein puoleksi vaatteissaan, peitteenä likainen lampaanvälly, vaanu eli matto. Pitkin päivää syletään lattialle, eikä uskalleta tuuluttaa huoneita syystä, että lämpö silloin niistä katoisi.

Kansan ruoanpito on hyvin yksinkertainen ja vaillinainen. Niinkuin yllä mainitsin on karjanhoito, vaikka pitäisi olla kansan pääelinkeinona hyvin alhaisella kannalla. Maitoa ja voita ei ole useammissa taloissa kotitarpeeksikaan vielä vähemmän myytäväksi. Tätä terveellistä ruokaa on siis täällä hyvin niukalta. Talvella syödään jonkunverran poronlihaa. Keväällä pannaan semmoista lihaa mökin seinälle auringon paisteeseen kuivamaan ja tätä kuivaa lihaa keitetään ja syödään sitten kesällä perunoiden kanssa keittona. Ne, joilla tätä ei löydy, keittävät amerikalaista silavaa perunavedessä ja syödään sanottua silavaa myöskin raakana leivän kanssa. Puuroja ja velliä käytetään täällä vähemmässä määrin. Tämmöisen ruoan päälle juodaan sitten kahvia ja ääretömän paljon kahvia. Minkä verran täällä esimerkiksi Pudasjärvellä kahvia nautitaan on vaikea arvostella, vaan kysyttyäni paikkakunnan kauppioilta ovat he ilmoittaneet, että Pudasjärvelle tuodaan vuodessa noin 84,000 kg kahvia noin 113,440 mk arvosta. Vuonna 1906 tuotiin maahan 13,200,000 kg kahvia ja kun maan asukasluku oli lähimmiten 3,000,000 tulee joka henkilöllä 4,4 kg. Pudasjärven kunnan väkiluku on noin 10,000 jonka tähden yllämainitun arvostelun mukaan tulisi joka asukkaalle 8,4 kg kahvia siis 4 kg enemmän kuin koko maan keskimäärä. Tästä näkyy miten paljo täällä juodaan kahvia ja miten paljo kansa uhraa tähän juomaan. Jos vielä lasketaan sokerin arvo, voidaan laskea että kansa kahviin ja sokeriin maksaa vuodessa 225,000 à 230,000 markkaa se on 25 à 30 markkaa henkilöä kohtaan siihen luettuna lapsetkin. Kuitenkin on huomautettava, että vaikka kansa ei olekaan ehdotonraitis, se sittenkään ei paljo käytä väkijuomia, sillä siinä suhteessa eletään täällä ylimalkain raitista ja kohtuullista elämää. Tämmöisellä ruokajärjestyksellä on aivan selvä, että ihmiset ja erittäin lapset täytyvät olla hyvin huonosti ruokitut.

Ahtaat asunnot, huono siivo, huono ruoanpito y. m. vaikuttavat tietysti tuberkuloositautien levenemiseen ja olisi keuhkotaudinsairaala perustettava näihin seutuihin. Tähän näillä kunnilla ei ole varoja, siksi korkeaksi kuin kuntien kunnanmaksut jo ennen ovat nousseet ja yhä edelleen nousevat, riippuen kuntien suurista vaivaishoitomaksuista. Samoten kuin kunnat täällä Pohjois-Suomessa vaativat apua valtiolta, niin myöskin vaativat yksityiset apua kunnalta ja kun kansa tahtoo olla laiska ja huoleton sekä pitää kunnan velvollisena niin hyvin huonoina kuin hyvinäkin aikoina auttamaan, ei ole kumma, että kulut nousevat. Valtio on kyllä uhrannut näille seuduille paljon niin lainoina kun apuna, mutta paha kyllä huonolla menestyksellä.

Tahdon huomauttaa, että yllä esitetystä kuvauksesta löytyy poikkeuksiakin, poikkeukset, jotka todistavat sääntöä.

Heinäkuun 3 p. 1906 määrättiin valtionvaroista Taivalkosken kunnalle 350 markan vuotuinen apu kätilön kuntaan palkkaamista varten ehdolla, että kunta maksaisi vähintäin 150 markkaa vuodessa sekä että kätilö oli suorittanut tutkinnon koneellisessa lapsenpäästötaidossa. Vaikka virka on ollut monesti avonaiseksi julistettu, ei ole ketään sitä hakenut. Koska on näyttäytynyt vaikeaksi saada hakijoita, on kunta pyytänyt, että ehto koneellisen lapsenpäästötutkinnon suorittamisessa poistettaisiin toivossa, että hakijoita silloin paremmin ilmaantuisi. Tähän ei ole vielä saapunut vastausta.

Kiertävä sairaanhoitajatar on asetettu ainoastaan Pudasjärvellä.

Vuoden kuluessa on kunnallissairaala Kuusamossa, johon lokakuun 17 p. 1904 on myönnetty valtionapu, valmistunut. Lääkintöhallitus on elokuun 8 p:nä 1907 hyväksynyt sen tarkoituksensa käytettäväksi.

Pudasjärven kunnallekin on myönnetty valtionapu sairaalan kuntaan rakentamista varten. Viime vuonna alotettiin sairaalan rakentaminen, vaikk'ei sitä vielä vuoden kuluessa ole saatu valmiiksi. (E. Mellberg).

Rovaniemen piiri. Tautina, joka on vaatinut enimmät uhrit, mainittakoon:

Keuhkotauti, johon on kuollut:

Rovaniemellä	45	eli	25,1 %	kuolleista	ja	4,5	tuhannesta	henkilöstä
Kemijärvellä	18	»	15,5 %	»	»	3,3	»	»
Kuolajärvellä	3	»	3,6 %	»	»	0,7	»	»
Yhteensä	66	»	17,5 %	»	»	3,4	»	»

Yleisiä tauteja ovat täällä myös vatsakatarri ja alvemato. Kansan ruoanlaitos on vielä kovin kehittämättömällä kannalla. Ruoka valmistetaan huonosti ja puoli kypsäksi; paljon syödään kuivaa ja raakaa ruokaa ja juodaan suonnattomat määrät kahvia.

Kuppatauti ei ole paljon vakinaisessa kansassa. Tukki- ja muut työmiehet sekä heitä seuraavat loisnaiset sitä joskus levittävät, mutta lähtevät saastutut niin pian kun saavat tietoa taudin laadusta, omasta vapaasta tahdosta sairaaloihin, ett'ei pakkokeinoihin usein tarvitse ryhtyä. Toukokuussa oli Kuvernöörille Kuolajärveltä ilmoitettu, että kuppatautia olisi ilmestynyt tukin uittajissa. Kohta asiasta tiedon saatuani matkustin sinne ja tarkastin kolmattasataa miestä löytämättä sairasta. Ilmoitettiin että pari miestä sitä ennen oli lähtenyt sairaalaan. Paikkakunnan väestössä ei liion löytynyt saastutettuja.

Vaivaistaloja löytyy Rovaniemellä ja Kemijärvellä ollen tavallisessa kunnossa, mutta niihin yhdistetyt säiliöt mielenvikaisia varten ovat viheliäisiä.

Yksityisissä taloissa hoidetut mielisairaat saavat yleensä inhimillistä kohtelua, jos poikkeuksiakin joskus sattuu.

Kunnansairaalaa löytyy Kuolajärvellä, mutta on se suurimman osan vuotta ollut käyttämättä, syystä että alueelääkäri Vartiovaara maaliskuussa muutti pois eikä hakioita virkaan ole ilmestynyt.

Kemijärven kunta on vuoden kuluessa päättänyt hankkia itselleen kunnan lääkärin, haki ja saikin valtion apua 4,000 Smk, mutta virka ei ole tullut vuoden kuluessa täytetyksi. Samaten päätti Rovaniemen kunta vuoden viime päivinä hankkia itselleen kunnanlääkärin. Kun kaikki nämät paikat tulevat täytetyiksi, ei voi tässä piirissä puhua lääkärin puutteesta pitkiin aikoihin. Mutta kiertäviä sairaanhoitajattaria kipeästi tarvittaisiin. Juuri sairaanhoidossa kansa vielä on kovin takapajulla. Lääkärin neuvoja ei paljon oteta varteen. Resepti ja sillä saadut lääkkeet ovat pääasia. Hygieniset ja dietiset neuvot ja määräykset pidetään turhina ja vaivaloisina seurata ja jätetään sen takia useimmiten tykkänään. Amerikalaista ja muuta patentti lääkettä hankitaan suurissa määrissa ja tuhlataan siihen paljon rahaa.

Kansan taloudellinen toimeentulo on yleensä parempi kuin muualla Suomessa. Kerjäläisiä ei juuri näe. Niin kutsutut katovuodet ei täällä paljon merkitse sillä osto viljalla sitä eletään niin hyvinä kuin huonoina vuosina. Heinien tulo on paljon tärkeämpi. Mutta pääasiallisesti toimeentulo riippuu tukki hommista. Jos puutavara liike on vilkas, on täällä hyvä vuosi, olkoon muuten n. k. katovuosi vai ei, sillä siitä se raha lähtee; mutta jos tukkiliike vähenee, ei hyväkään vuoden tulo auta. Siitä, että kansa on tottunut ansaitsemaan niin hyvin tukki töissä, on rahan arvo täällä pieni. Siihen vaikuttaa myös että kaikki ostotavara on kovin kallista. Ennenkuin tavara on vedetty Kemistä esim. Kuolajärvelle (320 klm) on sen hinta monenvertainen alkuperäisestä. (O. Sahlberg).

Kittilän piiri. Kun Lapinmaa on ainoa osa maata, johon laissa väkijuomain tuonti on kielletty ja sen johdosta apteekit lääkärin määräämien reseptien kautta osaksi tulevat välittämään niiden myyntiä tahdon tässä lyhyesti kosketella tätä asiaa.

Ajan suuntahan työskentelee alkoholipitoisten aineiden käyttöä vastaan ja toivottava on, että niiden väärinkäyttäminen supistuisi niin vähäksi kuin mahdollista.

Aikojen kuluessa lääkärit täällä ovat paljokin kirjoitelleet konjakki- ja spriireseptejä, josta on niinkuin täkäläisestä arkistosta näkee ollut rettelöitä, johon Lääkintöhallitus on nähnyt olevan aihetta puuttua. Ne olot, joissa Lapissa elämme ovat siksi erikoiset, että pidän sen tarpeen vaatimana, että lääkäri joskus ja eri tarpeissa kirjoittaa tällaisia reseptejä.

Jo ammoisista ajoin on kansa tottunut takanaan pitämään pienempiä määriä alkoholipitoisia aineita sairastapauksia ja matkoja varten. Täällä kun talvisaikaan on kuljettava kovimmissa pakkasissa avonaisessa ahkiossa kymmenkuntapeninkulmien matkoja, jolloin jääkylmissä autiotuvissa on yöpyminen, on luonnollisesti kehittynyt tapa että pidetään matkoilla paremman puutteessa pienempi spriimäärä kylmettymisen varalle, eikä suinkaan juopottuun. Huolimatta kieltolaista hankitaan tämä kaikissa tapauksissa. Viisitoista vuotta voimassa ollut kieltolaki ei ole onnistunut tätä estää. Lapin rajat ovat siksi laajat sekä Ruotsin että Norjan ja Venäjän puolelta, että on viranomaisten varsin mahdoton ehkäistä vuosi umpeen tänne tuloivaa konjakki- ja spriivirtaa. Sen sijaan, että ennen jokaisella oli oikeus tuottaa pientä määräänsä hyvää tavaraa kotitarpeeksi hankitaan nyt, etenkin talvisaikaan rajain takaa kuormittain, huonoa, kaikin puolin alaarvoista tavaraa, joka jo pienemmissäkin erissä vaikuttaa vahingollisesti ruumiiseen. Senpätähden tapahtuu usein, että vanhat paikkakunnallaan siivoiksi ja raittiiksi tunnetut isäntämiehet, jotka kokemuksesta ovat havainneet näiden juomatavarain huonouden ja vahingollisuuden, tulevat pyytämään reseptiä muutamalle sadalle grammalle konjakkia, apteekista saatavaa kelvollista ainetta, jonka he käyttävät tositarpeessa vähitellen vuoden kuluessa ja jota lääkäri mielestäni ei voi kieltää, kun jokaisella Suomen kansalaisella muualla maassa on oikeus hankkia samaa puotihintoihin ja ilman reseptin maksua. Millään tavalla tahtomatta puolustaa alkoholireseptien ekspedieerausta apteekistä tahdon vaan esille tuoda sen, että täten yleisö, kun lääkäri tuntee sekä henkilöt että olosuhteet saapi varmasti kontrolleerattua ja kelvollista ainetta ja ainoastaan niissä tapauksissa, missä sitä tarvitaan ja että siten väärinkäytös paraiten saadaan torjutuksi. Tämä kysymys on kaikkina aikoina ollut arkaluontoinen sekä lääkäriin että yleisöön nähden, sillä väärin käyttö on niin helposti tapahtuvissa, ja lääkärin tulee siinä suhteessa toimia kriitillisesti.

Varsinkin kun vertaa näitä oloja samoihin muualla maassa, jossa lääkärin kautta harvoin apteekista määrätään muita alkoholipitoisia aineita kuin tinktuureja tulee ottaa huomioon jo mainittu seikka, että muualla ovat kaikki tilaisuudessa saamaan samoja aineita halvalla ja kuinka paljo hyvänsä.

Kieltolain tarkoitus lienee alusta ollut pelastaa varsinaiset lappalaiset alkoholin turmiosta, vaan siinä on erehdytty, sillä lappalaiset asuvat pääasiallisesti rajoilla, joilla tuonti on rajaton ja ehkäiseminen mahdoton. Toiselta puolen en luule että lappalaiset käyttäisivät enemmän väkijuomia kuin muutkaan. Tämä restriktsioni on varmaan ollut liian aikainen eikä suurta siunausta tuottava, sillä se on sitäpaitsi demoraliseerannut rajaväestön, joka on oppinut pitämään salakuljetusta hyvin tuottavana toimena.

Tämän ohessa voin mainita vielä että kansaan on juurtunut tapa käyttää alkoholia synnyttäjiin niin suurissa annoksissa, että se huumaa. Tästä olen koettanut sitä vieroittaa jyrkästi kieltämällä semmoiseen tarpeesen reseptiä samalla selvittäen semmoisen huumauksen vaarallisuuden sekä synnytyksen onnistumiselle että sikiölle. Näyttää siltä kuin tämä tapa kumminkin Kittilässä jo olisi katoamaisillaan.

Mitään vaivaistaloa ei vielä ole Lappiin perustettu.

Tuberkuloottiset taudit alkavat Kittilässä enetä.

Varsin suuressa määrässä on Botriocephalus latus levinnyt. Viimevuoden päiväkirjani mukaan on 359:stä potilaasta 49:llä botriocephalus; siis tavaton prosentti.

Parotitis epidemica riehui talvella Kittilässä pääasiallisesti tukkityöläisissä.

Sodankylässä toimitin kuppatarkastuksen joulukuussa kuudessa epäiltävässä henkilössä, joista yksi nainen lähetettiin lasarettiin recentin syfiliksen infekteeraamana.

Akuuttisia gonorrhoisia uretriitteja on hoidossani ollut neljällä tukkityöläisellä.

Operatiiviset synnytykset täällä ylimalkaan kuuluvat harvinaisuuksiin. Lapin naisten lantiot ovat vankkarakenteiset, johon varmaan suurena vaikuttimena on se seikka että rachitis täällä on harvinainen. (F. Dickström).

Väkiluku ja kuolevaisuus piirilääkäripiireihin kuuluvissa maaseurakunnissa *).

Folkmängd och dödlighet i de till provinciallläkaredistrikten hörande landskommunerna *).

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1907 lopussa. Folkmängd vid slutet af år 1907.	Vuonna 1907 syntyneitä. Födde under år 1907.	Vuonna 1907 kuolleita. Döde under år 1907.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Lapsia alle vuoden kuolleita vuoden aikana. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden aikana syntyneistä lapsista kuoli. Af 100 under året födda barn afled.
Uudenmaan lääni. Nylands län.						
Helsingin piiri: Askula, *Borgå landsförs.*, Helsinge, *Mäntsälä, Nurmijärvi*, Pornainen, Pukkila. *Sibbo, Tuusula.* (Helsingin kaupunki)	65,444	2,054	1,184	18,1	227	11,1
Lovisa distrikt: Anjala, Artjärvi, *Elimäki*, Iitti, Jaala, Lappträsk, Liljendal, Mörskom, *Orimattila*, Perno, Strömfors. (Lovisa)	58,941	1,798	1,061	18,0	196	10,9
Ekenäs distrikt: *Bromarf, Degerby*, Ekenäs landsf., *Ingå*, Karjalohja, Karis, Pojo, Sammatti, Snappertuna, Tenala. (Ekenäs)	32,398	969	540	16,7	96	9,9
Lohjan piiri: Esbo, *Kyrkslätt, Lohja*, Nummi, *Pusula, Pyhäjärvi*, Sjundeå, *Vihti.* (Lohja)	45,302	1,554	788	17,4	164	10,6
Turun ja Porin lääni. Åbo och Björneborgs län.						
Turun piiri: *Eura*, Kaarina, Kaskerta, *Karinainen*, Karuna, *Koski*, Kuusluoto, Lieto, Maaria, *Marttila*, Masku, Naantalin maaseurak., Nousiainen, *Oripää*, Paattinen, *Pargas, Paimio*, Piikkiö, Prunkkala, *Pöytyä*, Raisio, Rusko, Sauvo, Vahto, *Yläne.* (Åbo)	66,218	2,080	1,218	18,4	184	8,8
Uudenkaupungin piiri: Iniö, Karjala, Kustavi, *Laitila*, Lemo, Lokalahti, *Mietoinen, Mynämäki*, Pyhämaa, *Taivassalo*, Uudenkaupungin maaseurak., Uusikirkko, *Vehmaa*, Velkua. (Uusikaupunki)	39,132	1,129	694	17,7	94	8,3
Rimito distrikt: Askainen, Houtskär, Korpo, Merimasku, *Nagu*, Rymättylä. (Nådendal)	13,445	295	248	18,4	23	7,8

*) Papiston piirilääkäreille antamien ilmoituksien mukaan. Niitten kuntien nimet, joissa kunnanlääkäri löytyy, ovat painetut kursiivikirjakkeilla.

*) Enligt presterskapets till provinciallläkarene lemnade uppgifter. Namnen på de kommuner, i hvilka kommunalläkare finnas, äro tryckta med kursiv stil.

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1907 lopussa. Folkmängd vid slutet af år 1907.	Vuonna 1907 syntyneitä. Födde under år 1907.	Vuonna 1907 kuolleita. Döde under år 1907.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Lapsia alle vuoden kuolleita vuoden aikana. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden aikana syntyneistä lapsista kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Godby distrikt: Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Saltvik, Sottunga, Sund, Vårdö. (Godby)	25,017	467	368	14,7	35	7,5
Porin piiri: Ahlainen, *Eura*, Eurajoki, Hinnerjoki, Honkilahti, *Kiukainen*, Kullaa, Lappi, Luvia, *Merikarvia*, Nakkila, Normarkku, Pomarkku, Porin maaseurak., Rauman maaseurak., *Siikainen*, Ulvila. (Pori)	75,068	2,408	1,349	18,0	250	10,4
Ikaalisten piiri: Honkajoki, *Hämeenkyrö*, *Ikaalinen*, Jämijärvi, *Kankaanpää*, Karvia, *Parkano*, Viljakkala. (Ikaalinen)	50,477	1,588	792	15,7	165	10,4
Tyrvään piiri: Karkku, Kiikka, Kiikoinen, Lavia, Mouhijärvi, Suodenniemi, Suoniemi, *Tyrvää*. (Karkku).	34,633	1,141	532	15,4	69	6,0
Salon piiri: Angelniemi, *Dragsfjärd*, *Finby*, Halikko, Hiittis, Kiikala, *Kimito*, Kisko, Kuusjoki, Muurla, *Perniö*, Pertteli, Salon kauppala, Suomusjärvi, Uskela, *Vestanfjärd*. (Salon kauppala)	49,261	1,492	958	19,4	162	10,9
Huittisten piiri: *Alastaro*, Harjavalta, *Huittinen*, Kauvatsa, *Kokemäki*, *Köyliö*, *Loimaa*, *Metsämaa*, *Punkalaidun*, *Säkylä*, *Vampula*. (Huittinen)	53,732	1,714	888	16,5	176	10,3
Hämeen lääni. **Tavastehus län.**						
Hämeenlinnan piiri: Hattula, Hauho, *Hausjärvi*, Hämeenlinnan maaseurk., Janakkala, *Loppi*, Renko, *Tuulos*, Tyrväntö, Vanaja. (Hämeenlinna) . .	47,490	1,563	794	16,7	186	11,9
Hollolan piiri: *Asikkala*, *Hollola*, *Koski*, Kärkölä, *Lampi*, Nastola, *Padasjoki*. (Lahti)	45,321	1,308	733	16,2	123	9,4
Tammelan piiri: *Akaa*, Humppila, *Jokioinen*, Kalvola, Kylmäkoski, Perttula, *Somero*, Somerniemi, *Sääksmäki*, *Tammela*, *Urjala*. (Forssa)	62,428	2,133	1,017	16,3	202	9,5

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1907 lopussa. Folkmängd vid slutet af år 1907.	Vuonna 1907 syntyneitä. Födde under år 1907.	Vuonna 1907 kuolleita. Döde under år 1907.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 invånare.	Lapsia alle vuoden kuolleita vuoden aikana. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden aikana syntyneistä lapsista kuoli Af 100 under året födda barn afledo.
Tampereen piiri: *Kangasala,* Lempäälä, Messukylä, Pirkkala, *Pälkäne,* Sahalahti, Tottijärvi, Vesilahti, Ylöjärvi. (Tampere)	42,236	1,403	722	17,1	126	9,0
Jämsän piiri: Eräjärvi, Jämsä, *Korpilahti,* Kuhmalahti, *Kuhmoinen, Kuorevesi,* Luopioinen, Längelmäki. (Jämsä).	46,190	1,536	827	17,9	116	7,6
Ruoveden piiri: *Kuru, Orivesi, Ruovesi,* Teisko. (Ruovesi)	32,942	1,083	469	14,2	81	7,5
Viipurin lääni. Viborgs län.						
Viipurin piiri: Johannes, *Koivisto,* Kuolemajärvi, Lavansaari y. m. saaria, *Säkkijärvi, Uusikirkko, Viipurin maaseurakunta.* (Viipuri)	87,648	3,330	1,748	19,9	401	12,0
Haminan piiri: Suursaari, y. m. saaria, Kymi, Miehikkälä, Pyhtää, Sippola, Vehkalahti, Virolahti. (Hamina).	60,918	2,055	893	14,7	228	11,1
Lappeenrannan piiri: Lappvesi, Lemi, Luumäki, *Savitaipale,* Suomenniemi, Taipalsaari, Valkeala. (Lappeenranta)	57,571	1,972	972	16,9	210	10,6
Antrean piiri: *Antrea, Joutseno,* Jääski, *Kirvu,* Rautjärvi, *Ruokolahti.* (Jääski).	48,434	1,748	1,011	20,9	227	13,0
Muolan piiri: Heinjoki, *Kivennapa, Muola,* Rautu, *Valkjärvi,* (Kivennapa, Raivola)	51,253	1,974	1,005	19,6	229	11,6
Käkisalmen piiri: *Hiitola,* Ilmes, Kaukola, Käkisalmen maaseurak., *Metsäpirtti,* Pyhäjärvi, Räisälä, *Sakkola,* Tiurula. (Käkisalmi)	37,124	1,317	908	24,5	118	9,0
Kurkijoen piiri: *Jaakkima,* Kurkijoki, *Parikkala.* (Kurkijoki)	36,330	1,227	680	18,7	164	13,4
Sortavalan piiri: Ruskeala, Soanlahti, Sortavalan maaseurak., *Uukuniemi.* (Sortavala)	32,090	1,121	632	19,7	156	13,9
Salmin piiri: *Impilahti, Kitelä,* Korpiselkä, Salmi, *Suistamo, Suojärvi.* (Kitelä, Pitkäranta)	37,637	1,432	841	22,3	204	14,2

Läänit ja piirilääkäripiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1907 lopussa. Folkmängd vid slutet af år 1907.	Vuonna 1907 syntyneitä. Födde under år 1907.	Vuonna 1907 kuolleita. Döde under år 1907.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 invånare.	Lapsia alle vuoden kuolleita vuoden aikana. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden aikana syntyneistä lapsista kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Mikkelin lääni. **S:t Michels län.**						
Mikkelin piiri: Anttola, *Hirvensalmi, Kangasniemi,* Mikkelin maaseurak., Ristiina. (Mikkeli)	41,607	1,134	688	16,5	116	10,2
Heinolan piiri: *Hartola,* Heinolan maaseurak., *Joutsa,* Leivonmäki, Luhanko, *Mäntyharju. Sysmä.* (Joutsa).	46,851	1,384	925	19,7	165	11,9
Joroisten piiri: Haukivuori, *Heinävesi, Joroinen, Juva,* Jäppilä, *Pieksämäki.* (Joroinen)	47,308	1,421	860	18,2	155	10,9
Savonlinnan piiri: Enonkoski, *Kangaslampi, Kerimäki, Puumala, Rantasalmi,* Savonranta, Sulkava, Sääminki. (Savonlinna)	49,228	1,668	993	20,2	157	9,4
Kuopion lääni. **Kuopio län.**						
Kuopion piiri: *Karttula, Keitele,* Kuopion maaseurak., *Maaninka, Pielavesi,* Tuusniemi. (Kuopio)	55,143	1,772	927	16,8	158	8,9
Rautalammin piiri: *Hankasalmi, Leppävirta, Rautalampi,* Suonenjoki, *Vesanto.* (Suonenjoki)	46,031	1,379	739	16,1	127	9,2
Iisalmen piiri: *Iisalmen maaseurak.,* Kiuruvesi, *Lapinlahti,* Nilsiä. (Iisalmi).	60,022	2,171	1,172	19,5	186	8,6
Pielisjärven piiri: *Juuka, Nurmes, Pielisjärvi, Rautavaara.* (Nurmes) . .	37,511	1,357	750	20,0	150	11,1
Tohmajärven piiri: *Ilomantsi, Kesälahti,* Kiihtelysvaara, *Kitee,* Pälkjärvi, Tohmajärvi. (Tohmajärvi)	50,759	1,654	968	19,1	193	11,7
Joensuun piiri: Eno, *Kaavi,* Kontiolahti, Kuusjärvi, *Liperi,* Polvijärvi, Rääkkylä. (Joensuu)	52,092	1,831	1,206	23,2	230	12,6
Vaasan lääni. **Vasa län.**						
Vasa distrikt: Bergö, *Isokyrö,* Jurva, *Laihia, Malax,* Mustasaari, *Petalax,* Pörtom, Qveflax, Replot, Solf, Vähäkyrö, *Ylistaro.* (Nikolaistad).	69,062	1,654	1,175	17,0	173	10,4

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1907 lopussa. Folkmängd vid slutet af år 1907.	Vuonna 1907 syntyneitä. Födde under år 1907.	Vuonna 1907 kuolleita. Döde under år 1907.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Barn under 1 år döda under året. Lapsia alle vuoden kolleita vuoden aikana.	100:sta vuoden aikana syntyneistä lapsista kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Kristiinan kaupungin piiri: *Ilmajoki*, Isojoki, *Jalasjärvi*, Karijoki, *Kauhajoki*, Korsnäs, Kristinestads landsförsaml., *Kurikka*, Lappfjärd, *Närpes*, Peräseinäjoki, *Seinäjoki*, Sideby, Teuva, *Öfvermark*. (Kristinestad)	102,079	2,817	1,993	19,5	365	13,0
Nykarleby distrikt: Alahärmä, Jeppo, *Kauhava*, *Lapua*, *Maxmo*, Munsala, Nurmo, Nykarleby landsförsaml., *Oravais*, *Vörå*, Ylihärmä. (Nykarleby) .	61,923	1,649	1,170	18,9	260	15,8
Kokkolan piiri: Esse, *Halsua*, *Himanka*, *Kannus*, *Kaustinen*, Kokkolan maaseurak., Kronoby, Kälviä, *Larsmo*, *Lestijärvi*, *Lohtaja*, Nedervetil, *Pedersöre*, *Perho*, *Purmo*. Terijärvi, *Toholampi*, Ullava, *Veteli*. (Gamlakarleby).	61,340	1,666	1,140	18,6	136	8,2
Kuortaneen piiri: *Alajärvi*, *Alavus*, *Evijärvi*, *Keuru*, *Kortesjärvi*, *Kuortane*, *Lappajärvi*, Lehtimäki, *Multia*, Pihlajavesi, Soini, *Töysä*, *Vimpeli*, *Virrat*, *Ähtäri*. (Alavus)	83,621	2,540	1,213	14,5	216	8,5
Jyväskylän piiri: Jyväskylän maaseurak., *Karstula*, Kivijärvi, Konginkangas, Laukaa, Petäjävesi, *Pihtipudas*, Saarijärvi, Sumiainen, Uurainen, *Viitasaari*. (Jyväskylä)	75,350	2,377	1,338	17,8	261	11,0
Oulun lääni. **Uleåborgs län.**						
Oulun piiri: Haukipudas, *Ii*, Kempele, Kiiminki, Kuivaniemi, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulun maaseurak., Oulunsalo, Temmes, Tyrnävä, Utajärvi, Ylikiiminki. (Oulu)	46,700	1,536	953	20,4	190	12,4
Raahen piiri: Hailuoto, *Paavola*, Rantsila, Revonlahti, Salon emäseurak., Salon kappeli, Siikajoki, Vihanti. (Raahe)	21,395	639	372	17,4	58	9,1
Kalajoen piiri: Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, Oulainen, Pyhäjoki, Rautio, Sievi, *Ylivieska*. (Kalajoki)	34,177	1,079	702	20,5	108	10,0
Haapajärven piiri: Haapajärvi, Haapavesi, Kestilä, Kärsämäki, *Nivala*, Piip-						

Läänit ja piirilääkärinpiirit. Län och provinciallläkaredistrikt.	Väkiluku vuoden 1907 lopussa. Folkmängd vid slutet af år 1907.	Vuonna 1907 syntyneitä. Födde under år 1907.	Vuonna 1907 kuolleita. Döde under år 1907.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 invånare.	Lapsia alle vuoden kuolleita vuoden aikana. Barn under 1 år döda under året.	100:sta vuoden aikana syntyneistä lapsista kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
pola, Pulkkila, *Pyhäjärvi,* Reisjärvi. (Haapavesi)	42,783	1,301	856	20,0	155	11,9
Kajaanin piiri: *Hyrynsalmi*, Kajaanin maaseurak., Kuhmoniemi, Paltamo, *Puolanka*, *Ristijärvi*, Sotkamo, *Suomussalmi*, Säräisniemi. (Kajaani) . .	45,253	1,334	724	16,0	134	10,0
Tornion piiri: Alatornio, Karunki, *Kemin maaseurak., Kolari,* Simo, Tervola, *Turtola, Ylitornio.* (Kemi) . . .	32,443	1,052	570	17,6	142	13,5
Pudasjärven piiri: *Kuusamo*, Pudasjärvi, Taivalkoski. (Pudasjärvi) . . .	24,152	804	342	14,2	90	11,2
Rovaniemen piiri: *Kemijärvi*, *Kuolajärvi,* Rovaniemi. (Rovaniemi) . . .	19,423	738	377	19,4	117	15,9
Kittilän piiri: *Enontekiäinen*, *Inari,* Kittilä, *Muonioniska,* Sodankylä, Utsjoki. (Kittilä)	13,233	482	234	17,7	58	12,0

C. Otteita kaupunkien terveyshoitolautakuntain kertomuksista vuodelta 1907.

C. Utdrag ur de af städernas hälsovårdsnämnder afgifna berättelserna för år 1907.

Helsingfors. Med afseende på den totala förekomsten af akuta sjukdomar har år 1907 förhållit sig ogynnsammare än föregående år. Under år 1907 anmäldes 29,510 akuta sjukdomsfall mot 23,629 år 1906. Detta motsvarar för år 1907 en sjuksiffra af 239 på 1000 innevånare samt för år 1906 en sjuksiffra af 202 på 1000 personer.

Under år 1907 uppträdde tarmtyfus, messling, skarlakansfeber, lungkatarr och influensa epidemiskt. Tarmtyfus förekom under året med inalles 465 anmälda sjukdomsfall samt uppträdde såsom en plötsligt utbrytande epidemi med mycket hög allmän utbredning under slutet af juli och förra hälften af augusti. Då man söker orsaken till tyfusepidemins plötsliga uppträdande och allmänna utbredning, är det icke oberättigadt att tänka på stadens vattenledningsvatten såsom möjligen varande det medium, genom hvilket sjukdomens smittämne plötsligt och hastigt kunnat blifva utkastadt öfver staden i dess helhet. De undersökningar, som gjorts lemna emellertid icke några stöd för antagandet, att vattenledningen skulle vara källan till tyfusepidemin. Lika litet sakligt stöd finnes för en uttalad förmodan, att epidemin skulle stått i samband med rörläggningsarbeten. Såsom en annan möjlig bärare af smittämnet, hvars delaktighet i sjukdomens utbredning icke utan vidare kan förnekas, måste man tänka på de korf- och köttvaror, hvilka utgingo från ett korfmakeri vid Jägaregatan och förekomma mycket allmänt spridda i hela staden samt delvis äfven å kringliggande landsbyggd. Då bland korffabrikens personal ett flertal sjukdomsfall inträffat och misstankar uppstått, att de derifrån utgående varorna möjligen kunde utgöra bärare af sjukdomens smittämne stängdes korfmakeriet den 8 augusti samt nödiga åtgärder för såväl smittrening, som varornas oskadliggörande vidtogos, hvarpå affären åter öppnades den 16 i samma månad.

Följande sjukdomsgrupper, hvilka ega en särskild betydelse för de allmänna helsovårdsförhållandena må framhållas: 1. Tuberkulösa sjukdomar: lungsot, tuberkulos meningit och tuberkulos i andra organ, summa 396 fall, eller

19,5 % af hela antalet dödsfall och 3,2 på 1000 innevånare. 2. Mag- och tarmkatarr 217 eller 10,7 % af dödsfallen och 1,8 på 1000 innevånare. 3. Akuta lungsjukdomar: Lunginflammation och lungkatarr 209 fall eller 10,3 % af hela antalet dödsfall och 1,7 på 1000 innevånare. 4. Kontagiösa och miasmatiska eller s. k. infektions sjukdomar, inalles 429 fall eller 21,1 % af dödsfallen och 3,5 på 1000 innevånare.

Stadens 6 distriktsläkare, äfvensom den i stadens tjenst anställda kvinliga läkaren, hafva, dels polikliniskt dels vid besök i patienternas hem, behandlat sammanlagdt 16,500 sjukdomsfall.

Enär det redan i början af året otvetydigt framgick att utrymmet i afdelningen för sinnessjuka icke komme att förslå för patienter, som under senare delen af året skulle söka sig in på sjukhuset, ingick anstaltens läkare till fattigvårdsstyrelsen med hemställan om att platsernas antal i stenbyggnaden skulle ökas att den för tuberkulosister upplåtna 3:dje tuberkulos paviljongen skulle evakueras och sedan densamma genom helsovårdsnämndens försorg blifvit grundligt desinfekterad uppläts den för sinnessjuka den 1 augusti.

Å tuberkulossjukhuset å Grejus hafva under 1907 vårdats 68 manliga patienter.

Polikliniken för tuberkulösa har likasom under de föregående åren, varit förlagd till Maria sjukhus. Hela antalet år 1907 behandlade sjukdomsfall uppgår till 829 och antalet polikliniska besök till 2,102. I 535 fall har diagnosen stälts på annan sjukdom än tuberkulos.

Polikliniken har lemnat de tuberkulösa sjuka icke blott läkarevård, utan i mån af sina tillgångar jämväl materielt understöd, samt därjämte sträfvat att bland de sjuka och deras anhöriga sprida kännedom om tuberkulosens natur, samt såvidt möjligt motarbeta sjukdomens spridning till de sjukas omgifning.

För vinnande af kännedom om de sjukas bostads- och hemförhållanden, deras lefnadsvanor och medellöshetsgrad hafva besök gjorts i deras hem genom den vid polikliniken anställda diakonissan, som äfven haft under sin omvårdnad 153 sjuka och hos dem gjort innalles 2,256 besök.

För att motarbeta tuberkulosens spridning, har polikliniken sträfvat att åt tuberkulosister, hvilka varit inneboende hos friska familjer, anskaffa särskild bostad. Under år 1907 har polikliniken sålunda, liksom under de närmast föregående tvenne åren, upphyrt en lokal, bestående af 2 rum och tambur, i hvilken 7 ogifta, qvinliga tuberkulosister, hvilka saknat eget hem, erhållit fri bostad. Lokalen, hvilken inredts af polikliniken, har stått under dess uppsikt. Polikliniken har jämväl ombesörjt uppvärmningen och belysningen af lokalen äfvensom tvätten af sänglinnet.

För att bereda de sjuka tillfälle till sommarvistelse på landet, upphyrdes och inreddes i närheten af Turengi station ett sommarhem för tuberkulosister. Vården om hemmet öfvertogs af den vid polikliniken anställda diakonissan med biträde af en tjenarinna. Å nämnda sommarhem voro under sommaren intagna inalles 19 tuberkulosister, 13 män och 6 kvinnor, hvilka tillsammans der tillbragte 1,103 dygn eller en hvar i medeltal 58 dygn. Medelkostnaden per dygn utgjorde sålunda 1 mark 80 p:ni för hvarje patient.

Stadsbarnmorskan har under år 1907 gratis förlöst 37 barnsängsqvinnor.

De 6 i stadens tjenst anställda kommunala sjuksköterskorna (diakonissor) hafva biträdt distriktsläkarena vid vården af medellösa sjuka samt under året besökt 5,354 patienter; sjukbesökens antal voro 43,213.

Hälsovårdsnämnden har under året hållit 42 sammanträden. Vid dessa sammanträden hafva, förutom en mängd löpande ärenden, åtskilliga frågor af större vikt varit föremål för behandling.

I följd af hälsovårdsnämndens 1906 till Stadsfullmäktige inlemnade förslag till instruktion för distriktläkarene erhöll nämnden den 28 februari 1907 del af Stadsfullmäktiges den 22 januari fattade beslut, hvilket innehöll: att åt hälsovårdsnämnden uppdragits att, efter ingående undersökning af samtliga med stadens hälso- och sjukvård i samband stående förhållanden, till Stadsfullmäktige inkomma med fullständig plan till erforderlig omgestaltning och utveckling af dertill hörande anstalter och anordningar; att frågan om ny instruktion för distriktsläkarene tillsvidare lämnades beroende; att då den tid, för hvilken de nuvarande innehafvarene af distriktsläkaretjensterna äro anställda, den 1 juni 1907 tilländagår, dessa tjenster skulle besättas endast tillsvidare och med skyldighet för innehafvaren att sex månader efter från hans eller stadens sida skedd uppsägning från tjensten afgå. Sedan samtliga distriktsläkaretjenster, utom den i Hermanstad, som från början antagits med sex månaders uppsägning, varit ledig anslagna och ansökts äfven af förra innehafvarene beslöt nämnden den 19 september till befattningarna förorda samtliga föregående innehafvare, hvilka ock den 8 oktober till befattningarna valdes af stadsfullmäktige.

Sedan Husmoderföreningen uti en till nämnden aflåten skrifvelse påpekat särskilda uti saluhallen vid vestra kajen rådande sanitära missförhållanden beslöt nämnden den 12 december att till drätselkammaren öfversända en promemoria öfver sådana tillägg till ordningsregler för saluhallarna, hvilka nämnden ansåg förhållandena påkalla.

Med anledning af att en slaktare sålt köttet af ett tuberkulöst kokreatur, uppgifvande att köttet af veterinär undersökts och befunnits friskt, ehuru han haft sig bekant att köttet var tuberkulöst, beslöt nämnden den 23 maj hos Magistraten anhålla om vidtagande af sådan åtgärd, som sakens beskaffenhet

gaf anledning till. — Rätten dömde honom att hållas 3 månader i fängelse samt att betala 36 mark 50 penni i expenser.

Med anledning af särskilda af rökinspektören och gårdsdisponenter hos hälsovårdsnämnden gjorda anmälningar om sanitära olägenheter i följd af utströmmande sotande rök äfvensom med anledning af ohygieniska handtvärkeri- och bostadslokaler har hälsovårdsnämnden vidtagit en mängd åtgärder för att få de anmärkta missförhållandena afhjelpta. Vidare har hälsovårdsnämnden vidtagit särskilda åtgärder med anledning af ohygieniska handtvärkeri- och bostadslokaler.

Den 16 maj fastställde Kejseliga Senaten de tidigare uppgjorda instruktionerna för sanitetsbyrån för motarbetande af de veneriska sjukdomarna, för läkaren och assistenten samt föreståndaren för sanitetsbyrån för motarbetande af de veneriska sjukdomarne, hvarefter stadsfullmäktige den 17 december utsågo dr V. Stockmann till läkare vid sanitetsstationen, hvarjemte nämnden den 8 oktober erhöll i uppdrag att ledig anslå och besätta assistentläkare och föreståndare tjensterna vid byrån. På förslag af helsovårdsnämnden beslöto stadsfullmäktiga den 26 februari att kvarteren N:ris 274, 275, 278 och 279 i 10:de stadsdelen skola jämte mellanliggande gator reserveras till plats för uppförande af ett kommunalt slakthus samt anläggning af till detsamma hörande kreatursstorg; att de för närvarande utarrenderade kvarteren N:ris 272, 273, 276 och 277 icke skola försäljas utan förbehållas staden för eventuel utvidgning af slakthuset eller annat kommunalt behof, samt att uppdraga åt hälsovårdsnämnden att utse tvänne personer, — en arkitekt och en hygieniker eller veterinär — att införskaffa den utredning om slakthus å utrikes orter, som stadsfullmäktige tidigare ansett nödig; derjämte anslogo stadsfullmäktige ett belopp af 2,000 mark att ur fullmäktiges dispositionsmedel utbetalas till resestipendier uti förberörda afseende. Den 18 april beslöt nämnden att öfverlämna uppdraget i fråga åt docenten, doktor friherre O. v. Hellens och arkitekten K. Lindahl, hvilka enligt uppgift förklarat sig villiga att uppdraget emottaga.

Vid nämndens sammanträde den 17 oktober anmälte första stadsläkaren, professor Sucksdorff, att inspektören för arbetarebostadslägenheterna i staden meddelat, att en synnerligen stor brist på lokaler för arbetare var rådande i staden. Så hade, i ett fall en familj varit nödsakad att inhyra sig i en vanlig vedkällare, i ett annat fall hade ett rum, hvars golfyta uppgick till 12 kvadratmeter, varit bebodt af 11 personer. Under sådana förhållanden och då arkitekten Gauffin funnit, att af honom gjorda yrkanden om förbättrande af bostadsförhållandena, då han ansett sådant nödigt, ofta hade till påföljd, att hyresgästerna blifvit uppsagda, men några andra lokaler för de uppsagda, isynnerhet för familjer med barn, alls icke stodo till buds, var arkitekten villrådig huru han rätteligen borde förfara. Med anledning häraf beslöt nämnden,

som hvad beträffande inspektörens för arbetarebostädernas värksamhet, ansåg, att densamma, oaktadt vid åtgärders påpekande hänsyn måste tagas till rådande bostadsnöd, borde fortgå såsom härintill, att en bostadsbrist, sådan som den förhandenvarande, i hög grad värkade försämrande på hälsotillståndet i staden och ökade dödligheten, i skrifvelse fästa stadsfullmäktiges uppmärksamhet vid denna under den stundande vintern ännu mera än förr svåra bostadsbristen för den händelse stadsfullmäktige skulle påfinna någon utväg till dess lindrande. Stadsfullmäktige remitterade skrifvelsen till ett af desamma nedsatt utskott för beredande af frågan om ökadt antal bostadstomter i staden hvilket utskott anhöll att hälsovårdsnämnden med arbetarebostads inspektörens biträde ville införskaffa utredning om, i huru många fall lokaler af hälsovådlig beskaffenhet beboddes af arbetare. Genom fattigvårdsstyrelsens försorg skulle sedermera bättre bostäder, om möjligt, anskaffas och arbetsförtjenst åt fattiga hyresgäster utvärkas genom arbetsförmedlingsbyrån. Med anledning häraf beslöt nämnden uppdraga åt arbetarebostadsinspektorn att till utskottet inlemna de begärda upplysningarna.

På samma sätt, som under föregående år har barnavårdsföreningen genom intresserade medlemmar biträdt hälsovårdsnämnden vid kontrollen öfver fosterbarnen samt därjämte genom utdelande af dels tillfälliga, dels fortgående penningeunderstöd och mjölkpoletter sökt att i mån af tillgångar förbättra fosterbarnens sorgliga ställning.

De af hälsovårdsnämndens inspektörer och tillsyningsmän under året utförda syner och förrättningar utgjorde 106,377 och har föranledt 8,793 anmärkningar och anmälningar till Magistraten samt 3 till hälsovårdsnämnden.

Mjölkbutiksynerna, hvilka under året utgjorde 3,869 föranledde till 117 anmärkningar. För till salu hållen underhaltig mjölk hafva 182 anmälningar blifvit gjorda hos Magistraten.

Ordning och snygghet i köttbutikerna har varit mindre god. Detta synes bland annat deraf, att under året utförda 792 i dem gifvit anledning till 168 anmärkningar emot renhållning.

Köttförsäljningen på torgen har ofta lämnat åtskilligt öfrigt att önska, hvilket synes deraf, att under året utförda 899 syner på torgen 288 anmärkningar blifvit gjorda. Största delen eller 275 hänför sig till orena blusar, förkläden, ärgiga vågar, bristfälliga eller bristfälligt rengjorda köttstobbar eller huggbänkar samt att försäljarena ofta suttit på köttstobben eller huggbänken samt 13 emot vårdslös och osnygg köttransport.

I saluhallarna hafva 1,542 syner med 43 anmärkningar blifvit gjorda. En köttförsäljerska i sandvikshallen hade enligt sina kamraters uppgift blandat sulfit i maladt kött.

Vid besök å statsjärnvägarnas godsmagasin för öfvervakandet af köttransporten har densamma gifvit anledning till 128 anmärkningar.

Vid Magistraten blef en forman åtalad för osnygg köttransport. Magistraten dömde honom att böta 25 mark samt att omedelbart anskaffa hvita och rena omslagskläden.

Handeln med färsk fisk i stadens hamnar och å torgen har lämnat mycket öfrigt att önska. 74 anmärkningar äro antecknade föranledda deraf att försäljarena breda ut fisken på smutsiga marken i och för sortering, kasta den odugliga fisken i sjön, ej hafva någåtslags underlag under sina korgar och att de blöta sina använda korgar, tinor och trasor i hamnbassinens orena vatten och derefter fukta fisken och trasorna.

Antalet i staden befintliga korfmakerier utgjorde vid utgången af året 11. Öfvervakandet af efterlefnaden af de för dem fastställda regler har skett genom i dem under året anställda 101 besök, hvilka föranledt till 52 anmärkningar.

Vid utgången af 1907 utgjorde antalet af i staden befintliga och af hälsopolisen kända bagerier och konditorier 168, däraf 39 större och 129 mindre s. k. hembagerier. I samtliga bagerier och konditorier hafva under året af hälsopolisen anställts 937 syner, hvilka föranledt 237 anmärkningar angående snyggheten i bagerierna, 33 angående orena lagerrum, korridorer och källare och 47 angående arbets- och sängkläder för arbetarena. I ett fall pliktfälldes bageriinnehafvaren af Magistraten till 40 mark för osnygghet samt förbjöds att använda lokalen, innan den blifvit försatt i sådant skick att den af hälsovårdsnämnden kunde godkännas.

Vid utgången af året utgjorde antalet af de butiker, i hvilka matvaror hållas till salu 221. Matvarubutiksynerna, hvilka under året utgjorde inalles 2,291 föranledde till 191 anmärkningar mot bristande snygghet i butikerna, 69 emot oordning i med matvaror öfverfulla butiker, 18 emot orena lagerrum och källare, 18 emot stark stank förorsakad af petroleum och andra stark luktande varor, såsom tobak, lädervaror m. m.

Under året kasserades af hälsopolisen 4,096,5 kilo födoämnen; dessutom beslagtogs 2 partier kristallsalt (sulfitsalt) vägande 4 kilo.

De för öfvervakande af renlighetsförhållandena inom gårdarna verkställda synerna utgjorde 18,118, hvilka föranledde till 6,281 anmärkningar.

På grund af § 3 i Förordningen angående skydd för arbetare verkställdes under året 504 inspektioner, hvilka företrädesvis förrättats i handtverkerier; dock hafva äfven större fabriker besökts. Hvad de större fabrikerna vidkommer, äro de hygieniska förhållandena inom dem jämförelsevis ganska goda; annorlunda är förhållandet med handtverkerierna.

Under året funnos i staden 49 af hälsopolisen kända badinrättningar och badstugor. I öfverensstämmelse med den finska folkseden, enligt hvilken badstugubadet, »finnbastun», är den mest älskade badformen, voro flertalet (46 = 93,9 %) badinrättningar försedda med sådan. En stor del af badinrättningarna bestodo blott af folkbadstugor, d. ä. sådana där olika personer samtidigt bada i gemensamma badrum och hafva gemensamma afklädningsrum, nemligen 24, eller voro försedda med sådana, nemligen 19. Af de 43 folkbadstugorna (med badstugubad) hade

33 allmänna afdelningar (skilda) för män och kvinnor.
1 » » för män och kvinnor, men på olika tider upplåten för de olika könen.
1 » » endast för män
1 » » » » » samt en gemensam afdelning för män och kvinnor (samtidigt använda af bägge könen).
7 » » för män och kvinnor gemensamt (samtidigt använda af bägge könen).

Osnygghet visade sig vanligen däri, att badrummen som ock afklädningsrummens väggar och tak voro mer eller mindre orena samt äfven lafvar och bänkar voro orengjorda och slemmiga på undre sidan. I ett fåtal badstugor (3) huserade äfven torakaner.

På grund af § 40 i Författningen angående passagerarefartyg anställdes under året besiktning å 13 i Helsingfors stad hemmahörande passagerareångfartyg, af hvilka 7 göra turer till utlandet, 1 till S:t Petersburg och 5 inom eget land. Såsom ett allmänt intryck af de verkställda besiktningarna må framhållas, att anordningarna för vanliga passagerare voro goda, men för emigranter alltför knapphändiga hvad utrymme och beqvämlighet beträffar, för betjeningen i allmänhet tillfredsställande, men för manskapet i skansarna för det mesta föranledande till anmärkning. Önskvärdt vore att vid byggandet af passagerarefartyg toges mera hänsyn till inredningen af platser för emigranter och manskap samt till utrymmet för kök och förrådsrum.

Vid stadens desinfektionsinrättning hafva under året verkställts 282 desinfektioner.

De genom hälsovårdsnämndens byrå utförda desinfektionerna uppgingo under året till 587, omfattande tillsammans 1,104 rum. Desinfektionerna hafva utförts med formaldehyd och har härvid användts Liegners apparat. Under årets sista månader hafva dessutom Flügges apparat äfvensom apparaten Berolina kommit till användning. Vid fall af tuberkulos har förutom formal-

dehyddesinfektion genom byråns försorg utförts aftvättningar med lysol. Sådan kombinerad lysol- och formaldehyddesinfektion utfördes vid 22 fall omfattande 38 rum.

Desinfektionshärbärget å Maria sjukhus har anlitats vid 25 desinfektioner, hvaraf 19 för skarlakansfeber, 5 för difteri och 1 för tyfus.

Af desinfektionerna utfördes 377 afgiftsfritt. För de öfriga 210 inflöto Fmk 3,024: 50.

Medelkonsumtionen af vattenledningsvatten per kyrkskrifven person och dygn utgjorde 68 liter; filtreringshastigheten har i medeltal utgjort 139 mm i timmen och endast under 36 sön- och helgdagar understigit 100 mm.

Under året utbetalades genom hälsovårdsnämnden en premie af 10 penni per stycke för inalles 11,405 dödade råttor. Dessutom användes för utrotande af råttor i stadens fattiggård »Ratin» för 397 mark. Å Helsingfors stads laboratorium för sanitära undersökningar gjordes omfattande försök med det danska råttutrotningsmedle »Ratin» liksom ock med en härstädes framställd råttdödande bakteriekultur. Medan tidtals anmärkningsvärdt goda resultat erhöllos med hvardera dessa medel, utföllo försöken åter vid andra tillfällen icke tillfredsställande, hvarför medlens tillförlitlighet som massutrotningsmedel kan sättas i fråga.

Å den kemiska afdelningen af nämnde laboratorium utfördes under året 3,040 undersökningar hvarjämte 2,869 mjölkprofningar företogos i butiker. Af mjölkprofven befunnos 233 underhaltiga d. ä, 16,3 %. I 7 prof kunde tillsats af vatten påvisas. Af svagdricka undersöktes 42 prof på saccharin och kunde i 15 af dessa, tagna från svagdricksbryggerier i staden, konstateras närvaro af saccharin. Af 28 undersökta prof å lemonader befunnos 11 vara försatta med saccharin. Profven härstammade dock samtliga ifrån landsorten.

Enligt stadsfullmäktiges beslut inrättades i början af år 1907 vid laboratoriet en bakteriologbefattning och utsågs till att från och med 1 februari 1907 tillsvidare för ett år framåt bestrida densamma dr. A. de la Chapelle. Under året hafva i laboratoriet utförts 315 prof på difteribaciller, 110 prof på tuberkelbaciller, 3 prof på gonococcer, 5 prof på Vidals agglutinationsreaktion, och 11 prof på närvara af tyfusbaciller. Erforderliga utensilier för difteriprofs tagande och insändande erhålla i staden praktiserande läkare afgiftsfritt å laboratoriet äfvensom å samtliga apotek i staden.

För att möjligen utröna orsakerna till uppkomsten af den i slutet af juli utbrutna tyfusepidemin gjordes, på uppdrag af hälsovårdsnämnden, undersökningar på korfmakerivaror och vattenledningsvatten. Hvarken i profven af korfmakerivaror eller i vattenprofven kunde tyfusbaciller påträffas.

Under år 1907 har köttkontroll utförts endast vid slaktinrättningen af stadsveterinären med hjelp af ett biträde, hvilket bosatt å platsen hela dagen

dejourerar därstädes och öfvervakar att intet å inrättningen slaktadt djur bortföres innan undersökning och afstämpling skett. Antalet slaktade och undersökta djur utgjorde 7,999. De på grund af tuberkulos kasserade djuren utgjorde 47; af dessa voro 32 från Esbo, 2 från Borgå, 3 från Helsinge, 1 från Hollola, 3 från Pojo, 5 från Somero, 1 från Nurmijärvi. Af tuberkulösa nötkreatur voro 0,16 % af finsk ras, 11,11 af blandad ras 1,72 af Holländsk ras och 1,59 af Ayrshire ras.

Antalet ångpannor, som under året stått under rökinspektörens kontroll, har varit 85.

Till årsberättelsen är bifogad: Studier öfver inverkan af Helsingfors affallsvatten på vattnen kring staden sommaren 1908 af G. K. Bergman.

Borgå. Allmänna hälsotillståndet i Borgå stad var under större delen af år 1907 tämligen tillfredsställande och påkallade ej några särskilda åtgärder från hälsovårdsnämndens sida.

Under sina sammanträden har nämnden icke behandlat några ärenden af större bärvidd, utan hufvudsakligast handlagt frågor rörande renhållningen, kontrollen af dricksvattnet och dyl. Dock må omnämnas att nämnden, emedan det visat sig svårt att vid förekommande bostadsdesinfektioner vid inträffade fall af smittosam sjukdom anskaffa bostad under desinfektionstiden för de från sina hem utestängda, upphyrt och iordningställt för ändamålet lämpligt rum med 4 sängplatser.

För att utöfva en effektivare kontroll än hittills öfver handeln med mjölk har anskaffats en butyrometer enligt Gerbers system, och ha prof af mjölk från samtliga mjölkförsäljningsställen i staden med tillhjälp af densamma undersökts. Vid dessa undersökningar har fetthalten i de flesta fall befunnits tillfredsställande.

Tillsyningsmännen ha verkställt 543 särskilda besiktningar, hvarvid 23 anmärkningar gjorts, för det mesta med anledning af bristande snygghet i matvarubutiker.

Dödligheten under året var afsevärdt större än under föregående år eller 15,5 på 1000 innevånare.

De anmälda akuta sjukdomsfallens antal har varit betydligt större än under sistlidet år, i det att 817 fall anmälts. Härtill bidrager influensan med 159 fall, af hvilka största delen under årets första och sista månader samt mässling med 107 fall.

Borgå Sjukhem har varit i verksamhet enl. samma plan och i samma utsträckning som tidigare.

Lovisa. Under år 1907 hafva talrika fall af mässling, difteri och influensa förekommit i staden. Stadens epidemisjukhus har under större delen af året varit öppenhållet för vårdandet af difteripatienter. Äfven skarlakansfeber patienterna voro där intagna.

Antalet af stadens desinfektör utförda formalinrökningar för difteri, skarlakansfeber och lungsot uppgick till 80.

Under året har ett förlossningshem med bidrag af staten öppnats i Lovisa stad af »Föreningen Fru Riegers stiftelse».

Ekenäs. Under år 1907 sammanträdde häslovårdsnämnden fem gånger. Då skarlakansfeber på sommaren förekom ganska allmänt å landsbygden omkring staden och äfven i staden yppades fall däraf, iordningställdes å Vesterby egendom i Ekenäs landsförsamling, invid Ekenäs stad, ett sjukhus med tio sängar, hvilket stod under uppsikt af en sjuksköterska. Lyckligtvis behöfde detta sjukhus icke användas. Emellertid står det fortfarande redo att vid förefallande behof emottaga patienter. Likaledes har hälsovårdsnämnden på stadsläkarens förslag hos stadsfullmäktige framhållit behofvet af att staden måtte låta inreda åt sig ett epidemisjukhus, hvilket ärende fullmäktige upptagit till behandling samt tillsatt en kommitte för frågans beredning.

Under året har genom hälsovårdsnämndens försorg kasserats fyra bostadslokaler samt väckts tolf åtal mot särskilda personer, synnerligast gårdsegare, hvilka åtalats för osnygghet och sanitära förseelser, och har därvid samtliga tolf tilltalade blifvit domfällda.

Hangö. Under år 1907 har staden hemsökts af samtliga de vanligaste epidemiska barnsjukdomarna: skarlakansfeber, difteri, mässling, vattkoppor och kikhosta. Af dessa har endast scharlakansfeberepidemin, hvilken slutligen ungefär vid årsskiftet definitivt upphörde, varit elakartad. Under de 16 månader epidemin varade hafva 264 fall anmälts och har af dessa inemot 16 % slutat med dödlig utgång. Påtagligt är dock att denna skrämmande och ovanliga mortalitetssiffra är för hög för epidemin i dess helhet, ty under det att samtliga svåra fall komma under behandling, blifva talrika lättare fall icke ens igenkända af föräldrarna och än mindre anmälda, ty en sådan anmälan kunde åsamka hela familjen obehag genom bostadslokalernas desinfektion och andra rubbningar i de dagliga vanorna.

Under hela året hafva tillbyggnads- och remontarbeten pågått å Hangö kommunala sjukhus, hvilka störande inverkat på det lugna arbetet inom detsamma. Dessa svårigheter äro emellertid numera öfverståndna enär de nybyggda afdelningarna i provisoriskt och den gamla delen i sitt fullt korrekta definitiva skick kunde öppnas för allmänheten den 1 januari 1908.

En af kommunen anställd ambulatorisk sjuksköterska har jämväl under år 1907 lämnat kostnadsfri sjukvård i mindre bemedlade hem.

För sanitära förseelser hafva 35 personer blifvit åtalade och 28 domfällda.

Åbo. Af hälsovårdsnämnden höllos under år 1907 21 ordinarie och 10 extra möten. Antalet paragrafer i nämndens protokoll för året uppgick till sammanlagdt 388.

Med bifall till hälsovårdsnämndens därom gjorda framställning hade stadsfullmäktige redan vid sammanträdet den 17 januari beviljat hälsovårdsnämnden ett anslag af 2,000 mark för aflönande af en extra läkare för besiktning af samtliga barn i de gårdar, där fall af scharlakansfeber förekommit' och blef medicinelicentiaten Lars Ringbom vid nämndens sammanträde den 21 i ämsagda månad antagen till berörda syssla. Sedan epidemin i betydlig grad aftagit, blef medicinelicentiaten Ringbom uppsagd från denna befattning till den 21 maj.

Bakteriologiska undersökningar för utrönande af difteriinfektion verkställdes fortsättningsvis året om af medicinelicentiaten Ringbom.

Sedan folkskoledirektionen, som till stadsfullmäktige ingått med förslag om anställande af en läkare vid stadens folkskolor, men för uppgörande af kostnadsförslag fått handlingarna i ärendet till sig återremitterade, hos stadsfullmäktige gjort framställning om att den föreslagne skolläkarens aflöning skulle bestämmas till 3,600 mark om året, hvarjämte folkskoledirektionen föreslagit att distriktsläkarena i staden måtte skyldigkännas att till behandling mottaga alla af skolläkaren till dem hänvisade folkskoleelever; så hade uti remiss af den 10 september stadsfullmäktiges allmänna beredningsutskott infordrat hälsovårdsnämndens yttrande i anledning af folkskoledirektionens berörda framställning i hela dess omfattning; men emedan i instruktionen för distriktsläkarene ej fanns något nämndt om skyldighet i detta afseende och folkskoledirektionens ämsagda framställning jämväl syftade till att stadsfullmäktige måtte besluta till åtgärd för beredande af kostnadsfri läkarevård åt alla folkskolebarn, hvilka skolläkaren fann vara i behof däraf; så anförde nämnden, i skrifvelse af den 7 oktober, i äskadt afseende, det hälsovårdsnämnden för sin del ansåg anställandet af en skolläkare härstädes motsvara tidens kraf samt att det af direktionen föreslagna arvodet för läkaren icke vore för högt tilltaget. Vidkommande sedan direktionens förslag om beredande af kostnadsfri läkarevård åt alla folkskolebarn, hvilka skolläkaren fann vara i behof däraf, ansåg hälsovårdsnämnden att nyttan af en skolläkare, för hvilken det vore omöjligt att själf behandla de särskilda sjukdomsfallen, vore ganska liten, om han ej finge, vid behof, hänvisa skoleleverna till specialister för de olika sjukdomarna, synnerligast då det gällde tand-, ögon-, öron- och svalgsjukdomar. Distriktsläkarene kunde dock icke vara specialister på alla dessa områden, men förutsatt att de också vore det, kunde de icke åhvälfvas dessa skyldigheter utan skild ersättning, hvilken i anseende till arbetsbördan blefve ganska ansenlig. Till belysning af den ekonomiska sidan af saken framhölls i skrifvelsen vidare att utgifterna enbart i folkskolebarnens tandvård hade i Helsingfors beräknats till 18,000 mark. Några definitiva kalkyler ansåg sig hälsovårdsnämnden således i afsaknad af nödigt material icke kunna i saken

afgifva, men beräknade nämnden utgiftsposten för genomförande af skolläkareinstitutionen, skolläkarens lön däri inberäknad, årligen kunna stiga till cirka 20,000 mark.

Sedan distriktsläkaren i östra distriktet, på indragningsstat ställde andra stadsläkaren Berndt Gustaf Hahl anhållit att, på grund af uppnådd hög ålder, varda befriad från sina åligganden som distriktsläkare, har hälsovårdsnämnden, jämte det nämnden vidtagit åtgärder för sagda tjänsts provisoriska upprätthållande, förmält sig vara sinnad att framdeles till stadsfullmäktige inkomma med fullständigt förslag till definitivt ordnande af distriksläkarefrågan i hela dess vidd, hvarefter nämnden tagit saken under öfvervägande och funnit denna fråga stå i så nära sammanhang med läkarefrågan vid kommunala sjukhuset, vid den blifvande sanitetsbyrån, vid stadens hvardera fattiggårdar och poliskåren samt med frågan om de bakteriologiska undersökningarna, att alla dessa frågor för vinnande af ett varaktigt och tillfredsställande resultat borde kombineras och behandlas samtidigt; men emedan läkarefrågan vid kommunala sjukhuset med dess planerade utvidgning genom uppförande af ett större sinnessjukhus likasom frågan rörande läkaretjänsterna vid den föreslagna sanitetsbyrån komme att i närmaste framtiden hvar för sig, af stadsfullmäktige handläggas, så har hälsovårdsnämnden icke ännu ansett sig kunna ingå i pröfning af förevarande distriktsläkarefrågas slutliga ordnande, utan har nämnden medelst protokollsutdrag af den 2 december hos stadsfullmäktige föreslagit, utom annat, att läkaredistrikten tillsvidare finge förblifva vid det förra samt att grundlönen för hvardera af läkarene skulle bestämmas till 2,400 mark om året.

Uti skrifvelse af den 3 december 1906 har hälsovårdsnämnden hos stadsfullmäktige hemställt, att såväl stadens å kommunala sjukhuset stationerade sjuktransportvagn som den nya sjuktransportkupé, för hvars anskaffande till orten anslag på hälsovårdsnämndens framställning af stadsfullmäktige beviljats, samt åtminstone den ena af stadens två hjulbårar för framtiden måtte placeras å stadens brandstation, äfvensom att åt brandkonstaplarne öfverlämnades åliggandet att efter rekvisition af vederbörande läkare ombesörja transporten af smittosamt sjuka till kommunala sjukhuset, dels med berörda åkdon och brandverkets hästar, dels med bår, enligt läkarens föreskrift; men hafva stadsfullmäktige, efter att hafva inhemtat brandkommissionens yttrande i saken, vid sammanträde den 14 mars förordnat, att den ena hjulbåren borde placeras å brandstationen för att vid olycksfall användas, med brandkonstaplar såsom bärare; hvaremot fullmäktige afslagit hälsovårdsnämndens ifrågavarande framställning i öfrigt.

Sedan hälsovårdsnämnden, på sätt i nämndens berättelse för år 1906 omförmäles, i frågan om uppgörande af ritningar och kostnadsförslag till ny för

kolerapatienter afsedd byggnad, hvilken borde uppföras i stället för den under maj månad 1904 nedbrunna kolerabaracken, såsom sin åsikt hos stadsfullmäktige uttalat, att en af kommunala sjukhusets blifvande epidemipaviljonger borde inredas med särskild hänsikt till att kunna emottaga kolerapatienter samt stadsfullmäktige emellertid, med förkastande af nämnda förslag, återremitterat ärendet till hälsovårdsnämnden; så har nämnden jämte skrifvelse för den 11 juni 1906 till fullmäktige insändt eskissritningar till ett slikt sjukhus, med till dem hörande kostnadsförslag, uti hvilket utgifterna för uppförande af ett särskildt kolerasjukhus beräknats till 45,000 mark; men tillika i sagda skrifvelse förklarat sig vidblifva sitt tidigare förslag i saken.

Vid behandlingen af hälsovårdsnämndens nästantydda förslag, och enär nämnden med bestämdhet vidhållit sin mening att, därest en särskild byggnad för kolerapatienter komme att uppföras, densamma icke borde erhålla karaktären af en provisorisk barack, utan borde inrättas såsom ett permanent sjukhus, och enär en sådan byggnad i anläggningskostnad komme att kräfva minst 45,000 mark eller en summa, hvilken enligt fullmäktiges förmenande vore för detta speciella ändamål alltför hög, samt därtill komme, att någon fara för utbrytande af en koleraepidemi å orten för närvarande ej förelåg och det kommunala sjukhuset under alla förhållanden vore i tjänligt skick till att emottaga enstaka kolerapatienter, hafva stadsfullmäktige beslutit att frågan om uppförande af vare sig barack eller sjukhus för slika patienter för närvarande finge förfalla.

Sedan Kejserliga Senaten genom beslut af den 16 maj detta år föreskrifvit att den i vissa städer anordnade reglementeringen af prostitutionen med inskrifning och regelbunden preventiv besiktning af de prostituerade skall upphäfvas samt att beträffande nödiga åtgärder mot de veneriska sjukdomarna i sagda städer nya instruktioner skola utan dröjsmål åvägabringas, hvarjämte Kejserliga Senatens Civilexpedition samt Guvernören i länet förständigat hälsovårdsnämnden att fordersammast uppgöra förslag till ändrade instruktioner för bekämpande af de veneriska sjukdomarna å orten, har hälsovårdsnämnden, till fullgörande af ofvan beskrifna föreskrift, i bref af den 18 november med bifogande af den i ärendet från Magistraten till hälsovårdsnämnden anlända remiss till stadsfullmäktige insändt ett förslag till instruktion för bekämpande af de veneriska sjukdomarna å orten.

Medelst skrifvelse för den 3 juni 1905 hafva stadsfullmäktige uppmanat hälsovårdsnämnden att ånyo till behandling upptaga det den 18 januari 1894 i afseende å beredning till nämnden hänskjutna, men sedermera af förekommen anledning med fullmäktiges begifvande beroende lämnade ärendet om afgifvande af yttrande öfver medicinalstyrelsens anmärkningar emot ett af fullmäktige antaget förslag till ny hälsovårdsordning för Åbo stad; och har

hälsovårdsnämnden, sedan ärendet varit före vid särskilda sammanträden, jämte skrifvelse för den 8 juli till stadsfullmäktige insändt ett af hälsovårdsnämnden utarbetat nytt förslag till hälsovårdsordning för Åbo stad.

För tillsaluhållen underhaltig mjölk eller för annan förseelse mot ordningsstadgan rörande mjölkhandeln blefvo under året 4 mjölkförsäljare, på anmälan af nämnden, af magistraten fällda till böter; hvarutom särskilda mjölkförsäljare för enahanda förseelser tilldelades varning, tillsamman uti 45 fall.

Antalet af mjölkförsäljningsbodar, hvilka under året varit hos hälsovårdsnämnden förtecknade, utgör 40. Uti 47 fall har mjölkförsäljare gjort sig förtjänt af varning och uti 5 fall blifvit anmäld till åtal.

Under senhösten år 1905 gjordes på orten början med tillämpandet af det biologiska förfaringssättet för oskadliggörande af klosettafloppsvätska. Sedan dess har efterhand antalet af sådana anläggningar ökats till tio.

Alldenstund kloakerna på orten till största delen utmynna i den staden genomflytande ån, men till en mindre del uti öppna utfallsdiken tätt utanför den bebyggda delen af staden; har stadens magistrat i hvarje fall inhämtat hälsovårdsnämndens yttrande öfver ansökning om rätt att anlägga dylika upplösnings (dekompositions-) brunnar, hvilka vanligen gå under det namn de i sitt »hemland» erhållit, d. v. s. septic-tank.

Af de nämnda tio anläggningarna är redan en stängd.

Tillsvidare hafva på orten endast tvänne system för septic-tank kommit till användning, nämligen systemet Cameron-Commin-Martin med intermitterande filtrering och ett system utan någon filtrering af afloppsvätskan. Enligt sistantydda system är den redan stängda anläggningen utförd.

För synsinnet ta sig de olika profven icke synnerligen mycket olika — undantaget det från den stängda; men luktsinnet ger utan tvekan utslag till förmån för filtreringen.

De tvänne barnmorskorna hafva under året lämnat biträde åt 66 barnaföderskor, nämligen 53 i det västra och 13 i det östra distriktet.

Naantali. Istunnoita on terveyslautakunnalla ollut 4:ä kertaa. Lautakunta on vuokranut kulkutautisairaalan kuluvan vuoden ajaksi.

Mariehamn. De i hälsovårdsförordningen för staden Mariehamn föreskrifna två allmänna sundhetssynerna verkställdes i maj och november månader af tre af häslovårdsnämndens ledamöter med biträde af sundhetspolisen och stadstjänaren. Under dessa syner gjordes anmärkningar angående bristfälligheter i några latrinrum och brunnar, om illa skötta latriner och angående osnyggghet på en del gårdsplaner och brandgator. Under synerna egnades också nödig uppmärksamhet åt snyggheten i bagerierna, matvarubutikerna, läskdrycksfabriken, ölbryggeriet och rakstugan, hvilka alla äfven under andra tider af året stått under hälsovårdsnämndens kontroll.

Under året hafva 45 desinfektioner blifvit gjorda af sundhetspolisen, 43 efter scarlatina, 1 efter typhus abdominalis och en efter tuberculos. Desinfektionerna hafva verkställts genom formalinrökning med vattenånga i väl uppvärmda rum eller genom sprutning med formalinlösning, ifall rökning ej kunnat användas.

Allmänna hälsotillståndet i staden Mariehamn måste betecknas såsom ganska godt, under halfåret från och med juni till och med november månad såsom mycket godt. Det är endast årets två första månader och den sista, som hafva att uppvisa en hög morbilitetssiffra, beroende på talrika fall af influenza, scarlatina och akuta katarrer i andedräktsorganen under de första, af influenza under den sista.

Scarlatinan, som uppträdde i staden var en fortsättning af den svåra epidemin, som under december månad år 1906 hemsökte Mariehamn.

Uusikaupunki. Kulkutauteja on ilmaantunut vuoden kuluessa verrattain vähän ja nekin helppoa laatua ja seurauksiltaan lievät.

Terveydenhoitolautakunnan toiminta on etupäässä kohdistunut yleiseen puhtauden valvomiseen. Kaivoista on erikoisempaa huolta pidetty, uusia rakennettu ja vanhoja epäterveellisinä pidettyjä tukittu.

Vuoden kuluessa on uusi rakennusjärjestelmä saanut vahvistuksen ja sen kautta viemärijärjestelmä paranee tuntuvasti.

Tärkein vuoden tapahtumista lie, että erään testamentin kautta saatiin muuan talo terveyshoidoillisiin tarkoituksiin käytettäväksi. Ja uuteen sairaalan rakennus hankkeisiin on jo ryhdytty. Mainittua taloa ei siihen voida käyttää semmoisenaan, vaan muutettuna se rahaksi entisen sairashuonerahaston lisäksi, joka rahasto nykyään nousee kappaleen viidennelle kymmenelle tuhannelle.

Rauma. Terveydenhoitolautakunta kokoontui vuoden kuluessa kaikkiaan 11 kertaa.

Terveydenlautakunnan ehdotuksesta myönnettiin 200 mk maksettaviksi samalla tavalla kuin v. 1906, jolloin tähän tarkoitukseen myönnettiin 500 mk. Vuoden kuluessa lopetettiin »Rottasota», jossa hävitettiin kaikkiaan noin 5,800 rottaa.

Lihantarkastuslaitos, joka rakennettiin vaakahuoneen viereen, valmistui tammikuusa. Ohjesäännön mukaan on kaikki liha, joka kaupungissa kaupan pidetään, ennen myymistä tarkastettava. Säännöllinen tarkastus alkoi 15 p:nä helmikuuta, ja päätettiin että laitos on oleva auki toukukuun 1 p:stä lokakuun 1 p:ään: toripäivinä k:lo 6—9 a. p., muina päivinä 7—8 a. p., sekä lokakuun 1 p:stä toukokuun 1 p:ään: toripäivinä 7—10 a. p., muina päivinä 8—9 a. p.

Helmikuun 15 p:stä vuoden loppuun oli tarkastettavaksi jätetty kaikkiaan 3,168 teurasta, nimittäin 1,329 nautaa, 567 vasikkaa, 925 lammasta ja

350 sikaa. Näistä on toisarvoiseksi (sekunda) lihaksi leimattu 5 nautaa, 8 vasikkaa sekä 1 lammas ja 1 sika, kokonaan pidätetty on 4 nautaa, 2 vasikkaa sekä suurempi määrä pilaantuneita ja sairaaloisia lihan osia.

Vuoden kuluessa on eläinlääkäri sitä paitse tarkastanut muutamia kertoja makkarantekijäin työhuoneet ja myymälät, ja oli niissä ensi kerralla paljonkin syytä muistutuksiin mitä puhtauteen tulee, vaan kun pahimmat epäkohdat tulivat korjatuiksi, ovat ne nyt jotakuinkin tyydyttävässä kunnossa.

Koska oli pelättävissä, että tulirokko, jota liikkui jonkun matkan päässä kaupungista monessakin pitäjässä, ehkä vähitellen leviäisi tännekin, päätettiin, että toinen sali kolerasairaalassa entisen lisäksi pantaisiin talvella asuttavaan kuntoon.

Kun vuoden loppupuoliskolla ilmestyi yhä monilukuisammin kurkkumätätapauksia ja kun näitä oli kylmänä vuoden aikana hoidettava väliaikaisessa kuumesairaalassa, joka aikoinaan oli rakennettu kolerasairaita varten, tultiin huomaamaan, ett'ei tällaiset olot voi tyydyttää pienempiäkään vaatimuksia. Ja kun huoneet muuten ovat kovasti epämukavat, nostettiin kysymys varsinaisen kuumesairaalan rakentamisesta. Tämän johdosta päätettiin valtuusmiehistölle ehdottaa, että uusi varsinainen kuumesairaala välttämättömästi olisi rakennettava. Valtuusmiehistö päätti tämän ehdotuksen johdosta, että tällainen sairaala oli rakennettava, sekä jätti terveyslautakunnalle tehtäväksi piirustuksen hankkimisen.

Päätettiin hankkia kaupungille uusi ajanmukainen, formaliinia käyttävä käryyttämiskone, n. s. Breslauer lamppu.

Monilukuisten kaupungissa ilmestyneiden keuhkotauti-tapausten johdosta päätettiin ryhtyä tarmokkaisiin toimenpiteisiin tätä tautia vastaan.

Koska tunnettua on, että keuhkotauti eli yleensä tuberkulootiset taudit muun muassa voivat tarttua lehmistä maidon kautta, päätettiin ensiksi ryhtyä toimiin nautaeläinten tuberkuloosia vastustamaan. On nimittäin huomattava, että kaupungissa karjanhoito on jotenkin yleinen — m. m. lehmiä pidetään noin 300.

Lautakunta kääntyi asian johdosta Lääkintöhallitukselta pyytämään asiantuntijan neuvoja. Tämän pyynnön johdosta eläinlääkäri H. Tallgren, joka on Lääkintöhallituksen konsulentti nautakarja-tuberkuloosin vastustamisessa, saapui tänne antamaan lautakunnan kokouksessa neuvoja, sekä on hän jälkeenpäin antanut kirjeellisen lausunnon tästä sangen tärkeästä terveyshoidollisesta kysymyksestä. Hänen neuvoistaan kävi selville, että se tuberkuloosin tarttumisvaara, mikä uhkaa lehmistä, onkin hyvin suuri. Päätettiin ensi tilassa panna lehmät tuberkuliini-tarkastuksen alaisiksi. Kehoitettiin lehmien omistajia ilmoittamaan lautakunnalle siitä, kutka tahtoivat lehmänsä tarkastuttaa. Kehoituksen johdosta ilmoitti 60 lehmänomistajaa noin 200 lehmää tarkastettavaksi.

Terveydenhoitolautakunnan edellisenä vuonna tekemän ehdotuksen johdosta päätti valtuusmiehistö asettaa valtiokunnan tekemään seikkaperäisen ehdotuksen koululääkärin asettamista ja toiminnasta.

Kuolevaisuus oli v. 1907 kokolailla entistä vähempi. Väestön lukumäärään nähden kuoli esim. v. 1906 joka 1,000 asukasta kohti 17,7, mutta v. 1907 ainoastaan 14,1.

V. 1907 kuoli tuberkulootisiin tauteihin yhteensä 18 henkilöä, joka tekee 21,9 % kaikista kuolleista. Kun otetaan asukasluku huomioon, niin kuoli tuberkuloosi-tauteihin 3,1 tuhatta asukasta kohti ja erikseen keuhkotautiin 2,4. Edellisenä vuonna olivat vastaavat numerot 4,7 ja 3,7, jotenka siis kuolevaisuus keuhkotautiin oli kokolailla vähempi kuin edellisenä vuonna.

Kaupungin diakonissa on v. 1907 kuluessa kodeissa hoitanut yhteensä 311 vähä-varaista sairasta.

Täkäläisessä vaivaiskartanossa, joka jo 19 vuoden kuluessa on antanut hoivaa ja hoitoa kunnan vähäosaisille, mielivikaisille ja muillekin sairaille on v. 1907 kuluessa hoidettu kaikkiaan 51 eri henkilöä joista miespuolisia oli 26 ja naispuolisia 25. Näitten elatuspäivien luku tekee yhteensä 12,126 eli noin 33 hoitolaista kutakin päivää kohti.

Pori. Terveydenhoitolautakunnan tarkastaja on viran puolesta kaupungin eri osien taloissa toimittanut säännöllisen tarkastuksen sekä tarpeellisia desinfektioneja. Sitä paitse ovat lautakunnan jäsenet, neljännesvuosittain tarkastusmiehiksi valittuivat, sekä ensimmäinen kaupunginlääkäri tarpeen vaatiessa käyneet erilaisia terveydellisiä olosuhteita tarkastamassa.

Eläinlääkärin ja terveydenhoitolautakunnan tarkastajan säännöllisen valvonnan alaisina ovat olleet torilla ja myymälöissä kaupaksi olevat ruokatavarat sekä makkaraintekijäin ja leipurien työhuoneet, lihantarkastusasema ja teurastuslaitos.

Lautakunnan toiminnasta mainittakoon seuraavat kohdat:

Lautakunnassa oli käsitettävänä asetusehdoitus, koskeva kunnallisviranomaisten velvollisuutta antaa järjestysmääräyksiä leipurinammattia varten terveydellisessä suhteessa kuin myöskin koskeva järjestyssääntöjä leipomoita ja sokerileipomoita varten. Lautakunta yhtyi pienemmillä poikkeuksilla ja lisäyksillä Teollisuushallituksen asetusehdotukseen. Tärkeimpänä lisäyksenä oli ehdoitus, että asetuksen määräykset, mikäli mahdollista, ulotettaisiin kaikkiin leipomoihin, missä leipää myytäväksi valmistetaan, siis myöskin n. k. kotileipomoihin, jotta eivät nämäkään jäisi tarkastusta vaille.

Tänäkin vuonna on lautakunnalla ollut syytä huomauttaa kaupungin maistraatille, että useat talonomistajat eivät ole laatineet talojensa käymälöitä ja ulkohuoneita asianomaiseen kuntoon. Yhteisessä kokouksessa talonomistajain

lähetystön kanssa sai lautakunta sittemmin toimeen sovinnollisen suostumuksen, minkä perusteiden mukaan piti korjausten toimeenpantaman.

Lautakunta samaten erääsen kokoukseensa kutsutuille saunanomistajille antoi ohjeita, mitenkä korjaisivat puutteellisuudet likaveden poisjohtamisessa niissä lukuisissa saunoissa, joissa epäkohtia tässä suhteessa oli olemassa.

Vaaditussa lausunnossa ehdoitti lautakunta teurastushuoneen rakentamisen Reposaarella jätettäväksi yksityisen yritteliäisyyden varaan, kuitenkin myöntämällä kaupungin puolesta vapaa paikka laitokselle. Tällä perusteella olisi myöskin kaupungilla oikeus valvoa, että kohtuullista taksaa noudatetaan, kun laitos jätetään vierasten käytettäväksi.

Reposaarelle päätettiin asettaa erityinen terveydentarkastaja.

Lautakunta kokoontui 1907 vuoden kuluessa 9 kertaa.

Hämeenlinna. Terveyshoitolautakunta on 1907 vuoden kuluessa kokoontunut 16 kertaa.

Kuten kahtena edellisenä ovat nytkin kuluneena vuotena talonomistajien laatimat likavesijohtolaitokset ehken eniten anastaneet lautakunnan huomiota. Kysymyksessä olevat johdot ovat aiheutuneet olojen pakosta, nimittäin yleisen viemärilaitoksen puutteesta. 1905 ehdotti terveyshoitolautakunta, että maistraatti hyväksyisi useampien talonomistajien silloin tekemän pyynnön, saada taloistaan laittaa yhteisen likavesijohtolaitoksen.

Vaikka näin syntyneet johdot eivät vastaakaan suurempia tällaisille laitoksille oikeastan asetettavia vaatimuksia, on terveyshoitolautakunta kuitenkin pitänyt välttämättömänä suostua niiden tekemiseen, osaksi, niinkuin yllä olevasta jo selviää, siinä tarkoituksessa, että helpoitettaisiin yleistä puhtaudenpitoa ja lantasäiliöitten hoitoa, osaksi että saataisiin kaikenmoiset aikaisemmin käytetyt salaiset likavesijohdot häviämään, mutta ennen kaikkea, että saataisiin talous- ja kaikellaisten likavesien käsittely helposti silmälläpidettäväksi ja jonkunlainen likavesien desinfisioiminen olisi tarpeen tullessa mahdollinen.

Saostuskaivona on toistaiseksi käytetty yksinkertaista likavesikaivoa, jonka tulee olla tehty joko 1 m. laajuisista sementtirenkaista tahi valmistettu tiilistä sementtimuurauksella, mutta joka tapauksessa ehdottomasti vettä pitävä. Kaivon tulee niinikään olla siksi syvä, että siinä aina seisova vesimäärä on vähintään 125 cm. korkea; sisäänheittoaukossa on kiinteiden aineiden keräämistä varten siivilänä metallilaatikko, jossa on noin 5 mm. läpimittaisia reikiä. Kaivosta poisvievä torvi on asetettu siten, että se alaspäin taivutettuna ylettyy 20—25 cm. vedenpinnan alapuolelle, niin että pinnalla uiskentelevat ainekset eivät pääse johtoon. Kaivot puhdistetaan niin usein kuin terveyshoitolautakunta katsoo sen tarpeelliseksi.

Tavallisesti ovat useat talonomistajat yhtyneet yhteiseen pääjohtoon.

Yleensä nämä johdot ovat tarkoitetut olemaan ainoastaan väliaikaisina sellaisina. Mitä niiden rakenteeseen tulee ovat ne tehdyt joko sementti- tahi

lasitetuista saviputkista, lukuunottamatta sellaisia paikkoja, missä suo- ja vesiperäisen maalaadun tähden oli pakko käyttää lankuista tehtyjä torvia.

Kun näin likavesijohtojen suhteen oli päästy tyydyttävälle alulle, osoittautui erinäisissä tapauksissa tarpeelliseksi saada yhdistää myöskin lantasäiliö likavesijohtoon. Terveyshoitolautakunta ei kuitenkaan katsonut voitavan tähän suostua ilman tehoisampaa puhdistusta ja ehdotti sentähden maistraatille, että tällaisissa tapauksissa vaadittaisiin kaksi saostuskaivoa ja sen lisäksi vielä erikoinen yksinkertaisempi puhdistuskaivo. Ensimäinen tällainen laitos tehtiin täkäläisen suomalaisen yhteiskoulun omistamaan taloon.

Kaupungissa löytyy 4 nahkurilaitosta; näistä tosin kaksi jotenkin hyvissä rakenteissa ja suhteellisesti hyvin hoidetut, mutta toiset ovat enemmän tahi vähemmän puutteelliset. Terveyshoitolautakunta oli pakotettu, näistä n. k. Sukin talossa N:o 18 löytyvän nahkuriverstaan suhteen kääntymään maistraatin puoleen pyynnöllä, että mainittu laitos joko kokonaan sulettaisiin tahi ell'ei se kävisi päinsä omistaja ainakin velvoitettaisiin suurimmaksi osaksi uusimaan kysymyksessä olevan nahkurilaitoksen.

Kaupungissamme löytyy nykyään kaksi sikaritehdasta, molemmat Myllymäellä. Nämät ovat kumpikin antaneet siinä suhteessa aihetta muistutuksiin, että työväkeä on niissä ollut liian paljon ahtaisiin huoneuksiin nähden. Kun tämän johdosta syksyllä suoritetussa tarkastuksessa kävi selville, että työntekijät olivat osaksi niin ahtaalla, ett'ei muutamien osalle tullut edes täyttä 5 m³ ilmaa, päätti terveyshoitolautakunta kääntyä maistraatin puoleen pyynnöllä, että asianomaiset velvoitettaisiin järjestämään työhuoneensa siten, että kunkin työntekijän osalle tulee asetuksen edellyttämä ilmamäärä. Maistraatti velvoitti molemmat tehtaat 150 mk. sakon uhalla tammikuun 1 p:ään 1908 järjestämään moitteenalaiset olot tehtaissa asetuksen määräämälle kannalle.

Sen johdosta että oli syytä olettaa, että Myllymäellä sijaitsevassa n. k. Viitalan kaljapanimossa käytettiin sakkariinia kaljan valmistuksessa, toimitutti lautakunta maaliskuussa otteen mainitun tehtaan kaljasta Helsinkiin tarkastettavaksi. Sieltä saatu tarkastustodistus osoitti, että kysymyksessä oleva kalja tosiaan sisälsi sakkariinia ja että siinä oli 0,36 vol. % alkoholia sekä 1,01 % ekstraktia, joten alkuperäisen viesteen vahvuus on ollut 1,59 %.

Tämän johdosta saatettiin yleisön tietoon kaupungin sanomalehdissä olleilla ilmoituksilla, että Viitalan kaljapanimossa käytetään sakkariinia kaljan valmistuksessa.

Kaikille kaupunkilaisille lienee Myllymäen itäisellä kalliorinteellä eteläisen Niittykadun päässä löytyvä suuri vesilätäkkö eli sammakkolampi tunnettu. Mainittu lätäkkö on tuottanut terveyshoitolautakunnalle aina vaikeuksia, kun sitä on koetettu saada poistetuksi; kaikki ehdotukset tässä suhteessa ovat nimittäin rauennet palotoimikunnan vastustuksen tähden, lätäkköä kuin on kat-

sottu välttämättömäksi mahdollisen tulipalon varalta. Kun muutamaan vuoteen taasen ei ole mitään tehty, päätti lautakunta kokouksessaan 10. V. 1907 jälleen tehdä uuden yrityksen. Kaupungin valtuusmiehille lähetettiin asiassa kirje. Kaikenmoisten lausuntojen hankkimisessa kului aika niin pitkälle, että kysymys tuli lopullisen käsittelyn alaiseksi vasta joulukuussa ja hyväksyttiin tällöin — ei tosin ilman vastusta — rahatoimikamarin ehdotus, että kysymyksessa oleva lätäkkö eli Myllymäen sammakkolampi täytettäisiin.

Vuoden 1907 kuluessa on torilta poistettu sairauden tähden kahden elukan lihat ja teurastuslaitokselta yhden tuberkulootisen lehmän lihat. Jälleenmyyjiltä on turmeltu 17 kg pilaantunutta ja 20 kg likaiseksi rähjättyä palvattua lihaa.

Poliisikamarin välityksellä on varotettu 6 henkilöä ja raastuvanoikeudessa on sakotettu 2 jälleenmyyjää ynnä 6 talonomistajaa.

Desinfisioimista on toimitettu vuoden kuluessa 16 kertaa.

Hämeenlinnassa kuoli keuhkotautiin 1,000 asukasta kohti

1851—1860	4,1
1861—1870	5,1
1871—1880	5,2
1891—1900	3,0
1901—1907	2,9.

Vuosikymmeneltä 1881—1890 ei ole mitään tilastoa saatavissa.

Kunnan kiertävä sairaanhoitajatar on vuoden kuluessa antanut apua 64 henkilölle; näistä on yhtämittaisesti hoidettu 4 henkeä, tehden hoitopäivien luku 107. Tilapäistä apua on annettu 60 hengelle tehden käyntien lukumäärä 602 joista 274 tulee ilmaista apua nauttineen 33 henkilön osalle.

Tampere. Terveyshoitolautakunta kokoontui vuoden kuluessa 17 kertaa, pöytäkirjan §:määrä oli 131.

Lautakunnan toimista yleisen terveys- ja sairashoidon alalla v. 1907, mainittakoon seuraavat:

Rahatoimikamari pyysi lautakunnan lausuntoa Näsijärven osakeoluttehtaan anomuksen johdosta saada kemiallisesti valmistaa ja värjätä turkisnahkoja, omistamallaan tontilla n:o 1, 8:ssa kaupunginosassa. Lautakunta antoi anomuksesta hylkäävän lausunnon, ollen sitä mieltä että Näsijärven rantamia olisi suojeltava likaisuudelta niin paljon kuin mahdollista, jotta kaupungin juomavesi pysyisi puhtaana.

Sanomalehden toimittaja K. Viljakaisen valtuusmiehelle tekemän esityksen johdosta, kaupungin lääkäritoimen järjestämisestä, valtuusmiehet pyysivät lautakunnan lausuntoa, tahi vaihtoehtoisesti esitystä uusiksi ohjesäännöiksi kaupungin lääkäreille. Kuulusteltuaan lääkintöneuvos tohtori G. R. Idman'in ja Tampereen lääkärinseuran mielipidettä asiassa, lautakunta päätti ehdottaa

muutettavaksi 1:sen kaupunginlääkärin ohjesäännöissä ainoastaan 14:sta §:n ja lisättäväksi 17:sta §:n, koskeva virkalomaa. Toisen kaupunginlääkärin ohjesäännöissä koskevat ehdotetut muutokset § 2, 8, 10, 11, 12, 15, virkalomaa koskeva § 16 ehdotettiin lisättäväksi.

Sitäpaitsi ehdotti lautakunta että 2:sen kaupungin lääkärin palkkaa korotettaisiin 3,500 markaksi, 500 mk. korotuksella 5 ja 10 vuoden palveluksesta, sekä että kaupunki suostuisi vastaamaan toisellekin kaupungin lääkärille niistä ehdoista, jotka vaaditaan osalliseksi pääsemiseen Suomen Sivilivirastojen leski- ja orpokassaan. Muutetut ohjesäännöt hyväksyi ja vahvisti kaupungin valtuusto kokouksessaan toukokuun 7 p:nä.

Lautakunta teki valtuustolle ehdotuksen kaupungin elintarpeiden tarkastusaseman uudelleen järjestämisestä, samalla ehdottaen terveydenhoidontarkastajan viran lakkautettavaksi. Valtuusto hyväksyi ehdotuksen kokouksessaan lokakuun 7 p:nä.

Kun terveydenhoidontarkastajan virka lakkautettiin, jolloin osa hänen tehtäviään, m. m. terveyspoliisien tointen järjestäminen siirtyi 1:lle kaupunginlääkärille, kävi terveyspoliiseille annettujen ohjesääntöjen muuttaminen välttämättömäksi, jonkavuoksi lautakunta laati heille uudet ohjesäännöt.

Valtuusto pyysi lausuntoa »Erityisen valiokunnan» laatimasta aluelääkärin ohjesäännön muutosehdotuksesta. Muutokset koskivat pääasiallisesti ohjesääntöjen kielellistä asua. Sitäpaitsi ehdotti valtiokunta että aluelääkärille myönnettäisiin, kuten muillekin kaupungin virkamiehille kuukauden virkaloma vuodessa. Lautakunta kannatti tehtyä muutosehdotusta, mutta toivoi lisättäväksi, että heidän on itse ehdotettava viransijainen lomaajaksi. Samalla päätettiin ehdottaa, koska aluelääkärien virat nykyjään ovat vakinaisia, että heille myönnettäisi 10 % palkankorotus 5 ja 10 vuoden palveluksesta, siitä ajasta lukien, jolloin he tulivat vakinaisiksi.

Tuberkuloosin vastustamiseksi on lautakunta ryhtynyt tarmokkaisiin toimiin. Huoneet, joissa tuberkuloosin aiheuttamia kuolemantapauksia on sattunut, on perinpohjin puhdistettu siten että lysoolia on ruiskutettu niissä joka paikkaan, sekä useimmiten vielä toimitettu formaliinipuhdistus. Sänky- ja pitovaatteet on kaupungin kustannuksella lähetetty puhdistettavaksi kuumesairaalan puhdistusuunissa, liinavaatteet määrätty pestäväksi voimakkaassa lysooliliuoksessa. Kaupungin lääkäreille huomautettiin, että heidän pitää aina ilmoittaa terveyshoitolautakunnalle, kun antavat kuolintodistuksen tuberkuloosiin kuolleista. Puhdistusten aiheuttamain vahinkojen y. m. kustannusten suorittamiseen myönsi kaupungin valtuusto anniskeluvoittovaroista 5,000 mk. lautakunnan käytettäväksi.

Päätöksellään toukokuun 14 p:nä oli Senaatti suostunut siihen, että Tampereen kaupungin kanssa tehdyn kontrahdin lapsenpäästölaitoksen ylläpidosta, saa siirtää tohtori Karl Alarik Hoffströmille, jolle kaupungin valtuusto puoles-

taan oli laitoksen luovuttanut. Tämän johdosta pyysi valtuusto lautakuntaa ryhtymään tarpeellisiin toimiin.

Sen johdosta, että Senaatti kirjelmällään toukokuun 16 p:ltä oli ilmoittanut kumonneensa eräissä kaupungeissa toimeenpannun ohjesääntöisen prostitutsioonin, sekä kehoitti noita kaupunkeja viipymättä ryhtymään toimiin veneeristen tautien vastustamisen siirtämiseksi poliisiviranomaisilta terveyshoitoviranomaisille, kehoitti maistraatti terveyshoitolautakuntaa laatimaan ehdotuksen niistä toimenpiteistä, joihin tässä kaupungissa olisi ryhdyttävä veneeristen tautien vastustamiseksi.

Lautakunta laati ehdotuksen, joka lähetettiin maistraatille.

Valtuusto lähetti lautakunnalle allaolevat R. Idman'in rahaston säännöt:

»Rahastoa hoitaa rahatoimikamari.

Sen koroista käytetään vuosittain neljä viidennestä siten, että ne annetaan terveyshoitolautakunnan esityksen mukaan kaupungin palveluksessa oleville kierteleville sairaanhoitajattarille vähintäin kolmenkymmenen markan suuruisina apurahoina kesäloman hankkimista varten. Jos kaupunki syystä tai toisesta lakkauttaisi kierteleväin sairaanhoitajattarien toimen, ovat apurahat annettavat samaa tarkoitusta varten muille kaupungin palkkaamille sairaanhoitajattarille.

Jäljellä olevalla viidenneksellä koroista kartutetaan vuosittain pääomaa».

Lautakunta päätti jakaa apurahoja tästä rahastosta vasta seuraavana suvena.

Rottasotaa on jatkettu samaan tapaan kuin edellisinäkin vuosina. Tapettuja rottia on ostettu 10 pennillä kappale joka arkiaamu ja on tähän tarkoitukseen käytetty 3,875: 90 p.

Kuluneena vuonna on terveyshoitolautakunnan tarkastusasema kehittynyt tuntuvasti.

Jo edellisenä vuonna myönsi valtuusto kulunkiarvioon otettavaksi 1,500 mk. suuruisen erän kaluston perustamiseen ja uusimiseen. Näillä varoilla hankittiin kaksi tarkoitustaan vastaavaa työpöytää, vetokaappi, uusi kemiallinen vaaka, termostaatti, ammattikirjallisuutta y. m., joten tarkastusasema alkaa olla työvälineittensä puolesta kohtalaisesti varustettuna.

Kesäkuussa muutettiin tarkastusasema kerrosta ylempänä olevaan huoneustoon. Täällä saatiin sopivammin järjestelyn kautta tarkastusasemalle laajempi tila. Laboratiota varten on nyt käytettävänä kaksi huonetta.

Tärkeimpänä edistyksenä on kuitenkin mainittava tarkastusaseman ohjesääntöjen vahvistaminen.

Tarkastusasemalla suoritettujen tarkastusten lukumäärä teki vuonna 1907 1,046.

Vuonna 1907 tehtiin 857 maitotarkastusta etupäässä rasvamäärän ja puhtauden suhteen.

Käsinkuorituissa maidoissa oli rasvapitoisuus yhdessä 1,1 % ja toisessa 0,1 %.

Eheässä maidossa oli siis korkein rasvapitoisuus 6,3 % ja alin 1,5 %.

Ala-arvoisia oli 17 näytettä tehden 2 % kaikista kokeista. Edellisenä vuonna oli prosenttimäärä 3,9 joten ala-arvoiset maidot ovat ilahuttavassa määrässä vähenneet. Lieneeköhän tämä väheneminen aiheutunut siitä kun lautakunta päätti tästälähin saattaa ala-arvoisen maidon myyjät edesvastuuseen. Vuoden kuluessa sakotettiinkin näistä 6 henkilöä, 20 markalla kutakin.

Maidon keskimääräinen rasvaprosentti oli tänä vuonna 3,51 %.

Terveyspoliisien toiminta on edelleenkin ollut järjestettynä entiseen tapaan. Heidän tehtävänsä on kohdistunut puhtauden pidon valvoomiseen kaupungissa, myytävänä olevan ruokatavaran silmälläpitoon sekä toimenpiteisiin tarttuvien tautien ehkäisemiseksi.

Terveyspoliisit ovat tehneet yhteensä 43,730 tarkastusta.

Muistutuksia ja varotuksia on annettu 617 ja sakotettu on 7.

Asuinhuoneitten puhdistamista, desinfisioimista, on toimitettu 296 huoneustossa, jolloin yhteensä 596 asuinhuonetta on desinfisioitu.

Desinfisioimismajaa on kodeissa tehtyjen puhdistusten aikana käyttänyt yhteensä 102 perhettä (659 henkeä) 78 vuorokauden aikana. Jokaisen puhdistuksen jälkeen on huone puhdistettu formaliinilla ja lysoliliuoksella.

Vanhalla kauppa-torilla on liike pienenlainen. Ainoastaan keskiviikkoisin ja lauvantaisin on se vilkkaampi Sen sijaan vilkastuu liike yhä enemmän Aleksanterin- ja etenkin Tammelan torilla, joka toisinaan on aivan tungokseen asti täynnä. Näillä toreilla tahtoo kuitenkin tomu olla haittana, ne kun eivät ole kivitettyjä — Tammelan tori tosin osaksi, mutta ei sekään kokonaan.

Hallia tarkastetaan useamman kerran päivässä ja on muistutuksia kyllä saanut antaa. Kesäaikana pyrkii hallin kellarista, etenkin kalakauppiaitten varastoista, tulemaan ilkeätä hajua. Tämän epäkohdan korjaamiseksi on lautakunta tehnyt rahatoimikamarille ehdotuksen ja tulenee se korjatuksi. Kyttälän puolella oleva halli suljettiin vuoden lopulla.

Liha- ja kalakauppa harjoitetaan milt'ei kaikilla myyntipaikoilla. Teurastajien luku on vaihteleva. Makkaraliikkeitä on kaupungissa 4. Hevosteurastusliikkeitä on Pispalan esikaupungissa 2, ja valmistavat ne hevoslihasta makkaroita. Siisteys on näissä liikkeissä ollut yleensä hyvä, vaikka ei aina moitteeton.

Viime vuonna yleisesti käytettyä säilytys-suolaa n. k. »sulfiittia» ei tänä vuonna tavattu hakatussa lihassa.

Sylttyä ja höystöä, jota valmistetaan yksinomaan eläinten sisälmyksistä, on kaupungissa keitellyt 6 henkeä. Maaseudulla ja etukaupungissa lienee tämän valmistajia useitakin. Vuoden kuluessa tuotiin tarkastettavaksi 2 eri näytettä, joista ihmiset syötyään olivat sairastuneet. Pilaantumista ei niissä ollut huomattavissa, vaan lienee niitten myrkyllisyys aiheutunut siitä että

sylttyjen valmistukseen oli käytetty sairaitten eläinten sisälmyksiä. Nämä syltyt oli ostettu maalaisilta, eikä saatu selvää niitten valmistajista. Tässäkin siis todistus pakollisen lihatarkastuksen tarpeellisuudesta.

Uusi teurastushuone ei tänäkään vuonna päässyt paperilta kiinteimmille perusteille ja vanha on entistään huonompi.

Puhtautta yleisissä tarvehuoneissa on melkein mahdotonta ylläpitää, sillä yleisö on ikäänkuin ottanut velvollisuudekseen pitää näitä mahdollisimman likaisina.

Kaivoja käytetään vielä koko paljon huolimatta laajalle levitetystä vesijohtoverkosta. Vuoden kuluessa tutkittiin 26 vesinäytettä ja määrättiin tutkimusten perusteella 8 kaivoa suljettavaksi ja muutamia puhdistettavaksi.

Vuosikertomus sisältää myös kaupungin palkkaamien kansakoululääkärin A. Fredstadiuksen ja oppikoulujen lääkärin M. Ahlmannin antamat laajat ja valoisevat kertomukset asianomaisista kouluista lukuvuodelta 1906—1907.

Lahti. Terveydenhoitolautakunnalla on ollut 13 kokousta.

Syyskuun kuluessa toimitettiin lautakunnan päätöksen mukaan yleisiä tarkastuksia kaupungin kaikilla asutuilla tonteilla, joissa tarkastuksissa tuli selville, kuinka puutteelliset ulkohuonerakennukset lantakammioineen sekä tallit, navetat ja sikapahnat kaupungissa yleensä vielä ovat. Näissä tarkastuksissa annettiin suurempia tai vähempiä huomautuksia ja muistutuksia 46 talonomistajalle entisellä kauppalan alueella.

Sitten kun lautakunta elokuun alusta oli saanut käytettäväkseen terveyspoliisin, on hän toimittanut monta kymmentä tarkastusta talojen pihoissa, ruokamyymälöissä y. m., valvonut siisteyttä ja järjestystä torikaupan aikana kahdesti viikossa kaupungin torilla sekä yleensä yleistä puhtautta kaupungissa.

Paitsi siisteyden ja terveydellisten seikkain valvomista on terveyspoliisilla ollut huolena desinfisioimisten toimittaminen tarttuvia kulkutauteja sairastaneiden henkilöiden kodeissa. Sellaisia desinfisioimisia on hän toimittanut 11 kertaa.

Terveydenhoitolautakunnan ehdotus Lahden kaupungin terveydenhoitosäännöiksi vahvisti Hämeen läänin kuvernööri 10 p. lokakuuta.

Lautakunnan edellisen vuoden lokakuun ajalla alottamat toimenpiteet kulkutauti sairaalan hankkimiseksi eivät huoneuston puutteen tähden olleet toteutuneet. Ei kukaan tahtonut tarjota rakennusta sellaiseen tarkoitukseen käytettäväksi. Vihdoin onnistui lautakunta saamaan tarjolla huoneuston, joka havaittiin kysymyksessä olevaan tarkoitukseen jokseenkin sopivaksi. Lääkäriksi sairaalaan otettiin toistaiseksi Hollolan piirilääkäri, tohtori O. Londén. On joksenkin varmasti otaksuttava, että tuhaava tulirokkoepidemia olisi saavuttanut suurta levenemistä Lahden kaupungissa ja sen tiheästi asutussa ympäristössä, ellei sairastuneet heti olisi saatu sairaalaan eristetyiksi. Nyt rajoittui tulirokko paikkakunnalla 12 tapaukseen, joista ainoastaan 4 kaupungissa; muut tapaukset kaupungin läheisessä ympäristössä Hollolan kunnan alueella.

Keuhkotuberkuloosiin on kuollut 11 henkilöä siis 19,2 % kuolleista ja 3,17 tuhatta asukasta kohden.

Viipuri. Vuosi on terveydellisessä suhteessa ollut hyvinkin edullinen. Sekä ilmoitetut akuuti-taudin kohtaukset että kuolemantapaukset ovat olleet verrannollisesti vähälukuiset, erittäinkin on niin ollut vatsa- ja suolikatarrien suhteen, mitkä taudit, ehkä enemmän kuin muut, kuvaavat terveysolosuhteita paikkakunnalla.

Huomiota ansaitsee pieni tulirokko epidemia, joka syyskuun alussa, lukukauden aljettua puhkesi itäpuolella kaupunkia.

Tyfustautisairaista olivat muut saaneet tautinsa muilla paikkakunnilla paitsi yksi nainen, josta ei voitu päästä perille mistä tauti olisi voinut johtua.

Tuberkuloositauteihin on kuollut 99 eli 3,72 tuhatta asukasta kohden ja 20,9 % kuolleiden koko luvusta.

Ruoka-aineiden tarkastusasemalla on vuoden kuluessa toimitettu kaikkiaan 1,947 tutkimusta.

Kaupungin kauppatorilla, kauppahalleissa, liha-ruokatavara ja maitomyymälöissä sekä makkara- ja makeistehtaissa toimitetuissa tarkastuksissa on niissä huomattu puhtaus ja järjestys yleiseen ollut tyydyttävä, vaikka vuoden kuluessa myöskin ilmoituksia uusitusta epäsiistiydestä tahi muista terveydellisistä epäkohdista on tehty kaupungin poliisilaitokselle, mistä on ollut seurauksena että tuomioistuin on langettanut sakkoon 13 henkilöä nim.

3 leipuria likaisuudesta leipomossa.

5 lihakauppiasta likaisuudesta lihakaupassa.

1 makkaratehtailija pilaantuneen lihan käyttämisestä.

3 maitokauppiasta kuorimattoman maidon myymisestä, jonka rasvapitoisuus on ollut alempi kuin mitä Viipurin kaupungille vahvistetut säännöt määrää eli 2,7 %.

2 maalaista terveydelle vahingollisen lihan myymisestä.

Terveyshoitolautakunta on pitänyt 9 varsinaista ja 4 ylimääräistä kokousta vuoden kuluessa.

Hamina. Pienempi epidemia lavantautia oli loppupuoliskolla vuotta; yksi kuolemantapaus lavantautiin tapahtui. Verraten suuri määrä veneerisiä tautia on vuoden kuluessa ilmoitettu erittäin gonorrhoe 22 tapausta. Ulcus molle oli huomattu 8 ja syfilis recens 3 kertaa.

Kaupunki on rakentanut uuden uimahuoneen Hietakylän esikaupunkiin, ja pidettiin sitä auki koko kesän. Kauppatorilla on päätetty järjestää vedenheittopaikan, joka tulevana vuonna tulee valmiiksi. Vanha koolerasairashuone on katsottu sopimattomaksi koska liike Tervasaarella missä se on siottu on suuresti lisänyt ja rakennus on huonossa kunnossa. Uusi koolerasairashuone on ehdotettu rakentaa Saviniemen esikaupunkiin lähellä kunnallissairaalaa.

Kysymys teurastushuoneen rakentamisesta on taas nostettu; asia ei ole vielä ratkastu.

Kotka. Ruokatavarakaupat, makkaratehtaat, sokuri- ja muut leipomot, pihat ja makit on terveyspoliisi tarkastanut ja tehnyt muistutuksia niissä huomatuista epäkohdista.

Terveyden tila kaupungissa on yleensä ollut tyydyttävä. Mainittavampia vaikeita kulkutautija ei ole ilmaantunut. Kuitenkin on Hietasen saarella ilmestynyt muutamia lavantautikohtauksia. Mistä nämät ovat alkunsa saaneet ei ole voitu saada selville.

Lappeenranta. Yleinen terveydentila kaupungissa vuonna 1907 on ollut ylipäätään tyydyttävä. Kulkutaudeista on tyfus abdominalis'ta ilmaantunut syksykuukausina, muutamia tapauksia kaupungissa sekä täällä sijoitetussa Työvankilassa. Syksyn loppupuolella ilmaantui rubeola epidemiia.

Elo- ja syyskuussa ilmaantui lukuisia kulkutauti gastroenterit tapauksia, joiden alkulähde havaittiin täällä olevassa satama vedessä ja jonka tähden varoitettiin juomasta keittämätöintä vettä satamasta.

Kaupungin terveyspoliisi on tehnyt 29 puhdistusta tarttuvien tautien jälkeen, joista 13 kaupungissa ja toiset esikaupungissa. Kaivojen ja likasäiliöiden tarkastus on toimitettu säännöllisesti 4 kertaa vuodessa sekä sitäpaitse lukuisia ja usein toistettuja ylimääräisiä tarkastuksia tarpeen vaatiessa. Ruokatavarakaupat ja leipomot ovat tarkastetut yleensä yhden kerran viikossa. Terveyshoitolautakunnan toimesta on yksi kaivo pantu kiini ja yksi mylly saanut lakkauttaa toimintansa kunnes tarpeeksi havaittuja muutoksia on tehty.

Joka päivä on täällä olevalla torilla toimitettu kaupaksi tuodun lihan tarkastus ja silmälläpito.

Käkisalmi. Paikkakunnalla olevassa vesiparannuslaitoksessa hoidettiin kylpykauden aikana 234 sisäänkirjoitettua kylpyvierasta.

Puhtaudenpitoa talojen pihoissa ja hyyskissä tarkasti terveyshoitokunnan palkkaama henkilö. Tarkastuksessa ei havaittu muita semmoisia epäkohtia ilmenneeksi, jotta terveyshoitokunnan olisi pitänyt ryhtyä tehokkaampiin toimiin, kuin että tontilla N:o 126 pihamaa oli peräti kurjassa tilassa, liejuista, upottavaa ja pahalta löyhkävää. Kun asianomainen tontin omistaja ei ollut ryhtynyt pihamaata määrätyssä ajoissa korjaamaan, annettiin epäkohdasta tieto maistraatille.

Sen johdosta, että sanotun talonaseman neljän viereisen tonttimaan ojissa oli pahalle haisevaa likavettä, annettiin siitä tieto rahatoimikamarille sekä pyydettiin rahatoimikamaria viipymättä ottamaan selvän, mikä aiheuttaa likaveden seisattumisen kuin myöskin ottamaan selvän mitenkä sanottu epäkohta olisi helpommin korjattavissa. Nämä edellä mainitut epäkohdat tulivat loppupuolella vuotta korjatuiksi uuden, Vuoksenrantaan johdetun avonaisen viemäriojan kaivamisella.

Terveyshoitokunnan esityksistä mainittakoon vielä, että kehoitettiin kaupungin valtuusmiehiä ryhtymään semmoisiin toimiin, jotta valtion kustannuksella laitettu lokaviemäri, joka lähtee täkäläiseltä turvalaitokselta ja on johdettu kaupungin kanavaan toiminimi Juho Kuntsi ja kumppanin omistaman nahkatehtaan kohdalle, ja joka juoksuttaa turvalaitoksen likaveden sanotun tehtaan yläpuolelle, siihen seisahtuen ja ollen terveydelle haitallista, tulisi siirretyksi alemmaksi.

Sortavala. Terveydenhoitolautakunta on kuten ennenkin toimittanut tavanmukaisia hygienisiä tarkastuksia leipomolaitoksissa, ruokatavaramyymälöissä, makkaratehtaissa, työväenasunnoissa y. m., jota paitsi terveyspoliisi virkansa puolesta on toimittanut noin 800 terveystarkastusta. Huomatuista epäkohdista on asianomaisille muistutuksia annettu, osaksi myös asiasta maistraatille ilmoitettu syytteeseen panoa varten. Niinpä on torilta ja ruokatavaramyymälöistä pilaantuneita ruokatavaroita otettu takavarikkoon 5 kertaa; samoin on kuudessa talossa ulkohuoneiden lantaruumat käsketty poisrevittäviksi ja uudet rakennettaviksi. Veden laadun tutkimiseksi on vesinäytteitä useasti kaivosta lähetetty Maaviljelys- ja kauppakemialliseen laboratoriumiin Helsinkiin ja sieltä saatujen lausuntojen perusteella 1 kaivo, siinä olevan veden huonouden takia määrätty suljettavaksi. Terveyslautakunnan muista toimista mainittakoon että se on laatinut ohjesäännöt maito- ja ruokatavarakauppoja sekä makkara- ja leipomoliikkeitä varten; säännöt ovat lähetyt kuvernööörivirastoon vahvistettaviksi.

Tulirokkoon samoinkuin tuhkarokkoon ja kuristustautiin sairastuneiden kodeissa on kaupungin terveyspoliisi toimittanut huoneiden desinfisiomisen 21 kertaa.

Lihatarkastusta, joka jo useampia vuosia on ollut pakollinen kaupungissa on toimittanut kaupungissa asuva piirieläinlääkäri. Kaikkiaan on vuoden kuluessa täten tullut tarkastetuksi 3,835 teurasta, niistä 2,209 lehmää, 614 vasikkaa, 491 sikaa ja 521 lammasta. Tarkastuksissa on hyljätty 5 nautaa, 9 vasikkaa ja 1 sika sekä sitäpaitsi isompi määrä eläinten maksoja ja keuhkoja.

Mikkeli. 27 kodissa on formalini desinfisioiminen toimitettu terveyspoliisilta; niistä 15 kunnan kustannuksella. Ne taudit, joiden jälkeen desinfisioiminen on tapahtunut ovat olleet typhus abdom., difteri, tulirokko ja keuhkotauti.

Terveyspoliisin palkan on kaupungin valtuusmiehet korottaneet 1,000 markkaan velvollisuudella 3 kertaa vuodessa tarkastaa kaikki työhuoneustot. Vakuudeksi siitä että hän tämän on tehnyt on terveyshoitolautakunnan esimies määrännyt että hänen on joka kerta vaadittava työnantajalta kuitti tarkastuksestaan, mitkä kuitit sitten vuoden lopussa näytetään esimiehelle.

Heinola. Akuuttisiin tarttumatauteihin ei v. 1907 kuollut yhtään henkilöä.

Kuolevaisuus tuberkuloosiin oli viime vuonna 5 eli 3,0 asukasta kohti. On kuitenkin huomattava että näistä 5:stä 2 oli asunut useita vuosia muilla paikkakunnilla, jossa sairastivat ja kuolivatkin.

Kuten muinakin vuosina, on v. 1907 voinut huomata että tautisuus on ollut suurempi talvi- ja myöhäisempinä syksykuukausina, jolloin hengityselinten taudit ovat olleet enemmän vallassa. Muuten oli viime vuonna tautisuus verrattain tasaista eri vuoden aikoina tautien laatuun nähden.

Uusia tuberkuloositapauksia oli viime vuonna kuten sen edellisenäkin, verrattain vähän. Varsinaisia, nopeasti kehittyviä tapauksia ei ollut yhtään, muutamat kuolemantapaukset olivat jo sairastuneet useita vuosia.

Lokaviemäriverkkoa laajennettiin viime kesänä lyhyempi matka, ja on siitä selvästi huomattu olevan suuri hyöty. Toisenkin sivuhaaran rakentaminen on ollut kysymyksen aloisena, jonka kautta pahimmat epäkohdat kaupungin katuvesien johtamisessa tulisivat poistetuiksi.

Syksyn kuluessa esitti terveydenhoitolautakunta valtuustolle että kaupungin 2:lle poliisille annettaisiin 50 markan lisäpalkkio siitä, että he toimisivat terveyspoliseina terveyshoitolautakunnan määräyksen mukaan. Valtuusto hyväksyi tämän ehdotuksen, joka lopullisesti tämä noin 6 vuoden aikana hankkeissa ollut kysymys on tullut ratkaistuksi.

Terveyshoitolautakunta on vuoden kuluessa pitänyt 7 kokousta, joissa on käsitelty yhteensä 39 eri kysymystä.

Savonlinna. Yleinen terveydentila on vuoden ajalla ollut tyydyttävä. Edelliseltä vuodelta jääneeseen lavantauti-epidemiaan sairastui vuoden kuluessa ensimmäisenä kuukautena yhteensä 20 henkeä. Näistä kuoli neljä. Lavantautia oli syksypuolella muutamia harvoja yksityisiä tapauksia. Muita kulkutauteja ei vuoden kuluessa ollut, paitsi harvoja kurkkumätä-tapauksia.

Vuoden kuluessa on terveydenhoitolautakunnalla ollut 6 kokousta.

Yleisten terveydenhoidollisten olojen valvomiseksi on keväällä tehty laajempia, koko kaupungin käsittäviä tarkastuksia ja on näillä koetettu saada pihamaiden ja hyyskien puhtautta rasittavat pahimmat epäkohdat korjatuiksi. Näissä tarkastuksissa antoi 106 taloa aihetta muistutuksiin ja kun uudessa tarkastuksessa huomattiin, ett'ei oltu noudatettu kaikkialla muistutuksia, ilmoitettiin 23 talonomistajaa yleiselle syyttäjälle kanteen nostamista varten. Raastuvanoikeus velvotti heidät sakon uhalla terveydenlautakunnan määräyksiä noudattamaan.

V. 1907 on kaupungissa jatkettu edellisenä vuonna alettua likaviemärien laskemista. Viemärit ovat sementistä ja maksoi niiden valmistaminen ja laskeminen v. 1907 11,655 mk. 44 p., jolla summalla saatiin 558 metriä viemäreitä. Nykyään on kaupungissa 824 m. sementistä tehtyjä likaviemäreitä.

Savonlinnan kaupungissa siaitsevassa Olavinkylpylaitoksessa oli kesän kuluessa runsaasti kylpiöitä huonosta säästi huolimatta.

Kuopio. Terveyshoitolautakunta kokoontui vuoden kuluessa 6 kertaa; pöytäkirjan pykäläin luku on 49.

Rahastoon tuberkuloosin vastustamiseksi kaupungissa anottiin valtuustolta 10,000 mk. anniskeluyhtiön voittovaroista, johon myönnettiin 5,000 mk., ollen rahaston pääoma nyt 11,000 mk.

Kun valtuusto vuoden kulunkiarvioon oli myöntänyt 2,500 mk. kaupungin kansakoululasten terveyden tutkimista varten, ryhtyivät molemmat kaup. lääkärit neuvoteltuaan kansakoulujohtokunnan kanssa yhteisesti työhön helmikuun alussa; tarkastus tapahtui kussakin koulun luokkahuoneessa asianomaisen opettajan läsnäollessa ja tuli loppuun suoritetuksi huhtikuulla. Tarkastettavien oppilaitten luku oli 1,230 joista 611 tyttöä ja 619 poikaa.

Desinfisioimista formaliinin avulla toimitettiin 46 eri kertaa tarttuvien tautien jälkeen ja ovat nämät puhdistukset tulleet maksamaan 422 markkaa 55 penniä. Kustannukset serumista ovat tehneet 57 markkaa 50 penniä.

Papiston ilmoituksen mukaan on vuoden kuluessa kuollut keuhkotautiin 56 henkeä, joka tekee 3,80 tuhatta asukasta kohti. Kuolevaisuus tuberkuloosiin Kuopiossa yhä lisääntyy.

1901	kuolivat	1000	kohti	2,90
1902	»	»	»	2,90
1903	»	»	»	2,23
1904	»	»	»	2,92
1905	»	»	»	3,92
1906	»	»	»	3,60
1907	»	»	»	3,80

Iisalmi. Kun terveyshoitokunnan aikaisemmat ehdotukset, jotka täytäntöönpantuina huomattavammasti olisivat voineet vaikuttaa kaupungin terveyssuhteisiin melkein poikkeuksetta ovat kärsineet haaksirikon ja kun yksityiset eivät tahdo neuvoista ja kehoituksista ottaa korjautuakseen, niin on terveyshoitokunnan yleisen siisteyden ja järjestyksen valvonnassa täytynyt usein turvautua lakiin ja viranomaisten apuun päästäkseen edes jossain määrin toivomuksiensa perille. Tämän johdosta onkin maistraatti vuoden kuluessa sakottanut 15 talonomistajaa 10—50 markan sakkoihin osaksi yleisestä siivottomuudesta pihamailla ja ulkohuoneissa, osaksi myöskin enemmän yksityiskohtaisista puutteellisuuksista.

Terveyshoidon kaitsija on tekemillään tarkastuksilla vuoden kuluessa eri talonomistajille tehnyt 225 muistutusta puutteellisesta puhtaudesta, ja kun ei muistutuksista ollut apua, täytyi 15 tapauksessa pyytää yleisen syyttäjän apua, samoin täytyi terveyshoidon kaitsijan ilmiantaa yleiselle syyttäjälle eräs teurastaja siivottomasta lihankäyttelystä.

Pyydettiin valtuustolta tänä vuonna jaettavista anniskeluyhtiön voittovaroista 5,000 markkaa likaviemärirahaston kartuttamiseksi ja myönsi valtuusto tähän tarkotukseen 2,800 markkaa, joten rahasto nykyään on noin 17,000 markan suuruinen.

Yleinen terveydentila kaupungissa on ollut tyydyttävä.

Joensuu. Yleinen terveydentila kaupungissa v. 1907 oli akuutisten taudintapausten lukumäärään ja yleiseen kuolevaisuuteen nähden verrattain hyvä. Vuoden kuluessa kuoli 51 henkeä, tehden 12,28 tuhatta kohti.

Useimmat tarttuvista kuumetautitapauksista ovat, mikäli mahdollista, hoidetut kaupungin sairaalassa joka avattiin toimintaansa maaliskuun alussa.

Kristinestad. Om man undantager en från år 1906 fortgående mässlings- och scharlakansfeberepidemi, har allmänna hälsotillståndet å orten under det förflutna året varit tillfredsställande.

I lungsot afledo 13 eller 4,38 på 1000 invånare.

Genom hälsovårdsnämndens tillsyningsman har renhållningen öfvervakats äfvensom besiktningar af stadens bagerier, korfmakerier och matvarubutiker företagits. Desinfektioner förmedels formalinrökning hafva verkställts 9 gånger, 6 efter lungsot och 3 efter scharlakansfeber.

Regelbunden matvarubesiktning har äfven hvarje torgdag handhafts af tillsyningsmannen, som därvid beslagtagit och kasserat 1 nötkreaturskropp för tuberkulos, 1 dito för vattsot, 1 svinkropp för rödsjuka, 1 dito för svulster, 1 kalfkropp för varbildning, 19 st. lefrar för lefverflundra och 1 parti förskämdt svinkött.

Kaskö. Liksom äfven tidigare har af stadsfullmäktige beviljats ett anslag af 1,000 mark för att under året bereda eleverna i folkskolan och stadens fattiga tillfälle att erhålla kostnadsfria bad två gånger i månaden. På hälsovårdsnämndens framställning hafva fullmäktige beslutit inrätta vid torget en plåtpissoar med rörledning. Det i föregående årsberättelse omnämnda förslaget till ny hälsovårdsordning har behandlats af stadsfullmäktige, hvilka dock lämnat förslaget tillsvidare beroende, emedan det var kändt, att de allmänna förordningarna angående hälsovården i landet som bäst vore under revision och omarbetning.

I enlighet med stadsfullmäktiges beslut påbegyntes under året af landtmätare en afvägning af stadsplanens lutningsförhållanden för att möjliggöra en effektiv afledning af ytvattnet och anläggning af afloppskanaler. Då det visat sig omöjligt att förmå hälsovårdsnämndens medlemmar att verkställa förekommande sundhetsbesiktningar i staden, har från den 1 oktober mot aflöning anställts en särskild sundhetspolis, som åligger att enligt uppgjord instruktion utföra alla besiktningar och öfvervaka de hygieniska förhållandena i staden. Enligt till hälsovårdsnämnden inlämnade rapporter har sundhetspo-

lisen under oktober och november månader verkställt tre besiktningsförrättningar. Genom hälsovårdsnämndens försorg hafva under året utförts 10 rumsdesinfektioner med formalinrökning, däraf 9 efter scharlakansfeber och 1 efter lungsot.

Dödsorsaken har i 6 fall eller nära $^1/_3$ af samtliga dödsfall varit tuberkulos, dels i lungorna, dels i andra organ.

Vasa. Under intet af de föregående 9 åren hade ett så stort antal fall af croup och difteri inträffat, och denna omständighet blir ännu mera anmärkningsvärd, om man fäster sig vid att 16 af dessa 23 fall hopade sig på två månader (6 i november och 10 i december) och att sålunda under dessa två månader förekommo flere fall än under alla 12 månader af de föregående 9 åren.

Bland dödsorsakerna framstå följande sjukdomsgrupper:

1. Tuberkulösa sjukdomar, lungsot, tuberkulös hjärnhinneinflammation och tuberkulos i andra organ, med 68 dödsfall eller 24 % af samtliga och 3,6 på 1,000 invånare, ensamt i lungsot 2,8.

2. Mag- och tarmkatarr, akut och kronisk, med 39 dödsfall eller 14 % af hela antalet och 2,1 på 1,000 invånare.

3. Sjukdomar i blodkärlen, inclusive hjärnblödning, med 35 dödsfall eller 13 % af samtliga och 1,8 på 1,000 invånare.

4. Infektionssjukdomar, mässling, scharlakansfeber, croup och difteri, influensa, barnsängsfeber, blindtarms- och bukhinneinflammation och andra akuta infektioner, med 30 dödsfall eller 11 % af samtliga och 1,6 på 1,000 invånare.

Sträfvan att i någon mån bekämpa tuberkulosens svåra härjningar bland de mindre bemedlade i staden ledde till inrättande af en understödsbyrå för lungsiktiga, till hvars organisation och underhåll af stadsfullmäktige anslogs en summa af fmk 3,500, förutom personalens aflöning, fmk 1,200 för läkaren och 1,000 för sköterskan.

Byrån vidtog med sin verksamhet den 11 mars uti hälsovårdsbyråns lokal, Rådhusgatan 55 och hafva mottagningarna egt rum helgfria måndagar och torsdagar 6—7 e. m.

Å byrån har, icke allenast upplysning och understöd, utan äfven läkarevård gifvits åt lungsiktiga samt för lungsot misstänkta personer, tills genom någon tids observation tillräckliga skäl för förefintligheten af denna sjukdom ej ansetts föreligga.

Från byråns öppnande till årets slut behandlades där inalles 275 besökande, af dem 86 män, 138 kvinnor och 51 barn. De polikliniska besökens antal uppgick till 472.

Hos 209 af de besökande kunde icke lungtuberkulos konstateras, men företedde 52 af de återstående säkra symptom af denna sjukdom, hvarjämte 14 tillsvidare betraktats som misstänkta.

Den besökande, hos hvilken lungsot konstaterats eller hos hvilken man haft skäl att misstänka denna sjukdom, har undervisats af byråns läkare om alla de försiktighetsmått han haft att iakttaga för att utgöra minsta möjliga smittofara för sin omgifning.

Därjämte har han försetts med: ett blad innehållande en kort sammanfattning af dessa råd, prof. Holstis eller d:r Arppes prisbelönta broschyr »Om lungsot och andra tuberkulösa sjukdomar», en påse för bevarande af tvättkläderna, en emaljerad spottkopp att användas i hemmet, samt i vissa fall — där den besökande med fördel ansetts kunna begagna sig af dem, — med fickspottkopp, termometer och tandborste.

Inom kort har den sjuke i hemmet besökts af sköterskan, som haft att göra sig underrättad om hans ekonomiska — och hemförhållanden, att för honom och hans anhöriga demonstrera alla för undgående af smittan erforderliga mått och steg samt att uppmana de öfriga familjemedlemmarne att inställa sig till undersökning vid byrån.

Att den med dessa besök (under året 360) förenade undervisningen i hemmets hygien, kärnpunkten af all tuberkulosprofylax, verkat mycket väckande står utom tvifvel och har man, i den mån insikten om nyttan af detta upplysningsarbete sprides i de vida lagren, att vänta sig allt bättre resultat däraf.

I allmänhet hafva vederbörande väl fogat sig efter de meddelade föreskrifterna, men stundom har likväl kampen mot okunnigheten och den äkta nationella osnyggheten varit rätt svår, gällande detta särskildt rummens vädring och borttagandet af de ohygieniska trasmattorna.

Af de lungsiktiga voro 8 (15,4 %) inneboende.

Ett af de nödvändigaste villkoren för den sjukes isolering, eget sofrum, saknades i icke mindre än 53 (93 %) fall, men nedgick detta procenttal genom byråns ingripande till 75 %. Ernåendet af ett bättre resultat hindrades väsentligt af de dåliga bostadsförhållandena i Brändö, där c. $^1/_3$ af de sjuke hade sina hemvist och hvarest försöken att för dem erhålla rymligare och sundare lokaler i flertalet fall strandat.

Utaf de byrån besökande lungsiktiga hafva 9 erhållit vård å kommunala sjukhusets epidemiafdelning samt 4 å stadens fattiggård, där en mindre byggnad finnes afsedd för dylika sjuke.

För att förinta smittämnet uti af lungsiktiga bebodda bostäder har, vid bortflyttning eller dödsfall, på anmälan af byrån, genom hälsovårdsnämndens försorg, formalindesinfektion verkställts utaf lokalen samt den dödes kläder.

Insikten om den stora profylaktiska betydelsen af en i tid inledd hygienisk-dietetisk behandling af skrofulösa och för tuberkelsmitta utsatta barn, ledde till inrättande af en under byrån subordinerande sommarkoloni, till hvars

organisation och underhåll af herrar stadsfullmäktige från utskänkningsaktiebolagets vinstmedel tilldelades ett anslag af fmk 2,500.

För denna koloni, öppen 15 juni—20 augusti, lyckades man erhålla en rymlig och präktig lokal uti Replot kyrkobys folkskola, belägen nära stranden af en stor hafsfjärd, erbjudande tillfälle till sjöfärder samt goda simplatser.

Trots den kalla och regniga sommaren hade de 20 internerna ett mycket godt utbyte af sin vistelse i kolonin. Högsta viktökningen uppgick till 6,7 kg, minsta till 0,80 kg, medelviktökningen till 2,33 kg.

I likhet med första verksamhetsåret hafva besök å salutorget, saluhallen samt korfmakerierna i staden företagits af stadsveterinären, dock utan att anmärkningar och beslagtagningar af lika graverande art, som tidigare, förekommit. Under våren gjordes hemställan till hälsovårdsnämnden om inrättande af ett provisionellt slakthus samt kreatursstallar för den stora export af nötkreatur i slaktadt och lefvande tillstånd, som under seglationstiden eger rum från Vasa. Hälsovårdsnämnden, som i allo tillstyrkte förslaget, gick i författning om att all slakt i de tidigare begagnade skjulen blef förbjuden och utverkade äfven att den s. k. bymanska höladan upphyrdes för stadens räkning samt inreddes till slakthus och kreatursstallar, hvilka inrättningar, frånsedt smärre brister, tämligen väl fyllt sitt ändamål. Såsom samtliga slakt- och köttförsäljningsförhållanden i staden nu te sig, är en ordentlig och ändamålsenlig köttkontroll alldeles omöjliggjord. Att en sådan dock vore fullkomligt nödvändig, visa de många fall af beslagtaget kött eller olika delar af köttkroppar, hvilka blifvit gjorda. En snar lösning af köttkontrolls- och slakttvångsfrågorna i en för dessa viktiga hygieniska spörjsmål lycklig riktning, vore af nöden för detta samhälle.

Under året hafva 74 rumdesinfektioner utförts. Af dem hafva 8 egt rum i kommunala sjukhuset, de öfriga i privata bostäder.

Af de senare företogos

34 i anledning af scharlakansfeber
24 » » » tuberkulos.
6 » » » difteri.

Nykarleby. I handtverkerier och försäljningar af matvaror hafva några mindre missförhållanden beifrats.

Jakobstad. Dödligheten på en ort, uttryckt i antalet döda på ettusen lefvande, samt sjukligheten, d. v. s. antalet förekommande akuta fall, hänfördt till samma enhet, plägar man som bekant allmänt anföra som exponent för de hygieniska förhållandena på orten i fråga. Och med rätta torde man kunna anse, att där såväl dödlighet som sjuklighet under åratal hålla sig jämförelsevis höga, där måste också råda missförhållanden på det hygieniska

området. Särskildt kunna vi fälla detta omdöme, om vi med hygien här förstå icke blott den allmänna hygienen, såsom dränering, allmän renhållning, förseendet med godt dricksvatten m. m., utan ock viktiga delar af den enskilda hygienen, såsom bostadsförhållanden, fabrikshygien, därvid också beaktande allmänna sedvänjor samt framför allt de sociala förhållanden, under hvilka ortens befolkning lefver.

Under de senaste åren har folkmängden snabbt och likformigt tilltagit. Efter det folkmängden under de senaste 25 årens första kvinkvennium fullkomligt stod stilla, befinnes ökningen sedan dess ske för hvarje kvinkvennium i en aritmetisk progression.

Det är från hygienisk synpunkt som bekant icke likgiltigt, om ett barn födes inom eller utom äktenskap. Som lätt förklarligt, äro i senare fallet i regel såväl för modern som det uppväxande barnet de hygieniska förhållandena betydligt sämre, än i det förra. En undersökning af antalet utom äktenskap födda under olika tider är därför också ur hygienisk synpunkt af visst intresse.

Under de tvenne decennier af 1700 talet, från hvilka uppgifter kunnat erhållas, utgjorde de utom äktenskapet födda blott 1,7 resp. 1,9 % af samtliga födda. Särdeles påfallande är den höga numeräre af födda, hörande till denna kategori, under början af 1800 talet (9,8 %), från 1820 eger en minskning rum, så att de utom äktenskapet födda under 60 talet endast utgöra 3,7 %, från 70 talet eger åter en stegring rum till 6,3 %, så åter en jämn sänkning tills ett minimum på detta århundrade ernås under kvinkvenniet 1891—95 med 2,3 %; därefter åter en rask stegring så att vi under perioden 1901—1906, således med detta sekels början ha att annotera 8,9 %, d. v. s. icke mycket lägre än hvad som var rådande vid föregående sekels början.

Dödligheten bland befolkningen har under de senaste 26 åren stått ungefär på samma nivå eller noggrannare visat en viss, om ock ringa tendens till stegring.

Då vi skola bedöma mortaliteten på vår ort, måste vi dock observera, att den är relativt stor. Likaså böra vi när det gäller att gifva ett svar på frågan, huruvida mortalitetsprocenten under den observerade perioden stigit eller fallit, icke blott fästa oss vid de erhållna mortalitetstalen, utan också observera några på dessa siffror inverkande omständigheter. Vid en snabb ökning af folkmängden, såsom hos oss under det sista decenniet varit fallet, måste ju dödlighetsprocenten nedgå, då i regel den inflyttande befolkningen utgöres af unga, arbetsfriska krafter. Om under sådana förhållanden dödlighetssiffran det oaktadt ej går nedåt, måste detta, såsom fallet är hos oss, tydas som en större tendens till ökning af mortaliteten, än de anförda talen synas utvisa.

Barndödligheten, beräknad i procent af antalet födda barn, har under perioden 1700—1880 varit i jämnt nedåtgående. Vid nämnda periods slut var den sålunda 5 gånger mindre än i dess början. Under de senaste 26 åren har den åter varit stadd i stegring.

Främst som dödsorsak stå de tuberkulösa åkommorna, i det mer än hvart 4:de dödsfall berott på tuberkulos. Bland de tuberkulösa åkommorna är den vanligaste formen lungsot (81 % af de tuberkulösa åkommorna). Därnäst i ordningen följer den tuberkulösa hjärnhinneinflammationen.

Af intresse är naturligtvis att fastställa, huruvida denna fruktade sjukdom hos oss befinner sig i tilltagande eller möjligen tvärtom. Delas observationstiden i fem perioder, få vi följande tabell:

Dödsfall i tuberkulösa åkommor:

Å r.	Lungsotsfall per år (medeltal)		Andra tuberkulösa åkommor per år (medeltal)		Tillsammans	
	Absolut.	på 1,000 lefvande.	Absolut.	på 1,000 lefvande.	Absolut.	på 1,000 lefvande.
1881—1885	7,2	3,5	1,4	0,7	8,6	4,2
1886—1890	5,2	2,5	1,2	0,6	6,4	3,1
1891—1895	10,4	4,5	2,2	1,0	12,6	5,5
1896—1900	10,4	3,8	3,0	1,1	13,4	4,9
1901—1906	17,0	4,2	4,0	1,0	21,0	5,2

Häraf se vi, att under det första decenniet af perioden lungsots- resp. tuberkulosdödlighet är mindre än under den senare delen. Oaktadt tuberkulosdödligheten var något lägre under periodens två sista afdelningar, än under nästföregående, vore det dock förhastadt att draga några slutsatser däraf i den riktning, att dödligheten i de tuberkulösa åkommorna gått nedåt, särskildt om vi beakta den under denna tid förekommande starka folkökning, som ju, såsom redan vid frågan om den allmänna dödligheten var tal, måst anses hufvudsakligen ha utgjorts af friskt, arbetsdugligt folk. Det torde därför icke vara omotiveradt att fälla det omdömet, att lungsoten (liksom de tuberkulösa åkommorna öfverhufvud) snarare är stadd i tillväxt, än i aftagande.

Under året har hälsovårdsnämnden sammanträdt 14 gånger.

Efter det renhållningsfrågan ingående diskuterats vid trenne sammanträden, beslöt nämnden att hos stadsfullmäktige föreslå, att staden skulle inköpa en mindre egendom i dess omedelbara närhet, på hvilken skulle inrättas ett renhållningsverk enligt de fordringar, som här ofvan utvecklats och hvilka i ett medföljande förslag till renhållningsstadga närmare preciseras.

Sedan flere år tillbaka föreligger ett projekt till fullständig kloakledning utarbetadt af ingeniör Herlin i Helsingfors. Enligt detta förslag skulle den som aflopp tjänande Lappfjärdskanalen fortfarande vara öppen. Då det under föregående somrar visat sig, att, redan med det ringa omfång kloaknätet för närvarande har, stora olägenheter uppstått af den öppna kanalen i form af osunda dunster från densamma, särskildt under den varmaste sommartiden, ansåg nämnden, att förrän kloaknätet fortsattes, borde denna utfallsledning först ordnas. För att få denna sak klargjord, anmodades ingeniör Herlin att hitkomma. Efter det ingeniör Herlin här haft öfverläggning med nämnden, insände han senare trenne alternativa förslag till frågans ordnande.

Då det ju självfallet var af den största betydelse att själfva planen för kloakprojektet var riktig, väcktes inom nämnden förslag att man, förrän arbetet på allvar påbegyntes, ännu borde anlita någon fackman för bedömande af det af ingeniör Herlin utarbetade projektet. Hälsovårdnämnden beslöt också att vända sig till den kände specialisten på detta område prof. Richert i Stockholm. Sedan svar mottagits, att prof. Richert själf vore förhindrad af riksdagsgöromål, men att hans assistent löjtnant N. Vesterberg stode till förfogande samt herr Vesterberg under tvenne dagar här studerat förhållandena, afgafs efter hans hemkomst ett motiveradt utlåtande å Aktiebolaget Vattenbyggnadsbyråns vägnar.

Därefter anmodade nämnden stadsingeniören Lindberg att besöka Vasa och par andra ställen, som hvad höjdförhållandena beträffar vore jämförbara med Jakobstad och hvarest kombineradt afloppssystem vore tillämpadt. Efter sin hemkomst afgaf ingeniör Lindberg till nämnden en berättelse öfver sina erfarenheter.

Efter meddelandet af denna berättelse vid sammanträdet den 29 augusti, beslöt nämnden att insända densamma till Vattenbyggnadsbyrån i Stockholm för eventuelt bemötande.

Sedan detta erhållits, beslöts vid nämndens sammanträde den 24 september efter en kortare diskussion i frågan att bordlägga densamma till början af följande år och skulle under tiden stadsingeniören utarbeta ett förslag, i hvilken ordning och till hvilken utsträckning kloaknätet lämpligast skulle under de närmaste åren utföras, ifall nämligen det kombinerade, af ingeniör Herlin utarbetade förslaget skulle läggas till grund för vidare arbeten.

Då det visat sig att så godt som samtliga af våra brunnar innehålla vatten, hvilket enligt utlåtande vore hälsovådligt till dryck och sannolikheten, att inom stadens hank och stör erhålla bättre dricksvatten genom gräfning af nya brunnar ansågs vara minimal tillföljd af markens under århundrade fortgående förorening, väcktes inom nämnden ett förslag, att anställa undersökning öfver möjligheten att genom vattenledning kunna erhålla ett godt och till-

räckligt vattenförråd. Med detsamma löjtnant Vesterberg besökte orten i och för kloakfrågans ordnande anhölls också om ett utlåtande, huruvida möjlighet ansågs föreligga att i stadens närhet erhålla ett lämpligt vattentag.

Om de föreslagna möjligheterna för stadens förseende med vatten antingen ur Gloskärsfjärden eller ur grusåsen söder om staden ansåg nämnden vid diskussionen af de bägge alternativen endast grusåsen söder om staden kunna ifrågakomma samt anmodade stadsingeniören att inkomma med approximativt kostnadsförslag och rentabilitetskalkyl öfver en vattenledning härifrån.

Efter det hans utlåtande och kostnadförslag meddelats nämnden, beslöts att sända handlingarna till stadsfullmäktige. Stadsfullmäktige nedsatte också en kommitté, bestående af fem personer, för frågans vidare utveckling och ställdes till densammas förfogande 2,000 mark i och för preliminära undersökningar.

Då det gäller att gifva ett kort utlåtande öfver våra bagerier i hygieniskt hänseende, kan det affattas sålunda: Oaktadt en del af våra bagerier befinna sig i mycket godt skick, uppfyller dock flertalet icke de berättigade fordringar, man har rätt att ställa på en dylik inrättning. En närmare klassificering skulle utfalla sålunda:

I.	Snygga	4
II.	Icke fullt tillfredsställande	4
III.	Osnygga	5

I sammanhang med de flesta af bagerierna finnes en skild försäljningsbutik med direkt ingång från gatan. En del af dessa innehålla dessutom till salu diverse saker, såsom karameller, läskdrycker o. s. v. samt, hvilket måste anses som olämpligt, tobaksfabrikater. Butikerna äro med få undantag rätt rymliga. Ventilationsanordningar saknas så godt som i alla. En omständighet, som genast frapperar den besökande är i de flesta fall bristen på åtgärder för hindrande af brödets förorening genom flugor. Dessa förekomma dock här i stort antal. Flugornas fria tillträde till detta liksom till alla matvaror är naturligtvis oaptitligt, men saken har också rent sanitära vådor, särskildt under epidemitider, då flugorna spela en viss roll som smittoöfverförare, som icke får underskattas. I en del butiker funnos visserligen skåp med glasdörrar för en del bakverk, hos andra åter voro hyllorna skyddade framtill med gardiner af skirt tyg. I de flesta funnos dock inga dylika anordningar.

Mjölkförsäljningsställena voro till antalet fyra; af dessa voro två inredda som butiker, försedda med skylt, utvisande affärens natur. I hvardera af dessa såldes dock också andra matvaror, i den ena försiggick också samtidigt kaffeservering. Samtliga mjölkförsäljningsställen gåfvo intryck af snygghet samt lämnade icke rum för några anmärkningar af betydelse.

Utom tidigare nämnda butiker förefanns ytterligare 7 stycken matvarubutiker. Jämte bröd, smör, ost, ägg, korf- och andra charkuterivaror tillsaluhölls i flere diverse kolonialvaror. Tvenne af nämnda butiker utmärkte sig genom sin storlek, snygghet och ändamålsenliga inredning. De andra fem voro däremot relativt små. Öfverhufvud gåfvo butikerna, utom en, intryck af snygghet.

Af de sex matserveringsställena voro tre utan anmärkning. Mot ett, som dock anlitades i ringa skala, måste anmärkas, att såväl kök som serveringslokal användes till sofrum; likaså användes serveringslokalen å ytterligare ett ställe till sofrum. Mot snyggheten för öfrigt kunde å dessa ställen inga svårare anmärkningar anföras.

Korfmakeriet bestod af tvenne rum. Det hela gaf intryck af snygghet och ordning. Här saknade man dock, likasom vid bagerierna, någon tvättställning i närheten för arbetarena att under arbetets gång få tvätta sina händer. De enda anmärkningar af mera graverande art kunde riktas mot den till slakt inredda delen af uthusbyggnaden.

Mot det besiktigade hembryggeriet för svagdricka kunde såväl hvad anordning som snygghet beträffar betydande anmärkningar anföras.

Saluhallarna kunde gifva anledning till den anmärkningen, att ventilationen härstädes ej är fullt effektiv.

För att motarbeta lungsotens spridning föreslog stadsläkaren att samtliga i staden praktiserande läkare skulle hos nämnden eller närmast stadsläkaren anmäla om förefintliga fall af lungsot, där såväl sjukdomsstadiet som och bostadsförhållandena voro sådana, att smittfara förelåg. Stadsläkaren skulle föra journal öfver de sålunda anmälda samt meddela stadssjuksköterskan dessas adresser, ifall resp. läkare icke redan anmodat sköterskan att besöka fallen i fråga. För att fritaga åtgärden innebörden af något tvång, skulle dock den sjuka gifva sitt tillstånd till att sjuksköterskan finge besöka honom. Godkännande förslaget, beslöt nämnden låta trycka ett tillräckligt stort antal anmälningsblanketter och anmoda resp. läkare att använda dem.

Då tömningen af de å Alholmen befintliga latrinerna icke skötts ordentligt, delvis beroende därpå, att den som på offentlig auktion åtagit sig tömningen bodde ganska långt borta på landet, beslöt nämnden uppmana drätselkammaren att för framtiden uppgöra bindande kontrakt med den person, som åtoge sig tömningen af latrinerna och bestämma att tömningen måste ske minst engång i veckan och omfatta icke blott affallet från latrinerna, utan också allt annat affall, som uppsamlas därstädes.

Gamlakarleby. Hälsovårdsnämnden har under året sammanträdt 10 gånger. Bland de ärenden, som därvid upptagits till behandling må nämnas frågan om en ny hälsovårdsstadga för staden. Då emellertid det material, bestående

af nyare hälsovårdsordningar för medelstora och mindre städer i landet, som ansågs behöfligt för utarbetandet af det nya förslaget, icke erbjöd några modernare efterföljansvärda synpunkter och de allmänna författningarna angående hälsovården i landet för närvarande äro under omarbetning, beslöt nämnden senare att tillsvidare eller tills ny allmän hälsovårdslag blifvit antagen låta frågan förfalla. I en under året stadfästad ny torgordning och af stadsfullmäktige antagen, om ock ännu ej vederbörligen fastställd ny byggnadsordning för staden äro dock intagna bestämningar, som söka råda bot på många hittills rådande missförhållanden, särskildt på renhållningsväsendets område.

En under hösten i staden utbruten tyfusepidemi, hvarvid smittkällan utan tvifvel är att finna i det dåliga vatten, de flesta af stadens brunnar leverera, har åter länkat uppmärksamheten på anskaffandet af rent dricksvatten för staden.

Det allmänna hälsotillståndet i staden har under år 1907 icke varit fullt tillfredsställande i det flere epidemier förekommit. Den från år 1906 ärfda scharlakansfeberepidemin fortfor ända till juni månad, intet dödsfall inträffade. Särskildt under hösten uppträdde mässlingen med ett stort antal fall, för det mesta af lindrig natur. Tarmtyfus förekom epidemiskt under månaderna oktober—december. Äfven »påssjukan» (parotitis epidemica) uppträdde allmänt under senare halfåret, hos män ofta komplicerad med orchitis.

Jyväskylä. Terveydentila on kaupungissa ollut vuoden kuluessa, edelliseen vuoteen verraten, vähemmän tyydyttävä. Akuuttisien sairaudentapausten luku oli vuoden kuluessa 389, vastaten 285 tapausta edellisenä vuonna.

Raahe. Terveyslautakunnan toiminta koski etupäässä tarttuvien tautien ehkäisemistä sekä yleisen puhtauden ja siisteyden valvomista kaupungissa. Terveys ja sairashoitokysymyksistä, joita vuoden kuluessa oli lautakunnan harkinnan alaisina, mainittakoon että valtuusmiehet ovat hyväksyneet terveyslautakunnan ehdotuksen, että formaliinilla desinfisioiminen tarvittaessa toimitetaan kaupungin kustannuksella ei ainoastaan kaupungin köyhien vaan myöskin vähempivaraisten asunnoissa. — Terveyslautakunta kokoontui vuoden ajalla 5 eri kertaa. Pöytäkirjan §:ien lukumäärä oli 25.

Tuberkuloositauteihin kuoli 7 henkeä eli 2,01 tuhatta asukasta kohti.

Kaupungin kiertelevä sairaanhoitajattaren apua on vuoden ajalla käyttänyt 15 henkilöä, joita sairaanhoitajatar on käynyt hoitamassa yhteensä 31 vuorokautta sekä 13 yötä. Sitä paitse kävi hän heidän luonaan 16 eri kertaa. Desinfisioimisia toimitti hän 4 eri paikassa.

Vuonna 1907 oli kaupungin asukkaista 20 mielisairasta eli 5,76 sairasta tuhatta asukasta kohti. Niistä hoidettiin 9 vaivaistalon houruinhuoneessa, kaupungissa on hoidettu 5, maalla 3 sekä yleisissä parannuslaitoksissa 3 sairasta, joista 1 on kuollut. Vuoden ajalla on kuollut yhteensä 3 mielisairasta.

Oulu. Yleinen terveydentila Oulun kaupungissa on vuoden 1907 kuluessa ollut verraten hyvä. Epideemillisessä muodossa on vuoden kuluessa liikkunut kulkutaudeista ainoastaan tuhkarokko ja vatsakuume.

Terveydenhoitolautakunnalle saapuneiden viikkoilmoitusten mukaan akuutitautien lukumäärä vuoden kuluessa ei ole ollut sanottavasti suurempi kuin edellisenä vuotena. Niiden kokonaisluku oli 2,314 eli joka 1,000 henkilöä kohti 127.

Lavantauti-kohtausten kokonaisluku (15) on paljon suurempi kuin monena edellisenä vuotena ja ovat taudinkohtaukset ilmoitettu maalis- ja elokuun kuluessa. Maaliskuun kuluessa ilmaantuneet lavantauti-kohtaukset olivat kaikki muutamissa toisiaan lähellä olevissa mökeissä Tuiran etukaupungissa, pohjoispuolella Oulujokea. Mistä nämät sairaat, sekä myös eräät toiset, jotka asuivat mainittujen mökkein läheisyydessä, mutta kuitenkin kaupungin rajan ulkopuolella, olivat saaneet tartunnan, ei ole aivan selvä vaan lakkasi tauti, kun sairaat eristettiin kunnallissairaalan tarttuvatautisten osastoon ja kun eräs kaivo, jonka vettä sairaat olivat juomavedeksi käyttäneet, suljettiin. Mainittakoon vielä, että saman kaivon veden kautta useoita vuosia sitten lavantauti samoilla paikoin pääsi levenemään. Mitä taas niihin lavantautikohtauksiin tulee, jotka ilmoitettiin elokuun kuluessa, oli selvää, että yksi oli saanut tartunnan Helsingissä ja muut 4 sairaina saapuivat tänne höyrylaiva Fenniassa. Varsinaisessa kaupungissa siis vuoden kuluessa ei ole ollut yhtään lavantautikohtausta.

Vaikkakin aika, senjälkeen kun kaupungin vesijohto ja lokaviemärit ovat valmistuneet (vesijohto avattiin marraskuussa 1902, lokaviemäreitä on rakennettu viime vuosien kuluessa ja pitkitetään rakentamistyötä vielä), on kovin lyhyt, voidakseen niitten vaikutuksesta lavantaudin suhteen vetää minkäänlaisia varmoja johtopäätöksiä, tahdon kuitenkin huomautta siitä tosiasiasta, että lavantautikohtauksien luku vuosi vuodelta on vähentynyt.

Kuolevaisuus tuberkuloositaudissa kuten keuhkotauti, nystyrä-aivokalvotulehdus ja tuberkuloosi toisissa elimissä oli yhteensä 62 kohtausta eli 26,05 % kaikista kuolleista ja 3,4 kohtausta 1,000 henkilöä kohden.

Terveydenhoitolautakunta on vuoden kuluessa päätösvoimaisena kokoontunut 12 kertaa. Käsiteltävinä olleista asioista mainittakoon seuraavat:

Kokouksessa $^5/_1$ huomautettiin, että kauppahallin ilmavaihto on puutteellinen, kun käytävä hallista kellariin ja käymälään on ilman ilmanvaihtolaitosta ja ikkunoita ei voi talvella aina avata ja sulkea, jonka vuoksi käymälään ja käytävään olisi saatava ilmanvaihtolaitokset. Päätettiin asiasta ilmoittaa rahatoimikamarille.

Koska asioitsia A. E. Hammarin omistamassa kivirakennuksessa Isonkadun varrella N:o 3 tässa kaupungissa makkaraliikettä varten varattu huoneusto toimitetussa tarkastuksessa oli havoittu suuressa määrin kosteaksi, katsoi ter-

veydenhoitolautakunta kokouksessa $^{9}/_{9}$ tarpeelliseksi kieltää sanotun huoneuston käyttämisen seuraavan marraskuun 1 päivästä edespäin, ellei huoneustoa siten korjata, että kosteus estetään sinne tunkeutumasta. Asunto-osakeyhtiö Pallas'en anottua saada taloonsa tontilla N:o 56 ja 57 ensi korttelissa perustaa vesiklosettilaitos sekä yhdistää se kaupungin lokaviemärijohtoon, päätti lautakunta kokouksessa $^{25}/_{11}$ hakemukseen suostua ehdolla kumminkin, että klosettilaitoksesta laaditaan uusi täydellisempi piirustus, joka on jätettävä kaupunginsinöörin tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi.

Kirjeessä $^{15}/_{11}$ oli rahatoimikamari myötäliittämällä rakennuskonttorin lausunnon veden tutkimisesta, joita konttori oli toimittanut Alalaanilan siirtoalueilla ja insinööri Rosengrén'in laatiman tarkastustodistuksen veden laadusta, pyytänyt terveydenhoitolautakunnan lausuntoa siitä, voisiko jo nyt tehtyjen tutkimusten perusteella alkaa palstojen luovuttamisen jättämällä kaivojen rakentamisen siirtola-asukkaiden omaksi asiaksi. Tämän johdosta päätti terveydenhoitolautakunta, harkittuaan asiaa kokousessa $^{25}/_{11}$ lausunnokseen antaa:

että sanotulla paikalla saatavissa oleva vesi, kuten edellämainituista lausunnoista selviää, tosin ei ole aivan tyydyttävää laatua, joten ollen olisi suotava, että pari lisä-tutkimusta paikalla vielä toimitettaisiin, mutta

että, koska rakennuskonttorin rakennettavaksi ehdottamasta kaivosta kumminkin voidaan saada jotensakin kelvollista vettä, ainakin itäpuoliset siirtolat olisivat luovutettavaksi hyväksyttävät, edellytyksellä että puheenaoleva kaivo paikalle rakennetaan.

Vaadituksi lausunnoksi rahatoimikamarin ja rakennuskonttorin tekemäin ehdotusten johdosta Tuiranmaan tonttien vuokramaksujen määräämiseksi sekä sanottujen vuokramaksujen alentamiseksi sen kautta, että tehtäisiin rajoituksia tonttien varustus töissä, päätti terveydenhoitolautakunta kokouksessa $^{25}/_{11}$ esittää, että Tuiran tonteista aluksi ainoastaan ne kolme tonttiryhmää, käsittäen yhteensä 31 tonttia, jotka sijaitsevat kuuromykkäinkoulun läheisyydessä, luovutettaisiin asuttavaksi sekä tällä alueella sikäli kuin siinä asutusta syntyy, lokaviemärit ja kadut kuntoon pantaisiin.

Koska oli huomattu tuberkuloositauti Oulun kaupungin karjataloihin kuuluvissa lehmissä, päätti terveydenhoitolautakunta kokouksessa $^{25}/_{11}$ pyytää läänin kuvernöörin toiminpidettä siihen, että kaupungin eläinlääkäri määrättäisiin tuberkuliinilla tarkastamaan niiden karjatalojen lehmät, joista maitoa myydään.

Sittenkuin valtuusto oli vaatinut terveydenhoitolautakunnan lausuntoa että 19 eri yhdistysten jäsenet valtuustolle jättämässä kirjelmässä olivat anoneet että tänne veneristen tautien vastustamiseksi perustettaisiin senkaltainen terveystoimisto, jommoinen siinä suhteessa hiljakkoin annetun asetuksen mukaisesti tulee perustettavaksi muun muassa Helsinkiin, n. k. laillistetun prostitut-

sionin, pakkotarkastuksineen, siellä lakkautettua tammikuun 1 päivästä 1908, ja johon toimistoon tulisi kuulumaan, päällikkönä laillistettu lääkäri ynnä apulaisena niinikään lääketieteen oppinut henkilö, mieluimmin naislääkäri, päätti lautakunta kokouksessa $^{19}/_{12}$ lausunnokseen mainitussa suhteessa antaa: että se asetus, jonka voimaan astumisesta tammikuun 1 p:nä 1908 kirjoituksessa puhutaan, ei laisinkaan koske Oulun kaupunkia, mutta ainoastaan niitä Suomen neljää kaupunkia, nimittäin Helsinkiä, Turkua, Tamperetta ja Viipuria, joissa erityinen pakollinen tarkastus on ollut olemassa; koskien Oulun kaupunkia on täällä aina tähän saakka toimittu veneristen tautien ja potevien tarkastuksen suhteen tavalla, josta Arm. Asetuksen toimenpiteistä sanottuja tauteja vastaan, toukokuun 28 päivältä 1894 4:ssä §:ssä säädetään, eikä lautakunnan mielestä löydy mitään pätevää syytä tämän menettelytavan muuttamiseen. Kun esimerkiksi viime vuoden kuluessa puheenaolevia tauteja poteviksi epäiltyjen ja sen johdosta tarkastettujen lukumäärä Oulussa on ollut ainoastaan 49 sekä näistä ainoastaan 4 kuppatautista, katsoo terveydenhoitolautakunta aivan tarpeettomaksi senkaltaisen terveystoimiston asettamisen, josta edellämainitussa kirjoituksessa puhutaan. Siinä tapauksessa, että vast'edes huomattaisiin tarpeelliseksi muuttaa edelläkerrottua tähän saakka käytettyä menettelytapaa on terveydenhoitolautakunta tässä suhteessa ryhtyvä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Sittenkun lautakunnan kokouksessa $^{11}/_{10}$ oli otettu vireelle kysymys: mihinkä toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä Oulun kaupungissa keuhkotaudin ja yleensä tuberkuloosin levenemisen estämiseksi, päätti lautakunta asiaa harkittuansa lykätä asian valmistettavaksi erityiseen valiokuntaan. Tämä valiokunnan mietintö valmistui lautakunnan kokoukseen $^{19}/_{12}$ ja hyväksyi lautakunta sen pienillä muutoksilla valtuustolle lähetettäväksi.

Vuoden kuluessa oli käytännössä 45 leipomolaitosta. Leipomoista on 31 merkitty siisteiksi ja 14 kohtalaisen siisteiksi.

Ruokatavaramyymäläin luku vuoden lopussa oli 47. Myymälät ovat yleensä olleet hyvässä kunnossa syystä, että viime vuosina on rakennettu paljon uusia myymälöitä ja sen kautta entiset, huonossa kunnossa olevat jääneet vuokraamatta.

Maitomyymälöitä oli vuoden lopussa 24. Puhtaus näissä on ollut 16 hyvä ja 8 tyydyttävä. Korkein rasvapitoisuus on 5,50 prosenttia ja alin rasvapitoisuus 3,00 prosenttia; keskiarvo on ollut 3,68 prosenttia. Vedensekaisesta maidon myynnistä on sakotettu yhtä karjanomistajaa Limingasta.

Kauppahallissa on vuoden lopussa vuokrattu kaikkiaan 46 myymälää, nimittäin: 18 myymälässä oli lihaa, 4 makkaraa, 2 voita, 4 ruokatavaraa, 14 sekatavaraa ja 4 vaatetavaraa. Puhtaus hallissa on yleensä ollut hyvä, paitsi muutamissa myymälöissä, joissa puhtaus on ollut tyydyttävä. Vuoden lopussa avattiin »Pallas»-yhtiön talossa uusi kauppahalli, joka sisältää 15 myymälää,

nimittäin: 5 myymälässä oli lihaa, 1:ssä makkaraa, 7:ssä sekatavaraa ja yhdessä kukkakauppa. Puhtaus hallissa on ollut hyvä.

Likaviemäreitä on vuoden kuluessa laitettu 53 kartanoon, ennen laitetuita on 477, niin että kaikki keskikaupungin kartanot ovat nyt varustetut ajanmukaisella likaviemärillä ja on puhtaus niissä kartanoissa ollut yleensä hyvä. 5 kartanonomistajaa on syytetty siitä, että he ovat laiminlyöneet likaviemärin laittamisen kaupungin yleiseen likajohtoon.

Kaupungissa takavarikoituja ruokatavaroita on ollut 260 kiloa lihaa ja 45 kiloa kalaa.

Lihantarkastuspaikalla ja teurastamolla poisotettuja lihoja on hävitetty yhden lehmän lihat ja 2 vasikan lihat.

Sitäpaitsi on kielletty pitämästä kaupaksi ravintoaineita, jotka ovat olleet ala-arvoisia, 24 astiaa silakoita sekä 60 kiloa kalaa.

Tarkastusasemalla on tarkastettu teurastettua lihaa sekä tuoreena että palvattuna, vähissä määrin myös suolattuna ja savustettuna, ja on siinä noudatettu maistraatin antamia, jo useita vuosia voimassa olleita työ- ja järjestyssääntöjä. Tarkka sääntöjen noudattaminen on useinkin ollut mahdoton vallitsevien epäkohtien takia, joista epäkohdista mainittakoon pahin, nim. se, että ajanmukainen lihantarkastukseen sopiva huoneusto puuttuu, epäkohta, jonka parantamishankkeet jo vireille on pantu ja toivottavasti suotuisan ratkaisun saavat.

Tarkastusasemalla on hyljätty ainoastaan yhdet naudanlihat, painoltaan 50 kgr. Ne olivat tuberkulosin saastuttamat. Niinikään hyljättiin 4 kpl. palvattua naudanlihaa, paino 27 kgr. pilaantumisen takia, samaten yhdet vasikanlihat tuberkulosin takia, kolmet lihat taas laihuuden ja huonon pitelyn vuoksi. — Teurostamolla hyljättiin yhdet naudan lihat, paino 170 kgr. pahasti levinneen tuberkulosin takia, sekä yksi sika, paino 105 kgr. punataudin takia. Seitsemät naudanlihat, painoltaan 920 kgr. olivat lievästi tuberkulotiset, ne voitiin ehdollisesti hyväksyä, samaten yksi sika, paino 135 kgr., lievän punataudin takia.

Kemi. Kuolemansyistä olivat: tuberkuloositaudit yhteensä 9 kohtausta eli 26,4 % kaikista kuolleista ja 4,6 kohtausta tuhatta asukasta kohti; kulkutauti (tuhkuri) 1 kohtaus eli 2,94 % kaikista kuolleista ja 0,5 kohtausta tuhatta asukasta kohti; vatsa- ja suolikatarri lapsissa 1 kohtaus eli 2,94 % kaikista kuolleista ja 0,5 kohtausta 1,000 asukasta kohti: keuhkotulehdus 5 kohtausta eli 14,7 % kaikista kuolleista ja 2,5 kohtausta tuhatta asukasta kohti.

Terveydenhoitolautakunnan toiminta koski pääasiallisesti yleisen puhtauden valvonta sekä likaviemärien laittamista ja niiden kunnossa pitoa.

Terveyspoliisi tarkasti tänäkin vuonna ainakin kerran kuukaudessa lantahuoneet ja pihat sekä ruokatavarakaupat, leipomot ja makkaratehtaat, jota

paitsi terveydenhoitolautakunta kesällä toimitti tavanmukaisen puhtaudentarkastuksen.

Tornio. Kaupungissa keuhkotautiin kuolleitten keskimäärä on viime kymmenen vuoden ajalla ollut 24,5 % kaikista kuolemantapauksista ja 3,5 tuhatta asukasta kohti.

Terveydenhoitolautakunta on samoin kuin edellisinäkin vuosina toimeenpannut tarkastuksia ruokamyymälöissä ja käsiteollisuuslaitoksissa sekä valvonut siisteydenpitoa paitsi kaupungissa myöskin sen läheisyydessä.

Tuhkarokon ilmestyttyä koetti terveyshoitolautakunta mikäli mahdollista ehkäistä taudin levenemistä kehoittamalla yleisöä erottamaan sairaita terveistä, sekä valvomalla, että tautia potevia lapsia ja lapsia perheistä, joissa löytyi sairaita, pidettiin poissa kouluista.

Lavantaudin kohtauksien johdosta kehoitti lautakunta yleisöä varokeinona m. m. käyttämään kaivovettä ainoastaan keitettynä sekä ruokavedeksi jokivettä.

Kajaani. Kurkkumätää ilmaantui lokakuulla yksi tapaus, joka päättyi kuolemalla. Jo ennen kuin taudista selkoa saatiin oli nähtävästi taudin siemen päässyt leviämään niin, että lokakuussa ja marraskuun alussa sattui lisäksi 6 tapausta. Tämän johdosta laitettiin vaivastalolla jonkunlaiseen kuntoon kuumesairaalaksi 3 yhteiseen välikäytävään aukenevaa huonetta, mitkä valtuusto tätä tarkotusta varten oli luovuttanut. Ja saatiinpa vielä neljäs, muista erillään oleva huone lisäksi, kun ei katsottu voitavan sallia muiden pitävän asuntonaan vinnihuonetta, jonne oli pääsy vain kuumesairaalan ulkoeteisen kautta. Tätä huonetta on käytetty epäilyttävissä tapauksissa, sekä väliaikaisena majana niille asukkaille, joiden kodessa kaikki huoneet yhtä-aikaa on tahdottu formalinilla puhdistaa.

Kaupungin diakonissa täytyi sijoittaa tähän sairaalaan, kun ei muuta sopivaa hoitajaa paikkakunnalla ollut. Uusia tapauksia ei sitten ollut, ennenkuin joulukuun alussa markkina-aikaan yksi tapaus. Sairaan kodissa ei saatu kunnollista puhdistusta toimittaa, kun yhdessä ainoassa huoneessa asui 9 henkeä omaa väkeä ja suuri joukko markkinaväkeä, joita ei voinut muuallekaan sijoittaa puhtaiden pukujen puutteen takia. Vähää ennen joulua ilmaantui taas 3 tapausta, joista ainakin joku todenmukaisesti oli pitänyt tautia noin 3 viikkoa, ilmoitettiin lääkärille vasta kun lapsi oli aivan tukehtumaisillaan, joten täytyi tehdä kiireellinen trakeotomia (kuoli seuraavan vuoden alussa sydänhalvaukseen, oltuaan jo 5 päivää ilman kuumetta ja ilman kanyliä).

Diakonissa, joka monien vastaväitteiden jälkeen saatiin hankituksi elokuun 1 p:stä 1906, aluksi koetteelle 3 vuodeksi 600 markan vuosipalkkaa vastaan, on ollut paikkakunnalle suureksi hyödyksi ja avuksi köyhille, joille hänen laadittujen ohjeiden mukaan etupäässä on työnsä omistettava. Siinä tapauksessa, että aikaa liikenee on hän ohjesäännön mukaan oikeutettu avustamaan

maksukykyisiä, jotka diakonissan esimiehen kaupungin lääkärin harkinnan mukaan maksavat 1—3 markkaa vuorokaudelta rahastoon, jonka diakonissa tilitys velvollisuudella saa käyttää köyhien hoidokkaiden hyväksi.

Elokuun alusta 1906 vuoden 1907 loppuun on diakonissa käynyt 147 eri sairaan luona yhteensä 1,932 kertaa, valvonut 56 yötä, ollut vakinaisessa hoidossa 13 vuorokautta, ollut kuumesairaalassa 54 vuorokautta kurkkumätäisiä hoitamassa, jolla ajalla häntä yleiseen suuresti kaupungissa kaivattiin.

Terveyslautakunta on vuoden kuluessa kokoontunut 7 kertaa. Tarkastuksia puhtauden suhteen on toimitettu kaikissa leipomoissa ja ruokapuodeissa ja makkaratehtaassa. Muistutuksia on monessa paikassa tehty, vaadittu yhteen puotiin uudet seinäpaperit ja katto. Ainakin kerran on vuoden kuluessa tarkastettu kaikki käsityöverstaat, toisia useammin, kun on ollut muistuttamisen sijaa. Kartanoilla on kaikkialla melkein järjestänsä paha siivo. Yleensä on toistaiseksi tyydytty vain muistuttamiseen, kun puhtaana pito likaviemärien puutteen takia on vaikea, joskin hyvällä tahdolla paljon parempaa puhtautta voitaisiin pitää. Ainoastaan kerran on maistraatille ilmoitettu siivottomuudesta, lahtari kun piti sikaa kellarikerroksessa, jossa aivan lähistöllä ajoittain säilytti lihoja; tuomittiin sakkoihin.

Yleiskatsaus sairassuhteisiin
Öfversigt öfver sjukdomsförhållan-

Kaupungit. Städer.	Typhus abdominalis.	Febris gastrica et remittens, febricula.	Febris intermittens.	Influenza.	Meningitis cerebrospinalis epidemica.	Cholera asiatica.	Dysenteria.	Cholera nostras, gastroenteritis epidemica.	Gastritis, enteritis acuta.	Varicellae.	Scarlatina.	Morbilli.	Rubeola.
Helsingfors	465	509	34	4,310	—	—	11	11	4,626	314	358	3,817	36
Borgå	1	7	—	159	—	—	—	1	113	9	11	127	—
Lovisa	—	13	—	60	—	—	—	—	49	3	4	130	—
Ekenäs	4	7	2	56	—	—	—	—	60	6	14	21	1
Hangö	—	14	—	139	—	—	—	—	107	46	99	70	—
Åbo	6	22	144	793	—	1	—	18	1,032	61	374	931	22
Nådendal	—	9	1	16	—	—	—	—	7	6	13	9	5
Mariehamn	1	1	1	90	—	—	—	—	26	—	20	—	—
Nystad	—	12	—	114	—	—	1	—	128	6	33	25	—
Raumo	—	—	6	113	—	—	1	—	146	7	—	6	—
Björneborg	22	5	4	793	1	—	—	—	386	17	81	52	—
Tavastehus	1	19	—	152	2	—	1	—	114	4	4	124	17
Tammerfors	39	215	12	1,070	—	—	6	13	1,552	54	122	79	46
Viborg	5	115	4	502	1	—	4	—	920	74	114	221	69
Fredrikshamn	13	20	—	87	1	—	2	3	75	16	5	11	3
Kotka	10	27	13	404	—	—	8	—	359	13	—	99	3
Villmanstrand	13	27	—	49	—	—	1	14	49	6	8	1	26
Kexholm	9	5	—	46	—	—	—	—	30	11	26	—	—
Sordavala	10	—	1	122	—	—	—	—	139	8	27	6	7
S:t Michel	6	13	—	173	—	—	1	—	58	2	1	15	—
Heinola	2	9	1	21	—	—	—	—	24	2	4	—	—
Nyslott	25	—	—	26	—	—	—	—	49	—	—	—	8
Kuopio	45	33	—	133	—	—	—	—	360	13	5	54	22
Idensalmi	4	6	—	68	—	—	—	—	44	—	8	—	—
Joensuu	7	1	3	41	—	—	1	—	65	2	16	27	—
Kristinestad	2	7	—	27	—	—	—	—	49	12	18	53	—
Kaskö	—	1	—	21	—	—	—	—	33	—	10	61	—
Nikolaistad	1	88	3	305	—	—	—	—	513	33	63	114	28
Nykarleby	—	—	—	39	—	—	—	—	13	—	—	27	—
Jakobstad	6	9	—	94	—	—	1	—	231	64	3	30	1
Gamlakarleby	19	2	1	98	—	—	—	—	73	17	39	110	16
Jyväskylä	1	6	—	71	—	—	1	—	68	—	—	43	—
Brahestad	1	33	1	114	—	—	—	—	101	5	2	16	1
Uleåborg	15	190	—	71	—	—	—	—	468	26	12	314	—
Kemi	2	2	—	59	—	—	—	—	86	7	—	21	—
Torneå	4	2	2	17	—	—	1	—	59	21	—	137	—
Kajana	5	15	—	212	1	—	—	2	158	4	1	6	—
Summa	744	1,444	233	10,665	6	1	40	62	12,370	869	1,495	6,757	311

maamme kaupungeissa v. 1907.
dena i landets städer under år 1907.

Erysipelas.	Septico-pyemia.	Febris puerperalis.	Diphteritis faucium.	Laryngitis crouposa.	Angina tonsillaris.	Laryngo-bronchitis acuta.	Pertussis.	Pneumonia crouposa.	Parotitis epidemica.	Rheumatismus articulorum acutus.	Meningitis tuberculosa.	Pleuritis acuta (idiopath.).	Syphilis recens.	Gonorrhoe.	Ulcus molle.	Summa.
162	8	9	156	49	2,728	7,199	514	342	38	320	42	158	302	1,817	341	28,676
9	1	2	8	2	137	170	1	33	—	17	1	3	—	4	1	817
—	—	—	62	5	88	77	55	9	—	4	—	—	—	1	—	560
5	—	—	1	—	68	80	20	13	—	3	2	—	—	6	—	369
7	—	1	41	—	129	161	18	23	—	11	—	8	3	13	—	890
30	2	5	173	11	1,244	3,140	266	133	17	90	22	59	23	93	6	8,718
—	—	—	5	—	40	26	5	2	1	—	—	1	—	—	—	146
—	—	—	—	—	33	98	—	6	—	—	—	2	—	2	—	280
7	2	—	5	—	53	125	16	34	2	13	1	11	—	12	—	600
—	—	3	49	4	161	255	8	21	6	7	4	5	—	20	—	822
2	—	—	31	4	360	684	16	191	—	50	2	28	3	105	3	2,840
2	2	4	13	1	138	178	3	28	1	5	3	7	—	9	2	834
62	2	6	95	45	1,146	1,781	52	115	32	246	8	71	37	244	22	7,172
38	5	5	121	42	711	1,373	43	96	9	65	6	18	43	221	50	4,875
12	—	—	1	1	64	112	16	32	3	14	1	15	3	22	8	540
10	—	2	25	2	129	243	4	49	2	11	—	8	12	60	14	1,507
1	1	—	3	—	34	48	—	12	2	6	—	1	2	10	1	315
4	—	—	6	4	40	43	—	15	—	4	—	1	—	4	—	248
5	—	—	3	—	83	156	2	4	3	4	1	6	4	22	3	616
3	—	1	5	—	66	83	—	8	—	2	—	1	1	4	—	443
1	—	—	3	—	66	54	—	9	—	6	—	4	—	5	2	213
1	—	—	7	4	17	18	—	6	—	1	—	—	1	7	—	170
9	—	3	10	2	260	391	—	50	28	13	—	15	9	36	—	1,491
—	—	—	—	—	26	39	—	9	1	2	—	—	1	—	—	208
3	—	—	—	—	39	66	—	22	7	2	5	3	—	11	6	327
3	—	—	—	—	50	72	—	13	1	3	3	—	3	1	—	317
1	—	—	—	—	18	46	—	1	—	—	4	2	—	—	—	198
7	—	6	17	6	328	875	14	48	119	45	8	10	6	91	10	2,738
1	—	1	—	—	23	73	34	6	6	—	1	1	—	3	1	229
8	1	3	1	56	318	326	1	30	151	9	4	2	6	29	10	1,394
2	—	—	—	—	75	157	3	10	21	3	1	1	—	3	—	651
4	—	—	17	2	39	78	5	4	24	4	3	1	1	17	—	389
2	1	—	—	—	57	110	24	20	—	11	4	4	1	4	—	512
5	—	—	17	4	295	764	29	31	2	14	5	1	5	39	4	2,311
2	—	2	—	—	33	132	—	10	—	4	1	1	1	2	—	365
1	—	—	3	—	37	140	1	5	—	5	1	2	—	1	—	439
6	—	2	11	—	76	158	—	31	4	10	—	3	1	16	1	723
415	25	55	889	244	9,209	19,531	1,150	1,471	480	1,004	133	453	468	2,934	485	73,943

Kuolemansyyt Suomen kau-
Dödsorsakerna i Finlands

Taudin nimi. Sjukdomens namn.	Helsingfors.	Borgå.	Lovisa.	Ekenäs.	Hangö.	Åbo.	Nådendal.	Mariehamn.	Nystad.	Raumo.	Björneborg.	Tavastehus.	Tammerfors.	Lahtis	Viborg.	Fredrikshamn.
Syfilis congenita	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Alii morbi congeniti	88	—	—	—	4	30	—	—	—	4	—	6	12	—	43	—
Marasmus senilis	39	10	7	7	3	78	3	—	12	14	13	6	23	1	35	5
Meningitis cerebro-spinalis epidemica	—	—	—	—	2	—	—	—	5	—	1	—	1	—	15	—
Variola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbilli	208	—	1	—	1	40	—	—	—	—	1	2	1	4	—	—
Scarlatina	51	—	2	5	16	70	7	—	—	—	12	1	13	2	22	—
Typhus exanthematicus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» abdominalis	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	7	—	1	1
» recurrens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyæmia; Septichæmia	21	2	—	2	—	9	—	—	3	—	4	2	7	—	9	—
Sepsis puerperalis	8	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Cholera asiatica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» nostras	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Dysenteria	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tussis convulsiva	12	—	2	1	2	12	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Diphteria	12	—	1	—	4	35	2	—	—	5	5	2	18	1	5	—
Laryngitis crouposa	11	1	2	—	—	5	—	—	1	—	1	—	6	—	11	1
Erysipelas	13	—	—	2	—	3	—	—	1	—	1	—	1	3	2	—
Influenza epidemica	26	—	—	—	—	3	1	—	—	—	2	2	3	1	2	—
Actinomycosis thoracis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aliæ infectiones acutæ	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	2
Febris intermittens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculosis:																
a) Phtisis pulmonum	314	17	6	9	11	133	2	1	7	14	58	18	138	11	83	5
b) aliorum organorum	83	2	1	3	—	40	—	—	1	4	18	3	29	—	16	2
Lepra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Syphilis acqvisita	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Aliæ infectiones chronicæ	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scrophulosis	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rhachitis	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Aliæ cachexiæ	11	2	1	—	—	4	—	—	6	—	7	1	2	—	5	1
Alcoholismus acutus et chronicus	3	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Aliæ intoxicationes chronicæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri, medullæ spinalis, systematis et organorum sensuum	118	8	5	5	2	12	3	—	4	4	19	10	31	4	20	1

pungeissa vuonna 1907.
städer under år 1907.

Kotka.	Villmanstrand.	Kexholm.	Sordavala.	S:t Michel.	Heinola.	Nyslott.	Kuopio.	Idensalmi.	Joensuu.	Kristinestad.	Kaskö.	Nikolaistad.	Nykarleby.	Jakobstad.	Gamlakarleby.	Jyväskylä.	Brahestad.	Uleåborg.	Kemi.	Torneå.	Kajana.	Summa.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	8	2	—	—	8	2	—	2	228
3	4	3	4	3	5	4	11	—	1	3	3	4	1	4	6	4	9	16	1	1	—	346
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	1	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	—	4	—	—	—	—	—	4	1	1	1	277
—	1	5	6	1	—	—	2	2	6	4	4	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	243
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	3	1	1	1	—	4	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	86
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	69
2	—	1	—	1	—	—	3	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
1	—	1	2	—	—	3	4	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	1	1	106
—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	46
—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	29
3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	2	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	4	1	—	—	—	29
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+	—	—	—	1
16	11	3	5	8	4	7	56	7	7	13	3	53	2	25	10	8	4	44	5	2	2	1,122
4	—	—	—	—	1	1	2	—	2	3	3	15	—	4	2	2	3	18	4	—	—	266
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	1	1	—	—	13
—	1	4	—	1	1	2	—	1	—	—	—	—	—	1	2	5	2	1	—	—	—	61
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	5	1	6	4	2	2	12	4	6	4	—	23	1	3	7	2	5	21	—	2	1	365

Taudin nimi. Sjukdomens namn.	Helsingfors.	Borgå.	Lovisa.	Ekenäs.	Hangö.	Åbo.	Nådendal.	Mariehamn.	Nystad.	Raumo.	Björneborg.	Tavastehus.	Tammerfors.	Lahtis.	Viborg.	Fredrikshamn.
Insania	9	11	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	6	—
Morbi organorum circulationis	240	7	9	5	7	44	2	1	6	7	32	15	58	3	47	5
Pneumonia et pleuritis acuta	182	—	3	2	13	70	1	2	3	11	22	5	27	7	35	2
Alii organorum respirationis morbi	3	4	1	4	—	25	—	—	5	—	19	—	58	1	8	2
Enteritis acuta	—	3	2	1	—	38	1	—	—	1	11	3	64	3	29	2
Alii organorum digestionis morbi	259	2	3	—	10	13	—	1	—	3	6	4	28	2	13	2
Morbi organorum uropoëticorum	44	2	1	1	—	22	—	1	1	—	5	3	9	1	17	1
Morbi organorum sexualium muliebrum	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	3	—	—	—
Morbi organorum locomotionis et ossium	1	2	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbi systematis cutanei et telæ connexivæ	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Cancer	93	11	5	5	4	37	1	—	3	2	20	4	18	—	19	2
Tumor alii	6	—	—	1	—	4	—	—	—	—	2	1	3	—	—	—
Casus mortiferi	70	4	—	—	2	13	—	3	1	4	10	3	13	2	7	—
Suicidium	20	1	1	1	1	5	—	—	—	—	—	—	4	1	8	—
Homicidium	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	5	—
Aliae causæ mortis	21	4	6	6	3	48	—	4	8	8	16	2	52	16	9	5
Summa	2,030	94	60	61	86	812	23	14	67	82	297	96	634	65	473	42

Kotka.	Villmanstrand.	Kexholm.	Sordavala.	S:t Michel.	Heinola.	Nyslott.	Kuopio.	Idensalmi.	Joensuu.	Kristinestad.	Kaskö.	Nikolaistad.	Nykarleby.	Jakobstad.	Gamlakarleby.	Jyväskylä.	Brahestad.	Uleåborg.	Kemi.	Torneå.	Kajana.	Summa.
16	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	3	—	—	—	—	52
—	2	4	2	5	5	2	24	3	4	6	1	22	3	12	4	8	8	20	6	4	2	635
10	4	—	5	4	8	4	27	6	5	3	—	13	—	—	7	2	5	14	5	2	—	509
13	1	3	—	3	—	3	2	—	—	9	1	14	—	6	4	—	4	12	—	2	—	207
5	4	2	11	3	—	10	17	4	—	—	—	32	—	—	3	—	1	18	1	1	1	271
20	4	1	1	1	1	2	9	—	2	6	—	11	1	10	4	—	—	9	2	2	2	434
—	—	1	—	2	—	2	—	1	2	1	1	4	1	—	1	—	1	7	—	—	—	132
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
6	1	2	1	2	2	3	10	—	1	4	—	17	—	2	9	4	6	10	1	2	1	308
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	4	—	—	—	23
4	1	—	1	2	1	2	8	1	1	4	—	5	—	1	—	—	2	2	1	—	2	170
—	—	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	2	—	—	51
—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
19	1	5	5	12	—	9	53	5	14	2	—	11	—	—	1	1	6	15	2	—	8	377
142	51	41	51	57	30	63	257	39	51	67	17	279	10	77	65	43	65	238	34	21	24	6,658

Väkiluku ja kuolevaisuus Suomen kaupungeissa vuonna 1907. [1])
Folkmängd och dödlighet i Finlands städer under år 1907. [1])

Kaupungit. Städer.	Väkiluku vuoden lopussa. Folkmängd vid årets slut.	Vuotena syntyneet. Födde under året.	Vuoden kuluessa kuolleet. Döde under året.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döde på 1,000 innevånare.	Lapsia alle vuoden kuolleita vuoden aikana. Barn under 1 år döde under året.	100:sta vuoden aikana syntyneistä lapsista kuoli. Af 100 under året födda dogo.
Helsingfors	123,453 [1])	3,163	2,030 [3])	16,4	517	16,3
Borgå	6,015	115	94	15,6	5	4,3
Lovisa	3,145	101	60	19,1	9	8,9
Ekenäs	2,611	65	61	23,4	6	9,2
Hangö	6,452	187	86	13,3	17	9,1
Åbo	46,212	1,177	812	17,6	160	13,6
Nådendal	923	22	23	24,9	1	4,5
Mariehamn	1.326	30	14	10,6	3	10,0
Nystad	4,346	103	67	15,4	18	17,5
Raumo	5,819	158	82	14,1	9	5,7
Björneborg	16,889	447	297	17,6	46	10,3
Tavastehus	5,959	150	96	16,1	12	8,0
Tammerfors	43,328	1,365	634	14,6	150	11,0
Lahtis	3,449	145	65	18,8	19	13,1
Viborg	26,547	628	473	17,8	93	14,8
Fredrikshamn	3,133	110	42	13,4	7	6,4
Kotka	9,101	353	142	15,6	54	15,3
Villmanstrand	8,335	51	51	6,1	11	21,6
Kexholm	1,387	43	41	29,6	8	18,6
Sordavala	2,630	93	51	19,4	2	2,2
S:t Michel	4,186	123	57	13,6	15	12,2
Heinola	1,659	31	30	18,1	4	12,9
Nyslott	2,808	96	63	22,4	10	10,4
Kuopio	14,737	422	257	17,4	51	12,1
Idensalmi	2,145	90	39	18,2	7	7,8
Joensuu	4,151	131	51	12,3	8	6,1
Kristinestad	2,993	51	67	22,4	6	11,8
Kaskö	1,036	22	17	16,4	2	9,1
Nikolaistad	18,818	542	279 [2])	14,8	78	14,4
Nykarleby	1,208	21	10	8,3	1	4,8
Jakobstad	5,046	176	77 [3])	15,3	25	14,2
Gamlakarleby	3,343	92	65	19,4	15	16,3
Jyväskylä	3,342	101	43	12,9	7	6,9
Brahestad	3,470	73	65	18,7	7	9,6
Uleåborg	18,362	413	238 [2])	13,0	53	12,8
Kemi	1,966	75	34	17,3	10	13,3
Torneå	1,613	36	21 [3])	13,0	4	11,1
Kajana	2,028	75	24	11,8	9	12,0

[1]) Papiston kaupunkien terveyslautakunnille antamien ilmoituksien mukaan.
[1]) Enligt af presterskapet åt städernas hälsovårdsnämnder lemnade uppgifter.
[2]) Medelbefolkning.
[3]) Häri ingå äfven i staden aflidna personer från andra församlingar.
[4]) Häri ingå endast inom staden aflidna stadsbor.

D. Utdrag ur kommunalläkarnes årsberättelser 1907.

Under år 1907 beviljades statsunderstöd till nedan angifvet belopp åt följande kommuner; de med *) utmärkta hafva under året varit vakanta.

Nylands län.

Elimäki	1,500 mk.
Orimattila	1,500 »
Borgå landskommun	1,500 »
Mäntsälä »	1,200 »
*Nurmijärvi »	1,200 »
Pusula, Pyhäjärvi	1,500 »
Vihti	1,200 »
Ingå, Degerby	1,200 »
Tusby, Sibbo	1,500 »
Bromarf	1,200 »
Kyrkslätt	1,200 »

Åbo och Björneborgs län.

Kimito, Dragsfjärd, Vestanfjärd	1,500 mk.
Nagu	1,200 »
Punkalaidun	1,500 »
Loimaa, Alastaro, Mětsämaa	1,500 »
Huittinen, Vampula	1,500 »
*Kankaanpää	1,300 »
Kokemäki	1,200 »
Paimio	1,500 »
*Marttila, Koski, Eura, Karinainen	1,500 »
Tyrvää	1,200 »
Parkano	1,500 »
Bjernå, Finby	1,200 »
Pöytyä, Yläne, Oripää	1,500 »
Eura, Kiukainen, Köyliö, Säkylä	1,500 »
Merikarvia, Siikainen	1,500 »

Hämeenkyrö	1,200 mk.
Pargas	1,500 »
*Vehmaa, Taivassalo	1,500 »
*Mynämäki, Mietoinen	1,500 »
*Laitila	1,500 »

Tavastehus län.

Urjala	1,000 mk.
*Somero	1,200 »
Orivesi	1,200 »
Loppi	1,500 »
Akaa	1,200 »
Kuhmoinen, Padasjoki	1,500 »
Pälkäne	1,400 »
*Asikkala	1,500 »
Lammi, Koski, Tuulos	1,400 »
*Kuru	1,500 »
Tammela, Jokioinen	1,200 »
Sääksmäki	1,200 »
Hollola	1,300 »
Ruovesi	1,500 »
Hausjärvi	1,200 »
Kuorevesi	1,500 »
Kangasala	1,200 »
*Korpilahti	1,500 »

Viborgs län.

Ruokolahti, Joutseno	1,500 mk.
Viipurin maalaisk.	1,500 »
Kirvu	1,400 »
Jaakkima	1,500 »
Hiitola	1,500 »
Uusikirkko	1,500 »
*Impilahti, Kitelä	1,500 »
Suojärvi	4,000 »
Kivennapa	1,500 »
Sakkola	1,500 »
*Soanlahti	1,500 »
Antrea	1,200 »

Uukuniemi, Kesälahti	1,500 mk.
Koivisto	1,500 »
Säkkijärvi	1,500 »
Parikkala	1,200 »
Suistamo	1,500 »
*Savitaipale	1,500 »
Muola, Valkjärvi, Kyyrölä	1,800 »
*Salmi	1,500 »

S:t Michels län.

Mäntyharju	1,200 mk.
Sysmä, Hartola, Joutsa	1,800 »
*Kangasniemi	1,500 »
Rantasalmi	1,500 »
Puumala	1,500 »
Pieksämäki	1,500 »
*Hirvensalmi	1,500 »
Heinävesi	1,600 »
*Joroinen	1,500 »
Juva	1,200 »
Kerimäki	1,500 »

Kuopio län.

*Leppävirta	1,500 mk.
Ilomantsi	1,750 »
Maaninka, Lapinlahti	1,500 »
Juuka	1,800 »
Karttula, Vesanto	1,500 »
*Liperi	1,500 »
Pielavesi, Keitele	1,500 »
*Hankasalmi	1,500 »
Pielisjärvi	2,000 »
Kitee	1,500 »
Kaavi	1,500 »
Iisalmi	1,200 »
Rautalampi	1,200 »
Nurmes, Rautavaara	2,000 »

Vasa län.

Keuruu, Multia	1,500	mk.
Vörå, Oravais, Maxmo	1,500	»
Pedersö, Larsmo, Purmo	1,000	»
Ylistaro	1,200	»
Isokyrö	1,500	»
Lapua	1,500	»
Kauhajoki	1,500	»
Kauhava	1,500	»
Kannus, Toholampi, Lestijärvi, Lohtaja, Himanka	1,500	»
Virtai	1,200	»
Laihia	1,200	»
Viitasaari, Pihtipudas	1,800	»
Jalasjärvi, Kurikka	1,500	»
Malaks, Korsnäs, Petalaks	1,500	»
Närpes, Öfvermark	1,200	»
Lappajärvi, Evijärvi, Kortesjärvi, Vimpeli, Alajärvi	1,600	»
*Ätsäri, Alavus, Kuortane, Töysä	1,800	»
*Karstula	1,500	»
Ilmajoki, Seinäjoki	1,500	»
Vetil, Kaustinen, Perho, Halsua	1,500	»

Uleåborgs län.

Ylivieska	1,200	mk.
Kemi	1,500	»
Ii	2,000	»
*Pyhäjärvi	1,500	»
Nivala	1,500	»
*Inari, Utsjoki	5,000	»
Kemijärvi, Kuolajärvi	5,000	»
Muonio, Enontekiö	5,000	»
Turtola, Ylitornio, Kolari	5,000	»
*Sodankylä	5,000	»
Kuusamo	5,000	»
Hyrynsalmi, Suomussalmi, Puolanko, Ristijärvi	5,000	»

Tuberkulos.

Uudenmaan lääni.

Orimattila. Tuberkuloosin levenemisen suhteessa olisi ehdottomasti terveydenhoitosäännöt täydennettävät siihen suuntaan että jokaisen tuberkuloosikuoleman jälkeen, tahi kun keuhkotautinen muuttaa asuntoa, olisi desinfisioiminen tehtävä pakolliseksi. Taudin levenemiseen vaikuttaa hyvin turmiollisesti se seikka että etenkin köyhemmissä oloissa sitä sairastava on pakoitettu asumaan yhdessä terveiden kanssa. Olisi erittäin toivottavaa että saataisi sitä varten erityinen, vaikka vaatimatonkin sairaala, jossa parantumattomat voitaisiin pitää erillään. Suurin osa tällaisista sairaista ei missään tapauksessa voi kustantaa itseään eikä saada ajoissa tilaa parantoloissamme. Tärkeä syy tuberkuloosiin on epäilemättä se että yhteisellä kansalla ei ole aavistustakaan ilmavaihdon merkityksestä. Koko perhe makaa tavallisesti samassa huoneessa, missä on aamuyötä siihen tullessa vaikea hengittää, ja useinkin noin 30° lämmintä. — Tuberkuloosilla on tärkein merkitys paikallisista taudeista.

Borgå landsförs. Intresserade personer från Borgå stad och socken hafva på läkares initiativ bildat en »Förening för lungsotens bekämpande», hvilken tagit till sin närmaste uppgift att åstadkomma ett tuberkulossjukhus, gemensamt för begge kommunerna. Lungtuberkulos och skrofulösa åkommor äro i skärgården mycket allmänna.

Mäntsälä. Esiintynyt ehkä harvemmin kuin ennen, eikä ole tavallinen.

Nurmijärvi. Tuberkuloosi yleinen.

Pyhäjärvi. Uusia tapauksia tuberkuloosia on ollut vähemmin kuin edellisenä vuonna.

Ingå. Tuberkulos och skrofulos förekomma icke allmänt.

Tusby och Sibbo. En stor hjälp i kampen mot tuberkulosen är det lilla sanatorium som diakonissanstalten i Helsingfors inrättat i Sibbo. Flere af ortsbefolkningen hafva där återvunnit hälsan och från detsamma sprider sig till allt vidare kretsar kunskapen om de lungsiktigas rätta behandling och vård i afseende såväl å sjukdomens botande som hindrandet af smittans spridande.

Kyrkslätt. Såsom förut skördar tuberkulosen talrika offer.

Lohja. Tuberkuloosia ja skrofuloosia löytyy kohtalaisesti, syyt samat kuin muualla; sen vastustamiseksi ei ole tehty sanottavasti mitään.

Turun lääni.

Kimito. Kommunalläkaren har under året behandlat 18 nya fall af tuberkulösa sjukdomar.

Bjärnå och Finby. Lungsoten synes vara stadd i tilltagande. Åt hvarje patient har utdelats Medicinalstyrelsens folkskrift om lungsot.

Nagu. Tuberkulosens spridning är icke synnerligen stor.

Huittinen. Kuten ennenkin on keuhkotauti hyvin yleinen; kirkkokirjojen mukaan kuoli Huittisissa siihen 33, ja Vampulassa 10, eli 22,4 % kaikista kuolleista.

Kokemäki. Keuhkotauti on aiheuttanut 34 kuolemantapausta eli 24,5 % kaikista kuolleista, mikä Länsisuomen oloihin nähden lienee tavallista suurempi numero.

Pöytyä, Yläne, Oripää. Tuberkuloosi ei ole aivan yleinen.

Eura, Kiukais y. m. Piirissä on paljon tuberkuloositauteja, enimmän Säkylässä jossa se on osaksi syynä verrattain suureen kuolevaisuuteen, mutta näyttää se olevan lisääntymään päin piirissä yleiseenkin. Tavallisin muoto on keuhko-, sen jälkeen ehkä suoliston-, rauhas- ja luu-tuberkuloosi. Skrofuloosi on harvinaisempi, useimmat tapaukset tavataan Köyliön pitäjässä, jossa ollaan monessa suhteessa jälellä toisista kunnista.

Merikarvia, Siikais. Tuberkuloosi on sangen yleinen ja näyttää olevan levenemään päin; Merikarvialla on viime vuonna kuollut keuhkotautiin 4,8 pro mille asukasta, jota vastoin 1903 ainoastaan 3,3 pro mille. Yleensä kyllä myönnetään tuberkuloosin tarttuvaisuus, mutta ei tunneta mitenkä tartunta leviää; lattialle sylkeminen on aivan tavallista; lapset makaavat samassa vuoteessa keuhkotautisten kanssa; keuhkotautiset äidit imettävät lapsiaan, vieläpä silloinkin kuin heille on selitetty sellaisen menettelyn turmiollisuus sekä heille itselleen että lapselle. Keuhkotautisen jälkeen ei asumuksia puhdisteta; asunnot ovat usein aivan riittämättömät niissä asujille. Koko pitäjässä ei liene ainoakaan lehmä tutkittu tuberkuloosiin nähden. Kuitenkin täytyy täällä olla paitse näitä seikkoja jotakin lisäksi joka edistää tuberkuloosin levenemistä. Ja se syy on kai etsittävissä ilmastossa; maa on alavaa, soista, yleensä sangen vesipesöistä, usein tiheän sumun peittämä. Ilma yleensä kostea, raaka, keväisin kauvan kylmä.

Hämeenkyrö. Tuberkuloosi joksenkin yleinen.

Hämeen lääni.

Lammi y. m. Kunnanlääkäri on vuoden kuluessa merkinnyt 9 tap. keuhkotuberkuloosia, joihin lääkärinapua on etsitty; skrofulosis löytyy usein lapsissa.

Loppi. Keuhkotauti on kuten ennenkin harvinainen; 3 tap. keuhkotuberkuloosia sekä 2 skrofuloosia vuoden kuluessa.

Hausjärvi. Tuberkuloosia tapaa siellä täällä, ei kuitenkaan yleisesti.

Hollola. Tuberkuloosia ja skrofuloosia on vähemmän kuin muilla seuduin.

Kuhmoinen—Padasjoki. Tuberkuloosi on jotensakin yleinen.

Tammela. Tuberkuloositaudit ovat kuten ennenkin olleet hyvin yleisiä. Sylkilaatikkoja pidetään tehtaissa edelleenkin.

Akaa. Tuberkuloosi yleinen.

Sääksmäki. Tuberkuloosi jotenkin tavallinen erittäin tehtaitten työväestön keskuudessa missä keuhkotauti nähtävästi voittaa yhä enemmän alaa.

Kangasala. Tuberkuloosia tavataan molemmissa kunnissa jotenkin yleiseen, voipi huomata taudin levinneen eri osissa pitäjää hyvin erilailla.

Pälkäne. Kirkonkirjojen mukaan kuoli keuhkotautiin 16 henkeä Pälkäneellä ja 7 Luopioisissa.

Korpilahti. Tuberkuloosi löytyy aikaihmisissä paikkakunnan vallitsevan yleisen köyhyyden sekä huonojen asuntopaikkojen seurauksina.

Ruovesi. Kehkotautia on potenut joka 18:s henkilö niistä jotka ovat lääkärin luona käyneet; kysymys on nostettu saada tänne rakennetuksi keuhkotautitupa niin pian kun mahdollista.

Orivesi. Tuberkuloosi näyttää yhä enenevän, mikä kuitenkin lienee vaan näennäistä ja riippunee siitä että keuhkotautiset entistä enemmän alkavat kääntyä lääkärin puoleen. Keuhkotuberkuloosi tapauksia oli vuoden kuluessa 35, sekä muita tuberkuloositauteja 6; keuhkotautiin on kuollut 29.

Kuorevesi. Tuberkuloosi sangen yleinen.

Viipurin lääni.

Säkkijärvi. Keuhkotautia sairastavia on kunnanlääkäri tänä vuonna hoitanut 22, aivan samat luvut kuin edellisenä vuonna, ja otaksuu ettei keuhkotauti täällä ole yleinen.

Ruokolahti. Tuberkuloosia näyttää olevan enemmän kuin ennen.

Kirvu. Keuhkotautiin kuoli 12 henkeä eli 7 % kuolleiden koko luvusta.

Muola, Valkjärvi. Tuberkuloosi tuntuu olevan enenemässä, 34 tap. uutta keuhkotautia.

Hiitola. Keuhkotautia ei ole paljon vaikka kuolevaisuus papiston ilmoituksen mukaan on aina isonlainen; v. 1907 23 henkeä; kansa nimittää kaikki keuhkokatarrit, keuhkokuumeet, y. m. keuhkotaudiksi.

Antrea. Keuhkotautiin on ilmoitettu kuolleeksi 34 henkeä, 14,4 % kuolleitten luvusta.

Impilahti, Kitelä. Keuhkotuberkuloosi näyttää olevan lisääntymään päin.

Suojärvi. Tuberkuloosi on onneksi pysynyt vielä hyvin harvinaisena tautina.

Mikkelin lääni.

Kangasniemi. Tuberkulosis ja skrophulosis harvinaisia.

Jorois. Kunnanlääkärin luona on vuoden kuluessa käynyt noin satakunta keuhkotautista, monet kuitenkin muistakin kunnista.

Rantasalmi. Tuberkuloosi ja skrofuloosi verrattain vähän yleisiä.

Puumala. Tuberkuloosia ja skrofuloosia on pitäjässä hyvin vähän.

Kerimäki. Tuberkuloosi ei ole harvinainen; ainakin 15 uutta tapausta tullut lääkärin tietoon.

Kuopion lääni.

Pielavesi, Keitele. Tuberkuloosi ja skrofuloosi jotenkin yleisiä.

Leppävirta. Keuhkotautia on yleisempään Varkauden ja Sorsakosken tehtailla, kunnalla vähemmässä määrässä.

Iisalmi. Vuoden kuluessa oli kunnanlääkärin hoidossa 88 tuberkuloosia sairastavaa, joista 58 keuhkotuberkuloosia.

Pielisjärvi. Tuberkuloosi ja skrofuloosi yleiset.

Juuka. Tuberkuloosi leviämässä; syyt: ahtaat asunnot, vuoroin ylöllinen, vuoroin niukka ruokajärjestys; yleinen sylkeminen lattioille, joita yleensä käytetään makuusijoina ja tietysti lasten leikkimis-paikkoina. Skrofuloosi myöskin leviämässä.

Nurmes, Rautavaara. Hoidettujen keuhkotuberkuloosi-tapausten luku oli 91; kirkonkirjojen mukaan kuoli Nurmeksessa keuhkotautiin 52, Rautavaaralla 10 henkeä.

Vasa län.

Malaks, Petalaks. Tuberkulosfrekvensen fortfarande anmärkningsvärdt stor; förutom gamla fall har komm. läkaren behandlat 32 nya: 20 fall lungtuberkulos, 3 fall tuberkulös meningit, 4 fall bentuberkulos, 4 fall körteltuberkulos. Enligt presterskapets uppgifter afledo i lungsot i Malaks 18, Petalaks 7; den exakta dödligheten i dessa sjukdomar torde dock ställa sig högre. Efter hvarje tuberkulos-dödsfall företages, åtminstone i Malaks, formalindesinfektion.

Laihia. Tuberkulootisia ja skrofulootisia löytyy runsaasti. Asuinhuoneitten ahtaus ja niissä vallitseva epäpuhtaus ovat luonnolliset syyt näitten tautien ylellisyyteen. Tuberkuloosin levenemistä vastustetaan formaliini savutuksella.

Isokyrö. Keuhkotauti on lisääntymässä; kymmenen kuukauden kuluessa kävi kunnanlääkärillä 77 keuhkotaudin tapausta, joista 33 oli naapuripitäjistä vuoden kuluessa kuoli 38 Isokyrön henkilöä keuhkotautiin; joka kuoleman tapauksen jälestä on keuhkotautisen koti huolellisesti desinfiseerattu kunnan kustannuksella siihen harjantuneen välskärin kautta, mikä toimenpide ei kohda

mitään vastusta kansan puolelta. Taudin levenemisen syynä on kaiketi infekteeratut asunnot ja kansan varomattomuus keuhkotautisen hoidossa; kuitenkin alkaa käsitys tartunnan vaarallisuudesta tulla yleiseksi.

Ylistaro. Keuhkotautiin kuolleita on kirkonkirjoihin merkitty 45, siis kaikista kuolleista 26 %; näyttää siis olevan edellisen vuoden kuolleisuutta koko lailla suurempi.

Närpes, Öfvermark. Tuberkulosen är synnerligen allmän i båda kommunerna liksom äfven skrofulosen. Kommunalläkaren har under året behandlat 132 fall af tuberkulos från Närpes, 60 fall från Öfvermark. Flertalet är gamla, tidigare behandlade fall, och många af dem skulle ha alla utsikter att åtminstone temporärt förbättras på ett sanatorium. Döde i tuberkulos i Närpes under året 42. Formalindesinfektion efter hvarje i tuberkulos afliden har utförts; broskyrer hafva utdelats åt alla patienter samt föredrag om sjukdomen hållits för ungdomsföreningen.

Jalasjärvi. Tuberkuloosi yleisin paikallistauti.

Kauhajoki. Uusia tapauksia keuhkotuberkuloosia oli kunnanlääkärin hoidettavana 19 (viime vuonna 14). Elokuussa kävi terveyslautakunta kunnanlääkärin seuraamana talossa, josta oli ilmiannettu että talon, yleistä tuberkuloosia sairastavaa poikaa hoidettiin huonosti. Ilmianto havaittiin todeksi ja aihetta muistutuksiin huomattiin monessa suhteessa.

Ilmajoki, Seinäjoki. Keuhkotautiin sairastuneitten luku on, mikäli ne ovat tulleet kunnanlääkärin hoidettaviksi, tuntuvasti vähempi samoinkin siihen kuolleitten luku.

Vörå, Oravais, Maxmo. Tuberkulosen härjar nästan inom hvarje familj; antalet af densamma förorsakade dödsfall, i Vörå 47, Oravais 13, i Maxmo 7, stiger till fjärdedelen af alla dödsfall.

Lapua. Maaliskuussa päätti kunta että jokaisen tuberkuloosiin kuolleen asunnossa on sairaanhoitajattaren johdolla tehtävä perinpohjainen puhdistus; samoin asunnossa, josta tuberkulootinen muuttaa pois, mitkä puhdistukset tehdään kunnan kustannuksella.

Pedersöre, Purmo, Larsmo. Enligt pastorernas uppgifter dogo i lungsot i åldern 15—60 år; i Pedersöre 18, i Purmo 7, i Larsmo 5 personer; från dissentersförsamlingen ingick ingen uppgift härom. Betingelserna för tuberkulosens spridning synas icke vara så gynsamma i dessa svenska socknar som i närgränsande finska; snyggheten är större, bostäderna uppföras å högre belägna, torra platser, och icke, såsom i de finska trakterna, vid åstränderna.

Veteli. Tuberkuloosi ja skrofuloosi yleiset.

Kannus y. m. Tuberkuloosi yleinen.

Lappajärvi y. m. Tuberkuloosi ja skrofuloosi ovat niinkuin ennenkin hyvin levinneet piirissä.

Alavus y. m. Paikallisista taudeista piirin kaikissa pitäjissä on etusijalla mainittava tuberkuloosi eri muodoissaan.

Virtai. Keuhkotautia on kyllä pitäjässä vaan ainoastaan eräissä perheissä; ei voi sanoa sen olevan yleisen.

Oulun lääni.

Ii. Tuberkulootiset taudit hyvin yleiset ja näyttävät vuosi vuodelta lisäytyvän; syyt tähän lienee ylipäätänsä huonot hygieniset olot, ahtaat asunnot, epäsiisteys.

Ylivieska. 6 % potilaista on sairastanut keuhkotuberkuloosia; luumätä ja tuberkulootiset kirttilä-ajettumat ovat ylen tavallisia.

Kemi. Tuberkuloosi tavallisin paikallinen tauti; kuolevaisuus siihen tekee 23,0 % kuolleista.

Ylitornio y. m. Tuberkuloosi vaatii monta uhreja; papiston antamat tiedot siihen kuolleista pitää aluelääkäri liian pieninä, lisäen että tieto taudin tarttuvaisuudesta näyttää yhä enemmän juurtuvan kansaan, joten vähitellen voi saada heidät käsittämään kuinka vaarallisia seurauksia erittäin lattiaan sylkemisestä voipi syntyä.

Sodankylä. Keuhkotauti harvinainen.

Uppgifterna angående tuberkulosens frekvens i landets olika delar förete ej stora afvikelser från föregående år. Beträffande Nylands län uppgifves från Mäntsälä, Pyhäjärvi och Ingå att tuberkulösa sjukdomar där äro i aftagande eller icke allmänt förekommande, från Borgå skärgård, Orimattila, Nurmijärvi och Kyrkslätt, m. fl. däremot att tuberkulosen skördar talrika offer. I egentliga Finlands skärgård synes dess spridning fortfarande vara ringa, hvaremot från Hvittis, Eura, Säkylä, Sastmola (Merikarvia) och andra delar af Satakunta temligen allmänt klagas att tuberkulosen icke allenast förekommer allmänt utan äfven synes vara i tilltagande. Insikten om sjukdomens smittosamhet synes småningom vinna insteg äfven bland landsbefolkningen, ehuru sättet för dess spridning ännu ej blifvit klart och förmått densamma att afstå från de sedvänjor som befordra sjukdomen, spottandet på golfvet, liggandet i samma säng som tuberkulösa, digifning af tuberkulösa mödrar o. s. v. I Tavastehus län finnas flere relativt fria trakter: Loppis, Hausjärvi, Hollola; från de industriella centra, Tammela, Sääksmäki och Tammerfors, samt de kommuner hvarifrån fabrikerna mest rekryteras och dit de sjuka arbetarne och arbeterskorna återvända, då de ej mera stå ut med arbetet, förspörjes däremot enstämmig klagan öfver tuberkulosfrekvensen; hit höra delvis länets nordliga trakter, hvarifrån äfven såväl döds- som sjukdomsstatistik synes bekräfta tuberkulosens framsteg.

Äfven i Viborgs län finnas trakter där tuberkulosen uppträder i ganska ringa grad, sådana äro gränssocknarna mot Ryssland, norr om Ladoga, Suojärvi Salmis; på karelska näset däremot, väster om Ladoga, synes tuberkulosen förekomma allmännare och delvis vara i tilltagande, liksom äfven i Viborgstrakten och socknarna söder om Saima; vidare synes S:t Michels län i allmänhet höra till de delar af landet där tuberkulosen sparsamt förekommer, särskildt nämnas härifrån Rantasalmi, Kangasniemi och Puumala med ringa spridning af sjukdomen. Allmännare synes däremot tuberkulosen uppträda i Kuopio län, hvars såväl östra som västra delar, Juuka, Nurmes, Iisalmi, Leppävirta uppgifvas som orter med ganska talrik tuberkulosfrekvens.

Från Vasa län och hela österbottniska slättlandet komma fortsättningsvis de mest oroande uppgifter om tuberkulosens svåra härjningar; allmännast synes sjukdomen måhända uppträda i södra och mellersta Österbotten, samt i kusttrakterna, Närpes, Laihela, Jalasjärvi, Vörå, Malaks, m. fl. Åtgärder mot smittans spridning företagas numera flerstädes på läkarnes initiativ och på kommunernas bekostnad, hvilka allt mera börja inse att allvarliga mått och steg mot tuberkulosens spridning ovilkorligen måste företagas. Högeligen önskvärdt vore emellertid att ett sanatorium med allra första måtte förläggas till dessa Finlands af tuberkulos mest angripna trakter, på det att de såväl terapeutiska som uppfostrande följder en sådan inrättning självfallet medför, äfven här må kunna göra sig gällande. Likaledes uppvisar Uleåborgs län många svårt angripna kommuner, ända upp till Öfvertorneå. —

Veneerisiä tauteja.

Uudenmaan lääni.

Elimäki. 5 tap. kuppatautia (syfilis II), josta 4 samassa perheessä; urethr. ac. 3 tap.

Orimattila. Tuoretta kuppaa on ollut vaan muutama tapaus, joten siis kunta näkyy rupeavan vapautumaan vanhasta huonosta maineestaan tässä suhteessa.

Borgå landsförs. Endast 1 fall af tertiär syfilis, 5 fall gonorrhœ.

Mäntsälä. Veres kuppatauti kerran ilmoitettu, kerran sekund. sekä ulcus molle; 5 kertaa tippuria.

Nurmijärvi. 1 syf. recens Helsingissä tarttuma, 6 tap. gonorrheta.

Pyhäjärvi. Tippuria 14 tap., eikä muuta.

Tusby och Sibbo. 3 fall af gonorrhœ.

Lohja. 2 syfilis recens tap. Urethritis gonorr. 7 tap.

Turun lääni.

Kimito. 3 fall syfilis recens, en från Åbo hemkommen tjänarinna och två af henne infekterade, hvilka alla sändes till Åbo sjukhus; 2 män med gonorrhœa.

Pargas. 2 fall syfilis, 4 fall gonorrhœa;

Loimaa. Kymmenkunta gonorrhœa tapausta.

Huittinen. Ei ollenkaan kuppaa, joku tapaus gonorrheta.

Kokemäki. 4 tap. gonorrheta.

Pöytyä. Venerisiä tauteja ei näillä seuduin juuri ole, ainoastaan liikkuvassa väestössä.

Eura, Kiukais y. m. 2 tap. syfilis recens, kymmenkunta gonorrhœa tapausta.

Hämeenkyrö. Syfilis recensiä 3 tap., gonorrheta 1 tap.

Hämeen lääni.

Loppi. 4 tap. urethritis, 1 ulc. molle, 1 lues III.

Hausjärvi. Riihimäen aseman seuduilla on ollut 5 luestapausta sekä useita gonorrheta.

Hollola. Veneeristen tautien luku on lisääntymässä; erittäinkin gonorrhœa on vallan tavallinen Lahdessa ja levittävät sitä kaikenlaiset kulkijanaiset.

Kuhmoinen, Padasjoki. Veneerisiä tauteja ei ole ollut.

Tammela. Tehtaitten väestöstä pidetään tarkkaa hoitoa ja kaikki kuppatautiset lähetetään läänin sairaalaan.

Akaa. Ainoastaan joitakuita gonorrhé-tapauksia.

Sääksmäki. Veneerisiä taudintapauksia on ollut suhteellisesti vähän, kun ottaa huomioon että vuoden kuluessa uusia tehtaita on rakennettu ja tavallista enemmän irtolaista työkansaa oleskellut Valkiakoskella; 3 kuppatauti tapausta ja 11 tippuritapausta yhteensä.

Kangasala. Veneerisiä tauteja tavataan hyvin vähän.

Ruovesi. Syfilis recens tapauksia on ollut kaikkiaan toista kymmentä, mikä on verrattain suuri määrä edellisiin vuosiin nähden.

Orivesi. Veneerisiä tauteja on ollut kaikkiaan 35, josta määrästä tulee naapurikuntien osalle 7; gonorrhœa ac. 18 (3), gonorrh. chr. 2, lues prim. 1, lues sec. 10 (3), lues tert. 3 (1), ja ulcus molle 1.

Kuorevesi. Syfilis recens huomattu seitsemässä mieshenkilössä ja kahdessa naisessa, kaikki lähetettiin sairaalaan.

Viipurin lääni.

Ruokolahti. 5 tap. syfilis recens'iä, 1 ulcus molle'a ja muutama gonorrheta.

Muola, Valkjärvi. Veneerisiä tauteja esiintyi enemmän kuin tavallista, nimittäin 17 tap. verestä kuppaa, 4 tippuria, 1 ulcus molle'a.

Sakkola. Syfilis rec. 1, syf. sec. 6, tert. 3, ulc. moll. 2, gonorrhœa 6 tap.

Impilahti, Kitelä. 2 primääri, 6 sekundääri, 2 tert. tap. 3 ulc. molle'a ja 5 gonorrhœta.

Suistamo. 6 tap. tippuria.

Mikkelin lääni.

Heinävesi. Venerisia tauteja oli kaikkiaan 22 tap., näistä 5 syfilistap. samassa perheessä, jonka kaikki jäsenet lähetettiin Savonlinnan sairaalaan ja 15 tap. gonorrhœta, enimmäkseen liikkuvassa väestössä.

Jorois. Kunnassa oleva Lehtoniemen tehdas ja lähellä oleva Varkauden tehdas ovat vaikuttaneet että venerisiä tauteja on ilmestynyt suuremmassa määrässä; 1907 hoiti kunnanlääkäri 26 kappatautista, joista 7 oli ulcus induratum ja useampia tippuritautisia.

Rantasalmi. Syfilis recens tapausta on ollut 12, hoidettu Savonlinnan sairashuoneessa; vielä kymmenkunta gonorrhœa sairastavaa.

Kerimäki. Syfilis recensiä on merkitty 3 tap., tippuria 6 tap.

Kuopion lääni.

Pielavesi, Keitele. Veneerisiä tauteja on ollut vähemmässä määrässä kuin ennen.

Leppävirta. Syfilistapauksia on ollut 4, paitsi mitä Kuopion lasarettiin on lähetetty.

Pielisjärvi. 1 veres kuppatapaus, 3 ulcus molle'a ja 7 akuutista tippuria.

Juuka. 1 tap. verestä kuppaa, 7 tap. tippuria, joista 4 akuutista.

Ilomantsi. 6 tap. syf. recens'iä. 10 tap. gonorrhœ'ta.

Vaasan lääni.

Ilmajoki. 3 tap. kuppatautia, 5 tap. tippuria.

Veteli. 7 gonorrhœ- ja 9 luestapausta.

Oulun lääni.

Ylivieska. 6 tap. tuoretta kuppaa lähetettiin lääninsairaalaan; 9 tap. tippuria.

Kemi. Venerisia tauteja on ollut enemmän kuin ennen; syynä siihen on tänne Kemin—Rovaniemen rautatien töihin kaikkialta kokoontunut liikkuva väestö; lääkärin hoidossa oli 25 tippurintapausta ja 9 ulcus molle'a; 4 kuppatautista lähetettiin sairashuoneisiin.

De veneriska sjukdomarna synas lyckligtvis under 1907 likalitet som under föregående år hafva i anmärkningsvärd grad förekommit bland kommunal-

läkarnes praktik. De uppträda enligt sitt utbredningssätt företrädesvis bland städernas befolkning och vid större trafikcentra, samt vid tillfällen där större antal arbetare samlas, särskildt vid järnvägsbyggnader och industriella inrättningar, samt öfversändas äfven då till sjukhusen för behandling. Enligt allmänt antagen regel, behandlas de veneriska sjukdomarna dock icke å de kommunala sjukstugorna.

Trakom.

Turun lääni.

Huittinen. Trakoomia löytyy siellä täällä vaan ei suuressa määrässä; Lääkintöhallituksen kirjavihkoja tästä taudista on jaettu yleisölle.

Punkalaidun. Vuoden kuluessa noin 20 tap. trakoomitautisia.

Hämeen lääni.

Loppi. 5 tap. trakomia vuoden kuluessa.

Korpilahti. Trakoomi varsin suuressa määrässa levinnyt.

Viipurin lääni.

Säkkijärvi. Kunnanlääkäri on vuoden kuluessa tutkinut muidenkin kuin ainoastaan silmäsairaiden silmiä, m. m. muutamissa kansakouluissa ja on saanut aivan odottamattomat tulokset. Koululapsista sairastaa noin 10 % trachomia; edellisenä vuonna hoiti hän ainoastaan 5 trachomisairasta, mutta tänä vuonna 24, joista 8 koululasta. Syynä siihen että trachomisairaat ovat enemmin kuin ennen alistuneet lääkärin hoitoon on myöskin se että useita Amerikaan aikovia on palautettu Hangosta; kaikesta päättäen on trachomia paikkakunnalla paljon enemmän kuin lääkäri ennen oli otaksunut.

Hiitola. Trakoomi ei ole tavallinen; ainoastaan muutamia tapauksia.

Impilahti, Kitelä. Trakoomi tavallinen; 6 kuukauden alla 15 tap.

Suojärvi. Trakoomi yleinen.

Mikkelin lääni.

Sysmä y. m. Ennen koko tavallinen conjunctivitis trachomatosa Joutsassa ja Hartolassa on edelleen häviämään päin.

Kerimäki. Trakoomia huomataan silloin tällöin.

Kuopion lääni.

Pielavesi, Keitele. Trakoomi tiheään tavattava.

Iisalmi. Kunnanlääkärin hoitamien silmätautisten luku oli 138, joista 62 trakoomia.

Pielisjärvi. Trakoomi yleinen.

Juuka. Kunnanlääkäri liittää vuosikertomukseensa taulun hoitamistaan trakoomisairaista, joiden luku oli yhteensä 124, joista 8 ulkoseurakuntalaista, 50 palveliaa ja itsellistä, 23 torpparia ja 39 talollista.

Nurmes, Rautavaara. Silmätauteja on runsaasti; vuoden kuluessa on kunnanlääkäri hoitanut 312 eri silmäsairasta, niistä 55 tap. kerato-conjunctiv. eczematosa ja 162 trakoomitap.

Vaasan lääni.

Ylistaro. Trakoomi sangen yleinen.

Kauhajoki. Trakoomia 10 uutta tapausta.

Lapua. Trakoomitaudin suhteen tutkittiin Hellamaan kansakoulun oppilaat, joilla tautia ollut noin 5 %:lla, ja lukusijoilla Hellamaassa 170 henkeä; näillä oli tautia noin 8 %:lla.

Veteli. Trakoomi yleinen.

Virtai. Trakoomi on hirvittävän yleinen ja siihen sairastuneet hoidetaan hyvin huolimattomasti; tullaan lääkärille liian myöhään.

Oulun lääni.

Ylivieska. Yleinen siisteyden puute edistää trakoomin yhä lisääntyvää leviämistä, Lääkintöhallituksen julkaisemia kirjasia on useampia satoja jaettu.

Kemi. Trakoomi on jossakin määrin levinnyt; potilaat kääntyvät lääkärin puoleen vasta kun näkö on suuresti heikontunut, eikä silloinkaan tahdota olla tarpeeksi hoidossa.

Flere bidrag till kännedomen om trakomets spridning i olika delar af landet lämna här ofvan meddelade uppgifter af en del kommunalläkare; så från några delar af Viborgs län och Österbotten. I allmänhet återstår dock mycket ännu från läkarnes sida att göra förrän vi kunna få en öfverskådlig bild af denna svåra ögonsjukdoms spridning i vårt land, hvilken lyckligtvis ej mera, i lika hög grad som för några mansåldrar tillbaka, orsakar obotlig blindhet; detta synes flere landsortsläkares här ofvan anförda uppgifter bekräfta.

Skarlakansfeber.

Uudenmaan lääni.

Elimäki. Muutamia yksityisiä tap.

Orimattila. Syyskuulla pieni epidemia, 12 tap; onnistuttiin kuitenkin tiheään asutussa kylässä estää taudin enempi leveneminen.

Borgå landsförsamling. Under hösten och vintern enstaka fall, som i tid isolerats.

Ingå. Scarlatina uppträdde på vårvintern i skärgården väster om Barösundsfjärden, sannolikt importerad från Hangö, utbreddes småningom och upphörde i juli; äfven till fasta landet kom smittan till Fagerviks bruk men kunde dock dess vidare framfart hejdas. I sept. inhämtades sjukdomen ånyo från Snappertuna både till skären och fasta landet, utan att dock vidare utbreda sig. Hälsovårdsnämnden utsåg tillsyningsmän i hvart distrikt, anskaffade en formalinlampa samt anställde en desinfektör.

Bromarf. Från föregående år kvarstod skarlakansfeber epidemin, hvilken redan i slutet af 1906 uppträdde i Hangö stad och dess närmaste omgifningar; i jan. 1907 annoterades 20 fall i Täcktom, 7 fall i Bengtsor byar, hvilka gränsa till Hangö. Inalles iakttogs af läkaren 40 fall, däraf 7 kända dödsfall, under vintern och våren, hvarunder folkskolan måste tvänne gånger stängas. I november utbröt en ny scarlatina epidemi i socknens östra del med inalles 14 fall, däraf 2 dödsfall, hvilkas ursprung sannolikt äfven var Hangö. Anställandet af sundhetspolis samt sträng isolering, desinficering och öfvervakande värkade att hvardera epidemin dock kunde begränsas.

Kyrkslätt. Enstaka fall yppades i jan. och febr.; i april insjuknade 7 barn i samma familj af hvilka 3 afledo; i juli observerades sjukdomen i skärgården, där dess gång kunde följas under sommaren och hösten från ö till ö; någon effektiv isolering kunde ej åstadkommas, oaktadt en stuga upphyrdes till provisionelt sjukhus; sjukdomen doldes och besök hos grannarna gjordes som förut. Efter ett par dödsfall inträdde dock omslag i opinionen, hvilken hastigt bidrog till epidemins slut i oktober; af kommunen antogs en skild person för anställande af desinfektion.

Turun lääni.

Kimito. Den svårartade skarlakansfeber epidemi som började i slutet af 1906 fortfor att härja under årets 8 första månader, under sommarmånaderna dock med minskad intensitet. In summa anmäldes i Kimito 148 fall, från inalles 37 af kommunens 87 byar; i Dragsfjärd 52 fall och i Vestanfjärd 38 fall; difteri och nefriter voro de vanligaste komplikationer och kräfde särskildt den förstnämda de flesta offren. I Kimito gingo under denna epidemi 40 fall till dödlig utgång. I Dragsfjärd och Vestanfjärd var mortalitets procenten något mindre. De första fallen voro så lätta att läkare tillkallades först 3 veckor efter det första barnets insjuknande. Då någon för sjukhus lämplig lokal ej kunde erhållas, vårdades de sjuka i hemmen; å Dalsbruk däremot i fabrikens sjukstuga. Skolorna, såväl de fasta som de ambulatoriska, höllos tidtals stängda;

flertalet läsförhör inställdes, möten och sammankomster förbjödos; desinfektion med formalin utfördes.

Nagu. Sjukdomen kvarstod sedan föregående år och fortgick med minskad intensitet till mars månad; under jan. anmäldes 5 fall, under febr. 2 och under mars 8 fall.

Pargas. Ehuru skarlakansfebern härjade i alla grannsocknar och i Åbo, lyckades Pargas slippa undan med endast 18 fall, hvilka dock voro mera svårartade, så att 7 hade dödlig utgång.

Punkalaidun. Tulirokon tapauksia oli noin 35, joista kuoli 7; tauti pääsi liikkeelle marraskuun lopulla; lääkäri kävi joka torpassa ja mökissä jakaen lääkkeitä ja lysolia ilmaiseksi ja pannen toimeen desinfisioimisen, kaikki kunnan kustannuksella; tauti loppui 2 kuukauden päästä eikä levinnyt alkupaikasta.

Tyrvää. Tulirokkoa esiintyi maaliskuun ajalla 3 tapausta, syyskuussa 1, lokakuussa 6 ja marraskuussa 4. Vammalan tiheästi asutussa kylässä, missä enimmät tapaukset ilmestyi, pantiin väliaikainen kulkutautisairaala toimeen lokakuussa; tähän otetut sairaat paranivat kaikki; muista kuoli 1 maaliskuussa, 1 lokakuussa ja 2 marraskuussa.

Kokemäki. Tulirokko liikkui ankarasti vuoden alkupuolella, tammi– toukokuun aikana; kunnanlääkärin tietoon tuli 34 tap.; kuitenkin oli niitten luku todellisuudessa tuntuvasti suurempi. Useat vanhemmat koettavat mikäli mahdollista salata lapsissa ilmenneitä tarttuvia tauteja, pelkäen eristämis- ja desinfisioimistoimenpiteitä, joita he pitävät turhina ja vaivalloisina. Papiston luettelossa on merkitty 10 kuolemantapausta tulirokkoon, 1 tuhkarokkoon ja 3 kurkkumätään; nämät olivat todennäköisyyden mukaan kaikki tulirokkoa.

Eura, Kiukais y. m, Tulirokko raivosi vuoden alkupuolella; verrattain harvojen perheiden lapsia sairastui siihen ja pysytteli se miltei yksinomaa Euran pitäjässä; kuolevaisuus siihen oli verrattain vähäinen. Euran terveyslautakunnan päätöksestä asetettiin kuhunkin piiriin kaksi henkilöä, joiden tuli ottaa selvä taudin tapauksista; kunnan kustannuksella jaettiin runsaasti desinfisioimis aineita ja saatiin taudin leveneminen onnellisesti ehkäistyksi.

Hämeenkyrö. Heinäkuulla oli muutamia tapauksia tulirokkoa Kyröskoskella, joihin alkutartunta tuli Tampereelta; näistä tauti levisi epidemiaksi joka kesti loppupuolen vuotta, joksenkin ankarana, vaikka harvalukuisena.

Hämeen lääni.

Loppi. 3 tap. scarlatina samassa perheessä, kaikki parani, tauti rajoittui tähän.

Hollola. Scarlatina tuli tänne syyskuussa, luultavasti Orimattilasta. Lahden kaupungin viranomaisten toimenpiteistä perustettiin tänne heti erityinen tuli-

rokkosairaala, johon myöskin ympäristöstä sairaat kuletettiin, ja saatiin taudin leviäminen pian ehkäistyksi.

Pälkäne. Kevättalvella ilmaantui Ruokolan kylän mökkiryhmässä tulirokkoa, joka tosin ei päässyt laajalle leviämään eikä sairastapausten luku lie noussut paljon yli kymmenen, vaan laadultaan näyttää tauti olleen hyvin tuhoavaa; kirkonkirjan mukaan kuoli siihen 8 lasta.

Orivesi. Kesän kuluessa esiintyi 16 scarlatina tapausta, niistä 4 naapurikunnista.

Viipuri lääni.

Ruokolahti. Tulirokkoa oli kovin runsaasti vuoden alkupuolella edellisen vuoden perintönä ja laadultaan useimmiten ankaraa. Kuukausi-ilmoituksien numerot eivät läheskään ilmaise tämän kulkutaudin todellista levenemistä, sillä monet sairaat eivät tulleet lääkärille ilmoitetuksi. Aikaväliin näytti tauti jo hävinneen Ruokolahdelta, mutta sitten tuli tartunta uudelleen Jääsken pitäjästä, missä se epidemiana on riehunut yli 1 $^1/_2$ vuoden. Enson tehtaalla, mihin tauti kyllä on yrittänyt levitä, on joka tapaus eristetty sairaalaan, samoin myöskin Taimionkosken tehtailla, missä myöskin löytyy pieni sairaala kulkutautien varalta. Ruokolahden pitäjässä ei ole voitu sairaita näin eristää.

Kirvu. Tulirokkoa on ollut useissä kylissä yksityisinä kohtauksina; 6 henkeä kuoli siihen.

Muola, Valkjärvi. Tulirokkoa esiintyi Muolassa jatkona edellisen vuoden epidemialle alkupuolella vuotta, yhteensä 25 tapausta, mutta lakkasi kesällä.

Kivennapa. 14 tap. scarlatina.

Sakkola. Joulukuussa 1906 ilmestyi ensimäiset scarlatina tapaukset Sakkolassa ja muuttui tammikuussa 1907 yleiseksi epidemiaksi, sammuen kuitenkin helmikuussa. Yhteensä tuli lääkärin tietoon 35 tap., joista 4 Metsäpirtistä; tammikuussa oli 28 tap., helmikuussa 5 ja kesäkuussa 2.

Hiitola. Tulirokko epidemia, joka jo v. 1906 kulki läpi pitäjän, jatkui v. 1907 aina kesäkuuhun asti. Lääkärille ilmoitettiin 48 tulirokon tapausta, tammikuussa 12, helmik. 13, maalisk. 11, huhtik. 3, toukok. 7 ja kesäk. 2, jonka perästä tämä noin 1 $^1/_2$ vuotta kestävä epidemia taukosi; kirkkoherralle ilmoitettiin 15 lasta kuolleen tulirokkoon.

Antrea. Tulirokko on vaatinut 15 uhria, papiston ilmoituksen mukaan; tarttuma tuli tammikuussa Räisälästä ja myöhemmin myöskin Jääskestä.

Suistamo. Scarlatina ilmestyi tammikuussa 4 tap. joista 1 loppui kuolemalla; vielä sairastui toisessa paikassa 3 saman perheen lasta, mutta kun talo oli yksityinen onnistui saamaan taudin leveämisen estetyksi; tarttuma oli tullut Ruskealasta.

Suojärvi. Tulirokkoa oli useampia tapauksia kesän aikana Leppäniemen kylässä.

Mikkelin lääni.

Sysmä y. m. Scarlatina ilmaantui Sysmän eteläosasssa jatkona edellisen joulukuun epidemiaan; tammikuulla 5 tap., helmik. 7 tap., maalisk. 1 tap. ja toukok. 8 tap.

Mäntyharju. Edellisen vuoden loppupuolella ja varsinkin 1907 v. tammikuulla ilmestyi Heinolan pitäjän rajalla olevassa Höltän kylässä yleinen tulirokko-epidemia, joka kuitenkin saatiin helmikuussa rajoitetuksi sopivilla toimenpiteisillä. Samaan aikaan ilmaantui tulirokkoa kirkonkylässä, rajoittuen siinä yhteen taloon. Kesäkuussa ilmestyi yht'äkkiä pikkuinen epidemia toisessa kylässä, viety kirkonkylästä kahden rippikoulupojan kautta; täälläkin rajoittui tauti yhteen taloon. Marras- ja joulukuulla liikkui scarlatina kunnan pohjois-kylissä; yhteensä sairastui siihen 8 lasta.

Kerimäki. Tulirokko on tänäkin vuonna tehnyt tuhoaan lasten keskuudessa. Kunnanlääkärin tietoon on ainakin 15 tapausta tullut, josta toinen puoli on päättynyt kuolemalla.

Kuopion lääni.

Pielavesi, Keitele. Joulukuussa alkoi liikkua suuressa määrin tulirokko joka tuli Pielaveden pohjoispäähän Kiuruvedeltä. Keiteleellä puhkesi ilmi scarlatina toukokuulla jolloin siihen sairastui 12 lasta, mutta saatiin tauti pysähtymään.

Iisalmi. Tulirokko jatkaen viime vuodelta ahdisti piirin Nilsiän puolta ja levisi vähitellen melkein yltympäri pitäjän kulkien talosta taloon. Kirkonkirjan tietojen mukaan, mikä lieneekin oikea, kuoli siihen Iisalmen maalaikunnassa, Rutakko siihen luettuna, 66 lasta, nimittäin kesäkuussa 8, heinäk. 4, elok. 9, syysk. 5, lokak. 12, marrask. 13 ja jouluk. 14; näistä oli lapsia alle 10 vuoden 60.

Pielisjärvi. Vuoden lopulla ilmestyi tulirokkoa jonka tartunta oli levinnyt Enosta.

Juuka. Lokakuulla 8 tap. scarlatinaa, tartunta tullut Kontiolahdelta; seuraavina kuukausina esiintyi vielä useampia tapauksia; papistolle ilmoitettiin 8 kuolemantap. tulirokkoon.

Ilomantsi. Joulukuun lopulla ilmestyi piirin läntisiin kyliin tulirokkoa, Enon pitäjästä tullen, jossa sitä rautatie-työläisten kesken oli pitkin syksyä runsaasti esiintynyt.

Vaasan lääni.

Malaks, Petalaks. En allvarsam skarlakansfeber var under sommaren gängse i Malaks; af läkare behandlades 14 barn, (1 under april, 12 under juli och aug., 1 under oktober); 7 med dödlig utgång. Kommunalläkaren konstaterar den

beredvillighet hvarmed allmänheten ställde sig till efterrättelse föreskrifterna för hindrande af smittans spridning, hvarigenom sjukdomen också kunde begränsas. I Petalaks däremot voro de sjukas anförvandter mindre benägna att iakttaga föreskrifven försiktighet, delvis beroende på att de angripna familjerna voro baptister, hvilka med misstro betraktade åtgärderna mot smittans spridning; kyrkboken uppger från Petalaks endast 4 döda i skarlakansfeber, hvilket i betraktande af de öfvervägande svåra fallen, säkert är för litet. Befolkningen i Petalaks står för öfrigt på en afgjordt lägre kulturnivå än densamma i Malaks, samt förhåller sig skeptisk beträffande möjligheten af smitta vid andra sjukdomar än »fransosin».

Korsnäs. En svår öfver hela socknen utbredd epidemi af skarlakansfeber härjade under våren, sommaren och hösten. Smittan var sannolikt importerad från grannsocknarna Öfvermark och Närpes, där sjukdomen samtidigt rasade med enahanda häftighet.. Det var så godt som lönlöst att få de sjukas anförvandter att iakttaga någon som helst försiktighet för hindrande af smittans spridning. Läkarnes skriftliga och muntliga förmaningar förmådde härvid intet. Dödsfallens antal enligt pastorsembetets uppgift 69.

Isokyrö. Tulirokkoon sairastui rautatien ratavahdin 2 lasta, jotka molemmat kuolivat. Perinpohjainen puhdistus pantiin heti toimeen ja tauti taukosi.

Närpes, Öfvermark. Då kommunalläkaren i slutet af mars anlände till orten rasade en svår scarlatina epidemi i båda kommunerna. Epidemin var af synnerligen svår natur, angrep flertalet barn, samt delvis också fullvuxna. Dödligheten var stor, dödsorsaken difteri eller nefrit. Bland dödsfallen märkas tvänne personer i åldern mellan 30 och 40 år. Totalantalet döda i Närpes var 74; formalindesinfektion af alla hem där sjukdomen förekommit utfördes; orsaken till sjukdomens stora spridning står att söka bl. a. i smittämnets öfverförande genom skolorna, där insjuknade barn alltför tidigt påbörjat sin skolgång. Den fördel har epidemin haft att befolkningen lifligt öfvertygats om sjukdomens kontagiositet.

Seinäjoki. 9 tulirokkotapausta tammi- ja helmikuulla, mutta saatiin ne siihen pysähdetyksi. Syyskuulla ilmestyi scarlat. septica et hœmorrh. 16 tapausta samassa kylässä, mihin tauti kuitenkin saatiin rajottumaan; näistä kuoli 8, niiden joukossa 3 aikuista.

Keuruu, Multia. Vuoden loppupuolella tuli Pihlajavedeltä käsin tulirokko Multialle, jossa ensin levisi sangen nopeasti, mutta sitten kunnanomaisten toimenpiteiden kautta, jotka suoritettiin lääkärien antamien ohjeiden mukaan, saatiin jotenkin pian rajoitetuksi.

Oulun lääni.

Ii. Elokuussa ilmestyi Tannilan kylässä 6 tapausta scarlatinaa, joista 5 samassa torpassa. Omituista kyllä tämä epidemian alku sammui siihen. Kunnan

sairaanhoitajatar kävi toimittamassa perinpohjaisen puhdistuksen sairaitten jälkeen.

Skarlakansfebern har 1907 uppträdt mycket allmänt flerstädes i landet och varit af vida större betydelse än under föregående år. Sedan 1906 kvarstod dess epidemiska utbredning i de flesta kommuner af Viborgs och Vasa län. Från det förra länet omnämnas svårartade epidemier i Ruokolahti, Jääskis, S:t Andreæ, Kirvu, Hiitola och Sakkola, således trakterna mellan Saima och Ladoga, samt spred sig härifrån söderut till Muola och Valkjärvi, men äfven norrut ända till Suistamo och Suojärvi där begränsade lokala epidemier yppades. I Vasa län härjade skarlakansfebern ännu svårare som intensiva lokala epidemier i Närpes, Öfvermark, Korsnäs, skördande flere offer. Flere andra kommuner angrepos äfven, ehuru mycket lindrigare. I allmänhet synes befolkningen å de värst angripna orterna med beredvillighet följt de af läkarne gifna föreskrifterna, eller med andra ord börjat blifva öfvertygade om sjukdomens farliga beskaffenhet och smittosamhet.

Emellertid uppträdde skarlakansfebern äfven i andra län. I Nylands län åtminstone i Ingå, Bromarf, Kyrkslätt, samt i städernas omgifningar. I detta län är dock befolkningen numera så uppfostrad, så att säga, att åminstone en så pass lätt bekämpad sjukdom som scarlatina ej i allmänhet synes kunna vinna stor öfverhand. Äfven i Åbo län härjade sjukdomen i ett flertal kommuner, Kimito, Dragsfjärd, Pargas, Kumo, Punkalaidun m. fl. I skärgården var sjukdomen en fortsättning från föregående års epidemi, samt uppträdde intensivast i början af året, småningom aftagande under våren och sommaren.

Från Tavastehus län omnämnas endast spridda lokala epidemier af mindre betydelse, i Hollola under hösten med ursprung från Orimattila, samt under vårvintern i Pälkäne.

Till S:t Michels läns södra del hade skarlakansfebern spridt sig, sannolikt från de Nyländska grannkommunerna, redan under 1906 och nådde under början af 1907 sin stegring i Mäntyharju; ehuru epidemin här med framgång bekämpades, uppträdde den dock ånyo på hösten; äfven från Kerimäki och Sysmä omnämnas lokala epidemier.

I Idensalmi landskommun af Kuopio län uppträdde en ganska intensiv epidemi med betydlig dödlighet särskildt under årets senare hälft, ehuru de första fallen yppats redan föregående år. Smittan synes äfven här hafva gått från söder mot norr sannolikt följande trafiklederna, järnvägar och ångbåtar. Ett liknande ursprung och samma propagation visade de lokala epidemierna i kommunerna kring Pielisjärvi sjö och kanal.

Från Uleåborgs län anmälas endast spridda fall af skarlakansfeber i länets sydliga och västra delar, sannolikt ledande sitt ursprung från Vasa läns kusttrakter.

Mässling. (Morbilli).

Uudenmaan lääni.

Elimäki. Maalis—huhtikuulla useampia tapauksia Vilppulan kylässä ottaen täällä kulkutaudin luonteen, levenemättä muualle pitäjässä, sen jälkeen yksityisiä tapauksia Kirkonkylässä ja Ratulan kylässä, vaan vuoden viime kuukausina sai se taas kulkutaudin luonteen Hämeenkylässä, tullen tänne työmiehen perheen mukana Hollolasta.

Orimattila. Syyskesällä alkoi tuhkarokko kiertokulkunsa ja varsinkin marras- ja joulukuulla oli hyvin lukuisia tapauksia; muutamat koulut oli pakko sulkea.

Borgå landsförs. En utbredd mässlingsepidemi förekom under hösten och vintern.

Mäntsälä. Alkoi syyskuussa paikottain lukuisasti, kestäen vuoden loppuun.

Nurmijärvi. Kesällä raivosi morbilli-epidemia yli koko pitäjän.

Tusby och Sibbo. Mässling grasserade under första halfåret.

Kyrkslätt. En mycket utbredd morbilli-epidemi började i maj å två ställen, hvardera importerade från Helsingfors. I juni och juli var sjukdomen mycket allmän i hela norra och mellersta delen af socknen.

Lohja. Pitkin vuotta on liikkunut tuhkarokkoa, jonka vastustamiseksi ei ole ryhdytty erityisiin toimenpiteisiin.

Turun lääni.

Kimito. Distriktet hemsöktes af en synnerligen utbredd morbilli-epidemi som började i juli och fortfor ännu vid årsskiftet; epidemin var af tämligen lindrig art.

Bjärnå, Finby. En mässlingsepidemi började i april och fortgick tilltagande till årets slut.

Nagu. Af mässling iakttogs under mars 6 fall, april 40, maj 16, juni 13 fall, summa 75 fall.

Pargas. Mässling uppträdde epidemiskt å några öar.

Paimio. Morbilli liikkui epidemisesti vuoden 5 ensimäisinä kuukausina.

Loimaa. Tuhkarokko liikkui alkuvuodesta, huhti- ja toukokuussa pahimmin, jolloin kansakoulu suljettiin 2 viikoksi.

Huittinen, Vampula. Keväällä ilmestyi tuhkarokko, joka sitten kesän kuluessa levisi yli koko piirin, ollen kuitenkin lievää laatua; papiston luettelon mukaan kuoli siihen Huittisissa 14 henkeä, mikä kunnanlääkäri pitää liian korkeana.

Punkalaidun. Keväällä ja suvella oli tuhkarokkoa liikkeellä koko pitäjässä noin 400 à 500 tapausta, kuitenkin lievää laatua, ettei siihen suoraan kuollut yksikään, jälkitauteihin kuoli 3 lasta.

Tyrvää. Tuhkarokkoa alkoi ilmestyä marraskuussa ja muutti epidemiaksi joulukuussa, joten pari kansakoulua täytyi ennen aikaansa lopettaa syyslukukautensa.

Kokemäki. Syyskuussa oli muutama tuhkarokkotapaus.

Eura, Kiukais y. m. Tuhkarokko raivosi vuoden loppupuolella, pääasiallisesti Köyliässä ja Kiukaisissa ja sairastui siihen melkein poikkeuksetta kaikki lapset, jotka sitä ennen olivat säilyneet; myöskin Eurassa löytyi muutamia tapauksia. Tauti jätti jälkeensä pneumonioita ja otitejä, usein aiheuttaen kuolemaa.

Merikarvia. Vuoden alussa oli tuhkarokko aivan yleinen kahdessa kylässä.

Hämeenkyrö. Helmi- ja maaliskuulla liikkui tuhkarokkoepidemia kunnan pohjoisosassa.

Hämeen lääni.

Lammi. y. m. Heinäkuulla ilmeni Lammin kunnassa kymmenkunta tuhkarokkokohtausta kahdessa viereisessä kylässä, mihin tauti rajoittuikin.

Loppi. Huhti—heinäkuun välisellä ajalla oli tuhkuri jotenkin yleinen koko kunnassa ja kuoli siihen 2 lasta.

Hausjärvi. Tuhkuri (morbilli) oli yleisesti levinnyt varsinkin keväällä ja syksyllä Riihimäen seudulla, yleensä helponlaista.

Hollola. Morbilli alkoi kesäkuussa, muuttui pian aivan yleiseksi ja kesti koko vuoden.

Kuhmoinen, Padasjoki. Syksyllä alkoi morbilli-epidemia, tullen nähtävästi naapuripitäjistä, Jämsästä ja Asikkalasta.

Tammela. Tuhkarokko raivosi koko vuoden ajalla ja syyskuukausina oli kohtauksia ainakin 80—190 kuukaudessa, mutta taukoi tauti vuoden lopussa.

Akaa. Tuhkarokko oli alkupuolella vuotta jotenkin yleinen, minkä vuoksi Toijalan kansakoulu oli suljettuna kolmen viikon ajan.

Sääksmäki. Loka- ja marraskuussa levisi Valkiakosken kylässä tuhkarokko lievää laatua.

Pälkäne. Joulukuun lopulla alkoi lapsissa liikkua tuhkarokkoa.

Korpilahti. Syksytalvella raivosi tuhkarokko, Jämsästä tulleena, pitäjän etelärajoilla.

Viipurin lääni.

Muola, Valkjärvi. Tuhkarokkoa esiintyi Muolassa kesäkuussa alkaen hajanaisia tapauksia; yhdessä kylässä kiihtyi se lopulla vuotta epidemiaksi.

Kivennapa. 11 tap. morbilli'a.

Mikkelin lääni.

Kangasniemi. Joulukuussa ilmestyi tuhkarokko Joutsan pitäjän rajalla josta se sittemmin leveni yleisesti.

Sysmä y. m. Marraskuusta leveni morbilli ympäri Sysmää täydeksi epidemiaksi, kohdaten monessa paikoin aik'ihmisiäkin; Hartolassa liikui loppuvuodella myöskin morbilli-epidemia.

Kuopion lääni.

Pielavesi, Keitele. Jo vuoden 1906 lopussa oli tuhkarokko alkanut liikkua pohjois-osassa Pielavettä, ja v. 1907 kuluessa teki se kiertokulkunsa ympäri koko pitäjän loppuen vasta lokakuulla, ollen kumminkin helppoa laadultaan.

Karttula, Vesanto. Yksityisiä tapauksia tuhkarokkoa.

Rautalampi. Tuhkarokkoa ilmestyi kesäkuussa liikuttuaan naapuripitäjissä jo pitemmän ajan. Täällä se kulki talosta taloon, kylästä kylään, kestäen vuoden loppuun.

Vaasan lääni.

Isokyrö. Tuhkarokkoa liikkui noin 40 tapausta Vähäkyröön sattuvissa kylissä, kesällä ja syksyllä lievää laatua.

Jalasjärvi. Tuhkuri liikkui yleisesti tammi-, helmi- ja maaliskuussa Jalasjärvellä, huhti-, touko- ja kesäkuussa Kurikassa.

Ilmajoki. Tammi- ja helmikuulla 96 tap. tuhkarokkoa, kuitenkin lievää laatua.

Vörå, Oravais, Maxmo. Mässling rasade under största delen af året. De första fallen yppades i jan. å skilda ställen i Vörå och Oravais, och utbredde sig småningom till de flesta byar. På vårvintern stängdes en folkskola sedan större delen af eleverna insjuknat.

Keuruu, Multia. Vuoden loppupuolella liikkui tuhkarokko Keuruun pitäjän kirkon- ja Pohjoislahden kylissä hyvin yleisenä, aiheuttaen häiriöitä kansakoulujen toiminnassa.

Oulun lääni.

Ii. Viime vuoden lopulla alkanut tuhkuri epidemia levisi sangen laajalti 1907 vuoden tammi- ja helmikuussa; kaksi kansakoulua suljettiin koska sairastuneitten lasten luku oli erittäin suuri. Epidemia jatkui aina toukokuuhun saakka.

Ylivieska. 1906 v. joulukuulla ilmestynyt tuhkuri pääsi tilivuoden alkupuolella levenemään laajalti, ja oli huhtikuulla yleinen piirissä; vähitellen lakastuen kesällä loppui se syyskuulla.

Kemi. Edellisen vuoden tuhkuriepidemia jatkui tilivuoden edellisellä puoliskolla ollen tammi- ja helmikuussa yleisenä.

Ylitornio, Turtola, Kolari. Kolarissa raivosi vuoden alussa vaikealaatuinen tuhkuriepidemia, joka myöskin syyskesällä liikkui Ylitorniolla.

Sodankylä. Morbilli'a sairasti tammi—toukokuun aikana noin 50—60 lasta pitäjän joka kulmalla ja kuoli sen seurauksiin 3 lasta.

Nära nog jämsides med skarlakansfebern härjade under 1907 äfven mässling, mångenstädes, särskildt i början, därmed förväxlad, sålunda att de första fallen af scarlatina, till ringa båtnad för de vidtagna åtgärderna, höllos för mässling. I allmänhet var dock mässlingsepidemin af lindrig art, ehuru de däraf angripnas antal vanligtvis var mycket stort. Epidemin rörde sig kring hela landet, utan att man dock, såsom fallet synes hafva varit med skarlakansfebern, kan spåra någon särskild riktning i dess utbredning. Sålunda visade sig sjukdomen i många delar af landet å närbelägna ställen, dels i början, dels i slutet af året. Likaledes föreföll det som om en del orter nära nog samtidigt angripits af såväl mässling som skarlakansfeber. En mycket viktig faktor vid sjukdomens utbredning befunnos öfverallt skolorna vara, såväl de fasta folkskolorna som, måhända i än högre grad, de ambulerande småskolarna; sjukdomen spreds lätt bland skolornas elever, och dessa åter spredo smittan till sina hemma varande yngre och äldre syskon, såvidt de voro för sjukdomen mottagliga.

Halsröta (Difteria).

Uudenmaan lääni.

Mäntsälä. 4 tap. difteriaa.

Nurmijärvi. 2 tap.

Pyhäjärvi, Pusula. Loka- ja marraskuussa raivosi ankara difteria Pyhäjärven, Vuotinaisten kylässä ja naapurikylässä Pusulan puolella Härkölässä; lääkärin tietoon tuli 16 tap. ja kuoli niistä 10; serumia hankittiin ja ilmoitettiin että köyhille tarjottiin kunnan kustannuksella lääkkeet ja hoito; annettuita ohjeita ei seurattu ja tarjotusta lääkärin avusta ei välitetty; ainoastaan kahdelle sairaalle oli lääkäri tilaisuudessa ruiskuttamaan serumia hyvällä menestyksellä; kansakoulu, jonka kautta luultavasti Tammelasta ensin tullut tauti levisi, pidettiin suljettuna kuukauden ajan.

Bromarf. Redan i jan. varsnades 5 fall difteri i socknens norra del, och kunde med stor sannolikhet utrönas att smittan öfverförts från Hangö stad; af dessa dog ett 4 års barn, oaktadt seruminjektion, hvilken hvad detta beträffade, kom för sent, och efter sträng isolering och desinfektion syntes smitthärden

utrotad. I april yppades i samma by 3 nya fall, af hvilka det först insjuknade äfvenledes afled, hvilket för sent blef i tillfälle att få seruminjektion; flere lättare fall som först efteråt kommo till läkarens kännedom, synas hafva förmedlat smittan.

Lohja. Syyskesästä alkoi raivota ankara angina epidemia, ollen useissa tapauksissa difterista laatua. Eri huoneusto otettiin sairaitten käytettäväksi ja eristettäväksi; Lohjan kylän koulut suljettiin lyhemmäksi ajaksi; tämän jälkeen alkoi tauti vähentyä, mutta siellä täällä esiintyi yksityisiä tapauksia; mistä epidemia oli alkunsa saanut ei ole saatu selville.

Turun lääni.

Bjärnå, Finby. 5 fall spridda öfver distriktet och året.

Nagu. Af halsröta iakttogs 27 fall under förra hälften af året fördelade på följande sätt: jan. 4, febr, 8, mars 6, apr. 3, maj 4, juni 1, juli 1; de af läkarne gifna förhållningsorder hafva endast bristfälligt efterföljts, särskildt hvad desinfektion beträffar.

Paimio. 3 difterian tap.

Punkalaidun. Toukokuulla oli 3 tap. kurkkumätää joista 2 kuoli, noin 8—10 vuotisia.

Pöytyä, Yläne, Oripää. Vuoden loppupuolella alkoi difteria levitä, tartuttaen osaksi täysikasvuisiakin. Kunnanlääkäri huomasi Pöytyällä 24, Yläneellä 4 ja Oripäässä 2 kurkkumätätapausta; näistä päättyi kuolemalla ani harvat, ei yhtään jotka aikanaan tulivat hoitoon.

Hämeen lääni.

Lammi, Koski. Tammikuussa ilmeni Koskella kurkkumädän tapaus 4 vuotisella lapsella; ryhtymällä heti tarpeellisiin eroittamis- ja desinfisioimis-toimiin supistui tauti tähän ainoaan tapaukseen.

Korpilahti. Syksyllä ilmestyi Muuramen kylään kurkkumätää, jonka vuoksi ryhdyttiin isoleeramisen toimenpiteisiin.

Ruovesi. Kurkkumätää oli marras- ja joulukuun aikana yhteensä 29 tapausta kunnan pohjoisosassa, jonne oli kulkenut Virtain puolelta; tälle kulmakunnalle teki kunnanlääkäri 5 eri matkaa, käyttäen serumia jokaisessa tapauksessa, myöskin preventivisesti, sangen mukava ja pettämätön keino tautia vastaan. Tosin seurasi kuolema 4 tapauksessa, jossa lapset jo olivat tukehtumistilassa serumia käytettäessä; kirkkoherralle oli ilmoitettu 8 kurkkumätään kuolleeksi mutta kunnanlääkäri on aivan varma ettei muuta kuin 4 tähän tautiin kuollut.

Orivesi. Syyspuolella kesää oli pitäjän eteläpäässä työmiehen perheessä sairastunut 2 lasta difteriaan, joista toinen kuoli; Längelmäeltä tuli 4 difteriaan sairastunutta lasta lääkärin hoitoon.

Viipurin lääni.

Viipurin maalaiskunta. Kunnan kulkutautisairaalassa hoidettiin 39 tap. difteriaa.

Koivisto. Viime vuoden lopussa alkoi ankara difteria kunnan pohjoiskylässä, joka kesti vielä tämän vuoden alussa; syksyllä ilmaantui samaa tautia päinvastaisessa kunnan ääressä, sekä samoin muuallakin; seruminjektioneja tehtiin menestyksellä, jos vaan voitiin tehdä ne taudin alussa; vanhemmat koettavat joskus salata semmoisia lastensa tauteja, joista aavistavat olevan seurauksena heidän naapureissa käynti.

Uusikirkko. Yksityisiä kohtauksia difteriaa on liikkunut kaikkialla piirissä, serumia ahkerasti käytetty.

Säkkijärvi. Difteriaa on ilmaantunut ainoastaan muutamia tapauksia; huhtikuussa 3, heinäkuussa 1, lokakuussa 2, marraskuussa 3 ja joulukuussa 1, yhteensä siis 10. Kaikissa tapauksissa missä lääkärinapua on haettu (7) käytettiin serumia, ja näistä kuoli 1, joka tuotiin hyvin huonona; 4:stä sairastuneista lapsista joille ei haettu lääkärinapua kuoli 3, vaan näistä on kumminkin 1 epävarma. Kunnan kustannuksella toimitettiin yksityisissä tapauksissa formaliini-desinfisioiminen.

Muola, Valkjärvi. Difteria, joka jo monta vuotta on raivonnut piirissä pysyi viime vuoden hiljaisena. Muolasta tuli lääkärin tietoon ainoastaan 28 tap. (v. 1906 48 tap. ja 1905 113); serumia käytettiin edelleenkin melkein joka tapauksessa; Lääkintöhallituksen laskuun saatiin noin 20 pulloa N:o III.

Kivennapa. Kunnanlääkäri hoiti 81 tap. difteriaa vuoden ympäri; Lipolan kylässä raivosi tauti syyskuussa melkein joka talossa, ja kuoli siihen toista kymmentä lasta ennenkuin ilmoitettiin lääkärille; serumia käytettiin valtion kustannuksella siksi että tauti kävisi; puhdistuksia toimitettiin kaikissa taloissa missä tauti vaan oli ollut.

Sakkola. Difteria esiintyi yhä edelleen, yhteensä 20 tap., 9 syyskuussa ja 6 tammikuussa; sitäpaitsi 7 tap. laryngitis crouposa, josta 5 tammikuussa; puhdistusta tehtiin kunnan laskuun useampien tapauksien jälkeen; kunta suoritti osan serumhinnasta kuten ennenkin. Metsäpirtissä ei ilmestynyt tautia.

Hiitola. Ainoastaan 4 tap. vuoden kuluessa.

Parikkala. 16 tap. difteriaa, niistä 9 syyskuulla.

Antrea. Difteria, kunnan monivuotinen painajainen, on lopulta tauonnut.

Suojärvi. Muutamia difteria-tapauksia tammikuussa lähellä Venäjän rajaa, ja maaliskuussa yhdessä perheessä Annan tehtaalla.

Mikkelin lääni.

Mäntyharju. 2 tap. difteriaa tammikuulla täysikasvanneissa veljeksissä joista toinen kuoli.

Pieksämäki. Syyskuussa rupesi difteria leviämään Suonnenjoen rajalta aina Haapakosken tehtaalle, missä ruiskutettiin serumia kaikkiin kotona oleviin lapsiin hyvällä menestyksellä. Marraskuussa ilmestyi difteria yhdessä lapsessa, joka kuoli ja jolle haettiin apua kovin myöhään; täälläkin ruiskutettiin serumia profylaktisesti hyvällä menestyksellä; kaikki muut, jotka sairastivat ja saivat hoitoa kohta toisena päivänä, paranivat.

Rantasalmi. Kevättalvella 5 tap. kurkkumätää; tauti oli levinnyt Kangaslammen kunnasta.

Kuopion lääni.

Pielavesi, Keitele. Difteria kulki epidemian tavoin vuoden jälkimäisellä puoliskolla saaden useita kuolemantapauksia aikaan. Myöskin Keiteleellä on joitakin difteria tapauksia sattunut.

Karttula, Vesanto. Kurkkumätä, joka useita vuosia on raivonnut yleisesti Karttulassa, on tänä vuonna tuntuvasti vähentynyt, sillä koko vuoden kuluessa on sattunut kaikkiaan 37 tapausta, nekin siellä täällä yksityisinä, ainoastaan pari perheessä on se päässyt tarttumaan useampiin perheen jäseniin. Vesannolla sitä on ollut 15 tap., tartunta tänne todennäköisesti Keiteleeltä.

Rautalampi. Kurkkumätä näkyy vastedes todenperäisesti tulevan vakinaisesti olevaksi paikkakunnalla ja on liikkunut koko vuoden sporaadisina tapauksina ympäri pitäjän.

Leppävirta. Syksyllä ilmestyi sporaadisia difteria-tapauksia.

Ilomantsi. 4 tap. difteriaa; serumia käytettiin kunnan kustannuksella köyhille ilmaiseksi.

Kitee. Yksityisiä tapauksia difteriaa siellä täällä kunnassa, tartunta muualta.

Vaasan lääni.

Jalasjärvi. Lokakuulla kuoli kaksi lasta kurkkumätään; tartunta Peräseinäjoelta.

Vörå, Oravais, Maxmo. På vårvintern och våren förekommo inalles 5 fall, bland hvilka 2 gingo till död; de öfriga behandlades i tid med serum och tillfrisknade.

Virtai. Ensimäinen kurkkumätätapaus sattui helmikuussa pitäjän pohjois kulmassa ja levisi kahteen samassa talossa asuvaan henkilöön; 8 yhtäläistä

tapausta ilmestyi maaliskuun lopulla Toisveden kylään, joista 6 samassa talossa; 2 kuoli. Kesäkuulla ilmestyi monta tapausta samaa tautia pitäjän etelä kulmassa, kestäen samassa kylässä lokakuun asti. Kolme kuoli. Yleisesti voi sanoa ett'ei tauti ole ollut kovin ankaraa laatua ja että ainoastaan sellaisia sairaita on kuollut joita ei ole serumilla hoidettu. Eri henkilö asetettiin desinfisioimaan.

Oulun lääni.

Kemi. Kurkkumätä, jota ei ole ollut kunnassa sitte v. 1904, ilmestyi tänne Kemi—Rovaniemen rautatie työväen muassa, yhteensä noin 40 kohtausta, joista 7 lasta kuoli. Syynä sen levenemiseen oli asuntojen ahtaus ja epäsiisteys kun sadottain työväkeä oli asettunut asumaan jo ennestäänkin ahtaisiin suojiin. Serumia käytettiin sekä terapeutisesti että profylaktisesti hyvällä menestyksellä.

Turtola. Kirkonkylän kansakoulun talossa ilmestyi vuoden alussa kurkkumätä, johon yhteensä sairasti 8 lasta, joista 2 kuoli. Koulu suljettiin vähäksi ajaksi. Muualla löytyi kevättalvella pari muuta tapausta.

Difterin har äfven under detta år uppträdt i betydande grad å ett flertal orter, ehuru jämfördt med föregående år både lindrigare och i mindre utsträckning. I de kommuner af Viborgs och Kuopio län där under 1906 sjukdomen härjade epidemiskt har den äfven detta år förekommit, ehuru, såsom af ofvanstående utdrag framgår, i märkbart mindre grad. Så i Muola, Valkjärvi, Säkkijärvi, Antrea i Viborgs län, samt i Karttula, Vesanto, Rautalampi i Kuopio län. Beträffande andra län har sjukdomen i större eller mindre grad uppträdt flerstädes både i Nylands och Åbo samt Tavastehus län, mindre däremot i öfriga län. Anmärkas förtjänar dock att difterin uppträdt bland Kemi—Rovaniemi järnvägsarbetare, gynnad af de ohygieniska förhållanden som varit rådande i deras trånga bostäder.

Tyfus.

Uudenmaan lääni.

Elimäki. 1 tap. kesällä.

Borgå landsförs. 4 fall af tyfus, det första smittadt i Helsingfors; alla vårdade i sjukstugan och hemmen desinficierade.

Mäntsälä. 2 tap.

Nurmijärvi. 3 tap.

Tusby och Sibbo. Under sommaren och senhösten förekommo enstaka fall af tarmtyfus i anslutning till epidemin i Helsingfors. Alla insjuknade hade smit-

tats i Helsingfors och insändes dit för att vårdas, hvarigenom uppkomsten af lokala sjukdomshärdar förebygdes.

Kyrkslätt. Några lätta fall af tyfus observerades under juni och augusti, med all sannolikhet acqvirerade i Helsingfors; fallen sköttes dels hemma, dels å sjukstugan, samt ett i Helsingfors. Behöriga försiktighetsmått vidtogos och vidare spridning förekom ej.

Lohja. 2 tap. kesällä, tartunta Helsingistä ja naapuripitäjästä.

Turun lääni.

Kimito. Inalles 4 fall, af hvilka två gälde sjömän som insjuknat på hemresa från utrikes ort.

Loimaa. Kaikkiaan 7 tapausta kevättalvella Alastarolla.

Eura, Kiukais y. m. Puolikymmentä tapausta eri seuduilla.

Hämeen lääni.

Hollola. Kesä- ja heinäkuussa 3 tap. tyfus'ta.

Sääksmäki. Kesäaikana ilmestyi Valkiakosken kylässä kolme lavantaudin tapausta, mitkä hoidettiin tehtaitten kipukassan sairastuvassa, eikä tauti päässyt leviämään.

Pälkäne. Joulukuussa sattui 3 lavantaudin tapausta.

Orivesi. 8 tap. tyfus abdominalis'ta, joista 1 kuoli.

Viipurin lääni.

Kivennapa. 11 tap. tyfus abd.

Impilahti-Kitelä. Syyskesällä ilmestyi 5 tap. samassa perheessä; naapurit välttivät paikan, joten tartunta ei päässyt leviämään; pari muita tap. muualla.

Mikkelin lääni.

Kerimäki. 8 tap., joista 4 esiintyi samassa kylässä syyskesällä; muut yksityisinä, ainoastaan yksi päättyi kuolemalla.

Kuopion lääni.

Rautalampi. Toukokuun lopussa ilmestyi erääsen taloon pitäjän etelärajan lähellä lavantauti. Talo isoleerattiin ja ankaria varoituksia annettiin heti, niin ettei tauti levinnyt muualle; saastutetussa talossa sairastui kaikki henkilöt kuukauden sisään ja kaksi henkeä kuoli.

Iisalmi. Lavantautia löytyi jo edellisen vuoden lopussa ja jatkui tänä vuonna samalla alueella noin 10 sairastapausta; papiston luettelo, jonka mukaan siihen olisi kuollut kokonaan 26 henkeä on epäilemättä tosioloista poikkeava.

Juuka. 4 tap. tyfus-symtomeilla kesä-, elo- ja lokakuilla.

Nurmes ja Rautavaara. 11 tap. tyfus'ta, joista 7 Nurmeksen vaivaistalolla; kun sen kaivo suljettiin syksyllä loppui tauti.

Kitee. Lokakuulla sairastui 6 henkeä samassa perheessä yksi toisensa perästä lavantautia, jonka alkuperää ei tiedetä.

Vaasan lääni.

Isokyrö. 4 tap. lavantautia, joista 1 kuoli. Tauti ilmestyi kolmessa kohden kaukana toisistaan.

Lapua. Lavantautia sattui 1 tapaus helmikuulla, 2 heinä- ja elokuulla, 5 loka- ja 1 marraskuulla. Mistä nämät saivat alkunsa ei ole saatu selville; ne näyttivät esiintyvän taloissa missä oli tätä tautia sairastettu jo vuosia sitten, ne hoidettiin melkein kaikki sairashuoneella.

Oulun lääni.

Kemi. Lavantautia sairasti kaikkiaan 8 henkilöä kesäkuusta alkaen vuoden loppuun; kolme potilasta hoidettiin Kemin kaupungin kulkutautisairaalassa, kaikki paranivat.

Suomussalmi. Kirkonkylässä liikkui kesällä lavantauti; sairaanhoitajatar lähetettiin joka sai valtiolta palkan.

Sodankylä. 7 tap. lavantautia marraskuusta alkaen, joista 2 kuoli.

I ännu mindre grad än föregående år har tyfus detta år uppträdt i landskommunerna. Sålunda utbredde sig epidemin i Helsingfors lyckligtvis icke i nämnvärd grad till omgifvande trakter, om också ett och annat fall, hvars ursprung stod att söka i Helsingfors, icke kunde undvikas. De sporadiska fall som här och där i andra delar af landet visat sig, hafva icke gifvit upphof till några egentliga epidemier, utan enligt regeln kunnat begränsas.

Influensa.

Turun lääni.

Kokemäki. Joulukuussa oli influensaa hyvin runsaasti pitkin pitäjää ja oli sen yhteydessä usein pahoja keuhkokuumeitä.

Hämeen lääni.

Lammi y. m. Tammi- ja varsinkin helmikuussa esiintyi influensa kulkutaudin muodossa Lammilla, Koskella ja Tuuloksessa, ollen lievempää laatua eikä sitä seurannut niin paljon jälkitauteja kuten monena edellisenä vuotena. Sitä vastoin ne saman taudin tapaukset jotka ilmestyvät vuoden lopussa näyttivät olevan vakavampaa laatua ja rupesi tauti leviämään entistä vielä laajemmalle.

Hollola. Influensaa oli erittäin paljon vuoden ensi-kuukausina.

Tammela. Tammi—maaliskuussa oli 20—30 kohtausta kuukaudessa influensaa.

Korpilahti. Joulukuun pakkasella tuli influensa myöskin Korpilahden pitäjään tuottaen kuoleman monelle vanhalle henkilölle.

Orivesi. 18 influensa tapausta tullut lääkärin tietoon.

Viipurin lääni.

Muola, Valkjärvi. Influensa esiintyi runsaasti tammi-, helmi- ja joulukuussa.

Salkkola. 19 tap. influensaa, joista 8 helmi- ja 6 maaliskuussa.

Hiitola. Influensa liikkui vuoden alussa ja lopussa.

Mikkelin lääni.

Kangasniemi. Joulukuun loppupuolella ilmestyi influensaa joka leveni yleisesti; sanottavampia komplikationeja ei ollut.

Sysmä. Influensa-tapauksia alkuvuodelta ei ollut harvinaisia, vaan väheni kesäksi, syksytalvesta taas ilmaantuakseen tiheämmin.

Mäntyharju. Joulukuussa alkoi tavallista ankarampi influensa epidemia raivota.

Pieksämäki. Tammi- ja helmikuulla levisi influensa yli pitäjän, ollen kuitenkin helppoa.

Rantasalmi. Joulukuussa liikkui influensa epidemiana niin että vuoden vaihteessa suuri osa kunnan asukaita siihen sairastui.

Puumala. Vuoden vaihteessa ja ensimmäisellä neljänneksellä oli influensa aivan yleinen ja usein vaikeakin.

Kuopion lääni.

Karttula, Vesanto. Joulukuulla puhkesi yhtäkkiä influensa ankarana epidemiana Karttulassa ja osittain Vesannollakin, joten saattoi vuoteen omaksi kokonaisia perhekuntia, eniten ahdistellen aikuisia.

Rautalampi. Influensa raivosi täällä jatkuen edelliseltä vuodelta huhtikuuhun asti. Talvella se taas alkoi ja levisi joka taloon ollen tavallista pahanlaatuisempana vaikeine komplikationineen.

Leppävirta. Vuoden lopussa raivosi influensa yleisesti.

Iisalmi. Joulukuussa oli lentsu aivan yleinen, löytyi taloja joissa koko perheen väki siihen sairasti; luonteeltaan oli tauti vaikeamman laatuista.

Kitee. Vuoden lopulla ilmestyi runsaasti influensaa ja keuhkokuumetta.

Vaasan lääni.

Alavus y. m. Influensaa on joka pitäjässä ollut runsaasti varsinkin vuoden alku- ja loppupuolella.

Oulun lääni.

Ylivieska. Joulukuulla raivosi lentsu melkein joka talossa.

Kemi. Influensa oli kevätkuukausina jossakin määrin levinnyt. Joulukuussa ilmestyi se taas yhtäkkiä yli koko kunnan niin yleisesti että löytyi melkeinpä joka perheessä.

Hinkuyskää (Pertussis).

Uudenmaan lääni.

Mäntsälä. Ilmestyi huhtikuussa, lisääntyi kesällä, loppui talvella.

Tusby o. Sibbo. Kikhosta grasserade under första halfåret.

Turun lääni.

Bjärnå, Finby. Kikhostan, hvaraf distriktet nu på femte året besvärats, kan anses under året hafva upphört, då efter i januari och februari anmälda 17 fall, inga vidare inrapporterats.

Nagu. 8 fall anmälda under febr., mars och april.

Loimaa. Marraskuussa piti sulkea kansakoulu hinkuyskän vuoksi.

Kokemäki. Loka- ja marraskuussa noin 10 hinkuyskätapausta.

Hämeen lääni.

Lammi y. m. Lammilla oli tammikuussa 3 ja heinäkuussa 2 pertussistapausta.

Tammela. Hinkuyskä oli etenkin vuoden loppupuolella, jolloin kohtauksia oli 4—10 kuussa.

Viipurin lääni.

Suistamo. Pertussis ilmestyi kevättalvella ja huomattiin tapauksia melkein joka kylässä.

Vaasan lääni.

Vörå, Oravais, Maxmo. Kikhosta uppträdde epidemiskt på hösten i Maxmo kyrkoby och en angränsande by i Vörå; den höll sig begränsad till dessa byar, hvilkas flesta barn angrepos. Den förstnämnda byns folkskola, hvars halfva elevantal samtidigt insjuknade, stängdes och skollokalen desinfekterades.

Lapua. Hinkuyskää oli ympäri pitäjän alusta vuotta syyskuuhun asti, enin heinäkuussa.

Oulun lääni.

Ii. Pertussis epidemia oli laajalti levinnyt ympäri kuntaa jatkuen helmikuun lopusta syyskuuhun saakka ollen paraallaan toukokuussa.

Vatsa- ja suoliston taudit.

Turun lääni.

Eura, Kiukais y. m. Lapamato (Bothryocephalus) on tavallinen taudin synnyttäjä ja on sitä hyvin runsaasti paikkakunnan väestössä. Noin kymmenkunta dysenteriaan sairastunutta tapasi kunnanlääkäri syyspuolella.

Merikarvia. Hyvin yleinen on neurasthenia, osittain johtuen hyvin yleiseen levinneestä bothryocephalus'esta.

Hämeen lääni.

Loppi. Helminthiasis (Bothr. lat.) on harvinainen paikkakunnalla.

Viipurin lääni.

Uusikirkko. Pieni paikallinen punatauti-epidemia liikkui vuoden lopussa kirkonkylässä; kohtausten lukumäärä noin 15; kuolemantapauksia ei ollut. Piirin asukkaat kärsivät yleisesti lapamatoa ja sen vaikuttamia haitallisia seurauksia.

Kirvu. Ruuansulatushäiriöt ovat tavallisimpia, jotka suuressa määrässä ovat Bothriocephalus latus'en aiheuttamia.

Hiitola. 3 tap. dysenteria samassa talossa huhtikuussa.

Impilahti—Kitelä. Bothryocephalus esiintyy runsaasti ja on siitä kehittynyt tavaton matolääkkeiden nauttimis-raivo.

Suojärvi. Bothryocephalus yleinen.

Mikkelin lääni.

Sysmä y. m. Dysenteria huomattiin Sysmän luoteisissa kylissä loka—joulukuulla muutamia tapauksia, joista kuoli 2. Bothryocephalus tavallinen.

Heinävesi. Kesän loppupuolella levisi vaikeanlainen enteriiti yli koko pitäjän.

Jorois. Lapamato hyvin tavallinen.

Rantasalmi. Helminthiasis on aikuisissa ylen tavallinen, noin 50 %.

Puumala. Parasiittimadot aivan yleisiä. Lasten taudeista on rachitis yleinen, riippuva paikkakunnan yleisestä tavasta imettää lapsia aina 2 vuoden vanhaksi ja usein siitäkin yli.

Kerimäki. Bothryocephalus-vaivat yleisimmät paikkakunnalliset taudit.

Kuopion lääni.

Pielavesi, Keitele. Bothryocephalus lat. esiintyy äärettömän runsaasti.

Leppävirta. Bothryocephalus'esta riippuvat vatsataudit hyvin yleiset.

Juuka. Helminthiasis on ylen tavallinen.

Vaasan lääni.

Alavus y. m. Syyspuoleen, jolloin uusi vilja joutui syötäväksi, esiintyi useita suoli- ja vatsalaukkuvaivoja, mitkä suurella olettamuksella johtuivat vuoden leipä-aineesta, jonka seassa monin paikoin oli runsaasti häränjyvää ja rikkaruohojen siemeniä.

Oulun lääni.

Ii. Syyspuolella ilmestyi sangen lukuisasti enteritis tapauksia, jonka syynä kunnanlääkäri arvelee olleen vuoden viljan, ja oli hän monessa tapauksessa tilaisuudessa konstateeraamaan että enteritis oli ollut seurauksena näistä jauhoista valmistetun puuron syömisen perästä.

Ylivieska. Syksyn yhtämittaiset sateet ja siitä johtunut huono syömävilja ovat arvattavasti jossain määrässä aiheuttaneet syksyn tai talven kuluessa runsaan määrän keltatautia, jota enimmäkseen ovat sairastaneet lapset.

Ylitornio y. m. Lapamadon aiheuttamia vatsa- ja suolitauteja hyvin tavallisia.

Hyrynsalmi y. m. Bothriocephalus hyvin yleinen; Suomussalmen lasten parantolassa tutkittiin 50 lasta, ja huomattiin 37:ssä tämän madon munia; lapset ovat kootut ympäri Suomussalmen pitäjää köyhimmistä ja kurjimmista perheistä silmälläpitäen heikoimmat lapset; niiden ikä vaihtelee 2—14 vuoteen.

Sodankylä. Bothriocephalus aivan yleinen.

Meningitis cerebrospin. epid.

Turun lääni.

Eura, Kiukais y. m. Panelian kylässä Kiukaisten kappelia liikkui tauti joulun tienoilla ja oli kunnanlääkäri tilaisuudessa näkemään yhden taudin tapauksen.

Hämeen lääni.

Orivesi. 2 meningitis epid. tapausta, molemmat päättyivät kuolemalla.

Kuopion lääni.

Pielavesi – Keitele. Pari mening. cerebro-spin. epidem.-tapausta sattui tammikuulla molemmissa kunnissa.

Karttula, Vesanto. 7 tap. Karttulassa ja 2 Vesannolla, useimmat loppuneet kuolemalla.

Vaasan lääni.

Laihia. Keväällä kuoli täysikäinen mieshenkilö epideemiseen aivokolvotulehdukseen Kumarlan kylässä, ja Rudon kylässä oli samallainen kohtaus 2 viikkoa myöhemmin joka myöskin vei kuolemaan.

Ilmajoki. 2 tap. epideemistä aivokuumetta, molemmat päättyneet kuolemalla.

Allmän hälsovård.

Nylands län.

Elimäki. Terveysvaliokunnan ehdotuksesta otti kunnallislautakunta palvelukseen erityisen katsastusmiehen, joka lääkärin ohjeitten mukaan avustaa tarttuvien tautien vastustamisessa ja valvoo tartuntapuhdistuksen. Tietoja tautien tuntumerkeistä annettiin Duodecim seuran julkaisemien kirjasten kautta, joita viinaverorahoilla on hankittu.

Mäntsälä. Kuin usein esiintyi verenheikkoutta koululapsissa riippuen nähtävästi epäsäännöllisistä ja harvoista aterioista pitkien koulumatkojen takia,

ehdotettiin opettajille että he pakottaisivat lapsia tuomaan ruokaa mukanaan ja syömään aamiaista koulussa välitunnissa. Huomattavassa määrässä on rahvas ruvennut käyttämään tuoretta lihaa ja amerikkalaista läskiä, jota viimemainittua raakanakin syödään.

Nurmijärvi. Kunta on ottanut palvelukseen sairaanhoitajattaren, mikä päätös suureksi osaksi riippui siitä että piirilääkäri kuntakokouksessa mitä lämpimimmin puolsi ehdotusta; sairastuvan perustaminen saavutti niin vähän kannatusta että sen täytyi tällä kerralla raueta.

Tusby och Sibbo. Med anledning af spridda tyfusfall höllos i hvardera socknarna extra sammanträden med resp. hälsovårdsnämnder, hvarvid deras medlemmar undervisades om sjukdomens art och sätt att sprida sig, hvarjämte anställdes extra syner å brunnar och afträden i alla byar.

Åbo län.

Nagu. Motarbetandet af smittosamma sjukdomar har icke af kommunalnämden bedrifvits med tillräcklig energi. Ett af en komité uppgjordt förslag till hälsovårdsreglemente för Nagu har af kommunalstämman icke antagits.

Loimaa. Yritettiin uusia, ajanmukaisia terveydenhoitosääntöjä hommata, mutta meni hyvä hankke hukkaan, kun ei saatu mistään malliksi kelpaavia, ajan tasalla olevia, eikä pitäjän omat voimat kyenneet aivan uusia luomaan.

Punkalaidun. Terveyshoitolautakunta, jossa lääkäri on puheenjohtaja, kokoontui kaksi kertaa vuoden kuluessa; ensikerta, toukokuun alussa, päätettiin sulkea Länsipään kansakoulu tuhkarokon ja kurkkumädän vastustamiseksi; toisessa kokouksessa oli kysymys itsenäisen apteekin hankkimisesta paikkakunnalle, josta tehtiin esitys kuntakokoukselle ja tämä otti asian toteuttamiseksi.

Tyrvää. Kunnan viinarahoista myönnettiin kunnanlääkärin alotteesta 600 mk kiertävän sairaanhoitajattaren palkkaamiseksi, 1909 v. alusta.

Kokemäki. Kuolleista on 21, eli 15 %, kuollut alle vuoden vanhoina. Useassa tapauksessa on puutteellinen hoito ja virheellinen ruokinta ollut syynä tähän, sillä niin järjettömästi ruokitaan varsinkin sellaisia lapsia jotka eivät, syystä tai toisesta saa rintaa.

Eura, Kiukais y. m. Terveydenhoitosäännöillä ei näytä olevan mitään merkitystä terveydenhoidon edistämiseen nähden. Räikeästi niitä vastaan on rikottu erittäinkin tarttuvain tautien liikkuessa, kun suuri joukko ihmisiä ei vielä usko koko tautien tarttuvaisuuta. Kuitenkin on e. m. hautausten pito tarttuviin tauteihin kuolleiden jälkeen, vaikka useinkin uhkauksilla ja varotuksilla, saatu estetyksi. Köyliössä on diakonissa toimien kiertävänä sairaanhoitajattarena ja sangen tarpeellinen sairaanhoidon neuvojana ja jakajana; sairaanhoito on nykyään nopealla kehittymisasteella; lääkärin käyttäminen on

viitenä viime vuonna lisääntynyt kahdenkertaiseksi ja on myöskin alettu oivaltaa sairashoidon, ruokajärjestyksen, y. m.

Hämeenkyrö. Kunnan terveydenhoitosäännöt vastaisivat kyllä tarkoitustaan jos niitä vähänkin koetettaisiin seurata, mutta kansa yleensä ei niihin pane mitään arvoa, eikä varsinkaan siinä suhteessa mikä koskee tarttuvia tauteja; rikkoumuksia niitä vastaan tapahtuu aivan yleensä mutta kanteita ei ole nostettu.

Hämeen lääni.

Tammela. Lavantautiepidemian tähden Helsingissä syyskesässä toimitettiin Forssan tehdasseudussa yleinen tarkastus, rakennusten väliset ojat kaivettiin, lantaruumat tyhjennettiin ja tunkiot hävitettiin eikä huomattu todellista lavantauti kohtausta.

Akaa. Kesän kuluessa pitivät terveyshoidon valvojat tavallista huolellisemman pihojen ja kaivojen tarkastuksen ja aiheutui tästä lukuisia muistutuksia asianomaisille. Samoin tarkastettiin ruokatavaramyymälät ja Toijalassa olevan teurastajan teurastushuone, jossa paikassa vakavampia epäkohtia huomattiin, vaan jotka kuitenkin vastaansanomatta muistutusten mukaan korjattiin. Kunnanlääkäri arvelee että juuri teurastuslaitosten suhteen on maaseudulla paljon huomattamista, sillä maaseudulla löytyy monin paikoin teurastajia jotka vuoden kuluessa ilman mitään kontrollia teurastavat suuret määrät eläimiä kaupunkeihin lihat lähettäen ja joiden teurastamoissa olot ovat mitä kurjimmat.

Sääksmäki. Vuosittain valitaan joka kylässä kaksi katsantomiestä, joitten vähintäin kahdesti vuodessa tulee tarkastaa pihoja, ulkohuoneita, kaivoja. Valkiakosken kylässä löytyy terveydenhoitolautakunta, johon kuuluu viisi jäsentä sekä lääkäri puheenjohtajana.

Kangasala. Kahden naapurin välillä syntyi oikeusjuttu syystä että toinen oli rakentanut ulkohuoneensa lähemmäksi kun terveyssääntö määrää. Tämä juttu aiheutti kuntakokouksen asettamaan komitean — johon myös kunnanlääkäri kuuluu — tarkastamaan terveyshoitosäännöt, mitä muutoksia liian tiheän asutuksen välttämiseksi kirkonkylässä voitaisiin tehdä, sillä välimatkat 5 mtr naapurinrajasta ja 10 mtr asun- ja ulkohuoneiden väliä ovat käytönnössä huomattu vaikeiksi toteuttaa. Kunnan viranomaiset ovat yleensä olleet hyvin valppaita toimimaan kulkutaudin ilmaantuessa ja on aina heti toimitettu perinpohjainen puhdistus taudin alkupesässä, joten tauti ei ole päässyt levenemään.

Viipurin lääni.

Viipurin maalaiskunta. Valtuuskunta joka nytemmin toimii Viipurin maalaiskunnassa on arvaten viime vuonna laatinut uudet ohjesäännöt kunnalle,

koska kuuleman mukaan sellainen on jätetty kuvernöörin vahvistettavaksi; mitään ilmoitusta sellaisen asian käsittelystä kunnassa ei ole kunnanlääkärille tehty.

Koivisto. Jo 1905 nostettiin kunnankokouksessa kysymys terveyspoliisien asettamisesta piiriin; kysymys ei kuitenkaan antanut aihetta mihinkään toimenpiteisiin kunnan puolesta, eikä asia sen jälkeen ole otettu keskusteltavaksi. Siis olisi tässäkin suhteessa yleinen laki ehkä kansan eduskunnan kautta aikaan saatava.

Ruokolahti. Viime vuosikertomuksessa mainittu, likaisuudestaan kuuluisa Kolikkoinmäen kylä on oston kautta joutunut O. Y. Tornatorille, ja on siellä vuoden kuluessa pidetty useampia terveydenhoito-tarkasteluja, koskeva kartanoitten ja pihain puhtaanapitoa, joiden tuloksena voi mainita että makkilaitoksia ja sikolätteitä on hävitetty eli siirretty ja kaivoja suljettu.

Mikkelin lääni.

Kangasniemi. Terveydenhoitosääntöjä ei seuraa kukaan, ei tarttuvienkaan tautien ilmestyessä. Mitä pitävät tuollaisista säännöistä terveydenhoidossa aivan perehtymättömät talonpojat, kun ei kukaan sellaisissa asioissa kannetta nosta, eikä kunnanlääkärillä ole mitään persoonallista valtaa, ei edes ääniöikeutta kunnallislautakunnan kokouksissa. Kysymys nostettiin josko nykyisestä käräjähuoneustosta voisi tehdä sairaalan; asian harkittavaksi valittiin toimikunta, johonka myöskin kunnanlääkäri kuului; toimikunta katsoi sen sopimattomaksi.

Rantasalmi. Kunnassa löytyy painetut ja kyläkuntiin levitetyt terveydenhoitosäännöt jotka kyllä vastaisivat tarkoitustaan jos niitä yleisemmin seurattaisiin. Niiden valvonta on ollut leväperäinen eikä ole kannetta niiden rikkomisesta nostettu.

Kuopion lääni.

Pielavesi, Keitele. Molemmissa kunnissa on erityiset kuvernöörin vahvistamat terveydenhoitosäännöt, joihin on otettu myöskin erikoisia pykäliä paikallisen tarpeen tyydyttämiseksi, kuin vieläkin uhkasakkojen suuruudet kutakin pykälää vastaan rikkomisesta. Näitä sääntöjä ei ole kuitenkaan yleisemmin levitetty ja jotenkin harva tietää edes niitten olemassa olostakaan saatikka sitten sisällöstä. Kukin elää, toimii, rakentaa asuntonsa ynnä sikalättinsä ja makkinsa oman päänsä mukaan välittämättä vähääkään terveydenhoitosäännön määräyksistä. Aivan varma on ettei kansa pitkiin aikoihin tule siihen määrään sivistyneeksi että se alkaisi ilman mitään ulkonaista pakkoa, ymmärtäen oman etunsa, työskennellä sillä tarmolla kuin suotava olisi yleisen terveyden-

hoidon edistämiseksi. Ainakin nykyisissä oloissa muodostuvat yleisen terveydenhoitosäännön määräyksiä irvikuviksi kun ei ole ketään joka viran puolesta valvoisi maalaiskunnissa niitten noudattamista.

Rautalampi. Terveyslautakuntaa ei löydy. Kulkutautien ilmestyessä ilmoitetaan nimismiehelle tai lautakunnan esimiehelle, joka hakee kuvernööriltä määräyksen piirilääkärille käydä saastutetussa paikassa. Koska ilmoittajat tavallisesti ovat terveyshoitoon aivan perehtymättömiä syntyy usein erehdyksiä, niin että piirilääkäriä usein aivan tarpeettomasti määrätään matkustamaan, varsinkin kun se käsitys on juurtunut täällä että piirilääkärin on hoidettava joka ainoaa kulkutautiin sairastunutta. Terveysopillisista neuvoista kulkutautien leviämisen ehkäisemiseksi ei kukaan, paitsi ehkä jotkut kansakoulunopettajat, huoli vähääkään. Tästä myös riippuu että kulkutaudin ilmestyttyä, sitä ei voi millään tavalla rajoittaa, vaan kulkee se talosta taloon ja paikasta paikkaan siksi kun vähitellen sammuu. Kun uusi polvi, joka ei vielä ole immuniseerattu, on kasvanut ylös, tekee se uudestaan tuhomatkansa.

Iisalmi. Miten täällä terveyshoitosäännöt noudatetaan käy ilmi siitä että eräässä kylässä, missä tulirokkoa oli monessa talossa, pantiin annettuja määräyksiä vastaan toimeen hautajaisia, työväen kokouksia ja iltamia, koetettiin sanalla sanoen kaikella tarmolla saada tauti leviämään — tietysti hyvällä menestyksellä. Yleinen syyttäjä ryhtyi asiaan, juttu ei ole vielä lopullisesti oikeudessa käsitelty.

Juuka. Terveydenhoitosäännöt levitettiin kaikkialle missä tarttuvia tauteja liikkui ja lienevät ne jonkun verran vaikuttaneet siihen ettei e. m. tulirokko kovin kulkutaudiksi päässyt leviämään, ehkä vielä puhtauteen ja rakennustapaan kirkonkylässä ja muissa suuremmissa kylissä; salommalla on niitten vaikutus ollut jotenkin vähäinen. Sangen sateisen syyskesän seurauksena oli runsaammin härkäjyviä, mistä syystä kunnanlääkäri kuulutti kirkossa ja sanomalehdissä varoituksen.

Ilomantsi. Kunnallislautakunnan toimesta tilattiin 50 vuosikertaa Terveydenhoitolehteä jaettavaksi kylien piirimiehille ja kansakouluille.

Vasa län.

Malaks, Petalaks. Malaks kommun saknar fortfarande behörigen fastställd hälsovårdsstadga, hvilken dock vore särdeles af behofvet påkallad; i Petalaks finnes sådan ehuru den knappt efterlefves. Petalaks saknar allt ännu barnmorska.

Isokyrö. Asunnot ovat hyvin rakennetut ja puhtaat, joten ne tekevät miellyttävän vaikutuksen katsojaan. Mäkitupalaisenkin asunto on siisti, lattiat puhtaat ja usein matoilla peitetyt. Tavaksi on tullut palstottaa talot yhä

pienempiin osiin, niin että joka palstatila juuri kykenee perheen elättämään, mutta ei salli palvelusväkeä pidettäväksi.

Ilmajoki, Seinäjoki. Joka kouluun on saatu erityiset pesu-laitteet, ja koulu-huoneustojen puhdistaminen on annettu urakalle, joten oppilaat ovat siitä päässeet sekä huoneustot toivottavasti tulevat paremmin puhdistetuiksi sekä tartunta vaara oppilaisiin nähden jossain määrin vältetyksi.

Vörå, Oravais, Maxmo. Behörigen fastställda hälsovårdsförordningar finnas icke, ehuru sådana vore af behofvet påkallade isynnerhet i Vörå med sina stora och tätt bebygda byar, inom hvilka olägenheterna af en så starkt sammanträngd bosättning göra sig gällande.

Oulun lääni.

Ylivieska. On myönnettävä ettei terveydenhoitosäännöt läheskään ole vastanneet tarkoitustaan terveydenhoitoviranomaisiin nähden puhtauden parantamiseksi ja tarttuvien tautien estämiseksi. Terveydenhoitolautakunnan jäsenillä ei ole alkeellisimpia tietoja terveydenhoidosta; sen jäsenet valitaan tosin säännöllisesti toimiinsa, mutta tuntuu siltä kuin tointa pidettäisiin jonkunlaisena kunniavirkana, joka ei velvoita minkäänlaisiin toimenpiteisiin. Kun ottaa huomioon että lautakunnan jäsenet ovat samalla kehitysasteella kuin muu yleisö e. m. tautien tarttuvaisuuteen nähden, ei voitane odottaakaan suurempaa toimeliasuutta heidän puoleltaan.

Fattigvård. Sjukvård.

Turun lääni.

Huittinen. Vaivaistalo löytyy ja sen yhteydessä 8 koppia parantumattomia mielisairaita varten. Mielisairaiden säilyttäminen vaivaistalon yhteydessä on kuitenkin epätyydyttävä tapa, vaan olisi pyrittävä saamaan toimeen piirimielisairaaloita, joista Harjavallassa oleva on esimerkiksi kelpaava sekä kustannusten että hoidon puolesta.

Eura, Kiukais y. m. Useat vaivaisapua nauttivat asuvat kunnan omistamissa mökeissä pitäen itse huolta itsestään. Nämä mökit ovat ylimalkaan surkeassa kunnossa eivätkä ulkoa eikä sisältä ihmisasuntojen näköisiä, seinät luhistumaisillaan, ikkunat ilman ruutuja, monissa ei lattiastakaan paljoa tietoa. Näihin on sullottu johonkin kolmetoistakin henkilöä, vähämielisiä, keuhkotautisia, koululaisia, y. m. yhteen vähäiseen mökkipahaseen ja ovat ne useinkin surkeita taudin pesiä. Asuntojen alalla vallitsee köyhäinhoidon suurimmat epäkohdat.

Hämeenkyrö. Kyröskosken tehtaalla on sairastupa 5 vuoteella ja kurssin suorittanut sairaanhoitajatar. Kunnalla on vaivaistalo, jossa on eri osasto sairaita varten ja eri sairaanhoitajatar sekä eri osasto mielisairaita varten.

Hämeen lääni.

Lammi y. m. Vuoden alussa päätti Lammin kunnallislautakunta siksi vuodeksi kustantaa kunnan kaikille piirimiehille Terveydenhoito-lehden. Syyskuun alusta on diakonissa toiminut Lammin kunnalla.

Loppi. Jo edellisen vuoden lopussa valmistui sairastupa, jota kuntalaiset yhä uutterammin ovat alkaneet hyväkseen käyttää.

Hausjärvi. Kesällä olleen kolerapelon tähden oli Lääkintöhallitus vuokrannut erään huvilan Riihimäen aseman läheisyydessä väliaikaiseksi sairaalaksi, jota kuitenkin ei tarvinnut käyttää.

Tammela. Forssassa löytyy Forssan yhtiön sairaala, jossa on 12 sijaa, ja hoitaa sairaita yhtiön oma lääkäri; kunnan sairalassa, myöskin Forssassa, löytyy 10 tilaa kunnanlääkärin hoitamaa. Tammelan vaivaistalo on noin 7 kmtr päässä Forssasta ja on siellä sairaita varten 3 isompaa huonetta, joissa on 15 sänkyä, ja päärakennuksessa 6 koppia rauhallisempia mielisairaita varten, sekä noin 200 metrin päässä eri rakennus, ja siinä 8 kammiota raivoisampia houruja varten, joita hoitaa lapseton pariskunta.

Sääksmäki. O. Y. Valkiakosken tehtaitten sairas- ja apukassalla on kulkutauteja varten vuokrattu huoneusto, jossa on kuusi vuodetta. Kysymys on nostettu kiertävän sairaanhoitajattaren hankkimisesta Valkiakosken kylään.

Viipurin lääni.

Viipurin maalaiskunta. Koska entistä enemmän on liikkunut sekä tulirokkoa että kurkkumätää rakennutti kunta uuden sairasosaston entiselle tontille. Tämä, säästäväisyyden takia epäonnistunut, syksyllä valmistunut huoneusto käsittää eteisen, kyökin ja kaksi salia sairaita varten, josta toisesta jälkeenpäin on erotettu osa sairaanhoitajan asunnoksi. Uuteen huoneustoon on sijoitettu 11 vuodetta ja hoidetaan siinä etupäässä tulirokkoset, hätätilassa lavantautisetkin. Entinen huoneusto, sali, hoitajan huone, kyökki, on varattu kurkkumätäisille; siinä on 6 vuodetta; kylpyhuonetta ei ole koko laitoksessa, vesijohdosta puhumatta.

Mikkelin lääni.

Kerimäki. Kulkutautien levenemisen estäminen paikkakunnalla, missä ei yleensä vielä uskota tautien tarttuvaisuuteen, kohtaa suuria vaikeuksia.

Kuopion lääni.

Pielavesi, Keitele. Pielavedellä on sairastupa 11 vuoteella ja erikoinen epidemia-osasto 6:lla vuoteella, johon otetaan eri satunnainen hoitaja kun siellä on hoidettavia. Kunnassa on vaivaistalo ja sen yhteydessä mielisairasosasto, joka kumminkin on mitä kurjimmassa kunnossa.

Juuka. Sairastupaa ei ole; köyhäintalossa on mielisairasosasto, jossa 5—7 heikkojärkisiä ja 4—5 raivoisia hoidetaan, kaikki paikat täynnä. Mielisairasten luku on lisääntynyt ja todenmukaista on että se yhä kasvaa.

Ilomantsi. Mielisairaitten hoitoa varten rakennettiin kunnan vaivaistalolle mielisairaiden osasto, sisältävä 5 koppia ja kylpyhuoneen.

Vaasan lääni.

Ylistaro. Mielenvikaisia varten on vuoden kuluessa rakennettu sairaalan tontille rakennus, jossa on koppeja 8:lle mielenvikaiselle. On siis mielisairaiden hoidossa, joka ennen oli surkean huonoa, päästy vähän siedettävimpiin oloihin.

Oulun lääni.

Ii. Kirkonkylässä pidettiin iltama, jonka tulot käytetään köyhien sairaitten varustamiseksi makuu- ja alusvaatteilla. Kuntakokouksessa on herätetty kysymys sairaalan perustamisesta kuntaan.

Följande kommunala sjukhus på landsorten erhöllo under 1907 statsanslag till nedanangifvet belopp:

I Nylands län:

Sjukstugan i Vichtis	950	mk.
» i Orimattila	1,200	»
» i Elimäki	750	»
» i Kyrkslätt	750	»
» i Borgå landsförs.	900	»

I Åbo och Björneborgs län:

Sjukstugan i Ikalis	750	mk.
» i Loimijoki och Alastaro	900	»
» i Hvittis	750	»
Komm. sinnessjukhuset i Harjavalta	4,800	»

I Tavastehus län:

Sjukstugan i Kuhmois och Padasjoki	750	mk.
» i Ruovesi	900	»
» i Tammela	750	»
» i Orivesi	750	»
» i Loppis	750	»

I Viborgs län:

Sjukstugan i Nykyrka	975	mk.

I S:t Michels län:

Sjukstugan i Jokkas	750	mk.
» i Heinävesi	500	»
» i Jorois	750	»
» i Puumala (öppnad i juli)	900	»

I Kuopio län.

Sjukstugan i Pielisjärvi	750	mk.
» i Ilomants	750	»
» i Pielavesi	825	»
» i Rautalampi	750	»

I Vasa län:

Sjukstugan i Virdois	750	mk.
» i Viitasaari	750	»
» i Lappo	1,050	»
» i Keuruu	750	»
» i Saarijärvi	750	»
» i Ylistaro	750	»

I Uleåborgs län:

Sjukstugan i Kuusamo (öppnad i aug. 1907) .	1,500 mk.
» i Kuolajärvi	1,500 »
» i Ylivieska (öppnad i slutet af året)	1,000 »

Följande kommunala eller enskilda sjukhus i landets städer m. m. hafva under 1907 åtnjutit statsanslag till nedan angifvet belopp:

I Nylands län:

Professor O. I. Engströms i Helsingfors . . .	30,000 mk.
» A. af Forselles i d:o . . .	13,600 »
Doktorn, friherre K. Stjernvalls (Kammio) i Helsingfors	10,500 »
Borgå sjukhem	2,500 »
Sjukhuset i Ekenäs.	3,000 »
» i Hangö	5,000 »
Sanatorium för skrofulösa barn (Högsand) . .	4,500 »
Föreningens för vård af fallandesjuka hem i Kervo.	6,000 »

I Åbo län:

Sjukhuset i Mariehamn	2,000 mk.
» i Nystad	1,000 »
» i Raumo	2,400 »

I Viborgs län:

Med. lic. J. Gröhns sjukhus i Kouvola . . .	975 mk.
Sjukhuset i Kexholm	2,500 »
» i Villmanstrand	3,000 »
» i Fredrikshamn	2,200 »

I S:t Michels län:

Takaharju sanatorium för lungsiktiga . . .	38,400 mk.
Sjukhuset i Heinola	3,000 »

I Kuopio län:

Langettavatautisten hoitoyhdistys i Kuopio . 6,000 mk.

Följande barnförlossningsanstalter åtnjöto under 1907 statsanslag till nedan angifvet belopp:

I	Borgå	5,000 mk.
»	Hangö	3,000 »
»	Lovisa	2,000 »
»	Åbo	16,000 »
»	Tavastehus	3,187 »
»	Tammerfors	3,000 »
»	Lahtis	3,000 »
»	Viborg	4,000 »
»	Sordavala	4,500 »
»	Kexholm	1,600 »
»	Kouvola	3,000 »
»	S:t Michel	2,660 »
»	Heinola	3,000 »
»	Kuopio	4,500 »
»	Joensuu	3,040 »
»	Nurmes	2,920 »
»	Vasa	3,600 »
»	Jyväskylä	4,500 »
»	Jakobstad	3,000 »
»	Uleåborg	3,500 »
»	Kajana	2,770 »
»	Torneå	2,820 »
»	Rovaniemi	3,200 »

II. Skyddskoppympningen.

Enligt till Medicinalstyrelsen från landets provinciallläkare och föreståndaren för vaccindepoten i Helsingfors insända berättelser för år 1907 undergingo sammanlagt 73,871 personer skyddskoppympningen. Af detta antal hafva 71,481 blifvit ympade med framgång och 1,297 utan tillfredsställande påföljd; för de återstående 1,093, hvilka icke undergått föreskrifven granskning, är ympningsresultatet obekant. — De med fullständig påföljd ympade utgöra sålunda 96,76 procent, de med ofullständig påföljd 1,76 procent och de från granskningen frånvarande 1,48 procent af hela antalet vaccinerade.

Antalet under året vaccinerade öfverstiger fjolårets med 2,276 personer. År 1906 företedde 91,05 procent af de ympade fullständigt och 6,52 procent ofullständigt resultat, medan 2,43 procent voro från granskningen frånvarande. Ympningsresultatet år 1907, jemfördt med det under föregående år, utvisar sålunda en ökning i antalet af de med fullständig framgång vaccinerade med 5,71 procent en minskning af de ofullständigt ympades antal med 4,76 procent och af de frånvarandes antal med 0,95 procent. Resultatet af årets skyddskoppympning är sålunda bättre än föregående år.

Resultatet af vaccinympningen framgår ur Tab. 1.

Denna tabell utvisar att af hela antalet ympade:

88,35 procent innehaft en ålder under 2 år
11,47 » » » » emellan 2—10 »
0,18 » » » » öfver 10 »

Förhållandet emellan antalet ympade och ympningens resultat inom hvarje af de särskilda åldersgrupperna belyser nedanstående sammanställning:

	Antal ympade.	Med fullständig framgång.	Med ofullständig framgång.	Frånvarande från granskning.
Under 2 år . . .	65,264	97,16 %	1,37 %	1,47 %
Emellan 2—10 år	8,470	93,90 »	4,55 »	1,55 »
Öfver 10 år. . .	137	85,40 »	10,95 »	3,65 »

Vaccinationsresultatet hos de ympade visar som vanligt ganska betydande olikheter inom provincialläkaredistrikten i de särskilda länen. Under detta redogörelseår, hafva de bästa resultat uppnåtts i Tavastehus, Nylands och Vasa län, i Viborgs län har vaccinationen utfallit sämst.

	Fullständig framgång.	Ofullständig framgång.	Frånvarande från granskning.
Nylands	6,546 = 98,1 %	27 = 0,4 %	101 = 1,5 %
Åbo och Björneborgs	11,397 = 97,7 »	154 = 1,3 »	117 = 1,0 »
Tavastehus	8,730 = 98,7 »	89 = 1,0 »	29 = 0,3 »
Viborgs	12,618 = 93,9 »	404 = 3,0 »	420 = 3,1 »
S:t Michels	4,733 = 97,0 »	67 = 1,4 »	77 = 1,6 »
Kuopio	8,794 = 96,1 »	191 = 2,1 »	169 = 1,8 »
Vasa	11,009 = 98,4 »	106 = 0,9 »	77 = 0,7 »
Uleåborgs	7,654 = 95,5 »	259 = 3,2 »	103 = 1,3 »
	71,481 = 96,8 %	1,297 = 1,8 %	1,093 = 1,4 %

Bland de vaccinerade uppgifvas 193 eller 0,26 % af totalantalet hafva blifvit 3 år å rad vaccinerade utan påföljd och till följd häraf affördа ur journalerna såsom icke emottagliga för vaccination.

Antalet utsatta ympstygn på barn inom provincialläkaredistriktens och städernas samlingsställen utgjorde 441,276 och de resulterande koppornas 428,090 eller 97,8 procent af de utsatta ympstygnen.

Vid vaccindepoten i Helsingfors, den enda som numera af staten underhålles, hafva 1,127 barn undergått vaccination, af hvilka 1,105, motsvarande 98,05 procent blifvit ympade med fullständig och 9 utgörande 0,8 procent med ofullständig framgång och 13 eller 1,15 procent varit från granskningen frånvarande.

De utslagna vaccinkoppornas antal hos de vid depoten vaccinerade barnen uppgick till 6,617 af 6,675 utsatta ympstygn eller till 99,1 procent af de senare.

Under året hafva 60 barnmorske-elever följt med ympningarna vid depoten och öfvat sig i koppympning. Dessa hafva vaccinerat 1,019 barn, sålunda enhvar i medeltal 16,98 barn. Efter verkställda öfningar i journalföring och undergånget förhör hafva 46 elever erhållit betyg öfver kunnighet i vaccineringskonsten.

Såsom ympämne har användts endast kalfvaccin, till största delen beredd vid statens vaccinberedningsanstalt i Helsingfors. Öfverhufvudtaget har verkan af den använda vaccinen varit god. De mindre gynnsamma resultaten inom några distrikt bero sannolikt hufvudsakligast på, att lymfan före dess användning ej på lämpligt sätt förvarats.

Inalles undergingo 10 personer under året förnyad vaccination.

För öfvervakande af skyddskoppympningen hafva inspektionsresor af provincialläkarene blifvit författningsenligt verkställda.

Följande utdrag ur provincialläkarenes årsberättelser belysa närmare vaccinationsförhållandena inom de olika delarne af landet under redogörelseåret:

Uudenmaan lääni. *Helsingin piiri.* Rokottajat toimivat puhtaasti ja taitavasti. Sipoon Martinkylässä oli alkanut ilmetä tuhkuria, jonka takia kehotin siirtämään rokotuksen niillä seuduilla myöhempään. (Konr. Reijo-Vaara).

Lovisa distrikt. Presterskapets lemnade förteckningar hafva äfven detta år delvis visat sig ofullständiga och oriktiga; så har vaccinatrisen i Artsjö upptagit 17 barn, hvilka ej funnits i presterskapets förteckning. Från Jaala är anmärkningsvärdt att 16 barn öfver 10 år varit frånvarande från ympningen och har bref afgått till vederbörande med påminnelse i saken. (T. Calonius).

Ekenäs distrikt. Vaccinationen måste öfverhufvud betecknas såsom väl utfallen, utom i städerna, der ett alltför stort antal barn dels utan uppgifven orsak, dels förebärande sjukdom uteblifvit. Sundhetsnämnderna hafva blifvit uppmärksamgjorda härpå. Vid granskningstillfällena i regel hvarje ympsnitt väl utslaget. (Reinh. Fabritius).

Lohjan piiri. Kirkkonummella ovat yhä edelleen onnistuneet huonommin kuin missään muussa piirin kunnista jota paitsi sekä rokotuksista ja mitä pahemmin tarkastuksista useampia lapsia ovat olleet poissa.

Pyhäjärvellä istutukset kyllä antoivat paremman tuloksen kuin edellisenä vuonna — kumminkin ei loistavan — mutta rokonpanosta oli paljon lapsia poissa. (K. F. Walle).

Turun lääni. *Turun piiri.* Kosken, Sauvon, Kuusiston ja Kakskerran kunnissa saavutettu parhaat tulokset, sillä kaikkiin rokotettuihin on istutus onnistunut täydellisesti eikä kukaan ole ollut poissa tarkastuksesta eikä rokotuksesta. Yläneen, Oripään, Kaarinan, Nousiaisten, Piikkiön, Paraisten, Raision ja Vahdon on myös rokonistutus onnistunut täydellisesti, mutta näissä kunnissa on hyvin suuri määrä rokotusvelvollisia ollut poissa rokotuksesta. Paimion ja Naantalin pitäjässä taas on samaten kun edellisenä vuonna, saatu huonoimmat tulokset. (Johan Martola).

Rimito distrikt. Det slutliga resultatet af årets vaccination kan betecknas såsom afgjordt bättre än under föregående år. I Nagu förekommer det egendomliga förhållandet att ett så stort antal som 23 barn vaccinerats 3 år å rad, möjligen såsom en följd af tidigare felaktigt utöfvad teknik. (A. A. Branders).

Godby distrikt. Vaccinationen gaf således öfverhufvud ett godt resultat. I Saltvik kommun funnos 16 öfver 10 år gamla personer, som antagligen voro ovaccinerade, men voro de alla såsom sjömän utomlands. (Henr. Holmström, t. f. provincialläkare).

Uudenkaupungin piiri. Rokotus on kaikissa kunnissa hyvin menestynyt. (G. I. Rothström).

Porin piiri. Rokotustyö suoritettiin viime kuluneella vuodella erinomaisen hyvällä menestyksellä. Pistojen luku oli nimittäin 13,990 ja puhjenneiden rupulien luku 13,856.

Näin ollen on vaillinaisesti rokotetuksi jääneiden luku mitättömän pieni, nimittäin 19. Tarkastuksista ei jäänyt ainoatakaan rokotettua pois. (Hj. Nordling).

Salon piiri. Rokotus onnistui kaikkialla hyvästi ja toimitettiin hyvässä järjestyksessä. (E. J. Warén).

Huittisten piiri. Rokottajat ovat yleensä toimittaneet tehtävänsä kunnollisesti, niin ett'ei mitään tärkeämpiä muistutuksia ole annettu. Vampulan ja Alastaron kunnissa on tänäkin vuonna rokotuksesta poisjääneiden luku, vaikka pienempi kuin vuonna 1906, etenkin Vampulan kunnassa vielä suuri, huolimatta entisten vuosien muistutuksista, josta syystä katson tarpeelliseksi ilmoittaa kuvernöörille asiasta. (C. Mechelin).

Tyrvään piiri. Rokkoainetta on otettu yksinomaan Helsingin eläinrokkovalmistuslaitoksesta ja on se ollut erittäin tehokasta, niin että rokotuksen tulos on ollut parempi kuin mitä milloinkaan olen huomanut. Tyrväällä, Kiikassa, Mouhijärvellä ja Suoniemellä nousi joka ainoa, Lavialla, Karkussa ja Suodenniemellä puuttui kaikkien tarkastettujen koko rokkomäärästä ainoastaan 1, 2 ja 5 rokkoa. (Otto Meurman).

Ikalisten piiri. Rokotuksen tulos on pidettävä joksenkin tyydyttävänä, sillä rokotuksesta pois jääneitten luku oli pienempi ja täydellisellä menestyksellä rokotettujen luku suurempi kuin 3 edellisenä vuotena. Parhaat tulokset saavutettiin Jämijärven ja Honkajoen kunnissa joissa miltei jok'ainoa pistos kehittyi täydellisesti. Viime rokotuskertomuksen annettua ovat kunnallislautakunnat Karviassa, Kankaanpäässä ja Ikalisissa saaneet läänin kuvernööriltä varoituksen syystä että he suuressa määrässä, muistutuksistani huolimatta, olivat laiminlöyneet velvollisuuttansa rokotuksen suhteen. (Alarik Achrén).

Hämeen lääni. *Hämeenlinnan piiri.* Rokotuksen tulokset ovat hyvät, paremmat kuin mennä vuonna, jos kohtakin ei täysin ihanteellisia. Täydellisesti onnistuneitten rokotusten prosenttiluku on 99,64, ollen sen edelliseltä vuodelta 99,28. (Karl v. Fieandt).

Tammelan piiri. Ylipäätään on rokotus kaikkialla onnistunut hyvin, jälkitautia ei ole esiintynyt ja muistuttamisen aihetta ei ole ollut. Poisjääneitä rokotuksesta on kyllä ollut, mutta kutsutaan ne uudelleen ensi vuonna. (Artur v. Bonsdorff, v. t. piirilääkäri).

Tampereen piiri. Kangasalan pitäjästä ilmoitettiin että pastorin luetteloissa oli merkitty ainoastaan vuonna 1906 syntyneet lapset, jonka vuoksi ja kun kätilöllä ei myöskään ollut saatavissa menneen vuoden rokotuspäiväkirja josta olisi voinut saada tietoja edellisenä vuotena rokotuksesta poissa olleista lapsista ynnä muista seikoista, tämän vuoden rokotuspäiväkirja siten tulee hyvinkin vaillinaiseksi. Pirkkalan, Tottijärven ja Sahalahden pitäjissä äidit tuovat lapsensa säännöllisesti rokotukseen ja hyvin harvoin jäävät pois. (O. W. Wennerström).

Ruoveden piiri. Rokotuksen tulokset ovat tänäkin vuonna olleet varsin hyvät. Ruoveden ja Teiskon kunnissa ovat kaikki tehdyt pistot onnistuneet. (Edvin Roos).

Jämsän piiri. Rokot yleensä hyvin kauniit. (Otto Bergström).

Hollolan piiri. Ei voi olla mainitsematta että asianomaiset papit useasti jättävät kirkonkirjoihin merkitsemättä täydellisellä menestyksellä vuoden kuluessa rokotetut lapset, jotenka nämät seuraavan vuoden tauluissa esiintyvät rokottamattomina, niinkuin viime vuonna oli asianlaita, varsinkin Asikkalassa. Rokotus onnistui muuten hyvin. Että muutamat yli kahden vuoden ja vielä vanhemmatkin lapset ovat jätetyt tuomatta rokonpanoon riippuu siitä että tässä piirissä löytyy niin paljon irtonaista työkansaa, joka oleskelee muualla työansiolla ja antavat tavallisesti siellä, missä he rokotuksen aikana asuvat, rokottaa lapsiansa, ilman tästä ilmoittamatta kotipitäjän papistolle. (O. Londén).

Viipurin lääni. *Viipurin piiri.* Rokotuksen tulokset ovat olleet erinomaisen hyviä, kuten käy selville siitä, ettei vaillisella menestyksellä rokotettujen lukumäärä koko piirissä nouse 0,4 % ja tarkastuksista poissa jääneiden ei täysin 1 % kaikista rokotettuista. (Edv. v. Weymarn).

Haminan piiri. Rokotus on huolellisesti toimitettu ja sangen hyvin menestynytkin. (Georg Hornborg).

Lappeenrannan piiri. Edelliseen vuoteen verraten on rokotuksen tulos v. 1907 ollut hyvä mikäli se koskee täydellisellä menestyksellä rokotettujen lukua, joka mainittuna vuotena oli 94,3 % (edellisenä vuotena 92,2 %) ja vaillinaisella menestyksellä rokotettuja, jotka v. 1907 tekivät ainoastaan 0,5 % kaikista rokotetuista (ed. vuonna 2,6 %), ollen tarkastamatta jääneiden prosentti kumpasenakin vuotena sama (5,2 %). Niinikään on rokotuksen synnyttämien rupulien luku verrattuna pistojen lukuun v. 1907, jolloin se teki 99,3 % paljon suurempi kun vuonna 1906 (= 93,2 %). (K. A. Hällström).

Antrean piiri. Ylimalkaan onnistui rokotus hyvin, niin että ainoastaan muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta kaikki saivat täydelliset rokot. Rokotuksista poissaolleitten luku oli suurin Ruokolahden kunnassa, ja syy siihen että juuri täällä niin monta lasta ovat jääneet pois, lienee nyt, samoin kuin ennenkin, pääasiallisesti ollut se, että pitkät ja usein vaikeat venematkat täällä ovat olleet esteenä. Sitäpaitse ovat Ruokolahdella sekä Jääskessä sijoitsevat suuret tehtaat, joista työväki usein muuttelee vaikuttanut että moni perhekunta, jonka lapset ovat tulleet rokottamattomiksi merkityiksi, rokotuksen tapahtuessa jo ovat muuttaneet pois koko paikkakunnasta toiseen, ja heidän lapset siten ollut rokotuksista poissa. (Alarik Fabritius).

Muolan piiri. Tänä vuonna on rokotus onnistunut joksenkin hyvästi Valkjärvellä, Heinjoella, Raudulla ja Muolassa; Kivennavalla, siihen luettuna Terijoella ovat tulokset huonommat. Raivolan venäläis seurakunnassa onnistui 108 rokotusvelvollisesta ainoastaan saada 21 rokotukseen, mutta niistä ei ketään tarkastukseen; perästäpäin on rokottajatar sentään tarkastanut niistä 3, joista 2 oli täydellisellä ja 1 vaillinaisella menestyksellä. (Carl Gustafsson).

Käkisalmen piiri. Vasikkarokkoaine on tänä vuonna ollut paljon parempaa sekä laadultaan että vaikutukseltaan kuin edellisenä vuonna, joten rokotuksen tulos on nyt ollut paljon tasasempi kuin viime vuonna. (G. O. Levander).

Kurkijoen piiri. Parikkalassa on taas jäänyt pois paljon lapsia rokotuksesta vaikka kunnallislautakunta kyllä on kehoittanut vanhempia tuomaan lapsiansa rokotukseen ja uhannut sakkoillakin, tästä syystä olen kehoittanut kunnallislautakuntaa ei vaan uhata sakoilla, mutta myös sakottaa vanhempia, toivossa että se tulee auttamaan. (B. Standertskjöld).

Sortavalan piiri. Rokotusaine on tilattu Helsingin valmistuslaitoksesta. Sen tehoisuus on tällä kertaa ollut erinomainen. Muutenkin on järjestys rokotukseen ja tarkastukseen saapumisen suhteen sakkomääräyksillä ja muilla tarmokkailla keinoin saatu täysin tyydyttävään kuntoon. Ainoastaan papiston rokotus luettelot antavat aihetta moitteeseen. (Werner Starck).

Salmin piiri. Vuoden 1907 kuluessa on siis rokotuksen tulos Salmin piirissä ollut erittäin hyvä, riippuen rokkoaineen laadusta, mahdollisesti myöskin tekijöistä. (K. B. H. Fonselius).

Mikkelin lääni. *Mikkelin piiri.* Menestys jolla rokotusta on toimitettu on kuten ennenkin ollut hyvin erilainen piirin eri kunnissa, mutta ylimalkaan on se ollut koko joukon parempi kuin edellisenä vuonna. Parhaat tulokset on tällä kertaa saavutettu Anttolassa ja

Mikkelin kaupungissa, kummassakin olivat kaikki rokotetut läsnä tarkastuksessa ja olivat myös kaikki rokotetut täydellisellä menestyksellä. Huonoimmat tulokset saavutettiin Mikkelin maalaiskunnassa, johon pääasiallisesti vaikutti se seikka että niin suuri osa rokotetuista oli poissa tarkastuksesta. (Aug. Hillbom).

Heinolan piiri. Poissa olleitten suuri määrä riippuu, niinkuin jo ennen olen tuonut esiin, minun mielestäni osittain siitä, ettei kansa käsitä rokotuksen hyötyä, koska se ei usko tarttumista, ja sentähden se ei vaiva itseänsä tuomalla lapsensa rokotukselle, osittain taas huonoista kulkuneuvoista. Tuskin puoli määrä taloista ja torpista on nimittäin jonkun tien varrella, ja saavat siis enimmät äidit joko kantaa lapsiansa metsien läpi rokotuspaikoille, taikka soutaa ne järvien yli. Vielä kolmas seikka vaikuttaa poissa olleitten isoon prosenttiin rokotusluetteloissa. Kuin monta lasta ei tuoda tarkastukselle, niin ei näistä voi merkitä rokotus päiväkirjoihin seurauksella rokotettuina. Niitä pannan siis taas seuraavana vuonna rokottamattomina papiston luetteloihin ja rokottajan otteesen poissa olleista, vaikka ne enimmäkseen ovat seurauksella rokotetut, eivätkä siis enään saavu rokotukselle. (Carl Höijer).

Joroisen piiri. Päättäen tuloksesta, on tähän piiriin lähetetty rokotusaine ollut kaikin puolin hyvää ja kelpaavaa, koska täydellisellä menestyksellä rokotettujen lapsien lukumäärä on ollut suurempi kuin edellisinä vuosina. Kun tarkastuksesta pois olleitten lapsien luku myös on vähempi kuin ennen niin voipi otaksua että kansa on tullut huomaamaan rokotuksen tärkeyden. (Lennart Svinhufvud).

Savonlinnan piiri. Enonkoskella ja Savonrannalla oli rokotuksesta poissa olleitten luku verrattain suuri ja tulen asian johdosta kehoittamaan asianomaiset rokottajat olevan vuoden rokotuksessa tekemään parastaan asian korjaamiseksi. (Wilh. Snellman).

Kuopion lääni. *Kuopion piiri.* Vaillinaisesti onnistui rokotus 36 lapsessa ja näistä oli 32 lasta rokotettu 3 vuotta peräkkäin ilman täydellistä tulosta. (Mortimer Nykopp).

Rautalammin piiri. Rokotus Rautalammin piirilääkärikunnassa v. 1907 onnistui paremmin kuin kahtena sen edellisenä vuonna. (J. E. Rahm).

Iisalmen piiri. Rokotus on tapahtunut säännöllisesti ja ilman erityisen muistutuksen aiheista; rokottajat ovat yleensä täyttäneet toimensa kunnollisesti. (Kalle Brax).

Pielisjärven piiri. Yksi viisi kuukauden vanha lapsi Nurmeksen pitäjässä, joka ennen rokotusta oli aivan terve ja muutenkin hyvin riski, kuoli 11 tuntia rokotuksen perästä. Heti rokottuaan tuli hän hyvin levottomaksi, kävi mustaksi käsistä ja jaloista ja rupesi ajettumaan. Neljä vuorokautta kuoleman jälkeen näin minä lapsen ruumista, mutta ei näkynyt päältäpäin mitään muuta kuin sinisen punaisia pilkkuja yli koko ruumiin. Käsivarsissa ja ymppipaikoissa ei näkynyt mitään erinomaista. Otaksun että ymppiaine vaikutti tähän lapseen jollakin tavalla (idiosynkrasi) niinkuin hermomyrkky (toxin) ja että kuolema tapahtui sydämen halvaukseen. (Onni Granholm).

Tohmajärven piiri. Rokotus on hyvin toimitettu ja tulokset jotakuinkin hyvät. (Onni Ruuth).

Joensuun piiri. Rokotuksesta poissa olleiden luku oli siis v. 1907 verrattain suuri vaikka ei tosin niin suuri kuin edellisenä vuotena. Syynä tähän on suureksi osaksi vanhempain huolimattomuus ja leväperäisyys, vaan yhtenä huomattavana syynä näyttää myöskin ainakin viime kesänä olleen, niinkuin tarkastus matkoillani tulin huomamaan, sateiset

ja kylmät ilmat, jotka varsinkin sellaisille, joilla on pitkät vesimatkat kuljettavina, varsinkin Rääkkylässä, aiheuttavat voittamattomia hankaluuksia ja pienille lapsille terveydellistäkin haittaa. (S. F. Parviainen).

Vasa län. *Vasa distrikt.* I allmänhet hemtas barnen anmärkningsvärdt ordentligt till den officiella vaccinationen och de, som uteblifvit hafva vanligen giltiga skäl för sin utevaro. (Georg Rosendal).

Kristiinankaupungin piiri. Tarkastusmatkoillani olen huomanut, että rokottajat ja rokottajattaret ylimalkaan ovat toimittaneet työnsä hyvin. Syitä erityisiin muistutuksiin siis ei olě löytynyt. (Torsten Munsterhjelm).

Nykarleby distrikt. Vid vaccinationen har endast animalvaccin användts och utgör resulterande ympstygn 98,7 %. (Nils Durchman).

Gamlakarleby distrikt. Kalfvaccin, beredd vid statens vaccinberedningsanstalt i Helsingfors har uteslutande användts såsom ympämne och har resultatet detta år varit synnerligen godt. (Osvald Myréen).

Jyväskylän piiri. Rokotus on tapahtunut hyvällä menestyksellä. Yksinomaa eläimellistä rokotusainetta on käytetty ja näyttää se tuloksista päättäen olleen oivallista laatua. Mitään seuraustauteja rokotuksesta ei ole ollut. Rokotuksesta poissa olleiden luku on odottamattoman suuri. Olen tämän huolestuttavan seikan johdosta huomauttanut lasten vanhempia sanomalehtikirjoituksissa paremmin huolehtimaan lastensa terveyden säilyttämisestä aikana, jolloin iso-rokko taas on eri paikoissa maatamme liikkeessä. Samasta seikasta huomautin myös asianomaisia kunnallislautakuntia.

Oulun lääni. *Oulun piiri.* Täydellisellä menestyksellä rokotettujen luku on tänä vuonna melkoista suurempi kun kahtena edellisenä. Muissa piirin kunnissa ovat kaikki lapset rokotetut hyvällä menestyksellä, paitsi Tyrnävällä ja Temmeksellä. Näissä molemmissa pitäjissä on vaillinaisella menestyksellä rokotettu yhteensä 44 lasta, jotka kaikki ovat sellaisia lapsia, joihin kolmena vuonna peräkkäin on istutettu rokkoa, mutta joihin ei ole noussut laillista määrää rokkuloita. Rokotetut lapset tuotiin yleisesti tarkastettavaksi, eikä niitä jäänyt yhtään tarkastuksesta pois. (S. V. Liljeblom).

Raahen piiri. Rokotuksen seuraus on ollut hyvä ja siis rokotus aina moitteeton. (Edvard Pruntsi).

Kalajoen piiri. Toivottavaa olisi että kunnallislautakunnat paremmin pitäisivät huolta rokotuksesta, vaan tähän ei voi saada parannusta vaikka olen melkein joka vuosi muistuttanut kunnallislautakuntia asian tärkeydestä sekä että poissa olleet ovat sakotettavat. Nyt olen taasen virkakirjeessä kääntynyt kunnallislautakuntien puoleen vaatimuksella että kaikki rokotus velvolliset ovat sakon uhalla pakotettavat tulemaan ensikevään rokotukseen. (Werner Lindman).

Haapajärven piiri. Rokotus näyttää onnistuneen kaikkialla piirissä hyvin, vaan näkyy lasten rokotettavaksi tuominen Nivalassa ja etenkin Reisjärvellä olevan sangen vaillinainen. (J. Alfr. Levonius).

Kajaanin piiri. Rokotustoimi tässä piirissä on yhä vielä huononpuoleisella kannalla, vaikka parauden mukaan olen koettanut sekä kehoittamalla että vaatimalla saada yleisöä noudattamaan rokotus-asetuksia. Paltamon ja Puolangan kunnat ovat nimenomaisesti määränneet, edellinen 10 ja jälkimmäinen 15 markan uhkasakon niille, jotka eivät toimita 2 vuotta vanhempia lapsiaan rokotetuiksi. Minun tietääkseni ei ainakaan vielä ole ketään

sakotettu, vaikka kohta, etenkin Puolangalla, rokotusasetuksen noudattamista on laiminlyöty yhtäsuuressa määrässä kuin edellisenäkin vuotena. Sotkamon kunnassa löytyy kaksi veljesperhestä jotka kahtena viimeisenä vuotena eivät ole suostuneet antamaan lapsiaan rokotettaviksi. (Alexis Arvelin).

Tornion piiri. Tulokset ovat yleiseen alhaiset ja tähän, paitsi satunaisia aiheita, on syynä myöskin se, että väestössä on runsas määrä liikkuvaa joukkoa ja useita perheitä oleskelee Amerikassa joten rokotusvelvollisten luetteloihin otettu määrä todellisuudessa on liian korkea. Mutta on myöskin todella olemassa vastahakoisuutta antamaan lapsiaan rokottaa sekä uhmailevaa välinpitämättömyyttä ja kuulupa Tornion jokivarrella ikään kuin puollustuksena mainittavan huhua, että muka Ruotsin puolella rokotus poistettaisiin. (J. Soini).

Pudasjärven piiri. Tulos on ollut verraten hyvä. Ei ole siis vuoden rokotuksen johdosta mitään muistutettava. (E. Mellberg).

Rovaniemen piiri. Rokotuksen tulokset ovat olleet hyvät, mutta rokotuksesta poisolleitten luku on kylläkin iso, vaikka hieman vähempi kun v. 1906. Rokkoaine on ollut hyvää laatua, 94,4 % nousi. (O. Sahlberg).

Kittilän piiri. Rokotuksen tuloksia olen itse ollut tilaisuudessa tarkastamaan kevät talvella Muoniossa, kesällä Kittilässä ja syystalvella Sodankylässä. Rokotuksen tulokset ovat olleet sangen tyydyttävät. (F. Dickström).

Årsberättelse från Vaccinberedningsanstalten i Helsingfors för år 1907.

Under det gångna året har vaccin produktionen försiggått utan väsentliga störingar. Med tillfredsställelse kan konstateras, att efter de två ogynnsamma åren 1905 och 1906, under hvilka resultatet af anstaltens verksamhet utfallit sämre än under närmast föregående tidsperiod, en vändning till det bättre åter inträdt.

De för ympningarna använda kalfvarna, hvilka i regel haft en ålder af 5—7 månader, hafva under förra hälften af året levererats af possessionaten M. Hollmerus i Ingå, hvilken under en längre följd af år anskaffat alla för anstalten erforderliga ympdjur. Efter det herr Hollmerus i juni försålt sin egendom och af denna orsak upphört att fungera såsom anstaltens leverantör, inköptes under de följande månaderna några kalfvar från olika håll. Mot slutet af året har hemmansegaren M. Nyman i Borgå landsförsamling försett anstalten med kalfvar, och har han åtagit sig detta uppdrag äfven under nästa år.

Af de till anstalten insända ympdjuren hafva 2 ej accepterats på grund af sjukdom hos dessa kalfvar (i 1 fall febril bronchit, i 1 fall temperatur-

stegring af okänd orsak). De öfriga hafva på några undantag när — detta gäller speciellt de siste af herr Hollmerus levererade djuren — befunnit sig i god kondition vid framkomsten till anstalten. Frånsedt 2 fall af lindrig hastigt öfvergående hämoglobinuri (hos n:o 11 och 12) äfvensom lättare digestions rubbningar har deras hälsotillstånd under den tid de vistats i anstaltens stall varit godt, så att störingar i arbetets gång ej inträdt på grund af accidentella sjukdomar hos ympdjuren. Sektionerna, hvilka verkställts af anstaltens veterinär kort efter afympningen, hafva ej häller gifvit skäl till anmärkning.

Inalles hafva under årets lopp 39 kalfvar blifvit ympade, näml.

under mars	4
» april	5
» maj	14
» juni	8
» juli	1
» augusti	2
» september	3
» oktober	1
» november	1
Summa	39

Nedanstående tabell lämnar närmare upplysningar om tiden för ympningarna m. m.

Nummer.	Tiden för inokulationen.	Tiden för afympningen.	Pustlernas ålder i timmar.	Pustelmassans vikt i gram.
1	$^{2}/_{III}$ kl. 10 f. m.			
2	$^{10}/_{III}$ kl. 5 e. m.	$^{14}/_{III}$ kl. 9 f. m.	88	24,2
3	$^{23}/_{III}$ kl. $^{1}/_{2}$ 11 f. m.	$^{26}/_{III}$ kl. 11 e. m.	84 $^{1}/_{2}$	16,0
4	$^{23}/_{III}$ kl. $^{1}/_{2}$ 12 f. m.	$^{26}/_{III}$ kl. 10 e. m.	82 $^{1}/_{2}$	15,1
5	$^{1}/_{IV}$ kl. 10 f. m.	$^{4}/_{IV}$ kl. 2 e. m.	76	16,2
6	$^{6}/_{IV}$ kl. 10 f. m.	$^{9}/_{IV}$ kl. $^{1}/_{2}$ 5 e. m.	78 $^{1}/_{2}$	38,0
7	$^{23}/_{IV}$ kl. 11 f. m.	$^{26}/_{IV}$ kl. $^{1}/_{2}$ 11 e. m.	83 $^{1}/_{2}$	19,5
8	$^{30}/_{IV}$ kl. $^{1}/_{2}$ 11 f. m.	$^{3}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 12 e. m.	85	20,3
9	$^{30}/_{IV}$ kl. 11 f. m.	$^{3}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 5 e. m.	77 $^{1}/_{2}$	25,2
10	$^{9}/_{V}$ kl. 10 f. m.	$^{12}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 5 e. m.	78 $^{1}/_{2}$	29,0
11	$^{9}/_{V}$ kl. 11 f. m.	$^{12}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 12 e. m.	84 $^{1}/_{2}$	24,1
12	$^{12}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 12 f. m.	$^{15}/_{V}$ kl. 11 e. m.	83 $^{1}/_{2}$	19,0
13	$^{12}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 1 e. m.	$^{15}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 11 e. m.	82	25,1
14	$^{16}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 11 e. m.	$^{20}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 10 f. m.	83	18,4

Nummer.	Tiden för inokulationen.	Tiden för afympningen.	Pustlernas ålder i timmar.	Pustelmassans vikt i gram.
15	$^{18}/_{V}$ kl. 11 e. m.	$^{20}/_{V}$ kl. 10 f. m.	83	20,1
16	$^{20}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 9 f. m.	$^{24}/_{V}$ kl. 2 f. m.	89 $^{1}/_{2}$	16,5
17	$^{20}/_{V}$ kl. 11 f. m.	$^{23}/_{V}$ kl. 9 e. m.	82	18,5
18	$^{26}/_{V}$ kl. 11 f. m.	$^{29}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 8 e. m.	80 $^{1}/_{2}$	18,0
19	$^{26}/_{V}$ kl. 12 p. d.	$^{29}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 9 e. m.	80 $^{1}/_{2}$	15,2
20	$^{26}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 1 e. m.	$^{29}/_{V}$ kl. 9 e. m.	80 $^{1}/_{2}$	26,1
21	$^{31}/_{V}$ kl. $^{1}/_{2}$ 11 e. m.	$^{4}/_{VI}$ kl. $^{1}/_{2}$ 9 f. m.	82	18,5
22	$^{31}/_{V}$ kl. 11 e. m.	$^{4}/_{VI}$ kl. 9 f. m.	82	24,2
23	$^{31}/_{V}$ kl. 12 m. n.	$^{4}/_{VI}$ kl. 10 f. m.	82	11,0
24	$^{7}/_{VI}$ kl. $^{1}/_{2}$ 10 f. m.	$^{10}/_{VI}$ kl. $^{1}/_{2}$ 10 e. m.	84	17,5
25	$^{8}/_{VI}$ kl. $^{1}/_{2}$ 11 e. m.	$^{12}/_{VI}$ kl. 8 f. m.	81 $^{1}/_{2}$	8,2
26	$^{15}/_{VI}$ kl. 10 e. m.	$^{19}/_{VI}$ kl. $^{1}/_{2}$ 6 f. m.	79 $^{1}/_{2}$	9,5
27	$^{15}/_{VI}$ kl. $^{1}/_{2}$ 11 e. m.	$^{19}/_{VI}$ kl. 6 f. m.	79 $^{1}/_{2}$	10,2
28	$^{19}/_{VI}$ kl. $^{1}/_{2}$ 9 f. m.	$^{22}/_{VI}$ kl. $^{1}/_{2}$ 9 e. m.	84	18,5
29	$^{22}/_{VI}$ kl. 8 e. m.	$^{26}/_{VI}$ kl. 6 f. m.	82	10,0
30	$^{27}/_{VI}$ kl. $^{1}/_{2}$ 10 f. m.	$^{30}/_{VI}$ kl. $^{1}/_{2}$ 5 e. m.	78 $^{1}/_{2}$	20,2
31	$^{30}/_{VI}$ kl. 9 e. m.	$^{3}/_{VII}$ kl. 9 f. m.	84	22,5
32	$^{4}/_{VII}$ kl. 9 e. m.	$^{8}/_{VII}$ kl. 5 f. m.	80	19,2
33	$^{24}/_{VIII}$ kl. 7 e. m.	$^{27}/_{VIII}$ kl. 11 e. m.	76	2,5
34	$^{31}/_{VIII}$ kl. $^{1}/_{2}$ 11 f. m.	$^{4}/_{IX}$ kl. 5 f. m.	90 $^{1}/_{2}$	8,5
35	$^{5}/_{IX}$ kl. 6 e. m.	$^{9}/_{IX}$ kl. 9 f. m.	87	5,0
36	$^{11}/_{IX}$ kl. $^{1}/_{2}$ 10 f. m.	$^{14}/_{IX}$ kl. 9 e. m.	83 $^{1}/_{2}$	13,2
37	$^{15}/_{IX}$ kl. 9 e. m.	$^{19}/_{IX}$ kl. $^{1}/_{2}$ 4 e. m.	90 $^{1}/_{2}$	14,1
38	$^{9}/_{X}$ kl. 9 e. m.	$^{13}/_{X}$ kl. 8 f. m.	83	18,2
39	$^{17}/_{XI}$ kl. 10 f. m.	$^{20}/_{XI}$ kl. 10 e m.	84	19,5

Det inokulations material, som användts vid ympningarna, har härstammat från olika källor, såsom framgår af följande redogörelse:

Vid ingången af året hade anstalten till sitt förfogande en vaccinstam — animal vaccin (från staden S:t Petersburgs kommunala vaccinanstalt) med tillblandning af s. k. retrovaccin — hvilken sedan sensommaren 1906 kultiverats vid anstalten. Ett försök att ytterligare fortplanta detta ympämne, hvilket härstädes genomgått 3 passager på djurorganismen, felslog totalt, i det att en abortiv hastigt intorkande pusteleruption utvecklade sig i inokulationssnitten på kalfven n:o 1, som den $^{2}/_{III}$ ympades med vaccin n:o $^{53}/_{1906}$ (skördad $19^{19}/_{XII}06$).

I syfte att erhålla nytt pålitligt ympmaterial aflade jag några dagar senare ett besök vid anstalten i S:t Petersburg och erhöll vid detta tillfälle genom vänligt tillmötesgående af föreståndaren dr Hubert en mindre mängd animal vaccin, som i min närvaro utskrapades från en kalf. Detta ympämne

utsåddes på kalfvarna n:o 2 och 3 (resp. $^{10}/_{III}$ och $^{23}/_{III}$). Den förra gaf en riklig skörd af vaccinämne, hvilket visade sig vara af förträfflig verkan på barn, såsom framgick af talrika vid härvarande Vaccindepot verkställda profympningar, men ej alls egnade sig för fortplantning på kalfvar, i det att det framkallade en patologisk pustelvegetation på kalfvens hud. Däremot erhölls från kalfven n:o 3, hvilken inokulerades med samma vaccin 2 veckor senare, en utmärkt stamlymfa för anstaltens ympningar.

Med denna vaccin inokulerades kafvarna n:o 5—17 samt 19—22, på några af dessa utplanterades äfven en mindre mängd vaccin från kalf n:o 5 eller n:o 6. Samtliga dessa kalfvar företedde en normal pustelutveckling och gåfvo relativt rikliga skördar af en synnerligen kraftig vaccin.

För att ytterligare säkerställa tillgången på ett verksamt ympämne för anstaltens behof införskaffade jag under vårens lopp vaccin från 3 utländska anstalter: Königl. Preussische Impfanstalt zu Stettin, Institut vaccinal de Tours, dirigé par le D:r E. Chaumier (känd privatanstalt) och K. K. Impfstoff-Gewinnungs-Anstalt in Wien.

Efter några försök med den från Stettin och Tours erhållna lymfan — för att ej riskera förlusten af ett kostsamt djurmaterial utsåddes vid dessa prof en mindre mängd af vaccinen på ett afgränsadt område af operations fältet, hvilket för öfrigt inokulerades med anstaltens absolut pålitliga stamlymfa (vaccin från kalfven n:o 3) — ansåg jag det vara lönlöst att använda dessa preparat för ympning af kalfvar, enär de visade sig besitta en nedsatt virulens.

Bättre framgång hade jag med Wiener-vaccin, som kom mig tillhanda i medlet af maj. Hälften af denna sändning utplanterades på kalfven n:o 18 den $^{26}/_{V}$. Pustelutvecklingen hade ett regelrätt förlopp, och på goda grunder kunde man antaga att den från denna kalf skördade vaccinen skulle, sedan den lagrats någon tid, lämna ett pålitligt utsäde för ympdjuren.

Sedan vaccinen n:o 3, som under april och maj månader med utmärkt framgång användts för inokulationerna, tagit slut, ympade jag några kalfvar (n:o 23—26) med vaccin n:o 5 och 6, ett ympämne, som fortplantats i ytterligare en generation på djurorganismen. Resultatet utföll ej lika tillfredsställande, som vid de ympningar, hvilka verkställts med modervaccinen n:o 3, och var egnadt att ingifva farhågor med afseende å vaccinstammens lifskraft. Kalfven n:o 24 uppvisade ett klanderfritt ympfält; hos n:o 23 och 26 företedde pustelvegetationen rätt stora luckor, den skördade vaccinen var dock af god kvalitet. Den från kalfven n:o 25 utskrapade massan preparerades ej till vaccin, enär jag på grund af pusteleruptionens beskaffenhet hyste starka dubier angående dess virulens; anmärkas bör dock, att denna kalf befann sig vid ankomsten till anstalten i synnerligen dåligt foder tillstånd och att den hade en för vaccinprocessen ogynnsam torr starkt fjällande hud på buken, hvar-

jämte en hög lufttemperatur var rådande under de dagar, då pustelutvecklingen på kalfven försiggick; möjligen hafva dessa faktorer i viss grad inverkat på utgången.

Kalfven n:o 27 inokulerades med den originala Wiener-vaccinen, denna gång var pustelutvecklingen svagare än hos n:o 18, som 3 veckor tidigare ympats med samma preparat. För de följande kalfvarna (n:o 28—31) användes med god framgång den nya Wiener-stammen (vaccin från kalfven n:o 18).

Ytterligare vaccinerades i början af juli en kalf (n:o 32) med lymfa från flere af de under våren med vaccin n:o 3 inokulerade ympdjuren. En acceptabel vaccin erhölls väl från denna. En närmare granskning af pusteleruptionen på detta djur lämnade dock ett säkert stöd för mitt antagande, att den från S:t Petersburg i början af mars anskaffade stam lymfan ej var pålitlig såsom inokulations material för kalfvar, efter det den genomgått 2 passager på djurorganismen. Den har ej vidare användts för anstaltens ympningar.

Lika hastigt degenererade tyvärr äfven den nya Wiener-stammen, hvilket tydligt framgick af följande försök:

Den $^{24}/_{VIII}$ ympades kalfven n:o 33 med vaccin n:o 31,[1]) dotter vaccin till n:o 18; på ett afgränsadt område af operationsfältet utsåddes därjämte en mindre mängd vaccin n:o 18 (det enda, som återstod af denna nummer); n:o 18 gaf upphof åt en normal pustelvegetation, som tillvaratogs och preparerades på öfligt sätt till vaccin; den öfriga delen af ympfältet företedde däremot ett rudimentärt utslag. Den från Wien importerade vaccinen kunde sålunda fortplantas blott i 2 generationer.

Då barnvaccin för anläggande af en ny s.k. retrovaccin stam för tillfället ej stod till buds, var jag åter nödsakad att anskaffa nytt ympämne från anstalten i S:t Petersburg. Detta användes för kalfvarna n:o 34 och 35; pustelutvecklingen hade ett normalt förlopp; dock förefunnos stora luckor i ympfältet, spec. hos n:o 35.

Med vaccin n:o 34 verkställdes med godt resultat inokulationen af de 2 följande kalfvarna (n:o 36 och 37); på den förstnämnda utplanterades äfven en mindre mängd barnvaccin. De pustler, som uppkommit efter inokulation med den humaniserade vaccinen, preparerades särskildt för sig. Den sålunda erhållna retrovaccinen användes till utsäde för kalfvarna n:o 38 och 36, hvilka lämnade ett kraftigt ympämne.

---

[1]) Af profympningar vid härvarande Vaccindepot framgick det, att vaccin n:o 31, som skördats $^{3}/_{VII}$, var vid denna tidpunkt fortsättningsvis i besittning af kraftig virulens vid ympning på barn.

Totala skörden af pustelmassa eller rå vaccin utgjorde 675 gram.

Vid preparationen, som verkställts i steriliserade porslinsmortlar, har vaccinen utspädts i följande proportion:

1 del pustelmassa
2 delar aqu. dest. ster.
3 delar glycerin puriss.

Emellanåt har en något starkare utspädning af vaccinen företagits.

De från anstalten afgående expeditionerna af vaccin hafva stigit till 1,051, af dessa 860 för allmänt behof och 191 åt enskilda.

Förutom den vaccin, som förbrukats vid Vaccindepoten i Helsingfors, hafva från anstalten utgifvits 109,040 portioner vaccin, hvaraf

för allmänt behof kostnadsfritt . . . 105,787 och
åt enskilda mot ersättning . . . . . 3,253 portioner [1]).

På de olika månaderna fördelar sig beloppet på följande sätt:

Månad.	För allmänt behof kostnadsfritt.	Åt enskilda mot ersättning.	Summa.
Januari	125	156	281
Februari	260	25	285
Mars	3,145	209	3,354
April	3,305	439	3,744
Maj	36,395	625	37,020
Juni	45,515	230	45,745
Juli	9,595	187	9,782
Augusti	2,600	52	2,652
September	2,781	476	3,257
Oktober	1,116	261	1,377
November	860	487	1,347
December	90	106	196
Summa	105,787	3,253	109,040

[1]) 1 portion beräknas motsvara 0,02 ccm. vaccin.

I ersättning för försåld vaccin har influtit Fmk 792. Utgifterna för anstalten hafva under året stigit till Fmk 10,389: 62, hvartill ännu kommer ett belopp af Fmk 352: 20, hvilket såsom utgiftsrest från år 1907 påförts följande år; med afdrag af den inkomst Fmk 1,974: 05, som anstalten haft genom försäljning af vaccin och slaktade kalfvar, belöper sig den faktiska kostnaden sålunda till Fmk 8,767: 77.

Alfred Lindholm.

Vaccinationen i Helsingfors år 1907.

Den af vaccindepoten föranstaltade offentliga skyddskoppympningen har under året fortgått från den 8 mars till den 10 december. Under 7 veckor förrättades vaccination 4 gånger i veckan, under 15 veckor 3 gånger, under 9 veckor 2 gånger och under 9 veckor 1 gång i veckan. Följande lokaler hafva för ändamålet disponerats: Arbetets vänners lokal Annegatan 26; Hospiz Betania Sjömansgatan 43; Arbetets vänners lokal i Sörnäs; Folkets hem i Hermanstad, Tölö sockerbruks läsesal äfvensom vaccindepoten Andrégatan 8.

Vaccinationsförrättningarnas antal var 100. Antalet vaccinerade barn utgjorde å Arbetets vänners lokal, Annegatan 26, 174 under 15 mottagningar; å Hospiz Betania 208 under 22 mottagningar; å Arbetets vänners lokal i Sörnäs 380 under 28 mottagningar; å läsesalen i Tölö 43 under 5 mottagningar; å Folkets hem i Hermanstad 197 under 10 mottagningar samt å vaccindepoten 138 under 20 mottagningar.

Under år 1907 uppgick antalet af de genom vaccindepotens försorg vaccinerade barnen till 1,140. Af dessa voro 1,127 förstymplingar, medan 13 förut hade undergått veccination.

Hvad de 1,127 förstymplingarne beträffar, så uteblefvo af dem 13 från granskningen och äro sålunda till resultatet okända. Af de 1,114 till resultatet kända fallen, hafva 1,105 visat ett fullständigt resultat (1,061 hafva erhållit 6 pustler af 6 snitt och 37: 5 pustler af 6 snitt; 5 hafva erhållit 5 pustler af 5 snitt och 2 erhållit 4 pustler af 4 snitt). De 9 ofullständiga resultaten (mindre än 5 pustler af 6 snitt) förhålla sig sålunda: i 6 fall 4 pustler och i 3 fall 3 pustler. I 3 fall omvaccinerades vid granskningen med negativt och i 2 fall med positivt resultat.

Af de 13 förut vaccinerade uteblef en från granskningen och är sålunda till resultatet okänd. Angående de öfriga 12 är antecknadt att 9 (i en ålder

af resp. 21, 11, 10, 8, 7, 5, 4, 3 och 2 år) företedde 6 abortiva pustler hvarje. I 3 fall var resultatet af revaccinationen alldeles negativt. Antalet ärr från föregående vaccination var i 4 fall = 6, i ett fall = 5, i 2 fall = 4, i ett fall = 3, i 2 fall = 1, i 3 fall = 0.

Samtliga barn ympades med kalfvaccin från vaccinberedningsanstalten. Af 1906 års vaccinskörd användes n:o 53 äfvensom samtliga vaccinnumror från år 1907. Alla dessa visade sig dugliga och användbara.

Hos 1,107 barn, af hvilka hvarje ympades med 6 snitt eller inalles 6,642 snitt, hafva stigit 6,584 pustler. Fördelas dessa pustler på de 1,107 barnen, fås i medeltal å hvarje granskad 5,95 pustler. De 5 barn, å hvilka satts 5 snitt och de 2 barn, å hvilka satts 4 snitt å hvarje, äro icke inberäknade i detta resultat.

De ympade voro:

Mankön.	Kvinnkön.	Grekiska katoliker.	Rom. katoliker.	Judar.	Mohamedaner.	Svenska talande föräldrar.	Finska talande föräldrar.	Från andra orter än Helsingfors.	Oäkta.
584	556	27	6	1	5	355	785	40	65

Efter månader voro besöken vid vaccinationerna sålunda fördelade:

Januari . .	0	April . .	192	Juli . . .	50	Oktober .	167
Februari .	0	Maj . . .	128	Augusti .	84	November.	66
Mars . . .	36	Juni . .	131	September	282	December.	4

Förstymplingarnes ålder och ympningens resultat framgå ur följande tabell:

Antal ympade				Ympningens resultat						Frånvarande fr. granskningen			Utslagna vaccinpustler i % af ympsnitten.	Resultatet i %		Frånvarande från granskningen i %.
				under 2 år		2—10 år		öfver 10 år								
under 2 år.	2—10 år.	öfver 10 år.	Summa.	fullst.	ofullst.	fullst.	ofullst.	fullst.	ofullst.	under 2 år.	2—10 år.	öfver 10 år.		fullst.	ofullst.	
713	412	2	1,127	701	7	402	2	2	—	5	8	—	99,13	99,2	0,8	1,15

Under året hafva 60 barnmorskeelever undervisats i koppympning och öfvat sig i dess utförande. Dessa hafva vaccinerat sammanlagdt 1,019 barn, på hvarje elev har sålunda i medeltal kommit 16,98 vaccinationer. Efter undervisning i journalföring och undergånget förhör hafva 46 elever erhållit betyg öfver skicklighet i vaccinering.

På depoten hafva 369 barn blifvit anmälda såsom vaccinerade af i staden praktiserande läkare och vaccinatriser. Af de vaccinerade voro 172 gossar och 197 flickor. Ofullständigt resultat visade sig i 11 fall. Det bör anmärkas att en mängd barnmorskor, hvilka veterligen i staden utfört vaccination, icke fullgjord sin skyldighet att å depoten anmäla de af dem vaccinerade barnen.

Hvad de uppgifter, som det åligger presterskapet att afgifva angående antalet af ovaccinerade barn beträffar, så har någon sådan uppgift icke erhållits från norra svenska församlingen.

För de öfriga församlingarna anföras här nedan de uppgifna talen:

	Antalet ovaccinerade barn.
Norra finska församlingen.	717
Södra » »	686
» svenska »	333
Sörnäs » »	254
» finska »	934
Summa	2,924

Arthur Clopatt.

Kostnaderna för skyddskoppympningen hafva enligt från länestyrelserna i landet meddelade uppgifter och af Medicinalstyrelsen utfärdade anordningar uppgått till 80,037 mark 27 penni förutom de 8,000 mark, hvilka årligen proportionsvis fördelas emellan samtlige provincialläkare i landet såsom ersättning för dem åliggande inspektionsresor i och för vaccinationens öfvervakande inom distrikten. Afdrages från dessa summor 1,974 mark 05 penni, som vid vaccinberedningsanstalten i Helsingfors influtit genom försäljning af vaccinämne och slaktade kalfvar och hvilket belopp levererats tlll ränteriet i Nylands län, uppgår totalkostnaden för vaccinationen i landet under detta år till 86,063 mark 22 penni. Enligt tabell I uppgår antalet af de under året vaccinerade personerna till 73,871, hvilket utvisar en medelkostnad af 1 mark 16,5 penni för person. Under år 1906 steg denna kostnad till 1 mark 19,8 penni.

Fördelad på de skilda länen utfaller kostnaden för skyddskoppympningen och densammas öfvervakande under år 1907 sålunda:

Län.	För inspektionsresor åt provinciallläkare.		Vaccinberedningsanstalten i Helsingfors.		Vaccindepoten i Helsingfors.		Anslag till kommunerna.	
	Fmk.	pi.	Fmk.	pi.	Fmk.	pi.	Fmk.	pi.
Nylands	488	—	10,389	62	3,947	65	5,700	—
Åbo och Björneborgs	1,365	—	—	—	—	—	9,500	—
Tavastehus	780	—	—	—	—	—	7,000	—
Viborgs	1,317	—	—	—	—	—	9,500	—
S:t Michels	585	—	—	—	—	—	4,500	—
Kuopio	951	—	—	—	—	—	9,000	—
Vasa	951	—	—	—	—	—	10,000	—
Uleåborgs	1,563	—	—	—	—	—	7,500	—
(Lappmarken)	—	—	—	—	—	—	3,000	—
Summa	8,000	—	10,389	62	3,947	65	65,700	—

III. Sairashoitolaitokset.

Niistä muutoksista ja uudistuksista, joita v. 1907 valtion sairashuoneissa on toimeenpantu, tehdään alempana selkoa, kustakin sairashuoneesta erikseen. Mainittakoon sitä ennen kuitenkin vuoden kuluessa kysymyksessä olleista uusista sairashuonehankkeista ja muista yleisiä sairashuoneita yhteisesti koskevista toimenpiteistä.

Sittenkuin ylimääräinen professori korva-, nenä- ja kurkkutauteja varten oli Keisarillisen Aleksanterin Yliopistoon asetettu oli Yliopiston Konsistorio K. Senaatille jättänyt ehdotuksen korva-, nenä- jä kurkkutautien osaston perustamisesta Helsingin yleiseen sairashuoneeseen kuin myöskin sitä varten tekemänsä vuosimenosääntö-ehdotuksen. Tästä ehdotuksesta vaati K. Senaatti välipäätöksellä toukokuun 25 päivältä Lääkintöhallituksen lausuntoa. Koska niissä rakennuksissa, joihin Helsingin yleinen sairashuone on sijoitettu, ei löytynyt tilaa ehdotetulle osastolle katsoi Lääkintöhallitus että uusi osasto olisi sijoitettava vuokrahuoneustoon. Kun korva-, nenä- ja kurkkutautien ylimääräinen professori Arthur af Forselles omisti yksityisen sairaalan lueteltuja tauteja varten ja hän sitä paitsi oli ilmoittanut olevansa halukas luovuttamaan sen valtiolle, katsoi Lääkintöhallitus, yhtäpitäväisesti Konsistorion kanssa, että tämä sairaala olisi tarkoitusta varten vuokrattava. Kuultuaan professori af Forselles'in mielipidettä asiassa ehdotti Lääkintöhallitus 27 päivänä kesäkuuta antamassaan lausunnossa että kysymyksessä oleva sairaala vuokrattaisiin seuraavilla ehdoilla:

1) vuokra määrätään 8,000 markaksi vuodessa sillä edellytyksellä että vuosimenosäännössä oletettu renki toimittaa kadun ja pihamaan puhtaanapidon;

2) vuokraaika määrätään 3 vuodeksi, jona aikana ei suurempia korjaustöitä vaadita omistajalta, sekä

3) vuokrasopimusta tehdessään luopuu ylimääräinen professori af Forselles hänelle myönnetystä valtionavusta ja vapautetaan valtionavusta johtuvista velvollisuuksista.

Samalla lähetti Lääkintöhallitus myöskin K. Senaatille tekemänsä arvioehdotuksen sairaalan ensimmäistä kuntoonpanemista varten sekä yksityiskohtaisen ehdotuksen osaston vuosimenosäännöksi. Lopullista päätöstä asiassa ei vuoden kuluessa kuitenkaan vielä tehty.

Kirjeessä 28 päivältä kesäkuuta ilmoitti Siviilitoimituskunta että K. Senaatti oli hyväksynyt Lääkintöhallituksen 8 päivänä kesäkuuta 1905 tekemän esityksen sata sairassijaa sisältävän kansansanatorion keuhkotautisia varten perustamisesta Etelä-Pohjanmaalle ja toimenpiteistä sopivan paikan etsimisestä sanatoriumia varten sekä piirustuksien ja kustannusarvioehdotuksien laatimisesta siten, että K. Senaatti oli käskenyt Lääkintöhallitusta eri paikkakuntien oloihin perehtyneitten asiantuntijain avulla tiedustelemaan ja harkitsemaan mihin seutuun Etelä-Pohjanmaalla sanatorio olisi sijoitettava sekä Siviilitoimituskunnalle lähettämään lähemmin perustellun ehdotuksen sopiviksi ehkä katsotuista paikoista ja ylimalkaiset rakennuskustannukset sekä samalla huomauttanut Lääkintöhallitusta siitä, että Kristiinan kaupungin kaupunginvaltuusmiehet vuonna 1900 Senaattiin jättämässä kirjelmässä olivat ilmoittaneet olevansa suostuvaiset korvauksetta luovuttamaan tarpeelliset tontit mainitussa kaupungissa valtion kustannuksella rakennettavaa keuhkotautisten sairaalaa varten. Tämän johdosta kävivät muutamat Lääkintöhallituksen jäsenet, sittenkuin Lääkintöhallitus aikaisemmin Pohjanmaalla toimivilta piiri- ja kunnanlääkäreiltä sekä yksityisiltä henkilöiltä oli saanut vastaanottaa ilmoituksia keuhkotautisanatoriolle sopivista paikoista, lokakuun kuluessa tarkastamassa kaikki sopiviksi ilmoitetut seudut Oulun rautatien varrella, alkaen Kronobyn kirkonkylästä aina Alavuuden asemalle saakka. Ainoa sopiva paikka tavattiin Kuortaneen pitäjässä. Paikka oli n. k. Aholan Kangas eli Kirkkoharju Kuortaneen järven itäisellä rannalla. Vaikka paikka olikin hiukan etäällä, 25 kilometria, rautatieltä oli sillä niin suuria etuja, ettei Lääkintöhallitus epäillyt kirjeessä K. Senaatille marraskuun 8 päivältä ehdottaa että, vaikkei Lääkintöhallitus vielä ollutkaan tilaisuudessa lähettämään mitään rakennussuunnitelmaa eikä kustannusarvioehdotusta aijottua sairaalaa varten, Aholan Kangas eli Kirkkoharju Kuortaneen pitäjässä hyväksyttäisiin paikaksi Etelä-Pohjanmaalle sijoitettavalle sanatoriolle keuhkotautisia varten, sekä että tämä harju pakkoluovutuksen kautta nyt jo hankittaisiin kruunulle, että Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi jätettäisiin täydellisten piirustuksien ja kustannusarvioehdotuksien laatiminen 100 sairassijaa sisältävälle kivestä rakennettavalle sanatoriolle keuhkotautisia varten yllämainitulle paikalle kuin myöskin että ehdotus keuhkotautisairaalan perustamiseksi Kristiinankaupunkiin jätettäisiin huomioonottamatta.

Vastausta ylläolevaan esitykseen ei vielä vuoden kuluessa saapunut Lääkintöhallitukselle.

Helmikuun 14 päivänä 1905 oli Lääkintöhallitus likemmin esiintuomillaan syillä K. Senaatille esittänyt että Lääkintöhallitus oikeutettaisiin Närpiön reservikomppanian alueelle perustamaan kesäsanatorion yhteiseen kansaan kuuluville keuhkotautisille potilaille sekä Iisalmen reservikomppanian alueelle sana-

torion 50:lle risatautiselle lapselle kuin myöskin toimittamaan ja K. Senaatin vahvistettavaksi lähettämään tarkoituksia varten tarpeelliset piirustukset ja kustannusarviot, ehdotukset laitosten ensimmäiseen kuntoon panemiseen tarvittavista varoista sekä vuosimenosääntöehdotukset. Kesäkuun 28 päivänä 1907 tapahtumassa esittelyssä hylkäsi K. Senaatti esityksen mikäli se koski Närpiön kesäsanatoriota. Mitä Iisalmeen perustettavaan sanatorioon 50:lle risatautiselle lapselle tuli, antoi K. Senaatti Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi yksissä neuvoin Lääkintöhallituksen kanssa teettää piirustukset ja kustannusarvio reservikomppanian muodostamiseksi tarkoitusta varten. Tämän johdosta toimittivat muutamat Lääkintöhallituksen jäsenet ynnä lääkintöarkkitehti M. Schjerfbeck 27 päivä lokakuuta tarkastuksen Iisalmen reservikomppanian alueella. Tässä tarkastuksessa havaittiin kuitenkin reservikomppanian kasarmit tarkoitukseen sopimattomaksi niin hyvin rakennusten kuntoon kuin kasarmialueeseen nähden. Kuopion—Iisalmen—Kajaanin rautatien rakentamisen jälkeen on nimittäin Iisalmen kaupunki kasvanut niin nopeasti että kasarmialue, joka ennen oli hyvän matkan päässä silloisesta kauppalasta, nyt sijaitsee aivan rautatieasemalle ulottuvan äsken rakennetun esikaupungin vieressä, jotapaitsi Iisalmen satamarata kuten myöskin rautatien päärata ovat kasarmialueen likemmässä läheisyydessä. Kun alue sitäpaitsi ei ole metsän suojaama ei paikkaa millään tavalla voitu katsoa sopivaksi sanatorion paikaksi. Lääkintöhallitus ehdotti sen vuoksi 1 päivänä marraskuuta K. Senaatille että kysymys risatautisten parantolan perustamisesta Iisalmelle saisi raueta. Ehdotukseen suostui K. Senaatti 2 päivänä joulukuuta.

Sittenkuin lääketieteen lisensiaatti Edv. Wilh. Lybeck K. Senaatin 22 päivänä maaliskuuta 1904 antaman päätöksen kautta oli saanut luvan perustaa Ruoveden pitäjään maanviljelyssiirtolan eli vastaanottolaitoksen levollisia mielisairaita varten sekä tätä tarkoitusta varten valtiolta saanut erityisiä etuja, oli hän sittemmin K. Senaatille jättämässään kirjoituksessa esiintuomillaan syillä alamaisimmasti Hänen Keisarillisen Majesteettinsa harkittavaksi alistanut eikö valtio tahtoisi ottaa mainitun laitoksen sen nykyisessä tilassa omakseen korvausta vastaan, jonka suuruuden Lääkintöhallitus saisi Hänen Keisarilliselle Majesteetillensä esittää, sittenkuin Lääkintöhallitus, toimitetun katselmuksen jälkeen ja asiantuntijoitten tekemän arvion perustuksella, siitä oli hänen kanssaan sopinut. Lähetepäätöksellä 5 päivältä marraskuuta käski K. Senaatti Lääkintöhallitusta sille toimittamaan lausuntonsa asiasta. Saman kuun 8 päivänä antamassaan lausunnossa ehdotti Lääkintöhallitus että sille, kirjoituksessa mainituista syistä, annettaisiin toimeksi lääketieteen lisensiaatti Lybeck'in kanssa neuvotella ja sopia niistä ehdoista, joilla valtio ottaisi huostaansa kysymyksessä olevan Ruoveden pitäjässä sijaitsevan laitoksen sekä sitten tehdä alamainen esitys sopimukseksi asiassa. Samalla pyysi Lääkintöhallitus että

se oikeutettaisiin valtion kustannuksella avukseen käyttämään asiantuntevaa apumiestä paikallisen katselmuksen ja arvioimisen toimittamista varten. Vuoden kuluessa ei K. Senaatti vielä tehnyt päätöstä esityksen johdosta.

Toukokuun 21 päivänä lähetti Lääkintöhallitus Keisarillisen Senaatin Siviilitoimituskunnalle laatimansa ehdotuksen uusiksi menosäännöksi valtion sairashuoneille. K. Senaatti ei kuitenkaan vuoden kuluessa käsitellyt asiaa.

Kirjeessä marraskuun 11 päivältä ilmoitti Siviilitoimituskunta että K. Senaatti oli nähnyt hyväksi määrätä että maksuttomia oppikursseja sairaanhoitajattariksi aikovia henkilöitä varten on lääninsairashuoneissa edelleenkin järjestettävä asianomaisten sairashuonelääkärien likemmin määrääminä aikoina. Näissä kursseissa, jotka kestävät kuusi kuukautta ja joihin otetaan korkeintain kuusi oppilasta, on annettava opetusta sillä kotimaisella kielellä, jota oppilaat taitavat ja käyttävät ja saavat oppilaat kursseissa käydessään vapaan ruuan sairaaloissa.

Lääninsairaalat ja yleiset sairashuoneet.

Helsingin yleinen sairashuone.

Tässä yleisessä sairashuoneessa, joka hallintoonsa nähden on jaettu neljään ryhmään: vanha- ja uusi klinikka, kirurginen osasto, synnytyslaitos ja lasten sairashuone, ei vuoden kuluessa ole suurempia rakennustöitä toimitettu eikä muitakaan mainittavampia muutoksia tapahtunut, jos kohta niitä onkin suunniteltu. Koko sairashuonetta koskevista tapahtumista mainittakoon että K. Senaatti, hyväksyen Lääkintöhallituksen 2 päivänä huhtikuuta tekemän esityksen, päätöksellä 14 päivältä toukokuuta myönsi Lääkintöhallituksen käytettäväksi 600 markkaa etulaisten palkkaamiseksi niille sairashuoneen palvelijoille, jotka eivät voineet saada suvilomaa itse palkkaamatta sijaisiansa.

Sittenkuin Lääkintöhallitus 12 päivänä marraskuuta oli K. Senaatille ilmoittanut että sairashuoneen ekonomille v. 1905 myönnetty vuokraraha, 1,600 markkaa, loppui viimeinen päivä joulukuuta, päätti K. Senaatti 2 päivänä joulukuuta että mainittu vuokraraha edelleenkin on toistaiseksi pysytettävä.

Sairashuoneen eri osastoja koskevat toimenpiteet luetellaan tässä alempana.

A. Vanha ja uusi klinikka.

Tähän sairashuone-ryhmään on sijoitettu sisätautien osasto, patalogis-anatominen osasto, silmätautien osasto ja syfilodermatologinen osasto.

Kesäkuun 29 päivänä myönsi K. Senaatti 400 markkaa uusien telineitten teettämiseksi pesulaitoksella pesuvaatteiden kuivaamista varten. Sitä vastoin hylättiin Lääkintöhallituksen esitys uuden aitauksen rakentamisesta sairashuoneryhmän katuosia vastaan Unioni- ja Nikolainkatujen varrelle.

Sittenkuin K. Senaatti edellisen vuoden lopulla oli päättänyt että ylihoitajatar on otettava silmätautien osastolle, sai tämä osasto vuoden alusta ensimmäisen ylihoitajattarensa. — Ylimääräisen siivoojattaren palkkaamiseksi tämän osaston poliklinikalle myönsi K. Senaatti 26 päivänä helmikuuta 480 markan suuruisen vuotuisen määrärahan. — Lääkintöhallituksen esityksestä on sallittu yleisistä varoista käyttää 7,000 markkaa vuodessa myöskin vuosina 1908—1910 aneksin ylläpitämiseksi silmätauti osastolla tarttuvia silmätauteja varten.

Vuoden kuluessa tapahtuneen Gumtäcktin ylimääräisen kuppatautisairaalan laajentamisen kautta vapautettiin syfilo-dermatologinen osasto velvollisuudesta antamaan hoitoa sellaisille venerisia tauteja poteville naisille, jotka viranomaisten toimesta sairashuoneeseen lähetettiin.

Vanhassa ja uudessa klinikassa hoidettiin vuoden kuluessa 2,945 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 89,104. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3,97 markkaan.

B. Kirurginen osasto.

Lääkintöhallituksen 2 päivänä helmikuuta 1906 tekemän esityksen johdosta käski K. Senaatti 28 päivänä kesäkuuta Yleisten rakennusten Ylihallitusta yksissä neuvoin Lääkintöhallituksen kanssa teettämään ja Senaattiin lähettämään piirustukset ja kustannusarvion aseptisen leikkaussalin rakentamista varten sairashuoneen etelän puoliseen sivustaan. Osaston johtajan ehdotuksesta sijoitettiin uusi leikkaushuone keskusrakennuksen eteläisen puolen vinttikerrokseen, joka noin kolme metriä korkean päällerakennuksen kautta saadaan tarkoitusta varten soveliaksi. K. Senaattiin lähetetyn ehdotuksen mukaan tulisi tämä sairashuoneen osasto paitsi leikkaushuonetta sisältämään etehisen, valmistushuoneen, sterilisationi- ja sidehuoneen, lääkärin huoneen sekä kylpy- ja virutushuoneen. Mukava yhteys saadaan aikaan uuden leikkaussalin ja sen alla olevien sairasosastojen välillä siten, että toinen sairaalan nostolaitoksista muutetaan sähkövoimalla käytettäväksi ja ulotetaan uuteen vinttirakennukseen

saakka. Näitä uutis- sekä lämpö- ja vesijohtoja varten tarvittavia suuremmoisia muutostöitä varten laskettiin kustannukset nousevan 85,000 markaksi ja lähetettiin piirustukset ja kustannusarviolaskut K. Senaatin Siviilitoimituskunnalle 23 päivä marraskuuta. Vuoden kuluessa ei K. Senaatti kuitenkaan vielä tehnyt lopullista päätöstä asiassa.

Kesäkuun 28 päivänä annetulla päätöksellä hylkäsi K. Senaatti Lääkintöhallituksen 28 päivänä huhtikuuta 1905 tekemän ehdotuksen, että osaston sairassijojen luku koroitettaisiin 154:stä 180:neen sekä kysymyksenalaisesta koroituksesta johtuvan ehdotuksen vuosimenosäännön koroittamisesta.

Osastolla hoidettiin vuoden kuluessa 1,842 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 65,094. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4,11 markkaan.

C. Synnytyslaitos.

Kesäkuun 28 päivänä myönsi K. Senaatti 3,100 markkaa sähköjohtojen uudestaan asettamista varten sekä synnytyslaitoksessa että lasten sairashuoneessa.

Niinikään myönsi K. Senaatti 5 päivänä syyskuuta 960 markkaa 40 uuden rautalankapohjalla varustetun sängyn hankkimiseksi ja 957 markkaa kolmen yksityishuoneen sisustamiseksi.

Tätä paitsi myönnettiin vielä 11 päivänä marraskuuta 3,500 markkaa parselivaraston täydentämiseksi.

Lääketieteen tohtori C. Hahl määrättiin 26 päivänä kesäkuuta kätilön opettajaksi laitokseen.

Laitoksen apulaislääkäri lääketieteen tohtori W. Wegelius erosi virastaan 30 päivä syyskuuta ja otettiin hänen sijalleen apulaislääkäriksi lääketieteen lisensiaatti M. af Heurlin.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 2,297 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 18,680. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 6,52 markkaan.

D. Lasten sairashuone.

Kesän kuluessa toimitettiin Helsingin kaupungin puutarhurin S. Olsson'in johdolla ne tasoitus ja istutus työt sairaalan tontilla, joita varten K. Senaatti 12 päivä joulukuuta 1906 oli myöntänyt 6,515 markkaa.

Helmikuun 2 päivänä myönsi K. Senaatti 400 markkaa toisen amanuenssin palkkaamiseksi.

Marraskuun 11 päivänä myönsi K. Senaatti varoja erityisen portinvahdin palkkaamiseksi.

Sairashuoneen apulaislääkäri lääketieteen tohtori H. v. Willebrand erosi 1 päivä syyskuuta virastaan ja otettiin hänen sijalleen apulaislääkäriksi lääketieteen lisensiaatti Wiwa Lagerborg.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 336 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 11,723. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3,46 markkaan.

Turun lääninsairaala.

Kesäkuun 28 päivänä myönsi K. Senaatti 11,200 markkaa uuden jääkellarin rakentamiseksi sekä sairaalassa löytyvän suviparakin muuttamiseksi, jotta saataisiin tilaa aijotuille uutisrakennuksille. Työn teettäminen jätettiin Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi ja toimitettiin se kesän ja syksyn kuluessa. Nämä työt ovat pidettävät esitöinä niihin laajempiin uutis- ja lisärakennuksiin, joita varten Yleisten rakennusten Ylihallitus oli laatinut piirustukset ja 202,400 markkaan nousevan kustannusarvion ja jotka se oli lähettänyt K. Senaatin vahvistettavaksi 9 päivänä helmikuuta 1906. Kirjeessä 4 päivältä marraskuuta ilmoitti Siviilitoimituskunta että Hänen Keisarillinen Majesteettinsa oli myöntänyt loput lasketusta kustannuksesta eli 191,200 markkaa mainittuja töitä varten. Aikomus on saada aikaan tarpeellisia parannuksia sairaalan ilmanvaihtojärjestelmässä, rakentaa uudet ruoka- ja pesulaitokset sekä perustaa omalla keskusasemalla varustettu sähkövalaistuslaitos, jonka laskuhöyry edullisesti voitaisiin käyttää niin hyvin ventilationiilman lämmittämiseksi kuin ruoka- ja pesulaitosta varten. Paitsi näitä puhtaasti masiinallisia töitä on aikomus rakentaa uudestaan talousrakennus, jotta sen vinttikerrokseen saataisiin asuinhuoneita sairaalan palvelusväelle. Samaten tulee rakennettavaksi uusi puinen isoleeraus paviljonki entisen suviparakin paikalle. Vaikka, kuten sanottu, varat näitä töitä varten jo myönnettiin 4 päivä marraskuuta ei vuoden kuluessa kuitenkaan vielä ehditty muuta kuin alottaa valmistavat työt.

Lääkintöhallituksen v. 1902 asettaman n. k. ruokajärjestelmä-komitean laatima uusi ruokajärjestelmä on K. Senaatin luvalla ollut hyvällä menestyksellä käytännössä sairaalassa.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 1,218 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 35,407. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,51 markkaan.

Hämeenlinnan lääninsairaala.

Kesäkuun 28 päivänä hylkäsi K. Senaatti Lääkintöhallituksen 20 päivänä helmikuuta 1906 tekemän esityksen että Yleisten rakennusten Ylihallitukselle

annettaisiin toimeksi yksissä neuvoin Lääkintöhallituksen kanssa laatia piirustukset ja kustannusarvio sairaalassa tarvittaviin uutis- ja lisärakennuksiin, erittäin erityisen kirurgisen osaston rakentamiseen.

Vuoden kuluessa on lasarettiosaston rakennuksessa leikkaushuone siirretty alikerroksen länsipäästä ylikerroksen itäiseen päähän. Samaten on lääkärin tarkastushuone siirretty alikerroksen itäisimpään suojaan. Nämä muutokset tehtiin vesijohdon aikaansaamiseksi, jotta voitaisiin johtaa kylmää ja lämmintä vettä näihin huoneisiin kuin myöskin viemärijohdon takia, joka voitiin laittaa ainoastaan rakennuksen itäiseen päähän.

Vuosikertomuksessaan lausuu sairaalan ylilääkäri muun muassa: »Laajennetun tilan tarve on tänä vuonna ollut kipeämmin kaivatta kuin koskaan ennen. — — — — Lääninsairaala on vanha, pian jo 100:vuotinen. Lasarettiosaston rakennus on sellainen, joksi se ennen antiseptista aikaa rakennettiin, koskemattomin muurin, ilman lisä- tai uutisrakennuksia, jotka voisivat helpottaa lääkärin ponnistuksia sairaiden käyttelyssä ajanmukaisella tavalla varsinkin mitä kirurgisiin tapauksiin tulee. Sairaala odottaa uutta kirurgista sivurakennusta — ainakin edes pienempää — jota vailla kirurgisten sairaitten ajanmukainen hoito tulee vuosi vuodelta yhä vaikeammaksi, jopa mahdottomaksikin».

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 777 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 21,325. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,25 markkaan.

Viipurin lääninsairaala.

Kesäkuun 28 päivänä myönsi K. Senaatti 1,900 markan suuruisen määrärahan Röntgenkoneen asettamista, korjaamista ja sen käyttämistä varten tarvittavan sähköjohdon asettamisesta syntyneitten menojen suorittamiseksi.

Lääkintöhallituksen kirjeessä lokakuun 26 päivältä 1906 tekemästä esityksestä jätti K. Senaatti päätöksellä 28 päivältä kesäkuuta Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi teettää valtion Viipurin kaupungissa omistamilla lääninsairaalaa varten ostetuilla tonteilla seuraavat työt niillä löytyvien rakennusten kuntoon panemiseksi lääninsairaalaa varten, nimittäin

1) tontilla n:o 3 sijaitsevan rajarakennuksen suurentamisen . .	Smk	7,500: —
2) katurakennuksen varustamisen kuppatauti sairaita varten .	»	8,000: —
3) piharakennuksen muuttamisen väliaikaiseksi leipomoksi ja panimotuvaksi	»	6,350: —
4) aitauksen rakentamisen Vilkeen katua vastaan, isomman sisäänkäyntiportin ja asfalttikäytävän rakentamisen Pietarin kadun puolella y. m.	»	5,300: —

Yllämainittujen tonttien ostamisen kautta omistaa valtio koko sen korttelin, jossa lääninsairaala sijaitsee. Kahta viimeksi ostetulla tontilla olevaa puurakennusta voidaan vielä joku aika eteenpäin käyttää sairaalan tarpeisiin siten, että Pietarin kadun varrella oleva suurempi puutalo muutetaan väliaikaiseksi kuppatauti-sairaalaksi ja pienempi puutalo tarpeellisen korjauksen jälkeen käytetään ruuanpitolaitoksen tarpeisiin sillä aikaa kuin uusi ehdotettu ruokalaitos rakennetaan. Yllämainitut korjaustyöt supistettiin kuitenkin mahdollisimman vähiin syystä että kysymyksessä oleva uudisrakennus sairaalaa varten vaatii näitten puutalojen repimisen likeisessä tulevaisuudessa. Myönnetyistä varoista käytettiin ainoastaan yhteenlaskettuina 15,373 markkaa 86 penniä.

Päätöksellä 28 päivältä kesäkuuta palautti K. Senaatti Lääkintöhallitukselle tämän K. Senaatille 11 päivänä marraskuuta 1904 lähettämät piirustukset ja 425,000 markkaan päättyvän kustannusarvion uuden talousrakennuksen, isoleerauspaviljongin ja operationipaviljongin rakentamiseksi, käskien Lääkintöhallitusta yksissä neuvoin Yleisten rakennusten Ylihallituksen ja sairaalan paikallisen hallituksen kanssa uudelleen ottomaan asia punnitakseen ja, jos syytä ilmaantuisi, tekemään uuden asiainhaarain vaatiman ehdotuksen. Tämän johdosta päätettiin laajentaa sairaalaa uudella 50 sairaalle aijotulla osastolla ja ryhtyi Yleisten rakennusten Ylihallitus, sittenkuin Lääkintöhallitus ja lääninsairaalan ylilääkäri olivat tarkastaneet tehdyt piirrosluonnokset, valmistamaan uusia lopullisia piirustuksia ja kustannusarvioita ehdotettuja töitä varten. Piirustukset eivät kuitenkaan ehtineet valmistua vuoden kuluessa.

Kesäkuun 28 päivänä päätti K. Senaatti jättää sikseen jo vuonna 1905 nostetun kysymyksen sähkövalon hankkimisesta lääninsairaalalle valtiorautateitten sähkökeskusasemasta.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairaalassa 2,754 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 57,034. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,60 markkaan.

Mikkelin lääninsairaala.

Marraskuun 11 päivänä tehdyllä päätöksellä salli K. Senaatti Lääkintöhallituksen väliaikaisesti korottaa siivoojain ja pesijättärien vuosipalkat 180 markkaan, renkien ja lämmittäjän vuosipalkat 420 markkaan sekä koneenkäyttäjän vuosipalkan 1,140 markkaan.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairaalassa 798 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 22,437. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,39 markkaan.

Kuopion lääninsairaala.

Helmikuun 5 päivänä myönsi K. Senaatti 266 markkaa 95 penniä sähköjohdon ja lamppujen hankkimiseksi sairaalan operationisaliin ja kansliahuoneeseen.

Marraskuun 11 päivänä tehdyllä päätöksellä salli K. Senaatti Lääkintöhallituksen väliaikaisesti korottaa renkien vuosipalkat 300 markkaan ja palvelijattarien vuosipalkat 180 markkaan.

Kirjeessä marraskuun 4 päivältä ilmoitti Siviilitoimituskunta että Hänen Keisarillinen Majesteettinsa oli myöntänyt 712,000 markkaa uutisrakennuksiin sairaalassa sekä vanhojen rakennuksien korjaamiseen. Näistä rakennusehdotuksista löytyy yksityiskohtainen selitys Lääkintöhallituksen vuosikertomuksessa vuodelta 1906. Vuoden kuluessa ryhdyttiin alustaviin toimenpiteisiin rakennustöitä varten.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairaalassa 836 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 28,286. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,52 markkaan.

Mustasaaren lääninsairaala.

Sittenkuin K. Senaatti joulukuun 18 päivänä 1906 oli siihen myöntänyt varoja, otettiin sairaalaan yövartija 800 markan vuosipalkalla.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairaalassa 955 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 32,753. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,62 markkaan.

Oulun lääninsairaala.

K. Senaatti myönsi 23 päivänä helmikuuta 360 markan suuruisen määrärahan kassakaapin hankkimiseksi sairaalan taloudenhoitajankonttoria varten.

Lääkintöhallituksen vuonna 1902 asettaman n. k. ruokajärjestelmä-komitean laatima uusi ruokajärjestelmä on K. Senaatin luvalla hyvällä menestyksellä ollut käytännössä sairaalassa.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairaalassa 997 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 34,212. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,55 markkaan.

Lovisan yleinen sairashuone.*

Vuoden kuluessa hoidettiin sairashuoneessa 264 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 5,907. Hoitokustannukset potilasta ja päivää kohti nousivat 2,82 markkaan.

Porin yleinen sairashuone.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairashuoneessa 531 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 13,266. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,38 markkaan.

Tampereen yleinen sairashuone.

Tampereen yleinen sairashuone on sijoitettuna yksityiseltä vuokrattuun huoneustoon. Koska herätetty ehdotus oman talon rakentamisesta ei voinut valmistua 1 päivään lokakuuta, jolloin voimassa oleva vuokrakontrahti loppui, anoi Lääkintöhallitus että se oikeutettaisiin edelleenkin vuokraamaan nykyinen huoneusto 12,400 markasta 14,000 markkaan korotettua vuotuista vuokraa vastaan. Päätöksellä toukokuun 14 päivältä hyväksyi K. Senaatti ehdotuksen ja määräsi että huoneusto on vuokrattava kolmeksi vuodeksi.

Sairaalan apulaislääkäri lääketieteen lisensiatti K. Pitkänen erosi virastaan 2 päivä maaliskuuta. Hänen sijalleen otettiin 5 päivä huhtikuuta apulaislääkäriksi lääketieteen lisensiatti Nath. Emeleus, joka väliajalla virkaatekevänä oli virkaa hoitanut.

Sittenkuin K. Senaatti oli, Lääkintöhallituksen entisen kenralitirehtöörin todellisen valtioneuvoksen F. Saltzmannin aikoinaan tehdyn ehdotuksen johdosta uusien rakennusten teettämisestä sairashuoneelle, kirjoituksella lokakuun 5 päivältä 1902 käskenyt Lääkintöhallitusta toimittamaan lausuntonsa asiasta, oli Lääkintöhallitus kirjeessä 30 päivältä lokakuuta 1906, kannattaen tehtyä ehdotusta, muun muassa ilmoittanut että Tampereen kaupungin kaupunginvaltuusmiehet kokoontuneina lisättyin luvuin 23 päivänä sanotussa kuussa olivat päättäneet tonttipaikaksi uusille sairashuonerakennuksille valtiolle lahjoittaa kaupungille kuuluvasta maasta kahden hehtaarin suuruisen maa-alueen niin kutsutun Kalevan kankaan etelä rinteellä kaupungin uuden hautausmaan ja Suomen valtiorautateitten rautatieaseman välillä, kuitenkin sillä ehdolla, että valtio itse rakentaa ja kunnossapitää tonttialuetta ympäröivät kadut ja alueelle nykyiseltä maantieltä johtuvat tiet. Sittemmin oli Lääkintöhallitus 11 päivänä tammikuuta 1907 K. Senaatille lähettänyt kaupungin puolesta annetun luovutuskirjan kuin myöskin muita vaadittuja likempiä selvityksiä asiassa, jotapaitsi Hämeen läänin kuvernööri oli lähettänyt todistuksen siitä, että mainittujen valtuusmiesten asiassa tekemä päätös oli saavuttanut lain voiman. Päätöksellä toukokuun 2 päivältä 1907 näki K. Senaatti hyväksi vastaanottaa Tampereen kaupungin tarjoaman maa-alueen ja päätti siihen rakennettavaksi omat rakennukset yleistä sairashuonetta varten. Samalla käski K. Senaatti Yleisten rakennusten Ylihallitusta yksissä neuvoin Lääkintöhallituksen kanssa teettämään

ja K. Senaatille lähettämään piirustukset ja kustannusarvion tarpeellisiä rakennuksia varten mainitulle sairashuoneelle, jonka tulisi sisältää sairassijoja noin 75:lle sairaalle, 35 lasaretiosastolla ja 40 kuppatautiosastolla. Neuvottelut Yleisten rakennusten Ylihallituksen, Lääkintöhallituksen ja sairashuoneen lääkärin kesken alkoivat vuoden kuluessa mutta piirustukset ja kustannusarvio, eivät silloin vielä valmistuneet.

Lokakuun 28 päivänä hylkäsi K. Senaatti Lääkintöhallituksen 14 päivä lokakuuta 1902 tekemän ehdotuksen sähkövalon hankkimiseksi sairashuoneen rakennuksiin.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairashuoneessa 634 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 21,077. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,88 markkaan.

Sortavalan yleinen sairashuone.

Maaliskuun 20 päivänä myönsi K. Senaatti 360 markkaa kassakaapin hankkimiseksi sairashuoneen taloudenhoitajankonttoriin.

Päätöksellä 28 päivältä kesäkuuta hyväksyi K. Senaatti Lääkintöhallituksen toukokuun 14 päivänä tekemät ehdotukset että sairaalan tarvetta varten rakennettaisiin juurikasvikellari, halkovaja ja raitiotie halkojen kuljettamista varten sekä myönsi näitä töitä varten 11,298 markkaa 49 penniä.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairashuoneessa 578 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 17,640. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3: — markkaan.

Joensuun yleinen sairashuone.

Sittenkuin sairashuoneen lääkärin virka oli joutunut avonaiseksi, esitti Lääkintöhallitus K. Senaatille kirjeessä 8 päivältä helmikuuta, koskei sairaalan lääkärin viran yhdistäminen kaupunginlääkärin virkaan, kuten aikaisemmin on ollut laita, ole suotava, että lääkärin palkkio koroitettaisiin 2,000 markasta 3,000 markkaan vuodessa sekä että kysymyksessä olevan lääkärinviran vakinaisesti täyttäminen jätettäisiin siksi, kunnes vastaus esitykseen saapuu. Kirjeessä 23 päivältä huhtikuuta ilmoitti K. Senaatin Siviilitoimituskunta että K. Senaatti oli suostunut Lääkintöhallituksen esitykseen ja päättänyt ensitulevan lisä-vuosirahasäännön yhteydessä tehdä alamaisen alistuksen Joensuun yleisen sairashuoneen lääkärin palkkion korottamisesta 2,000 markasta 3,000 markkaan vuodessa sekä sen yhteydessä sallinut Lääkintöhallituksen jättää sanottu virka haettavaksi julistamatta kunnes vastaus K. Senaatin alamaiseen alistukseen on saapunut. Lopullista päätöstä asiassa ei vielä vuoden kuluessa Lääkintöhallitukselle saapunut.

Päätöksellä marraskuun 11 päivältä salli K. Senaatti Lääkintöhallituksen väliaikaisesti koroittaa palvelijain palkkoja siten, että koneenkäyttäjän vuosipalkka nostettiin 600 markkaan, renkien 300 markkaan sekä palvelijattarien 180 markkaan.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairashuoneessa 402 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 12,305. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,39 markkaan.

Jyväskylän yleinen sairashuone.

Lääkintöhallituksen vuonna 1902 asettaman n. k. ruokajärjestelmä-komitean ehdoittama uusi ruokajärjestelmä on K. Senaatin luvalla ollut hyvällä menestyksellä käytännössä sairashuoneessa.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairashuoneessa 474 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 17,743. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3,31 markkaan.

Kajaanin yleinen sairashuone.

Kajaanin yleisellä sairashuoneella ei ole omaa suojaa vaan on se sijoitettu erääseen Kajaanin kaupungin omistamaan puutaloon. Koska voimassa oleva vuokrakontrahti loppui 1 päivä lokakuuta uudisti Lääkintöhallitus sen 3 vuodeksi samoilla ehdoilla ja 1,400 markan vuokramaksua vastaan.

Sittenkuin Oulun läänin silloinen virkaatoimittava kuvernööri kirjeessä 15 päivältä toukokuuta 1902 esiintuomiensa syiden perusteella alamaisesti oli esittänyt, että tarkoitukseen sopiva ja nykyajan vaatimuksia vastaava sairaala valtion varoilla rakennettaisiin Kajaanin kaupunkiin sanotun kaupungin sitä varten lupaamalle maa-alueelle, oli Lääkintöhallitus vaadittuna lausuntonaan asiassa kirjeessä 10 päivältä maaliskuuta 1903 puoltamalla edellämainitun esityksen myöntämistä ehdoittanut, että puheenalainen sairashuone rakennettaisiin Kajaanin entisen reservikomppanian alueelle sekä että Yleisten rakennusten Ylihallitukselle annettaisiin toimeksi laatia piirustukset ja kustannusarviot uutis- ja korjaustöihin reservikomppanian alueella olevien rakennusten muuttamiseksi sairashuoneeksi, joka tulisi, paitsi tarpeellisia talous- ja ulkohuoneita sekä asuntoja sairaalan palvelusväelle, käsittämään kivestä rakennetun sairashuonerakennuksen 12 lasaretti potilasta ja 8 veneerisiä tauteja sairastavaa varten sekä sen lisäksi kahdella vuoteella varustetun isoleeripaviljongin. Kesäkuun 28 päivänä 1907 tapahtuneessa esittelyssä käski K. Senaatti, joka katsoi että yleinen sairashuone noin 20 potilasta varten on valtion kustannuksella

rakennettava Kajaanin kaupunkiin tahi sen läheisyyteen, Yleisten rakennusten Ylihallitusta yksissä neuvoin Lääkintöhallituksen kanssa laatimaan ja K. Senaatin hyväksyttäväksi lähettämään vaihtoehtoiset piirustukset ja kustannusarvioehdotukset sanotun sairaalan rakentamiseksi joko Kajaanin kaupungin tätä tarkoitusta varten luovuttamalle maa-alueelle tahi Kajaanin entisen reservikomppanian alueelle siten, että siellä jo oleviin huoneustoihin rakennettaisiin lisää tai että rakennukset muuten muutettaisiin tarkoitukseensa sopiviksi ja olisi puheenalaista tointa täytettäessä myöskin harkittavaksi otettava eikö sairaalan veneeristen tautien osastoa edellisessä tapauksessa voida sijoittaa erikseen, kuitenkin sairaalan läheisyyteen, että sairaala kaikkine osastoineen voi olla samassa taloudenhoidossa, ja jälkimmäisessä tapauksessa johonkin reservikomppanian alueella jo ennestään löytyvään rakennukseen.

K. Senaatin yllämainitun käskyn johdosta kävivät muutamat Lääkintöhallituksen jäsenet sekä lääkintöarkkitehti Kajaanissa tarkastamassa ehdotettuja paikkoja sairaalaa varten ja tultiin tässä tarkastuksessa siihen käsitykseen että reservikomppanian alue erityisistä syistä oli sopimaton sairaalaa varten, vaan että Kajaanin kaupungin luovuttama alue sitä vastoin oli tarkoitukseen hyväksyttävä ja päätettiin ryhtyä piirustuksien ja kustannusarvion laatimiseen tälle paikalle rakennettavaa sairashuonetta varten. Piirustukset ja kustannusarvio eivät kuitenkaan ehtineet valmistua vuoden kuluessa.

Kokouksessaan syyskuun 20.päivänä päättivät Kajaanin kaupunginvaltuusmiehet aijottua sairaalaa varten lahjoittaa valtiolle Seminaarin takana olevasta alueesta n. k. Hupinurmen lähimpine ympäristöineen. Luovuttu alue on hiukan suurempi kuin se joka v. 1902 oli luvattu sairaalaa varten käsittäen 1,36 hehtaaria.

Koska ruuanvalmistaja Johanna Keränen, joka kontrahdin mukaan oli ottanut pitääkseen ruokaa sairashuoneessa, ei enää paikkakunnalla kohonneitten hintojen vuoksi ollut halukas uudistamaan välipuhettaan entisillä ehdoilla, päätti K. Senaatti Lääkintöhallituksen esityksestä sallia sopimuksen tekemisen mainitun henkilön kanssa ruuanpidosta sairaalassa jossain määrin korkeammista hinnoista kuin entiset.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairashuoneessa 184 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 5,298. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,52 markkaan.

Tornion yleinen sairashuone.

Vuoden aikana loppuun-suoritettiin ne uutis- ja lisärakennukset sairashuoneessa, joihin K. Senaatti oli 6 päivänä kesäkuuta 1906 myöntänyt 55,500

markkaa ja jotka lähemmin ovat luetellut Lääkintöhallituksen kertomuksessa vuodelta 1906. Kustannukset nousivat yhteenlaskettuna 56,482 markkaan 10 penniin.

Uusi äsken valmistunut ruumis- ja obduktionihuone paloi kuitenkin poroksi 1 päivänä elokuuta.

Marraskuun 18 päivänä myönsi K. Senaatti 1,377 markkaa koneellisen mankelin hankkimiseksi sairashuoneen mankelihuoneeseen, huonekalujen hankkimista varten naispalvelijain asuinhuoneeseen, petroleumi-hehkulampun hankkimiseksi sairaalan kartanon valaisemista varten sekä sähkökellojohdon asettamiseksi sairashuoneeseen.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairashuoneessa 238 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 8,373. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3,05 markkaan.

Nurmeksen yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 130 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 3,671. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3,53 markkaan.

Savonlinnan yleinen sairashuone.

Sittenkuin sairashuoneen lääkäri oli Lääkintöhallitukselle ilmoittanut että sairashuoneen jääkellari oli niin mädäntynyt että sitä oli vaikea tarkoitukseensa käyttää, että halkoliiteriin ei mahtunut kaikki halot, jotka siinä olisivat säilytettävät, sekä että sairashuoneen klosetit olivat siinä kunnossa ettei niitä voitu tarpeenmukaisesti tuulettaa eikä talvisaikaan tyhjentää ja puhdistaa, esitti Lääkintöhallitus, joka oli teettänyt Yleisten rakennusten Ylihallituksella piirustukset ja kustannusarviot uuden jääkellarin rakentamiseen, halkoliiterin lisärakennukseen ja klosetti-muutokseen sairaalassa, kirjeessä 4 päivältä kesäkuuta että yleisistä varoista myönnettäisiin 5,715 markkaa kyseessä olevien töitten suorittamiseksi. Tämän esityksen hyväksyi K. Senaatti 28 päivänä kesäkuuta, päättäen samalla että työt ovat jätettävät Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi.

Vuoden kuluessa hoidettiin sairashuoneessa 499 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 13,191. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,39 markkaan.

Yleinen sairashuone Ahvenanmaalla.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 80 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 1,875. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3,88 markkaan.

Rovaniemen yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 189 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 5,138. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3,37 markkaan.

Orihveden leprasairaala.

Kirjeessä marraskuun 11 päivältä ilmoitti Siviilitoimituskunta että K. Senaatti, hyväksyen Lääkintöhallituksen 20 päivä elokuuta 1906 tekemän ehdotuksen, oli myöntänyt 1,000 markkaa vuodessa toimitsijan palkkaamiseksi sairaalaan.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 38 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 11,009. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,35 markkaan.

Kaikissa maamme sairashuoneissa, joista tietoja on annettu, hoidettiin v. 1907 yhteensä 51,360 henkilöä, joista 4,864 oli jääneitä vuodelta 1906 ja 46,496 vastaanotettiin vuoden kuluessa. Kaikista hoidetuista uloskirjoitettiin 33,246 terveenä, 6,543 paremmaksi tulleena, 2,318 parantumatta, 2,854 kuolleena ja 1,336 hoitamatta tahi muihin sairashuoneisiin siirrettynä; seuraavaan vuoteen jäi 5,063 henkilöä. Sairashoitopäivien yhteinen lukumäärä oli 1,887,979.

Taulu 2 näyttää joka eri sairashuoneessa hoidettujen lukumäärän, hoidon tuloksen sekä hoitopäivien luvun.

Jako eri sairashuoneita kohti käy selville seuraavasta yhteensovittelusta:

	Uloskirjoitetut.					Vuoteen 1908 jääneet.	Hoidettujen yhteinen lukumäärä.	Sairashoitopäivien lukumäärä.
	Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.			
Valtion mielisairaslaitokset . .	211	153	176	57	8	1,094	1,699	392,988
Kunnalliset ja yksityiset mielisairaalat	139	226	180	65	2	590	1,202	209,296
Yleisten sairashuoneitten lasaretiosastot	8,026	2,030	657	900	537	860	13,010	344,341
Yleisten sairashuoneitten syfiliittiset osastot	3,456	129	65	77	64	410	4,201	146,156
Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet	1,741	33	25	12	13	236	2,060	79,816
Leprasairaala	1	—	5	4	—	28	38	11,009
Lapsenpäästölaitokset.	6,286	30	48	37	135	128	6,664	57,647
Vankila sairaalat	697	162	57	24	4	84	1,028	29,675
Rautatien lasaretit	131	30	19	4	5	8	197	28,89
Kunnalliset ja yksityiset sairashuoneet	12,558	3,750	1,086	1,674	568	1,625	21,261	614,161
Yhteensä	33.246	6,543	2,318	2,854	1,336	5,063	51,360	1,887,978

Jokaista maamme sairashuoneissa v. 1907 hoidettua potilasta kohti tulee keskimäärin 36,8 hoitopäivää. Jos tässä laskelmassa jätämme lukuunottamatta mielisairaalat ja lapsenpäästölaitokset, joitten yhteenlasketut potilaat ja hoitopäivät tekivät 9,565 ja 659,931, tulee jokaista muissa sairashuoneissa hoidettua henkilöä kohti 29,4 sairashoitopäivää.

Kaikista hoidetuista on keskimäärin 64,73 prosenttia uloskirjoitettu terveenä, 12,74 prosenttia paremmaksi tulleena, 4,51 prosenttia parantumatta ja 2,60 prosenttia hoitamatta; 5,56 prosenttia on kuollut ja 9,86 jäänyt seuraavaan vuoteen.

Eri sairashuoneet näyttävät tässä suhteessa seuraavat suhteet, laskettuina prosentissa hoidetuista:

	Terveitt.	Paremmaksi tulleita.	Parantumatta.	Kuolleita.	Hoitamatta.	Seuraavaan vuoteen jääneitä.
Valtion mielisairaalat (paitsi turvalaitokset) . . .	14,32	10,39	11,74	3,67	0,54	59,34
Kunnalliset ja yksityiset mielisairaalat	11,56	18,80	14,93	5,41	0,17	49,08
Yleisten sairashuoneitten lasareti osastot	61,69	15,60	5,05	6,92	4,13	6,61
» » syfiliittiset osastot . .	82,27	3,07	1,55	1,83	1,52	9,76
Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet	84,51	1,60	1,21	0,58	0,63	11,47
Lapsenpäästölaitokset	94,33	0,45	0,72	0,56	2,02	1,92
Vankila sairaalat	67,80	15,76	5,54	2,34	0,39	8,17
Rautatien lasaretit	66,50	15,23	9,64	2,03	2,54	4,06
Kunnalliset ja yksityiset sairashuoneet	59,07	17,64	5,11	7,87	2,67	7,64

Keskimäärin oli maamme sairashuoneissa jokaisena päivänä vuodessa:

Valtion mielisairaslaitoksissa	1,077	henkilöä.
Kunnallisissa ja yksityisissä sairashuoneissa	573	»
Yleisten sairashuoneitten lasaretiosastoilla	943	»
» » syfiliittisillä osastoilla	400	»
Ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa	219	»
Leprasairaalassa	30	»
Lapsenpäästölaitoksissa	158	»
Vankila sairaaloissa	81	»
Rautatien lasareteissa	8	»
Kunnallisissa ja yksityisissä sairashuoneissa	1,683	»
Yhteensä	5,172	henkilöä.

Potilasmäärä valtion sairashuoneissa on kuten tavallista vaihdellut eri vuoden-aikoina. Useimmissa maamme sairashuoneissa on korkein luku yht'-aikaa hoidettuja ajottain ollut sairasvuodelukua suurempi, syystä että on ollut mahdotonta kieltää paikkaa sairailta, jotka ovat olleet hoidon välttämättömässä tarpeessa.

Taulu 16, jonka lääkintöneuvos F. W. Westerlund on laatinut, osottaa maassa 31 p. joulukuuta 1907 löytyvät lepratautia sairastavat henkilöt, jaettuina kuntien ja läänien mukaan kuin myöskin kuinka monta näistä sairaista hoidettiin sairashoitolaitoksissa.

Seuraavat taulut osoittavat korkeimman määrän sairaita valtion yleisissä sairashuoneissa ja ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa tilivuoden aikana.

Korkein määrä hoidettuja sairaita Helsingin yleisen sairashuoneen eri osastoilla vuonna 1907.

Osasto.	Sairasvuodeitten luku.	Tammikuu.	Helmikuu.	Maaliskuu.	Huhtikuu.	Toukokuu.	Kesäkuu.	Heinäkuu.	Elokuu.	Syyskuu.	Lokakuu.	Marraskuu.	Joulukuu.
Sisätautien	90	92	93	91	92	90	88	77	82	86	89	90	89
Patologis-anatomillinen . . .	14	14	16	16	16	14	8	—	—	9	12	13	13
Naistautien	25	26	26	25	25	25	21	18	22	22	25	26	27
Silmätautien	41	27	38	39	35	39	36	37	33	38	36	38	37
Syfiliittinen	150	132	126	118	113	112	108	78	87	100	94	97	101
Kirurginen	154	181	185	181	196	204	197	189	186	182	191	194	184
Lapsenpäästö	50	100	121	110	102	108	110	112	97	118	118	96	122
Lapsi	35	38	41	42	37	42	35	35	19	31	41	43	38

Korkein määrä hoidettuja sairaita Orihveden leprasairaalassa vuonna 1907.

	Sairasvuodeitten luku.	Tammikuu.	Helmikuu.	Maaliskuu.	Huhtikuu.	Toukokuu.	Kesäkuu.	Heinäkuu.	Elokuu.	Syyskuu.	Lokakuu.	Marraskuu.	Joulukuu.
	45	34	35	35	34	33	29	28	28	27	29	30	28

Korkein määrä hoidettuja yleisten sairashuoneitten lasareti osastoilla vuonna 1907.

	Sairasvuodeitten luku.	Tammikuu.	Helmikuu.	Maaliskuu.	Huhtikuu.	Toukokuu.	Kesäkuu.	Heinäkuu.	Elokuu.	Syyskuu.	Lokakuu.	Marraskuu.	Joulukuu.
Lovisa	24	19	22	22	17	21	19	16	20	21	19	22	20
Turku	60	66	64	65	66	66	71	74	69	69	71	69	68
Pori	12	30	33	30	25	23	25	21	19	25	27	26	28
Ahvenanmaa	4	9	9	7	7	6	9	10	7	8	7	9	5
Hämeenlinna	50	46	52	49	46	46	44	39	45	41	44	52	50
Tampere	35	43	45	40	39	39	38	44	40	43	43	42	39
Viipuri	70	93	97	93	96	96	97	85	86	96	98	96	87
Sortavala	20	32	37	37	30	32	34	35	29	35	33	27	32
Mikkeli	28	42	44	41	43	39	41	41	41	38	39	41	38
Savonlinna	20	22	21	20	23	24	24	18	19	24	26	25	26
Kuopio	44	49	49	48	51	53	47	40	40	47	53	51	48
Joensuu	20	22	23	21	23	20	21	19	23	21	21	20	21
Nurmes	12	8	9	8	12	13	12	9	11	12	12	8	12
Mustasaari	40	48	50	50	49	48	47	46	48	44	49	48	48
Jyväskylä	25	35	36	33	31	32	31	34	37	39	31	33	29
Oulu	50	57	63	54	58	61	58	53	51	58	60	54	53
Kajaani	10	15	18	20	19	17	14	14	11	15	16	19	18
Tornio	10	12	14	14	13	12	12	13	11	11	12	11	11
Rovaniemi	20	16	17	21	15	13	22	19	13	15	20	20	16

Korkein määrä hoidettuja yleisten sairashuoneitten syfiliittisillä osastoilla vuonna 1907.

	Sairasvuodeitten luku.	Tammikuu.	Helmikuu.	Maaliskuu.	Huhtikuu.	Toukokuu.	Kesäkuu.	Heinäkuu.	Elokuu.	Syyskuu.	Lokakuu.	Marraskuu.	Joulukuu.
Turku	60	19	20	23	19	17	15	22	18	17	25	16	10
Pori	38	16	18	14	16	17	18	16	10	12	12	14	14
Ahvenanmaa	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hämeenlinna	36	27	27	30	22	14	15	25	19	19	20	16	18
Tampere	40	29	35	38	28	20	13	9	17	23	22	28	35
Viipuri	60	66	66	60	61	59	54	52	45	59	66	67	59
Sortavala	30	22	23	21	19	23	27	24	22	21	29	25	23
Mikkeli	40	21	18	17	17	13	12	5	7	8	18	27	25
Savonlinna	20	21	19	21	19	20	21	16	13	16	23	22	23
Kuopio	44	43	39	40	37	30	28	33	29	38	37	39	41
Joensuu	20	16	16	16	20	20	18	13	12	12	20	21	22
Nurmes	13	4	3	4	4	3	3	3	2	2	3	3	1
Mustasaari	80	47	52	46	38	38	26	18	29	31	30	31	35
Jyväskylä	45	31	26	34	33	27	17	21	21	16	14	15	24
Oulu	25	40	37	31	30	24	19	21	24	34	34	36	35
Kajaani	8	4	1	1	—	4	4	1	1	1	1	—	—
Tornio	20	19	17	15	12	17	10	11	15	20	17	20	24

Korkein määrä hoidettuja ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa vuonna 1907.

	Sairasvuodeitten luku.	Tammikuu.	Helmikuu.	Maaliskuu.	Huhtikuu.	Toukokuu.	Kesäkuu.	Heinäkuu.	Elokuu.	Syyskuu.	Lokakuu.	Marraskuu.	Joulukuu.
Gumtäckt	52	51	68	77	81	82	74	82	89	86	72	73	75
Hämeenlinna	15	12	9	10	8	—	—	—	—	—	—	- -	—
Viipuri N:o I	25	28	21	22	19	14	20	18	33	30	25	24	21
» N:o II	20	24	24	23	20	13	16	7	—	17	25	25	22
» N:o III	20	30	30	28	24	19	—	—	—	—	—	26	31
Sortavala N:o I	20	27	23	21	18	17	19	20	24	25	27	29	27
» N:o II	20	23	23	20	19	16	18	20	23	19	19	17	18
Savonlinna	15	13	13	11	12	12	15	13	12	13	9	11	10
Kuopio	20	26	27	26	27	22	24	24	22	24	21	22	21
Tohmajärvi	20	26	28	25	20	14	13	15	12	16	23	20	18
Oulu N:o I	20	10	16	19	15	11	16	13	8	9	26	30	24
» N:o II	15	—	10	9	6	4	—	—	—	—	—	—	—
Tornio	10	10	10	10	7	—	—	—	—	8	10	10	10

Kustannukset maan yleisillä varoilla ylläpidetyistä siviili sairashuoneista nousivat vuonna 1907 2,869,529 markkaan 86 penniin, lukuunottamatta niitä apurahoja, joilla valtio avusti yksityisiä ja kunnallisia sairashuoneita. Yllämainittuihin kustannuksiin sisältyvät menot *lääkkeistä ja sideaineista* 282,022 markalla 80 pennillä ja *ruuanpidosta* 1,071,128 markalla 74 pennillä. — *Sairashoitopäivien* yhteinen lukumäärä nousee kysymyksessä olevissa sairashuoneissa 993,767. Hoidettujen lukumäärä on 23,437. Menot jokaisesta hoidokkaasta ovat siis keskimäärin olleet 122 markkaa 44 penniä. Menot hoitopäivää ja henkilöä kohti ovat olleet 2 markkaa 88,7 penniä, josta lääkkeisiin ja sideaineisiin 28,4 penniä ja ruokaan 1 markka 7,8 penniä. Koko kustannukseen nähden tekevät menot lääkkeistä ja sideaineista 9,8 prosenttia sekä ravinnosta 37,3 prosenttia.

Kustannukset Lääkintöhallituksen hoidon alla olevista sairashoitolaitoksista, yleinen sairashuone Helsingissä, leprasairaala Orihvedellä sekä tilapäiset lapsenpäästölaitokset poisluettuina, nousevat 2,029,577 markkaan 86 penniin, joista lääkkeisiin ja sideaineisiin menee 130,698 markkaa 58 penniä ja ravintoon 784,141 markkaa 88 penniä. Hoidokkaitten lukumäärä on 15,979 ja sairashoitopäivien lukumäärä 798,157. Jokainen hoidokas on keskimäärin maksanut 127 markkaa 2 penniä. Keskimääräiset menot päivää ja henkilöä kohti ovat olleet 2 markkaa 54,3 penniä, johon summaan menot lääkkeistä ja sideaineista sisältyvät 16,4 pennillä ja menot ravinnosta 98,2 pennillä.

Taulu 3 osoittaa menot ja tulot joka sairashuonetta kohti erikseen.

Seuraava yhteensovittelu näyttää kuinka menot jakaantuvat yleisillä varoilla ylläpidettyjen sairashuoneitten kesken.

	Sairashoitopäivien kokonaismäärä.	Koko sairashuonetta kohti.						Päivää ja henkeä kohti.			
		Menot lääkkeistä ja sideaineista.		Menot ravitsemisesta.		Menot yhteensä.		Lääkkeet ja sideaineet.	Ravitseminen.	Kokonais menot.	
		Smk.	p:niä	Smk.	p:niä	Smk.	p:niä	p:niä	p:niä	Smk.	p:niä
Yleiset lääninsairashuoneet: Lasareeti- ja syfiliittiset osastot sekä vastaanottolaitokset)	231,454	60,969	52	220,514	69	594,821	06	26,3	95,2	2	56,9
Yleiset sairashuoneet	125,484	35,739	30	112,969	06	357,999	29	28,5	90,0	2	85,2
Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet	79,816	18,098	72	70,090	18	203,321	52	22,6	87,8	2	54,7
Mielisairaalat (vastaanottolaitokset poisleuttuina)	361,403	15,891	04	380,567	58	873,435	29	4,4	83,9	2	41,7
Yleinen sairashuone Helsingissä (Kirurginen sairashuone, lapsisairashuone ja lapsenpäästölaitos siihen luettuna)	184,601	148,324	22	275,426	—	813,991	95	80,3	111,0	4	40,9
Leprasairaala Orihvedellä	11,009	3,000	—	11,560	86	25,960	05	27,2	76,9	2	35,0
Lapsenpäästölaitokset: Hämeenlinna, Mikkeli, Joensuu, Nurmes, Kajaani, Tornio ja Rovaniemi	—	—	—	—	—	19,632	61	—	—	—	—
Hankoniemi, Lovisa, Tampere, Lahti, Viipuri, Kouvola, Sortavala, Käkisalmi, Lappeenranta, Rauma, Heinola, Kuopio, Nikolainkaupunki, Jyväskylä, Uusikaarlepyy, Pietarsaari ja Oulu	—	—	—	—	—	56,081	95	—	—	—	—
						75,714	56				

Jos laskemme kustannukset jokaisesta vuoden kuluessa hoidetusta henkilöstä, nousee se eri sairashoitolaitoksissa seuraaviin määriin:

Läänien yleisissä sairashuoneissa	71	markkaan	36	penniin
Yleisissä »	85	»	18	»
Ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa . .	98	»	70	»
Leprasairaalassa	685	»	16	»
Mielisairaaloissa	632	»	47	»
Lapsenpäästölaitoksissa	22	»	73	»
Helsingin yleisessä sairashuoneessa	109	»	70	»

Kustannukset jokaisesta hoidokkaasta ovat tarkempien, yksityiskohtiin menevien, laskujen mukaan olleet:

Mielisairaslaitoksissa:				
Keskuslaitoksissa	646	markkaa	74	penniä
Turvalaitoksissa	561	»	02	»
Sekä erityisesti:				
Lapinlahden keskuslaitoksessa	764	»	93	»
Niuvanniemen »	600	»	54	»
Pitkäniemen »	639	»	03	»
Käkisalmen turvalaitoksessa	560	»	90	»
Seilin »	602	»	20	»
Helsingin yleisessä sairashuoneessa:				
Kirurgisella osastolla	145	»	12	»
Lapsenpäästö »	53	»	07	»
Lapsi »	212	»	55	»
Muilla osastoilla yhteensä	119	»	99	»

Mainitut menot yleisissä sairashuoneissa eivät kuitenkaan yksinomaan ole suoritetut yleisillä varoilla. Vuodemaksuja on läänien rahastoihin vuonna 1907 sairashuoneitten taloudenhoitajien kautta maksettu 694,584 markkaa 65 penniä. Jos tämä summa vedetään pois kokonaissummasta 2,869,529 markasta 86 pennistä jää 2,174,945 markkaa 21 penniä, jotka siten osoittavat valtiolaitoksen menot siviilisairashuoneista vuoden kuluessa. Jos otamme lukuun yleisillä varoilla joko kokonaan tai osittain ylläpidetyt lapsenpäästölaitokset, joitten menot nousivat 75,714 markkaan 56 penniin (josta kuitenkin on vedettävä pois läänin rahastoihin maksetut 1,582 markkaa), nousee summa 2,249,077 markkaan 77 penniin. Ne menot, joita valtio on saanut suorittaa jokaisesta sen siviilisairashuoneissa hoidetusta henkilöstä nousevat siis 2 markkaan 17,5 penniin päivää kohti, jota vastoin menot joka henkilöä kohti, joka on hoidettu

kaikissa valtion siviilisairashuoneissa sekä valtion joko kokonaan tahi osittain ylläpitämissä lapsenpäästölaitoksissa, ovat 2 markkaa 17,8 penniä tehden edellisessä tapauksessa 75,34 prosenttia ja jälkimmäisessä 75,44 prosenttia kokonaismenoista.

Asianomaiset taloudenhoitajat muutamissa maan sairashoitolaitoksissa ovat myöskin v. 1907 edelleen kantaneet erityisiä, sairashuoneille lankevia varoja, kuten talon veroja, ruunun kymmenyksiä, arentimaksuja, lahjoituksien ja juoksevien tilien korkoja, myytyjen hyljättyjen tarvekalujen myyntirahoja y. m. Tässä lueteltujen varojen yhteinen summa on vuonna 1907 noussut 28,383 markkaan 30 penniin.

Seuraava yhteensovittelu näyttää kuinka menot jakaantuvat valtion sairashuoneitten kesken läänittäin.

	Sairashoitopäivien kokonaisluku.	Koko sairashuonetta kohti.				Päivää ja henkeä kohti.		
		Menot sairaitten ravitsemisesta.		Kokonaismenot yhteensä.		Ravitsemi-nen.	Kokonaismenot.	
		Smk.	p:niä	Smk.	p:niä	p:niä	Smk.	p:niä
Uudenmaan lääni.								
Helsinki: Yleinen sairashuone, Vanha ja uusi klinikka, Kirurginen sairashuone, Lapsenpäästölaitos, Lapsisairashuone, Lapinlahden keskuslaitos, Ylimääräinen veneerinen sairashuone Gumtäcktissä	262,251	368,566	80	1,039,181	11	97,8	3	96,2
Loviisan yleinen sairashuone .								
Turun ja Porin lääni.								
Turun läänin sairashuone . . .								
Porin yleinen » . . .	75,384	62,317	35	161,979	17	89,7	2	33,2
Ahvenanmaan yleinen sairashuone								
Seilin turvalaitos								
Hämeen lääni.								
Hämeen läänin sairashuone . .								
» ylimääräinen veneerinen sairashuone	176,290	194,737	52	510,654	19	85,9	2	89,6
Tampereen yleinen sairashuone								
Pitkäniemen keskuslaitos . . .								
Orihveden leprasairaala								

	Sairashoitopäivien kokonaisluku.	Koko sairashuonetta kohti.				Päivää ja henkeä kohti.		
		Menot sairaitten ravitsemisesta.		Kokonaismenot yhteensä.		Ravitseminen.	Kokonaismenot.	
		Smk.	p:ä.	Smk.	p:ä.	p:ä.	Smk.	p:ä.
Viipurin lääni.								
Viipurin läänin sairashuone . .								
» ylimääräinen veneerinen sairashuone I								
S:n S:n II								
S:n S:n III.	159,830	137,226	99	364,245	37	85,2	2	20,3
Sortavalan yleinen sairashuone								
» ylimääräinen veneerinen sairashuone I								
S:n S:n II								
Käkisalmen turvalaitos								
Mikkelin lääni.								
Mikkelin läänin sairashuone .								
Savonlinnan yleinen sairashuone	39,221	31,222	51	95,517	—	79,6	2	43,6
Savonlinnan ylimääräinen veneerinen sairashuone								
Kuopion lääni.								
Kuopion läänin sairashuone. .								
» ylimääräinen veneerinen sairashuone								
Joensuun yleinen sairashuone	170,041	167,003	06	378,831	15	83,9	2	22,8
Nurmeksen » »								
Niuvanniemen keskuslaitos . .								
Tohmajärven veneerinen sairashuone								
Vaasan lääni.								
Vaasan läänin sairashuone . .	50,496	47,042	02	144,364	70	93,1	2	85,9
Jyväskylän yleinen sairashuone								
Oulun lääni.								
Oulun läänin sairashuone . . .								
» ylimääräinen veneerinen sairashuone I								
S:n S:n II	60,254	62,312	79	166,788	79	103,4	2	76,8
Tornion yleinen sairashuone .								
» ylimääräinen veneerinen sairashuone								
Kajaanin yleinen sairashuone								
Rovaniemen » »								

Yleisten sairashuoneitten lasareetiosastot.

Lääninsairaaloissa on vuoden kuluessa hoidettu 5,907 henkilöä. Tästä määrästä uloskirjoitettiin:

4,114,	eli	69,65	prosenttia,	*terveenä;*
724,	»	12,26	»	*paremmaksi tulleena;*
216,	»	3,65	»	*parantumatta;*
379,	»	6,42	»	*kuolleena;*
153,	»	2,59	»	*hoitamatta;*
321,	»	5,43	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Yleisissä sairashuoneissa hoidettiin 2,916 henkilöä ja uloskirjoitettiin:

1,950,	eli	66,87	prosenttia,	*terveenä;*
399,	»	13,69	»	*paremmaksi tulleena;*
107,	»	3,67	»	*parantumatta;*
189,	»	6,48	»	*kuolleena;*
68,	»	2,33	»	*hoitamatta;*
203,	»	6,96	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Helsingin yleisessä sairashuoneessa hoidettiin 4,187 henkilöä. Näistä uloskirjoitettiin:

1,962,	eli	46,86	prosenttia,	*terveenä;*
907,	»	21,66	»	*paremmaksi tulleena;*
334,	»	7,98	»	*parantumatta;*
332,	»	7,93	»	*kuolleena;*
316,	»	7,55	»	*hoitamatta;*
336,	»	8,02	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Silmätaudit esiintyivät lukuisasti ja oli niitten kokonaissumma 874. Näistä hoidettiin 347 Helsingin yleisessä sairashuoneessa, 314 läänien yleisissä sairashuoneissa ja 213 muissa yleisissä sairashuoneissa. Eri sairashuoneissa hoidettujen silmätautien lukumäärä osoittanee jossain määrin näitten tautien esiintymistä eri osissa maata.

Turun lääninsairaalassa	hoidettiin	8	silmätauti	tapausta
Hämeenlinnan »	»	18	»	»
Viipurin »	»	155	»	»
Mikkelin »	»	42	»	»
Kuopion »	»	4	»	»
Mustasaaren »	»	6	»	»
Oulun »	»	81	»	»
Loviisan yleisessä sairashuoneessa	hoidettiin	13	»	»
Porin »	» »	16	»	»
Tampereen »	» »	31	»	»
Sortavalan »	» »	15	»	»
Joensuun »	» »	17	»	»
Jyväskylän »	» »	27	»	»
Kajaanin »	» »	23	»	»
Tornion »	» »	7	»	»
Nurmeksen »	» »	9	»	»
Savonlinnan »	» »	25	»	»
Godbyn »	» »	1	»	»
Rovaniemen »	» »	29	»	»

Silmän sidekalvo oli sairastunut 279 tapauksessa, sarveiskalvo 237 tapauksessa ja värikalvo (iris) 35 tapauksessa. Sidekalvon taudeista oli *trachomi* yleisin ja esiintyi 168 henkilössä; kataraali conjunctiviitin takia hoidettiin 18 henkilöä, phlyktenulääri conjunctiviitin takia 87 henkilöä ja gonorrhoeisen conjunctiviitin takia 4 henkilöä.

Sarveiskalvon taudeista esiintyi keratitis 58 hoidokkaassa, haavat 122, leucoma 24 ja staphyloma 15 hoidokkaassa.

Erityisiä kaihimuotoja tavattiin 115 tapauksessa.

Niitten tautien joukossa, jonka takia suurempi määrä potilaita on saanut yleisissä sairashoitolaitoksissa hoitoa ottavat *tuberkeli taudit* huomattavan sijan. Näitten taudinkohtauksien luku oli 1,116 joista 200 *keuhkotautia. Nivelleini* sattui 166 tapauksessa, 105 kertaa äkillisenä ja 61 kertaa kroonillisena. *Anaemia* tapausten luku oli 45, *anaemia perniciosan* 74 ja *anaemia splenican* 2. *Äkillinen mahakatarri* sattui 17 kertaa, *kroonillinen* 100 kertaa, *mahalaukun laajennus* 25 kertaa, *mahahaava* 115 kertaa, *suolikatarri* 60 kertaa, — 31 kertaa äkillisenä ja 29 kertaa kroonillisena — sekä *äkillinen maha- ja suolikatarri* 64 kertaa. *Pahanlaatuiset kasvannaiset* tavattiin 688 tapauksessa, joista *sarcomi* 91 tapauksessa ja *canceri* 597 tapauksessa. *Syöpä* (cancer) sijaitsi 153 tapauksessa mahalaukussa, 11 tapauksessa maksassa, 19 tapauksessa suolistossa, 17 tapauksessa

peräsuolessa, 9 tapauksessa vatsakalvossa, 9 tapauksessa rakossa, 6 tapauksessa miesten siitinelimistöissä, 59 tapauksessa kohdussa, 7 tapauksessa munasarjassa, 16 tapauksessa emättimessä, 40 tapauksessa rinnoissa, 6 tapauksessa henkitorvessa, 10 tapauksessa ruokatorvessa, 21 tapauksessa kaularauhaisissa, 12 tapauksessa kielessä, 119 tapauksessa suussa ja huulissa, 17 tapauksessa leuvassa 24 tapauksessa kasvoissa sekä 42 tapauksessa muissa ruumiin osissa.

Taulu 4 antaa likemmän selityksen niistä taudintapauksista joita hoidettiin lasareetiosastoilla.

Kuten edellisinä vuosina on myöskin vuonna 1907 opintokursia sairaanhoitajattaria varten pantu toimeen Turun, Viipurin, Mikkelin, Kuopion, Oulun, Hämeenlinnan ja Mustasaaren lääninsairaaloissa.

Taulu osoittava valtion yleisissä sairas

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
Suonien sitomiset ja hermoston leikkaukset.							
Ligatura art. carotidis	1	Vulnus incisum	1	—	—	—	—
» » mening. mediae	1	Fractura complicata	—	—	—	1	—
» » femoralis	4	Vulnus sclopetarium	4	—	—	—	—
» » »		Aneurysma spuria	1	—	—	—	—
» » thyreoideae inf.	1	Hæmorrhagia secundar.	1	—	—	—	—
» » axillar. vel brachial.	2	Vulnus incisum	2	—	—	—	—
» aliarum arteriar.	14	Vulnus incisum	8	—	—	1	—
» venæ jugular.	1	Vulnus incisum	1	—	—	—	—
» venæ saphen. magn.	4	Varix	4	—	—	—	—
» » » » et exstirpatio varices	9		8	—	—	—	1
» aliarum venar.	2	Vulnus incisum	2	—	—	—	—
Evacuatio sinus lateralis	1	Trombosis	1	—	—	—	—
» » et ligatura venæ jugular.	1		1	—	—	—	—
Operatio pro	4	Meningo-vel cephalocele	1	—	—	3	—
» »	1	Spina bifida	1	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	1	Abscess. cerebri	—	—	—	1	—
Resectio nervi	4	Neuralgia	3	—	—	—	—
Neuroraphia	3	Vulnus incisum	3	—	—	—	—
»	3	Discisio nerv.	3	—	—	—	—
Neurolysis	1	Paralysia nerv. radial. p. fract. humeri	1	—	—	—	—
Ligatura subcutanea	1	Angioma	1	—	—	—	—
Suturat. sinus falciform. sup.	1	Trauma	—	—	—	1	—
» venæ popliteæ	1	Trauma	—	1	—	—	—
Resectio venæ suph. magn.	1	Ulcus cruris	1	—	—	—	—
» nerv. sympat. cervical bilater.	9	Epilepsia	—	—	9	—	—
Extensio nervi	1	Ischias	1	—	—	—	—
Luiston ja nivelten leikkaukset. *Amputationit.*							
Amputatio humeri	1	Fractura complicata	1	—	—	—	—
» »	4	Dilaceratio	3	—	—	1	—

huoneissa v. 1907 tehdyt leikkaukset.

Kuolemansyy.				Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Helsinki.				Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Torneo.	Nurmes.	Savonlinna.	Gadby.	Borganiemi.
Tauti.	Leikkaus.	Oheenlitsyyt haavainteet.	Muu lisätauti.		Kirurgillinen osasto.	Poliklinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.																			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	1	5	—	—	1	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Amputatio humeri	2	Amputatio traumatica	2	—	—	—	—
» »	1	Gangræna	1	—	—	—	—
» antebrachii	3	Fractura complicata	2	1	—	—	—
» »	2	Amputatio traumatica	2	—	—	—	—
» »	1	Phlegmone	1	—	—	—	—
» »	1	Vulnus sclopetarium	1	—	—	—	—
» »	1	Endarteritis obliterans	1	—	—	—	—
» »	2	Dilaceratio	2	—	—	—	—
» »	1	Tuberc. oss. carpi	1	—	—	—	—
» »	1	Carcinoma manus	1	—	—	—	—
» metacarpi	7	Dilaceratio	3	—	—	—	—
» »	2	Amputatio traumatica	2	—	—	—	—
» »	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—
» femoris	2	Sarcoma	2	—	—	—	—
» »	1	Osteomyelitis	1	—	—	—	—
» »	17	Gangræna. Arterioscleros.	12	—	—	5	—
» »	6	Fractura complicata	4	1	—	1	—
» »	2	Phlegmone septica	—	—	—	2	—
» »	4	Gonitis tuberculosa	3	—	—	1	—
» »	1	Vulnus sclopetarium	1	—	—	—	—
» » (Gritti)	3	Fractura complicata	2	1	—	—	—
» » »	2	Sarcoma cruris	2	—	—	—	—
» cruris	7	Fract. compl. et dilaceratio	5	1	—	1	—
» »	16	Gangræna spontanea	14	1	—	1	—
» »	6	Tuberculosis	7	—	—	—	—
» »	2	Anchylosis	2	—	—	—	—
» »	1	Osteomyelitis ac.	1	—	—	—	—
» »	1	Neuroma	1	—	—	—	—
» »	1	Pseudoarthritis	1	—	—	—	—
» »	1	Cicatrix	1	—	—	—	—
» »	1	Osteosarcoma	1	—	—	—	—
» »	1	Gangræna septica	—	—	—	1	—
» » (Pirogoff)	4	Gangræna	4	—	—	—	1
» » »	1	Dilaceratio	—	—	1	—	—
» » »	1	Conqvassatio	1	—	—	—	—
» metatarsi	3	Conqvassatio	3	—	—	—	—
» »	1	Vulnera contusa	1	—	—	—	—
» »	1	Congelatio	1	—	—	—	—
» »	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—

Kuolemansyy.			Helsinki.			Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Tarku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Mustasaari.	Kuopio.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Torneo.	Nurmes.	Savonlinna.	Godby.	Rovaniemi.
Tauti.	Leikkaus.	Oheenliittyvyys haavainfekt.	Kirurgillinen osasto.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.																				
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	—	1	6	—	—	—	4	—	4	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	1	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—
1	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	3	—	1	3	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Amputatio metatarsi.....	5	Gangræna pedis	5	—	—	—	—
» digitor. man. et ped.....	40	Congelatio	10	—	—	—	—
» » » » »	9	Fractura complicata	9	—	—	—	—
» » » » »	22	Endarteritis obliterans	21	—	1	—	—
» » » » »	25	Contritio	25	—	—	—	—
» » » » »	2	Lymphangitis	2	—	—	—	—
» » » » »	1	Necrosis	1	—	—	—	—
» » » » »	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
Reamputatio	4	Defect. cutis post operation.	4	—	—	—	—
»	1	Gangræna spontanea	—	—	—	1	—
»	1	Sarcoma residiva	1	—	—	—	—
»	8	Amputatio traumatica	7	—	—	1	—
Nivelestä poikki leikkaamiset.							
Exarticulatio manus.....	1	Dilaceratio	—	—	—	1	—
» »	1	Vulnus	1	—	—	—	—
» »	1	Trauma	1	—	—	—	—
» femoris.....	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» »	1	Fractura complicata	—	—	—	1	—
» »	2	Coxitis tuberculosa	—	1	—	1	—
» »	1	Osteomyelitis	1	—	—	—	—
» cruris	1	Gangræna	1	—	—	—	—
» pedis subtalo.....	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—	—
» » »	1	Gangræna	1	—	—	—	—
» » » (Chopart)	2	Gangræna	1	—	—	1	—
» » » »	2	Congelatio	2	—	—	—	—
» » » (Lisfrancs)	6	Gangræna	4	—	—	—	2
» » » »	1	Vulnus dilaceratum	1	—	—	—	—
» oss. metacarpi	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—	—
» » metatarsi.....	2	Caries	2	—	—	—	—
» digitor. man. et pedis	4	Osteomyelitis	4	—	—	—	—
» » » » »	36	Congelatio	10	—	—	—	—
» » » » »	9	Gangræna	7	2	—	—	—
» » » » »	1	Vulnus sclopetarium	1	—	—	—	—
» » » » »	4	Lymphangitis	4	—	—	—	—
» » » » »	1	Anchylosis	1	—	—	—	—
» » » » »	11	Vulnera lacerat. et amputatio traumatica	10	1	—	—	—

Kuolemansyy.			Helsinki.				Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Tornio.	Nurmes.	Savonlinna.	Godby.	Kovaniemi.
Tauti.	Leikkaus.	Oheenliittynyt haavainfekt.	Kirurgillinen osasto.	Poliklinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.																				
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	30	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	10	1	—	—	—	2	—	—	2	1	1	—	—	1	—	1	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	4	10	—	4	—	—	4	—	1	1	—	5	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	2	5	—	—	—	1	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
Ex articulat. et amput. digit. man. et ped	3	Necrosis	3	—	—	—	—
» » » » » »	8	Laceratio	8	—	—	—	—
» » » » » »	4	Panaritium profund.	3	1	—	—	—
» » » » » »	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» » » » » »	4	Vulnera	4	—	—	—	—
» » » » » »	4	Congelatio	4	—	—	—	—
Resectionit, osteotomiat y. m.							
Resectio maxill. superior.	7	Carcinoma	5	—	—	2	—
» » »	1	Epulis	1	—	—	—	—
» » inferior.	1	Osteosarcoma	1	—	—	—	—
» » »	5	Carcinoma	3	—	1	1	—
» » »	1	Epulis	1	—	—	—	—
» artic. temporo-maxillar.....	6		5	1	—	—	—
» » cubiti.....	8	Panarthritis tuberculosa	6	1	1	—	—
» » »	1	Vulnus sclopetarium	1	—	—	—	—
» » »	1	Luxatio inveterata	1	—	—	—	—
» » »	1	Fractura complicata	1	—	—	—	—
» » » (Kocher)	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—
» » radio-carpal.....	1	Arthritis septica	1	—	—	—	—
» » sacro-iliacæ.....	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» » coxae.....	15	Coxitis tuberculosa	8	1	4	2	1
» » »	1	Anchylosis	1	—	—	—	—
» » genus.....	15	Tuberculosis	13	—	1	2	1
» » »	2	Anchylosis et contractura	2	—	—	—	—
» » »	3	Arthritis septica	3	—	—	—	—
» » » (Kocher)	1	Gonitis tuberculosa	1	—	—	—	—
» » talo-crural.	10	Tuberculosis	8	—	2	—	—
» » »	2	Fractura complicata	2	—	—	—	—
» » »	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» » » c. exstirp. tali	1	Osteitis tuberculosa	1	—	—	—	—
» » digit. man. et ped...	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» cuneiformis tarsi	2	Pes eqvinovarus congenit.	1	1	—	—	—
» » »	1	Pes eqvinovarus paralytic.	1	—	—	—	—
» » »	1	Tuberculosis	—	1	—	—	—
» » »	2	Pes varus	3	—	—	—	—
» intertarsea	6	Arthritis tuberculosa	6	2	—	—	—
» capituli metatarsi I.....	5	Hallux valgus	5	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Resectio ossis ilei	1	Caries	1	—	—	—	—
» » »	1	Osteitis tuberculos.	—	—	—	1	—
» » metacarpi, metat. et digit.	1	Fractura deformit. consolid.	1	—	—	—	—
» » » » » »	1	Fractura complicat.	1	—	—	—	—
» » » » » »	3	Lymphangitis	3	—	—	—	—
» » » » » »	1	Carcinoma	—	1	—	—	—
» » » » » »	10	Osteitis tuberculos.	9	1	—	—	—
» costar	5	Osteomyelitis	5	—	—	—	—
» »	5	Tuberculosis	3	—	2	—	—
» »	1	Sarcoma thoracis	—	—	—	1	—
» » et incisio	1	Abscess. pulmon.	1	—	—	—	—
» » et thoracotomia	91	Empyema	67	4	2	17	2
» » » »	1	Gangræna pulm. et abscess.	1	—	—	—	—
» » » »	1	Empyema tubercul.	—	1	—	—	—
» » » thoracoplastia (Estlander)	13	Empyema	9	2	—	2	2
» » » » (Scheede)	2	Empyema	1	—	—	1	—
» ossis sacri	1	Carcinoma recti	1	—	—	—	—
» » coccygis	1	Tuberculosis	—	—	—	1	—
» et osteoraphia oss. varior.	5	Pseudoarthritis	5	—	—	—	—
» » » » »	1	Fractura compl. cruris	1	—	—	—	—
» » inplantatio fragment	1	Pseudoarthrosis	1	—	—	—	—
Arthrodesis genus	1	Paralysis extremit. inf.	1	—	—	—	—
» »	2	Suppuratio	2	—	—	—	—
Arthrectomia genus	4	Tuberculosis	2	—	1	1	—
» talo-cruralis	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—
Osteotomia femoris cuneiform	1	Femur. recurvatum	1	—	—	—	—
» subtrochant. femoris	1	Contractura coxæ	1	—	—	—	—
» femoris	1	Subluxatio genus	1	—	—	—	—
» »	1	Genu valgum	1	—	—	—	—
» tibiæ	1	Crus recurvatum	1	—	—	—	—
» »	1	Fractura complicata	1	—	—	—	—
» oss. varior.	3		3	—	—	—	—
» » »	1	Fractura complicata	1	—	—	—	—
Osteoclasia femoris	1		1	—	—	—	—
» cruris	1	Crus recurvatum	1	—	—	—	—
» »	3		3	—	—	—	—
Osteoraphia	7	Fractura complicata	6	—	1	—	—
»	33	Fractura et pseudoarthritis	32	—	—	1	—

| Kuolemansyy. | | | | Edelliseltä vuodelta jäänteitä potilaita. | Helsinki. | | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Patelloraphia	10	Fractura	10	—	—	—	—
Laminectomia	1	Fractura vertebræ	—	1	—	—	—
»	2	Tumor	1	—	1	—	—
Plombatio (Moosetig-Moorhof)	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—
Resectio capitis humeri	1	Fractura	1	—	—	—	—
Exstirpatio scapulæ	1	Sarcoma	1	—	—	—	—
Resectio et adaptatio fragment.	4	Fractura complicata	4	—	—	—	—
» capituli radii	1	Contractura	1	—	—	—	—
» ulnæ	1	Vulnus sclopetarium	1	—	—	—	—
» thoracis (Kocher)	1	Vulnus sclopetarium	—	—	—	1	—
» septi narium	1	Deviatio	1	—	—	—	—
» artic. ileo-sacralis	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
Punkteeraukset ja arthrotomiat.							
Punctio articulat. variar.	6		5	—	—	—	1
» » et injectio jodoform.	4	Coxitis tuberculosa	—	—	4	—	—
» » » » »	10	Abscess. tubercul. et congest.	8	2	—	—	—
» » » » »	8	Gonitis tuberculosa	7	—	1	—	—
» » » » acid. carbol.	75	Hydrarthron gen.	45	30	—	—	—
» » » » » »	6	Synovitis serosa	5	1	—	—	—
» art. et lavatio sol. acid boric.	21	Abscess. tuberc. et congest.	16	5	—	—	—
» bursar. variar.	12		—	—	—	—	—
» » »	28	Abscess. tuberc. et congest.	22	1	1	—	—
» » et injectio jodoform.	14	Abscess. tuberc. et congest.	10	1	2	—	1
» abdominis	17	Peritonit. tuberculos.	7	8	—	2	—
» »	14	Tumor malign.	11	2	—	1	—
» »	13	Ascites	6	—	7	—	—
» »	1	Cirrhosis hepatis	—	—	—	1	—
» et aspiratio thoracis	2	Hæmothorax	2	—	—	—	—
» » » »	1	Tumor	—	—	—	1	—
» » » »	10	Empyema	8	1	—	1	—
» » » »	41	Pleuritis serosa	31	7	1	2	—
Arthrotomia scapulo-humeral.	1	Arthritis	1	—	—	—	—
» artic. cubiti	2	Fractura epicondyl.	2	—	—	—	—
» » »	1	Vulnus contus. penetr.	1	—	—	—	—
» » »	3	Arthritis purulenta	3	—	—	—	—
» » manus	1	Polyarthritis rheumat.	—	1	—	—	—
» » coxæ	4	Tuberculosis	4	—	—	—	—

Kuolemansyy.				Helsinki.				Edelliseltä vuodelta jäänoita potilaita.	Rovaniemi.	Godby.	Savonlinna.	Nurmes.	Tornio.	Kajaani.	Jyväskylä.	Joensuu.	Sortavala.	Tampere.	Pori.	Lovisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.
Tauti.	Leikkaus.	Ohcenlitävyyt haavainfekt.	Muu lisätauti.																												
—	—	—	—					—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	2	—	1	—	—	—	—	2
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—					1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	2	—	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	—	—	—	—	—	—	—	16	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	9	1	—	—	—	4	7
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5
2	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	—	—	6	—	—	—	1
1	—	—	—					—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	1	—	—	—
2	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	1	1	17	1	6	—	—	—	—	7	—	—	3	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—					—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jälkeille jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Arthrotomia artic. genus.....	2	Arthritis tabetica	2	—	—	—	—
» » »	49	Gonitis purulenta	44	1	1	5	—
» » »	1	Fractura patellæ	—	—	—	—	1
» » talo-cruralis.....	6	Arthritis purulenta	7	—	—	—	—
» » »	1	Tuberculosis	—	—	1	—	—
» » »	1	Vulnus contus. penetrans	1	—	—	—	—
Punctio lumbal. explorat.	2	Otitis et meningitis	2	—	—	—	—
Arthrotomia genus explorat.....	1		1	—	—	—	—
Duplicatio capsulæ.....	1	Luxatio habit. humeri	1	—	—	—	—
Punctio et lavatio sinus maxillaris..	1	Empyema	1	—	—	—	—
Punctio hæmatomatis	4		1	—	—	—	—
Sijoiltaan menneitten nivelten paikoilleen asettaminen.							
Repositio luxationis	7	Mandibulæ	1	—	—	—	—
» »	61	Humeri	11	—	—	—	—
» »	4	Antibrachii	3	—	—	—	—
» »	1	Radii seu ulnæ	1	—	—	—	—
» »	9	Femoris	8	1	—	—	—
» »	1	Genus	1	—	—	—	—
» »	1	Pedis	1	—	—	—	—
» »	3	Digitorum	3	—	—	—	—
» per arthrotomiam	9	Luxatio inveter. oss. varior.	10	—	—	—	—
» » »	2	Coxæ congenit.	2	—	—	—	—
» » »	1	Luxatio inveter. femoris	1	—	—	—	—
Nivelten ojentamiset, redressionit y. m.							
Extensio violenta humeri	1	Subluxatio inveterata	—	1	—	—	—
» » coxæ	5	Coxitis tuberculosa	5	—	—	—	—
» » genus.....	5	Contractura	4	1	—	—	—
» » »	2	Contractura tuberculosa	2	—	—	—	—
» » »	1	Contractura gonorrhoica	1	—	—	—	—
» » » c. tenotomia	1	Contractura gonorrhoica	1	—	—	—	—
Hyperflexio coxæ	8	Ischias	6	2	—	—	—
» digit. manus.....	2	Contractura	1	—	1	—	—

| Kuolemansyy. | | Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jälkeläle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Redressio violenta.....	15	Pes eqvin.-vel eqvinovar.	10	3	2	—	—
» » et tenot. tend. Achill.	3	Pes eqvin. paralyt.	3	—	—	—	—
» » » » » »	1	Pes eqvin.-vel eqvinovarus	1	—	—	—	—
» column. vertebral. (Calot)..	4	Kyphosis	1	1	2	—	—
» violenta	1	Tubercul. tarsi	1	—	—	—	—
» »	1	Contractura artic. pedis	1	—	—	—	—
Trepanationit ja taltaalla avaamiset sekä luuontelojen kaaputukset (sekvestrotomiain kanssa tai ilman niitä) y. m.							
Trepanatio cranii	4	Abscess. cerebri	1	1	—	2	—
» »	26	Fractura complicata	17	—	1	8	—
» »	17	Impressio	14	1	—	2	—
» »	1	Sarcoma	1	—	—	—	—
» » explorativa	1	Epilepsia traumat.	1	—	—	—	—
» » osteoplast.....	1	Epilepsia traumat.	1	—	—	—	—
» » et exstirpatio	1	Tumoris cerebri	—	—	—	1	—
» sin. frontalis.....	6	Empyema	6	—	—	—	—
» » ethmoidal.....	2	Empyema	1	—	—	1	—
» » maxillar.....	11	Empyema	10	1	—	—	—
» ossis variorum.....	1	Osteomyelitis ac.	—	—	—	—	1
» et evacuat. oss. cranii	3	Osteomyelitis	3	—	—	—	—
» » » » nasi	2	Caries	2	—	—	—	—
» » » » zygomat...	4	Necrosis	4	—	—	—	—
» » » maxill. super...	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» » » » » ..	6	Osteitis	6	—	—	—	—
» » » » inferior.	7	Osteitis	7	—	—	—	—
» » » » »	1	Tuberculosis	—	1	—	—	—
» » » oss. frontis.....	3	Caries	3	—	—	—	—
» » » claviculæ	2	Osteomyelitis	2	—	—	—	—
» » » scapulæ	6	Necrosis. Tuberculosis	5	1	—	—	—
» » » »	2	Vulnus sclopetar.	2	—	—	—	—
» » » humeri	1	Tuberculosis	—	1	—	—	—
» » » »	25	Osteomyelitis	25	—	—	—	—
» » » »	4	Necrosis	3	—	1	—	—
» » » ulnæ	5	Necrosis	5	—	—	—	—
» » » »	7	Tuberculosis	5	—	2	—	—
» » » radii	5	Osteomyelitis	5	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | | | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jäaneitä potil.
			Hyviä.	Vähemmän hyviä.	Epävarma.	Kuolema.	
Trepanatio et evacuatio radii	1	Fractura complicata	1	—	—	—	—
» » » digitor. man.	1	Spina ventosa	1	—	—	—	—
» » » » »	5	Phlegmone	5	—	—	—	—
» » » » »	13	Necrosis. Tuberculosis	12	1	—	—	—
» » oss. carpi. metacarpi	7	Caries	7	—	—	—	—
» » » ilei	12	Necrosis	7	2	3	—	—
» » » »	2	Tuberculosis	1	—	—	1	—
» » » femoris	70	Necrosis	56	5	5	3	3
» » » »	4	Osteomyelitis ac.	3	—	—	1	—
» » » tibiæ	122	Necrosis. Osteomyel. Tubercul.	114	4	3	—	19
» » » fibulæ	13	Osteomyelitis	17	—	—	—	—
» » » tarsi	23	Tuberculosis	19	1	1	1	1
» » metatarsi et digit. ped.	34	Necrosis. Tuberculosis	33	—	—	1	—
» » costar.	9	Tuberculosis. Caries	8	—	1	—	—
» » sterni	3	Osteomyelitis	2	1	—	—	—
» » »	2	Periostitis	2	—	—	—	—
» » vertebr. et oss. sacri	8	Osteitis. Tuberculosis	4	1	2	1	—
Abrasio oss. varior.	37	Necrosis	30	6	1	—	—
» » »	50	Tuberculosis	40	3	3	1	6
Trepanatio costar. et thoracotomia..	5	Empyema	4	1	—	—	—
Extractio fragment.	3	Fractura complicata	3	—	—	—	—
Exstirpatio calcanei	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
Adaptatio fragment. et olig. gyps. ..	10	Fractura	10	—	—	—	—
Exstirpatio tali	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
Pehmeäin osain incisionit, kaaputukset, polttamiset, syövytykset y. m.							
Incisio	1,195	Phlegmone et abscess.	753	21	9	29	7
»	493	Panaritium et tendovagin.	109	1	1	1	1
»	156	Furuncul. et carbuncul.	23	—	—	—	—
»	67	Mastitis	34	—	—	1	—
»	66	Angina phlegmonosa	—	—	—	—	—
»	11	Erysipelas phlegmonosa	9	—	—	2	—
»	97	Periostit.	62	1	—	1	—
»	27	Bursit. præpatellar.	20	—	—	—	—
»	2	Bursit. olecrani	2	—	—	—	—
»	4	Hæmatoma	4	—	—	—	—
»	27	Lymphangitis	26	—	—	1	—

Kuolemansyy.				Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Helsinki.				Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Tornio.	Nurmes.	Savonlinna.	Godby.	Rovaniemi.
Tauti.	Leikkaus.	Oheenlitinyyt haavainfekt.	Muu lisätauti.		Kirurgillinen osasto.	Poliklinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.																			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	3	2	—	—	1	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	4	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	1	—	2	9	—	—	—	16	3	12	2	4	4	—	—	4	2	4	2	4	—	—	—	4	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	8	10	—	—	—	6	6	25	2	12	14	11	2	3	—	10	2	11	2	1	—	3	1	1
—	—	—	—	4	2	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	—	1	—
—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	2	4	—	2	—	7	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	3	4	—	—	—	2	5	2	6	—	7	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	6	—	—	—	9	—	1	1	—	—	—	—	6	11	—	—	—	2	—	—	—	1	—
1	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	12	—	—	—	8	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
20	—	—	9	9	81	385	2	—	78	33	185	22	71	25	70	15	10	29	52	42	35	24	10	5	11	—	10
1	—	—	—	—	6	380	—	—	5	6	50	7	10	1	—	1	1	4	12	2	—	7	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	133	—	—	—	2	11	—	5	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	1	—	—	32	—	—	2	3	12	—	2	—	4	1	—	1	4	3	1	—	1	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	1	33	—	—	2	2	21	—	7	1	15	—	—	—	9	—	—	4	—	—	2	—	—
—	—	—	—	—	3	7	—	—	—	3	2	—	1	1	2	—	—	1	3	—	1	1	—	1	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Incisio	13	Abscess. congestion.	8	2	—	2	1
»	1	Abscess. cerebri	—	—	—	2	—
»	3	Fractura complicata	3	1	—	—	—
»	1	Phlebitis acut. purulent.	1	—	—	—	—
»	1	Pustula maligna	1	—	—	—	—
»	14	Bubo ingvinal.	14	—	—	—	—
»	1	Abscess. pulmon.	—	—	—	1	—
» et abrasio	1	Actinomycosis femoris	1	—	—	—	—
» » »	8	Actinomycosis faciei et colli	7	—	1	—	—
» » »	3	Actinomycosis thoracis	3	—	—	—	—
» » »	4	Actinomycosis abdominis	3	1	—	—	—
» » »	1	Chondrit. nasi	1	—	—	—	—
» et canalisatio	1	Vulnus sclopetarium	1	—	—	—	—
Abrasio	33	Vegetationes adenoideæ	19	—	—	—	—
»	73	Gland. lymphat. tubercul.	69	—	—	—	—
»	23	Abscess. congestion.	15	2	5	1	—
»	92	Fistular. tuberculos.	70	7	9	1	5
»	45	Fistular. non tuberculos.	42	—	1	—	—
»	16	Lupus	15	—	—	—	1
»	31	Ulcera reg. variar.	29	1	—	1	—
»	1	Gangræna cutan.	—	1	—	—	—
»	5	Ulcer. tuberculos.	5	—	—	—	—
Cauterisatio	3	Ulcus rodens	3	—	—	—	—
»	4	Ulcer. tuberculos.	4	—	—	—	—
»	2	Angioma	1	1	—	—	—
»	17	Lupus	17	—	—	—	—
»	1	Carcinoma	—	1	—	—	—
»	2	Fibroma	2	—	—	—	—
»	1	Clavus	—	—	—	—	—
»	1	Ulcus	1	—	—	—	—
»	3	Epistaxis	—	—	—	—	—
»	1	Anus præternaturalis	1	—	—	—	—
Exstirpatio vagin. tend.	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» bursarum	4		—	—	—	—	—
» vulnus mors	1		—	—	—	—	—
Excisio	2	Bursitis tubercul.	2	—	—	—	—
»	1	Verruca	1	—	—	—	—
Methode sclerogène (Lannelongue)	4	Tuberculosis articul.	4	—	—	—	—
Galvanocaustia	2	Lupus	2	—	—	—	—
»	2	Leptotrix	2	—	—	—	—

Kuolemansyy.				Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Helsinki.				Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Tornio.	Nurmes.	Savonlinna.	Godby.	Rovaniemi.
Tauti.	Leikkaus.	Oheenlittynyt haavainfekti.	Muu lisätauti.		Kirurgillinen osasto.	Poliklinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.																			
2	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—	—
2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	4	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	14	—	—	2	—	9	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	1	6	—	—	5	1	9	—	8	2	21	1	—	1	14	—	—	1	—	2	1	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	5	—	1	2	—	—	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	36	—	—	—	16	1	6	1	1	1	10	—	—	2	5	—	6	—	—	3	1	—	3
—	—	—	—	—	10	2	—	—	6	—	15	—	—	3	2	—	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	3	—	8	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	2	—	—	—	4	2	2	—	4	1	4	—	2	1	7	—	—	1	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	11	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Plastilliset leikkaukset.							
Operatio plastica	26	Labium leporinum	25	1	—	—	—
» »	3	Atresia narium	3	—	—	—	—
Meloplastia	4	Defect. buccæ	5	—	—	—	—
Cheiloplastia	3	Defect. labii	3	—	—	—	—
Staphyloraphia. Uranoplastia	14	Palatum fissum	11	3	—	—	—
Op. myoplastica (af Schultén)	2	Necrosis	2	—	—	—	—
» osteoplastica (af Schultén)	3	Necrosis tibiæ	3	—	—	—	—
Op. plastica pro	1	Ptosis	1	—	—	—	—
» » »	9	Synechiæ cicatriciales	9	—	—	—	—
» » »	1	Strictura œsophagi	1	—	—	—	—
» » »	2	Atresia vaginæ	2	—	—	—	—
» » »	5	Syndactylia	5	—	—	—	—
» » »	6	Defect. cutis post operat.	6	—	—	—	—
» » »	6	Ulcera reg. variar.	6	—	—	—	—
» » »	1	Ren. vaginal.	1	—	—	—	—
Operatio plastica	1	Faciei	1	—	—	—	—
» » (Krogius)	1	Luxatio patellæ	1	—	—	—	—
Tendoraphia	58	Ruptura tendinis	31	1	—	—	—
Tenotomia	1	Caput obstipum	1	—	—	—	—
Transplantatio (Thiersch)	51	Defect. cutis post oper. et traum.	49	1	—	—	1
» »	31	Ulcera reg. variar.	28	2	—	—	1
» (Krause)	1	Ulcera reg. variar.	1	—	—	—	—
Stomatoplastia	1	Atresia oris (lupus)	—	1	—	—	—
Osteoplastia	1	Defect. cranii	1	—	—	—	—
Op. plastica pro	1	Combustio	1	—	—	—	—
» » »	2	Anus præternaturalis	3	—	—	—	—
Injectio paraffini	3	Deformatio mandibul.	3	—	—	—	—
» »	3	Deformatio nasi	2	1	—	—	—
Disseminatio epithel. (Mangoldt)	2		2	—	—	—	—
Musculoraphia	1	Ruptura	1	—	—	—	—
Dilatatio narium	1	Atresia	1	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Exostosis tibiæ	1	—	—	—	—
Kohjuleikkaukset.							
Taxis	4	Hernia incarcerata	4	—	—	—	—
Herniotomia	2	Hernia ingvinal. incarcerata	2	—	—	—	—
»	1	Hernia umbilicalis incarcerata	1	—	—	—	—

Kuolemansyy.				Helsinki.				Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Rovaniemi.	Godby.	Savonlinna.	Nurmes.	Tornio.	Kajaani.	Jyväskylä.	Joensuu.	Sortavala.	Tampere.	Pori.	Lovisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.
Tauti.	Leikkaus.	Oheenliittyvyys haavainfekt.	Muu lisätauti.																												
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	7	1	—	1	2	5	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	4	2	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	2	3	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos. Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
Herniotomia et op. radicalis	65	Hernia ingvinal. incarcerat.	64	—	—	1	—
» » » »	18	» cruralis »	19	—	—	—	—
» » » »	4	» umbilicalis »	4	—	—	—	—
» » » »	1	» lineæ alb. »	1	—	—	—	—
» et enterostomia.....	3	» incarcerat. gangræn.	1	—	—	2	—
» et resectio intestin.....	11	» » »	6	—	—	5	—
» et anus præternatur. ..	1	» » »	1	—	—	—	—
» et appendicostomia	1	» ingvinal. incarcerat.	—	—	—	1	—
» et op. radicalis	1	» ingv. interstit. incarc.	—	—	—	1	—
Operatio radicalis	909	» ingvinalis	904	—	—	3	3
» »	45	» cruralis	45	—	—	—	—
» »	20	» umbilicalis	20	—	—	—	—
» »	23	» ventralis	22	—	—	—	1
» »	20	» lineæ alb. vel. epigast.	20	—	—	—	—
» »	1	» funiculi umbilicalis	—	—	—	1	—
» radic. (Lucas Championniere)	1	» cruralis	1	—	—	—	—
Vatsaonteloa koskevat leikkaukset.							
Laparotomia	2	Ruptura subcutan. intest.	2	—	—	—	—
»	22	Peritonit. tuberculosa	14	4	2	2	—
»	11	Vulnus penetrans	8	—	—	3	—
»	20	Ulcus ventr. et duodeni perfor.	10	1	—	12	—
»	1	Graviditas	—	—	—	1	—
»	1	Tumor malign.	—	—	—	1	—
» explorativa	6		5	—	—	1	—
» »	1	Append. chr. tuberc.	1	—	—	—	—
» »	2	Stenosis	2	—	—	—	—
» »	1	Contusio	1	—	—	—	—
» »	1	Tumor renis.	1	—	—	—	—
» »	30	Carcinoma et sarcoma	20	3	—	6	1
» »	2	Peritonit. tubercul.	2	—	—	—	—
» »	2	Lymphadenitis tub. mesenter.	2	—	—	—	—
» pro occlusione intestin.	6	Stenosis intestin.	2	—	—	4	—
» » » »	8	Volvul. flexur sigmoid. c.int.ten.	2	—	1	5	—
» » » »	1	Volvulus flexur. sigmoid.	1	—	—	—	—
» » » »	11	Volvulus cœci	9	—	—	2	—
» » » »	12	Strangulatio intest.	4	—	—	7	1
» » » »	1	Invaginatio.	—	—	—	1	—

Kuolemansyy.				Edelliseltä vuodelta jäänneitä potilaita.	Helsinki.			Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Tornio.	Nurmes.	Savonlinna.	Godby.	Rovaniemi.
Tauti.	Leikkaus.	Oheenliittyvyyt haavainfekt.	Muu lisätauti.		Kirurgillinen osasto.	Polikliinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.																		
1	—	—	—	—	16	—	—	—	8	4	5	3	11	1	2	—	1	4	3	—	4	—	—	1	—	1	1
—	—	—	—	1	8	—	—	—	4	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	4	—	—	2	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	2	1	153	—	—	—	79	27	141	24	92	102	63	—	18	41	63	35	33	5	9	—	20	—	4
—	—	—	—	—	5	—	—	—	10	1	7	—	2	7	8	—	—	3	—	1	—	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	5	—	1	4	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	15	—	—	—	1	—	3	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	3	—	—	—	4	—	5	—	1	1	2	—	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	4	3	4	—	—	2	2	—	—	—	1	—	2	—	—
3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	1	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1
12	—	—	—	3	12	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	1	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	—	—	1	—	—	—	4	1	7	—	2	6	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	1	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—
6	—	—	1	—	—	—	1	—	1	3	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jälkeille jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Laparotomia pro occlusione intestin.	3	Volvulus ilei	1	—	—	2	—
» » » »	1	Hernia	—	—	—	1	—
» et resect. intestin.	7	Occlusio intest. c. gangræna	1	—	—	6	—
» » » »	4	Invaginatio	3	—	—	1	—
» » » »	1	Volvulus ventriculi	—	—	—	1	—
» et enterostomia	2	Peritonitis	—	—	—	2	—
» » »	8	Occlusio intestin.	2	—	—	7	—
» et ileo-colostomia	1	Volv. cœci et strict. coli ascend.	1	—	—	—	—
Amputatio appendic.	293	Appendicit. chr.	289	1	1	2	—
» »	93	Append. ac. c. periton. circumscript.	85	—	—	8	—
» »	65	Append. ac. c. periton. diffus.	38	—	—	27	—
Laparotomia pro	18	Peritonit. diffusa	1	1	—	16	—
» »	3	Actinomycosis	2	—	—	1	—
» »	5	Peritonit. typhosa	3	—	—	2	—
» et enterolysis	9	Synechiæ intest.	7	—	—	2	—
Incisio et canalisatio	43	Abscess. periappendicularis	37	—	—	6	—
» » »	19	» abdomin.	15	—	1	3	—
» » »	7	» subphrenic.	2	—	—	5	—
» » »	3	» hepatis	—	1	—	2	—
Gastrostomia	3	Strictura œsophagi	3	—	—	—	—
» explorat.	1	Ulcus	1	—	—	—	—
Resectio pylori et gastroenterost.	6	Carcinoma	5	—	—	1	—
» » et gastroduodenost.	4	Carcinoma	3	—	—	1	—
» ventriculi	2	Ulcus	2	—	—	—	—
Gastroenterost. ant. et enteroanastom.	7	Ulcus. Tuberculos. ventriculi	4	—	—	3	—
» » » »	11	Carcinoma	9	—	—	2	—
» » » »	2	Stenosis pylori	2	—	—	—	—
» post. » »	22	Ulcus ventr. et stenos. pylori	19	—	—	2	1
» » » »	16	Carcinoma	13	2	—	1	—
» » » »	4	Gastroptosis	4	—	—	—	—
» » » »	2	Stenosis pylori	2	—	—	—	—
» » » »	6	Dilatatio ventriculi	6	—	—	—	—
Pyloroplastia	2	Stenosis pylori. Ulcus ventr.	2	—	—	—	—
»	2	Ventricul. bilocularis	1	1	—	—	—
Enteroanastomosis	1	Circulus vitiosus	1	—	—	—	—
»	1	Carcinoma coli	1	—	—	—	—
»	1	Tubercul. intestin.	1	—	—	—	—
»	1	Ulcus ventriculi	1	—	—	—	—

Kuolemansyy.				Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Helsinki.				Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Tornio.	Nurmes.	Savonlinna.	Godby.	Rovaniemi.
Tauti.	Leikkaus.	Onnettomuus, haavainfekt.	Muu lisätauti.		Kirurgillinen osasto.	Poliklinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.	Turku.																	
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	1	—	1	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	1	1	—	96	—	—	—	43	—	40	5	29	27	14	—	—	13	12	4	1	—	1	—	6	—	2
4	—	—	4	—	40	—	—	—	3	1	28	—	—	3	7	—	—	4	3	1	1	—	—	—	2	—	—
26	—	—	1	—	24	—	—	—	4	—	15	—	1	2	1	—	—	13	—	—	—	—	—	—	5	—	—
16	—	—	—	—	10	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
3	—	—	3	—	13	—	—	—	7	2	4	—	4	—	3	—	—	8	1	—	—	—	—	—	—	1	—
3	—	—	—	—	8	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	—	—	—	2	—
3	—	1	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	2	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	1	—	13	—	—	—	1	—	—	—	—	7	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	7	—	—	—	7	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Enteroanastomosis	1	Stenosis intest. chr.	1	—	—	—	—
»	1	Anus præternatural.	1	—	—	—	—
Enteroanast. et gastro-gastrostomia	1	Ventr. bilocularis	1	—	—	—	—
Enterostomia	3	Peritonitis diffusa	—	—	—	3	—
» (Witzel)	3	Occlusio	1	2	—	—	—
» »	11	Peritonitis. Ileus	6	5	—	—	—
Laparotomia et tamponatio	1	Ruptura hepatis	1	—	—	—	—
» et enteroraphia	8	Vulnus penetr. abdom.	2	—	—	6	—
Gastro-gastrostomia	1	Ventr. bilocul. carcin.	1	—	—	—	—
Colostomia	1	Carcinoma	—	—	—	1	—
»	1	Strictura tubercul. recti	1	—	—	—	—
Anus præternaturalis	2	Carcinoma recti	2	—	—	—	—
Resectio omenti	2	Vulnus incisum	1	—	—	1	—
» »	1	Hernia ingvinalis	1	—	—	—	—
» intest. ten.	2	Fistula stercoralis	—	1	—	1	—
» » »	1	Vulnus sclopetarium	1	—	—	—	—
» intest. et anus præternat.	1	Hernia ingv. gangrænos. incarcerat. abdom. reposita	—	—	—	1	—
» ileo-cœcalis	1	Carcinoma	—	—	—	1	—
» »	1	Polyposis	1	—	—	—	—
» coli	1	Carcinoma	—	1	—	—	—
» »	2	Anus præternaturalis	2	—	—	—	—
» coli ascend. et cœci	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
Enteroraphia	2	Ruptura subcutanea	—	—	—	2	—
»	3	Fistula intestin.	2	—	1	—	—
»	3	Vulnus sclopetarium	3	—	—	—	—
»	2	Vulnus incisum	1	—	—	1	—
Operatio pro	1	Fistula stercoralis	1	—	—	—	—
Laparotomia et extractio corpus alien. cavit. periton.	1	»Tupfer» relict.	1	—	—	—	—
Cholecystot. et canalisat. duct. hepatis.	4	Lithiasis	4	—	—	—	—
» » » » »	1	Tumor	—	—	—	1	—
Cholecystectomia	2	Cholelithiasis	1	—	—	1	—
»	1	Cholecystitis purul. perfor.	1	—	—	—	—
Cholecystostomia	1	Carcinoma	—	—	—	1	—
»	1	Cholecystitis purulenta	1	—	—	—	—
Splenectomia	1	Vulnus sclopetarium	—	—	—	1	—
Colopexia	1	Descensus	1	—	—	—	—
»	1	Retropositio coli	1	—	—	—	—

Kuolemansyy.			Helsinki.			Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Tornio.	Nurmes.	Savonlinna.	Godby.	Rovaniemi.
Tauti.	Leikkaus.	Oheenliitetyyt haavainteet.	Kirurgillinen osasto.	Polikliinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.																		
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Muu lisätauti.
—	—
—	—
—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Exclusio intest.	1	Anus præternaturalis	—	1	—	—	—
Deliberatio omenti	1	Adhæsio	1	—	—	—	—
Cystotomia	2	Cysta pancreatis	1	—	—	—	1
Excisio	2	Fistula stercoralis	2	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Cyst. dermoid. oment. maj.	1	—	—	—	—
»	2	Cyst. mesenterii	2	—	—	—	—
» tumor. ventriculi	1	Sarcoma	1	—	—	—	—
Suturatio	2	Ruptur. hepatis et lienis	1	—	—	1	—
Laparotomia explorativa	1	Tubercul. renis	1	—	—	—	—
Laparot. et enterostom. & extr. coprolit.	1	Globus crin.	1	—	—	—	—
Appendicectomia	1	Appendix in hernia	1	—	—	—	—
Peräsuolta koskevat leikkaukset.							
Dilatatio violenta	9	Fissura ani	9	—	—	—	—
» » et cauterisatio	3	Fissura ani	3	—	—	—	—
Excisio aut. cauterisatio	6	Fistula ani vel recti	4	—	—	—	2
» » »	50	Venect. hæmorrhoidalis	50	—	—	—	—
» » »	2	Prolapsus ani	2	—	—	—	—
Resectio recti	7	Carcinoma	2	1	1	3	—
Amputatio recti	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	12	Periproctitis	11	—	—	1	—
» et abrasio	6	Fistul. ani vel recti	6	—	—	—	—
Operatio pro	6	Atresia ani	4	—	—	—	—
» »	9	Fistula ani	9	—	—	—	—
» »	3	Prolapsus recti	3	—	—	—	—
» »	1	Anus sacralis	1	—	—	—	—
» »	1	Anus vestibularis	1	—	—	—	—
» »	1	Anus præternaturalis	—	1	—	—	—
Excisio	1	Ulcerationis recti	1	—	—	—	—
Injectio acid. carbol.	1	Venect. hæmorrhoid.	1	—	—	—	—
Virtsatiehyettä ja miesten siittimiä koskevat leikkaukset.							
Nephropexia	2	Ren migrans	2	—	—	—	—
Nephrotomia	1	Nephrolithiasis	—	—	—	1	—
»	1	Nephritis	1	—	—	—	—
»	1	Pyonephritis	1	—	—	—	—

Kuolemansyy.			Helsinki.							Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Kuolemansyy.	
Tauti.	Leikkaus.	Oheenliittynyt haavainfekt.	Kirurgillinen osasto.	Poliklinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.		Muu lisäsauti.	Tauti.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	1	—	5	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	10	—	—	—	7	—	17	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
1	1	—	2	—	—	—	1	—	1	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	—	1	—	6	—	1	—
—	—	—	1	—	—	—	4	—	1	—	—	—
—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—

Rovaniemi.	Godby.	Savonlinna.	Nurmes.	Tornio.	Kajaani.	Jyväskylä.	Joensuu.	Sortavala.	Tampere.	Pori.	Lovisa.	Oulu.	Mustasaari.	Kuopio.	Mikkeli.	Viipuri.	Hämeenlinna.	Turku.	Silmätautien osasto.	Naistautien osasto.	Poliklinikka.	Kirurgillinen osasto.	Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Muu lisäsauti.	Oheenliittynyt haavainfekt.	Leikkaus.	Tauti.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Nephrectomia	1	Hæmaturia renalis	1	—	—	—	—
»	1	Hydronephrosis	1	—	—	—	—
»	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
»	2	Sarcoma renis	2	—	—	—	—
»	1	Pyonephrosis	1	—	—	—	—
Punctio vesicæ	1	Retentio urinæ	1	—	—	—	—
Cystotomia suprapubica	5	Lithiasis	3	—	—	2	—
» »	1	Cystitis chr.	1	—	—	—	—
» »	1	Tubercul. vesicæ	—	1	—	—	—
» »	2	Hyperthrophia prostat.	1	—	1	—	—
» » explorat.	1	Carcinoma vesicæ	1	—	—	—	—
» et abrasio mucos. vesic.	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
» et exstirpatio tumoris	2	Papilloma	2	—	—	—	—
Prostatectomia suprapubica	1	Hyperthrophia prostat.	—	—	—	1	—
Urethrotomia externa	1	Extractio calculi	1	—	—	—	—
» »	3	Ruptura urethræ	3	—	—	—	—
» »	1	Strictura congenit.	1	—	—	—	—
» interna	4	Strictura	4	—	—	—	—
Urethroraphia	5	Ruptura	5	—	—	—	—
Resectio urethræ	2	Strictura	2	—	—	—	—
Amputatio penis et evacuat. reg. ingv.	5	Carcinoma	5	—	—	—	—
Orchidopexia	8		8	—	—	—	—
Resectio epididymis	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
Castratio	2	Tumor testis	2	—	—	—	—
»	1	Ectopia testis incarcerat.	1	—	—	—	—
»	2	Gangræna testis	2	—	—	—	—
»	1	Dilaceratio testis	1	—	—	—	—
»	1	Defect. cutis	1	—	—	—	—
»	14	Tuberculosis	14	—	—	—	—
Vasectomia	12	Hyperthrophia prostat.	10	1	—	1	—
Punctio et injectio tinct. jodii	21	Hydrocele	4	—	—	—	—
Op. radicalis hydrocele (v. Bergmann)	44	Hydrocele	44	—	—	—	—
» » » (Volkmann)	6	Hydrocele	6	—	—	—	—
» » » (Doyen)	18	Hydrocele	18	—	—	—	—
Exstirpatio cystar. variar.	12	Hydrocele funiculi sperm. etc.	12	—	—	—	—
Operatio pro	5	Varicocele	5	—	—	—	—
» »	73	Phimosis	69	—	—	—	—
» »	9	Paraphimosis	7	—	—	—	—
» »	3	Ectopia testis	3	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | | | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Operatio pro	1	Fistula urethræ	1	—	—	—	—
» »	1	Hypospadia	1	—	—	—	—
Op. plastica pro	1	Ectopia	1	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	4	Abscess. pararenalis	4	—	—	—	—
» » »	1	Infiltratio urinæ	1	—	—	—	—
» » »	13	Abscess. periurethralis	12	—	—	1	—
» » »	2	Abscess. prostat.	2	—	—	—	—
» » abrasio	1	Tubercul. epididym.	1	—	—	—	—
Cauterisatio	3	Fistul. vesicæ vel urethræ	3	—	—	—	—
Resectio vesicæ urinariæ	1	Carcinoma	—	—	—	1	—
Lithotripsia	1	Lithiasis vesicæ	1	—	—	—	—
Operatio pro	3	Ruptur. vesicæ urinar.	1	—	—	2	—
Exstirpatio	1	Canceris urethræ	1	—	—	—	—
»	1	Cystæ pararenal.	1	—	—	—	—
Excisio	1	Polypi urethræ	1	—	—	—	—
» scroti	3	Elephanthiasis	3	—	—	—	—
Naisten synnyttymiä koskevat leikkaukset.							
Perineoraphia	9	Ruptura perinei inveter.	9	—	—	—	—
»	1	Rectocele	1	—	—	—	—
Colporaphia	18	Descensus vaginæ	16	2	—	—	—
»	36	Desc. et prolaps. uteri et vagin.	36	—	—	—	—
Colpoperineoraphia	40	Prolapsus	40	—	—	—	—
Operatio pro	11	Fistula vesico-vaginal.	6	3	2	—	—
» »	1	Fistula recto-vaginal.	1	—	—	—	—
Amputatio portion. vaginal.	6	Hyperthrophia	6	—	—	—	—
» colli uteri alta	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
Amput. uteri supr. vaginal. (Chrobak seu Zweifel)	23	Myomata uteri	21	—	—	2	—
» » » » »	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
» » » » »	1	Myom et gravid. extr. uterina	1	—	—	—	—
Exstirp. uteri total. per vagin.	8	Carcinoma uteri	6	—	—	2	—
» » » » »	1	Deciduoma malign.	1	—	—	—	—
» » » » »	1	Myoma	1	—	—	—	—
» » » » »	3	Prolaps. totalis	3	—	—	—	—
» » » » » (Doyen)	7	Prolapsus totalis	7	—	—	—	—
» » » » » (Leopold)	1	Cancer uteri	1	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | | | | Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita. | Helsinki. | | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Exst. uteri total. per laparot.	7	Myoma	6	—	—	—	1
» » » » » (Wertheim)	8	Cancer uteri	7	—	—	1	—
Excisio myom. per vagin.	5	Myoma	5	—	—	—	—
Enucletio ventralis	5	Tumor. uteri. Gravidit.	5	—	—	—	—
Exchocleatio uteri	3	Carcinoma	—	1	2	—	—
» »	43	Abortus et mola hydatidosa	43	—	—	—	—
Ventrofixatio uteri seroso-fibrosa	22	Prolaps. et descensus uteri	22	—	—	—	—
» » præ-peritoneal.	6	Prolapsus uteri	6	—	—	—	—
» » » »	4	Retroflexio uteri	4	—	—	—	—
Exstirpatio	11	Polypi uteri fibros.	11	—	—	—	—
»	4	Polypi uteri mucos.	4	—	—	—	—
Abrasio mucos. uteri	265	Endometritis hæmorrhagica	261	1	—	1	2
» » »	48	Residua post abort.	48	—	—	—	—
» » »	2	Carcinoma	2	—	—	—	—
Laparotomia explorat.	12		11	—	—	1	—
» et deliberatio intest. et organ. genit.	1		1	—	—	—	—
Laparotomia et incisio	1	Cyst. intraligament.	1	—	—	—	—
Ovariotomia unilateralis	1	Graviditas ovarii	1	—	—	—	—
» »	14	Tumor ovarii	14	—	—	—	—
» »	33	Kystoma ovarii	32	—	—	1	—
» »	1	Hæmatoma supp. p. partum.	1	—	—	—	—
» »	1	Cysta dermoid.	1	—	—	—	—
» »	2	Pyosalpinx	2	—	—	—	—
» bilateralis	6	Sarcoma ovarii	5	—	—	1	—
» »	1	Carcinoma ovarii	1	—	—	—	—
» »	2	Pyosalpinx	2	—	—	—	—
Salpingectomia unilateralis	17	Graviditas extrauterina	17	—	—	—	—
» »	5	Salpingitis	5	—	—	—	—
Ovariosalpingectomia unilateral.	1	Peritonitis gonorrhoic.	1	—	—	—	—
» »	3	Kystoma ovarii	3	—	—	—	—
» »	2	Ruptura tubæ	2	—	—	—	—
» »	12	Graviditas extrauterina	12	—	—	—	—
» »	3	Salpingitis	3	—	—	—	—
» bilateralis	1	Graviditas extrauterina	1	—	—	—	—
» »	1	Oophorosalpingitis	—	—	—	1	—
Parovariotomia	3	Tumor parovarii	3	—	—	—	—
Ignipunctura ovarii	1	Cysta	1	—	—	—	—
» »	1	Cysta parovarialis	1	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | | | | Helsinki. | | | | Edellisiltä vuodelta jäänneitä potilaita. | Helsinki. | | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Incisio et canalisatio per vagin.	6	Parametrit. purulent.	6	—	—	—	—
» » » » »	1	Oophorit. et salpingit. purul.	1	—	—	—	—
» » » » »	1	Perimetrit. purul.	1	—	—	—	—
» » » ventral.	6	Parametrit. purul.	6	—	—	—	—
» » » »	2	Oophorit. et salpingit. purul.	3	—	—	—	—
Sectio cæsarea	1	Anchylos. coxæ femoris	1	—	—	—	—
Abortus arte provocat.....	1	Tuberculosis pulmon.	1	—	—	—	—
Punctio tumoris ovarii.....	2		2	—	—	—	—
Evacuatio uteri	79	Abortus. Retentio placent.	76	—	—	3	—
Exstirpatio	1	Cystæ labii majoris	1	—	—	—	—
»	1	Cystæ ovarii suppurat.	1	—	—	—	—
»	7	Cancer. vaginæ	6	1	—	—	—
»	2	Cancer. vulvæ	2	—	—	—	—
»	1	Sarcomat. vaginæ	1	—	—	—	—
»	1	Tumoris vaginæ	1	—	—	—	—
»	1	Labii maj. hypertrophic.	1	—	—	—	—
Operatio Emmet.....	1	Laceratio cervicis	1	—	—	—	—
» Alexander-Adam	2	Retroversio uteri	1	—	—	—	1
Laparotomia et exstirpatio.....	1	Myoma submucos. uteri	1	—	—	—	—
» » »	1	Cyst. intraligament.	1	—	—	—	—
» » evacuatio	2	Hæmatocele retrouterin.	2	—	—	—	—
Exchocleatio et cauterisatio	3	Carcinoma uteri	—	3	—	—	—
Excisio condylom. vulvæ	1	Vaginitis	1	—	—	—	—
Abrasio et cauterisatio.....	2	Carcinom. cervic. uteri	2	—	—	—	—
Tamponatio uteri	1	Hæmorrhagia p. part.	—	—	—	1	—
»Sectio cæsarea vaginal.»	1	Ecclampsia gravidar.	—	—	—	1	—
Repositio retroflexionis	1	Uteri gravid. incarcerat.	1	—	—	—	—
Dilaceratio colli uteri (Bossi)	2	Strictura	2	—	—	—	—
Kasvainten poisleikkaamiset y. m., joita ei ole mainittu eri ruumiinosain leikkauksissa.							
Exstirpatio carcinomat.	3	Labii superior.	3	—	—	—	—
» »	17	Labii inferior.	17	—	—	—	—
» »	1	Faciei	1	—	—	—	—
Exst. carcin. et evacuat. reg. submaxill.	76	Carcin. labii inf.	73	—	—	3	1
» » et operat. plastic.....	1	Carcin. labii inf. et buccæ	1	—	—	—	—

Kuolemansyy.			Helsinki.			Edellisellä vuodelta jääneitä potilaita.	Tarku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Tornio.	Nurmes.	Savonlinna.	Godby.	Rovaniemi.
Tauti.	Leikkaus.	Muu lisättauti.	Kirurgillinen osasto.	Polikliinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.																			
—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	3	—	—	69	—	—	—	—	—	—	—	3	4	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	3	1	7	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2	11	—	—	—	8	7	12	2	7	9	9	—	—	5	—	—	1	—	—	—	5	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jälkeläle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Exstirp. carcin. et cheilopl. (Estlander)	7	Carcin. lab. inf.	7	—	—	—	—
» » » » (Dieffenbach)	1	Carcin. lab. inf.	1	—	—	—	—
» » » » (Schulten & Morgan)	4	Carcin. lab. inf.	3	—	—	1	—
Exstirp. carcinomat.	4	Lingvæ	3	—	—	—	1
» »	3	Buccæ et gland. colli	3	—	—	—	—
» »	9	Lingvæ et gland. colli	9	—	—	—	—
» »	5	Gland. lymph. colli	5	—	—	1	—
» »	4	Gland. lymph. axill.	3	—	1	—	—
» »	3	Gland. lymph. ingvin.	3	—	—	—	—
» »	1	Vulvæ	1	—	—	—	—
» mammæ	1	Carcinoma mammæ	1	—	—	—	—
» » et evacuat. axill.	32	Carcinoma mammæ	31	1	—	—	—
» carcinomat.	24	Cutan. reg. variar.	23	1	1	—	—
» epitheliom. (ulcus rodens)	12	Faciei	11	1	—	—	—
» » et op. plast.	1	Faciei	1	—	—	—	—
» carcinomat.	1	Epiglottidis	1	—	—	—	—
» osteosarcomat.	1	Costæ	1	—	—	—	—
» sarcomat.	11	Cutan. reg. variar.	10	—	—	—	1
» »	1	Testis	—	1	—	—	—
» »	1	Polypi nasi	1	—	—	—	—
» »	4	Tonsillæ	2	1	—	1	—
» »	3	Parotidis	2	—	1	—	—
» »	1	Colli	—	—	—	1	—
» »	2	Mammæ	2	—	—	—	—
» » et evacuat. axill.	1	Mammæ et gland. axill.	1	—	—	—	—
» »	2	Gland. lymphatic.	2	—	—	—	—
» »	6	Muscul. reg. variar.	6	—	—	—	—
» melanosarcom.	2	Regior. variar.	2	—	—	—	—
» adenomatis	8	Mammæ	7	—	—	—	—
» cystadenomatis	1	Mammæ	1	—	—	—	—
» cystaden. et evacuat. axill.	1	Mammæ	1	—	—	—	—
» neurosarcomat.	2	Nervor. varior.	1	—	—	1	—
»	3	Epulis	3	—	—	—	—
» gland. lymph. reg. parot.	6	Tuberculosis	6	—	—	—	—
» » » » colli	194	Tuberculosis	192	2	—	—	—
» » » colli et axill.	2	Carcinoma	2	—	—	—	—
» » » » » »	8	Tuberculosis	8	—	—	—	—
» » » axill.	17	Tuberculosis	17	—	—	—	—

Kuolemansyy.			Helsinki.			Edelliseltä vuodelta jäkneitä potilaita.	Hämeenlinna.	Kuopio.	Mikkeli.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Tornio.	Nurmes.	Savonlinna.	Godby.	Rovanieni.
Tauti.	Leikkaus.	Muu lisätauti.	Kirurgillinen osasto.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.																		
—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	1	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	8	—	—	—	8	—	5	3	2	—	2	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—
—	—	—	6	—	—	1	—	1	4	7	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—
—	—	—	3	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	4	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	13	—	—	—	36	5	32	2	6	36	15	—	—	6	20	1	2	2	5	2	6	—	5
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	3	—	4	—	1	3	2	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Exstirpatio gland. lymph. ingvinal.	8	Tuberculosis	8	—	—	—	—
»	1	Endotheliomat.	1	—	—	—	—
»	2	Leucoplachiæ	2	—	—	—	—
»	17	Lymphom.	4	—	—	—	—
»	68	Atherom.	34	—	—	—	5
»	12	Papilloma.	5	—	—	—	—
»	30	Lipom.	28	—	—	—	—
»	22	Angiom.	20	—	—	—	1
»	5	Lupus faciei et reg. var.	5	—	—	—	—
»	1	Cystæ osteal. nasi	1	—	—	—	—
»	5	Cyst. dermoid. colli	1	—	—	1	—
»	14	Cyst. dermoid. reg. coccygei	13	1	—	—	—
»	1	Cyst. derm. reg. montis veneris	1	—	—	—	—
»	21	Cyst. regior. variar.	15	—	—	—	—
»	15	Fibrom.	6	—	—	—	—
»	2	Exostosis cartilag.	2	—	—	—	—
»	1	Osteom.	1	—	—	—	—
»	1	Chondrom.	1	—	—	—	—
»	2	Neurom.	2	—	—	—	—
»	1	Verrucæ	1	—	—	—	—
»	5	Naevus pigment.	4	—	—	—	—
»	1	Tumor cruris	1	—	—	—	—
»	2	Myxom.	1	—	1	—	—
»	12	Clavus	1	—	—	—	—
» bursæ	8	Præpatellar.	8	—	—	—	—
» »	1	Fossæ popliteæ	1	—	—	—	—
» »	1	Olecrani	1	—	—	—	—
»	12	Hygrom. man.	9	—	—	—	—
»	4	Hygrom. pedis	4	—	—	—	—
»	1	Tumor pariet abdom.	1	—	—	—	—
»	1	Caruncul. orific. urethræ	1	—	—	—	—
»	1	Synovit. tubercul.	1	—	—	—	—
»	1	Varices crurum	1	—	—	—	—
»	2	Cystæ labii	2	—	—	—	—
» cutan.....	1	Elephanthiasis	1	—	—	—	—
Strumectomia	29	Struma	29	—	—	—	—
»	7	Morbus Basedowii	6	—	—	1	—
Enucleatio	7	Cystæ strumæ	5	—	—	1	1
Excisio	1	Fistul. tuberc. axill.	1	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | | | Edelliseltä vuodelta jäänein potilain. | Helsinki. | | |

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Erinäisiä leikkauksia.							
Tracheotomia	2	Phlegmone submucos. laryngis	—	—	—	2	—
»	2	Oedema glottidis	1	—	—	1	—
»	2	Tuberculosis laryngis	—	—	1	—	1
»	1	Carcinoma œsophagi	1	—	—	—	—
»	2	Laryngitis crouposa	1	—	—	1	—
»	1	Struma maligna	—	—	—	1	—
»	1	Corpus alien. tracheæ	1	—	—	—	—
»	1	Phlegmone colli	—	—	—	1	—
Tonsillotomia	52	Hyperthrophia tonsill.	35	1	—	—	—
Conchectomia	26	Hyperthrophia conchæ	14	1	—	—	—
Extractio	40	Polypi nasi	17	—	—	—	—
»	1	Polypi antri Highmori	1	—	—	—	—
Tenotomia tend. Achill.	5	Pes eqvinus	5	—	—	—	—
» » varior.	2		2	—	—	—	—
Myotomia	1	Torticollis	1	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Ulc. rodens septi narium	1	—	—	—	—
»	5	Digit. supernumerar.	5	—	—	—	—
Excisio	5	Ulcer. reg. variar.	5	—	—	—	—
»	1	Auriculi rudiment. hypernumerar.	1	—	—	—	—
»	2	Ulcer. tuberc. reg. varior.	2	—	—	—	—
» explorat.	1	Carcinoma	1	—	—	—	—
»	6	Cicatr. et keloid.	3	—	—	—	—
Incisio explorat.	8	Carcinoma	8	—	—	—	—
Operatio pro	13	Ungvis incarnat.	9	—	—	—	—
» »	1	Hallux valgus	1	—	—	—	—
Extractio	371	Corpus alienum	68	—	—	—	—
Exstirp. duct. thyreogloss.	3		3	—	—	—	—
Suturatio	1,732	Vulner. incis. et contus.	102	—	—	—	1
» secundaria	20		18	—	—	—	—
Musculoraphia	4	Vulnus dilaceratum	3	1	—	—	—
Injectio jodii	5	Lymphangiom.	2	—	—	—	—
Extractio ungvis.	43		—	—	—	—	—
Extractio dentis	1,517		—	—	—	—	—
Cauterisatio	1	Carcinom. inoperab.	—	1	—	—	—
Oblig. gypsan	35		35	—	—	—	—

Kuolemansyy.			Edellieltä vuodelta jääneitä potilaita.	Helsinki.				Hämeenlinna.	Turku.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Tornio.	Narmes.	Savonlinna.	Grodby.	Borganiemi.
Tauti.	Leikkaus.	Oheenliittynyt haavainfekt.	Muu lisätauti.	Kirurgillinen osasto.	Poliklinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.																			
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	16	—	—	—	—	22	—	9	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	11	—	—	—	1	11	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	4	1	2	2	1	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	6	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	2	1	—	—	3	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	303	—	—	—	4	21	1	11	—	3	—	—	1	15	5	1	1	—	—	1	—	—
—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	11	1,629	—	—	—	—	—	—	24	3	—	—	—	—	—	38	4	7	—	1	—	—	15
—	—	—	—	18	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1,517	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jälkijelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvät.	Epävarma.	Kuolema.	
Korvaleikkaukset.							
Paracentesis membr. tymp.	53	Otit. med. supurat.	2	—	—	—	—
Extractio	16	Polypi	8	1	—	—	—
Trepanatio proc. mastoid.	96	Otit. media et mastoid.	90	—	—	5	—
» » » et op. radical.	50	Otit. media et mastoid.	47	1	—	1	1
» » » » » »	4	Cholesteatoma	4	—	—	—	—
» cranii pro	7	Abscess. epidural.	6	—	—	1	—
» » et proc. mastoid...	1	Mastoiditis et phlebitis	—	—	—	1	—
Operatio radicalis pro	1	Otitis intern.	—	—	—	1	—
Incisio pro	6	Otitis externa	—	—	—	—	—
Operatio plastica	1	Atresia meat. auditor.	1	—	—	—	—
Incisio et extractio	1	Corp. alien. meat. audit. ext.	1	—	—	—	—
Silmäleikkaukset.							
Blepharoplastia	5	Ectropion	5	—	—	—	—
Op. pro	123	Entropion.	123	—	—	—	—
» »	4	Ptosis.	4	—	—	—	—
» »	7	Blepharophimosis	7	—	—	—	—
» »	2	Symblepharon	2	—	—	—	—
Exstirpatio	54	Chalazion	54	—	—	—	—
Expressio	76	Trachom.	77	2	8	—	1
Exstirpatio sacc. lacrymal.....	22	Dacryocystitis	22	—	—	—	—
Operatio	3	Pterygium	3	—	—	—	—
Cauterisatio corneæ	35	Ulcus serpens	35	—	—	—	—
Paracentesis corneæ	6	Abscess. corneæ	6	—	—	—	—
» »	12	Hypopyon	11	—	—	1	—
Peritomia corneæ	1	Pannus	1	—	—	—	—
Operatio pro	10	Staphyloma	9	1	—	—	—
Excisio	7	Prolaps. iridis	7	—	—	—	—
Iridectomia	44	Glaucoma	43	1	—	—	—
» optica.....	29	Leucoma	29	—	—	—	—
»	16	Ulcus serpens	16	—	—	—	—
Sclerotomia	5		5	—	—	—	—
Extractio lentis sine iridectom.	52	Cataracta	52	—	—	—	—
» » cum »	50	Cataracta	48	—	—	—	2
» » linearis »	4	Cataracta	4	—	—	—	—
Discisio	20	Cataracta secundaria	20	—	—	—	—

Kuolemansyy.				Helsinki.			Edelliseltä vuodelta jääneitä potilaita.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Tampere.	Sortavala.	Joensuu.	Jyväskylä.	Kajaani.	Tornio.	Nurmes.	Savonlinna.	Godby.	Rovaniemi.
Tauti.	Leikkaus.	Oheenliittyvyyt haavainfekt.	Muu lisätauti.	Kirurgillinen osasto.	Poliklinikka.	Naistautien osasto.	Silmätautien osasto.																			
—	—	—	—	—	51	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	3	27	1	—	—	11	12	2	1	16	10	2	—	2	4	—	2	—	1	1	1	—	1	—
1	—	—	—	19	—	—	—	12	—	5	—	—	5	2	—	—	5	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	28	7	—	—	9	—	1	3	1	—	11	11	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	35	—	—	6	—	—	—	1	—	—	—	9	1	—	1	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	9	—	6	11	—	—	7	—	3	8	2	—	1	14	—	—
—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	2	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	3	—	—	3	—	2	3	15	—	2	—	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	6	—	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	2	—	—
—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	12	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	2	—	1	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	1	4	1	—	8	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	7	—	—	—	—	—	2	4	—	—	3	1	—	1	2	—	—
—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Leikkauksien lukumäärä.	Leikkauksen aiheuttava tauti.	Leikkauksen lopputulos.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil.
			Hyvä.	Vähemmän hyvä.	Epävarma.	Kuolema.	
Amputatio bulbi	11		11	—	—	—	—
» »	1	Vulnus penetrans	1	—	—	—	—
» »	2	Panophtalmia	2	—	—	—	—
Enucleatio bulbi	5		5	—	—	—	—
» »	1	Staphyloma corneæ	1	—	—	—	—
» »	3	Sarcoma	3	—	—	—	—
» »	5	Vulnera lacerata bulbi	5	—	—	—	—
» »	1	Ulcus rodens	1	—	—	—	—
» »	1	Abscess. retrobulb.	1	—	—	—	—
» »	9	Panophtalmitis	9	—	—	—	—
» »	1	Glaucoma absolut	1	—	—	—	—
» »	3	Corpus alienum	3	—	—	—	—
Exenteratio bulbi	5		5	—	—	—	—
Extractio	12	Corpus alien. bulbi	12	—	—	—	—
Tenotomia	24	Strabismus	24	—	—	—	—
Antepositio musculi	17	Strabismus	17	—	—	—	—
Operatio pro	12	Dacryocystitis	12	—	—	—	—
Exenteratio orbitæ	1	Sarcoma	1	—	—	—	—
» »	2	Ulcus rodens	1	1	—	—	—
Exstirpatio	3	Ater. orbit.	3	—	—	—	—
Abrasio	2	Abscess. e causa episcleral.	2	—	—	—	—
Canalisatio	1	Abscess. retrobulb.	1	—	—	—	—
Suturatio	1	Ruptura bulbi	1	—	—	—	—
Transplant. mucos. (May)	2		2	—	—	—	—
Iridencleisis	1		1	—	—	—	—
Canthoplastia	14		14	—	—	—	—

| Kuolemansyy. | | Helsinki. | | |

Yksityisissä sairashuoneissa

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	Tri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	Tri Grunér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Suonen sitomiset ja hermoston leikkaukset.								
Ligatura art. temporal.	—	—	—	1	—	—	—	—
» » femoral.	—	—	—	—	—	—	—	—
» aliar. arteriar.	—	—	—	—	—	—	—	—
» venæ jugular.	—	—	1	—	—	—	—	—
» » saphen. magn.	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » et exstirpat. varic.	—	—	4	5	—	—	—	—
» aliar. venar.	—	—	—	—	—	—	—	—
Evacuatio sinus et ligatur. v. jugular.	—	1	—	1	—	—	—	—
Incisio explorat cerebri et cerebelli	—	—	1	—	—	—	—	—
Incisio et canalisat. abscess. cerebri	—	—	—	—	—	—	—	1
Resectio nervi trigemin. ram. II	—	—	—	—	—	—	—	—
Extensio nervi	—	—	1	—	—	—	—	—
Luiston ja nivelten leikkaukset.								
Amputationit.								
Amputatio humeri	—	—	—	—	—	—	—	—
» metacarpi	1	—	—	—	—	—	—	—
» femoris	—	—	—	3	—	—	—	—
» cruris	—	—	—	5	—	—	—	—
» pedis	—	—	—	—	—	—	—	—
» metatarsi	—	—	—	1	—	—	—	—
« digitor. man. et pedis	—	—	1	1	—	—	—	—
Nivelestä poikkileikkaamiset.								
Exarticulatio claviculæ	—	—	—	—	—	—	—	—
» cruris	1	—	—	—	—	—	—	—
» pedis (Chopart)	—	—	—	—	—	—	—	—
» ossis metatarsi	—	—	—	—	—	—	—	—
» digitor. man. et pedis	2	—	—	1	—	—	—	—
» phalang. digitor. man.	3	—	—	—	—	—	—	—
Resektionit, osteotomiat y. m.								
Resectio pariet. nasal. sin. maxill.	—	—	2	—	—	—	—	—
» artic. temporo-maxillar.	—	—	—	—	—	—	—	—

vuonna 1907 tehtyjä leikkauksia.

	Kokkan kunnallissairaala.	Hankon kunnallissairaala.	Haminan kunnallissairaala.	Libeck'in sairashuone Kokkolassa.	Malm'in sairashuone Pietarsaaressa.	Heinolan kunnallissairaala.	Rauman »sairaitten ystävät» sairashuone.	Prof. Strömborg'in silmätautiklinikka Viipurissa.	Viipurin kunnallissairaala.	T:ri Wirzenius'en silmätautisairaala Kuopiossa.	Diakonissalaitos Oulussa.	Oulun kunnallissairaala.	T:ri Hartman'in silmätautisairaala Vaasassa.	Vaasan kunnallissairaala.	T:ri Nyqvist'in ja Stenbäck'in yksityinen sairashuone Porissa.	Porin kunnallissairaala.	Forssan tehtaan sairashuone Tammelassa.	T:ri Hoffström'in lapsenpäästölaitos Tampereella.	Finlayson & Kump. sairashuone Tampereella.
Silmäluomen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmäripsien leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyynelrauhasen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyynelpussin leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmämunan leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	1	—
Silmäkuopan leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyynelrauhasen tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyynelpussin tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Silmämunan tulehduksen leikkauksia.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
Silmäkuopan tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—
Silmäripsien tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Silmäluomen tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyynelrauhasen tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyynelpussin tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmämunan tulehduksen leikkauksia.	—	—	3	—	1	2	1	—	—	—	2	6	1	1	6	—	—	—	—
Silmäkuopan tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Silmäripsien tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmäluomen tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyynelrauhasen tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyynelpussin tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmämunan tulehduksen leikkauksia.	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Silmäkuopan tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmäripsien tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmäluomen tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyynelrauhasen tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyynelpussin tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silmämunan tulehduksen leikkauksia.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselle'in sairaushuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grunér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti E. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Resectio artic. radio-carpal	—	—	—	1	—	—	—	—
» » coxæ	6	—	—	—	—	—	—	—
» » genus	1	—	1	—	—	—	—	—
» » talo-crural	2	—	—	—	—	—	—	—
» » talo-calcan	1	—	—	—	—	—	—	—
» tarsi et metatarsi	1	—	—	—	—	—	—	—
» oss. metacarpi, metatarsi et digitor.	—	—	—	—	—	—	—	—
» costar	—	—	—	2	—	—	—	—
» » Evacuatio actinomycos. thorac.	2	—	—	—	—	—	—	—
» » et thoracotomia	10	—	1	13	—	—	—	—
» » et evacuat. absc. subphren.	1	—	—	—	—	—	—	—
» » et thoracoplastia (Estlander)	—	—	—	1	—	—	—	—
» » » (Scheede)	1	—	—	—	—	—	—	—
Arthrodesis genus	1	—	—	—	—	—	—	—
Arthrectomia cubiti	—	—	—	—	—	—	—	—
Osteotomia subtrocant. femoris	—	—	1	—	—	—	—	—
» femoris	1	—	—	—	—	—	—	—
» tibiæ	1	—	—	1	—	—	—	—
» ossis varior.	1	—	—	—	—	—	—	—
Osteoclasia cruris	—	—	—	1	—	—	—	—
Osteoraphia	—	—	—	—	—	—	—	—
Plombatio (Mosetig-Moorhof)	1	—	—	—	—	—	—	—
Excisio exostos. oss. matacarpi	—	—	3	—	—	—	—	—
Punkteeraukset ja arthrotomiat.								
Punctio articulation. variar.	—	—	—	5	—	—	—	—
» bursar. variar.	—	—	—	—	—	—	—	—
» et lavatio abscess. reg. variar.	29	—	—	—	—	—	—	—
» abdominis	—	—	—	—	3	1	—	2
» et aspiratio thoracis	—	—	—	—	—	—	—	—
Arthrotomia artic. cubiti	—	—	1	—	—	—	—	—
» » genus	1	—	—	2	—	—	—	—
» » talo-cruralis	—	—	—	1	—	—	—	—
Sijoiltaan menneitten nivelten paikoilleen asettaminen.								
Repositio luxationis humeri	—	—	2	—	—	—	—	—
» » antibrachii	—	—	—	—	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lastenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grunér'in silmäsairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Repositio luxationis radii seu ulnæ	—	—	—	—	—	—	—	—
» » femoris	—	—	—	—	—	—	—	—
» » pedis	—	—	1	—	—	—	—	—
» » per arthrotomiam	2	—	—	—	—	—	—	—
» » coxæ congenit.	1	—	—	—	—	—	—	—
» » » patholog.	1	—	—	—	—	—	—	—
Fixatio fract. femoris	—	—	—	—	—	—	—	—
» » radii	—	—	—	—	—	—	—	—
» » cruris	—	—	—	—	—	—	—	—
» » metatarsi III	—	—	—	—	—	—	—	—
Nivelten ojentamiset, redressionit y. m.								
Extensio violenta coxæ	—	—	—	3	—	—	—	—
Redressio violent. ped. planovalgi doloros.	1	—	—	—	—	—	—	—
» » » eqvin. vel. eqv. var.	10	—	2	2	—	—	—	—
» » et tenotom. tend. Achill.	—	—	—	—	—	—	—	—
» coxæ	10	—	—	—	—	—	—	—
» femoris osteotomisat.	1	—	—	—	—	—	—	—
» genus	4	—	—	—	—	—	—	—
» » et pedis	1	—	—	—	—	—	—	—
» articul. talo-crural.	1	—	—	—	—	—	—	—
Trepanoimiset ja taltaalla avaamiset sekä luuontelojen kaaputukset (seqvestrotomiain kanssa tahi ilman niitä) y. m.								
Trepanatio cranii	1	—	2	—	—	—	—	—
» sinus frontal. explorat.	—	1	—	—	—	—	—	—
» » frontal.	—	—	—	1	—	—	—	—
» » » et op. radical.	—	1	1	—	—	—	—	—
» » ethmoidal.	—	—	3	—	—	—	—	—
» » » et sphenoidal.	—	1	—	—	—	—	—	—
» » maxillar.	—	21	5	—	—	—	—	1
» » » explorat.	—	1	—	—	—	—	—	—
» et evacuatio oss. cranii	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » sinus frontal.	1	—	—	—	—	—	—	—
» » » proc. mastoid.	1	—	—	—	—	—	—	—
» » » oss. temporal.	1	—	—	—	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grunér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Trepanatio et evacuatio maxill. superior.	1	—	—	1	—	—	—	—
» » » » inferior.	3	—	—	2	—	—	—	—
» » » scapulæ	1	—	—	—	—	—	—	—
» » » humeri	2	—	1	—	—	—	—	1
» » » ulnæ	—	—	—	2	—	—	—	—
» » » carpi, metacarpi et digitor. man.	4	—	—	—	—	—	—	—
Trepanatio et evacuatio coxæ	3	—	—	—	—	—	—	—
» » » ossis ilei	2	—	—	1	—	—	—	—
» » » femoris	9	—	2	1	—	—	—	1
» » » tibiæ	3	—	—	3	—	—	—	—
» » » oss. tarsi et metatarsi	3	—	—	1	—	—	—	—
» » » digitor. pedis	1	—	—	—	—	—	—	—
» » » calcanei	1	—	—	—	—	—	—	—
» » » vertebrar. et oss. sacri	—	—	—	1	—	—	—	—
» » » antri Highmori	—	—	—	—	—	—	—	—
Abrasio oss. varior.	7	1	2	2	—	—	—	—
Pehmeäin osain incisionit, kaaputukset, polttamiset syövytykset y. m.								
Incisio phlegmon. et abscess.	16	3	25	44	—	—	—	7
» panarit. et tendovaginit.	2	1	2	2	—	—	—	1
» furuncul. et carbuncul.	—	—	1	1	—	—	—	—
» mastitis.	25	—	8	5	—	—	—	1
» periostit.	—	1	—	2	—	—	—	—
» bursit. præpatellar.	—	—	—	3	—	—	—	1
» » olecrani	—	—	—	1	—	—	—	—
» » trochanteric.	—	—	—	—	—	—	—	—
» hæmatom.	—	—	—	1	—	—	—	—
» pyæmia.	—	—	—	—	—	—	—	—
» et abrasio actinomycos. faciei et colli.	3	—	—	—	—	—	—	—
» » » » abdominis.	1	—	—	—	—	—	—	—
» » » abscess.	10	—	—	—	—	—	—	—
» » » bubo ingvinal.	—	—	—	1	—	—	—	—
Abrasio vegetat. adenoideæ	—	5	278	—	—	—	—	5
» glandul. lymphat. tubercul.	7	—	1	—	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lastenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grunér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Abrasio abscess. congest.	—	—	1	2	—	—	—	—
» fistular. tuberculos	—	—	2	11	—	—	—	1
» » non »	1	—	—	1	—	—	—	—
Cauterisatio lupi faciei et nasi	2	1	—	—	—	—	—	—
» verrucæ	—	—	—	—	—	—	—	—
» carcinomat. labii inf.	—	—	—	—	—	—	—	—
» et abrasio cancer. maxill. inf.	—	—	—	—	—	—	—	—
Plastilliset leikkaukset.								
Op. plastica pro lab. leporin.	6	—	—	—	—	—	—	—
» » » fistul. palati	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » defect. palati	—	—	1	—	—	—	—	—
» » » fistul. retro-auricul.	—	1	—	—	—	—	—	—
» » » defect. cutis p. operat.	—	1	—	—	—	—	—	—
» » thoracis	1	—	—	—	—	—	—	—
» » faciei	1	—	—	—	—	—	—	—
» » cruris	2	—	—	—	—	—	—	—
» » pro ulcer. reg. variar.	—	—	—	1	—	—	—	—
» » » synechiæ cicatricial.	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » atresia vaginæ	—	—	—	—	1	—	—	—
Cheiloplastia pro defect. labii (af Schultén)	—	—	1	—	—	—	—	—
Staphylo-uranoplastia	1	—	—	—	—	—	—	—
Staphylo-uranoraphia	1	—	—	—	—	—	—	—
Op. myoplastica (af Schultén)	1	—	—	—	—	—	—	—
Tendoraphia	—	—	—	—	—	—	—	—
Tendoplastia	1	—	2	—	—	—	—	—
Transplantatio (Thiersch)	1	—	1	1	—	—	—	—
Suturatio vulneris	—	—	—	—	—	—	—	—
Injectio paraffin pro impressio nasi	—	—	—	—	—	—	—	—
Transplantatio musculor. sartor. amb. antepatellar pro pares. musc. qvadricip. amb. femor.	—	—	—	—	—	—	—	—
Kohjuleikkaukset.								
Herniotomia pro hern. ingv. incarcer.	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » ventralis	—	—	—	—	—	1	—	1

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grunér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Herniotomia et op. radical. pro hern. ingv. incarcer.	—	—	—	—	—	—	—	1
» » » » » » crural. »	—	—	1	—	—	—	—	—
» » » » » » umbilic. »	—	—	1	—	—	—	—	1
» et resectio intest.	—	—	—	1	—	—	—	—
Op. radical. herniæ ingvinal.	37	—	13	40	—	—	—	10
» » » crural.	2	—	—	3	—	—	—	—
» » » umbilical.	7	—	2	2	—	—	—	—
« » » ventral.	4	—	3	1	—	—	—	—
» » » lineæ alb. vel. epigastr.	—	—	1	3	—	—	—	—
» » hydrocele muliebr.	—	—	—	—	1	—	—	—
» » herniæ crural. c. exstirp. appendicis.	1	—	—	—	—	—	—	—
Vatsaonteloa koskevat leikkaukset.								
Laparotomia pro ulc. ventr. perfor.	—	—	—	—	—	—	—	—
» et exstirp. cyst. pancreat.	—	—	—	—	—	—	—	1
» pro periton. tubercul.	4	—	—	—	—	—	—	—
» explorat.	10	—	—	3	—	2	—	—
» pro occlusione intest.	2	—	—	2	—	—	—	—
» » strangul. intest.	—	—	—	—	—	—	—	—
» et enterostomia	—	—	—	12	—	—	—	—
» » resectio intest.	—	—	—	—	—	—	—	1
Amputatio append. pro app. chr.	159	—	41	35	69	1	—	15
» » pro app. ac. c. peritonit circumscript.	8	—	18	19	1	—	—	9
Amputatio append. pro app. ac. c. periton. diffus.	—	—	12	17	—	—	—	7
Laparotomia pro periton. diffus	6	—	2	6	—	—	—	—
» » » ac.	—	—	—	—	—	—	—	—
Incisio et canalisatio abscess. periappendicular.	2	—	—	3	1	—	—	—
» » « » abdominis	—	—	—	1	—	—	—	—
Gastrostomia	1	—	—	—	—	—	—	—
Resectio pylori	8	—	—	—	—	—	—	—
Excisio ulc. ventr. Gastroenterostomia	2	—	—	—	—	—	—	—
Gastroenterostomia e causa var.	15	—	—	—	—	—	—	—
» ant. et entero-anastomosis.	—	—	—	—	—	—	—	—
» posterior. » »	—	—	4	6	—	—	—	—
Gastrectomia totalis	1	—	—	—	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grundér'in silmäkautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Enteroanastomosis	2	—	—	1	—	—	—	—
Enterocoloanastomosis	1	—	—	—	—	—	—	—
Enterostomia	1	—	—	2	—	—	—	—
Enterotomia	1	—	—	—	—	—	—	—
Typhlosigmoideoanastomosis	1	—	—	—	—	—	—	—
Colostomia	1	—	—	1	—	—	—	—
Desinvaginatio coli	1	—	—	—	—	—	—	—
Resectio hepatis	1	—	—	—	—	—	—	—
» intest. ten.	—	—	1	2	—	—	—	—
» » ten. et coli transc.	1	—	—	—	—	—	—	—
» ileocœcalis	1	—	—	—	—	—	—	—
» coli	—	—	—	—	—	—	—	—
» cœci gangrænos.	1	—	—	—	—	—	—	—
Enterolysis	1	—	—	—	—	—	—	—
Enteroraphia	1	—	—	—	—	—	—	—
Cholecystostomia	1	—	—	—	—	—	—	—
» et duodenostomia	1	—	—	—	—	—	—	—
Cholecystectomia	4	—	—	—	—	—	—	—
Cholecystotomia	—	—	—	—	—	—	—	—
Cholecystoenteroanastomosis	1	—	—	—	—	—	—	—
Deliberatio S-romani. Colocoloanastomosis	1	—	—	—	—	—	—	—
Peräsuolta koskevat leikkaukset.								
Dilatatio violenta pro fissur. ani	4	—	5	—	8	—	—	1
» » » venect. hæmorrhoid.	—	—	—	—	—	—	—	—
» et cauterisatio pro fissur. ani	—	—	—	3	—	—	—	—
Excisio fistul. ani vel. recti	2	—	3	3	—	—	—	—
» venect. hæmorrhoidal.	7	—	10	6	—	—	—	3
» polypi ani	—	—	—	—	—	—	—	—
» excrescenses ani	—	—	1	—	—	—	—	—
» condylomat. ani	—	—	—	—	1	—	—	—
Resectio recti	1	—	1	—	—	—	—	—
Exstirpatio recti	1	—	—	—	—	—	—	—
Incisio et canalisatio pro periproctit.	—	—	1	3	—	—	—	—
» » abrasio fistul. ani vel recti	—	—	—	1	—	—	—	1
Operatio pro fistul. ani	1	—	3	—	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäätöslaitos Turussa.	T:ri Grundér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Operatio ani scrotal	1	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpatio fibrom. reg. para-analis	—	—	—	—	—	1	—	—
Operatio fissur. (Emmet)	1	—	—	—	—	—	—	—
Virtsatiehyettä ja miesten siittimiä koskevat leikkaukset.								
Nephropexia	—	—	—	—	—	—	—	—
Nephrotomia	1	—	—	—	—	—	—	—
Nephrectomia	2	—	1	—	—	—	—	—
» transperiton.	—	—	—	—	1	—	—	—
Nephrolysis. Decapsulatio renis	1	—	—	—	—	—	—	—
Punctio vesicæ	—	—	—	—	—	—	—	—
Epicystotomia	1	—	—	—	—	—	—	—
Cystotomia suprapubica	—	—	—	—	—	—	—	—
Cystostomia et abrasio mucos. vesic.	—	—	—	—	—	—	—	—
Urethrotomia	—	—	—	—	—	—	—	—
Urethroraphia	—	—	—	—	—	—	—	—
Orchidopexia	3	—	—	1	—	—	—	—
Castratio	3	—	—	—	—	—	—	1
Punctio et injectio tinct. jodii hydrocele	—	—	—	—	—	—	—	—
Op. radicalis hydrocele (v. Bergmann)	8	—	3	2	—	—	—	—
» » » (Doyen)	—	—	—	1	—	—	—	—
Operatio pro varicocele	1	—	—	2	—	—	—	—
» » phimosis	1	—	4	—	—	—	—	—
Op. plast. pro fistula vesicæ	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » hypospadia	1	—	2	—	—	—	—	—
Incisio et canalisatio pro infiltrat. urin.	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » » abscess. periurethral.	—	—	—	—	—	—	—	—
Sectio perineal. et extractio calculi	—	—	1	—	—	—	—	—
Naisten synnyttimiä koskevat leikkaukset.								
Perineoraphia	—	—	1	—	3	3	—	—
» (Lawson Tait)	—	—	—	—	1	—	—	—
Perineoplastia	—	—	—	—	—	1	—	—
Colporaphia	3	—	—	—	20	2	—	3

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grunér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Colpoperineoraphia	6	—	—	—	—	—	—	—
Colpoperineoraphia (Hegar)	—	—	—	—	20	—	—	—
Colpocleisis	—	—	—	—	1	—	—	—
Amputatio portion. vaginal.	5	—	—	—	—	2	—	—
» colli uteri alta	—	—	—	—	5	—	—	—
» uteri supravagin. (Chrobak seu Zweifel)	22	—	1	—	20	7	—	—
» »	—	—	—	—	2	—	—	—
Exstirpatio uteri total. per vaginam.	1	—	3	—	18	2	—	1
» » » » laparot.	1	—	—	—	6	—	—	—
Enucleatio vaginal. tumoris uteri	4	—	—	—	5	—	—	—
» ventral. » »	5	—	—	—	21	—	—	1
Evacuatio uteri	3	—	—	—	11	—	—	—
Excochleatio uteri	11	—	—	—	9	—	—	7
» et cauterisatio cancer. uteri	1	—	—	—	—	—	—	—
Ventrafixatio uteri	5	—	—	—	36	—	—	2
Exstirpatio polypi uteri fibros.	—	—	—	—	3	2	—	—
» » » mucos.	—	—	—	—	—	4	—	1
» cystæ cervicis	—	—	—	—	—	1	—	—
Abrasio mucos. uteri	94	—	21	—	92	54	—	13
» et athmocausis uteri	1	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomia	—	—	2	—	2	—	—	—
» explorativa	—	—	—	—	1	—	—	—
Myomatomia	2	—	—	—	—	4	—	—
Laparotomia et deliberatio intest. et organ. genit.	—	—	—	—	32	—	—	—
Ovariotomia unilateralis	21	—	1	—	27	13	—	—
» bilateralis	2	—	—	—	3	—	—	—
Salpingectomia unilateralis	4	—	—	—	31	—	—	6
» bilateralis	—	—	—	—	10	—	—	1
Ovariosalpingectomia unilateralis	6	—	—	—	—	8	—	4
» » bilateralis	—	—	—	—	18	—	—	—
Evacuatio tubæ	—	—	—	—	1	—	—	—
Salpingostomia	1	—	—	—	15	—	—	—
Punctio ovarii ventral.	3	—	—	—	5	1	—	—
» » vaginalis	—	—	—	—	3	—	—	—
Parovariotomia	2	—	1	—	4	2	—	—
Resectio ovarii ventral.	2	—	—	—	10	—	—	—
» » vaginalis	—	—	—	—	2	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grundér'in silmäsairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Punctio tubæ per vaginam	—	—	—	—	1	—	—	—
Ignipunctura ovarii	—	—	—	—	4	—	—	—
Oophorectomia unilater. ventr.	—	—	—	—	1	—	—	—
» bilateral. »	—	—	—	—	—	—	—	—
Salpingo-oophorectomia bilat. et exstirpatio uteri	—	—	—	—	—	—	—	—
Incisio et canalisatio parametrit. per vaginam	1	—	1	—	5	1	—	2
» » » oophorit. et salping. purulent. per vagin.	—	—	—	—	7	—	—	—
Operatio pro gravidit. tubar.	—	—	—	—	—	1	—	—
» » ruptur. tub. gravid.	—	—	—	—	—	5	—	—
» » hæmatocele retrouterina	—	—	—	—	—	3	—	—
Deliberatio adnexi uteri ventral.	—	—	—	—	1	2	—	—
Exstirpatio partialis uteri	—	—	—	—	—	—	—	—
Abortus arte provocat.	—	—	4	—	5	—	—	—
Partus	—	—	73	—	—	—	1	—
Sectio cæsarea	1	—	—	—	1	—	—	—
Lymphyseotomia	—	—	—	—	1	—	—	—
Dilatatio stenos. canal. uteri	2	—	—	—	—	—	—	—
Urethroraphia	—	—	—	—	1	—	—	—
Exstirpatio prolaps membr. mucos. urethræ	—	—	—	—	1	1	—	—
Discisio septi vaginæ	—	—	—	—	1	—	—	—
Exstirpatio fibromat. pariet. vagin.	—	—	—	—	—	1	—	—
Excisio hymenis	1	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpatio cystæ labii major.	—	—	—	—	1	—	—	—
» glandul. Bartholini.	1	—	—	—	2	—	—	—
» vaginæ	—	—	—	—	1	—	—	—
» carcinom. vulvæ et gland. ingv.	1	—	—	—	—	—	—	—
Kasvainten poisleikkaaminen y. m. joita ei ole mainittu eri ruumiinosain leikkauksissa.								
Exstirpatio carcinom. lab. inf.	—	1	—	—	—	—	—	—
» » » » et evacuatio reg. submaxill.	—	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpatio carcinom. lab. inf. et cheiloplastia	2	—	—	1	—	—	—	—
» » submaxill. (Visir-Schultén)	—	—	—	1	—	—	—	—
» » gland. lymph. colli	3	—	—	—	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	Tri v. Heideken'in lapsenpääsölaitos Turussa.	Tri Grundér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Exstirpatio carcinom. gland. lymph. ingvinal.	1	—	—	—	—	—	—	—
» » pariet. abdominis	1	—	—	—	—	—	—	—
» » thoracis	1	—	—	—	—	—	—	—
» » umbilici	1	—	—	—	—	—	—	—
» » lingvæ	2	—	—	—	—	—	—	—
» » buccæ	—	—	—	—	—	—	—	—
» » plantæ pedis	—	—	—	—	—	—	—	—
» » mammæ	—	—	—	1	—	—	—	—
» » » et evacuat. axill.	10	—	4	4	4	—	—	—
» » cutan. reg. variar.	—	—	—	—	—	—	—	1
» epitheliomat. (ulc. rodens)	4	—	—	—	—	—	—	—
» sarcom. cutan. reg. variar.	—	—	—	—	—	—	—	—
» » periost. cranii	1	—	—	—	—	—	—	—
» » radii	1	—	—	—	—	—	—	—
» » cruris	—	—	—	—	—	—	—	—
» » musc. region. variar.	—	—	—	—	—	—	—	—
» melanosarcom.	1	—	—	—	—	—	—	—
» adenomat.	—	—	4	—	—	—	—	—
» cystadenomat	—	—	1	—	—	—	—	—
» fibroadenomat.	2	—	—	—	—	—	—	—
» neurosarcom.	—	—	—	1	—	—	—	—
» epulis	—	—	—	—	—	—	—	—
» gland. lymph. reg. parot.	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » » colli	11	—	7	10	—	—	—	2
» » » » » et axill.	2	—	—	—	—	—	—	—
» » » axill.	—	—	—	1	—	—	—	—
» » » ingvinal.	—	—	—	1	—	—	—	—
» lymphomat.	—	—	—	—	—	—	—	2
» atheromat.	6	—	11	—	—	—	—	—
» papillomat.	1	—	1	—	—	—	—	—
» lipomat.	3	1	4	1	—	—	—	1
» angiomat.	1	—	5	—	—	—	—	—
» cystosarcom.	2	—	—	—	—	—	—	—
» cystæ antibrachii	—	—	—	—	—	—	—	—
» » dermoid. colli	1	1	—	—	—	—	—	—
» » genus	—	—	—	—	—	—	—	—
» » reg. coccygis	1	—	—	—	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grunér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Exstirpatio cystæ reg. variar.	2	—	4	—	—	—	—	—
» fibrom. chordæ vocal.	—	1	—	—	—	—	—	—
» » mammæ	—	—	—	—	—	—	—	—
» fibrom.	1	—	2	—	—	—	—	—
» osteomat.	—	—	—	—	—	—	—	1
» nævi pigment.	—	—	2	—	—	—	—	—
» clavus	—	—	—	—	—	—	—	1
» bursæ præpatellar.	—	—	—	2	—	—	—	1
» hygrom. manus	—	—	—	—	—	—	—	—
» olecrani	—	—	1	—	—	—	—	—
» desmoid. pariet. abdom.	—	—	—	1	—	—	—	—
» verrucæ	—	—	—	—	—	—	—	—
Strumectomia pro struma	1	—	4	4	—	—	—	—
» » morbus Basedowii	—	—	—	2	—	—	—	1
Enucleatio cystæ strumæ	—	—	—	—	—	—	—	1
Exstirpatio gland. submaxillar.	—	—	—	—	—	—	—	—
Excisio leucoplac. lingvæ	—	—	1	—	—	—	—	—
Erinäisiä leikkauksia.								
Tracheotomia.	—	1	—	—	—	—	—	—
Laryngotomia	—	—	—	1	—	—	—	—
Exstirpatio laryngis parietal.	—	1	—	—	—	—	—	—
Tonsillotomia	2	7	25	—	—	—	—	1
Chonchectomia	—	—	9	—	—	—	—	6
Extractio polypi nasi	—	5	—	—	—	—	—	—
Exstirpatio digit. supernumerar.	1	1	—	—	—	—	—	—
Excisio ulcer. tuberc. reg. variar.	—	—	—	—	—	—	—	—
» fasciæ palmar. pro contractur.	—	—	—	2	—	—	—	1
» cicatric. et keloid.	1	—	—	—	—	—	—	—
Op. pro ungv. incarnat.	1	1	—	—	—	—	—	—
» » crist. sept. nasi	—	2	—	—	—	—	—	—
Extractio corpus. alienum	1	—	—	—	—	—	—	—
» polypi cavi nasopharyng.	—	1	—	—	—	—	—	—
Resectio totalis seu partial. septi nasi	—	1	3	—	—	—	—	—
Extractio dentis	—	—	—	—	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forsellesin sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grunér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Korvaleikkaukset.								
Paracentesis membr. tymp.	—	3	—	—	—	—	—	—
Trepanatio proc. mastoid.	—	19	19	4	—	—	—	2
» » » et op. radical.	—	39	1	6	—	—	—	2
» » » et cranii.	—	—	—	5	—	—	—	—
» » pro abscess. epidural.	—	—	—	1	—	—	—	—
Silmäleikkaukset.								
Blepharoplastia pro ectropion.	1	—	—	—	—	—	—	—
Op. pro entropion	5	—	3	—	—	—	3	—
Canthoplastia (v. Ammon)	—	—	—	—	—	—	—	—
Op. plast. pro epicant. traumat.	—	—	—	—	—	—	—	—
Cauterisatio palpebrar	—	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpatio epitheliom. seu tumor. palpebr.	8	—	—	—	—	—	—	—
Termocaut. pro lupus angul. extern. et intern.	—	—	—	—	—	—	—	—
Excisio cicatric. palpebr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Operat. pro ptosis	2	—	—	—	—	—	—	—
» » blepharophimosis	—	—	—	—	—	—	—	—
» » distichiasis	—	—	—	—	—	—	—	—
» » symblepharon	—	—	—	—	—	—	1	—
Exstirpatio tarsi	—	—	1	—	—	—	—	—
Excisio tarsi palpebrar.	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » sup. c. transplant. membr. muc. labii oris	—	—	—	—	—	—	—	—
Excisio tarsi et conjunctiv. e causa. trachom. (Kuhnt)	1	—	—	—	—	—	—	—
Excisio tarsi palpebr. sup. et conjunct. tarsi c. transpl. membr. muc. labii oris	—	—	—	—	—	—	—	—
Suturat. vuln. conjunctiv.	—	—	1	—	—	—	—	—
Exstirpatio chalazion.	9	—	7	—	—	—	—	—
Excisio fornic.	—	—	—	—	—	—	—	—
Abrasio folliculor. conjunctivæ	1	—	—	—	—	—	—	—
Expressio trachom.	34	—	10	—	—	—	1	—
Exstirpatio sacc. lacrymal.	4	—	—	—	—	—	—	—
Incisio sacc. lacrymal.	—	—	—	—	—	—	—	—

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grunér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Incisio sacc. lacrymal. c. abrasio seu. cauterisat..	—	—	—	—	—	—	—	—
Exstirp. gland. lacrymal.	—	—	—	—	—	—	—	—
Operatio pro staphylom.	—	—	—	—	—	—	2	—
» » pterygium	—	—	1	—	—	—	1	—
Cauterisatio corneæ	1	—	—	—	—	—	—	—
Abrasio corneæ c. supertract. conjunct.	—	—	—	—	—	—	—	—
Keratomia Sämisch	1	—	—	—	—	—	—	—
Abrasio ulc. corneæ	1	—	—	—	—	—	—	—
Paracentesis corneæ	—	—	—	—	—	—	1	—
» » c. supertract. conjunct.	—	—	—	—	—	—	—	—
Peritomia corneæ	—	—	—	—	—	—	—	—
Tatuatio corneæ	3	—	—	—	—	—	—	—
Extractio corp. alien. corneæ	—	—	—	—	—	—	—	—
Punctio camer. anter.	—	—	—	—	—	—	—	—
Excisio prolaps. iridis	1	—	1	—	—	—	4	—
Incisio cystæ iridis	—	—	—	—	—	—	—	—
Iridectomia curativa	10	—	—	—	—	—	9	—
» optica	1	—	1	—	—	—	3	—
» optica et curativa	1	—	—	—	—	—	—	—
» prophylactica	—	—	—	—	—	—	—	—
» pro corp. alien. iridis	—	—	—	—	—	—	—	—
Iridenchleisis anti glaucom. (Holth)	5	—	—	—	—	—	2	—
Operat. pro prolaps. corp. vitr.	—	—	1	—	—	—	—	—
Sclerotomia	—	—	—	—	—	—	7	—
Abrasio-episcleritis	1	—	—	—	—	—	—	—
Extractio lentis sine iridectom.	9	—	2	—	—	—	6	—
» » cum »	—	—	—	—	—	—	3	—
» » linearis	—	—	—	—	—	—	8	—
Discisio cataract. secundar.	4	—	1	—	—	—	2	—
» capsulæ lentis	4	—	—	—	—	—	—	—
Desinfectio intrabulbar. (jodoform)	—	—	—	—	—	—	1	—
Amputatio bulbi	—	—	2	—	—	—	—	—
Enucleatio bulbi pro glaucom. absolut.	—	—	—	—	—	—	2	—
» » pro staphylom.	—	—	—	—	—	—	—	—
» » pro phlegmon. orbitæ	—	—	—	—	—	—	—	—
» » pro sarcoma choroid.	—	—	—	—	—	—	1	—
» bulbi	3	—	—	—	—	—	3	—

| | | |

Leikkaus.	Diakonissalaitos Helsingissä.	Prof. af Forselles'in sairashuone Helsingissä.	Eira.	Marian sairaala.	Prof. Engström'in gynaekologinen klinikka.	T:ri v. Heideken'in lapsenpäästölaitos Turussa.	T:ri Grunér'in silmätautisairaala Turussa.	Neiti F. Carlson'in yksityinen sairash. Tampereella.
Exenteratio bulbi	—	—	—	—	—	—	—	—
Incisio et drainatio phlegmon. orbitæ	—	—	—	—	—	—	—	—
» abscess. orbitæ	—	—	—	—	—	—	—	—
» bulbi	—	—	—	—	—	—	1	—
Extractio corp. alien. bulbi	—	—	1	—	—	—	3	—
Tenotomia pro strabism.	11	—	1	—	—	—	1	—
Antepositio musculi	4	—	—	—	—	—	—	—

Kotkan kunnallissairaala.	—	—	—	—	—	—	—	—
Hankon kunnallissairaala.	—	—	—	—	—	—	—	—
Haminan kunnallissairaala.	—	—	—	—	—	—	—	—
Libeck'in sairashuone Kokkolassa.	—	—	—	—	—	—	—	—
Malm'in sairashuone Pietarsaaressa.	—	—	—	—	—	—	—	—
Heinolan kunnallissairaala.	—	—	—	—	—	—	—	—
Rauman »sairaitten ystävät» sairashuone.	—	—	—	—	—	—	—	—
Prof. Strömborg'in silmätautiklinikka Viipurissa.	—	2	—	—	1	14	—	—
Viipurin kunnallissairaala.	—	—	—	—	—	—	—	—
T:ri Wirzenius'en silmätautisairaala Kuopiossa.	2	—	1	—	—	—	—	—
Diakonissalaitos Oulussa.	—	—	—	—	—	3	1	—
Oulun kunnallissairaala.	—	—	—	—	—	—	—	—
T:ri Hartman'in silmätautisairaala Vaasassa.	—	—	—	—	1	—	—	—
Vaasan kunnallissairaala.	—	—	—	—	—	—	—	—
T:ri Nyqvist'in ja Stenbäck'in yksityinen sairashuone Porissa.	—	—	—	—	—	—	—	—
Porin kunnallissairaala.	—	—	—	—	—	—	—	—
Forssan tehtaan sairashuone Tammelassa.	—	—	—	—	—	—	—	—
T:ri Hoffström'in lapsenpäästölaitos Tampereella.	—	—	—	—	—	—	—	—
Finlayson & Kump. sairashuone Tampereella.	—	—	—	—	—	1	—	—

Veneeristen tautien osastot ja ylimääräiset veneeriset sairashuoneet.

Veneerinen tartunta on v. 1907 näyttänyt vähenemisen oireita. Kuppataudeista v. 1907 hoidettujen potilaitten yhteinen lukumäärä on 99 henkilöä vähempi, kuin edellisenä vuonna. Vuonna 1906 toimessa olevat ylimääräiset sairaalat ovat kaikki v. 1907 pysytetyt entisellään. Valtion menot ylimääräisistä veneerisistä sairashuoneista nousivat v. 1907 203,321 markkaan 52 penniin. Seuraava taulu osoittaa valtion ylläpitämissä sairashuoneissa viimekuluneena kymmenenä vuotena hoidetut veneeriset tautikohtaukset.

Vuosi.	Yleisten sairashuoneitten kuppatautien osastoilla hoidettujen potilaitten luku.	Hoitopäivien lukumäärä yleisten sairashuoneitten kuppatautiosastoilla.	Ylimääräisissä kuppatautisairashuoneissa hoidettujen potilaitten luku.	Hoitopäivien lukumäärä ylimääräisissä kuppatautisairashuoneissa.	Hoidettujen yhteinen lukumäärä.	Hoitopäivien yhteinen lukumäärä.
1898	3,822	142,956	1,078	46,611	4,900	189,567
1899	3,702	142,113	524	19.992	4,226	162,105
1900	3,740	128,594	626	23,745	4,366	152,339
1901	3,985	145,778	832	33,426	4,817	179,204
1902	4,176	141,946	715	30,599	4,891	172,545
1903	4,317	150,759	1,081	39,029	5,398	189,788
1904	4,532	164,309	1,467	52,572	5,999	216,881
1905	4,333	156,985	1,725	63,106	6,058	220,091
1906	4,485	162,768	1,875	70,173	6,360	232,941
1907	4,201	146,012	2,060	79,888	6,261	225,900

Kuten ylläolevasta yhteenvedosta näkyy on yleisten sairashuoneitten *veneerisillä osastoilla* sekä *ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa* vuonna 1907 hoidettu 6,261 henkilöä, joista 651 oli jääneitä edelliseltä vuodelta sekä 5,610 vuoden kuluessa vastaanotettuja. *Syfilis* tautia varten hoidettiin 2,279 henkilöä, josta määrästä 303 oli vuodelta 1906 jääneitä ja 1,976 tilivuoden aikana tulleita. *Ulcus molle'a* sairasti 354, *uretliritis gonorrhoica'a* 1,997 sekä *ihotauteja* y. m. 1,631 potilasta.

Uusista vuoden aikana vastaanotetuista tapauksista

sairasti syfilistä . . . . . 35,22 prosenttia
» ulcus mollea . . . . . 5,88 »

sairasti gonorrhoe'ta . . . . . 32,68 prosenttia
» ihotauteja . . . . . 26,22 »

Kaikista hoidetuista päästettiin:

5,402	eli 86,28	prosenttia	parantuneena tahi paremmaksi tulleena.
124	» 1,98	»	parantumatta tahi hoitamatta.
89	» 1,42	»	kuolleena.
646	» 10,32	»	jäi seuraavaan vuoteen.
6,261.			

Syfilis taudista hoidetuista päästettiin:

1,955	eli 85,78	prosenttia	parantuneena tahi paremmaksi tulleena.
20	» 0,88	»	parantumatta tahi hoitamatta.
17	» 0,75	»	kuolleena.
287	» 12,59	»	jäi seuraavaan vuoteen.
2,279.			

Kaikista vuoden aikana vastaanotetuista syfilistä sairastavista potilaista hoidettiin

823	eli 41,65	prosenttia	syfilis recens'in takia.
804	» 40,69	»	syfilis secundaria recidiva'n takia.
322	» 16,30	»	syfilis tertiaria'n takia.
27	» 1,36	»	syfilis hereditaria'n takia.
1,976.			

Mitä sisäänkirjoitettujen sukupuoleen ja ikään tulee

oli	1,198	eli 60,63	prosenttia miehiä,
»	712	» 36,03	» naisia,
»	66	» 3,34	» lapsia.
	1,976.		

Alle $^1/_2$ vuotta	. . . . .								0,56	prosenttia.
$^1/_2$—2	»	. . . . .							1,16	»
2—10	»	. . . . .							1,62	»
10—15	»	miehiä	0,25	pros.,	naisia	0,46	pros.,	yhteeensä	0,71	»
15—20	»	»	4,76	»	»	7,49	»	»	12,25	»
20—30	»	»	34,72	»	»	17,35	»	»	52,07	»
30—50	»	»	16,50	»	»	7,99	»	»	24,49	»
Yli 50	»	»	4,41	»	»	2,73	»	»	7,14	»

Mitä ikään tulee on ikäluokka 20—30 v. lukuisin, sen jälkeen ikäluokka 30—50 v. Sukupuoleen nähden ylläolevissa ikäluokissa ilmenee se eroavaisuus että naispuoli on lukuisampi luokissa 10—15 v. ja 15—20 v., kun miespuoli on lukuisampi korkeimmissa luokissa 20—30 v., 30—50 v. ja yli 50 vuotta.

Kaikista vuoden aikana yleisissä sairashuoneissa veneeristen ja ihotautien takia vastaanotetuista hoidettiin sairashuoneissa:

Helsingissä	1,435	henkilöä	=	25,58	pros.;	syfilis taudista	361	=	6,44	pros.
Turussa	171	»	=	3.05	»	» »	66	=	1,18	»
Hämeenlinnassa	190	»	=	3,39	»	» »	73	=	1,30	»
Wiipurissa	1,111	»	=	19,80	»	» »	279	=	4,97	»
Mikkelissä	113	»	=	2,01	»	» »	70	=	1,25	»
Kuopiossa	367	»	=	6,54	»	» »	173	=	3,08	»
Mustasaaressa	247	»	=	4,40	»	» »	105	=	1,87	»
Oulussa	417	»	=	7,43	»	» »	202	=	3,60	»
Porissa	120	»	=	2,14	»	» »	55	=	0,98	»
Ahvenanmaalla	—	»	=	—	»	» »	—	=	—	»
Tampereella	191	»	=	3,41	»	» »	117	=	2,09	»
Sortavalassa	449	»	=	8,00	»	» »	96	=	1,71	»
Savonlinnassa	241	»	=	4,30	»	» »	86	=	1.53	»
Joensuussa	112	»	=	2,00	»	» »	51	=	0,91	»
Tohmajärvellä	127	»	=	2,26	»	» »	80	=	1,43	»
Nurmeksessa	22	»	=	0,39	»	» »	7	=	0,12	»
Jyväskylässä	113	»	=	2,01	»	» »	72	=	1,28	»
Kajaanissa	7	»	=	0,13	»	» »	7	=	0,12	»
Torniossa	177	»	=	3,16	»	» »	76	=	1,36	»

Yhteensä 5,610 henkilöä = 100,00 pros.; syfilis taudista 1,976 = 35,22 pros.

Jos vertaamme tilivuotta vuoteen 1906 niin näemme että yleisten sairashuoneitten veneerisillä osastoilla sekä ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa hoidettujen henkilöitten luku on vähentynyt 99:llä. Sairashuoneissa syfilistaudin takia vastaanotettujen luku on vähentynyt edelliseen vuoteen nähden 375:llä tahi, jos ulkomaalaiset potilaat luetaan pois 384:llä.

Kun maamme väkiluku 31 päivä Joulukuuta 1907 oli 2,974,804 henkilöä oli sairashuoneissa veneeristen ja ihotautien takia hoidettujen luku 1,89 ja syfilistaudin takia hoidettujen luku 0,66 pro mille koko väestön lukumäärästä.

Vuonna 1898 oli viimeksi mainittu suhde resp. 1,63 ja 0,91, vuonna 1899 resp. 1,39 ja 0,84, vuonna 1900 resp. 1,43 ja 0,67 vuonna 1901 resp. 1,56 ja 0,73, vuonna 1902 resp. 1,55 ja 0,68, vuonna 1903 resp. 1,73 ja 0,77, vuonna 1904 resp. 1,88 ja 0,89, vuonna 1905 resp. 1,88 ja 0,79 sekä vuonna 1906 resp. 1,92 ja 0,80 pro mille väkiluvusta.

Seuraava vertaileva yhteenveto näyttää syfilis taudin takia maamme sairashuoneisiin otettujen kotimaisten potilaitten luvun vuosina 1898—1907.

L ä ä n i.	v. 1898	v. 1899	v. 1900	v. 1901	v. 1902	v. 1903	v. 1904	v. 1905	v. 1906	v. 1907
Uudenmaan	225	224	204	223	259	291	395	416	434	304
Turun ja Porin	362	269	186	227	208	236	217	179	164	147
Hämeen	209	214	197	228	211	245	325	328	365	248
Wiipurin	389	308	325	394	322	361	474	367	369	336
Mikkelin	287	174	151	164	136	184	195	167	150	183
Kuopion	463	409	370	386	344	360	476	435	476	374
Waasan	299	207	203	186	189	226	254	214	212	192
Oulun	157	91	173	181	215	263	188	179	172	174
Yhteensä	2,391	1,896	1,809	1,989	1,884	2,166	2,524	2,285	2,342	1,958
Ulkomaalaisten luku	17	6	11	9	8	7	12	13	9	18
Yhteensä	2,408	1,902	1.820	1,998	1,892	2,173	2,536	2,298	2,351	1,976

Vuoden kuluessa sairashuoneissa eri lääneistä kotoisin olevien syfilistautisten lukumäärä verrattuna läänin asukaslukuun on

Uudenmaan	läänissä	. . .	0,87	pro mille	väestöstä
Turun ja Porin	»	. . .	0,30	»	»
Hämeen	»	. . .	0,75	»	»
Viipurin	»	. . .	0,69	»	»
Mikkelin	»	. . .	0,94	»	»
Kuopion	»	. . .	1,15	»	»
Vaasan	»	. . .	0,39	»	»
Oulun	»	. . .	0,56	»	»

Vuonna 1907 syfilis recens'in takia hoidetut 813 kotimaiset potilaat — 522 miestä ja 291 naista — jakaantuvat eri läänien kesken seuraavasti:

Uudenmaan	lääni	. . . . .	47	miestä	52 naista
Turun ja Porin	»	. . . . .	38	»	33 »
Hämeen	»	. . . . .	83	»	53 »
Viipurin	»	. . . . .	87	»	39 »
Mikkelin	»	. . . . .	55	»	15 »
Kuopion	»	. . . . .	120	»	47 »

Vaasan	lääni	52 miestä	24 naista
Oulun	»	40 »	28 »
		Yhteensä 522 miestä	291 naista.

Syfilis recens'ia potevien eri lääneistä kotoisin olevien henkilöitten lukumäärä oli

Uudenmaan	läänistä	99 = 32,6	pr.	kaikista	syfilistautisista.
Turun ja Porin	»	71 = 48,3	»	»	»
Hämeen	»	136 = 54,8	»	»	»
Viipurin	»	126 = 37,5	»	»	»
Mikkelin	»	70 = 38,3	»	»	»
Kuopion	»	167 = 44,7	»	»	»
Vaasan	»	76 = 39,6	»	»	»
Oulun	»	68 = 39,1	»	»	»
		Yhteensä 813 = 41,5	pr.	kaikista	syfilistautisista.

Helsingin yleisen sairashuoneen syfilitiselle osastolle otettiin v. 1907 kaikkiaan 499 henkilöä Helsingin kaupungista. Niistä sairasti 149 syfilistä, joista 63 henkilöä — 35 miestä ja 26 naista — hoidettiin syfilis recens'in takia.

Veneeristen tarkastusasemien toiminta.

Helsinki. Vuoden 1907 alussa oli 122 naista tarkastusaseman kirjoissa; vuoden kuluessa tuli näitten lisäksi 41 naista, joten koko luku nousi 163:een. Kun 76 naista kuitenkin vuoden ajalla erosi oli tarkastuksen alaisten naisten luku vuoden lopussa 87. Tilapäisesti tarkastettiin 569 naista. Veneeristen tarkastuksien yhteinen lukumäärä oli 3,672 ja tehtiin näitten ohella 4,288 mikroskoopillista tutkimusta.

Potilaitten luku, jotka aseman toimesta lähetettiin sairashuoneisiin oli

	Syfilis.					Ulcus molle.		Tippuri.		Ihotaudit y. m.		Potilaitten yhteinen lukumäärä.
	Recens.		Residiva.		Yhteensä.							
	m.	n.	m.	n.		m.	n.	m.	n.	m.	n.	
Säännöllisesti tarkastetut henkilöt	—	6	—	26	32	—	21	—	197	—	—	250
Tilapäisesti » »	2	24	6	56	88	4	40	6	272	—	—	410
Yhteensä	2	30	6	82	120	4	61	6	469	—	—	660

Turku. Säännöllisesti tarkastettujen naisten lukumäärä oli 26. Tilapäisesti tarkastettiin 70 miestä 122 naista. Tarkastuksien yhteinen luku oli 507.

Seuraava taulu näyttää aseman kautta sairashuoneisiin lähetettyjen henkilöitten luvun:

	Syfilis.					Ulcus molle.		Tippuri.		Ihotaudit y. m.		Potilaitten yhteinen lukumäärä.
	Recens.		Residiva.		Yhteensä.							
	m.	n.	m.	n.		m.	n.	m.	n.	m.	n.	
Säännöllisesti tarkastetut henkilöt	—	—	—	2	2	—	—	—	12	—	1	15
Tilapäisesti » »	—	1	4	10	15	—	—	19	21	5	2	62
Yhteensä	—	1	4	12	17	—	—	19	33	5	3	77

Viipuri. Vuoden kuluessa tarkastettiin säännöllisesti 71 naista sekä tilapäisesti 1 mies ja 19 naista. Tarkastuksien yhteinen lukumäärä oli 439.

Sairashuoneeseen lähetettiin v. 1907 seuraava määrä tarkastettuja:

	Syfilis.					Ulcus molle.		Tippuri.		Ihotaudit y. m.		Potilaitten yhteinen lukumäärä.
	Recens.		Residiva.		Yhteensä.							
	m.	n.	m.	n.		m.	n.	m.	n.	m.	n.	
Säännöllisesti tarkastetut henkilöt	—	3	—	4	7	—	—	—	20	—	—	27
Tilapäisesti » »	—	1	—	1	2	—	—	1	5	—	—	8
Yhteensä	—	4	—	5	9	—	—	1	25	—	—	35

Nikolainkaupunki. Säännöllisesti tarkastettujen naisten luku oli 28. Tilapäisesti tarkastettiin 1 mies ja 1 nainen. Tarkastuksien yhteinen lukumäärä oli 109.

Tarkastetuista lähetettiin seuraava määrä sairashuoneisiin;

	Syfilis.					Ulcus molle.		Tippuri.		Ihotaudit y. m.		Potilaiden yhteinen lukumäärä.
	Recens.		Residiva.		Yhteensä.							
	m.	n.	m.	n.		m.	n.	m.	n.	m.	n.	
Säännöllisesti tarkastetut henkilöt	—	1	—	1	2	—	—	—	9	—	—	11
Tilapäisesti » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	—	1	—	1	2	—	—	—	9	—	—	11

Luettelo niistä kunnista, joista v. 1907 sairashuoneisiin otetut syfiliittiset potilaat ovat olleet kotoisin sekä lukumäärästä sairaita joka kunnasta.

	Syphilis recens.		Muut syfilis-tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Uudenmaan lääni.					
Elimäki	—	—	1	—	1
Espoo	—	—	1	—	1
Hankoniemi	—	1	1	—	2
Helsingin pit.	—	3	1	2	6
Helsinki	36	42	49	130	257
Kirkkonummi	1	—	—	—	1
Lappträsk	—	—	2	—	2
Lohja	1	—	2	—	3
Myrskylä	1	—	2	—	3
Mäntsälä	1	1	2	1	5
Nurmijärvi	1	2	1	—	4
Orimattila	2	1	2	—	5
Pernaja	—	—	1	—	1
Porvoo	1	—	2	—	3
Pukkila	—	—	1	—	1
Pusula	—	1	1	—	2
Pyhäjärvi	1	—	—	—	1
Sipoo	1	—	1	—	2
Tammisaari	1	1	1	—	3
Vihti	—	—	—	1	1
Yhteensä	47	52	71	134	304
Turun ja Porin lääni.					
Ahlainen	—	—	—	1	1
Eurajoki	—	—	1	1	2
Finby	1	—	—	—	1
Halikko	—	2	—	—	2
Harjavalta	1	—	—	1	2
Hiittis	—	—	1	—	1
Honkajoki	—	—	1	2	3
Huittinen	—	—	2	1	3
Hämeenkyrö	2	2	1	—	5
Ikaalinen	4	1	3	—	8
Jämijärvi	—	—	1	—	1
Kaarina	—	1	1	1	3

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Kakskerta	—	—	1	—	1
Kankaanpää	1	1	—	—	2
Karkku	—	1	1	—	2
Karinainen	—	—	1	—	1
Karvia	1	—	—	—	1
Kemiö	2	1	—	—	3
Kiikka	—	—	1	—	1
Kiikoinen	2	3	—	—	5
Kiukainen	1	—	—	—	1
Kokemäki	3	—	2	—	5
Koski	—	—	—	1	1
Kullaa	—	—	1	—	1
Laitila	—	—	—	1	1
Lavia	2	1	1	—	4
Lieto	—	—	—	1	1
Maaria	—	3	—	1	4
Merikarvia	—	1	2	—	3
Nakkila	1	1	3	1	6
Normarkku	—	—	—	1	1
Oripää	—	1	—	—	1
Paattinen	1	—	—	—	1
Paimio	—	—	1	—	1
Parainen	1	—	—	—	1
Parkano	—	—	—	1	1
Perniö	1	1	—	—	2
Piikkiö	—	—	—	1	1
Pomarkku	—	—	3	—	3
Pori	2	3	4	2	11
Porin maaseurak.	—	1	4	—	5
Punkalaitio	—	—	1	2	3
Rauman maaseurak.	—	—	—	1	1
Salon kauppala	—	1	—	—	1
Siikainen	—	—	2	1	3
Sauvo	1	1	—	—	2
Turku	10	7	2	8	27
Tyrvää	1	—	2	1	4

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Ulvila	—	—	2	—	2
Vahto	—	—	1	—	1
Yhteensä	38	33	46	30	147
Hämeen lääni.					
Akaa	—	1	3	—	4
Asikkala	3	2	4	—	9
Hattula	1	2	2	2	7
Hauho	1	1	—	1	3
Hausjärvi	3	1	1	—	5
Hollola	1	—	3	1	5
Humppila	1	—	—	3	4
Hämeenlinna	—	1	3	2	6
Janakkala	1	—	1	—	2
Jokioinen	—	—	2	—	2
Jämsä	10	8	5	5	28
Kalvola	1	3	1	—	5
Kangasala	—	3	4	2	9
Korpilahti	3	1	4	3	11
Kuhmalahti	2	—	—	—	2
Kuhmoinen	—	—	1	—	1
Kuorevesi	4	1	4	1	10
Kuru	1	1	—	1	3
Lampi	2	—	2	2	6
Lempäälä	3	2	4	—	9
Loppi	2	—	—	—	2
Luopioinen	1	—	2	—	3
Längelmäki	1	—	2	—	3
Messukylä	—	1	—	1	2
Nastola	—	—	1	—	1
Orihvesi	5	4	3	—	12
Padasjoki	1	—	—	1	2
Pirkkala	2	2	1	—	5
Pälkäne	3	1	2	—	6
Ruovesi	11	4	4	2	21
Sahalahti	—	1	—	—	1
Somerniemi	—	—	1	—	1
Sääksmäki	1	2	—	—	3
Tammela	1	—	—	—	1
Tampere	15	10	9	7	41
Teisko	—	1	—	1	2
Tottijärvi	—	—	—	1	1
Tyrnävä	—	—	—	2	2
Urjala	1	—	1	—	2
Vanaja	1	—	1	1	3
Vesilahti	1	—	1	1	3
Yhteensä	83	53	72	40	248
Viipurin lääni.					
Antrea	3	2	2	—	7
Hamina	1	—	1	—	2
Hiitola	2	—	2	—	4
Impilahti	3	3	3	—	9
Jaakkima	—	—	2	—	2
Johannes	—	—	1	—	1
Joutseno	3	—	1	—	4
Kaukola	—	2	1	—	3
Kirvu	—	—	4	1	5
Kivennapa	4	2	1	2	9
Koivisto	2	—	5	—	7
Korpiselkä	1	—	1	—	2
Kotka	4	—	7	—	11
Kuortane	2	1	6	3	12
Kymi	1	2	1	—	4
Käkisalmi	1	2	2	—	5
Käkisalmen maaseurak.	1	—	1	—	2
Lappee	1	—	6	1	8
Lappeenranta	2	2	4	5	13
Lemi	1	—	—	—	1
Miehikkälä	—	—	2	—	2
Muola	3	—	4	—	7
Parikkala	6	2	3	—	11
Pyhtää	1	—	1	—	2
Pyhäjärvi	—	1	2	1	4
Rautjärvi	—	—	—	2	2
Rautu	1	1	5	—	7
Ruokolahti	2	—	5	1	8
Ruskeala	1	1	2	—	4
Räisälä	4	2	3	2	11
Sakkola	—	—	1	—	1

	Syphilis recens.		Muut syfilis-tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Salmi	2	5	2	7	16
Savitaipale	2	—	7	1	10
Sippola	1	—	1	—	2
Sortavala	2	—	5	2	9
Sortavalan maaseurak.	2	1	5	1	9
Suistamo	1	—	—	4	5
Suomenniemi	—	—	3	1	4
Säkkijärvi	1	1	1	—	3
Taipalsaari	—	—	1	—	1
Uukuniemi	—	—	6	—	6
Uusikirkko	2	—	—	1	3
Valkeala	5	3	2	1	11
Valkjärvi	—	—	—	2	2
Vehkalahti	1	—	1	—	2
Viipuri	9	5	24	9	47
Viipurin maaseurak.	7	1	13	11	32
Virolahti	2	—	2	—	4
Yhteensä	87	39	152	58	336
Mikkelin lääni.					
Anttola	1	—	2	1	4
Enonkoski	—	1	—	—	1
Haukivuori	2	—	1	1	4
Heinola	1	—	1	1	3
Heinolan maaseurak.	—	—	—	1	1
Heinävesi	7	3	4	1	15
Hirvensalmi	2	—	—	—	2
Joroinen	2	—	6	4	12
Joutsa	3	—	1	2	6
Juva	4	—	13	7	24
Kangaslampi	1	1	1	—	3
Kangasniemi	—	—	1	—	1
Kerimäki	2	2	4	2	10
Leivonmäki	—	—	—	1	1
Mikkeli	4	—	5	2	11
Mikkelin maaseurak.	1	—	1	5	7
Mäntyharju	4	—	—	3	7
Pieksämäki	—	—	3	—	3
Puumala	—	—	1	1	2
Rantasalmi	8	6	2	6	22
Ristiina	3	—	4	5	12
Savonlinna	1	—	2	1	4
Savonranta	3	1	4	2	10
Sulkava	1	—	—	—	1
Sysmä	—	—	2	—	2
Sääminki	5	1	6	3	15
Yhteensä	55	15	64	49	183
Kuopion lääni.					
Eno	4	1	—	2	7
Hankasalmi	2	—	—	—	2
Iisalmi	9	4	6	4	23
Iisalmen maaseurak.	—	—	3	—	3
Ilomantsi	12	6	5	1	24
Joensuu	3	1	6	4	14
Juuka	1	—	1	—	2
Kaavi	2	—	3	—	5
Karttula	1	—	4	1	6
Kesälahti	—	—	2	1	3
Kiihtelysvaara	1	—	8	2	11
Kitee	—	2	2	4	8
Kiuruvesi	8	4	9	2	23
Kontiolahti	5	—	13	2	20
Kovero	4	2	—	—	6
Kuopio	10	4	14	7	35
Kuopion maaseurak.	7	3	9	5	24
Kuusjärvi	—	—	1	—	1
Lapinlahti	2	1	12	7	22
Leppävirta	7	2	11	3	23
Liperi	8	1	7	1	17
Maaninka	2	—	2	2	6
Nilsiä	7	1	4	1	13
Nurmes	—	—	8	1	9
Pielavesi	2	1	2	—	5
Pielisjärvi	3	—	—	—	3
Polvijärvi	7	6	1	—	14
Pälkjärvi	3	—	4	—	7
Rautalampi	1	3	2	1	7
Rautavaara	—	—	—	1	1
Rutakko	1	2	—	—	3

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Rääkkylä	2	1	1	3	7
Suonenjoki	1	1	1	2	5
Tohmajärvi	2	1	1	2	6
Tuusniemi	—	—	4	—	4
Varkaus	3	—	—	—	3
Vesanto	—	—	2	—	2
Yhteensä	120	47	148	59	374
Vaasan lääni.					
Alahärmä	1	1	1	—	3
Alajärvi	1	—	2	1	4
Alaveteli	1	—	—	—	1
Alavus	—	2	—	—	2
Evijärvi	—	—	1	—	1
Himanka	1	—	—	—	1
Ilmajoki	—	—	1	—	1
Isojoki	—	—	1	2	3
Isokyrö	1	1	1	—	3
Jyväskylä	1	—	2	—	3
Jyväskylän maaseurak.	2	—	2	—	4
Kannus	2	3	2	—	7
Karstula	—	—	2	1	3
Kauhajoki	—	—	—	1	1
Kauhava	1	—	3	—	4
Keuru	3	1	5	3	12
Kivijärvi	1	1	—	—	2
Kokkola	1	1	—	—	2
Kokkolan maaseurak.	—	—	1	—	1
Konginkangas	1	—	1	—	2
Korsnäs	—	—	—	1	1
Kortesjärvi	—	—	1	—	1
Kristiinan kaupunki	—	—	—	2	2
Kuortane	—	—	1	—	1
Kurikka	—	—	—	2	2
Kälviä	—	—	—	1	1
Laihia	1	—	—	—	1
Lapua	1	1	2	—	4
Laukaa	4	—	3	1	8
Lohtaja	1	—	—	—	1
Maalahti	—	—	—	1	1
Multia	—	—	1	—	1
Mustasaari	1	—	1	1	3
Nikolainkaupunki	2	1	3	11	17
Peräseinäjoki	1	1	1	2	5
Petäjävesi	1	3	2	—	6
Pietarsaari	2	—	1	—	3
Pihtipudas	—	—	1	—	1
Purmo	—	—	1	—	1
Pylkönmäki	—	—	1	—	1
Saarijärvi	7	1	10	2	20
Seinäjoki	2	—	2	—	4
Soini	2	1	3	3	9
Sulva	1	—	—	—	1
Sumiainen	1	2	3	—	6
Teuva	1	1	—	1	3
Toholampi	2	1	2	1	6
Viitasaari	1	—	3	—	4
Vimpeli	—	—	—	1	1
Virrat	1	—	4	—	5
Vähäkyrö	—	—	1	—	1
Uurainen	—	—	—	1	1
Ylihärmä	2	1	—	2	5
Ätsäri	1	1	3	—	5
Yhteensä	52	24	75	41	192
Oulun lääni.					
Alavieska	2	1	—	2	5
Haapajärvi	—	1	6	3	10
Haapavesi	—	—	1	—	1
Hailuoto	—	—	—	1	1
Haukipudas	—	—	2	—	2
Ii	1	1	3	—	5
Kajaani	—	—	2	—	2
Kalajoki	2	4	—	—	6
Kemi	2	2	3	1	8
Kemin maaseurak.	4	1	2	2	9
Kestilä	1	—	2	—	3
Kuhmoniemi	2	—	1	—	3
Kuolajärvi	—	—	3	—	3
Kuusamo	1	—	—	3	4

	Syphilis recens.		Muut syfilis tapaukset.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	
Liminka	—	1	—	3	4
Merijärvi	—	—	1	—	1
Muhos	1	—	1	—	2
Nivala	—	4	5	1	10
Oulainen	—	1	—	3	4
Oulu	4	2	14	5	25
Oulun maaseurak.	1	—	1	—	2
Oulunsalo	1	—	—	—	1
Paavola	1	1	—	—	2
Paltamo	—	—	3	—	3
Piippola	2	—	1	1	4
Pudasjärvi	3	1	—	—	4
Pulkkila	—	—	—	1	1
Pyhäjoki	—	—	2	1	3
Pyhäjärvi	—	—	—	1	1
Raahe	1	1	1	1	4
Rantsila	—	1	—	4	5
Reisjärvi	—	—	1	—	1
Revonlahti	—	—	2	—	2
Rovaniemi	1	2	—	2	5
Salon pit.	—	—	—	1	1
Sievi	1	—	—	1	2
Siikajoki	1	2	—	1	4
Simo	—	—	1	1	2
Sodankylä	2	—	—	—	2
Sotkamo	1	1	—	4	6
Suomussalmi	—	—	2	—	2
Tyrnävä	—	—	1	1	2
Utajärvi	1	—	—	—	1
Vihanti	1	—	—	—	1
Ylitornio	—	1	—	—	1
Ylivieska	3	—	1	—	4
Yhteensä	40	28	62	44	174
Ulkomaa.					
Venäjä	2	—	1	1	4
Ruotsi	8	—	6	—	14
Yhteensä	10	—	7	1	18
Summa summarum	532	291	697	456	1,976

Lapsenpäästölaitokset.

Kaikissa valtion sekä ylläpitämissä että osittain avustamissa lapsenpäästölaitoksissa hoidettiin vuonna 1907 5,629 naista. Näistä uloskirjoitettiin 5,303 synnyttäneenä ja terveenä, 6 toipuvana, 39 sairaana ja 30 kuolleena; vuoteen 1908 jäi 112 naista. Sitäpaitsi vastaanotettiin 139 naista, mutta osa näistä uloskirjoitettiin heti, koska synnytystä ei voitu läheisessä tulevaisuudessa odottaa, toiset hoidettiin ennen vastaanottamista tapahtuneen keskenmenon eli lapsivuoteessa saatujen tautien takia.

Elävinä syntyneitten lasten lukumäärä oli 5,066, josta 5,012 uloskirjoitettiin terveenä ja 54 kuolleena. 158 sikiötä oli kuollut ennen syntymistä ja 136 kuoli synnytyksen kestäessä tahi heti sen päätyttyä.

Lapsenpäästölaitoksessa Helsingissä hoidettiin 2,196 naista, joista 2,152 — 860 ensi- ja 1,292 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuoden kuluessa ja 44 oli vuodelta 1906 jääneitä. Vuoden aikana hoidetuista uloskirjoitettiin 2,032 synnyttäneenä, joista 2,015 terveenä, 9 sairaana ja 8 kuolleena, sekä 127 synnyttämättä; seuraavaan vuoteen jäi 37. Elävänä syntyneitten lasten luku oli 1,947, näistä uloskirjoitettiin 1,910 terveenä ja 37 kuolleena. Ennen syntymistä kuoli 32 ja synnytyksen kestäessä 24. Keskenmeno sattui 54 kertaa, kaksoissynnytys 28 kertaa ja kolmois-synnytys 3 kertaa.

Seuraavat obstetriset operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	106	kertaa.
Käännös	29	»
Käsin vetäminen ala-osan asemassa	80	»
Ritgen'in temppu	3	»
Craniotomia	3	»
Jalan ulosottaminen	7	»
Hebosteotomia	2	»
Abortus arte provocatus	2	»
Partus arte præmaturus	13	»
Evacuatio uteri e causa molæ hydat.	3	»
» » » abortus.	10	»
Cervix'in laajentaminen Tarnier'in ecarteur'illä	10	»
» » Bossi'in dilatator'illa	3	»
» » champetier de Ribos'pallolla	6	»

Tamponatio uteri	2	kertaa.
Keisarileikkaus	1	»
Istukan irroittaminen	14	»
Yhteensä	294	kertaa.

Synnytystilaisuuksissa sattui seuraavat komplikatioonit:

Ahdas lantio	17	kertaa.
Ecclampsia	22	»
Hydramnion	2	»
Placenta prævia	10	»
Poikkitila	13	»
Otsatila	2	»
Esille pudonnut napavarsi	14	»
Eteinen napavarsi	2	»
Ennen aikoinaan irtautunut istukka	4	»
Ruptura cervicis uteri	1	»
» totalis perinei	2	»
Mola hydatinosa	3	»
Yhteensä	92	kertaa.

Äsken syntyneitten kuolemansyinä mainitaan: debilitas congenita 23 kertaa, atelectasis pulm. 3 kertaa, hæmorrhagia cerebri 3 kertaa, hydrocephalus 1 kerta, vitium cong. cordis 1 kerta, septicaemia 2 kertaa, pneumonia 2 kertaa, impressio cranii 1 kerta ja tukehdus 1 kerta. Muuten ovat seuraavat sairauden kohtaukset äskensyntyneitten kesken huomatut: icterus neonatorum 10 kertaa, fractura claviculæ 1 kerta, hypospadia 1 kerta, fractura femoris 1 kerta, anencephalus 2 kertaa, conjunctivitis blenorrhagica 5 kertaa, palatum fissum 1 kerta, haemorrhagia subcut. capit. 1 kerta, craniorachischisis 2 kertaa, myelo-meningocele dorsal. 1 kerta, pes eqvino-varus 2 kertaa sekä polydactylia 5 kertaa.

Lapsenpäästölaitoksessa Turussa hoidettiin vuoden kuluessa 679 synnyttäjää, joista 11 olivat jääneitä edelliseltä vuodelta. Hoidetuista uloskirjoitettiin 657 terveenä, 2 sairaana ja 5 kuolleena; seuraavaan vuoteen jäi 15. Sitäpaitsi vastaanotettiin vuoden aikana 28 naista, jotka kuitenkin pian uloskirjoitettiin terveenä, koska synnytyspolttoja lähemmässä tulevaisuudessa ei ollut odotettavissa. Keskenmenon takia hoidettiin 15 naista, joista 13 pääsi terveenä, 1 kuolleena ja 1 jäi seuraavaan vuoteen, erityisten kohtutautien takia 140,

joista 106 uloskirjoitettiin terveenä, 14 paremmaksi tulleena, 13 parantumatta ja 3 kuolleena; 4 jäi seuraavaan vuoteen. — Syntyneitten lasten luku oli 676. Näistä ynnä 11 edelliseltä vuodelta jääneistä kuoli 12 ennen syntymistä, 17 synnytyksen kestäessä sekä 13 sen jälkeen. Jäljelle jääneistä 645 lapsesta uloskirjoitettiin 628 terveenä, 4 sairaana; seuraavaan vuoteen jäi 13. Synnytyksen jälkeen kuolleitten kuolemansyyt olivat 10 tapauksessa yleinen heikkous, 1:ssä asphyxia prolongata, 1:ssä hæmorrhagia cerebri ja 1:ssä sepsis.

Tehdyt obstetriset operationit olivat:

Keinotekoinen ennenaikainen synnytys	7	kertaa.
Pihtisynnytys	11	»
Käännös	13	»
Perforatio	2	»
Tamponatio veren vuodossa	2	»
Käsin vetäminen	8	»
Cervix'in laajentaminen Boss'in dilatator'illa	1	»
Episiotomia	1	»
Suturatio rupturae cervicis	2	»
Credé	5	»
Jälkeiset otettiin emättimestä	1	»
Jälkeisten irrottaminen	4	»
Yhteensä	57	kertaa.

Komplikationeina synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen mainitaan:

Napavarren kiertoutumisia	64	kertaa.
Esille pudonnut napavarsi	2	»
» » käsi	2	»
Ankarampi verenvuoto partuksen aikana ja sen jälkeen	5	»
Ruptura cervicis	2	»
Hæmatoma pariet. vaginalis	2	»
Paralysia cordis	1	»
Ennen aikoinaan irtautunut istukka	1	»
Ahdas lantio	7	»
Yhteensä	86	kertaa.

Laitoksen omistaa ja sitä hoitaa edelleen tohtori Carl von Heideken, joka tarkoitusta varten nauttii 16,000 markan vuotuista ylläpitoa.

Lapsenpäästölaitoksen Porvoossa ylläpiti edelleen kätilö Alva Forsius, nauttien 5,000 markan suuruista valtioapua. Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 102 synnyttäjää, joista 5 olivat edelliseltä vuodelta ja 97 — 40 ensi ja 57 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1907. Näistä uloskirjoitettiin 97 terveenä ja 5 jäi vuoteen 1908. 100:sta sikiöstä kuoli 3 ennen syntymistä. Terveenä uloskirjoitettiin 94 ja kuolleena 3 lasta.

Lapsenpäästölaitos Tampereella oli lääketieteen lisensiaatti K. A. Hoffströmin ylläpitämä. Laitos nauttii 6,000 markan suuruista valtioapua. Siinä hoidettiin 439 synnyttäjää, joista 6 oli edelliseltä vuodelta jääneitä. Sisään kirjoitetuista oli 181 ensi- ja 252 myötäsynnyttäjää. Terveinä uloskirjoitettiin 428, synnyttämättä 4, kuolleena 2, ja seuraavaan vuoteen jäi 5. Sitäpaitsi on laitoksessa hoidettu 44 naista erityisten kohtutautien takia, joista 27 uloskirjoitettiin terveenä, 12 paremmaksi tulleena, 1 parantumatta, 1 hoitamatta, 1 kuolleena ja 2 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneitten lasten luku oli 402, edelliseltä vuodelta oli 6 jäljellä. Lapsista oli 13 kuollut ennen syntymistä ja 7 kuoli synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen. Terveenä päästettiin 387, kuolleena 1. Kaksoisia syntyi 3 kertaa ja kolmoisia 1 kerta.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	26	kertaa.
Käännös	10	»
Jalan alasottaminen	1	»
Partus arte præmaturus	6	»
Craniotomia	2	»
Manualiapu aliosa asemassa	6	»
Accouchement forcé	1	»
Kalvojen puhkaiseminen	10	»
Episiotomia	2	»
Tarnier'in ecarteurin käyttäminen	2	»
Yhteensä	66	kertaa.

Lapsenpäästölaitoksen Viipurissa ylläpiti vuonna 1907 edelleen Viipurin kaupunki nauttien 4,000 markan suuruista valtionapua. Vuoden kuluessa otettiin laitokseen 496 naista, joista 232 oli ensi- ja 264 myötäsynnyttäjää; edelliseltä vuodelta oli jääneitä 5. Terveenä uloskirjoitettiin 482 synnyttäjää, sairaana 3, kuolleena 4, synnyttämättä 1. Seuraavaan vuoteen jäi 11. Syntyneitten lasten luku oli 506, joista 25 kuoli ennen syntymistä sekä 21 synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen. Muista, niihin luettuna 5 edelliseltä

vuodelta jääneet, uloskirjoitettiin terveenä 442 sekä kuolleena 12. Seuraavaan vuoteen jäi 11. Kaksoisia syntyi 11 kertaa.

Tehdyt *obstetriset operationit ovat olleet:*

Pihtisynnytys	33	kertaa.
Decapitatsio	2	»
Basiotripsia	2	»
Perforatsio saksilla	1	»
Jalalle käännös	4	»
Jalan ulosottaminen	1	»
Credé	17	»
Istukan irroittaminen	5	»
Emäsuun laajentaminen (Bossi 4, Tarnier 2)	6	»
» leikkaaminen	1	»
Labia-leikkauksia	2	»
Yhteensä	74	kertaa.

Synnytyksen kuluessa sattuneet komplikationit, epäsäännölliset asemat poisluettuna, olivat: ecclampsia 8 kertaa, lantion ahtaus 4 kertaa, esillepudonnut napavarsi 1 kerta, placenta prævia 2 kertaa sekä napavarsi sikiön kaulan ympäri 57 kertaa. Suurempi verenvuoto synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen sattui 35 kertaa.

Lapsenpäästölaitoksen Käkisalmessa ylläpiti Käkisalmen kaupunki nauttien 1,600 markan valtion kannatusta kuten edellisenäkin vuotena. Vuoden kuluessa vastaanotettiin 30 naista, 18 ensi- ja 12 myötäsynnyttäjää. Synnyttäjistä uloskirjoitettiin 25 terveenä, 2 toipuvana, 1 sairaana ja 2 synnyttämättä. Syntyneitten lasten luku oli 28, joista 3 kuoli ennen, 1 synnytyksen kestäessä ja 2 jälkeen syntymisen; terveenä uloskirjoitettiin 22.

Lapsenpäästölaitos Kuopiossa oli ensimmäisen kaupunginlääkärin lääketieteenlisensiaatti Adolf Nordberg'in ylläpitämä ja nautti edelleen samansuuruista (4,500 markkaa) valtioapua kun ennen. Laitoksessa hoidettiin 123 naista, joista kaikki 123 — 38 ensi- ja 85 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin tilivuoden kuluessa. Näistä päästettiin laitoksesta 119 terveenä, 1 toipuvana ja 3 kuolleena. Syntyneitten lasten luku oli 123, joista 10 kuoli ennen ja 4 synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen, 109 uloskirjoitettiin terveenä.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	10	kertaa.
Perä vedetty ulos pihdillä, päälle tehty perforatio	1	»
Partus arte præmaturus	2	»
Yhteensä	13	kertaa.

Synnytyksen kestäessä sattuneita komplikationeja mainitaan: placenta prævia 3 kertaa, perätila 5 kertaa ja kuollut sikiö 4 kertaa.

Lapsenpäästölaitos Nikolainkaupungissa oli kuten ennenkin kaupungin oma. Valtioapua 3,000 markkaa vuodessa. Vuonna 1907 hoidettiin laitoksessa 153 synnyttäjää, joista 4 oli jääneitä edelliseltä vuodelta ja 149 — 67 ensi- ja 82 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuoden aikana. Terveenä uloskirjoitettiin 144, sairaana 3, synnyttämättä 1 ja vuoteen 1908 jäi 5 jo synnyttänyttä.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	6 kertaa.
Extraktio ja käännös	2 »
Kalvot puhkaistiin	12 »
Istukan irroittaminen	2 »
Credé	2 »
Yhteensä	24 kertaa.

Seuraavat komplikationit sattuivat synnytyksen kestäessä; ecclampsia 4 kertaa, suurempi verenvuoto 11 kertaa, placenta prævia 2 kertaa, napavarren kiertomisia 7 kertaa ja ahdas lantio 1 kerta. Syntyneistä lapsista oli 6 kuollut ennen syntymistä, 3 kuoli synnytyksen kestäessä ja 11 kuoli synnytyksen jälkeen; 135 lasta uloskirjoitettiin terveenä. Kaksois-synnytys sattui 3 kertaa.

Lapsenpäästölaitos Oulussa on kaupungin oma ja nauttii 3,500 markan vuotuista valtioapua. Vuonna 1907 hoidettiin laitoksessa 116 synnyttäjää, joista 3 oli edelliseltä vuodelta jääneitä ja 113 — 58 primiparae ja 55 multiparae — vastaanotettiin vuoden kuluessa. 113 naista uloskirjoitettiin terveenä ja 1 kuolleena, seuraavaan vuoteen jäi 2. 116 sikiöstä kuoli 4 ennen synnytystä, 4 synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen. Terveenä uloskirjoitettiin 105 ja kuolleena 3 lasta.

Seuraavat operationit on tehty:

Pihtisynnytys	11 kertaa.
Käännös ynnä extraktsioni	2 »
Ennenaikainen synnytys	3 »
Pubeotomia	2 »
Extraktsio jalkatilassa	2 »
» perätilassa	1 »
Jalan esille ottaminen perätilassa	1 »
Yhteensä	22 kertaa.

Jyväskylän lapsenpäästölaitoksen ylläpiti lääketieteen lisensiaatti G. Palander, joka nautti samaa valtioapua eli 4,500 markkaa kuin ennen. Hoidettujen synnyttäjien kokonaisluku oli 163 joista 1 oli jäänyt vuodelta 1906 ja 162 — 57 ensi- ja 105 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuoden kuluessa. Synnyttäneistä uloskirjoitettiin 154 terveenä, 1 paranevana, 1 sairaana ja 1 kuolleena; vuoteen 1908 jäi 6. Syntyneitten lasten luku oli 163, näistä kuoli 2 ennen syntymistä sekä 1 synnytyksen kestäessä. Terveenä päästettiin laitoksesta 749 lasta sekä kuolleena 6 lasta, seuraavaan vuoteen jäi 5 lasta. Kaksois-synnytys sattui 1 kerta. Tilivuoden kuluessa tehtiin pihtisynnytys 5 kertaa, extraktsio 3 kertaa, käännös 3 kertaa, jälkeisten poistaminen käsin 2 kertaa sekä credé 1 kerta.

Synnytyslaitoksen Sortavalassa ylläpiti lääketieteen lisensiaatti G. J. Vinter nauttien 4,500 markan valtioapua samoilla ehdoilla kun ennenkin. Vuoden kuluessa vasaanotettiin 92 synnyttäjää — 43 primiparæ ja 49 multiparæ; edelliseltä vuodelta jääneitä oli 3. Näistä uloskirjoitettiin synnyttäneenä 94 ja kuolleena 1.

Seuraavat operationit tehtiin vuoden kuluessa:

Pihtisynnytys	16 kertaa.
Evisceratio	1 »
Extractio perätilasta	1 »
Partus arte præmaturus	2 »
Välilihan repeämän ompelu	9 »
Credé	12 »
Jälkeisten irroittaminen kädellä	2 »
	Yhteensä 43 kertaa.

Syntyneistä lapsista oli 7 kuollut ennen syntymistä, synnytyksen kestäessä kuoli 1; eloonjääneistä lapsista uloskirjoitettiin terveenä 83 ja kuolleena 2;

Heinolan lapsenpäästölaitoksen omisti lääketieteen tohtori A. J. Hällström joka sen ylläpitämiseksi sai 3,000 markkaa valtioapua vuodessa. Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 40 synnyttäjää, joista 2 olivat edelliseltä vuodelta ja 38 — 14 ensi- ja 24 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1907. Näistä uloskirjoitettiin 38 terveenä ja 2 jäi vuoteen 1908. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 40 terveenä, 1 kuoli synnytyksen kestäessä. Tilivuoden kuluessa tehtiin 4 pihtisynnytystä ja käsin vetäminen alaosassa 1 kerta, Välilihan repeytyminen tapahtui 4 kertaa ja napanuoran irroittamisia 10 kertaa.

Pietarsaaren lapsenpäästölaitos joka on lääketieteen lisensiaatti Elisabeth Backmannin oma ja nauttii 3,000 markan suuruista valtioapua työskenteli vuoden 1907 ensimmäisellä puoliskolla 5:llä ja jälkimäisellä puoliskolla 7:llä vuoteella.

Laitoksessa hoidettiin 155 synnyttäjää, joista 3 olivat edelliseltä vuodelta ja 152 — 57 ensi- ja 95 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1907. Näistä uloskirjoitettiin 150 terveenä ja 2 sairaana, 3 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 138 terveenä ja 9 kuolleena, 5 kuoli ennen synnytystä. Vuoden kuluessa tehtiin 4 pihtisynnytystä, käännös ja extraktioneja 3 kertaa ja sattui ennenaikainen synnytys 2 kertaa.

Kouvolan lapsenpäästölaitoksen omisti lääketieteen lisensiaatti E. Gröhn joka sen ylläpitämiseksi nautti 3,000 markan valtioapua. Hoidettujen luku oli 142 joista 2 olivat edelliseltä vuodelta ja 140 — 60 ensi- ja 80 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1907. Äskensyntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 139 terveenä. 9 kuoli ennen synnytyksen.

Lahden lapsenpäästölaitos, jonka omistaa lääketieteen lisensiaatti G. A. v. Zweygberg, alkoi toimintansa 19 päivänä kesäkuuta. Valtionapu on 3,000 markkaa. Laitoksessa hoidettiin 51 synnyttäjää joista 15 oli ensisynnyttäjää ja 36 myötäsynnyttäjää. Terveenä uloskirjoitettiin 49 ja sairaana 1, seuraavaan vuoteen jäi 1. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 40 terveenä ja 1 kuolleeena, 2 kuoli synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen. Vuoden kuluessa tehtiin seuraavat operationit: Pihtisynnytyksiä 2 kertaa, käännös jalalle 1 kerta, extraktio alaosa-asemassa 2 kertaa, istukan irroittaminen käsin 2 kertaa, expressio placentæ Credé 3 kertaa, expressio uteri pro hæmorrhagia atonic. 1 kerta ja evacuatio uteri pro abort 7 kertaa.

Lapsenpäästölaitos Lovisassa jonka omistaa »Fru Franziska Riegers Stiftelse» niminen yhdistys ja joka nauttii 2,000 markan suuruista valtioapua alkoi toimintansa 4 päivä Heinäkuuta. Laitoksessa hoidettiin 26 naista, joista 7 oli ensi- ja 19 myötäsynnyttäjää. 23 uloskirjoitettiin terveenä ja 3 jäi seuraavaan vuoteen. 24 sikiöstä kuoli 1 ennen syntymistä. Terveenä uloskirjoitettiin 22 ja kuolleena 1 lasta.

Lapsenpäästölaitos Hankoossa. Laitoksen omistavat kätilöt Elin Brandelin ja Emmi Mellenius, jotka siitä kantavat 3,000 markan valtioapua. Laitoksessa hoidettiin 116 synnyttäjää, joista 1 oli edelliseltä vuodelta ja 115 — 51 ensi- ja 64 myötäsynnyttäjää — vastaanotettiin vuonna 1907. Näistä uloskirjoitettiin 111 terveenä, 1 kuolleena ja 4 jäi seuraavaan vuoteen. Syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 112 terveenä. Kaksoisia on syntynyt 1 kerta.

Porin yleisen sairashuoneen lapsenpäästöosastolla sekä muissa yksinomaan valtion ylläpitämissä lapsenpäästölaitoksissa (Hämeenlinna, Mikkeli, Joensuu, Nurmes, Kajaani, Tornio ja Rovaniemi) hoidettiin vuonna 1907 yhteensä 502 naista joista 8 oli jääneitä edelliseltä vuodelta. Näistä uloskirjoitettiin 495, 471 terveenä, 2 toipuvana, 10 sairaana, 2 kuolleena ja 10 synnyttämättä; seuraavaan vuoteen jäi 7. Vuoden kuluessa vastaanotetuista oli 188 ensi- ja 306 myötäsynnyttäjää. Elävänä syntyneistä lapsista uloskirjoitettiin 456 terveenä ja

7 kuolleena. 26 lasta oli kuollut ennen syntymistä ja 14 kuoli joko synnytyksen kestäessä tahi heti sen jälkeen.

Laitoksissa tehdyt operationit olivat:

Pihtisynnytys	14 kertaa.
Craniotomia	1 »
Käännös	1 »
Extraktio	1 »
Dilatatio (Bossi)	2 »
Istukan irroittaminen	4 »
» väärä asema	3 »
Yhteensä	26 kertaa.

Mielisairaslaitokset.

Vuonna 1905 asetettu komitea, jolle oli annettu toimeksi laatia ehdotus mielisairashoidon järjestämiseksi maassa, oli jättänyt K. Senaatille erikoismietinnön, jossa se esitti että Valtio, ostaessaan maatiloja tilattoman väestön kesken palstoitettaviksi, näille tiloille perustaisi n. k. maanviljelyssiirtoloita hiljaisia kronillisia mielisairaita varten, joittenka yhteyteen järjestettäisiin sairaitten hoidolle antaminen yksityisiin perheisiin. Lähetepäätöksellä helmikuun 2 päivältä käski K. Senaatti Lääkintöhallitusta sille toimittamaan lausuntonsa mietinnöstä. Ehdottamansa toimenpiteet niin kutsutun vapaan hoidon käytäntöön ottamiseksi meillä oli komitea koonnut seuraaviin kohtiin:

1) maamme keskus- ja turvalaitoksiin olisi perustettava tarpeen mukaan ja mahdollisimman pian avonaisia ja puoliavonaisia huviloita sellaisille sairaille, joita voidaan pitää maanviljelys- ja muissa käytännöllisissä töissä;

2) niissä maamme mielisairaslaitoksissa, joissa mahdollisuutta siihen on olemassa, olisi rakennettava asumuksia naimisissa oleville hoitajille, joilla olisi velvollisuus ottaa perheisiinsä hoidettaviksi 2 tai 3 tällaiseen hoitoon soveliasta sairasta;

3) jokaisen mielisairaslaitoksen ympäristössä olisi väestön keskuudessa aikaan saatava perhehoitoa levollisille mielisairaille, sikäli kuin kansan luonne ja elintavat sitä sallivat, niin laajalla alueella että hoidon tarkka valvominen olisi mahdollinen, sekä

4) jotta säännöllisesti voitaisiin siirtää potilaita valtion mielisairaslaitoksista muuanne olisi valtion huolesta perustettava tarkoitusta varten sopiviin seutuihin lääkärin hoidon alla olevia n. k. maanviljelyssiirtoloita, joittenka

yhteyteen järjestettäisiin sellaisten sairaiden hoidolle antaminen jotka, oltuaan hoidettavina mielisairaslaitoksissa, katsottaisiin sopiviksi vapaaseen hoitoon.

Kysymyksessä oleva erikoismietintö koski etupäässä 4:ssä kohdassa mainittua toimenpidettä. Täydellisesti kannattaen komitean mielipidettä että mielisairashoidon niin kutsutuita vapaita muotoja ruvettaisiin käyttämään meillä niin laajalti kuin suinkin mahdollista esitti Lääkintöhallitus maaliskuun 8 päivänä antamassaan lausunnossa että Hänen Keisarillinen Majesteettinsa suvaitsisi määrätä että, kun valtion laskuun ostetaan suurempia maatiloja tilattoman väestön kesken palstoitettaviksi, ostettujen tilojen päärakennukset ja muut huoneukset ynnä niitä ympäröivä noin 60—75 hehtaarin suuruinen viljelty tai viljelyskelpoinen maa-alue sopivissa tapauksissa pidätettäisiin valtiolle perustettavia n. k. maanviljelyssiirtoloita varten kronillisille mielisairaille.

Yllämainitun komitean toisesta erikoismietinnöstä, joka koski Viipurin, Turun, Mustasaaren ja Oulun vastaanottolaitosten uudestaan rakentamista ja järjestämistä sekä erityisten osastojen Käkisalmen turvalaitoksessa uudestaan rakentamista, vaati K. Senaatti 18 päivänä huhtikuuta niinikään Lääkintöhallituksen lausuntoa. Komitean ehdotuksen mukaan tulisi jokainen näistä laitoksista suurennettavaksi 27:llä sairassijalla, jotenka jokaisen vastaanottolaitoksen tulisi antaa hoitoa 47:lle mielisairaalle. Laitokset olisivat järjestettävät itsenäisiksi sairaaloiksi omine psykiatrian alalla valmistuneine lääkäreineen ja omine vuosisääntöineen. Jotta lääkärit saisivat tyydyttävän taloudellisen aseman ehdotti komitea että näihin lääkärin virkoihin vastaisuudessa yhdistettäisiin paikkakuntien vankilanlääkärien virat sen mukaan kuin näitten nykyiset omistajat luopuvat toimesta. Uudestaan järjestetyillä laitoksilla tulisi komitean ehdotuksen mukaan olla yhteinen taloudenhoitaja lääninsairaaloitten kanssa. Kun vastaanottolaitoksilta kuitenkin puuttuisi omat talousrakennukset ja muut ruuanpitoon tarvittavat tarvekalut sekä oma pesulaitos tulisivat ne tavallaan ostamaan ruuan lääninsairaalasta sekä sitä paitsi omilla pesijättäreillä toimittamaan pesunsa lääninsairaalan pesulaitoksessa.

Komitean ehdottamat rakennustyöt olivat lyhyesti kerrottuna seuraavat. Seinien purkaamisen sekä pienempien lisärakennusten kautta hankitaan vastaanottolaitoksissa enemmän huoneita levottomien ja osaksi myöskin levollisten sekä mies- että naissairaitten valvonta- ja kylpyhoitoa varten. Sekä ala- että yläkerrokseen saadaan täten mies- ja naisosastoja jotka, ollen pohjasuunnitelmaltaan yhtäläiset, suorapystyisesti ovat eroitetut toisistaan. Alakerrokseen, johon sijoitettaisiin levottomien sairaitten valvontaosasto, järjestetään kaksi makuusalia 5:lle potilaalle kumpanenkin, kylpyhuone ja yksityinen huone sekä isoleeraushuone, jotta olisi mahdollista eristää vaikeasti pidettävä sairas yhteisestä makuusalista. Yläkerrokseen, joka myöskin on aijottu kumpaakin sukupuolta varten, sijoitettaisiin levollisten sairaitten valvontaosasto. Täällä hoi-

detaan potilaita naisosastolla kolmessa ja miesosastolla kahdessa makuusalissa jota paitsi kumpaisella osastolla on yksityinen huone, päivähuone, siivoushuone, klosetit ja varastohuone. Astioitten pesuhuoneet ovat sijoitetut siten että molemmat levottomat osastot saavat oman huoneensa, mutta molemmat levolliset valvontaosastot sitä vastoin yhteisen tiskihuoneen. Sitäpaitsi löytyy rakennuksessa kaksi huonetta ylihoitajattarelle, huoneet 7:lle hoitajattarelle ja 4:lle hoitajalle. Vinttiin järjestetään huoneet yhdelle hoitajattarelle ja yhdelle hoitajalle. Näitten muutos- ja rakentamistöitten kustannukset ovat lasketut 103,000 markaksi, kutakin vastaanottolaitosta kohti.

Mikäli ehdotus koski Käkisalmen turvalaitosta kohdistui se turvalaitoksen selli- ja kriminali osastoihin, jotta näissä saataisiin aikaan ajanmukaisempi sairashoito.

Selliosasto, joka nyt on tarkoitettu molempia sukupuolia varten, tulee ehdotuksen mukaan olemaan ainoastaan naisia varten. Seinien repimisen kautta saadaan suurempia valvontasalia ja kylpyhuoneita. Ensimmäiseen kerrokseen sijoitetaan valvontaosasto levottomille potilaille. Sairaita hoidetaan kolmessa makuusalissa, 3:lla, 5:llä ja 4:llä sijalla sekä kolmessa yksityishuoneessa, jota paitsi suurimman makuusalin viereen laitetaan kylpyhuone 5:llä ammeella pidennettyjä kylpyjä varten. Yläkerrokseen muodostetaan osasto 9:lle levollisemmalle sairaalle sekä erityinen osasto 9:lle epäsiistille potilaalle, jossa löytyy kylpyhuone 4:llä ammeella. Näitten muutoksien kautta voidaan rakennukseen sijoittaa 16 sairasta enemmän kuin ennen.

Kriminali-osasto ehdotetaan muutettavaksi siten että myöskin siellä saadaan aikaan valvonto- ja kylpyhoito potilaille. Alakerroksessa oleva ruokasali jaetaan väliseinällä kahteen osaan, toinen aijottu makuusaliksi 8:lle potilaalle, toinen kylpyhuoneeksi 5:llä kylpyammeella. Makuusalin viereen saadaan vielä väliseinän repimisen kautta pienempi makuuhalli 4:lle potilaalle. Näitten muutoksien kautta voidaan rakennukseen sijoittaa 11 sairasta enemmän kuin ennen.

Turvalaitoksessa tehtävien töitten kustannus on laskettu 76,000 markaksi.

Pääasiallisesti kannattaen komitean ehdotusta huomautti Lääkintöhallitus huhtikuun 30 päivänä antamassaan lausunnossa että ennenkuin ehdotettu järjestelmä voidaan panna käytäntöön, lääninsairaaloitten ruokalaitokset, jotka jo ovat näyttäytyneet liian pieniksi, olisivat suurennettavat, jota varten Lääkintöhallitus aikaisemmin oli ryhtynyt osittaisiin valmistaviin töihin. Lääkintöhallitus esitti sen tähden että Hänen Keisarillinen Majesteettinsa tahtoisi hyväksyä mielisairashoidon järjestämistä varten asetetun komitean ehdotuksen Viipurin, Turun, Mustasaaren ja Oulun vastaanottolaitosten uudestaan rakentamisesta ja järjestämisestä sekä Käkisalmen turvalaitoksen osittaisesta uudestaan rakentamisesta ja tähän tarkoitukseen myöntää tarvittavat varat, jota paitsi Lääkintöhallitus omasta puolestaan esitti että Lääkintöhallituksen K. Senaa-

tille aikaisemmin lähettämät ehdotukset Viipurin ja Turun lääninsairaalain ruokalaitosten uudestaan rakentamiseksi hyväksyttäisiin ja niitten toimeenpanemiseen tarvittavat varat myönnettäisiin sekä että Lääkintöhallitus saisi toimekseen tehdä täydelliset ehdotukset myöskin Mustasaaren ja Oulun lääninsairaalain ruokalaitosten uudestaan rakentamiseksi.

Asiaa ei vielä vuoden kuluessa ratkaistu.

Lapinlahden keskuslaitos.

Helmikuun 8 päivänä esitti Lääkintöhallitus keskuslaitoksen v. t. ylilääkärin kehoituksesta K. Senaatille että laitokseen kuluvaksi vuodeksi otettaisiin puutarhuri sekä että tälle myönnettäisiin 80 markan kuukausipalkka, vapaa asunto ja ruoka. Tähän esitykseen suostui K. Senaatti 14 päivä toukokuuta. Syksyn kuluessa ehdotti v. t. ylikääkäri kuitenkin esiintuomillaan syillä että 1908 vuoden alusta vakinainen puutarhuri kiinnitettäisiin laitokseen. Lääkintöhallitus kannatti ehdotusta, jonka se 3 päivänä syyskuuta esitti K. Senaatille. Marraskuun 11 päivänä hyväksyi K. Senaatti esityksen myöntämällä vapaan ruuan, asunnon ja 960 markan vuosipalkan puutarhurille.

Joulukuun 17 päivänä 1906 keskuslaitoksessa toimitetussa vuosiremonttikatselmuksessa oli v. t. ylilääkäri ehdottanut erinäisiä muutostöitä tehtäviksi laitoksen ruokalassa niitten vaikeuksien poistamiseksi, jotka syntyvät erilaista ruokaa valmistettaessa eri maksuluokissa oleville sairaille. Uudenmaan läänin rakennuskonttoori oli tämän johdosta tehnyt 4,800 markkaan päättyvän kustannusarvion muutoksien toimeenpanemista varten ja lähettänyt sen Yleisten rakennusten Ylihallitukselle. Kirjeessä 26 päivältä helmikuuta lähetti mainittu Ylihallitus ehdotuksen Lääkintöhallitukselle ilmoittaen tarkastaneensa ja hyväksyneensä sen. Lääkintöhallitus katsoi muutosehdotukset tarpeen vaatimiksi ja anoi K. Senaatilta rahamääräystä töitten toimeenpanemiseksi. Kesäkuun 28 päivänä myönsi K. Senaatti tarkoitusta varten pyydetyt 4,800 markkaa.

Sittenkuin kysymys oli nostettu siitä, että valtion omistamat Imatran hotellirakennuksella löytyvät sähkövalaistuskoneet, joita siellä ei enää tarvittu, muutettaisiin Lapinlahden keskuslaitokseen, oli Yleisten rakennusten Ylihallitus teettänyt piirustukset omaa sähkösentraalia varten laitoksella sekä 24,060 markkaan 28 penniin päättyvän kustannusarvion tarvittavien rakennustöitten suorittamiseksi. Yllämainitut piirustukset ja kustannusarvion lähetti Ylihallitus K. Senaatille anoen niitten hyväksymistä. Anomukseen suostui K. Senaatti 28 päivä kesäkuuta myöntämällä tarvittavat varat.

Lääkintöhallituksen 6 päivänä syyskuuta tekemän esityksen johdosta päätti K. Senaatti 26 päivänä syyskuuta, että laitoksella opintoja varten asuva lääketieteen kandidaatti voi päästä amanuenssiksi laitokseen 4 kuukauden

ajaksi tai, jos hän niin haluaa ja se katsotaan laitokselle edulliseksi, yhden vuoden ajaksi vapaata asuntoa, valoa, lämpöä ja ruokaa vastaan, ruoka laskettuna 1 markan 10 pennin mukaan vuorokautta kohti.

Laitoksen v. t. ylilääkärin esiintulleista syistä tekemän ehdotuksen johdosta kääntyi Lääkintöhallitus kirjeessä 6 päivältä syyskuuta K. Senaatin puoleen esityksellä, että laitokseen saataisi heti asettaa 4 alituista yöpäivystäjää, 2 mies- ja 2 naishenkilöä, jotka olisivat otettavat laitoksen kelvollisimpien ja luotettavimpien hoitohenkilöitten joukosta, sekä että näille myönnettäisiin, edellyttäen että laitoksen menosääntöön otettu määräraha hoitohenkilökunnan palkkaamiseksi siihen riittää, vuosipalkaksi miespuolisille päivystäjille 600 eli 700 markkaa sekä naispuolisille 500 eli 600 markkaa riippuen heidän hoitajaominaisuuksistaan. Ehdotus hyväksyttiin 11 päivänä marraskuuta.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 191 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 46,811. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3,12 markkaan.

Niuvanniemen keskuslaitos.

Toukokuun 31 päivänä myönsi K. Senaatti Yleisten rakennusten Ylihallituksen esityksestä reservipumpun hankkimiseksi keskuslaitokseen 2,980 markkaa.

Lokakuun 13 päivänä 1905 oli Lääkintöhallitus K. Senaatille esittänyt että uusi saunarakennus teetettäisiin laitokselle. Kesäkuun 28 päivänä 1907 hyväksyi K. Senaatti tämän esityksen ja antoi Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi laadittujen piirustuksien mukaan rakennuttaa kysymyksessä oleva saunarakennus, jota varten se myönsi 18,300 markan suuruisen rahamäärän. Rakennus sisältää kaksi kylpyhuonetta, toinen potilaille, toinen laitoksen henkilökunnalle sekä kaksi pukuhuonetta, lämpövesikoneita y. m. ja on tehty tiilistä holvattuilla niskakerroksilla.

Marraskuun 29 päivälle päivätyssä kirjeessä ilmoitti Siviilitoimituskunta Lääkintöhallitukselle että eräs Yleisten rakennusten Ylihallituksen laatima ehdotus uuden suojan rakentamiseksi kahtakymmentä levotonta naispotilasta varten oli Korkeimmassa paikassa hyväksytty ja tarkoitusta varten myönnetty 136,200 markkaa sekä että työn teettäminen oli jätetty Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi. Koska keskuslaitoksen ylilääkäri kuitenkin mielisairashoidon järjestämistä varten asetetun komitean puheenjohtajana saavuttamansa kokemuksen nojalla oli huomannut, että hänen välityksellä aikaisemmin laadittu ja nyt hyväksytty suunnitelma levotonta naisvalvonta osastoa varten pienempien muutoksien kautta voisi saada sopivamman sekä hoidolle että potilaitten valvonnalle tarkoituksenmukaisemman muodon, jonka ohella raken-

nuksen koko ja sen kustannus tulisi hiukan pienemmiksi, anoi hän Lääkintöhallitukselle lähettämässään perustellussa kirjeessä, että Lääkintöhallitus tahtoisi kääntyä K. Senaatin puoleen pyynnöllä, että Yleisten rakennusten Ylihallitus saisi rakennuttaa kysymyksessä olevan sairaspaviljongin erään kirjoitukseen liitetyn luonnospiirroksen ja sitä varten tehdyn 129,500 markan suuruisen kustannusarvion mukaan. Sittenkuin Lääkintöhallitus, saatuaan Yleisten rakennusten Ylihallituksen puoltavan lausunnon asiassa, K. Senaatille oli esittänyt että muutosehdotus hyväksyttäisiin, käski K. Senaatti kirjeessä 23 päivältä joulukuuta mainittua Ylihallitusta teettämään työ myöhemmin lähetetyn ehdotuksen mukaisesti 129,500 markan kustannuksella. Tämän ehdotuksen mukaan rakennetaan sairashuone osaksi yksi- osaksi kaksikerroksiseksi. Ensimmäinen kerros sisältää sairashuoneet ja tarpeelliset sivuhuoneet sekä huoneet ylihoitajattarelle. Sairaanhoitajattarien huoneet sijoitetaan ylikerrokseen. Suuremmat sairashuoneet eli makuusalit, joissa löytyy tilaa 9:lle, 6:lle ja 2:lle potilaalle, liittyvät suurempaan kylpyhuoneeseen, jossa sairaitten kylpyhoito tapahtuu. Suurempaan makuusaliin yhtyy kaksi erikoishuonetta sellaisille potilaille, jotka makuuhuoneissa hoidettuina häiritsisivät toisia hoidokkaita. Erään käytävän takana on vielä erityinen huone sekä isoleeraushuone kovaäänisille sairaille. Suuren kylpysalin vieressä löytyy pienempi kylpyhuone äsken vastaanotettuja sekä sellaisia potilaita varten, jotka suuremmassa määrässä häiritsisivät muita potilaita yhteisessä kylpysalissa. Klosetit ovat sairasosastojen sisäpuolella ja sijoitetut sairas- ja kylpyhuoneitten viereen siten, että niitä käyttävät potilaat ovat hoitajattaren nähtävinä ja valvonnan alla. Sairasosastoon kuuluu vielä päivähuone, kuivaushuone, koppi kaikenlaista varten sekä huone osastonhoitajattarelle. Samassa kerroksessa sijaitsevat, eroitettuna sairashuoneista päivähuoneen kautta, tiskikyökki, lääkärinhuone, varastohuone sekä kaksi huonetta ja etehinen ylihoitajattarelle. Viimeksi lueteltuen huoneitten päällä löytyy ylikerroksessa kaksi huonetta viidelle sairaanhoitajattarelle sekä huone yöhoitajattarelle. Koko sairasosaston sekä sairashoitajatar sivustan alikerran välihirsikerrokset tehdään tulenkästävästä aineesta, mutta saman sivustan toisessa kerrassa ja vintillä tavallisella puurakenteella. Sairashuoneitten lattiat peitetään linoleumi matolla. Kylpyhuoneitten ja klosettejen lattiat tehdään marmori-mosaikista. Kaikkien sairashuoneitten ikkunat varustetaan 15 mm paksulla raakalasilla, kiinnitettynä pienissä ruuduissa sisimmäisen kehän raudoitettuun uurteeseen. Jokaisessa ikkunakehässä on yksi ruutu hiottua lasia. Isoleeraushuoneessa käytetään 18 mm paksua lasia sisimmäisissä ikkunakehissä. Koko rakennus varustetaan siten järjestetyllä höyrylämmitysjohdolla, että kaikki sairaita varten aijotut huoneet lämmitetään lämmitetyllä ilmalla, joka johdetaan huoneisiin kellarissa olevista lämpökamareista, mutta sairaanhoitajatarhuoneet, kyökki, lääkärinhuone ja varastohuone höyrypattereilla, jotka ovat

sijoitetut näihin huoneisiin. Lämpöjohto yhdistetään ilmanvaihtolaitoksen kanssa sillä lailla, että turmeltunut ilma johdetaan huoneista seinissä olevien putkien sekä vintillä olevien rumpujen ja imupiippujen kautta. Fasaadit ovat yksinkertaisesti rapatut, siellä täällä niukat koristukset punaisista tiileistä.

Alamaisessa kirjeessä kesäkuun 21 päivältä 1901 oli Lääkintöhallitus esiintuomillaan syillä esittänyt, että petroleumi valaistus laitoksessa hylättäisiin ja sähkövalo sen sijaan otettaisiin käytäntöön. Kirjelmään liitetyn kustannusarvion mukaan nousisivat kustannukset 605 sähkölampun asettamisesta 18,000 markaksi ja vuotuiset kustannukset Kuopion kaupungissa sijaitsevasta »Osakeyhtiö Kuopion sähkölaitoksen» omistamasta sähkösentraalista otettavasta sähkövirrasta 8,327 markaksi. Sittemmin oli Lääkintöhallitus kijeessä 14 päivältä helmikuuta 1905 K. Senaatille ilmoittanut että yllämainittu osakeyhtiö oli peruuttanut tarjouksensa tarpeellisen sähkövirran hankkimisesta valaistusta varten ja samalla lähettänyt uuden 78,000 markkaan päättyvän kustannusehdotuksen oman valaistuskeskusaseman perustamisesta sekä anonut varoja työn teettämiseksi. Kesäkuun 28 päivänä 1907 tapahtuneessa esittelyssä ei K. Senaatti kuitenkaan katsonut hyväksi suostua tehtyyn esitykseen, vaan käski Lääkintöhallitusta teettämään uuden ehdotuksen asiassa katsoen siihen suureen kehitykseen, joka oli tapahtunut sähköteknikan alalla. Koska alhainen jännitys Kuopion valaistussentraalissa teki mahdottomaksi johtaa sähkövirtaa 4 kilometria Kuopiosta Niuvanniemen keskuslaitokseen, ilmoitti Lääkintöhallitus kirjeessä 25 päivältä lokakuuta ettei voitu ajatellakaan sähkövirran ottamista keskuslaitoksen ulkopuolella olevasta valaistustehtaasta. Lääkintöhallitus oli sen tähden teettänyt aivan uuden ehdotuksen omaa sähkösentraalia varten laitokseen. Ehdotettu sentraali olisi perustettava talousrakennuksen yhteyteen, jotta laskuhöyry sentraalista voitaisiin käyttää sen uuden paviljongin naispotilaita varten lämmittämiseksi, jonka rakentamisesta alamainen alistus ennemmin oli tehty. Kustannukset keskussentraalista ynnä ulko- ja sisäjohdoista sekä lamppujen asettamisesta olivat lasketut 58,200 markaksi, jolloin kuitenkin oli jätetty pois lamput ylilääkärin, alilääkärin ja taloudenhoitajan asumuksista. Vuotuiset käyttökustannukset tulisivat nousemaan 4,915 markaksi. Lopullista päätöstä asiassa ei kuitenkaan vuoden kuluessa vielä tehty.

Lääketieteen lisensiaatti H. Widbom, joka 3 päivä toukokuuta oli nimitetty laitoksen toiseksi alilääkäriksi, sai omasta pyynnöstään eron virasta 24 päivä samaa kuuta.

Toiseksi alilääkäriksi nimitettiin 27 päivä kesäkuuta lääketieteen lisensiaatti M. J. Kiljander.

Lääkintöhallituksen v. 1902 asettaman n. k. ruokajärjestelmä komitean laatima uusi ruokajärjestelmä on K. Senaatin luvalla hyvällä menestyksellä ollut käytännössä keskuslaitoksessa.

Vuoden kuluessa hoidettiin laitoksessa 394 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 112,199. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,11 markkaan.

Pitkäniemen keskuslaitos.

Kirjeessä Helmikuun 11 päivältä ilmoitti Siviilitoimituskunta Lääkintöhallitukselle että Hänen Keisarillinen Majesteettinsa oli sallinut Lääkintöhallituksen, poikkeamalla Pitkäniemen keskuslaitoksesta 24 päivänä Huhtikuuta 1899 annetun armollisen asetuksen 2 §:n 2:ssa kohdassa säädetystä kiellosta, hoidettaviksi mainitun laitoksen parannusosastolle ottaa korkeintain 25 parantumatonta mielisairasta mieshenkilöä kunnes toisin määrätään tahi kysymys mielisairashoidosta lopullisesti järjestetään.

Samalle päivälle päivätyssä kirjeessä ilmoitti Siviilitoimituskunta sitäpaitsi että K. Senaatti oli yllämainitun kaikkein korkeimman käskyn johdosta päättänyt että laitoksen hoitohenkilökunta oli lisättävä kahdella nuoremmalla hoitajalla.

Voidakseen järjestää tehokkaamman valvonnan ja kylpyhoidon laitoksessa ehdotti Ylilääkäri että erityisiä muutostöitä paviljongeissa VII, VIII ja IX toimitettaisiin. Tämän johdosta pyysi Lääkintöhallitus Yleisten rakennusten Ylihallitusta teettämään ja sille lähettämään piirustukset ja kustannusarvion ehdotettuja töitä varten. Ylihallitus antoi ehdotuksensa Lääkintöhallitukselle 21 päivä Toukokuuta. Ehdotuksen mukaan olisi väliseinien purkaamisen, uusien ovien aukaisemisen ja suurempien kylpysalien pidennettyjä kylpyä varten muodostamisen kautta aikaansaatava potilaitten tehokkaampi ja helpompi valvominen ja kylpyhoito. Kustannukset olivat lasketut nousevan 10,800 markaksi. Lääkintöhallitus lähetti 4 päivänä Kesäkuuta ehdotuksen puoltolauseellaan K. Senaatille anoen sen hyväksymistä ja varoja sen toteuttamiseksi. Kesäkuun 28 päivänä myönsi K. Senaatti töitä varten pyydetyt 10,800 markkaa. Työn toimitti vuosikorjaustöitten yhteydessä Hämeen lääninrakennuskonttori.

Lähetepäätöksellä 22 päivältä Toukokuuta käski K. Senaatti Lääkintöhallitusta toimittamaan lausuntonsa Vankeinhoitohallituksen pyynnöstä että Pitkäniemen keskuslaitosta varten vahvistettu ohjesääntö muutettaisiin siten että saataisiin laitokseen hoidettaviksi ottaa 20 à 25 kroonillisesti mielisairasta vankia yli sen potilasmäärän joka nykyään oli sallittu. Esiintuomillaan syillä lausui Lääkintöhallitus että oli mahdollista laitoksessa hoitaa koko joukon enemmän sairaita kuin nykyään oli luvallista ja ehdotti että kysymyksessä olevan ohjesäännön 2 § saisi seuraavan muodon: »laitoksessa hoidettakoon niin monta mielisairasta kaikkialta maasta kuin Keisarillinen Suomen Senaatti määrää».

Tämän muutosehdotuksen hyväksyi Hänen Keisarillinen Majesteettinsa 12 päivänä Lokakuuta.

Lokakuun 21 päivänä sai Lääkintöhallitus vastaanottaa näin kuuluvan kirjeen Siviilitoimituskunnalta: »Tänään esiteltäessä Kenraalikuvernöörin kirjettä kuluvan Lokakuun 15 päivältä, jonka ohessa Kenraalikuvernööri on Keisarilliseen Senaattiin asianmukaista toimenpidettä varten lähettänyt virkaatoimittavan Ministerivaltiosihteerin kirjelmän sanotun kuun 12 päivältä ynnä Armollisen Asetuksen Pitkäniemen keskuslaitoksesta mielisairaita varten Huhtikuun 24 päiv:ä 1899 annetun armollisen julistuksen 2:n §:n muuttamisesta toisin kuuluvaksi, jonka muutetun lain paikan mukaan Keisarillisella Senaatilla on valta vahvistaa mainitussa laitoksessa hoidettavain mielisairaiden luvun, on Keisarillinen Senaatti määrännyt että kosketeltu asetus on asetuskokoelmassa julaistava sekä samalla tahtovat käskeä Lääkintöhallitusta Senaattiin toimittamaan ehdotuksen siitä kuinka monta potilasta olisi puheenalaisessa laitoksessa hoidettava.» Tähän vastasi Lääkintöhallitus Marraskuun 26 päivänä että Lääkintöhallitus yhdessä keskuslaitoksen Ylilääkärin kanssa on arvioinnut tämän luvun 480:ksi ja ehdotti että se määrä potilaita, joka samaan aikaan saadaan ottaa Pitkäniemen keskuslaitokseen hoidettavaksi vahvistettaisiin 480:ksi.

Kirjeessä Marraskuun 19 päivältä ilmoitti Oikeusasiaintoimisto Lääkintöhallitukselle että K. Senaatti oli sille annetun vallan nojalla päättänyt että 25 kroonillisesti mielisairasta vankia on laitokseen hoidettavaksi otettava.

Huhtikuun 30 päivänä asetti K. Senaatti laitoksen taloudenhoitajan virkaan entisen kaartinluutnantin Bruno Svendelin'in.

Toinen alilääkäri lääketieteen lisensiaatti M. J. Kiljander sai omasta pyynnöstään eron virastaan 24 päivänä Toukokuuta.

Kesäkuun 27 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti H. Vidbom toiseksi alilääkäriksi.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 556 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 122,100. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2,96 markkaan.

Käkisalmen turvalaitos.

Sittenkuin Viipurin läänin kuvernööri kirjelmässä Heinäkuun 26 päivältä 1906 oli Siviilitoimituskunnalle ilmoittanut että hän, toimittamassaan tarkastuksessa, oli havainnut turvalaitoksen rakennusten olevan erittäin rappeutuneet, oli Lääkintöhallitus tämän johdosta vaaditussa lausunnossa myötäliittäen Yleisten rakennusten Ylihallituksen asiassa antaman lausunnon muun muassa esittänyt että 2,100 markan suuruinen määräraha myönnettäisiin turvalaitoksen

miespuolisen yhteisrakennuksen korjaamista varten sekä että korjaustyöt jätettäisiin sanotun Ylihallituksen teettäviksi. Huhtikuun 20 päivänä 1907 suostui K. Senaatti Lääkintöhallituksen esitykseen myöntämällä anotut varat.

Toukokuun 28 päivänä myönsi K. Senaatti Lääkintöhallituksen esityksestä 900 markkaa sähkökontrollikellon hankkimiseksi ja asettamiseksi turvalaitokseen.

Lääkintöhallituksen 11 päivänä Tammikuuta tekemästä ehdotuksesta jätti Siviilitoimituskunta 31 päivänä Toukokuuta Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi Lääkintöhallituksen hankkimien piirustuksien mukaisesti kuntoonpanna turvalaitoksen sikalaävän ja myönsi tarkoitusta varten 3,900 markan suuruisen määrärahan.

Alamaisessa kirjeessä 9 päivältä Elokuuta 1901 oli Lääkintöhallitus esiintuomillaan syillä anonut että sähkövalaistus järjestettäisiin turvalaitokseen. Kirjoitukseen liitetyn kustannusarvion mukaan tulisi oman valaistuskeskusaseman sekä siihen kuuluvien laitosten perustaminen maksamaan 50,600 markkaa ja anoi Lääkintöhallitus tämän rahamäärän myöntämistä. Kesäkuun 28 päivänä 1907 tapahtuneessa esittelyssä ei K. Senaatti nähnyt hyväksi suostua yllämainittuun esitykseen, vaan käski Lääkintöhallitusta toimittamaan uuden ehdotuksen asiassa katsoen siihen suureen kehitykseen, joka oli tapahtunut sähkötekniikan alalla. Syyskuun 20 päivänä lähetti Lääkintöhallitus vaaditun uuden ehdotuksen, jonka mukaan tarkoitusta varten rakennettavat laitokset yhteensä tulisivat maksamaan 45,990 markkaa. Lopullista päätöstä asiassa ei vielä vuoden kuluessa tehty.

Kirjeessä 4 päivältä Marraskuuta ilmoitti Siviilitoimituskunta Lääkintöhallitukselle että Hänen Keisarillinen Majesteettinsa 7 päivänä Syyskuuta oli armossa sallinut Suomen valtion varoista vuonna 1908 käytettäviksi 261,000 markkaa Käkisalmen turvalaitokseen rakennettavaa uutta huoneustoa varten 50 naispuoliselle mielisairaalle.

Turvalaitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 155 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 55,457. Hoitokustannukset nousivat päivää ja potilasta kohti 1,57 markkaan.

Seilin turvalaitos.

Seilin turvalaitoksen yhteydessä on kuten tunnettu toimeenpantu siihen sopiviksi katsottujen miespuolisten mielisairaiden antaminen hoidolle yksityisiin perheisiin laitoksen ympäristössä. Tulokset ovat olleet erittäin hyvät. Koska Seilin turvalaitos kuitenkin nykyään vastaanottaa ainoastaan naispuolisia sairaita tuntui luonnolliselta että yllämainittu hoitotapa myöskin otettaisiin käytäntöön naissairaita varten. Maaliskuun 16 päivänä kehoitti Lää-

kintöhallitus laitoksen lääkäriä kuulustelemaan löytyisikö laitoksen ympäristössä perheitä, jotka olisivat halukkaita hoitoon ottamaan 4 naispuolista sairasta turvalaitoksesta sekä 6 samanlaista sairasta muista keskuslaitoksista. Sittenkuin myöntävä vastaus oli saatu, siirrettiin vuoden kuluessa 5 mielisairasta naista perhehoitoon, jonka takia yksi sairassija turvalaitoksessa jätettiin täyttämättä, jotta laitos olisi tilaisuudessa tarpeen tullessa huostaansa ottamaan perhehoitoon annetun sittemmin ehkä tällaiseen hoitoon mahdottomaksi havaitun sairaan.

Turvalaitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 71 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 18,896. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 1,82 markkaan.

Sairasvuoteitten yhteinen luku kaikissa mielisairaslaitoksissa oli vuoden 1907 lopussa 1,092. Vuoden kuluessa hoidettiin kaikkiaan 1,681 henkilöä, nimittäin 924 eli 54,97 % miestä ja 757 eli 45,03 % naista. Näistä oli vuodelta 1906 jääneitä 557 miestä ja 498 naista eli yhteensä 1,055 sairasta, se on 62,76 % kaikista hoidetuista.

Hoidokkaista uloskirjoitettiin 344 miestä ja 246 naista eli yhteensä 590 henkilöä, tehden 35,10 % kaikista hoidetuista. Laitoksiin jäi vuodeksi 1908 580 miestä ja 511 naista, yhteensä 1,091 henkilöä eli 64,90 % kaikista hoidokkaista. Taulu 10. Tässä tulee huomauttaa että taulu 10 osoittaa vastaanotetut ja uloskirjoitetut jokaisessa laitoksessa erikseen, jonka takia ei ole voitu välttää että hoidokas, joka yhdestä laitoksesta on uloskirjoitettu ja vastaanotettu toiseen laitokseen on merkitty kahdesti, kuin myöskin että henkilö, joka useamman kerran on uloskirjoitettu ja jälleen takaisin otettu, joka kerta on saanut uuden päiväkirjanumeron ja tämän mukaisesti otettu tähän ja seuraaviin tauluihin.

Sisäänotettujen ja hoidettujen suhde toisiinsa eli vaihdon suuruus eri mielisairaslaitoksissa on ollut: Lapinlahden keskuslaitoksessa 31,9 %, Niuvanniemen keskuslaitoksessa 21,3 %, Pitkäniemen keskuslaitoksessa 45,6 %, Käkisalmen turvalaitoksessa 7,0 %, Seilin turvalaitoksessa 1,9 % sekä vastaanottolaitoksissa 70,7 %. Eri vastaanottolaitoksissa on suhde ollut: Turussa 67,2 %, Viipurissa 80,4 %, Mustasaaressa 64,8 %, Oulussa 60,0 % ja Mikkelissä 72,5 %.

Eri sairaudenmuodoista Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin, turvalaitoksiin ja vastaanottolaitoksiin vuoden aikana vastaanotetuissa sattui:

Melancholia, Synkkämielisyys . .	169,	67	mies-	ja	102	naishenkilöllä	= 27,6 %
Insania moralis	1,	—	»	»	1	»	= 0,2 »
Amentia, Sekapäisyys	32,	18	»	»	14	»	= 5,2 »
Mania, Raivohulluus	93,	52	»	»	41	»	= 15,1 »
Paranoia, Harhamielisyys . . .	67,	48	»	»	19	»	= 10,9 »
Dementia, Tylsämielisyys . . .	182,	118	»	»	64	»	= 29,6 »
Psychosis ex intoxicatione . . .	6,	3	»	»	3	»	= 1,0 »
Dementia paralytica, Mielisairaus halvauksen kanssa	26,	25	»	»	1	»	= 4,2 »
Lues cerebralis	1,	1	»	»	—	»	= 0,2 »
Delirium tremens	6,	6	»	»	—	»	= 1,0 »
Psychosis alcoholica	7,	6	»	»	1	»	= 1,1 »
Insania epileptica, Mielisairaus kaatuvaistaudin kanssa . .	4,	3	»	»	1	»	= 0,6 »
Insania hysterica et neurasthenica, hypochondria . . .	12,	5	»	»	7	»	= 2,0 »
Imbecillitas, Synnynnäinen heikkomielisyys	8,	5	»	»	3	»	= 1,3 »

Yksinkertainen mielisairaus, Insania simplex, vaivasi 550 hoidokasta, 306 miestä ja 244 naista, se on 89,6 % kaikista sisäänkirjoitetuista. Taulu 11.

Vuoden kuluessa vastaanotettujen *ikä* käy selville taulusta 12. Tästä näkyy että ikäluokka 21—30 v. omisti suurimman luvun 214, joka tekee 34,8 %. Ikäluokka 31—40 v. seuraa lähinnä 176 potilaalla eli 28,7 %. Ikäluokkaan 41—50 v. kuului 92 henkilöä, eli 15,0 %, ikäluokkaan yli 50 vuotta 72 eli 11,7 % sekä luokkaan alle 21 vuotta 60, eli 9,8 %.

Siitä ajasta, minkä sairaus on kestänyt ennen sisäänkirjoittamista tehdään Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksista sekä Käkisalmen turvalaitoksesta selkoa 399 potilaan suhteen. Näistä oli sairaus 132:lla eli 33,1 % alkanut 3 kuukauden sisään ennen vastaanottoa, 125:llä eli 31,3 % oli se kestänyt 3—12 kuukautta, 44:llä eli 11,0 %, 1—2 vuotta, 24:llä eli 6,0 %, 2—3 vuotta, 18:sta eli 4,5 %, 3—4 vuotta: 9:llä eli 2,3 % 4—5 vuotta sekä 47:llä eli 11,8 % enemmän kuin 5 vuotta.

394:ssa tapauksessa on saatu selville onko mielisairautta ilmestynyt ennen sitä kohtausta, jonka takia sairas on laitokseen otettu. Tulos on että 311:lla eli 78,9 % edelläkäypää kohtausta ei ole ollut, että 57:llä eli 14,5 % yksi, 13:sta eli 3,3 % kaksi, 3:lla eli 0,8 %, kolme sekä 10:llä eli 2,5 % neljä tahi useampi kohtaus on sattunut. Likempi selvitys saadaan seuraavasta yhteenvedosta:

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1907 vastaanotettujen hoidokkaitten lukumäärän, sairauden kestävyyden ennen vastaanottamista sekä edelläkäypien kohtauksien luku.

Tauti.	Sairauden kestävyys ennen vastaanottamista.																		Edellä käypien kohtauksien luku.													
	Alle 3 kuukautta.		3—12 kuukautta.		1—2 vuotta.		2—3 vuotta.		3—4 vuotta.		4—5 vuotta.		Yli 5 vuotta.		Tuntematon.		Yhteensä.		Ei mitään.		Yksi.		Kaksi.		Kolme.		Neljä eli useita.		Tuntematon.		Yhteensä.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	55	62	62	53	21	17	11	6	10	6	7	2	33	5	2	—	201	151	158	109	28	27	6	6	2	1	3	5	4	3	201	151
Dementia paralytica	7	—	5	—	3	1	5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	22	1	22	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	22	1
Lues cerebralis	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Psychosis alcoholica	4	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6	1	5	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6	1
Insania epileptica	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	1
Insania hysterica et neurasth. Hypochondria	—	2	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	6	1	4	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	3	6
Imbecillitas	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	5	2	—	—	5	3	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3
Yhteensä	68	64	68	57	26	18	17	7	12	6	7	2	39	8	3	1	240	163	193	118	29	28	6	7	2	1	5	5	5	4	240	163

Ikä, jolloin mielisairaus ensi kerran kohtasi Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin vuonna 1907 otetuita hoidokkaita, näkyy seuraavasta taulusta:

Taulu osoittava ijän, jolloin mielisairaus ensi kerran kohtasi Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin vuonna 1907 vastaanotetuita hoidokkaita.

Tauti.	Alle 11 vuotta.		11–15 vuotta.		16–20 vuotta.		21–25 vuotta.		26–30 vuotta.		31–35 vuotta.		36–40 vuotta.		41–45 vuotta.		46–50 vuotta.		51–60 vuotta.		61–70 vuotta.		Yli 70 vuotta.		Tuntematon.		Yhteensä.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	—	—	4	2	40	16	50	34	34	28	29	25	16	14	12	6	3	6	3	12	2	6	1	1	5	—	199	150	349
Dementia paralytica									—	—	3	—	11	—	3	—	3	—	1	1	1	—					22	1	23
Lues cerebralis																			1	—							1	—	1
Psychosis alcoholica					1	—	1	—	1	—	1	—			1	—			1	—					1	—	6	1	7
Insania epileptica							1	—			1	—			1	—											2	1	3
Insania hyster. et neurasth. Hypochondria					1	2			1	—	2	1													1	1	3	6	9
Imbecillitas	1	3																							4	—	5	3	8
Yhteensä	1	3	4	2	42	18	52	34	35	29	34	27	28	14	15	8	6	6	6	13	3	6	1	1	11	1	238	162	400

Taulusta käy selville että 388 tapauksessa, josta tietoja ijän suhteen on saatu 4 eli 1,0 % oli ikäluokassa alle 11 vuotta, 6 eli 1,5 % oli ikäluokassa 11—15 vuotta, 60 eli 15,5 % ikäluokassa 16—20 v., 86 eli 22,2 % ikäluokassa 21—25 v., 64 eli 16,5 % ikäluokassa 26—30 v., 61 eli 15,8 % ikäluokassa 31—35 v., 42 eli 10,8 % ikäluokassa 36—40 v., 23 eli 5,9 % ikäluokassa 41—45 v., 12 eli 3,1 % ikäluokassa 46—50 v., 19 eli 4,9 % ikäluokassa 51—60 v., sekä 11 eli 2,8 % oli yli 60 vuotta.

Mitä Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen v. 1907 vastaanotettujen siviilisäätyyn tulee, näkyy seuraavasta taulusta että 403:sta vastaanotetusta 142 miestä ja 76 naista eli yhteensä 218 henkilöä, tehden 54,1 % kaikista, oli naimattomia, että 91 miestä ja 72 naista eli yhteensä 163 henkilöä, tehden 40,5 % kaikista, oli naineita, että 6 miestä ja 13 naista, yhteensä 19 henkilöä, tehden 4,7 % kaikista, oli leskiä sekä että 1 mies ja 2 naista, yhteensä 3 henkilöä, tehden 0,7 % kaikista oli eroitettuja.

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1907 vastaanotettujen hoidokkaitten siviilisääty.

Tauti.	Naimattomia.		Naineita.		Leskiä.		Eroitettuja.		Yhteensä.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
Insania simplex	129	67	65	69	6	13	1	2	201	151	352
Dementia paralytica	3	—	19	1	—	—	—	—	22	1	23
Lues cerebralis	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Psychosis alcoholica	3	1	3	—	—	—	—	—	6	1	7
Insania epileptica	1	1	1	—	—	—	—	—	2	1	3
» hysterica et neurasth. Hypochondria	1	4	2	2	—	—	—	—	3	6	9
Imbecillitas	5	3	—	—	—	—	—	—	5	3	8
Yhteensä	142	76	91	72	6	13	1	2	240	163	403

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1907 vastaanotettujen hoidokkaitten suvussa on mielisairautta tavattu 116 tapauksessa kuten seuraavasta taulusta käy selville.

Taulu osottava mielisairauden esiintymistä Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1907 vastaanotettujen hoidokkaitten suvussa.

Tauti.	Mielisairautta																		Yhteensä.	
	isässä.		äidissä.		sekä isässä että äidissä.		isän vanhemmissa, veljissä tahi sisaressa.		äidin vanhemmissa, veljissä tahi sisaressa.		äidin vanhemmissa, veljissä tahi sisaressa.		sekä isän että äidin vanhemmissa, veljissä tahi sisaressa.		vanhempien serkuksissa.		sisaruksissa.		serkuksissa.			
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	9	5	13	15	1	—	7	4	7	5	3	2	1	—	19	14	1	2	61	47
Dementia paralytica	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—
Lues cerebralis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Psychosis alcoholica	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Insania epileptica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Imbecillitas	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—
Yhteensä	10	5	14	15	1	—	8	4	8	5	3	2	1	—	23	14	1	2	69	47

Otaksuttavat syyt mielisairauteen vuonna 1907 Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vastaanotetuissa hoidokkaissa selviävät seuraavasta yhteensovittelusta.

Taulu, osottava otaksuttavat syyt mielisairauteen Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1907 vastaanotetuissa hoidokkaissa.

Otaksuttavat syyt.	Tauti.																	
	Insania simplex.		Dementia paralytica.		Lues cerebralis.		Psychosis alcoholica.		Insania epileptica.		Insania hysterica et neurasth. Hypochondria.		Imbecillitas.		Yhteensä.			
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä.	
Tulehdus aivoissa ja niitten kalvoissa	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	13	
Luonnoton psykinen taipumus ja kehittyminen	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	8	1	9	
Lapsivuode ja sen seuraukset	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	13	
Pitkällinen imettäminen	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	
Liikarasitus ja yönvalvominen	3	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	7	10	
Uskonnon vaivat	9	8	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	9	9	18	
Rakkauden »	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	7	11	
Taloudelliset huolet	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	10	
Mielenliikutukset	7	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	6	13	
Harmit ja kaihot	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	7	
Suru	4	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	7	11	
» ja pettymys	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	6	
» ruumiillisen sairauden johdosta	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	
Vaurioita Amerikassa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Omantunnonvaiva	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Sosialistinen kiihoittaminen, lakot	22	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	2	24	
Suurlakko	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Vankilan elämä	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	1	4	
Rangaistuksen pelko	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Verenvähyys	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
Menstrationi häiriöitä	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Meningitis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Kuumetauti	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	
Epilepsia	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	2	
Pitkällinen päänsärky	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	
Neurastenia sexualis	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Diabetes	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Synnynnäinen dispositio	37	22	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	40	23	63	

Otaksuttavat syyt.	Tauti.																
	Insania simplex.		Dementia paralytica.		Lues cerebralis.		Psychosis alcoholica.		Insania epileptica.		Insania hysterica et neurasth. Hypochondria.		Imbecillitas.		Yhteensä.		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä.
Syn. disp. ja liikarasitus	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2
» » » pelästyminen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
» » » kuumetauti	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4
» » » lactatio	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
» » » alkoholin väärin käyttäminen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Isä alkoholisti	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4
» » ja alkoholin väärin käyttäminen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
» » ja suru	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Alkoholin väärin käyttäminen	1	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	7	1	8
Lues	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5
Isällä ollut lues	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Trauma capitis	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	5
Epäsäännöllinen ja siveetön elämä	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	9
Tuntematon	71	44	2	1	—	—	—	—	—	—	3	1	—	1	76	47	123
Yhteensä	201	151	22	1	1	—	6	1	2	1	3	6	5	3	240	163	403

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1907 vastaanotettujen hoidokkaitten sääty ja ammatti näkyy seuraavasta taulusta:

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1907 vastaanotettujen hoidokkaitten säädyn ja ammatin.

Sääty ja ammatti.	Tauti.																	
	Insania simplex.		Dementia paralytica.		Lues cerebralis.		Psychosis alcoholica.		Insania epileptica.		Insania hysterica et neurasth. Hypochondria.		Imbecillitas.		Yhteensä.			
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä.	
Siviili virkamiehiä ja heidän perheitä	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	
Pappeja » » »	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	4	
Apteekkareja, provisoreja	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Kirjailijoita	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Kouluopettajia ja opettajattaria ja heidän perheitä	1	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	5	6	
Maisteria, ylioppilaita, polyteknikkoja, seminaarilaisia ja kouluoppilaita	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
Jur. kand., hovioikeuden auskultantteja	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
Maanmittari leskiä	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Kauppiaita, konttoristeja, kauppa-apulaisia ja heidän perheitä	2	6	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	7	7	14	
Ravintoloitsioita ja viinureita	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Merimiehiä ja kalastajia ja heidän perheitä	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	9	
Asemapäälliköitä	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Poliisikamarinsihteereja	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Poliiseja	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Sairaanhoitajattaria	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Puhtaaksikirjoittajia	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	
Kirjanpainajia	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Rautatien virkailioita ja heidän perheitä	4	5	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7	5	12	
Luotseja ja heidän perheitä	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	
Työnjohtajia	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Masinistejä	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Käsityöläisiä ja heidän perheitä	20	11	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	25	11	26	
Työmiehiä, kaupungeissa	12	10	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—		13	11	24	
» maalla	30	14	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—		31	16	47	

Sääty ja ammatti.	Tauti.																	
	Insania simplex.		Dementia paralytica.		Lues cerebralis.		Psychosis alcoholica.		Insania epileptica.		Insania hysterica et neurasth. Hypochondria.		Imbecillitas.		Yhteensä.			
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sää.	
Puutarhuria	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Palvelijoita	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	
Maanviljeliäin palvelijoita	4	10	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	10	15	
Talonomistajia ja heidän perheitä	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Talonpoikia, talollisia ja heidän perheitä	55	19	2	—	—	—	1	—	1	—	2	1	—	—	61	20	81	
Torppareita ja vuokraajia	17	17	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	19	17	36	
Itsellisiä	30	23	—	1	—	—	2	—	—	—	—	1	3	1	35	26	61	
Metsänvartioita	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	
Neitiä	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	
Säätyläisiä	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Entisiä alaupseeria	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Alaupseerin tyttäriä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	
Konttorikirjuria	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Alamestaria tehtaissa	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Tehtaalaisia ja heidän perheitä	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	6	
Vankeja	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	5	1	6	
Yhteensä	201	151	22	1	1	—	6	1	2	1	3	6	5	3	240	163	403	

Mitä vuoden aikana kaikissa mielisairaslaitoksissa hoidettujen potilaitten asuntopaikkaan tulee näkyy taulusta 13 että 614 vastaanotetusta 485 eli 79 % asui maalaiskunnissa ja 129 eli 21 % kaupungeissa.

Vuoden kuluessa hoidetuista uloskirjoitettiin 580, josta 335 miestä = 57,8 % ja 245 naista = 42,2 %. Taulu 14.

Näistä uloskirjoitettiin:

201,	114	miestä	ja	87	naista	*terveenä*, = 34,7 %
151,	87	»	»	64	»	*paremmaksi tulleena*, = 26,0 %
172,	99	»	»	73	»	*parantumatta*, = 29,7 %
56,	35	»	»	21	»	*kuolleena*, = 9,6 %

Taulu 15 osoittaa parantuneitten sairauden muodon, iän ja oloajan laitoksessa. Kaikista 201 parantuneista oli 37 eli 18,4 % alle 21 vuoden; 74 eli 36,8 % kuuluivat ikäluokkaan 21—30 vuotta; 43 eli 21,4 % ikäluokkaan 31—40 vuotta; 28 eli 13,9 % ikäluokkaan 41—50 vuotta ja 19 eli 9,5 % oli yli 50 vuotta.

80 hoidokasta eli 39,8 % oleskelivat laitoksessa alle 3 kuukautta, 63 eli 31,3 %, 3—6 kuukautta, 40 eli 19,9 % 6—12 kuukautta ja 18 eli 9,0 % 1—3 vuotta.

Taudin kulku sen alusta alkaen siksi kun potilas terveenä päästettiin on saatu selville 191 tapauksessa. Annetuista ilmoituksista tässä suhteessa näkyy että tauti 36 tapauksessa = 18,8 % oli kestänyt alle 3 kuukautta, 65 tapauksessa = 34,0 % 3—6 kuukautta, 54 tapauksessa = 28,3 % 6—12 kuukautta, 28 tapauksessa = 14,7 % 1—2 vuotta, 7 tapauksessa = 3,7 % 2—3 vuotta ja 1 tapauksessa = 0,5 % yli 3 vuotta.

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa kuolleista on saatu seuraava selonteko.

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa vuonna 1907 kuolleet hoidokkaat.

Tauti.	Ikä.										Oloaika hoitolaitoksessa.										Taudin kestävyys ennen vastaanottamista.																	
	21—30 vuotta.		31—40 vuotta.		41—50 vuotta.		Yli 50 vuotta.		Yhteensä.		Alle 3 kuukautta.		3—12 kuukautta.		1—5 vuotta.		Yli 5 vuotta.		Yhteensä.		Alle 3 kuukautta		3—12 kuukautta.		1—2 vuotta.		2—3 vuotta.		3—4 vuotta.		4—5 vuotta.		Yli 5 vuotta.		Tuntematon.		Yhteensä.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Melancholia	—	1	1	1	1	—	—	5	2	7	1	5	—	2	—	—	1	—	2	7	2	5	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	7
Mania	1	—	—	—	—	—	2	—	3	—	2	—	—	—	1	—	—	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Paranoia	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Dementia	5	1	—	1	1	—	4	3	10	5	—	1	1	1	3	1	6	2	10	5	—	—	3	2	4	1	—	—	—	—	1	1	1	1	1	—	10	5
Psychosis ex intoxicatione	—	—	1	—	—	—	—	2	1	2	1	2	—	—	—	—	—	—	1	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Dementia paralytica	1	—	5	—	4	—	1	1	11	1	4	—	2	—	5	1	—	—	11	1	3	—	1	1	4	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	11	1
Imbecillitas	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Yhteensä	7	2	7	2	7	—	7	13	28	17	8	8	3	4	9	2	8	3	28	17	8	7	5	4	9	2	2	1	1	—	1	1	1	2	1	—	28	17

Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa vuonna 1907 kuolleitten hoidokkaitten kuolemansyyt.

Tauti.	Kuoleman syy.																																						Yhteensä.		
	Hämorrhagia cerebri.		Meningoencephalitis chron.		Meningo-encephalitis diffusa subacuta.		Encephalitis ac.		Arteriosclerosis.		Pneumonia croupos.		Bronchopneumonia.		Tuberculosis pulm.		Paralysis cordis.		Vitium org. cordis.		Peritonitis suppurativa et bronchopneumonia.		Peritonitis.		Enteritis chron.		Carcinoma pylori.		Carcinoma hepatis.		Septico pyremia.		Fractura cranii et contusio cerebri.		Combustio.		Diabetes.		Marasmus senilis.				
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä.
Melancholia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	7	9
Mania	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	3
Paranoia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2
Dementia	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	4	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	10	5	15
Psychosis ex intoxicatione	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
Dementia paralytica	—	—	7	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1	12
Imbecillitas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Yhteensä	2	—	7	1	1	—	1	—	—	1	1	1	2	2	6	2	—	5	1	—	1	—	—	1	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	2	1	28	17	45

Taulu osottava tilapäiset taudinkohtaukset vuonna 1907 Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa hoidetuissa potilaissa.

Tauti.	Lapinlahden keskuslaitos.		Niuvanniemen keskuslaitos.		Pitkäniemen keskuslaitos.		Käkisalmen turvalaitos.		Yhteensä.		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä.
Apoplexia	1	—	—	—	—	1	—	—	1	1	2
Influenza, febricula, febris intermittens	—	1	4	4	5	13	—	—	9	18	27
Erysipelas	—	—	4	—	2	6	—	—	6	6	12
Parotitis	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Lymphang. antibrachii	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Septico-pyæmia	—	—	—	—	2	1	—	—	2	1	3
Angina tonsillaris	—	—	2	—	2	5	1	—	5	5	10
» Ludowici	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
» phlegmonosa	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Laryngotracheitis	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Pneumonia, bronchitis, bronchopneumonia	3	4	—	1	4	2	—	—	7	7	14
Pleuritis serosa	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Tuberc. pulm.	—	—	3	2	2	3	—	—	5	5	10
Gastritis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Hypercecretio acida	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ulcus ventriculi	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Enteritis, gastroenteritis, proctitis	2	—	9	29	18	4	1	1	30	34	64
Appendicitis	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Helminthiasis	—	—	—	—	—	21	—	1	—	22	22
Periostitis alveol.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Endocarditis	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Nephritis acuta	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Reumatismus articul. ac.	1	—	1	—	—	2	—	—	2	2	4
Bursitis praepat.	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Diabetes mellitus	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Abortus mens II	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Abscessus, phlegmone	2	—	1	1	4	3	—	—	7	4	11
Furunculus, carbunculus	1	—	1	1	3	2	—	—	5	3	8
Panaritium	2	1	2	—	2	—	—	—	6	1	7
Decubitus	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2
Ulcus cruris	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Osteit. max. infer.	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Vulnera incisa, contusa	4	—	8	13	7	8	—	—	19	21	40
Luxatio humeri	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Fractura radii	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
» tib. dextr.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Combustio	1	—	2	1	—	—	—	—	3	1	4
Eczema	3	—	—	—	—	—	1	—	4	—	4
Erythema nodosum	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Herpes zoster	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Ungvis incarnat.	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Silmätauteja	—	—	1	—	1	2	—	—	2	2	4
Korvatauteja	—	2	1	—	3	1	—	—	4	3	7
Yhteensä	24	16	41	56	60	78	3	2	128	152	280

Taulu osottava kuinka Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksien sekä Käkisalmen turvalaitoksen hoidokkaat vuonna 1907 jakaantuvat päivämaksuihin nähden.

Lapinlahden keskuslaitos.

	Hoitopäivien lukumäärä.
Päivämaksu à Smk. 4: —	89
» » » 3: —	63
» » » 2: —	7,812
» » » 1: 50	365
» » » 1: —	25,266
» » » —: 75	365
» » » —: 50	92
Elinajaksi sisäänotetut, kriminaalihoidokkaat ja vapaavuodetta nauttivat	12,759
Yhteensä	46,811

Niuvanniemen keskuslaitos.

	Hoitopäivien lukumäärä.
Päivämaksu à Smk. 4: —	212
» » » 3: —	416
» » » 2: —	17,343
» » » 1: —	76,225
» » » —: 50	2,395
Vapaa vuode	15,608
Yhteensä	112,199

Pitkäniemen keskuslaitos.

	Hoitopäivien lukumäärä.
Päivämaksu à Smk. 4: —	107
» » » 3: —	1,522
» » » 2: —	8,902
» » » 1: —	96,949
» » » —: 50	1,460
Vapaa vuode	13,160
Yhteensä	122,100

Käkisalmen turvalaitos.

	Hoitopäivien lukumäärä.
Päivämaksu à 𝔐𝔪𝔨 3: —	365
» » » 2: —	365
» » » 1: —	38,687
» » » —: 50	1,825
» » » —: 25	365
Vapaa vuode	13,850
Yhteensä	55,457

Päivämaksun suoritti.

	Lapinlahden keskuslaitos.			Niuvanniemen keskuslaitos.			Pitkäniemen keskuslaitos.			Käkisalmen turvalaitos.			Yhteensä.
	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	
Sairaat itse tahi heidän omaiset ja holhoojat	42	49	91	86	69	155	68	58	126	20	10	30	402
Talolliset, tuttavat tahi sairasrahastot ja yhdistykset	2	4	6	6	1	7	24	19	43	—	—	—	56
Kunnat	33	21	54	133	63	196	173	168	341	43	43	86	677
Turun tuomiokapituli	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1
Savonlinnan tuomiokapituli	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Rautatien hallitus	1	—	1	—	—	—	3	—	3	—	—	—	4
Kenraalikuvernöörin kanslia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
Maksutta hoidetut (elinkautisesti vastaanotetut, kriminaalipotilaat ja vapaavuodetta nauttivat)	27	12	39	23	12	35	36	16	52	31	7	38	164
Yhteensä	105	86	191	249	145	394	305	261	566	94	61	155	1,306

Vuonna 1907 Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa hoidetut kriminaalipotilaat ovat tehneet seuraavat rikokset.

	Lapinlahden keskuslaitos.			Niuvanniemen keskuslaitos.			Pitkäniemen keskuslaitos.			Käkisalmen turvalaitos.			Yhteensä.
	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	
Murha	3	—	3	—	—	—	7	—	7	—	—	—	10
Murhan yritys	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1
Murha tahi tappo	—	—	—	10	2	12	—	—	—	16	1	17	29
Myrkytysyritys	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tappo	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2
Lapsenmurha	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	3
Rääkkäys	—	1	1	3	—	3	3	—	3	2	—	2	9
Raiskaamisen yritys	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Varkaus	1	1	2	3	—	3	1	—	1	16	1	17	23
Murhapoltto	3	—	3	2	1	3	3	1	4	3	2	5	15
Siveellisyysrikos	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Avustus Viaporin kapinassa	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Osanotto Hakaniemen mellakkoihin	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Yhteensä	12	3	15	19	3	22	16	1	17	38	6	44	98

Taulu 16 on yhteenveto maassa 31 p. joulukuuta 1906 löytyvistä mielisairaista, joka on laadittu niitten luettelojen mukaan, jotka maan papisto 53 § Hänen Keisarillisen Majesteettinsa armollisessa julistuksessa 28 päivältä toukokuuta 1889 koskevia lähempiä määräyksiä mielisairaitten hoidosta nojalla on velvollinen vuosittain jättämään piirilääkäreille julistukseen liitetyn kaavan mukaan. Lähetetyt luettelot ovat kuitenkin näyttäytyneet puutteellisiksi mielisairaslaitoksiin otettuihin potilaisiin nähden, jonka takia niitä on täytynyt täydentää mielisairaslaitoksista, vastaanottolaitoksista ja turvalaitoksista Lääkintöhallitukselle saapuneitten vuosikertomuksien mukaan.

Vuoden 1907 lopussa löytyi maassa 7,645 mielivikaista henkilöä, joista 2,377 on sairastunut lapsena (tylsämielisiä ja idiootteja) sekä 5,268 vanhempina (mielisairaita rajoitetussa merkityksessä). Kun Suomen väkiluku vuoden 1907 lopussa oli 2,974,804 tuli 10,000 asukasta kohti 25,7 mielisairasta tahi, jos molemmat ryhmät eroitetaan toisistaan, 8,0 tylsämielistä ja idioottia sekä 17,7 mielisairasta rajoitetussa merkityksessä.

Kuntien ja yksityisten sairashoitolaitokset.

Alla olevat taulut, joista toiseen on otettu hoidettujen ja sairashoitopäiväin luku sekä keskimäärä potilaita päivää kohti vv. 1904, 1905, 1906 ja 1907 ja toiseen sairastuvissa v. 1907 tehdyt leikkaukset, kuvaavat kuntien sairastupien toimintaa.

Taulu I.

Sairastupa.	1904.			1905.			1906.			1907.		
	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.	Hoidettujen luku.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä sairaita päivässä.
Ruovesi	185	4,957	13,6	165	4,110	11,3	170	3,922	10,7	168	3,717	10,2
Keuruu	96	1,770	4,8	78	1,987	5,4	93	2,057	5,6	76	1,924	5,3
Joroinen	93	1,958	5,4	87	1,552	4,3	95	1,531	4,2	145	2,127	6,0
Loimaa—Alastaro	113	1,982	5,4	116	2,850	7,8	122	3,002	8,2	134	2,990	8,2
Uusikirkko	170	2,588	7,1	188	3,085	8,5	203	2,918	8,0	198	3,561	9,7
Viitasaari	100	3,171	8,7	67	2,260	6,2	105	2,097	5,7	96	1,892	6,1
Lapua	79	1,711	4,7	98	2,011	5,5	82	1,604	4,4	122	2,256	6,2
Virtai	59	1,192	3,3	53	1,693	4,6	53	1,069	2,9	97	1,682	4,4
Juva	137	2,222	6,1	118	2,083	5,7	107	1,982	5,4	108	2,014	5,5
Padasjoki—Kuhmoinen	120	2,087	5,7	119	2.272	6,2	85	1,509	4,1	88	1,840	5,0
Vihti: lasareetti osasto	124	1,751	4,8	72	775	2,1	82	1,016	2,8	159	2,578	7,1
» synnytys »	46	284	0,8	57	331	0,9	54	467	1,3	88	700	1,9
Tammela	125	3,682	10,1	158	3,328	9,1	146	2,623	7,2	176	3,497	9,55
Pielisjärvi	134	3,176	8,7	149	3,489	9,6	149	3,459	9,5	155	2,680	7,3
Ilomantsi	112	2,645	7,2	122	3,435	9,4	120	2,823	7,7	105	2,481	6,8
Elimäki	148	2,826	7,7	135	2,731	7,5	140	2,435	6,7	134	2,615	7,2
Huittinen	61	1,090	3,0	73	1,492	4,1	78	1,307	3,6	78	1,167	3,2
Orimattila	197	2,457	6,7	244	3,338	9,1	272	3,291	9,0	232	3,141	8,5
Saarijärvi	88	1,825	5,0	94	1,592	4,4	106	1,883	5,2	38	454	1,2
Ikaalinen	86	1,820	5,0	90	2,081	5,7	69	2,106	5,8	78	2,249	6,2
Pielavesi	66	2,366	6,5	53	1,627	4,5	36	1,142	3,1	44	1,489	4,3
Rautalampi	112	2,083	5,6	171	3,277	9,5	161	3,254	9,7	200	3,722	10,2
Kirkkonummi	140	1,682	4,6	122	1,421	3,9	104	1,282	3,5	112	1,344	3,7
Kuolajärvi	—	—	—	—	—	—	42	843	4,7	—	—	—
Porvoon maaseurakunta	187	2,878	7,9	169	2,772	7,6	167	3,226	8,8	203	3,238	8,9
Orivesi[1])	57	1,193	3,9	48	877	2,4	59	900	2,5	22	303	2,2
Puumala	—	—	—	—	—	—	14	264	4,8	142	2,186	5,9
Heinävesi	54	974	2,7	49	1,867	5,1	71	1,607	4,4	50	1,260	3,5
Ylistaro	—	—	—	—	—	—	69	1,109	3,1	61	928	2,5
Loppi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	1,267	3,5

[1]) Hävitetty tulipalon kautta $^{15}/_{5}$ 1907.

Taulu II.

Leikkauksen nimi.	Ruovesi.	Keuruu.	Joroinen.	Loimaa.	Uusikirkko.	Viitasaari.	Lapua.	Virtai.	Juva.	Padasjoki.	Vihti.	Tammela.	Pielisjärvi.	Ilomantsi.	Elimäki.	Huittinen.	Orimattila.	Iisalmen.	Pielavesi.	Rautalampi.	Kirkkonummi	Porvoo.	Punkala.	Heinävesi.	Ylistaro.	Loppi.	Yhteensä.
Suturatio vulnerum	8	4	—	3	2	2	1	11	5	—	19	—	1	10	6	1	27	6	1	7	3	7	10	—	1	3	138
Incisio	27	16	6	15	8	11	10	8	6	8	28	10	6	8	14	7	18	7	8	27	23	23	12	3	6	10	325
Abrasio fist., ulcerum	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	6	9	—	—	—	1	—	—	—	5	—	3	—	—	—	—	31
Ligatura	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	4	2	—	—	—	—	10
Amputatio	—	—	—	1	5	1	1	1	1	—	1	1	1	2	3	—	1	—	1	2	3	2	—	—	—	—	27
Exarticulatio	—	—	1	2	1	1	1	—	—	—	3	—	1	2	1	1	—	2	—	4	—	2	—	—	2	—	24
Resectio oss. div.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	5
» costarum	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	2	—	—	3	1	1	—	2	3	—	2	3	—	—	—	21
Arthrotomia	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
Punctio articul.	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	7
» cavit. aliar.	3	2	1	5	1	—	2	2	1	4	5	1	—	2	3	1	—	2	—	8	1	2	2	—	—	—	48
Repositio luxationis	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	1	2	—	—	—	—	9
Trepanatio cranii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
» proc mastoid.	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	6
» et evacuat. oss. divers.	—	1	2	7	—	2	1	—	—	—	2	6	—	2	4	2	—	2	2	4	—	1	—	—	—	—	38
Transplantatio cutis (Thiersch)	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Aliæ operat. plastic.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Exstirpatio tumor	3	1	5	3	—	3	—	1	1	2	—	5	1	3	—	3	1	—	—	8	3	4	6	—	—	4	57
Redressio (Extensio)	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	6
Hydrocele (operat. radic.)	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Gastroenterostomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Laparotomia pro vuln. penetr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » occlus. intest.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2

Laparotomia pro appendic.	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	7
» » perit. suppur.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Ovariotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	6
Herniotomia	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	3	4	—	3	—	2	—	1	—	—	1	—	17
Oper. radic. herniar.	2	—	5	—	—	1	—	—	1	—	—	6	1	—	2	—	2	—	1	6	1	—	—	—	—	28
Abrasio membr. muc. uteri	1	—	4	11	1	2	9	4	4	—	1	9	—	—	6	5	9	—	1	18	2	2	—	1	1	3	94
» et evacuat. pro abort.	2	1	1	6	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	1	2	1	1	—	2	2	5	—	—	—	—	33
Amputatio colli uteri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2
Extr. polypi uteri	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4
Perineoraphia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	4
Kolporaphia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3
Aliæ oper. in genit. femin.	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Punctio vesicæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Castratio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	3
Oper. pro phimosin	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	9
Extractio lentis	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Iridectomia	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Paracentesis corneæ	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	8
» membr. tymp.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	3	—	3	—	—	—	—	13
Oper. pro entrop.	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	1	—	—	—	2	2	—	—	—	15
Aliæ oper. appar. visus	2	—	3	9	1	—	23	—	—	1	2	—	11	4	—	2	9	3	1	6	1	1	9	1	—	—	89
Tracheotomia	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4
Tendoraphia	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	7
Extr. corpor. alien.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Obligament. gypsan.	—	1	—	—	3	—	4	—	3	—	10	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	1	32
Exstirpatio lymphom. colli	—	—	3	—	—	2	—	1	—	—	—	4	—	—	3	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	20
» tonsillar.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	8
Excisio cicatric.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Yhteensä	58	29	39	65	35	35	55	29	27	15	82	66	30	41	62	33	91	32	19	133	47	80	54	5	13	21	1,196

Kertomus Takaharjun parantolan toiminnasta vuonna 1907.

Vuonna 1907 on Takaharjun parantolassa hoidettu kaikkiaan 341 sairasta. Muutamat näistä ovat olleet täällä eri jaksoissa joten päiväkirjan numerot nousevat 374:jään. Näistä olivat 75 jääneet parantolaan edelliseltä vuodelta. Vuonna 1907 on päiväkirjaan sisäänkirjoitettu 299 sairasta, 33 ovat varremmin samana vuonna olleet parantolassa joten otettujen sairasten luku todellisuudessa teki 266.

Vuonna 1907 hoidetuista sairaista kirjoitettiin suurin osa ulos samana vuonna, 95 jäivät parantolaan vuodelle 1908.

Hoitopäivien koko luku oli kaikkiaan 34,549 (vuonna 1905 oli vastaava luku 25,091 ja vuonna 1906 30,848). Keskimäärin päivää kohden oli parantolassa potilaita 95,97. Miehiä keskimäärin 48,4, naisia keskimäärin 47,5.

Päivämäärä eri maksuluokille jaettuna on ollut:

I maksuluokalla . . .	7,313	joista mies-osastolla	3,396	nais-osastolla	3,917
II » . . .	12,123	» »	6,477	»	5,646
III » . . .	6,783	» »	3,482	»	3,301
Vapaa paikalla	8,330	» »	4,073	»	4,257

Keskimäärä uloskirjoitettujen hoitopäivien luvusta oli 115,6. Miehille 109,8 ja naisille 122,3. Jos hoitamattomina uloskirjotettujen hoitopäivät jätetään huomioon ottamatta saadaan viimeksi mainittu yhteinen keskimäärä nousemaan 131,3.

Tästä näkyy että ainoastaan pienempi osa potilaista on viipynyt täällä yli $^1/_2$ vuotta, useimmat ovat lähteneet pois ennen 4 kuukauden kuluttua. (Epäkohta, joka suuresti vaikuttaa parantolan tuloksiin ja tekee ne epä-edullisimmiksi kun olisivat jos sairaat kauvemmin voisi hoitaa itseään). Täytyy sentähden toivoa, että perustettaviksi päätetyt kansanparantolat mahdollisimmin pian saataisiin pystyyn, jotta sairaat olisivat tilaisuudessa hoitamaan itseään halvemmalla hinnalla kun mitä yksityisissä parantoloissa on mahdollista.

Kuten varremmin oli tänäkin vuonna hakemusten luku suurempi kuin parantolaan otettujen luku. Hakemuksia on v. 1907 kirjoihin merkitty 416. Nämät jakautuvat eri maksuluokkiin alla olevan taulun mukaisesti, mutta koska useimmat henkilöt ovat hakeneet paikkaa joko kahdelle tai useammalle maksuluokalle, nousee koko luku 710:een.

	I maksuluokka.	II maksuluokka.	III maksuluokka.	Vapaa paikkaa.	Ei määrätyä.
Miehiä	53	125	155	76	5
Naisia	42	90	95	68	5
Yhteensä	95	215	250	144	10

Jos vertaa lukuja, jotka osottavat mitä maksuluokkaa on haettu niihin lukuihin, jotka osottavat mille luokalle potilaita on parantolaan otettu, huomaa että, vaikka vähintäin on I:sen maksuluokan paikkoja haettu ovat kuitenkin useimmat potilaat ensiksi tulleet tälle luokalle sieltä sitten siirtyäkseen halvemmille paikoille.

Tämä selviää verratessa alla olevaa taulua yllä olevaan.

	I:selle maksuluokalle.	II:lle maksuluokalle.	III:lle maksuluokalle.	Vapaa paikalle.	
Miehiä	90	57	31	22	—
Naisia	83	25	25	24	—
Yhteensä	173	82	56	46	374

Vapaa paikkaa hakeneista ei kukaan samana vuonna päässyt parantolan hoitoon, III:nen maksuluokan paikkaa hakeneista ani harvat. Sen sijaan ovat I:sen luokan paikkaa hakeneet joko heti, tahi aivan lyhyen odotus ajan jälkeen päässeet parantolaan. II:sen maksuluokan paikkaa ovat useimmat saaneet odottaa jonkun aikaa, välistä vaan pari viikkoa useimmiten kuukauden, jopa syksyllä miesten osastolle hakeneet 2 à 3 kuukautta. III:nen maksuluokan paikkaa ovat miehet saaneet odottaa 7 $^1/_2$ à 8 $^1/_2$ kuukautta. Naisten puolella ovat nopeammin päässeet III:lle, nimittäin vähintäin 3 kuukautta eninten 7 $^1/_2$ kuukautta odotettuaan. Vaapaa paikalle päästäkseen ovat sairaat saaneet odottaa 11—19 $^1/_2$ kuukautta. Sentähden useimmat odotusaikana ehtivät siksi huonontua että ainoastaan harvasta vapaa paikalla olevasta potilaasta voi toivoa tulevan terveen, täytyy tyytyä siihen, että ovat täältä lähtiessään työkykyisiä. Tämän takia on parantolan johtokunta katsonutkin syytä olevan ylipäänsä lyhentää aikaa jonka sairas on oikeutettu vapaapaikalla olemaan, jotta useammalle tulisi hyötyä valtion paikoista. Sillä potilas, joka vuoden oltuaan parantolassa on täysin terve, hän on tavallisesti jo $^1/_2$ vuoden kuluttuakin siksi toipunut, että voi jonkun aikaa hoitaa itseänsä muualla, uutta vuoroa odottaessaan. Kuinka epäedullisesti pitkä odotusaika vaikuttaa, huomaa

kun verrataan potilaan tauti-astetta hänen parantolaan hakiessaan siihen tauti-asteeseen joka hänellä parantolaan tullessa on.

	Miesten.				Naisten.			
	I:nen st.	II:nen st.	III:mas st.	Ei määrättyä st:ta.	I:nen st.	II:nen st.	III:mas st.	Ei määrättyä st:ta.
Hakiessa	87	45	12	60	81	33	11	45
Tullessa	30	44	127	—	38	31	104	—

Mitä maksuluokkaa eri tauti-asteella olevat potilaat ylipäänsä hakevat voi olla huvittavaa nähdä.

	I:nen stadio.			II:nen stadio.			III:mas stadio.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
I:lle maksuluokalle	21	14	35	16	15	31	6	3	9
II:lle »	25	23	48	24	14	38	10	10	20
III:lle »	15	10	25	11	9	20	8	6	14
Vapaa paikalle	20	15	35	6	9	15	3	5	8
Yhteensä	81	62	143	57	47	104	27	24	51

Tähän tauluun soveltuvat ainoastaan osa hakijoista syystä että hakemuksissa välistä puuttuu ilmoitus siitä mihin maksuluokkaan potilas haluaa tulla, välistä on lääkärin todistus niin ylimalkainen että tauti-astetta ei voi määrätä.

Minkä ikäiset henkilöt ovat parantolaan hakeneet selviää alla olevasta taulusta mutta koska muutamista hakemuksista puuttuu papintodistus tahi muut tiedot hakijan ijästä, eivät kaikki hakijat tule mukaan tähän.

10—15 v.	16—20 v.	21—25 v.	26—30 v.	31—35 v.	36—40 v.	41—45 v.	46—50 v.	51—55 v.	56—60 v.
8	71	74	68	56	20	13	5	1	1

Kuten luonnollista on, on hoidettujen sairasten suvussa useimmissa tapauksissa havaittu keuhkotautia. Että tässä ainoastaan 273 ovat otetut lukuun

riippuu siitä että en ole käyttänyt tietoja niistä potilaista, jotka jo ennen ovat olleet parantolassa ja joiden sukulaisuus suhteet siis edellisissä vuosikertomuksissa on otettu huomioon. Keuhkotautia on ollut:

Esivanhemmissa tai näiden sisaruksissa	15	
Äidissä yksin tai äidissä ja muissa sukulaisissa	44	
Isässä yksin tai isässä ja hänen suvussaan	14	
Isän ja äidin suvussa	3	
Isässä ja hänen lapsissaan	9	
Sairaan sisaruksissa	54	
Sairaan lapsissa	1	
Ainoastaan isän tai äidin sukulaisissa	29	
Aviopuolisossa ja sisaressa	2	
Aviopuolisossa ja esivanhemmissa	1	
Aviopuolisossa yksin	5	
Suvussa ei ole ollut keuhkotautia potevia	96	tapauksessa.
Yhteensä	273	

Siis 273:sta sairaasta on 177:llä ollut suvussaan tahi perheessään keuhkotautia. Näistä 177:stä on 55:llä ollut n. k. Brehmerin dispositiooni. Niistä 96:sta joiden suvussa ei ole ollut keuhkotautia, on 38:lla ollut mainittu dispositiooni. Sitäpaitse on 7:ssä tapauksessa sairaitten vanhemmissa ollut Brehmerin dispositiooni, joskaan sairaat eivät ole tienneet vanhempainsa keuhkotautia poteneen. Ja samoin 7 tapauksessa vanhemmissa ollut Brehmerin dispositiooni niistä 177:stä potilaasta joiden suvussa on keuhkotautia ollut.

Tuberkeli basilleja ysköksissä on useimmissa tapauksissa löydetty; 103:ssa tapauksessa ei ole löydetty; 49:ssä tapauksessa on tuberkelibasilleja löydetty tullessa vaan ei enään lähtiessä; 12:ta tapauksessa ei heti tullessa löydetty, vasta myöhemmin huomattiin niitä; 111:ta tapauksessa löydettiin basilleja sekä tullessa että lähtiessä. Tämä selviää seuraavasta taulusta [1])

I:nen stadio.				II:nen stadio.				III:mas stadio.			
+ +	+ −	− −	− +	+ +	+ −	− −	− +	+ +	+ −	− −	− +
1	6	49	5	9	11	27	—	101	32	27	7

[1]) + + merkitsee sekä tullessa että lähtiessä löydetty tuberkeli basilleja.
+ − » » » vaan ei » » » »
− − » ei » eikä » » » »
− + » » » vaan » » » »

Kuume suhteet selviävät seuraavasta taulusta jossa käytetään samat merkit kun edellisessä taulussa:

I:nen stadio.				II:nen stadio.				III:mas stadio.			
+ +	+ −	− −	− +	+ +	+ −	− −	− +	+ +	+ −	− −	− +
2	3	56	—	2	4	44	1	47	24	83	10

Ruumiinpaino lisääntyi 225:llä potilaalla yhteensä 1,613,5 kiloa mikä tekee keskimäärin potilasta kohden 7,17 kiloa. Erikseen painolisäystä miehille ja naisille tarkastaessa saadaan 122 miehelle keskimäärin 7,68 kiloa ja 103:lle naiselle 6,56 kiloa; — 26 potilasta laihtui täällä ollessaan keskimäärin 3,24 k:loa, tarkemmin määriteltynä: 15 miestä keskimäärin 3,79 k:loa ja 11 naista keskimäärin 2,49 k:loa.

Suurin lisäys oli miesten joukossa 29,5 k:loa, naisten joukossa 26,5 k:loa.

Paitsi mitä eri symptoomit ovat vaatineet lääkkeitä ei parantolassa nytkään ole niitä käytetty itse tuberkuloosia vastaan.

Sitä vastoin on jälkimäisena $^1/_2$ vuotena muutamissa tapauksissa käytetty Kochin Tuberculinia (alt-tuberculin) terapeutisessä tarkoituksessa. Tulos on muutamissa tapauksissa ollut erittäin hyvä vaan lähempi selostus jääköön myöhempään.

Hoidon tulokset selviävät seuraavasta taulusta:

	I stadio, 61 potilasta, 21,09 %.							II stadio, 51 potilasta, 18,28 %.							III stadio, 167 potilasta, 59,86 %.							Keskimäärät.		
	Miehiä.			Naisia.			%	Miehiä.			Naisia.			%	Miehiä.			Naisia.			%	Sairashoitopäiviä.	Painolisäys.	Hoidon tulos %.
	Potilasluku.	Keskimäärä sairashoitop.	Keskimäärä painolisäystä.	Potilasluku.	Keskimäärä sairashoitop.	Keskimäärä painolisäystä.		Potilasluku.	Sairashoitop.	Painolisäys.	Potilasluku.	Sairashoitop.	Painolisäys.		Potilasluku.	Sairashoitop.	Painolisäys.	Potilasluku.	Sairashoitop.	Painolisäys.				
Paranevia	22	72,6	+ 7,3	29	92,0	+ 6,3	83,6	18	106,1	8,4	18	172,1	8,7	70,6	11	147,6	9,8	12	179,0	9,1	13,8	118,6	8,3	39,4
Paremmaksi tulleita	1	77,0	+ 2,5	3	137,0	+ 5,0	6,7	4	169,3	4,7	—	—	—	7,8	42	138,7	7,7	32	113,4	4,9	44,3	129,5	4,98	29,4
Paranematta hoidettu ..	—	—	—	1	61,0	+ 2,2	1,6	1	84,0	1,3	1	294,0	6,7	3,9	23	136,6	0,9	16	174,8	0,1	23,4	151,8	2,26	14,7
Kuolleita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	258,5	2,3	3	148,7	4,3	4,2	211,4	3,3	2,5
Hoitamatta	4	21,0	—	—	14,0	—	8,2	6	23,3	—	3	14,0	—	17,6	14	19,9	—	10	17,1	—	14,4	19,2	—	13,98

Kuinka pitkän hoito-ajan kukin tauti-aste on vaatinut jotta saavutettaisiin merkityt tulokset, selviää seuraavasta taulusta:

Hoitopäivien luku.	Paranevia.			Paremmaksi tulleita.			Parantumattomia.			Kuolleita.			Yhteensä.			Kaikki yhteensä.
	I st.	II st.	III st.	I st.	II st.	III st.	I st.	II st.	III st.	I st.	II st.	III st.	I st.	II st.	III st.	
1—30 (hoitamattomia)	4	6	—	1	1	7	—	2	15	—	—	3	5	9	25	39
31—100	35	17	6	3	2	39	1	1	15	—	—	—	39	20	60	119
101—200	15	13	10	—	1	22	—	—	14	—	—	4	15	14	50	79
201—300	1	5	4	—	—	7	—	—	5	—	—	1	1	5	17	23
301—400	—	1	1	1	—	5	—	—	3	—	—	2	1	1	11	13
401—542	—	—	2	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	1	5	6
Yhteensä	55	42	23	5	5	81	1	3	54	—	—	10	61	50	168	279
Uloskirjoitettujen hoitopäivien koko luku yhteensä	4,341	4,749	4,171	511	707	9,625	61	96	6,453	—	—	1,550	4,913	5,552	21,799	32,251
Keskimäärä uloskirjoitettujen hoitopäiviä	78,9	113,1	181,3	102,2	141,4	118,8	61,0	32,0	119,5	—	—	155	80,5	111,0	129,7	115,6
Keskimäärä varsinaisesti hoidettujen hoitopäiviä	83,6	128,0	181,3	122,6	169,2	127,8	61,0	84,0	159,1	—	—	212,8	85,9	130,9	149,1	131,3

Kuten hoidontuloksia osottavasta taulusta näkyy on paranevina uloskirjoitettu 110 potilasta, parempina 82, paranematta hoidettuina 41, kuolleina 7 ja hoitamattomina 39. Tulos procenteissa olisi siis 39,4 % paranevina, 29,4 % parempina ja 14,7 % paranematta hoidettuina, 2,5 % kuolleina ja 13,98 % hoitamattomina. Vaan, jos kuten luonnollista on, hoitamattomat erottaa pois tulevat luvut toisellaisiksi. Silloin on paranevina parantolasta uloskirjoitettu 45,8 %, parempina 34,2 % paranematta hoidettuina 17,1 % ja kuolleina 2,9 %. Siis todellisuudessa on suotuisella tuloksella täällä hoidetuista potilaista uloskirjoitettu tasan 80 %.

Tosin tämä ei näytä yhtä kauniilta kun esim. muutamien ulkomaalaisten kansanparantolain julkaisemat tulokset vaan muistettava on miten paljon huonompia tapauksia tänne tyätyy ottaa. Tietysti saisi tulokset paremmiksi jos kieltäisi pääsyn parantolaan kaikilta huonommilta, vaan olisiko hyöty parantolasta silti suurempi jääköön ratkaisematta. Kaikeksi onneksi löytyy tapauksia jotka lopulta pitkän hoidon jälkeen ovat parantuneet vaikka heille aluksi ei uskaltanut luvata muutakuin voimistumista joksikin aikaa.

Kuitenkin täytyy toivoa että vähitellen meidänkin maassa kaikille selviää että keuhkotautia on hoidettava sen alkuasteella ollessa. Silloin paranevat parantolan tuloksetkin ja silloin vasta parantoloista koituu se hyöty mikä niistä voi olla.

Takaharjun parantolassa ovat toimineet ylilääkärinä lääket. lis: K. Brax vuoden alusta 15 päivään toukokuuta sekä siitä lähtien allekirjoittanut. Alilääkärinä on ollut lääk. lis. A. N. Arppe ja hänen virkavapaana ollessaan 2 kuukautta lääket. kand. Edla Stenberg.

Rob. Elmgren.

Årsberättelse för år 1907 från Hemmet för fallandesjuka å Kervo.

Under år 1907 har å hemmet varit intagna inalles 42 interner. Af dessa kvarstodo från föregående år 36 (2 från 1901, 3 från 1903, 7 från 1904, 13 från 1905, 11 från 1906.) Under året utskrefvos 8; kvarstå till 1908 34 interner.

Af de under året utskrifna voro i anseende till epilepsin 2 förbättrade, 6 oförbättrade; i anseende till det allmänna tillståndet alla förb. Intet dödsfall.

Hvad åldern vidkommer voro 29 öfver 15 år, 13 under 15 år, af dessa 2 under 10 år; mankön 26 och kvinnkön 16.

Sammanlagda antalet sjukvårdsdagar under året utgjorde 12,000, medeltal per intern 285,9 och medeltal interner per dag 32,9.

Läkarvården har handhafts af undertecknad så när som på tiden 2—18 sept. då den sköttes af D:r E. Krohn. Några svårare akuta sjukdomar hafva ej förekommit; ej heller olycksfall.

Behandlingen har varit densamma som förut. Till följd af vattenbrist och afsaknad af badrum har hydriatisk behandling endast i ringa mån kunnat ifråga komma, hvilket naturligtvis är en stor brist. Detta liksom andra liknande fel, ss. bristfällig ventilation, måste skrifvas på den hyrda lokalens konto och bortfaller när hemmet i en framtid får inflytta under eget tak. Vården och skötseln af hemmet har som förut handhafts af Pastorskan A. Sainio och har densamma liksom kosten icke gett anledning till anmärkningar.

Kervo den 1 februari 1908.

Tor Vaenerberg.
Hemmets läkare.

Årsberättelse för år 1907 om sjukvården å Nummela sanatorium.

Å Nummela sanatorium hafva under år 1907 vårdats inalles 247 personer, 138 män och 109 kvinnor. Från föregående år kvarlågo 56 patienter, 33 män och 23 kvinnor, under året intogos 161 nya patienter (91 män, 70 kvinnor) samt 30 patienter (14 män och 16 kvinnor), hvilka under något af de föregående åren varit intagna å sanatoriet och utskrifvits därifrån. Bland de från år 1906 kvarliggande tillhörde 1 man och 3 kvinnor samma kategori af ånyo intagna patienter. Af patienterna inskrefvos under år 1907 inalles 185, 101 män och 84 kvinnor, medan 62 patienter, 37 män och 25 kvinnor, blefvo kvarliggande till år 1908; bland dessa tillhörde 6 män och 3 kvinnor de ånyo intagna, två af dem (1 man och 1 kvinna) voro kvarliggande ända från år 1906.

Kvarliggande från år 1906 . .	33 män	och 23 kvinnor,	inalles 56 patienter.
Nyintagna år 1907	91 »	» 70 »	» 161 »
Ånyo intagna år 1907 af föregående år utskrifna . . .	14 »	» 16 »	» 30 »
Hela antalet år 1907 vårdade personer	138 »	» 109 »	» 247 »
Utskrifna under år 1907 . . .	101 »	» 84 »	» 185 »
Kvarliggande till år 1908 . .	37 »	» 25 »	» 62 »

Af patienterna voro 24 (12 män och 12 kvinnor) intagna i två repriser samt 2 af patienterna (1 man och 1 kvinna) i tre särskilda repriser under året.

Det sammanlagda antalet *sjukvårdsdagar* utgjorde år 1907 *25,365*, hvaraf 14,160 hänföra sig till patienterna i träpaviljongen. Medelantalet patienter per dag utgjorde sålunda 69,5 (mot 64,1 år 1906, 62,6 år 1905 och 56,1 år 1904), eller särskildt i stenpaviljongen 38,8 och i träpaviljongen 30,7.

Patienternas ålder framgår af följande tabell. Talen inom parentes angifva personer, som vårdats för annan sjukdom än lungtuberkulos.

Patienternas ålder.

	1—5 år.		6—10 år.		11—15 år.		16—20 år.		21—25 år.		26—30 år.		31—35 år.		36—40 år.		41—45 år.		46—50 år.		51—60 år.		Summa.		
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	S:a.
Kvarliggande från 1906	—	—	—	—	—	—	6	5	9	5	5	11	4	2	5	—	2	—	—	—	2	—	33	23	56
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(1)	(1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(1)	(1)	(2)
Nyintagna 1907	—	1	—	3	1	6	13	13	19	20	19	9	14	10	9	3	9	1	5	2	2	2	91	70	161
	—	—	—	(2)	—	(1)	(2)	(5)	(1)	(1)	(1)	—	(2)	(1)	(1)	—	—	—	—	(1)	—	—	(7)	(11)	(18)
Ånyo intagna 1907	—	—	—	—	—	—	1	1	2	3	3	4	3	7	2	—	2	1	1	—	—	—	14	16	30
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(1)	(1)
Summa vårdade 1907	—	1	—	3	1	6	20	19	30	28	27	24	21	19	16	3	13	2	6	2	4	2	138	109	247
	—	—	—	(2)	—	(1)	(2)	(5)	(1)	(2)	(2)	—	(2)	(2)	(1)	—	—	—	—	(1)	—	—	(8)	(13)	(21)
Patienterna med lungtub. Utskrifna 1907 efter behandling	—	1	—	—	1	5	12	4	14	15	15	13	11	7	9	2	8	—	5	1	2	1	77	49	126
Utskrifna inom 31 dagar	—	—	—	1	—	—	—	2	4	1	—	1	2	1	1	—	—	—	1	—	—	1	8	7	15
Utskrifna af de ånyo intagna	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	2	6	2	6	1	—	2	1	—	—	—	—	9	15	24
Kvarliggande till 1908.	—	—	—	—	—	—	6	7	9	9	8	4	4	3	4	1	3	1	—	—	2	—	36	25	61
Summa	—	1	—	1	1	5	18	14	29	26	25	24	19	17	15	3	13	2	6	1	4	2	130	96	226

Den yngsta patienten (med lungtuberkulos) 4 år, den äldsta 60 år.

Sjukdomens art:

	Män.	Kvinnor.	Summa.
Tuberculosis pulmonum	130	96	226
Tuberculosis suspecta pulmonum . . .	2	8	10
Tuberculosis susp. apic. pulm. Bronchiectasiæ; kyphosis.	—	1	1
Induratio apic. pulmon. Bronchitis chron.	1	—	1
Pneumonia chron. Tuberculosis? . . .	1	—	1
Bronchitis chron. Tuberculosis pulm.? .	—	2	2
Pleuritis exsudativ. seros.	—	1	1
Laryngitis & bronchitis chron. Insuff. valv. mitral.	1	—	1
Bronchitis subacuta	1	—	1
Syphilis pulmon.?	1	—	1
Tumor malignus pulmon.	1	—	1
Hysteroneurasthenia	—	1	1
Summa vårdade	138	109	247

Af patienterna med *lungtuberculos* voro:

Kvarliggande från 1906	32	22	54
Ånyo intagna 1907	14	15	29
Nyintagna 1907	84	59	143
Summa vårdade	130	96	226
Utskrifna 1907 efter behandling . . .	77	49	126
» » inom 30 dagar	8	7	15
» » af de ånyo intagna . .	9	15	24
Kvarliggande till 1908	36	25	61
Summa vårdade	130	96	226

Tabell utvisande behandlingsresultatet samt medelantalet sjukvårdsdagar och medelvikt

	Utan symptom.					Väsentligt förbättrade.					Förbättrade.					Något förbättrade.					Ofö	
	Stenpav.		Träpav.		Summa.	Stenpav.		Träpav.		Summa.	Stenpav.		Träpav.		Summa.	Stenpav.		Träpav.		Summa.	Stenpav.	
	M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.
Stadium I afebr.	—	5	3	1	9	—	1	4	—	5	1	3	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—
» I febr.	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	1	1	1	—	3	1	—	—	—	1	—	—
» I—II afebr.	—	—	—	—	—	1	1	1	—	3	—	2	2	—	4	—	—	—	1	1	—	—
Stad. II afebr.	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	6	1	3	5	15	—	1	—	1	2	—	—
» II febr.	—	—	—	—	—	1	—	4	2	7	2	2	—	1	5	—	—	—	—	—	3	—
» II—III afebr.	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3	—	2	—	5	1	—	—	—	1	—	—
Stad. III afebr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—
» III febr.	—	—	—	—	—	1	1	1	2	5	1	1	1	2	5	—	1	—	—	1	5	4
S:ma pat.	—	5	3	1	9	7	3	13	5	28	17	10	12	8	47	2	2	—	2	6	8	4
Procent af de utskrifna	—	—	—	—	7,14	—	—	—	—	22,2	—	—	—	—	37,3	—	—	—	—	4,7	—	—
Medelantal sjukvårdsdagar	—	—	—	—	128,8	—	—	—	—	201,8	—	—	—	—	134,6	—	—	—	—	72	—	—
Medelviktökn. i kg.	—	4,96	15,33	8,40	8,80	18,24	15,47	17,83	18,42	17,79	6,68	5,43	6,88	10,34	7,09	6,95	2,90	—	3,85	4,57	0,51	4,9

ökningen hos år 1907 från Nummela sanatorium utskrifna patienter med lungtuberkulos.

bättrade.			Försämrade.					Döda.					Summa utskrifna.					Medeltal sjukvårds-dagar.			Medeltal viktökning i kg.		
Trätpav.		Summa.	Stenpav.		Trätpav.		Summa.	Stenpav.		Trätpav.		Summa.	Stenpav.		Trätpav.		Summa.						
M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	S:ma	M.	Kv.	S:ma
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	9	1	20	113,0	116,1	114,5	11,72	5,42	8,57
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	1	6	129,8	133,5	131,0	9,43	12,70	10,51
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	3	1	8	164,5	75,5	119,8	8,65	6,70	7,68
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	6	7	21	145,8	128,5	138,4	10,15	6,97	8,79
5	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	9	3	20	246,8	240,2	245,1	8,30	12,30	9,30
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	7	—	3	—	10	130,9	—	130,9	10,09	—	10,09
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	4	137,5	—	137,5	8,03	—	8,03
6	6	21	—	—	1	1	2	2	1	—	—	3	9	8	9	11	37	149,7	261,2	207,0	6,61	7,50	7,07
11	7	30	—	—	2	1	3	2	1	—	—	3	36	25	41	24	126	77	49	126	77	49	126
—	—	23,8	—	—	—	—	2,4	—	—	—	—	2,4	—	—	—	—	(100,0)	—	—	—	—	—	—
—	—	217,3	—	—	—	—	227,7	—	—	—	—	197,3	—	—	—	—	169,5	159,9	184,7	169,5	—	—	—
6,59	3,21	3,96	—	—	0,3	2,2	0,93	—2,45	+6,5	—	—	(+0,53)	7,07	6,30	10,57	8,98	8,42	—	—	—	8,93	7,61	8,42

Behandlingsresultatet var *positivt* hos 90 eller *71,43* % af patienterna, negativt hos 36 eller i 28,57 % af fallen.

Alla med positivt resultat utskrifna patienter voro vid utskrifningen feberfria.

Procenttalen positiva resultat hos fallen inom de särskilda sjukdomsstadierna framgår af nedanstående sammanställning. Af de 8 fallen tillhörande stadium I—II hafva 4 hänförts till hvartdera af stadierna I och II, samt af de 10 till stadium II—III hörande fallen 5 hänförts till hvartdera af stadierna II och III, och fallet med negativt resultat i stadium II—III har räknats till stadium III.

Stadium.	Antal patienter.		Positivt resultat.	
St. I afebrila	24	30	24 = 100,0 %	30 = 100,0 %
» I febrila	6		6 = 100,0 %	
St. II afebrila	30	50	29 = 96,7 %	41 = 82,0 %
» II febrila	20		12 = 60,0 %	
St. III afebrila	9	46	8 = 88,9 %	19 = 41,3 %
» III febrila	37		11 = 29,7 %	

Skillnaden mellan de resultat, som vunnits hos afebrila och hos febrila patienter, gör sig särskildt märkbar inom stadium III, i något mindre grad inom stadium II. Öfverhufvud erhölls bland 63 utan feber intagna patienter positivt resultat hos 61 = 96,8 %, bland 63 med feber intagna patienter positivt resultat hos 29 = 46,0 %.

Tuberkelbacillhaltiga sputa förefunnos vid inskrifningen hos 92 af patienterna. Af dessa hade 30 (= 32,6 %) vid utskrifningen inga upphostningar eller sputa utan anträffades TB. Hos 27 af patienterna (21,4 % påträffades under hela sanatorievistelsen inga TB. Hos 4 patienter anträffades TB icke vid inskrifningen och ej heller vid utskrifningen, men väl under vistelsen å sanatoriet, och 3 patienter hade vid utskrifningen, men icke vid inskrifningen tuberkelbaciller i sputa.

Viktökningen belöpte sig i medeltal för samtliga 126 utskrifna patienter till 8,42 kg, särskildt för männen till 8,93 och för kvinnorna till 7,61 kg. Vikten tilltog hos 115 och aftog hos 11 patienter. För de 115, som tilltagit i vikt, var ökningen i medeltal 9,48 kg, för männen 10,31 och för kvinnorna 8,25 kg.

Vikten	aftog	.	.	.	.	.	.	6,5	kg	hos	1	män	o.	—	kvinn.	inalles	1	pat.
»	»	mellan		5,0	och	0,1	»	»	7	»	»	3	»	»	10	»
»	tilltog	»		0,1	»	5,0	»	»	19	»	»	14	»	»	33	»
»	»	»		5,1	»	10,0	»	»	20	»	»	20	»	»	40	»
»	»	»		10,1	»	15,0	»	»	15	»	»	7	»	»	22	»
»	»	»		15,1	»	20,0	»	»	8	»	»	3	»	»	11	»
»	»	»		20,1	»	25,0	»	»	5	»	»	2	»	»	7	»
»	»	»		öfver		25,0	»	»	2	»	»	—	»	»	2	»

Summa patienter 77 män o. 49 kvinn., inalles 126 pat.

Den största vikttillökningen var hos manlig patient 25,7 kg, hos kvinnlig patient 22,7 kg.

Sjukvårdsdagarnas antal var i medeltal 169,5, särskildt för männen 159,9 och för kvinnorna 184,7. Af patienterna hade 8 vistats å sanatoriet mera än ett år, för de öfriga 118 patienterna var medelantalet kurdagar 141,8 (för männen 135,2 och för kvinnorna 152,6).

Kurtiden	var	2—30	dagar	hos	8	män	och	7	kvinnor,	inalles	15	patienter.
»	»	31—60	»	»	12	»	»	6	»	»	18	»
»	»	61—90	»	»	21	»	»	9	»	»	30	»
»	»	91—120	»	»	4	»	»	5	»	»	9	»
»	»	121—180	»	»	15	»	»	10	»	»	25	»
»	»	181—270	»	»	17	»	»	7	»	»	24	»
»	»	271—365	»	»	4	»	»	8	»	»	12	»
»	»	433—660	»	»	3	»	»	4	»	»	7	»
»	»	836	»	»	1	»	»	—	»	»	1	»

Summa 85 män och 56 kvinnor, inalles 141 patienter.

Jämsides med den hygienisk-dietetiska behandlingen användes under år 1907 i ganska stor utsträckning *specifik behandling af tuberkulos*. Marmoreks antituberkulos serum användes hos 10 patienter, dels subkutant, dels rektalt appliceradt. En gynnsam verkan däraf kunde icke med säkerhet konstateras. Tuberkulinbehandling kom till användning hos icke mindre än 62 personer, af hvilka några dock erhöllo endast få injektioner. Det använda tuberkulinpreparatet var D:r Carl Sprenglers PTO (filtrat af pärlsotsbacill buljong kultur), och dess verkan tycktes öfverhufvudtaget icke vara utan nytta. Det synnerligen goda resultatet eller 96,8 % positiva resultat hos de utan feber intagna patienterna, som utgjorde största delen af de tuberkulinbehandlade, kan möjligen till stor del tillskrifvas tuberkulinbehandlingen. Likväl måste äfven beaktas, att dennas nytta kan tänkas hafva varit endast indirekt, i det behand-

lingen föranledt patienten att kvarstanna å sanatoriet längre tid än han annars hade gjort, och att injektionerna säkert äfven hafva haft en suggestiv verkan och därigenom på ett fördelaktigt sätt påverkat patienternas sinnesstämning, hvilket åter påskyndat tillfrisknandet.

I diagnostiskt syfte har Kochs tuberkulin användts i form af probatoriska tuberkulin injektioner hos tio patienter och för konjunktivalprof hos ett trettiotal patienter.

Förutom 226 patienter med lungtuberkulos voro, såsom af tabellen vid sid. 371 framgår, under år 1907 å sanatoriet intagna 21 personer, hos hvilka merendels en mer eller mindre grundad misstanke på lungtuberkulos förelegat. Den under diagnosen Bronchitis subacuta upptagna mannen visade sig genom negativt utfallande probatoriska tuberkulin injektioner vara fri från tuberkulos. Däremot hade probatoriska tuberkulin injektioner åtföljts af positiv feberreaktion hos trenne personer, hvilka upptagits under diagnosen Tuberculosis suspecta pulmonum. Att dessa patienter icke hänförts till fallen med säker lungtuberkulos, har berott på att de kliniska symptomen för öfrigt icke ansågos tillräckligt bestämdt tyda på lungtuberkulos. Samma var förhållandet hos en, som gifvit positiv oftalmo reaktion.

Af dessa 21 patienter, af hvilka 2 voro kvarliggande från år 1906, blef en kvarliggande till 1908, 2 utskrefvos efter några dagar som nästan obehandlade, mannen med malign tumör utskrefs såsom oförbättrad, de öfriga 17 såsom friska eller förbättrade. Två patienter (däribland mannen med malign tumör) blefvo endast en gång vägda, de öfriga 18 utskrifna hade alla tilltagit i vikt mellan 0,4 och 15,4 kg, i medeltal 3,58 kg. — Kurtiden var för en kvinna med Tuberculosis suspecta och komplicationen (Hysteria, Morphinismus) 379 dagar, för de öfriga varierande mellan 8 och 129 och i medeltal för alla utskrifna 62,7 dagar.

Under år 1907 har inträde i sanatoriet sökts eller plats efterfrågats af 376 personer. Antalet sökande till de olika platserna var:

Friplats	23
Friplats eller eventuellt billigaste betalningsklass	27
Billigaste plats (3 mk)	39
Billigaste eller eventuellt näst billigaste plats	35
Träpaviljongen, utan angifvande af hurudan plats	79
Trä- eller eventuellt stenpaviljongen	38
Stenpaviljongen	135
Summa	376

Öfverläkare vid sanatoriet har varit medicinelicentiaten Axel v. Bonsdorff. Under dennes tjänstledighet från den 15 september till den 1 november handhades öfverläkarebefattningen af medicinelicentiaten Karl v. Kræmer.

Som underläkare fungerade medicinekandidaten Ragnhild Granholm från den 1 juni till den 1 september och medicinelicentiaten Eva Piispanen från den 1 november till årets slut. Under sju månader var sanatoriet i afsaknad af underläkare.

Årsberättelse för 1907 från Högsand sanatorium för skrofulösa barn.

Föreningens sanatorium *Högsand* hölls under sommaren 1907 öppet från den 4 juni till den 23 september.

Under denna tid voro 40 barn i anstalten intagna, af hvilka flertalet där tillbragte hela sommaren. Af dessa 40 barn vårdades 11 på de friplatser, som äro förbehållna patienter från statens sjukhus, nämligen 5 från kirurgiska sjukhuset och 3 från barnsjukhuset i Helsingfors, 2 från länesjukhuset i Åbo samt 1 från allmänna sjukhuset i Tammerfors; 4 vårdades på de till fattigvårdens i Helsingfors förfogande stående friplatserna. För de öfriga patienterna erlades i underhållskostnad en mark per dag, nämligen för 11 patienter af barnavårdsföreningen, för 2 patienter delvis af barnavårdsföreningen delvis af patienternas anhöriga, för 6 patienter af deras anhöriga eller andra enskilda personer, för 5 patienter af fattigvården i Helsingfors och för 1 patient ur den i förening med barnsjukhuset i Helsingfors stående Pippingskölds donationsfond.

Patienterna voro hemma från följande orter:

Helsingfors	24
Åbo	2
Hangö	2
Esbo	1
Nurmijärvi	1
Borgå	1
Lappträsk	1
Tammerfors	1
Mäntsälä	1
Sjundeå	1
Alastaro	1
Nastola	1
Vasa	1
Ylistaro	1
Rovaniemi	1
Summa	40

Vid intagningen varierade patienternas ålder mellan 3 år 6 månader och 18 år 1 månad och var medelåldern i det närmaste 9,8 år.

Sjukvårdsdagarnas antal utgjorde in summa	4,272
» » » per patient	106,8
Daglig medelbeläggning	38,14
Högsta antalet patienter	40
Lägsta antalet patienter	28

Diagnosen var:

Kronisk lymfkörtelsvullnad	22 fall
däraf suppurerande	3 »
Kroniskt eczem och ytliga hudulcerationer	1 »
Kronisk rhinit	2 »
Kronisk pharyngit	2 »
Kroniska ögonaffektioner	7 »
Kroniska öronaffektioner	2 »
Ledgångsinflammationer	6 »
däraf i höftleden	5 »
i knäleden	1 »
Residuer efter coxit	1 »
Kroniska benprocesser	10 »
däraf spondylit	7 »
Residuer efter tuberkulos i ansigtsbenen	1 »
Abscessus congest. dorsi	1 »
Fistulae tuberc. abdominis (peritonit. tuberc.?)	1 »
Degeneratio amyloidea renum	1 »
Anämia	3 »
Enuresis	2 »
Hysteria	1 »
Tuberculosis pulm.	1 »
Bronchitis chr.	3 »

Dessutom förekommo under sommarens lopp:

Angina tonsillar.	5 fall
Bronchitis acuta	6 »
Laryngitis acuta	1 »
Lymfangitis ped.	1 »

Behandlingen vid sanatoriet afser såsom kändt i främsta rummet att genom friluftslif och bad inverka stärkande och förbättrande på patienternas

konstitution. Därjämte kommer äfven, ehuru i mindre grad till användning medicinsk toniserande behandling och lokal terapi. Tyvärr blef i följd af den kalla och regniga väderleken barnens vistelse i det fria betydligt inskränkt, hvarjämte hafsbad endast en kortare tid kunde användas.

Behandlingens resultat var följande:

Utskrefvos såsom friska	4
» » betydligt förbättrade	7
» » förbättrade	26
» » obotade	3

Genomsnittsvigt efter första vägningen	24,846 kg
» » sista »	28,152 »
Totala vigttillskottet	127,50 »
Medelvigttillskott per patient	3,306 »
» i procent af begynnelsevigten	13,31 %

Detta resultat måste i betraktande af sjukdomarnas beskaffenhet och den relativt korta tid behandlingen varat betecknas såsom mycket tillfredsställande. Ehuru såsom nämdt väderleksförhållandena under sommaren 1907 voro allt annat än gynnsamma, är dock sanatoriets verksamhet äfven under denna sommar ett bevis på huru värdefull en sådan anstaltbehandling är i kampen mot tuberkulosen. Det är blott att hoppas att ökade materiella resurser måtte sätta föreningen i tillfälle att utvidga området för sin verksamhet.

Till nämnda goda resultat ha främst bidragit de synnerligen gynnsamma klimatologiska förhållandena på den plats, där sanatoriet är beläget, men äfven i betydlig grad den samvetsgranna vård och omsorg, som egnats de små patienterna af anstaltens läkare med. kand. O. Sundvik och dess föreståndarinna fröken E. Stenbäck samt den öfriga sjukvårdspersonalen, och får föreningen till dem alla äfvensom till öfriga funktionärer frambära sin tacksamhet.

Anstaltens ekonomiska bestånd har främst möjliggjorts genom det af staten beviljade årsanslaget, hvartill kommit ett anslag af Helsingfors stad samt medlemsafgifter och patientafgifter. Under förutsättning att stadsfullmäktige i Helsingfors äfven framgent bidraga till sanatoriets underhåll har föreningen att för inrättningens upprätthållande under år 1908 motse ungefär enahanda inkomster som under sistförflutna år.

Berättelse öfver Suomussalmi barnhems värksamhet under tiden från oktober 1906 till oktober 1907.

Inom hemmet som öppnades i början af oktober i Alante gård, där det äfven tidigare varit inrymdt, fördelades arbetet sålunda att fröken Stenbäck öfvertog den egentliga sjukvården samt hemmets ekonomi och bokföring och fröken Jäntti barnens undervisning och arbetet inom socknen.

Dagordningen har varit följande: uppstigning kl. 6, hvarefter barnen fått deltaga vid städningen af rummen; kl. $^1/_2$ 8 frukost bestående af gröt med smör eller mjölk, eller fläsksås med potäter, bröd och svagdricka. Kl. 9 gemensam morgonbön, derefter skolundervisning till kl. 11, hvarefter till mellanmål endast bröd. Från $^1/_2$ 12 till $^1/_2$ 2 åter skola och kl. 2 middag med kokt kött eller fisk med potäter eller grynvälling, eller gröt med mjölk. Läxläsning och handarbete från 4—6, hvarefter kvällsvard bestående af the med smörgås eller kakao med bröd. Därefter aftonbön och barnen gå till sängs.

Skolämnen äro religion, innanläsning, räkning, skrifning, geografi, sång och gymnastik. Barnen hafva efter sin utveckling varit fördelade på tre afdelningar.

Vintertid syssla de större barnen med praktiska arbeten; de tillhållas att efter sina krafter hjälpa till vid hemsysslorna.

De äldre flickorna undervisas i att sy klädningar, linnen och förkläden samt strumpstickning, de yngre enklare stickning. Äfven de gossar som hafva fallenhet härför, sticka och sy, de andra räkna och skrifva, hugga och bära ved och vatten.

Tyvärr har mjölktillgången i allmänhet, i synnerhet vintertid, icke varit riklig nog, men har bestyrelsen, för att i någon mån ersätta denna brist, under de senaste tvänne åren försedt hemmet med condenserad mjölk och kakao och hafva föreståndarinnorna ansett den däraf beredda drycken vara ett godt surrogat för mjölk. På fettämnen har icke sparats, smör och fläsk har uppköpts i Kajana och Kuopio.

Den 1 juni skulle barnen enligt för sanatoriet fastställd ordning hemförlofvas, men därförinnan hade föreståndarinnorna i bref enträget anhållit, att på grund af den stora fattigdomen i en del hem samt andra särskildt ömmande förhållanden, få kvarhålla de svagaste barnen äfven under sommaren.

För att om möjligt kunna tillmötesgå denna önskan som syntes bestyrelsen synnerligen behjärtansvärd, blef en vädjan till allmänheten nödvändig. Densamma kröntes med den framgång att hemmet, med fröken Jäntti som föreståndarinna, kunde underhållas äfven under sommarmånaderna och lämna

vård åt 22 af de svagaste barnen. Denna anordning visade sig äfven lycklig såtillvida, att barnen alla betydligt förbättrades och tilltogo i vigt.

Bestyrelsens största bekymmer har under de gångna åren varit omöjligheten att erhålla fullt lämplig lokal. Alla uppmaningar till kommunen om vidtagande af åtgärd till uppbyggande af nytt barnhem, hvartill stock ända sedan nödåren förefunnits, eller uppförande invid den nuvarande lokalen af en mindre tillbyggnad, hafva strandat på kommunens obenägenhet att ikläda sig nya uppoffringar då dess skuldbörda redan är mycket stor. Det enda kommunen ansett sig kunna uppoffra har varit et hyresbidrag af 400 mark.

Lokalen har bestått af tvänne stora stugor, ett litet kök som dock ej kunnat användas för tillredning af mat utan har densamma kokats uti ett närliggande kokhus eller kåta; flickornas rum har fått tjäna såväl till matsal som skolrum och i gossarnas rum har tvättats och bakats. Dessutom fanns ett mindre rum för vårdarinnorna, hvilket äfven användes till sjukrum vid svårare sjukdomsfall. Till lokalen hör vidare en matboda.

Efter förnyade underhandlingar och många invändningar lyckades bestyrelsen under vintern 1907 för en tilltänkt mindre nybyggnad utvärka sig tillräcklig mängd af ofvannämnda förefintliga stock, och sedan bestyrelsen af privata medel såsom byggnadshjelp utlofvat 1,000 finska mark samt Alante gårds husbonde medelst skriftligt kontrakt förbundit sig att för denna summa uppföra byggnaden, vidtogs med arbetet.

Byggnaden omfattar: ett sjukrum med en mindre afplankning för vårdarinnan och egen ingång; en bagarstuga, tillika kök och barnens matsal; badstuga med murad ugn och skorsten, tillika tvättstuga; skafferi, farstuga med skild ingång. Den 1 oktober stod byggnaden färdig för sitt ändamål och skall otvifvelaktigt bidraga till att underlätta såväl sjukvården som det öfriga arbetet inom hemmet.

För erhållande af statistisk utredning rörande resultaten af sanatoriets värksamhet hafva till föreståndarinnorna öfverlemnats frågoblanketter hvilka det ålegat dem att för hvarje barn ifylla. Ur desamma framgår att under året varit intagna 53 barn, däraf 23 gossar och 30 flickor af hvilka den yngsta 2 år; de öfrigas ålder varierade mellan 4—11 år. Med få undantag företedde alla vid intagningen, utom symtom af allmänt svaghets- och sjuklighetstillstånd, äfven höggradiga lokala störingar.

Talrikast förekommande voro envisa svårläkta scrofulösa utslag (eczemer), hvilka, äfven uppträdde hos några af barnen under deras vistelse å inrättningen, [1]) samt kroniska tarmkatarrer men äfven suppurationer från scrofulösa körtlar och öppna fistlar från tuberculösa benhärdar förekommo.

[1]) Enligt senare meddelanden synas dessa besvärliga utslag icke mera förekommit.

Det kan här vara på sin plats att anställa en jemförelse mellan barnens allmänna hälsotillstånd vid intagningen uti sanatoriet och vid de tidigare under nödåren arbetande barnhemmen samt de olika resultat därvid framgå.

	Sjukligt utseende.		Blekt utseende.		Magerhet.[1])	
	Inskrifning.	Utskrifning.	Inskrifning.	Utskrifning.	Inskrifning.	Utskrifning.
Sanatoriet	83,3 %	68,7 %	83,3 %	68,7 %	68,7 %	54,9 %
Barnhemmen	43,5 %	8,6 %	80,6 %	18,3 %	64,0 %	17,4 %

Dessa siffror visa otvetydigt huru mycket lättare en relativt frisk ehuru af nöd och umbäranden underminerad organism återhemtar sig, än en som är behäftad med sjukliga processer af ett eller annat slag.

Förbättring och krafttillökning fortskredo därför vid sanatoriet relativt långsamt, hvilket dock delvis äfven kunde vara beroende af den ringa mjölktillgången under vintern.

För att därföre under gynsammare förhållanden kunna godtgöra hvad under vintern brustit, tillätos föreståndarinnorna, som tidigare nämnts, att under sommaren kvarhålla 22 af de svagaste barnen och visade dessa efter en tid af 4 månader en ytterligare vigttillökning af i medeltal 1,7 kilo, eller tillsammans med den tidigare tillökningen 2,2 kilo.

Af de intagna barnen hade 19 förut erhållit vård i anstalten och för jemförelses skull må nämnas att dessa efter 5 à 5 1/2 månaders sommarvistelse i sina hem vid återkomsten till anstalten visade en vigttillökning af i medeltal, 1,3 kl. medan de i sanatoriet under sommaren vistande barnen, ehuru de allra sjukligaste och klenaste, på 4 1/2 månad hade tilltagit i vigt med 1,7 kilo.

Då föreståndarinnan nu första gången hade att utvälja internerna bland företrädesvis sjuka barn kan det icke förvåna om bland dessa inkommit äfven sådana hos hvilka ringa eller ingen möjlighet till förbättring förelegat. Ehuru det är att antaga att med ökad erfarenhet förhållandet i sistnämnda afseende i framtiden skall blifva gynsammare, vore det dock önskligt att läkare kunde närvara vid de sjukas intagning.

Sjukvårdsdagarnas antal voro sammanräknade	13,048	
» » per patient	250,9	
Daglig medelbeläggning under 348 dagar	37,5	
Medelvigten vid första vägningen	22,6	kilo
Medelvigtstillskottet per barn efter 7 månader	0,85	»
» » » » 11 1/2 »	1,7	»

[1]) Siffrorna äro hemtade ur frågoblanketterna; för barnhemmen äro procentmedeltalen tagna af 1,046 i hemmen vårdade barn.

Diagnos:

Scrofulos	21 fall
Kroniska lymphkörtelsvullnader	3 »
Lymphkörtel suppuration	2 »
Kroniskt hudeczem	27 »
Allmän svaghet	4 »
Kronisk tarmkatarr	20 »
Suppuration i armbågsled	1 »
Suppurerande fistlar å foten (bentuberkulos)	1 »
Benröta (bentuberkulos)	1 »
Suppuration från örat	1 »
Lungsjukdom	1 »
Lunginflammation	1 »

Död ett 2 års gammalt barn i hjärnsymptom efter kronisk öronflytning.

Ur frågoblanketterna framgår vidare att barnens andliga utveckling och förkofran stodo i öfverensstämmelse med den kroppsliga. — 24 af barnen äro i tabellerna upptagna såsom *outvecklade, mindre vetande* eller *andesvaga;* 26 hade i läs- och skrifkunnighet gjort ringa framsteg och endast för 8 barn kunde framstegen bedömas med högre vitsord.

Ur bifogade redovisning framgår att omkostnaderna för sanatoriets underhåll under 11 $^1/_2$ månader har stigit till 10,103 mark 66 penni, alltså en merutgift utöfver statsanslaget af 2,603 mark 50 penni, beroende därpå att sanatoriet, såsom ur berättelsen framgår, arbetade 3 $^1/_2$ månad längre än tidigare var ämnadt. Härtill kommer ytterligare 687 mark 60 penni utgörande en del af det för nybyggnaden utlofvade bidraget, eller tillsammans finska mark 3,291: 16 hvilken summa utgör resultatet af bestyrelsens vädjan till allmänheten under våren 1907. Härvid inflöto:

Genom listor i Helsingfors	Fmk	922: —
Af Kommerserådinnan E. Ahlström	»	2,500: —
Från Ekenäs genom fröken Höijer m. fl.	»	451: 50

Dessutom har bestyrelsen för sanatoriets räkning fått mottaga ett större parti nya kläder från Ekenäs, kaffe och kakao af handl. J. Nissen, kakao och karameller af handl. K. Fazer, leksaker m. m. från handlandena Herlin, Kochtomow, Dahlberg m. fl.

Badanstalterna.

Badanstalten i Lovisa öppnades den 3 juni och stängdes den 31 augusti. Såsom öfverläkare vid badanstalten var stadsläkaren medicine licentiaten Ernfr. Ekelund anställd och såsom underläkare med. kand. Gerhard Renvall. Antalet inskrifna kurgäster utgjorde 314. Sedan det anstalten tidigare beviljade räntefria statsunderstödet med utgången af år 1906 var staten till fullo ersatt, beviljades anstalten den 15 maj 1907 för år 1907 ett understöd af 1,200 mark med skyldighet för badhusbolaget att bereda åtta meddellösa sjuka kostnadsfri badkur och läkarevård vid anstalten för en tid af sex veckor, under den tid densamma är för allmänheten öppen, börande fyra af förberörda åtta sjuka jämväl åtnjuta förmånen af fri anspråkslös bostad under kurtiden, samt att före utgången af december månad till Medicinalstyrelsen insända berättelse öfver badanstaltens verksamhet egande Medicinalstyrelsen sedan berörda berättelse afgifvits och utredning förebragts, att ofvannämnda åtta platser af vederbörande utnyttjats till bolaget utbetala det beviljade understödet efter beräkning af etthundrafemtio mark för plats.

Badanstalten i Nådendal. Badanstalten började sin 45:te årssäsong den 10 juni och afslutade densamma den 31 augusti. Såsom öfverläkare vid badanstalten var medicine- och kirurgiedoktorn, baron K. v. Alfthan anställd och såsom underläkare med. kand. Hans Söderling. Antalet inskrifna kurgäster utgjorde 631. Af de 20 personer åt hvilka Kejs. Senaten anvisat fria bad infunno sig endast 19; men derjemte har Direktionen beviljat fria bad åt 20 personer förutom att likasom förr omkring 20 personer erhållit lindring i badafgifterna.

Badanstalten i Mariehamn. Badanstalten var i verksamhet från den 10 juni till den 25 augusti. Såsom öfverläkare var medicine och kirurgie doktorn Edv. A. Björkenheim och såsom underläkare medicine kandidaten Herman Lavonius anställd. Kurgästernas antal utgjorde 162. Sedan det anstalten tidigare beviljade räntefria statsunderstödet med utgången af år 1906 var staten tillfullo ersatt beviljades anstalten den 15 maj 1907 för år 1907 af allmänna medel ett anslag af 1,500 mark med skyldighet för badhusbolaget att åt 10 meddellösa sjuka bereda kostnadsfri badkur och läkarevård vid anstalten under en tid af sex veckor, medan densamma är för allmänheten öppen börande fem af förberörda 10 sjuka jämväl åtnjuta förmånen af fri anspråkslös bostad under kurtiden samt för öfrigt med enahanda förpliktelser som för Lovisa badanstalt.

Badanstalten i Heinola. Badanstalten öppnades den 7 juni och var i verksamhet till den 1 september. Såsom öfverläkare var medicine licentiaten Fritz

Geitlin anställd samt såsom underläkare med. kand. Georg Jensen. De inskrifna kurgästernas antal var 240, af hvilka det öfvervägande flertalet voro värkligen sjuka personer och stod i konformitet härmed den medicinska behandlingen afgjordt i förgrunden; nöjeslifvet hade sig anvisadt en i jämförelse härmed synnerligen anspråkslös plats. 10 medellösa personer åtnjöto enligt Kejs. Senatens förfogande fria bad och fri läkarevård.

Olavin kylpylaitos Savonlinnassa. Kylpylaitos pidettiin avoinna 5:stä p:stä kesäkuuta 1:seen p:ään syyskuuta. Yliläkärinä toimi yliopiston dosentti, lääket. ja kir. t:ri V. Osvald Streng ja alilääkärinä lääket. kand. E. Kuitunen. Kaikkiaan oli tällä ajalla sisäänkirjoitettuja varinaisia kylpyvieraita 370. Lääkekylpyjä käytettiin samoja kun edellisina vuosina. Jossain määrin käytettiin havukylpyjen asemasta camphinkylpyjä. Kahdeksan henkilöä saivat vapaan lääkärinhoidon ja vapaat kylvyt. Sitä vastoin kaksi henkilöä eivät saapuneet kylpyjä saamaan. Mutta paitsi yllä mainituille kahdeksalle henkilölle myönsi laitoksen johtokunta vapaat kylvyt ja vapaan lääkärinhoidon kolmelle kaupunkilaiselle Savonlinnasta ja puolella maksulla kylpyjä useammalle kaupunkilaiselle ja muutamalle maaseutulaiselle ympäristöstä.

IV. Kätilölaitos.

Saapuneitten ilmoituksien mukaan oli kätilöitten lukumäärä 1907 vuoden lopussa 756, joista 258 asui kaupungissa ja 498 maaseudulla. Ryhmitettyinä piirilääkäripiirien mukaan jakaantuvat kätilöt seuraavasti:

Lääni.	Piirilääkäripiiri.	Kaupunki.	Maalaisk.
Uudenmaan:	Helsinki	56	18
	Loviisa	2	14
	Lohja	—	12
	Tammisaari	8	11
		66	55
Turun ja Porin:	Turku	21	16
	Uusikaupunki	3	12
	Rymättylä	—	6
	Godby	1	13
	Pori	9	17
	Ikaalinen	—	8
	Tyrvää	—	8
	Salo	—	19
	Huittinen	—	11
		34	110
Hämeen:	Hämeenlinna	6	11
	Hollola	5	7
	Tampere	23	8
	Tammela	—	16
	Jämsä	—	9
	Ruovesi	—	6
		34	57

Lääni.	Piirilääkäripiiri.	Kaupunki.	Maalaisk.
Viipurin:	Viipuri	21	12
	Hamina	14	11
	Lappeenranta	4	11
	Antrea	—	8
	Muola	—	7
	Käkisalmi	3	8
	Kurkijoki	—	4
	Sortavala	3	5
	Salmi	—	6
		45	72
Mikkelin:	Mikkeli	6	5
	Heinola	2	6
	Joroinen	—	5
	Savonlinna	3	6
		11	22
Kuopion:	Kuopio	19	6
	Rautalampi	—	8
	Iisalmi	1	4
	Pielisjärvi	—	7
	Tohmajärvi	—	5
	Joensuu	6	6
		26	36
Vaasan:	Nikolainkaupunki	6	12
	Kristiina	6	16
	Uusikaarlepyy	1	10
	Kokkola	3	19
	Kuortane	—	10
	Jyväskylä	3	13
		19	80
Oulun:	Oulu	16	12
	Pudasjärvi	—	3
	Raahe	3	6
	Kalajoki	—	9
	Haapajärvi	—	9
	Kajaani	3	8

Lääni.	Piirilääkäripiiri.	Kaupunki.	Maalaisk.
Oulun:	Tornio	1	9
	Rovaniemi	—	5
	Kittilä	—	5
		23	66

Luetteloja synnytyksistä, joissa ovat avustaneet, ovat lähettäneet 722 kätilöä, 226 kaupunki- ja 496 maalaiskunnista. Näistä käy selville että 27,207 naista, — 6,748 ensi- ja 20,459 myötäsynnyttäjää — ovat saaneet apua synnyttämistilassa. Mitä synnyttäjien kotipaikkaan tulee on 7,186 asunut kaupungissa ja 20,021 maaseudulla tehden resp. 26,4 % ja 73,6 %. Synnyttäjistä oli 1,238 eli 4,5 % naimatonta, 25,873 eli 95,1 % naimisissa olevaa ja 96 eli 0,4 % leskeä.

Syntyneitten lasten lukumäärä oli 27,316 joista 26,583 elävää ja 733 kuollutta. Äskensyntyneistä oli 14,455 mies- ja 12,861 naispuolta. Mitä sikiöitten asemaan tulee sattui 26,051 yli- osa asemaa, 1,031 ala-osa asemaa ja 118 poikkiasemaa; 116 tapauksessa ei asemaa ole mainittu.

Asianlaita kaupungeissa ja maaseuduilla käy selville seuraavasta ryhmittelystä:

	Synnyttäneitten kokonaisluku.						Sikiön asema.				Äskensyntyneitten luku.				
											Sukupuoli.				
	Naimattomia.	Naimisissa olevia.	Leskiä.	Yhteensä.	Ensisynnyttäjiä.	Myötäsynnyttäjiä.	Yliosa asema.	Alaosa asema.	Poikkiasema.	Mainitsematon.	Miespuoli.	Naispuoli.	Eläviä.	Kuollutta.	Yhteensä.
Kaupungeissa	256	6,902	28	7,186	1,475	5,711	6,883	245	12	26	3,730	3,436	7,006	160	7,166
Maaseudulla .	982	18,971	68	20,021	5,273	14,748	19,168	786	106	90	10,725	9,425	19,577	573	20,150
Yhteensä	1,238	25,873	96	27,207	6,748	20,459	26,051	1,031	118	116	14,455	12,861	26,583	733	27,316

Luetteloihin tehdyistä muistutuksista näkyy että 457 naista — 99 kaupungissa ja 358 maaseudulla — synnytti kaksoiset sekä 18 naista maaseudulla kolmoiset. Keskenmeno sattui 352:ssa tapauksessa, 119:ssa tapauksessa kaupungissa ja 233:ssa maaseudulla sekä ennenaikainen synnytys 173:ssa tapauksessa, 47:ssä tapauksessa kaupungissa ja 126:ssa maaseudulla. 920 naista päästettiin taiteen avulla. Näistä päätettiin synnytys 177:ssä tapauksessa, 46 kertaa kaupungissa ja 131 kertaa maaseudulla, sikiön manuaali extractionin kautta, 108 tapauksessa, 19 kertaa kaupungissa ja 89 kertaa maaseudulla, käännöksen kautta, 598:ssa tapauksessa, 170 kertaa kaupungissa ja 428 kertaa maaseudulla, pihtien avulla sekä 37:ssä tapauksessa, 2 kertaa kaupungissa ja 35 kertaa maaseudulla, käyttämällä teräviä aseita. Päästetyistä naisista kuoli:

manuaali extractionin jälkeen 2 maaseudulla, pihtisynnytyksen jälkeen 10 maaseudulla sekä terävien aseiden käyttämisen jälkeen 3 maaseudulla. Placenta prævia sattui 7 kertaa kaupungissa ja 25 kertaa maaseudulla. Ecclampsia tapausten luku oli 43, joista 11 kaupungissa ja 32 maaseudulla. Pihtisynnytyksen teki kaupungissa lääkäri 137 ja kätilö 6 kertaa sekä maaseudulla lääkäri 286 ja kätilö 95 kertaa. 74:stä pihtisynnytyksestä — 27:stä kaupungissa ja 47:stä maaseudulla — puuttuu ilmoitus mainitussa suhteessa. Teräviä aseita käytti lääkäri 29 kertaa, 2 kertaa kaupungissa ja 27 kertaa maaseudulla, 8:sta tapauksesta, terävien aseitten käyttäessä, puuttuu ilmoitus.

Helsingin lapsenpäästölaitoksessa on 45 oppilasta vuoden kuluessa, oppikurssin päätettyänsä saanut kätilötodistuksen. Vuoden kuluessa on Lääkintöhallitukselle jätetty 202 hakemusta päästä kätilöoppilaaksi.

[1]) För aflönande af barnmorskor beviljades under 1907 statsbidrag åt följande kommuner till nedan angifvet belopp:

Åbo län: Angelniemi 150, Bertils 100, Brändö 250, Eckerö 300, Finby 200, Föglö 250, Honkajoki 200, Houtskär 200, Hiitis 250, Karuna 200, Kiikoinen 200, Kivimaa 200, Korpo 200, Kumlinge 225, Kuusjoki 200, Kökar 250, Kauvatsa 200, Karjala 250, Lokalahti 250, Merimasku 150, Muurla 200, Oripää 200, Paattinen 150, Rusko 200, Siikais 150, Suomusjärvi 200, Säkylä 200, Vestanfjärd 150, Villnäs (Askainen) 150, Yläne 200, Pyhämaa 200, Pyhämaa öförs. 200. Summa 6,425 Fmk.

Tavastehus län: Berttula (Ypäjä) 200, Kuhmalahti 200, Rengo 200, Sommarnäs (Somerniemi) 200. Summa 800 Fmk.

Viborgs län: Korpiselkä 300, Lavansaari 250, Soanlaks 200, Suistamo 200, Suojärvi 400, Suursaari (Hogland) 500, Taipalsaari 200. Summa 2,050.

S:t Michels län: Anttola 150, Enonkoski 200, Jäppilä 150, Kangaslampi 150, Luhanko 175. Summa 825 Fmk.

Kuopio län: Keitele 200, Kesälahti 200, Kuusjärvi 200. Summa 600 Fmk.

Vasa län: Bergö 275, Halso 200, Kivijärvi 200, Pihlajavesi 200, Pihtipudas 200, Soini 200, Storå 200, Sumiais 200, Uurais 150, Karijoki 150, Lestijärvi 225, Replot 200, Alajärvi 200. Summa 2,600 Fmk.

Uleåborgs län: Enare 900, Enontekiö 900, Hailuoto 250, Karunki 100, Kestilä 200, Kuhmoniemi 250, Kuivaniemi 200, Kuolajärvi 400, Kärsämäki 300, Kolari 250, Kuusamo 250, Lumijoki 200, Pulkkila 300, Puolanko 400, Piippola 250, Rautio 200, Reisjärvi 200, Revonlahti och Siikajoki 300, Sodankylä 350, Suomussalmi 400, Taivalkoski 350, Utsjoki 900, Vihanti 300, Ylivieska 100. Summa 8,250 Fmk.

Summa Summarum 21,500 Fmk. (Under 1905 — 26,475 Fmk, 1906 — 24,775 Fmk).

---

[1]) Ref. Med.-rådet F. W. Vesterlund.

V. Rättsmedicin.

De under året 1907 verkställda obduktionerna uppgingo till 608; af dessa gällde 485 fullvuxna eller barn och 123 foster.

Dödsorsaken hos fullvuxna och barn.

Län och provinciallläkaredistrikt.	Sjelfmord.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Rus.	Sjukdom.	Outredd för röta.	Summa.
Nylands.							
Helsingfors	3	4	3	1	—	1	12
Lovisa	3	5	3	—	—	—	11
Ekenäs	—	2	—	1	—	—	3
Lojo	2	4	3	1	1	—	11
Åbo och Björneborgs.							
Åbo	1	3	5	—	2	—	11
Nystad	1	1	2	—	—	—	4
Rimito	2	—	1	—	—	—	3
Godby	2	—	—	—	—	1	3
Salo	3	3	2	—	—	—	8
Björneborg	4	4	—	—	2	1	11
Ikalis	—	—	1	—	2	—	3
Tyrvis	3	1	—	—	1	1	6
Hvittis	1	—	2	1	—	—	4
Tavastehus.							
Tavastehus	2	2	1	—	1	—	6
Hollola	3	1	3	—	1	—	8
Jämsä	2	2	—	—	—	—	4
Tammela	—	—	1	—	1	—	2
Tammerfors	1	1	1	—	1	—	4
Ruovesi	—	1	2	—	3	—	6

Län och provincialläkaredistrikt.	Självmord.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Rus.	Sjukdom.	Outredd förröta.	Summa.
Viborgs.							
Viborg	11	7	8	2	1	1	30
Fredrikshamn	2	—	1	2	—	—	5
Villmanstrand	4	2	11	—	—	1	18
S:t Andreae	3	3	3	2	—	4	15
Mohla	2	7	7	—	1	3	20
Kexholm	1	1	1	1	—	—	4
Kronoborg	1	—	3	—	1	—	5
Sordavala	3	2	3	1	—	—	9
Salmis	—	2	2	1	1	—	6
S:t Michels.							
S:t Michel	2	1	2	—	—	—	5
Heinola	3	1	—	—	1	—	5
Jorois	2	3	2	—	1	—	8
Nyslott	1	—	—	—	—	1	2
Kuopio.							
Kuopio	1	—	—	2	—	—	3
Rautalampi	1	1	1	—	—	—	3
Idensalmi	1	3	—	—	—	—	4
Pielisjärvi	1	1	1	—	—	—	3
Tohmajärvi	2	2	—	—	1	—	5
Joensuu	3	—	4	—	1	—	8
Vasa.							
Vasa	2	3	1	1	—	—	7
Kristinestad	1	1	1	1	2	—	6
Nykarleby	2	4	—	—	1	—	7
Gamlakarleby	1	1	—	—	—	—	2
Kuortane	—	1	1	—	—	—	2
Jyväskylä	2	—	—	1	1	—	4
Uleåborgs.							
Uleåborg	1	—	—	—	1	—	2
Brahestad	—	—	1	1	—	—	2

Län och provincialläkaredistrikt.	Sjelfmord.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Rus.	Sjukdom.	Outredd förröta.	Summa.
Kalajoki	1	2	1	—	—	—	4
Haapajärvi	1	1	—	1	—	—	3
Kajana	—	—	2	—	1	—	3
Torneå	—	—	1	—	—	—	1
Pudasjärvi	—	—	—	—	—	—	—
Rovaniemi	—	2	—	1	—	—	3
Kittilä	—	—	—	—	1	—	1
Summa	88	85	87	21	30	14	325
Städer.							
Helsingfors	17	13	25	3	29	—	87
Borgå	1	—	—	—	—	—	1
Lovisa	—	—	—	—	—	—	—
Ekenäs	—	—	—	—	—	—	—
Hangö	—	—	1	—	—	—	1
Åbo	5	1	5	—	—	—	11
Nådendal	—	—	—	—	—	—	—
Mariehamn	—	—	—	—	1	—	1
Nystad	—	—	—	—	—	—	—
Raumo	—	—	2	—	—	—	2
Björneborg	—	1	3	1	1	—	6
Tavastehus	—	—	—	—	1	—	1
Tammerfors	2	—	2	—	—	—	4
Lahtis	—	—	—	—	—	—	—
Viborg	3	12		—	3	1	25
Fredrikshamn	1	2	1	—	—	—	4
Kotka	—	—	5	—	—	—	5
Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	—
Kexholm	—	—	—	—	—	—	—
Sordavala	1	1	1	—	1	—	4
S:t Michel	—	—	—	—	—	—	—
Heinola	—	1	—	—	—	—	1
Nyslott	—	—	—	—	—	—	—
Kuopio	1	—	—	—	—	—	1
Idensalmi	—	—	—	—	—	—	—
Joensuu	—	—	—	—	—	—	—
Kristinestad	—	—	—	—	—	—	—
Kaskö	—	—	—	—	—	—	—
Nikolaistad	2	—	—	—	—	—	2

Län och provinciallläkaredistrikt.	Självmord.	Mord eller dråp.	Olyckshändelse.	Rus.	Sjukdom.	Outredd förrötta.	Summa.
Nykarleby	—	1	—	—	—	—	1
Jakobstad	—	—	—	—	—	—	—
Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	—
Brahestad	—	—	—	—	—	—	—
Uleåborg	—	3	—	—	—	—	3
Kemi	—	—	—	—	—	—	—
Torneå	—	—	—	—	—	—	—
Kajana	—	—	—	—	—	—	—
Summa	33	35	51	4	36	1	160
Summa summarum	121	120	138	25	66	15	485

Dödsorsakerna hos nyfödda och foster.

Län och provinciallläkaredistrikt.	Kvävning eller strypning.	Annat våld.	Brist på vård.	Allmän svaghet.	Olitlig förtids börd.	Dödfödt fullgånget.	Outredd för röta.	Outredd af annan orsak.	Summa.
Nylands.									
Helsingfors	—	2	—	—	2	—	—	1	5
Lovisa	—	1	—	—	—	—	1	—	2
Ekenäs	2	—	—	—	1	—	—	—	3
Lojo	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Åbo och Björneborgs.									
Åbo	4	2	—	—	—	1	1	—	8
Nystad	—	—	2	1	—	1	—	—	4
Rimito	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Godby	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Salo	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Björneborg	2	—	—	—	1	—	—	—	3
Ikalis	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Tyrvis	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Hvittis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tavastehus.									
Tavastehus	1	1	—	—	—	—	—	—	2
Hollola	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Jämsä	1	—	—	—	—	1	1	—	3
Tammela	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tammerfors	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Ruovesi	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Viborgs.									
Viborg	1	—	1	—	—	—	—	—	2
Fredrikshamn	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Villmanstrand	2	—	—	—	5	—	—	—	7
S:t Andreæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mohla	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Kexholm	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Kronoborg	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Sordavala	—	1	—	—	1	—	—	—	2
Salmis	—	—	—	—	1	1	—	—	2

Län och provinciallläkaredistrikt.	Kvävning eller strypning.	Annat våld.	Brist på vård.	Allmän svaghet.	Oliflig förtidsbörd.	Dödfödt fullgånget.	Outredd förröta.	Outredd af annan orsak.	Summa.
S:t Michels.									
S:t Michel	—	—	1	—	1	—	—	—	2
Heinola	3	—	—	—	2	—	—	—	5
Jorois	1	—	—	—	—	—	1	—	2
Nyslott	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Kuopio.									
Kuopio	1	—	—	—	1	—	—	—	2
Rautalampi	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Idensalmi	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Pielisjärvi	—	1	—	—	1	—	2	—	4
Tohmajärvi	—	—	—	—	1	—	1	—	2
Joensuu	1	—	—	—	—	—	1	—	2
Vasa.									
Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristinestad	—	1	—	—	1	—	—	—	2
Nykarleby	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuortane	—	1	2	—	1	—	—	—	4
Jyväskylä	1	1	—	—	1	—	—	—	3
Uleåborgs.									
Uleåborg	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Brahestad	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalajoki	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Haapajärvi	2	—	2	—	—	1	—	—	5
Kajana	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torneå	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pudasjärvi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rovaniemi	—	1	—	—	—	—	1	—	2
Kittilä	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	31	14	15	1	22	5	11	1	100
Städerna.									
Helsingfors	4	—	1	—	1	1	—	—	7
Borgå	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lovisa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ekenäs	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hangö	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Län och provincialläkaredistrikt.	Kvävning eller strypning.	Annat våld.	Brist på vård.	Allmän svaghet.	Olidlig förlösbörd.	Dödfödt fullgånget.	Outredd för röta.	Outredd af annan orsak.	Summa.
Åbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nådendal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariehamn	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nystad	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raumo	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Björneborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tavastehus	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Tammerfors	—	1	1	—	—	—	—	—	2
Lahtis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Viborg	1	—	1	—	—	—	—	—	2
Fredrikshamn	—	—	[1])1	—	—	—	—	—	1
Kotka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villmanstrand	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Kexholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sordavala	—	1	—	—	—	—	—	—	1
S:t Michel	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heinola	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Nyslott	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Kuopio	1	—	—	—	—	—	1	—	2
Idensalmi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Joensuu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristinestad	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaskö	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nykarleby	—	1	—	—	1	—	—	—	2
Jakobstad	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brahestad	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uleåborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torneå	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kajana	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	9	3	4	—	4	2	1	—	23
Summa summarum	40	17	19	1	26	7	12	1	123

[1]) Modren sinnessjuk.

Sjelfmordssättet.

	Män.	Kvinnor.
Hängning eller strypning	56	8
Förgiftning	5	9
Med skjutvapen	21	1
» » och därefter hängning	1	—
Sprängning med dynamit	1	—
Dränkning	11	4
Kolos	1	—
Skarpt vapen	2	—
Störtat sig genom ett fönster från 3:dje våningen af en byggnad (i feberyrsel)	1	—
	99	22 — 121.

Såsom gift användes: karbolsyra 1 m. 1 kv.; cyankalium 2 m.; strychnin 3 kv.; arsenik 2 kv.; morfin 1 m. 1 kv.; morfin och veratrin 1 kv.; chloroform 1 kv.; heroin 1 m.

Sjelfmördarens stånd och yrke.

	Män.	Kvinnor.
Arbetare och deras familjer	12	1
Bönder » » »	11	1
Torpare » » »	4	1
Inhysingar o. » »	6	1
Läkare (1 rysk) 2, med. kand. 1, landskanslist 1, länsman 1, järnvägsbokhållare 1, telegrafuppsyningsman 1, folkskolelärare 1, häradsnämndeman 1, handlande 3, handelsföreståndare 1, handelsbiträde 1, bruksbokhållare 1, kontorist 1, f. d. sågförvaltare 1, arkangelit 1, gårdsegare 2, parcellegare 1, f. d. torpare 1, klockare 1, poliskonstapel 1, banvakt 1, vaktmästare 1, vaktkarl 1, mjölnare 2, barberare 1, barberaregesäll 1, skräddare 3, skomakare 2, snickare 1, svarfvare 1, guldsmedsarbetare 1, filare 1, målare 1, timmerman 1, murareson 1, maskinist 1, hyrkusk 1, drängar 4, backstugusittare 2, fångar 2, fattighjon 2, okända män 11	66	—

	Män.	Kvinnor.
folkskolelärarinna 1, barnmorska 1, kaptenska 1, fru 1, enkor 2, bagarehustru 1, målaredotter 1, tjenarinnor 3, fabriksarbeterska 1, kvinnor 6	—	18
	99	22 — 121.

Såsom sinnessjuka ell. svårmodiga vid gerningens begående uppgifves 21 m. 4 kv.
» berusade » » » » 12 » — »

Sjelfmorden fördelade på månader.

Januari	8	Maj	21	September . . .	18
Februari . . .	5	Juni	5	Oktober	7
Mars	14	Juli	14	November . . .	6
April.	9	Augusti	13	December . . .	1

Mord eller dråp.

	Män.	Kvinnor.
Föröfvades medels trubbigt tillhygge å	19 [1]	1 [2]
» » skarpt verktyg å	59 [3]	4
» » trubbigt och skarpt verktyg å . . .	4 [4]	—
» » » verktyg och hängning å . .	1	—
» » » » » dränkning å . .	1	—
» » järnspade å	1	—
» » skjutvapen å	17 [4]	—
» » misshandel å	—	2
» » kväfning eller strypning å	3	3
» » gift	3	2
	108	12 — 120.

Såsom gift användes: morfin 2 m., strychnin 1 m. 1 kv., fosfor 1 kv.

Olyckshändelser.

	Män.	Kvinnor.
Drunkning	54 [5] [6]	5
Kväfning	—	1
» af födoämnen	1	—

[1]) 3 m. berusade, 1 m. sinnessjuk.
[2]) 1 kv. sinnessjuk.
[3]) 6 m. berusade, 1 mördare sinnessjuk.
[4]) 1 m. berusad.
[5]) Under rus: 15 m.
[6]) 1 m. lidande af fallandesot.

	Män.	Kvinnor.
Kväfd af modren i sömnen	1	1
Kolos	3 [1])	2
Förbränning	2 [2])	2
Brännskada	1	2
Förfrysning	5 [3])	1 [4])
Stelkramp till följd af en skråma i pannan	1	—
Blodförgiftning till följd af en bombexplosion	1	—
Skarpt vapen	1	—
Skjutvapen	14 [5])	2
Fall från byggnadsställning	1	1
» ned i lastrummet af ett fartyg	1	—
Träffad af nedfallande tunga föremål	1	—
» » stenar vid byggnadsras	2	—
» » en järnvef i hufvudet	1	—
Råkat emellan kvarnhjul	1	—
Öfverkörd af bantåg	18 [6]) [7])	2
» » åkdon	2	1
» » motorcyckel (lefver ruptur)	1	—
» » såningsmaskin	—	1
Omkullkörd och krossad under ett stenlass	1	—
Gift	2	2
	115	23 — 138.

De slag af gift genom hvilka olyckshändelser förorsakades voro: denaturerad sprit 2 m.; morfin 1 kv.; opium 1 kv.

I sjukdomar afledo.

	Män.	Kvinnor.
Ålderdoms aftyning	—	1
Hjärtvalvelfel	4	—
Hjärtförlamning	2	—
Fett hjärta	2	2 [8]) [9])
» » och gallsten	—	1
» » » en infektionssjukdom	1	—
Myomalacia cordis	—	1

Under rus: [1]) 1 m. [3]) 4 m. [5]) 3 m. [6]) 11 m. [8]) 1 kv.
[2]) 1 m. sinnessjuk. [4]) 1 kv. sinnessjuk. [7]) 2 m. döfstumma. [9]) 1 kv. puckelryggig, hafvande i slutet af 8:de månaden.

	Män.	Kvinnor.
Arteriosclerosis	9 [1]	2
Blodförgiftning	1	1 [2]
Hjärnblödning	4 [3]	1
» vid ett epileptiskt anfall	1 [4]	—
Hjärnhinneinflammation	2	—
Kväfning under epileptiskt anfall	1	1
Lungsot	2	—
Lunginflammation	10 [5]	2
Lungkatarr och bristning af stora lungpulsådern	—	1
Bronchitis, enterocolitis acuta	2	—
Förstorad thymuskörtel och allmän lymphkörtel hyperplasi	1	3
Gastroenteritis acuta	1	—
Tarmvred	1	—
Appendicitis	1	—
Bukhinneinflammation efter förtidsbörd (fosterfördrifning?)	—	2
Barnsängsfeber	—	1
Njurinflammation	—	1
Kroniskt njurlidande	1	—
	46	20 — 66.

Under rus: [1]) 2 m. [3]) 1 m. [5]) 1 m.
[2]) Efter förtidsbörd. — [4]) 1 m. sinnessjuk.

Apoteksväsendet.

Vid utgången af år 1906 funnos i Finland 187 apotek, 34 med reala och 153 med personella rättigheter.

Under år 1907 utfärdades privilegiebref å följande nya apotek:

15 maj å ett 2:dra apotek i S:t Michel åt provisorn filos. mag. Allan Menotti Malin.
31 juli å apotek i Hyvinge åt provisorn Emil Konrad Wäyrynen.
31 juli å ett 6:te apotek i Åbo » apotekaren Henrik Alfred Fonselius.
31 juli å apotek i Pargas » » Karl August Eklund.
8 oktober å apotek i Lapinlaks » provisorn William Konstantin Forsberg.
8 oktober å apotek i Pälkäne åt provisorn Hjalmar Wilhelm Björkman.
21 oktober å apotek i Kolikkoinmäki åt apotekaren Uno Kalm.
18 november å ett 11:te apotek i Helsingfors åt apotekaren Edvard Felix Hellén.
18 december å apotek i Puumala åt provisorn Johan Viktor Kjerulf.
18 december å apotek i Kervo åt apotekaren Nestor Gabriel Lindström.

Till följd af förre innehafvarenes frånfälle utdelades följande privilegier efter att hafva anslagits lediga till ansökan:

26 februari å apotek i Hyrynsalmi åt provisorn Erik Alvar Mesterton.
13 mars » » » Korpilaks » » Axel Emil Gulin.
26 mars » » » Ilomants » » fil. mag. Johannes Lackström.
2 maj » » » Libelits » » Filip Kiiskinen.
7 maj » 2:dra apoteket i Nikolaistad » » fil. d:r Edvard Keto.
21 maj å apotek i Mäntsälä åt provisorn Thorsten Georg Petterson.

På grund af förre innehafvarenes transport till annan ort lediganslogos nedanstående apoteksprivilegier och tilldelades:

4 nov. å apotek i Kumo apotekaren Oskar Agabus Nordberg.
4 nov. » » » Laukas provisorn Rudolf Wilhelm Emanuel Strandman.

På grund af apoteksköp öfverfördes följande privilegier:
7 februari å apoteket i Nystad å apotekaren Karl Arrhenius.
21 oktober » » » Ekenäs å provisorn Erik Mikael Eklund.
18 december å 1:sta apoteket i Åbo å apotekaren Artur Johan Carén.

De utdelade apoteksprivilegiernas antal vid utgången af år 1907 utgjorde följaktligen 197 och den skatt, som af de skattskyldige kommer att årligen erläggas till statsverket efter det samtliga öppnats, uppgår till sammanlagdt 45,100 mark.

Privilegierna å dessa apotek och deras innehafvare vid 1907 års utgång framgår af nedanstående tabeller, hvilka tillika angifva den årliga skatt, som erlägges af dem.

A. Förteckning å apotek med reala privilegier, eller stamapoteken vid utgången af år 1907.

Privilegiets datum.			Orten.	Innehafvare.
			Nylands län.	
1884	Mars	26	Helsingfors 1:sta	Mauritz Oskar Wilhelms enka
1891	Maj	12	» 2:dra	Lars Edvard Stigzelius
1755	Sept.	24	» 3:dje	Kejserliga Alexanders Universitetet
1896	Okt.	26	Borgå	Emil Fredrik Mikander
1901	Juni	13	Lovisa	Georg Wilhelm Wahlroos
1907	Okt.	21	Ekenäs	Erik Mikael Eklund
			Åbo och Björneborgs län.	
1907	Dec.	18	Åbo 1:sta	Arthur Johan Carén
1900	Jan.	22	» 2:dra	William Westerling
1904	Maj	20	Mariehamn	Emil Konstantin Silén
1895	Mars	18	Björneborg 1:sta	Gustaf Wilhelm Widbom
1907	Febr.	77	Nystad	Karl Arrhenius
1901	Nov.	25	Raumo	Hjalmar Hällfors
			Tavastehus län.	
1900	Jan.	22	Tavastehus 1:sta	Alfred Erland Ölander
1904	April.	18	Tammerfors 1:sta.	Alfred Johannes Molin
			Wiborgs län.	
1891	Maj	12	Wiborg 1:sta.	Karl Werner Relander
1898	Juli	28	Sordavala	Sven Holst
1887	Juni	1	Fredrikshamn	Alfons Nymalm
1903	Juli	10	Kexholm	Oskar Edvard Thil
1899	Aug.	10	Willmanstrand	Algot Bernhard Schlüter
			S:t Michels län.	
1902	Sept.	2	Heinola	Frans Theodor Åkerman
1902	April	28	S:t Michel	Anders Adiel Watanen
1895	Juli	11	Nyslott	Frans Bernhard Knifsund

Privilegiets datum.			Orten.	Innehafvare.
			Kuopio län.	
1872	Aug.	14	Kuopio 1:sta	August Emil Piispanen
1892	Aug.	9	Joensuu	Hugo Ferdinand Olsoni
			Wasa län.	
1895	Aug.	14	Kristinestad	Henrik Johannes Sandlund
1895	Mars.	11	Jakobstad	Karl Lennart Candolin
1901	Jan.	4	Nykarleby	Gustaf Eliel Roos
1903	April	20	Nikolaistad 1:sta	Sigurd Brander
1904	Jan.	18	Jyväskylä	Eugen Mansnerus
1903	Febr.	9	Gamlakarleby 1:sta	Yrjö Severin Roos
			Uleåborgs län.	
1896	Sept.	9	Uleåborg 1:sta	Hugo Hjalmar Hasselblatt
1881	Juni	7	Brahestad	Karl Arthur Tennander
1878	Dec.	3	Torneå	Fredrik Gustaf Borg
1894	Nov.	27	Kajana	Fredrik William Stenius.

B. Förteckning öfver privilegierade apotek i Finland vid utgången af år 1907.

Privilegiets datum.			Orten.	Skatt.	Innehafvaren.
			Nylands län.		
1902	Jan.	20	Helsingfors 4:de	1,200	Gustaf Werner Salingre
1901	Aug.	21	» 5:te	1,200	Paul Fredrik Elmgren
1897	Maj.	17	» 6:te	1,200	Emil Sandroos
1903	Febr.	9	» 7:de	800	Walter Johannes Karsten
1898	Dec.	12	» 8:de	800	Gustaf Theodor Waldemar Kyrklund
1889	Mars	19	» 9:de	200	Nikolai Artemjeff
1901	Jan.	28	» 10:de	600	Karl Allan Aschan
1907	Nov.	18	» 11:te	600	Edvard Felix Hellén
1895	Jan.	21	Lojo	200	Gustaf Magnus Blom
1903	Mars	23	Pojo	100	Ernst Woldemar Dromberg
1905	Juli	12	Hangö	400	Nils Adolf Linsay v. Julin
1907	Maj	21	Mäntsälä	100	Thorsten Georg Pettersson
1903	Febr.	23	Wichtis	200	Axel Alfred Alm
1906	Febr.	12	Ingå	100	Johan Fredrik Mattsson
1899	Jan.	30	Nurmijärvi	100	Fredrik Albin Koponen
1900	Aug.	22	Orimattila	200	Johan Gustaf Spolander
1901	Mars	19	Kyrkslätt	100	Axel Waldemar Stén

Privilegiets datum.			Orten.	Skatt.	Innehafvaren.
1901	Okt.	14	Elimä	100	Axel Gabriel Bergman
1903	Nov.	9	Borgå 2:dra	600	Uriel August Heikel
1905	Sept.	27	Iittis (Kuusankoski)	100	Richard Julius Lind
1905	Okt.	9	Åggelby	100	August Alexander Franck
1907	Juli	31	Hyvinge	200	Emil Konrad Wäyrynen
1907	Dec.	18	Kervo	100	Nestor Gabriel Lindström
			Åbo o. Bj:borgs län.		
1901	Aug.	3	Åbo 3:dje	1,200	Otto Fredrik Randén
1901	Jan.	4	» 4:de	1,200	Ivar Hjalmar Strandell
1891	Aug.	12	» 5:te	600	Frans Eskil Ditzler
1907	Juli	31	» 6:te	400	Henrik Alfred Fonselius
1899	Juni	21	Nådendal	400	Evald Anshelm Sarlins enka
1892	Jan.	26	Salo	400	Arthur Julius Lindroos
1883	Okt.	23	Ikalis	100	Sven Evert Strömmer
1888	Sept.	26	Tyrvis	100	Otfrid Abelard Bäckman
1899	Nov.	27	Hvittis	200	Oskar Benedikt Broms
1890	Juni	11	Björneborg 2:dra	800	Karl Johan Juselius
1893	Okt.	16	» 3:dje	800	Johan Bernhard Sundblom
1896	Aug.	5	Sastmola	100	Axel Dammert
1904	Juni	11	Kimito	200	Carl Johan Schröder
1887	Nov.	22	Eura	100	Hjalmar Tollet
1890	Juni	5	Loimijoki	100	Gotfrid Waldemar Norrman
1900	Aug.	15	S:t Mårtens	100	Hjalmar August Bruno Aschan
1907	Nov.	4	Kumo	200	Oskar Agabus Nordberg
1905	April	10	Kankaanpää	100	Johan Julius Holmström
			Bjerno		Vakant
1903	Febr.	9	Pöytis	100	Kustaa Heikki Pietilä
1898	Aug.	24	Tavastkyro	100	Viktor Napoleon Törnvall
1900	Maj	14	Räfsö	200	Robert Georg Jankowsky
1905	Jan.	30	Pemar	100	Wolter Brunberg
1907	Juli	31	Pargas	100	Karl August Eklund
			Tavastehus län.		
1904	Juli	20	Tavastehus 2:dra	600	Viktor Alexander Haglund
1905	Okt.	9	Tammerfors 2:dra	800	Uno Johannes Hagberg
1886	Mars	9	» 3:dje	600	Amil Adolf Schéele
1892	Sept.	7	» 4:de	600	Karl Volter Aschan
1899	Sept.	2	» 5:te	200	Felix Albin Relander
1898	Juni	8	Jämsä	200	Frans Johan Lorentz Spolander
1902	Sept.	2	Tammela	800	Johan Edvard Hjelt
1903	Mars	23	Lahtis	600	Arvid Hjalmar Fellman
1900	Aug.	15	Ruovesi	200	Uno Fredrik Eklund

Privilegiets datum.			Orten.	Skatt.	Innehafvaren.
1901	Nov.	5	Sääksmäki	200	Johan Edvard Gustafsson
1906	Aug.	15	Riihimäki	300	Oskar Magnus Kraemer
1900	Dec.	10	Kuhmois	100	Theodor Daniel Pettersson
1906	Okt.	1	Somero	100	Juho Kristian Lumme
1898	Maj	23	Orihvesi	100	Wilhelm Alexander Sjöström
1892	Sept.	13	Akkas	100	Gustaf Wilhelm Rothberg
1907	Mars	13	Korpilaks	100	Axel Emil Gulin
1893	Febr.	27	Urdiala	200	Johan August Nylander
1899	Juni	7	Lampis	100	Frans Edvin Bergroth
1898	Juni	21	Kangasala	100	Emil Wilhelm Helenius
1904	April	24	Loppis	100	Gustaf Sohlström
1907	Okt.	8	Pälkäne	100	Hjalmar Wilhelm Björkman
			Wiborgs län.		
1902	Okt.	27	Wiborg 2:dra	800	Karl Theofron Hällström
1901	Nov.	11	» 3:dje	1,200	Yrjö Fredrik Björklund
1901	Nov.	11	» 4:de	600	Herman Filip Björklund
1900	Dec.	10	» 5:te	800	Johan Hjalmar Ekroos
1896	Febr.	24	Pitkäranta	100	Teppo Huttunen
1906	Sept.	3	Imatra	400	Otto Fritiof Björklund
1905	Sept.	29	Mohla	200	Johan Emil Dahl
1903	Sept.	18	Terijoki	600	Karl Birger Poppius
1894	Maj	15	Kotka 1:sta	800	Magnus Malmcoln Björklund
1906	Maj	28	» 2:dra	600	Carl Rundqvist
1905	Febr.	27	Björkö	100	Viktor Reinhold Kolehmainen
1905	Febr.	27	Vederlaks	100	Allan Achilles Pippingsköld
1905	Maj	15	Parikkala	100	Rurik Olsoni
1903	Mars	23	Kronoborg	200	Oskar Johan Allén
1896	April	20	Nykyrka	100	Walter Karl Gustaf Gadd
1905	Okt.	16	S:t Andreæ	100	Leonard Edgard Forsgård
1898	Febr.	14	Kouvola	200	Lars Adolf Winter
1903	Maj	4	Säkkijärvi	100	Paavo Armas Hillman
1897	Dec.	6	Jaakimvaara	100	Emil Dahlin
1900	Febr.	5	Sakkola	100	Emil Ferdinand Studd
1902	Maj	20	Jääskis	100	Jean Sucksdorff
1902	Nov.	24	Karhula	100	FransAlexanderWaldemarSalonius'enka
1903	Nov.	9	Raivola	100	Wolldemar Wallman
1906	Febr.	2	Kirvus	100	Gustaf Reinhold Lindsten
1907	Okt.	21	Kolikkoinmäki	200	Uno Kalm
			S:t Michels län.		
1907	Maj	15	S:t Michel 2:dra	600	Allan Menotti Malin
1903	Febr.	23	Jokkas	100	Rolf Alexander Krook

Privilegiets datum.			Orten.	Skatt.	Innehafvaren.
1890	Juli	25	Jorois	100	Karl Amatus Hultman
1903	Maj	4	Sysmä	100	Hjalmar Simon Johannes Gyllenbergs enka
1903	Juli	22	Mäntyharju	100	Ernst Adolf Domander
1889	Juli	29	Rantasalmi	100	Gustaf Widing
1906	Dec.	11	Heinävesi	100	Albin Birger Ericsson
1898	Maj	10	Pieksämäki	200	Niilo Alexis Teittinen
1901	Juni	19	Kristina	100	Ernst Victor Schnur
1895	April	30	Hirvensalmi	100	Eliel Petter Löfberg
1897	Nov.	15	Kangasniemi	100	Alfred Ekelund
1907	Dec.	18	Puumala	100	Johan Viktor Kjerulf
			Kuopio län.		
1902	Dec.	15	Kuopio 2:dra	800	Ilmari Reinhold Lindqvist
1902	Okt.	27	» 3:dje	600	Edvard Manasse Malmberg
1903	Okt.	5	Iidensalmi	400	Wäinö Johannes Ignatius
1900	Mars	6	Leppävirta	200	Berndt Fredrik Forsström
1900	April	3	Nurmes	300	Matti Ernst Gustaf Calonius
1868	Juni	16	Rautalampi	100	Adolf Wilhelm Jäderholm
1866	Mars	7	Tohmajärvi	200	Karl Johan Nyman
1902	April	7	Pielavesi	200	Per Rudolf Thileman
1900	Sept.	12	Nilsiä	100	Johan Henrik Lyra
1903	Aug.	19	Pielisjärvi	200	Erik Konrad Matthias Wahlroos
1907	Mars	26	Ilomants	100	Johannes Lackström
1905	Juli	19	Juga	100	Pekka Stenqvist
1907	Maj	2	Libelits	100	Filip Kiiskinen
1897	Juli	21	Karttula	100	Johan Adolf Kolehmainen
1905	Maj	29	Suonenjoki	200	Emil Edvard Wikman
1905	Juli	12	Kaavi	100	Carl Johan Gröndahl
1907	Okt.	8	Lapinlaks	100	William Konstantin Forsberg
			Wasa län.		
1907	Maj	7	Nikolaistad 2:dra	800	Edvard Keto
			» 3:je		Vakant
1903	Jan.	20	Gamlakarl. 2:dra	400	Armo Immanuel Walli
1902	April	28	Alavo	300	Karl Uno Roos
1897	April	12	Ilmola	300	Ernst August Grönroos
1906	Aug.	15	Keuru	200	Adolf Castrén
1906	Aug.	15	Lappo	300	Oskar Ferdinand Löfman
1899	Aug.	10	Mustasaari	300	Berndt Julius Löwenmark
1900	Maj	7	Öfvermark	200	Arndt August Huhtinen
1880	Sept.	22	Saarijärvi	100	Frans Viktor Hjulman

Privilegiets datum.			Orten.	Skatt.	Innehafvaren.
1888	Sept.	26	Karstula	100	Walfrid Idman
1892	Dec.	5	Wiitasaari	100	Hjalmar Drake
1880	Febr.	10	Wörå	100	Joel Salin
1895	Nov.	18	Kaskö	100	Henrik Johan Richard Lindström
1904	April	24	Wirdois	100	Otto Evert David Bruun
1890	Juni	5	Jalasjärvi	100	Oskar Evert Dahlin
1890	Dec.	16	Storkyro	100	Karl Abiel Chydenius' enka
1900	Okt.	22	Pihtipudas	100	Pehr Gustaf Torsten Waselius
1893	Febr.	6	Lappajärvi	100	Karl Hugo Jung
1907	Nov.	4	Laukas	100	Rudolf Wilhelm Emanuel Strandman
1902	Jan.	27	Kauhajoki	100	Gustaf Alexis Rosendals enka
1903	Nov.	9	Kannus	100	Gunnar Ossian Aspelin
1903	Nov.	30	Vetil	100	Gustaf Adolf Bökman
1905	Jan.	30	Kauhava	100	Rudolf Böhme
1905	April	17	Ylistaro	200	Edvard Adiel Snellman
1905	Juni	15	Mänttä	100	Axel Ivar Aschan
			Uleåborgs län.		
1905	Juni	8	Uleåborg 2:dra	800	Ossian Hedman
1897	April	12	» 3:dje	600	Karl Gustaf Mikael Toppelius
1898	Okt	3	Haapavesi	200	Albert Georg Dyhr
1905	Juni	8	Kalajoki	300	Werner Alexander Dahlström
1895	Nov.	18	Kemi	200	Fredrik Johan Skippari
1883	Okt.	9	Rovaniemi	100	Johan Oskar Björnströms enka
1906	Aug.	15	Pudasjärvi	100	Oskar Wiikinkoski
1907	Febr.	11	Muhos	100	Karl Gustaf Chorin
1903	Febr.	23	Nivala	100	Linus Eliud Wangel
1893	Okt.	16	Oulais	100	Herman Albin Silander
1898	Mars	14	Kittilä	Fritt	Aksel Constantin Castrén
1907	Febr.	26	Hyrynsalmi	100	Erik Alvar Mesterton
1900	Okt.	22	Turtola	100	Johannes Mannelins enka
1903	Mars	9	Ylivieska	100	Herman Forsman
1903	April	20	Ijo	100	Karl Emil Emeleus

Apotekarebref utfärdades under årets lopp åt följande provisorer:

Jan. 11	åt Oskar Wiikinkoski.
Febr. 19	» Albin Birger Ericsson.
Mars 3	» Erik Alvar Mesterton.
Juni 8	» Axel Emil Gulin.
Aug. 22	» Johannes Lackström, Fil. mag.
Okt. 1	» Emil Konrad Wäyrynen.
» 25	» William Konstantin Forsberg.
Dec. 3	» Rudolf Wilhelm Emanuel Strandman.
» 10	» Thorsten Georg Pettersson.
» »	» Allan Menotti Malin, Fil. mag.
» 28	» Edvard Keto, Fil. doktor.

Den 2 febr. beviljades apotekaren i Sakkola tillstånd att öppenhålla apotekslåda i Rautus. Den 5 april bifölls innehafvarens af apoteket i Pojo ansökan om att, efter det han flyttat Pojo apotek från Fiskars till Billnäs bruk, få öppenhålla apotekslåda invid Fiskars bruk. Den 8 oktober erhöll apotekaren i Ilomants tillstånd att i Eno socken få öppenhålla apotekslåda och den 25 i samma månad bifölls apotekarens i Kemi anhållan om att i Tervola socken få öppna liknande apoteksinrättning. Apoteket i Tohmajärvi socken, tidigare beläget i kyrkobyn, flyttades af innehafvaren den 1 maj till Wärtsilä bruk, hvarest den samma apotek underlydande apotekslådan samtidigt stängdes, hvarefter innehafvaren af apoteket efter ansökan den 19 november erhöll rätt att i kyrkobyn hålla apotekslåda.

Efterföljande tabell utvisar antalet läkarerecept, som under årets lopp expedierats från samtliga landets apoteksinrättningar; tillika framgår af densamma apotekslådornas fördelning på landets apotek:

Akkas	3,136	Borgå 1	19,273
Alavo	6,316	2	6,747
1 Etsäri	1,745	Brahestad	7,533
S:t Andreæ	5,265	3 Ruukki	1,530
Bjernå	2,898	Ekenäs	12,296
2 Bromarf	1,648	Elimä	3,884
Björkö	3,665	Eura	8,284
Björneborg 1	22,763	Fredrikshamn	21,558
2	11,771	Gamlakarleby 1	9,940
3	15,973	2	9,170

Haapavesi	3,650	19 Pitkäranta	3,389
4 Haapajärvi	990	20 Suistamo	1,478
5 Pyhäjärvi	3,345	Ingå	1,990
Hangö	11,149	21 Svartå	1,051
Heinola	5,538	Jaakkima	2,751
6 Hartola	850	22 Uguniemi	3,605
Heinävesi	3,140	Jakobstad	22,706
Helsingfors 1	43,602	Jalasjärvi	3,143
2	45,697	23 Kurikka	1,293
3	26,159	Joensuu	18,027
7 Kervo	4,730	Jockas	2,932
4	48,320	24 Puumala	2,191
5	22,113	Jorois	6,801
6	35,193	Juuga	4,532
7	28,057	Jyväskylä	17,105
8	32,664	Jämsä	7,184
9	8,888	Jääskis	4,426
10	21,623	Kaavi	1,324
Hirvensalmi	354	25 Tuusniemi	87
8 Joutsa	1,990	Kajana	9,963
Hvittis	6,780	26 Sotkamo	896
9 Punkalaidun	3,858	27 Kuhmoniemi	565
Hyrynsalmi	1,945	Kalajoki	4,636
10 Puolanko	142	Kangasala	2,636
Idensalmi	11,758	Kangasniemi	2,314
11 Kiuruvesi	839	28 Hankasalmi	1,194
12 Lapinlaks	2,220	Kankaanpää	2,528
Iittis (Kuusankoski)	7,124	Kannus	5,111
Kausala	1,964	29 Himango	1,021
Ijo	3,406	Karhula	11,838
14 Haukipudas	743	Karstula	1,863
Ikalis	4,626	Karttula	3,397
15 Parkano	1,192	Kaskö	1,500
Ilmola	1,824	30 Östermark	720
16 Seinäjoki	1,534	Kauhajoki	2,434
Ilomants	2,376	Kauhava	5,770
17 Eno	547	Kemi	16,232
Imatra	10,883	Keuru	3,499
18 Ruokolaks	1,224	Kexholm	10,092
Impilaks	3,013	31 Räisälä	2,002

Kimito	3,706
32 Dahlsbruk	1,404
Kirvus	4,600
Kittilä	1,697
33 Muonio	1,598
34 Sodankylä	1,318
Korpilaks	2,500
Kotka 1	15,666
2	19,219
Kouvola	17,973
35 Voikka	3,747
Kristina	1,313
36 Savitaipale	3,444
Kristinestad	7,472
37 Storå	432
Kronoborg	5,897
38 Hiitola	5,634
Kuhmois	1,451
39 Padasjoki	627
Kumo	5,127
Kuopio 1	11,449
40 Maaninga	740
2	19,024
3	10,054
Kyrkslätt	4,819
41 Esbo	1,309
Lahtis	24,669
Lampis	2,159
42 Asikkala	917
Lappajärvi	3,263
43 Alajärvi	664
Lappo	5,083
Laukas	1,188
Leppävirta	3,696
44 Varkaus	4,463
Libelits	509
Loimijoki	8,035
Lojo	8,506
Loppis	2,582
45 Janakkala	1,116
Lovisa	13,559
Mariehamn	8,494
46 Godby	3,172
S:t Michel 1	16,691
2	504
Mohla	7,223
47 Perkjärvi	2,656
Muhos	558
Mustasaari	1,949
48 Laihela	2,669
49 Malaks	1,819
S:t Mårtens	855
Mäntsälä	3,347
Mänttä	4,065
Mäntyharju	3,426
Nikolaistad 1	16,600
2	14,655
3	2,939
Nilsiä	2,172
50 Strömsdal	3,350
Nivala	1,137
Nurmes	6,027
Nurmijärvi	3,189
Nykarleby	7,222
51 Alahärmä	487
Nykyrka	7,442
52 Kuolemajärvi	217
Nyslott	14,015
53 Kerimäki	4,265
54 Sulkava	743
Nystad	18,320
55 Virmo	2,354
56 Letala	3,293
Nådendal	3,980
57 Nagu	1,442
58 Vehmo	1,181
Orihvesi	4,735
Orimattila	4,756
Oulais	1,545
59 Pyhäjoki	230

Pargas	3,637
Parikkala	4,622
Pemar	2,537
60 Sagu	767
Pieksämäki	6,144
Pielavesi	2,148
61 Keitele	900
Pielisjärvi	5,005
Pihtipudas	1,186
Pojo	5,020
Pudasjärvi	1,738
62 Kuusamo	1,790
Pöytis	3,601
Raivola	4,296
63 Kivinebb	3,295
Rantasalmi	3,375
Raumo	14,607
Rautalampi	4,461
64 Vesanto	1,481
Riihimäki	12,094
65 Hyvinge	6,866
Rovaniemi	8,121
66 Kemijärvi	567
67 Kuolajärvi	346
Ruovesi	3,768
68 Kuru	897
Räfsö	4,182
Saarijärvi	1,916
69 Kivijärvi	333
Sakkola	3,357
Salo	19,816
Sastmola	5,024
70 Hvittisbofjerd	483
Somero	922
Sordavala	15,512
Storkyro	2,837
Suonenjoki	5,554
Sysmä	2,160
Säkkijärvi	2,515
Tammela	14,250
Tammerfors 1	20,535
2	21,401
3	22,081
4	13,615
5	6,823
Tavastehus 1	12,246
2	11,250
71 Hauho	481
Tavastkyro	5,126
Terijoki	14,565
72 Kuokkala	4,995
Torneå	9,710
Turtola	1,375
73 Öfvertorneå	725
Tyrvis	6,188
74 Karkku	942
75 Lavia	975
76 Mouhijärvi	609
Uleåborg 1	20,585
77 Limingo	1,088
2	18,540
3	7,111
Urdiala	3,742
Valkeakoski	7,627
78 Pälkäne	1,987
Vederlaks	3,156
Vetil	4,447
Viborg 1	26,023
2	23,513
3	60,107
4	7,170
5	20,346
Vichtis	6,125
79 Högfors	3,208
Viitasaari	4,084
Villmanstrand	28,773
Virdois	4,445
Värtsilä	5,581
80 Kides	5,788
81 Tohmajärvi	2,255

Vörå	4,327	3	14,855
82 Oravais	1,366	4	33,620
Ylistaro	3,185	5	18,328
Ylivieska	5,828	Åggelby	3,869
83 Sievi	538	Öfvermark	4,070
Åbo 1	26,058	84 Närpes	5,931
2	18,146	85 Korsnäs	701

Offentlig provisorsexamen aflades under årets lopp af följande farmaciestuderande:

Jan.	31	af Jens Onni Hoyer.
»	»	» Jarl Stråhlman.
Mars	28	» Aaro Holopainen.
April	29	» Axel Werner Sortell, Fil. mag.
Maj	16	» Anders Gustaf Adolf Hyttinen.
»	»	» Fanny Maria Elina Arina.
»	»	» Ellen Anna Maria Juntunen.
Juni	8	» Helena Isabella Rönngren.
»	»	» Hilma Johanna Knifsund.
»	»	» Wäinö Mathias Pirinen.
Sept.	25	» August Huttunen.
»	»	» Otto Kervinen.
»	»	» Yrjö Gabriel Oksanen.
»	»	» Hugo Wilho Uimonen.
Nov.	2	» Ruth Wennerström.
»	»	» Matti Puupponen.
»	»	» Elias Oskari Wuorinen.
»	6	» Kalervo Killinen.
»	»	» Axel Edvin Gahmberg.
Dec.	11	» Thorsten Dahlin, student.
»	»	» Bruno Fredrik Herold.
»	»	» Hjalmar Fredrik Lindeberg.

Nedannämnda personer godkändes i farmaciestudiociexamen.

Juni 1	Torsten Emil Björksten.
» »	Viktor Waldemar Dunder.
» »	Georg Henrik Johannes Fonselius.
» »	Verner Johannes Friborg.
» »	Johan Väinö Grahn.

Juni 1 Einar Isidor Granberg.
» » Axel Alexander Hammar.
» » Uno Henrik Hirvonen.
» » Karl Ingvar Hollmerus.
» » Onni Hämäläinen.
» » Arthur Erik Isotupa.
» » Toimi Ernst Otto Jernstedt.
» » Björn Alfons Jurvelius.
» » Juho Korhonen.
» » Mary Enni Elisabeth Molander.
» » Uno Anshelm Nyberg.
» » Karl Johan Oskar Nyman.
» » Wilhelm Rafael Olin.
» » Onni Väinö Pesonen.
» » Toivo Allan Pietikäinen.
» » Juho Viktor Rihtniemi.
» » Frans Salmi.
» » Jarl Einar Stenberg.
» » Tyne Sofia Ulfves.
» » Eino Jaakko Vanamo.
» » Anders Viktor Wiklund.
» » Viktor Aksel Wirtanen.
» 15 Edvard Johannes Melker Britschgi.
Dec. 4 Jarl Oscar Wilhelm Andsten.
» » Kaarle Ilmari Arvela, student.
» » Agnes Adele Maria Brommels.
» » Eino Ellala.
» » Tyyne Hilja Karolina Emanuelsson, student.
» » Nikolai Selim Eberhard Fock.
» » Karin Ina Aurora Grönroos.
» » Gustaf Walter Hakola.
» » Toini Himmelroos, student.
» » Alma Juselius.
» » Tauno Jääskeläinen.
» » Pekka Kettunen.
» » Väinö Kaarlo Kytöniemi.
» » Agnes Gisela Liljebäck.
» » Werner Lindberg.
» » Otto Filemon Luomala.
» » Elli Agneta Murtonen.

Dec. 4 Ellen Johanna Nikander.
» » Impi Hellin Ilona Reijonen.
» » Eva Lovisa Sahlberg.
» » Julius Jakob Sahlstein.
» » Uno Birger Segerman, student.
» » Ellen Amanda Sjöblom.
» » Hugo Ossian Sourander.
» » Anna Wanamo, student.
» » Gustaf Lennart West, student.
» » Oskar Valdemar Wilkman.
» » Emil Arvid Wirtanen.

Under årets lopp antogos till elever å landets apotek sammanlagdt 74 personer, 42 manliga och 32 kvinliga, af hvilka 2 manliga och 5 kvinliga aflagt studentexamen.

Tjänstepersonalen å landets apotek och apotekslådor, apotekens egare och föreståndare icke inberäknade utgjordes den 31 december 1907 af 357 examinerade biträden och 231 elever fördelade på följande sätt.

	Provisorer		Farm. stud.		Elever	
	manl.	kvinl.	manl.	kvinl.	manl.	kvinl.
å apoteken	76	3	122	69	143	84
å filialerna	54	5	21	7	—	4
Summa summarum	130	8	143	76	143	88

Apoteksvisitatorsposten vid Medicinalstyrelsen har äfven under år 1907 beklädts af provisorn, filosofiedoktorn Edvard Keto. Hans verksamhet under året framgår af nedanstående af honom aflämnade redogörelse.

Under det gångna året hafva 60 apotek och 37 apotekslådor inspekterats, af dem 87 för andra gången. Jämförd med föregående år hafva framsteg i många fall varit att annotera, men här och där har jag tyvärr fått iakttaga att tidigare gjorda anmärkningar ej tillbörligen beaktats. Om man undantager en filial, hvilken i alla afseende befann sig i miserabelt skick, hafva dock endast i få fall skäl förefunnits till anmärkningar af svårare art.

Personalen var öfverallt ordentligt legitimerad och i de flesta fall tillräcklig. Dock funnos 8 landsapotek, däribland 3 med relativt betydande omsättning, där besättningen utom innehafvaren bestod endast af en elev; ett

förhållande, hvilket endast undantagsvis borde få tolereras. I ett par fall öfversteg elevernas antal de examinerades.

Receptjournal fördes nu öfverallt. Veterinärfarmakope saknades å 2, förordningen angående handel med gift å 5 filialer, samlingen af medicinalförfattningar h. o. h. å ett apotek, å ett annat var den ej kompletterad. Å två filialer fans utom farmakopen knapt tillstymmelse till fackliteratur.

Den nya pro-labore-taxan tyckes allt ännn vålla hufvudbry. Så riskerade man ej tillämpa densamma å ett apotek och en filial, utan höll sig till den gamla. Å ett par apotek voro af veterinär skrifna recipen med Natr. sulfuric. taxerade för högt, i det att priset beräknats för Natr. sulfur. turbidat. + pulverisering gr. m. Giftförordningen hade på ett par undantag när efterföljts. I det ena fallet hade arseniksyrlighet utlämnats till räfgift, detta dessutom endast mot intyg af kommunalnämndsordförande, i det andra fallet hade kvittenser ej fordrats å utlämnade giftposter.

En sträfvan att försätta lokaler och inredningar i mer tidsenligt skick gör sig för närvarande tydligt märkbar. Många af de nyinredda lokalerna uppvisa utom praktisk anordning af det hela äfven, specielt hvad officinerna vidkommer en viss konstnärlig elegans. Af de nu besökta apoteksinrättningarne hade 4 apotek och 3 filialer erhållit h. o. h. nya ändamålsenliga lokaler, för ett apotek hade anskaffats ny inredning och å 5 apotek hade lokal och inredning undergått mer eller mindre genomgripande remont. Å 5 apotek och 5 filialer voro lokalerna fortfarande alldeles för trånga eller i ett eller annat afseende oändamålsenliga. I 7 fall voro källarena så godt som oanvändbara i följd af fukt. Å ett apotek bodde biträdet i materialkammaren, å ett annat i en från materialkammaren afbalkad, mörk skrubb, å en filial voro alla rum så kalla att de formligen voro obeboeliga.

Renlighet var ej tillräckligt iakttagen å 8 apotek och 8 filialer; å 3 apotek och 2 filialer förvarades en stor del af förråden i papperspåsar och voro dessutom ej väl ordnade. Så var på ett ställe en påse med Hepar sulfuris placerad i samma hög med förråd för invärtes bruk, å ett annat en påse med naftalin packad tätt intill en dylik med Salipyrin, å ett apotek hade drogförråden på vinden delvis förorenats af Zinc. sulfuric. crud., som läkt ut ifrån en midt ibland detsamma placerad otät säck.

Till tab. B. resp. C. hörande preparat och droger voro ej ordnade i enlighet med gällande föreskrifter å ett apotek och en filial. Skild signerad giftvåg saknades å 3 filialer, giftmortel å ett apotek och en filial, såväl giftvåg som mortel å ett apotek och en filial.

Vågarna voro på få undantag när krönta, justeringen af vikterna hade i några fall ej förnyats inom föreskrifven tid. Förrådet af apparater och utensilia var öfver hufvud taget af acceptabel beskaffenhet om ock i många fall i behof af komplettering. Alltför knapt var det å ett apotek och 2 filialer.

Å 3 apotek och 3 filialer hade recepturvågarna ej föreskrifven känslighet; destillationsapparat saknades å 8, press å 1 apotek, infusionsapparat å ett apotek och en filial.

De i och för undersökning af varuförrådet erforderliga tillbehören äro på få undantag när styfmoderligt behandlade å våra apotek och göra ej intryck af flitigt begagnande. Ofta äro de sammanfösta i ett litet dammigt skåp och motsvara på sin höjd farmakopens förteckning. Synnerligen knapt var utensilieförrådet å 4 apotek; å ett apotek var den analytiska vågen alldeles oduglig, å ett annat saknades precisionsvikter och reagensen voro ej kompletta, å en filial saknades aräometrar. De volumetriska lösningarna voro i åtskilliga fall odugliga.

Hvad medikamentsförrådet beträffar, kan man iakttaga en tydlig tendens till det bättre, om ock skäl till anmärkningar ej saknats. Något stegradt intresse för kontroll af de inkomna varorna gör sig knapt märkbart. Å ett apotek och en filial var en betydande del af medikamentsförrådet odugligt beronde å den sednare på vårdslöshet vid förvaringen. De i farmakopen nämnda kemiska preparaten hafva i allmänhet visat sig goda, med undantag dock af Bicarb. natric., hvilket i 13 fall inehöll för mycket klorider. 6 prof af Oxid. Hydrargyric. löste sig ej fullständigt i utspädda syror. Lact. ferros. var i 5 fall mer eller mindre oxideradt. Acid. hydrochl. dil. hade i 5 fall för hög halt klorväte, varierande mellan 18 och 22 %, Liqu. amon. caust. innehöll på ett apotek 22 % NH_3.

Af mer kuranta droger kasserades Cantharides i 9, Flor. Chamomill. i 4, Fol. Belladonn. i 9, Fol. Digital. i 13, Fol. Hyoscyam. i 6, Fol. Uvæ Ursi i 8, Fruct. Juniperi tot. & pulv. gr. i 15, Herb. Absinth. i 3, Herb. Thymi i 6, Rad. Althææ pulv. och inc. i 5 samt Secale cornut. i 4 fall. Af Ol. Oliv. prov. hade 6 prof mer eller mindre härsken lukt och smak, af Ol. Oliv. commun. voro 2 prof. alldeles underhaltiga. Ol. Terebinth. crud. hade i 10 fall en starkt brungul färg med hartsartad bottensats och skarp stickande lukt; ett prof. var dessutom utblandadt med petroleum.

Oaktadt de ändamålsenligaste metoder för förvaring af syruper o. dyl. torde vara allmänt kända, voro dessa dock påfallande ofta angripna af mögel eller surnade. Så måste af Syrup Althææ kasseras 5, af Syrup. Aurantii 9, af Syrup. Rhei 8, af Syrup. Rubi idæi 3, af Syrup. Scillæ 10 samt af Mel. despumat. 10 och af Mucilago G:mi arab. 11 prof. Ungt. Cantharid. var i 4 fall angripen af mögel, Axungia i 10 fall mer eller mindre härsken. De undersökta tinkturerna visade sig hafva ganska konstant extrakthalt; öfriga hemgjorda preparat voro ej lika jämna, detta ofta beroende på bristande teknisk färdighet. Så hade Empl. Hjærneri i 10 fall abnorm färg och antingen alltför spröd eller också tvålartad, klibbig konsistens. 10 prof af Liqu. Ferri

albuminat. hade för låg halt järnalbuminat, 6 prof af Liqu. arseniit. kalic. hade något för hög halt arseniksyrligt kali. Extr. Secal. cornut. luktade i 7 fall mer eller mindre starkt ammoniak, Pulv. Liquirit. comp. hade i 6 fall knapt märkbar fenkolsarom. Extr. Belladonn. hade i 6, Extr. Belladonn. pulv. i 11 fall alltför låg alkaloidhalt, varierande emellan 0,5 —0,85 % resp. 0,2—0,4 %.

Å flera apotek expedierades hemgjordt jodvasogen, hvilket i de flesta fall hade både annan konsistens och utseende än originalpreparatet och enligt utsago från tillförlitligt håll värkade mer retande på huden än detta. I stället för det äkta ammon. sulfo-ichtyolicum fans på många apotek Isarol eller andra billigare imitationer, hvilka alltid i ett eller annat afseende afvika från det relativt dyra originalpreparatet. I hvardera fallen blir patienten lidande på bytet och det borde vara klart för hvarje tänkande apotekare att ett sådant expedierande i st. för originalpreparat af billigare af andra firmor framställda imitationer s. k. »Ersatzpräparate» är förkastligt och på sin höjd bör inskränkas till enhetliga kemiska substanser, hvilkas identitet lätt kan kontrolleras. Alldeles ofösvarligt är ett sådant förfarande, när det gäller preparat, hvilka till sin kemiska sammansättning ej ännu äro tillräckligt noggrant undersökta.

Enligt till Medicinalstyrelsen inlämnade uppgifter expedierades från landets samtliga apoteksinrättningar under år 1907 sammalagdt 1,946,329 läkarerecept.

VII. Veterinärväsendet.

Vid utgången af år 1906 var antalet legitimerade veterinärer i landet 79.

Rättighet att i landet utöfva djurläkareverksamhet meddelades under året af Medicinalstyrelsen åt följande 7 djurläkare:

11 Januari	åt	djurläkaren	Väinö Alexander Virtanen,
26 Februari	»	»	Adolf Konstantin Åkerberg,
12 Mars	»	»	Leo Edvard Backman,
25 Juli	»	»	Urho Juho Hakkila,
1 Augusti	»	»	Marcus Leopold Kjöllerfeldt,
8 »	»	»	Johan Viktor Teini och
12 December	»	»	Henrik August Forsström.

Under året afledo: 7 Februari förre länedjurläkaren Alexander Napoleon Stolpe och 15 Juni distriktsdjurläkaren Oskar Vilhelm Löfman.

Vid utgången af år 1907 var således veterinärernes i landet antal 84. Af desse voro 17 bosatta inom Nylands län, 12 inom Åbo och Björneborgs län, 9 inom Tavastehus län, 16 inom Viborgs län, 4 inom S:t Michels län, 6 inom Kuopio län, 11 inom Vasa län och 9 inom Uleåborgs län.

Under året hafva följande tjänsteutnämningar egt rum:

21 Februari distriktsdjurläkaren i Kexholm Karl Vilhelm Henriksson till distriktsdjurläkare i Loimijoki,

21 Februari djurläkaren, d:r med. vet. Hugo Gunnar Konstantin Haane till distriktsdjurläkare i Alavo,

21 Mars distriktsdjurläkaren i Seinäjoki Ebenezer Parker till distriktsdjurläkare i Fredrikshamn,

4 April djurläkaren Frans Väinö Perttala till distriktsdjurläkare i Vetil,

18 April djurläkaren Juho Valfrid Lasto till distriktsdjurläkare i Pieksämäki,

18 Maj distriktsdjurläkaren i Idensalmi Väinö Ainot Vartiainen till distriktsdjurläkare i Kuopio,

27 Juni distriktsdjurläkaren i Sordavala Otto Henrik von Essen till distriktsdjurläkare i Tammela,

7 Augusti djurläkaren Einar Sandström till distriktsdjurläkare i Kexholm,
7 Augusti djurläkaren Otto Hjalmar Lautela till distriktsdjurläkare i Pudasjärvi,
26 September distriktsdjurläkaren i Haapavesi Johan Isidór Hertzén till distriktsdjurläkare i Seinäjoki,
26 September djurläkaren Väinö Alexander Virtanen till distriktsdjurläkare i Kittilä,
28 November distriktsdjurläkaren i Tohmajärvi Iikka Edvard Helenius till distriktsdjurläkare i Sordavala,
28 November distriktsdjurläkaren i Saarijärvi Kaarlo Immanuel Gummerus till distriktsdjurläkare i Kronoborg och
23 December distriktsdjurläkaren i Kajana Ossian Waldemar Ramberg till distriktsdjurläkare i Idensalmi.

Följande förordnanden till kommunaldjurläkare hafva under året utfärdats:

12 Mars för djurläkaren Rafael Montell i Hiitola,
12 November för djurläkaren Lenna Ernst Reinilä i Uleåborg och
15 November för djurläkaren Bernhard Åström i Kyrkslätt.

Statsunderstöd för aflönande af kommunaldjurläkare tilldelades år 1907 af Kejserliga Senaten:

Tenala landtmannagille 1,000 mark under 5 års tid från den tid veterinären förordnats, Kimito, Dragsfjärd och Vestanfjärd kommuner gemensamt samt Helsinge kommun, Kyrkslätt kommun och Uleåborgs stad enhvar 1,200 mark i året till den 1 Januari 1912 äfvensom Kuopio stad och Sysmä kommun hvardera 1,200 mark i året till den 1 Jannari 1913.

Stipendier för veterinärstudier tilldelades år 1907 veterinärstuderandene O. I. Härmä, K. A. Laurell, M. N. Herva, U. J. Hakkila, E. G. Hildén, V. Z. Rantanen, K. H. O. Fraser, I. Jaakkola och G. E. Nybondas enhvar 1,200 mk samt K. V. Ekqvist och J. V. Tietäväinen hvardera 600 mark.

Den 10 januari 1907 beslöt Kejserliga Senaten på framställning af Medicinalstyrelsen att år 1907 skulle utgifvas tvänne stipendier om 1,500 mark för i stats- eller kommunaltjänst varande legitimerade veterinärer i och för studier under minst 3 månaders tid vid utländska veterinärhögskolor. Dessa stipendier tilldelades distriktsdjurläkarene Valter Castrén och Jakob August Stenius.

Sedan Hans Kejserliga Majestät den 12 oktober 1907 anbefalt att årligen åren 1908, 1909 och 1910 enligt närmare bestämmande af Kejserliga Senaten skulle få användas 4,500 mark till understöd åt i stats- eller kommunaltjänst anställde legitimerade djurläkare för idkande af studier vid utländska veterinärhögskolor, bestämde Kejserliga Senaten den 12 december 1907 att detta anslag skulle fördelas på tvänne stipendier om 1,500 mark med skyldighet för

stipediaterne att idka studier å utrikes ort tre månaders tid samt tvänne stipendier om 750 mark afsedda för utrikesvistelse under sex veckor främst för stipendiater, som önska deltaga i fortbildningskurser för examinerade veterinärer vid utländska veterinärhögskolor. Dessa sistnämda stipendier kunna dock, om så anses önskligt, sammanslås till ett reseunderstöd om 1,500 mark för 3 månaders studier.

Den 12 oktober 1907 biföll Hans Keiserliga Majestät till Kejserliga Senatens framställning om att fortfarande årligen under åren 1908 till och med 1912 skulle få användas 12,000 mark till understöd åt personer, hvilka vid utländska läroanstalter utbilda sig till djurläkare.

I och för undersökning af importeradt fläsk af amerikanskt ursprung uppehölls enligt beslut af Kejserliga Senaten under tiden från den 1 november 1907 till den 1 juni 1908 i Hangö en undersökningsbyrå, till hvars föreståndare förordnades djurläkaren Ernst Valfrid Utter.

Den 12 oktober 1907 utfärdade Kejserliga Senaten bestämning om att distriktsdjurläkaren i Pudasjärvi hvarannan månad på förut kungjord tid skall resa till Taivalkoski och Kuusamo för meddelande af råd och anvisningar rörande husdjurens skötsel och sjukdomar.

Den 1 november utfärdade Medicinalstyrelsen till samtliga djurläkare i landet cirkulär angående åtgärder, som böra vidtagas, då fall af tuberkulos observeras inom besättningar, hvilka icke blifvit undersökta med tuberkulin.

Enligt af landets veterinärer till Medicinalstyrelsen inlämnade årsberättelser öfver år 1907 iakttagna sjukdomsfall bland husdjuren hafva under året inalles 73,024 sjuka djur, nämligen 38,158 hästar, 26,270 nötkreatur, 678 får, 3,132 svin och 4,786 hundar blifvit behandlade af djurläkare. Fördelningen af dessa sjukdomsfall på de skilda länen framgår ur följande tabellariska sammanställning.

Län.	Sjukdomsfall bland					Summa.
	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.	
Nylands	3,218	3,712	30	122	1,283	8,365
Åbo och Björneborgs	8,268	7,885	110	1,170	909	18,342
Tavastehus	3,706	3,209	69	417	604	8,005
Viborgs	8,555	3,634	112	614	908	13,823
S:t Michels	1,790	1,059	18	101	79	3,047
Kuopio	2,665	2,194	104	206	181	5,350
Vasa	6,341	3,346	153	419	614	10,873
Uleåborgs	3,615	1,231	82	83	208	5,219
Summa	38,158	26,270	678	3,132	4,786	73,024

Rörande förekomsten af infektionssjukdomar bland husdjuren inhämtas ur veterinärernes årsberättelser i hufvudsak följande:

Aktinomykos iakttogs hos inalles 352 djur, nämligen inom Nylands län 83, inom Åbo och Björneborgs län 118, inom Tavastehus län 52, inom Viborgs län 35, inom S:t Michels län 8, inom Kuopio län 13, inom Vasa län 31 och inom Uleåborgs län 12. Med anledning af denna sjukdom företogos 7 tjänsteresor.

Blodstallning förekom inom alla län med undantag af Uleåborgs. Af denna sjukdom anmältes 1,013 fall, hvaraf inom Nylands län 98, inom Åbo och Björneborgs län 103, inom Tavastehus län 199, inom Viborgs län 305, inom S:t Michels län 93, inom Kuopio län 184 samt inom Vasa län 31. För lämnande af råd vid denna sjukdom företogos under året 96 tjänsteresor.

Elakartad katarralfeber observerades hos inalles 71 djur, nämligen inom Nylands län 5, inom Åbo och Björneborgs län 8, inom Tavastehus län 13, inom Viborgs län 1, inom S:t Michels län 4, inom Kuopio län 15, inom Vasa län 9 och inom Uleåborgs län 16. På grund af denna sjukdom verkställdes 15 tjänsteresor.

Frasbrand iakttogs uti 34 fall, hvaraf inom Åbo och Björneborgs län 1, inom Tavastehus län 4, inom Viborgs län 11, inom S:t Michels län 14, inom Kuopio län 2 och inom Vasa län 2. Denna sjukdom gaf anledning till 10 tjänsteresor.

Influensa hos hästar förekom hos 901 djur, nämligen inom Nylands län 12, inom Åbo och Björneborgs län 26, inom Tavastehus län 33, inom Viborgs län 734, inom S:t Michels län 80, inom Kuopio län 1, inom Vasa län 14 och inom Uleåborgs län 1. Sjukdomen föranledde 73 tjänsteresor.

Infektiös kastning hos nötkreatur är fortfarande i en stor del af landet stadd i tilltagande. Af veterinärerne iakttogos 1,396 fall af denna sjukdom, nämligen inom Nylands län 96, inom Åbo och Björneborgs län 778, inom Tavastehus län 120, inom Viborgs län 103, inom Kuopio län 69, inom Vasa län 103 samt inom Uleåborgs län 127. För bekämpande af denna sjukdom företogos 65 tjänsteresor.

Infektiös tarmkatarr hos kalfvar observerades uti 145 fall, nämligen inom Nylands län 6, inom Åbo och Björneborgs län 40, inom Tavastehus län 29, inom Viborgs län 38, inom Kuopio län 2, inom Vasa län 10 och inom Uleåborgs län 20.

Kvarka var detta år mycket allmänt spridd. Inalles iakttogos 3,019 fall af denna sjukdom, nämligen inom Nylands län 165, inom Åbo och Björneborgs län 596, inom Tavastehus län 287, inom Viborgs län 868, inom S:t Michels län 405, inom Kuopio län 198, inom Vasa län 317 och inom Uleåborgs län 183. På grund af kvarka företogo djurläkarene 111 tjänsteresor.

Lungröta iakttogs hos 316 hästar, nämligen inom Nylands län 23, inom Åbo och Björneborgs län 33, inom Tavastehus län 41, inom Viborgs län 213 och inom Vasa län 6.

Mjältbrand observerades hos inalles 645 djur, nämligen inom Nylands län 10, inom Åbo och Björneborgs län 19, inom Tavastehus län 21, inom Viborgs län 568, inom S:t Michels län 2, inom Kuopio län 10, inom Vasa län 11 och inom Uleåborgs län 4. För bekämpande af denna sjukdom företogos 85 tjänsteresor. Inom Nykyrka djurläkaredistrikt, hufvudsakligen inom Kivinebb socken, utbröt sommaren 1907 en svår mjältbrandsepizooti, hvarvid 106 hästar, 181 nötkreatur, 22 svin och 17 får störtade. Distriktsdjurläkaren till biträde förordnades på grund häraf till tjänstgöring inom Kivinebb djurläkarene L. E. Backman och K. R. Ahlstedt samt veterinärkandidaten U. J. Hakkila.

Smittosam munsjuka iakttogs hos inalles 42 hästar, nämligen inom Nylands län 4, inom Åbo och Björneborgs län 7, inom Tavastehus län 2, inom Viborgs län 3, inom S:t Michels län 4, inom Vasa län 20 och inom Uleåborgs län 2, och föranledde 1 tjänsteresa.

Rabies uppträdde inom Åbo och Björneborgs samt Viborgs län med resp. 1 och 27 fall, hvarjämte särskilda hundar, som blifvit bitna af sjuka hundar, aflifvades före sjukdomens utbrott. Med anledning af denna sjukdom verkställdes 16 tjänsteresor.

Rots konstaterades endast inom S:t Michels djurläkaredistrikt, hvarest 1 fall förekom och föranledde 3 tjänsteresor.

Rödsjuka hos svin uppträdde inom alla län med inalles 543 fall, nämligen inom Nylands län 31, inom Åbo och Björneborgs län 201, inom Tavastehus län 17, inom Viborgs län 198, inom S:t Michels län 32, inom Kuopio län 8, inom Vasa län 54 och inom Uleåborgs län 2. På grund af rödsjuka företogos 23 tjänsteresor.

Svinpest förekom inom Kronoborgs djurläkaredistrikt, hvarest 10 fall af denna sjukdom iakttogos. Denna sjukdom gaf anledning till 1 tjänsteresa.

Smittosam slidkatarr hos nötkreatur förekom mycket allmänt spridd, särskildt i södra och mellersta delen af landet. Denna sjukdom föranledde 452 tjänsteresor.

Valpsjuka förekom i likhet med tidigare år mycket allmänt, hufvudsakligast i städerna. Inalles iakttogos 997 fall af denna sjukdom, nämligen inom Nylands län 156, inom Åbo och Björneborgs län 123, inom Tavastehus län 226, inom Viborgs län 180, inom S:t Michels län 17, inom Kuopio län 55, inom Vasa län 171 och inom Uleåborgs län 69.

I och för *undersökning med tuberkulin* hafva af djurläkarene under året verkställts 655 tjänsteresor, och för dessa förrättningar har af Medicinalstyrelsen utgifvits 21,150 kubikcentimeter tuberkulin medförande en kostnad af 10,302

mark 62 penni. Inalles blefvo af landets samtliga veterinärer 40,421 nötkreatur undersökta med tuberkulin, och af dessa reagerade 1,392 motsvarande 3,4 %.

Konsulenten för bekämpande af tuberkulosen hos nötkreatur fortsatte år 1907 sin verksamhet i samma riktning som tidigare, hvarvid genom hans försorg allt flere kreatursbesättningar, särskildt sådana, som vid undersökning med tuberkulin visat hög reaktionsprocent, blifvit ställda under vederbörande distriktsveterinärs kontroll. I sådana ladugårdar, där förhållandena varit ogynnsamma för tuberkulosens bekämpande enligt Bangs system har konsulenten försökt vaccination med v. Behrings bovovaccin, hvartill användts bovovaccin för 921 mark 26 penni.

På framställning af konsulenten blefvo år 1907 distriktsdjurläkarene i de distrikt, inom hvilka tuberkulos allmänt förekommer, förordnade att besöka mejerierna i och för kontrollering af att vid desamma bestämmelserna i gällande författning angående hämmande af smittosamma husdjurssjukdomar efterlefdes. Härvid framgick att åtskilliga mejerier, som författningsenligt bordt pasteurisera sin mjölk, dels saknat pasteuriseringsapparat dels utfört pasteuriseringen vid alldeles för låg temperatur. Med anledning häraf blefvo dessa mejerier uppmärksamgjorda på författningens bestämmelser.

Under året utarbetades af konsulenten formulär till rapporter öfver undersökningar med tuberkulin. Dessa formulär, hvilka möjliggöra uppgörandet af en säker statistik öfver fortgången af arbetet för bekämpande af tuberkulosen hos nötkreatur, skulle komma till användning från början af år 1908.

Vid en stor del af sina förrättningar utarbetade konsulenten i samråd med vederbörande distriktsveterinär en skriftligt uppsatt plan för tuberkulosens bekämpande, hvars utförande öfvervakades af vederbörande distriktsdjurläkare särskildt beträffande desinfektion och ombyggnad af kreatursstallen.

Under året företog konsulenten 41 tjänsteresor till olika delar af landet samt aflät 260 utlåtanden och tjänsteskrifvelser rörande tuberkulos. Antalet af konsulenten verkställda skyddsympningar enligt v. Behrings metod framgår ur nedanstående tabell.

Orten där ympningen skedde:		Antal besättningar.	Antal 1:sta gången immuniserade djur.	Antal 2:dra gången immuniserade djur.	Antal döda.
Län.	Socken,				
Nylands	Borgå	2	63	33	—
Åbo	S:t Bertils	1	51	31	—
»	Bjerno	2	47	29	—
»	Halikko	1	40	27	—
Vasa	Ilmola	7	37	14	1
»	Seinäjoki	1	1	2	—
Uleåborgs	Kempele	4	4	32	1
»	Limingo	1	1	22	—
»	Muhos	1	—	20	—
	Summa	20	244	210	2

Importen af amerikanskt fläsk var under året betydligt större än under år 1906, i det att 538,684 fläskstycken med en sammanlagd vikt af 3,256,367 kilogram infördes till landet. Uti 380 stycken, vägande sammanlagdt 2,287 kilogram eller 0,01 % af det importerade fläsket anträffades trikiner, på grund hvaraf dessa stycken kasserades såsom otjänliga till föda.

Närmare öfversikt öfver under året iakttagna sjukdomsfall bland husdjuren samt öfver af veterinärerne företagna tjänsteresor och verkställd undersökning med tuberkulin äfvensom öfver utförd besiktning af importeradt amerikanskt fläsk lämna efterföljande tabeller.

Sammanställning af veterinärernes uppgifter öfver af dem år 1907 iakttagna sjukdomsfall bland husdjuren.

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Nylands län.					
Abortus infectiosus	—	96	—	—	—
Actinomycosis	—	83	—	—	—
Anthrax	—	10	—	—	—
Coryza maligna bovis	—	5	—	—	—
Erysipelas malignum	—	—	—	31	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	156
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	6	—	—	—
Hæmoglobinuria bovis	—	98	—	—	—
Influenza erysipelatosa	12	—	—	—	—
Influenza pectoralis	23	—	—	—	—
Morbus maculosus	3	—	—	—	—
Pyæmia vel Septicæmia	2	1	—	—	—
Rhinitis streptococcica equi	165	—	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	4	—	—	—	—
Tetanus	5	—	—	—	—
Tuberculosis	—	195	—	1	—
Variolæ	—	42	—	—	—
Eclampsia puerperalis	—	58	—	—	—
Hydrocephalus	5	—	—	—	—
Paraplegia post partum	—	26	—	2	—
Alii systematis nervosi morbi	14	7	—	1	14
Rhinitis catarrhalis	9	—	—	—	3
Laryngitis	49	1	—	—	8
Hemiplegia laryngis	1	—	—	—	—
Bronchitis	83	1	—	—	27

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Emphysema pulmonum	21	2	—	—	—
Pneumonia vel Pleuritis	24	10	—	3	11
Alii organorum respirationis morbi	2	1	—	—	—
Pericarditis	—	30	—	—	—
Thrombosis vel Embolia	2	—	—	—	—
Lymphangitis	62	2	—	—	5
Alii organorum circulationis morbi	22	7	—	—	25
Vitia dentium	204	7	—	—	6
Pharyngitis	4	1	—	3	2
Corpora extranea oesophagi	—	20	—	—	2
Gastroenteritis	78	53	—	—	64
Dyspepsia	87	60	—	3	19
Enteralgia	156	—	—	—	—
Tympanitis	—	34	—	—	—
Obstipatio	2	40	1	4	25
Hernia	15	3	—	12	13
Lithiasis apparatus digestionis	2	—	—	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	20	—	—	—	73
Icterus	—	—	—	1	1
Distomatosis	—	—	16	—	—
Alii organorum digestionis morbi	11	24	—	6	7
Morbi oculorum	55	22	—	—	75
Morbi aurium	3	—	—	—	113
Castratio	79	2	9	40	14
Prolapsus vaginæ vel uteri	—	11	—	1	—
Metritis	1	28	—	—	1
Retentio secundinarum	3	65	—	—	—
Dystochia	2	25	—	1	5
Mastitis	7	139	—	1	—
Alii organorum urogenitalium morbi	28	1,978	—	—	19
Rachitis vel Osteomalacia	6	17	—	4	16
Alii morbi constitutionales	6	—	—	—	—
Morbi ossium	57	10	—	—	23
Morbi articulationum	310	18	—	—	10
Tendinitis et Tendovaginitis	189	10	—	—	6
Bursitis	86	5	—	—	—
Morbi ungularum	277	62	—	1	4
Alii organorum locomotionis morbi	76	18	—	—	18
Vulnus	419	35	4	1	150
Abscessus vel Phlegmone	134	31	—	—	20
Tumor benignus	70	22	—	3	25

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Tumor malignus	2	—	—	—	4
Eczema	47	74	—	2	123
Dermatitis	159	11	—	1	—
Herpes tonsurans	1	84	—	—	—
Scabies	—	—	—	—	20
Parasiti pellis	1	—	—	—	84
Alii externarum partium morbi	108	34	—	—	74
Intoxicatio	5	88	—	—	18
Summa	3,218	3,712	30	122	1,283
Åbo och Björneborgs län.					
Abortus infectiosus	—	778	—	—	—
Actinomycosis	5	113	—	—	—
Anthrax	1	17	—	1	—
Coryza maligna bovis	—	8	—	—	—
Emphysema infectiosum	—	1	—	—	—
Erysipelas malignum	—	—	—	20	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	123
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	40	—	—	—
Hæmoglobinuria bovis	—	103	—	—	—
Influenza erysipelatosa	26	—	—	—	—
Influenza pectoralis	33	—	—	—	—
Morbus coitus benignus	—	5	—	—	—
Morbus maculosus	11	—	—	—	—
Pyæmia vel Septicæmia	21	21	—	—	8
Rabies	1	—	—	—	—
Rhinitis streptococcica equi	596	—	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	7	—	—	—	—
Tetanus	10	—	—	—	3
Tuberculosis	2	299	—	—	4
Varicellæ	—	23	—	—	—
Variolæ	—	8	—	—	—
Eclampsia puerperalis	—	216	—	—	—
Hydrocephalus	10	—	—	—	—
Paraplegia post partum	—	175	—	—	—
Alii systematis nervosi morbi	45	19	—	1	19
Rhinitis catarrhalis	126	10	—	1	8
Laryngitis	292	21	—	1	20
Hemiplegia laryngis	3	—	—	—	—
Bronchitis	381	39	—	—	30
Emphysema pulmonum	92	5	—	1	1

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Pnemonia vel Pleuritis	50	5	—	3	14
Alii organorum respirationis morbi	24	9	—	—	1
Pericarditis	13	49	—	—	4
Thrombosis vel Embolia	24	3	—	—	—
Lymphangitis	133	13	—	—	—
Alii organorum circulationis morbi	57	15	—	—	13
Vitia dentium	506	5	—	1	8
Pharyngitis	85	19	—	—	3
Corpora extranea oesophagi	4	91	—	7	5
Gastroenteritis	387	254	1	79	44
Dyspepsia	303	280	—	88	28
Enteralgia	291	56	—	16	12
Tympanitis	18	97	—	—	—
Obstipatio	135	135	—	106	25
Hernia	29	19	—	66	8
Lithiasis apparatus digestionis	2	—	—	1	—
Helminthiasis apparatus digestionis	74	—	2	1	28
Icterus	4	16	—	—	7
Distomatosis	42	—	—	—	2
Alii organorum digestionis morbi	76	28	—	2	4
Morbi oculorum	110	32	—	1	30
Morbi aurium	8	12	—	—	57
Castratio	271	15	74	420	23
Prolapsus vaginæ vel uteri	6	43	1	2	—
Metritis	12	102	6	10	3
Retentio secundinarum	5	173	—	1	—
Dystochia	11	66	—	4	2
Mastitis	18	286	—	9	4
Alii organorum urogenitalium morbi	94	3,442	—	4	3
Rachitis vel Osteomalacia	40	21	—	101	7
Cachexia ossifraga	29	13	—	—	—
Alii morbi constitutionales	18	2	—	1	2
Morbi ossium	235	19	1	—	9
Morbi articulationum	535	22	—	—	6
Tendinitis et Tendovaginitis	413	12	—	2	2
Bursitis	154	10	—	—	—
Morbi ungularum	570	73	—	—	9
Alii organorum locomotionis morbi	154	20	—	2	4
Vulnus	678	61	2	6	60
Abscessus vel Phlegmone	200	75	2	2	30
Tumor benignus	94	45	—	1	15

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Tumor malignus	47	30	—	—	22
Exzema	204	88	20	—	38
Dermatitis	304	20	—	3	10
Herpes tonsurans	55	76	—	—	1
Scabies	6	—	—	—	35
Parasiti pellis	28	139	—	19	18
Alii externarum partium morbi	66	12	1	—	2
Intoxicatio	2	11	—	16	83
Summa	8,268	7,885	110	1,170	909
Tavastehus län.					
Abortus infectiosus	—	120	—	—	—
Actinomycosis	—	52	—	—	—
Anthrax	—	21	—	—	—
Coryza maligna bovis	—	13	—	—	—
Emphysema infectiosum	—	4	—	—	—
Erysipelas malignum	—	—	—	17	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	226
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	29	—	—	—
Hæmoglobinuria bovis	—	199	—	—	—
Influenza erysipelatosa	33	—	—	—	—
Influenza pectoralis	41	—	—	—	—
Morbus maculosus	3	—	—	—	—
Pyæmia vel Septicæmia	11	1	—	1	2
Rhinitis streptococcica equi	287	—	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	2	—	—	—	—
Tetanus	12	—	—	—	—
Tuberculosis	—	67	1	—	1
Variolæ	—	8	—	—	—
Eclampsia puerperalis	—	72	—	8	—
Hydrocephalus	3	—	—	—	—
Paraplegia post partum	2	38	—	—	1
Alii systematis nervosi morbi	15	2	—	8	17
Rhinitis catarrhalis	8	—	—	—	6
Laryngitis	85	—	—	1	5
Hemiplegia laryngis	2	—	—	—	—
Bronchitis	98	5	—	—	5
Emphysema pulmonum	35	—	—	—	—
Pneumonia vel Pleuritis	20	6	2	—	13
Alii organorum respirationis morbi	25	—	—	1	—
Pericarditis	—	6	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Thrombosis vel Embolia	2	—	—	—	—
Lymphangitis	36	—	—	—	—
Alii organorum circulationis morbi	12	—	—	—	—
Vitia dentium	198	4	1	1	2
Pharyngitis	53	—	—	—	1
Corpora extranea oesophagi	—	38	—	1	2
Gastroenteritis	140	88	—	—	21
Dyspepsia	97	32	—	1	5
Enteralgia	144	13	—	—	—
Tympanitis	29	51	—	2	1
Obstipatio	20	31	—	11	3
Hernia	15	8	—	—	4
Helminthiasis apparatus digestionis	22	—	—	—	29
Icterus	—	13	8	1	—
Distomatosis	—	15	—	—	—
Alii organorum digestionis morbi	51	40	—	3	3
Morbi oculorum	53	41	—	1	27
Morbi aurium	1	—	—	—	23
Castratio	148	11	52	242	16
Prolapsus vaginæ vel uteri	1	23	—	1	—
Metritis	3	38	—	—	3
Retentio secundinarum	2	78	—	—	—
Dystochia	3	24	—	1	1
Mastitis	2	132	2	6	3
Alii organorum urogenitalium morbi	25	1,064	—	1	2
Rachitis vel Osteomalacia	10	17	—	68	9
Alii morbi constitutionales	1	—	—	2	—
Morbi ossium	82	6	—	3	10
Morbi articulationum	317	75	—	2	6
Tendinitis et Tendovaginitis	204	6	—	—	1
Bursitis	100	23	—	—	4
Morbi ungularum	266	203	—	—	1
Alii organorum locomotionis morbi	139	12	—	2	6
Vulnus	290	81	3	—	57
Abscessus vel Phlegmone	136	38	—	1	10
Tumor benignus	45	10	—	—	7
Tumor malignus	15	—	—	—	6
Eczema	113	22	—	—	28
Dermatitis	164	12	—	—	2
Herpes tonsurans	—	222	—	—	—
Scabies	28	26	—	—	17

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Parasiti pellis	8	38	—	34	5
Alii externarum partium morbi	46	21	—	—	4
Intoxicatio	3	10	—	5	9
Summa	3,706	3,209	69	417	604
Viborgs län.					
Abortus infectiosus	—	103	—	—	—
Actinomycosis	—	34	—	1	—
Anthrax	210	314	27	17	—
Coryza maligna bovis	—	1	—	—	—
Diphteritis suum	—	—	—	10	—
Emphysema infectiosum	—	11	—	—	—
Erysipelas malignum	—	—	—	198	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	180
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	38	—	—	—
Hæmoglobinuria bovis	—	305	—	—	—
Influenza erysipelatosa	734	—	—	—	—
Influenza pectoralis	213	—	—	—	—
Morbus coitus benignus	3	—	—	—	—
Morbus maculosus	20	—	—	—	—
Pyæmia vel Septicæmia	5	7	—	3	—
Rabies	1	3	—	—	23
Rinitis streptococcica equi	868	—	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	3	—	—	—	—
Tetanus	8	—	—	—	—
Tuberculosis	—	18	—	—	2
Varicellæ	—	119	—	—	—
Variolæ	—	30	—	—	—
Eclampsia puerperalis	—	198	—	—	—
Hydrocephalus	3	—	—	—	—
Paraplegia post partum	1	64	—	—	—
Alii systematis nervosi morbi	23	17	1	4	12
Rhinitis catarrhalis	119	—	—	—	12
Laryngitis	321	19	—	2	16
Hemiplegia laryngis	3	—	—	—	—
Bronchitis	164	44	—	5	55
Emphysema pulmonum	48	4	—	—	2
Pneumonia vel Pleuritis	54	30	11	5	18
Alii organorum respirationis morbi	17	—	—	—	—
Pericarditis	7	22	—	1	4
Thrombosis vel Embolia	3	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Lymphangitis	86	7	—	—	1
Alii organorum circulationis morbi	21	12	—	—	1
Vitia dentium	545	3	—	1	8
Pharyngitis	114	14	—	1	11
Corpora extranea oesophagi	—	28	—	6	1
Gastroenteritis	217	138	2	30	49
Dyspepsia	401	108	—	5	11
Enteralgia	173	13	—	—	—
Tympanitis	2	80	16	—	—
Obstipatio	124	110	9	24	18
Hernia	41	11	—	5	8
Helminthiasis apparatus digestionis	51	—	—	—	58
Icterus	2	4	28	—	—
Distomatosis	—	14	9	—	—
Alii organorum digestionis morbi	95	162	—	2	1
Morbi oculorum	158	19	—	—	43
Morbi aurium	9	1	—	—	47
Castratio	171	8	9	165	18
Prolapsus vaginæ vel uteri	3	23	—	—	—
Metritis	7	40	—	1	2
Retentio secundinarium	1	64	—	1	2
Dystochia	5	50	—	5	4
Mastitis	17	311	—	1	2
Alii organorum urogenitalium morbi	80	309	—	2	4
Rachitis vel Osteomalacia	3	22	—	54	4
Cachexia ossifraga	—	1	—	25	—
Alii morbi constitutionales	38	24	—	—	1
Morbi ossium	121	14	—	—	12
Morbi articulationum	659	48	—	1	19
Tendinitis et Tendovaginitis	399	13	—	—	2
Bursitis	91	7	—	—	—
Morbi ungularum	366	91	—	—	10
Ali organorum locomotionis morbi	240	23	—	2	9
Vulnus	590	55	—	3	76
Abscessus vel Phlegmone	228	35	—	4	21
Tumor benignus	154	35	—	1	11
Tumor malignus	29	3	—	—	9
Eczema	188	82	—	16	72
Dermatitis	223	14	—	13	5
Herpes tonsurans	6	101	—	—	—
Scabies	32	98	—	—	26

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Parasiti pellis	12	20	—	—	7
Alii externarum partium morbi	40	19	—	—	1
Intoxicatio	3	19	—	1	10
Summa	8,555	3,634	112	614	908
S:t Michels län.					
Actinomycosis	—	8	—	—	—
Anthrax	—	2	—	—	—
Coryza maligna bovis	—	4	—	—	—
Emphysema infectiosum	—	14	—	—	—
Erysipelas malignum	—	—	—	32	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	17
Hæmoglobinuria bovis	—	93	—	—	—
Influenza erysipelatosa	80	—	—	—	—
Malleus humidus	1	—	—	—	—
Morbus maculosus	2	—	—	—	—
Pyæmia vel Septicæmia	1	1	—	1	—
Rhinitis streptococcica equi	405	—	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	4	—	—	—	—
Tetanus	1	—	—	—	—
Variolæ	—	30	—	—	—
Eclampsia puerperalis	—	5	—	—	—
Paraplegia post partum	—	26	—	—	—
Alii systematis nervosi morbi	10	4	—	—	1
Rhinitis catarrhalis	10	—	—	—	—
Laryngitis	46	8	—	—	1
Hemiplegia laryngis	1	—	—	—	—
Brochhitis	48	20	—	—	—
Emphysema pulmonum	12	—	—	—	—
Pneumonia vel Pleuritis	5	1	—	—	—
Alii organorum respirationis morbi	1	15	—	1	—
Pericarditis	—	1	—	—	—
Lymphangitis	15	—	—	—	—
Alii organorum circulationis morbi	3	1	—	—	—
Vitia dentium	42	1	—	—	9
Pharyngitis	24	—	—	—	—
Corpora extranea oesophagi	—	3	—	1	—
Gastroenteritis	69	25	—	—	3
Dyspepsia	92	70	—	17	1
Enteralgia	43	5	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Tympanitis	6	17	—	—	—
Obstipatio	20	29	—	8	1
Hernia	8	4	—	—	1
Lithiasis apparatus digestionis	—	1	—	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	64	—	—	—	8
Icterus	—	—	—	—	1
Distomatosis	—	—	2	—	—
Alii organorum digestionis morbi	9	6	—	1	—
Morbi oculorum	37	11	—	—	5
Morbi aurium	—	—	—	—	2
Castratio	51	—	—	23	3
Prolapsus vaginæ vel uteri	—	5	—	1	—
Metritis	—	3	—	—	—
Retentio secundinarum	1	19	—	—	—
Dystochia	—	13	—	—	1
Mastitis	4	37	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	19	15	—	2	—
Rachitis vel Osteomalacia	—	139	10	10	—
Alii morbi constitutionales	1	—	6	—	—
Morbi ossium	21	3	—	—	1
Morbi articulationum	107	16	—	—	—
Tendinitis et Tendovaginitis	77	9	—	—	—
Bursitis	30	5	—	—	—
Morbi ungularum	63	7	—	—	—
Alii organorum locomotionis morbi	35	4	—	—	3
Vulnus	143	13	—	—	8
Abscessus vel Phlegmone	40	8	—	1	—
Tumor benignus	31	10	—	—	—
Tumor malignus	6	2	—	—	1
Eczema	27	43	—	—	1
Dermatitis	56	32	—	—	—
Herpes tonsurans	—	118	—	—	—
Scabies	12	—	—	—	2
Parasiti pellis	5	150	—	—	—
Alii externarum partium morbi	17	2	—	—	—
Intoxicatio	—	1	—	3	9
Summa	1,790	1,059	18	101	79

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Kuopio län.					
Abortus infectiosus	—	69	—	—	—
Actinomycosis	—	13	—	—	—
Anthrax	4	6	—	—	—
Coryza maligna bovis	—	15	—	—	—
Emphysema infectiosum	—	2	—	—	—
Erysipelas malignum	—	—	—	8	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	55
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	2	—	—	—
Hæmoglobinuria bovis	—	184	—	—	—
Influenza erysipelatosa	1	—	—	—	—
Morbus coitus benignus	1	11	—	—	—
Morbus maculosus	5	—	—	—	—
Pyæmia vel Septicæmia	6	2	—	4	1
Rhinitis streptococcica equi	198	—	—	—	—
Tetanus	3	—	—	1	—
Tuberculosis	—	—	—	—	—
Varicellæ	—	10	—	—	—
Eclampsia puerperalis	—	109	—	—	2
Hydrocephalus	2	—	—	—	1
Paraplegia post partum	—	15	—	—	—
Alii systematis nervosi morbi	7	9	—	—	4
Rhinitis catarrhalis	97	5	—	—	—
Laryngitis	86	1	—	—	3
Bronchitis	43	3	—	2	3
Emphysema pulmonum	24	3	—	—	—
Pneumonia vel Pleuritis	17	6	1	1	1
Alii organorum respirationis morbi	11	3	2	8	—
Pericarditits	1	3	—	—	—
Thrombosis vel Embolia	1	—	—	—	—
Lymphangitis	56	—	—	—	—
Alii organorum circulationis morbi	7	2	—	1	1
Vitia dentium	128	5	—	2	2
Pharyngitis	41	1	—	4	—
Corpora extranea oesophagi	—	17	—	5	1
Gastroenteritis	163	68	1	8	3
Dyspepsia	164	98	1	8	2
Enteralgia	101	29	—	5	—
Tympanitis	16	64	3	—	—
Obstipatio	9	35	5	4	5
Hernia	29	8	—	6	1

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
	—	—	—	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	53	—	—	—	16
Icterus	2	1	15	—	—
Distomatosis	10	4	35	—	—
Alii organorum digestionis morbi	12	13	—	3	1
Morbi oculorum	41	7	—	—	6
Morbi aurium	—	—	—	—	8
Castratio	152	5	33	79	2
Prolapsus vaginæ vel uteri	—	9	—	—	—
Metritis	3	9	—	—	—
Retentio secundinarum	1	46	—	—	—
Dystochia	1	13	—	1	—
Mastitis	5	122	—	3	1
Alii organorum urogenitalium morbi	36	47	1	8	6
Rachitis vel Osteomalacia	9	450	—	29	2
Cachexia ossifraga	—	72	—	1	—
Alii morbi constitutionales	6	7	—	3	—
Morbi ossium	104	11	1	4	5
Morbi articulationum	198	25	1	1	2
Tendinitis et Tendovaginitis	91	—	—	—	—
Bursitis	63	11	—	—	—
Morbi ungularum	115	31	2	1	1
Alii organorum locomotionis morbi	77	9	—	1	5
Vulnus	145	12	1	—	7
Abscessus vel Phlegmone	92	11	—	—	4
Tumor benignus	41	19	—	—	—
Tumor malignus	5	—	—	—	2
Eczema	46	51	—	—	11
Dermatitis	94	17	—	—	—
Herpes tonsurans	1	167	—	—	—
Scabies	18	66	2	—	2
Parasiti pellis	12	143	—	—	6
Alii externarum partium morbi	10	8	—	1	4
Intoxicatio	1	10	—	4	5
Summa	2,665	2,194	104	206	181
Vasa län.					
Abortus infectiosus	—	103	—	—	—
Actinomycosis	—	31	—	—	—
Anthrax	2	9	—	—	—
Coryza maligna bovis	—	9	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Emphysema infectiosum	—	2	—	—	—
Erysipelas malignum	—	—	—	54	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	171
Gostroenteritis infectiosa vituli	—	10	—	—	—
Hæmoglobinuria bovis	—	31	—	—	—
Influenza erysipelatosa	14	—	—	—	—
Influenza pectoralis	6	—	—	—	—
Morbus coitus benignus	3	2	—	—	—
Morbus maculosus	13	—	—	—	—
Pyæmia vel Septicæmia	30	7	—	—	2
Rhinitis streptococcica equi	317	—	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	20	—	—	—	—
Tetanus	17	—	—	—	—
Tuberculosis	—	11	—	—	—
Variolæ	—	14	—	—	—
Eclampsia puerperalis	—	198	—	—	—
Hydrocephalus	8	6	—	—	—
Paraplegia post partum	—	30	—	—	—
Alii systematis nervosi morbi	34	35	2	7	13
Rhinitis catarrhalis	124	18	—	—	13
Laryngitis	154	4	—	4	13
Hemiplegia laryngis	3	—	—	—	—
Bronchitis	260	34	—	4	23
Emphysema pulmonum	33	1	—	—	1
Pneumonia vel Pleuritis	53	19	—	1	12
Alii organorum respirationis morbi	7	16	—	1	—
Pericarditis	—	5	—	—	3
Thrombosis vel Embolia	1	1	—	—	—
Lymphangitis	69	2	—	—	2
Alii organorum circulationis morbi	21	12	—	—	4
Vitia dentium	426	15	—	1	4
Pharyngitis	139	4	—	10	11
Corpora extranea oesophagi	—	39	—	1	1
Gastroenteritis	569	232	—	25	30
Dyspepsia	277	291	—	22	17
Enteralgia	193	23	—	—	—
Tympanitis	16	73	5	—	—
Obstipatio	28	169	10	38	18
Hernia	37	5	—	2	1
Helmintbiasis apparatus digestionis	51	—	—	—	36
Distomatosis	—	—	28	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Alii organorum digestionis morbi	16	33	—	8	8
Morbi oculorum	121	37	—	—	35
Morbi aurium	10	3	—	—	29
Castratio	482	2	26	150	5
Prolapsus vaginæ vel uteri	2	21	—	2	—
Metritis	4	81	—	—	—
Retentio secundinarum	3	160	—	—	—
Dystochia	2	69	—	3	—
Mastitis	12	308	3	3	1
Alii organorum urogenitalium morbi	97	332	—	3	6
Rachitis vel Osteomalacia	22	83	—	49	—
Cachexia ossifraga	2	2	—	—	—
Alii morbi constitutionales	8	12	—	—	1
Morbi ossium	164	17	2	1	3
Morbi articulationum	541	112	—	6	8
Tendinitis et Tendovaginitis	301	8	1	—	4
Bursitis	68	12	—	—	1
Morbi ungularum	278	46	—	4	8
Alii organorum locomotionis morbi	54	15	2	—	—
Vulnus	331	82	—	—	26
Abscessus vel Phlegmone	220	28	—	—	2
Tumor benignus	70	29	—	—	13
Tumor malignus	13	3	—	—	5
Eczema	150	51	—	—	38
Dermatitis	313	31	56	5	4
Herpes tonsurans	5	146	—	—	—
Scabies	22	5	—	6	8
Parasiti pellis	25	98	—	—	12
Alii externarum partium morbi	77	37	—	—	7
Intoxicatio	3	22	18	9	15
Summa	6,341	3,346	153	419	614
Uleåborgs län.					
Abortus infectiosus	—	127	—	—	—
Actinomycosis	1	11	—	—	—
Anthrax	—	4	—	—	—
Coryza maligna bovis	—	16	—	—	—
Erysipelas malignum	—	—	—	2	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	69
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	20	—	—	—
Influenza erysipelatosa	1	—	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Morbus maculosus	3	—	—	—	—
Pyæmia vel Septicæmia	3	3	—	—	—
Rhinitis streptococcica equi	183	—	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	2	—	—	—	—
Tetanus	3	—	—	—	—
Tuberculosis	—	153	—	—	—
Varicellæ	—	4	—	—	—
Variolæ	—	1	—	—	—
Eclampsia puerperalis	—	117	—	—	—
Hydrocephalus	2	—	—	—	—
Paraplegia post partum	—	8	—	—	—
Alii systematis nervosi morbi	32	8	—	—	1
Rhinitis catarrhalis	20	—	—	—	—
Laryngitis	108	3	—	—	8
Hemiplegia laryngis	6	—	—	—	—
Bronchitis	57	5	—	—	5
Emphysema pulmonum	12	—	—	—	—
Pneumonia vel Pleuritis	13	1	—	—	2
Alii organorum respirationis morbi	4	4	—	—	—
Pericarditis	—	7	—	—	—
Lymphangitis	39	1	—	—	1
Alii organorum circulationis morbi	8	—	—	—	1
Vitia dentium	407	1	—	—	—
Pharyngitis	27	2	—	—	—
Corpora extranea oesophagi	—	9	—	—	1
Gastroenteritis	206	74	—	—	5
Dyspepsia	97	96	4	—	1
Enteralgia	211	2	—	—	—
Tympanitis	2	34	—	—	—
Obstipatio	66	30	1	14	6
Hernia	8	—	—	2	—
Lithiasis apparatus digestionis	—	—	—	—	1
Helminthiasis apparatus digestionis	20	—	—	—	8
Icterus	—	1	—	—	—
Distomatosis	—	—	43	—	—
Alii organorum digestionis morbi	38	9	—	2	2
Morbi oculorum	37	3	—	—	14
Morbi aurium	5	—	—	—	10
Castratio	240	—	27	49	—
Prolapsus vaginæ vel uteri	—	3	—	—	—

Sjukdomens namn.	Hästar.	Nötkreatur.	Får.	Svin.	Hundar.
Metritis	2	18	—	—	—
Retentio secundinarum	4	52	—	—	—
Dystochia	2	28	—	2	—
Mastitis	4	92	—	—	1
Alii organorum urogenitalium morbi	42	39	—	—	—
Rachitis vel Osteomalacia	9	56	—	8	1
Cachexia ossifraga	—	6	—	—	—
Alii morbi constitutionales	11	4	—	—	—
Morbi ossium	52	20	—	—	2
Morbi articulationum	380	13	—	—	5
Tendinitis et Tendovaginitis	152	7	—	—	—
Bursitis	144	7	—	—	—
Morbi ungularum	196	11	—	—	2
Alii organorum locomotionis morbi	74	8	—	—	3
Vulnus	277	22	—	—	24
Abscessus vel Phlegmone	102	7	—	—	6
Tumor benignus	37	14	—	—	—
Tumor malignus	12	4	—	—	—
Eczema	143	23	—	2	12
Dermatitis	104	2	—	—	1
Herpes tonsurans	1	3	—	—	—
Scabies	2	—	—	—	4
Parasiti pellis	11	19	—	—	3
Alii externarum partium morbi	39	12	—	2	5
Intoxicatio	4	7	7	—	4
Summa	3,615	1,231	82	83	208

Tabell öfver år 1907 iakttagna fall af infektionssjukdomar bland husdjuren.

Veterinärdistrikt.	Abortus infectiosus.	Actinomycosis.	Anthrax.	*Coryza maligna bovis.*	Diphteritis suum.	Emphysema infectiosum.	Erysipelas maligna.	Febris catarrhalis epizootica canis.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Haemoglobinuria bovis.	Influenza erysipelatosa.	Influenza pectoralis.	Malleus humidus vel farciminosus.	Pyaemia vel Septicaemia.	Rabies.	Rhinitis streptococcica equi.	Stomatitis pustulosa contagiosa.	Tetanus.	Variellae et Variolae.
Ekenäs	6	16	—	3	—	—	2	5	—	14	—	—	—	—	—	2	—	—	40
Helsingfors	—	44	6	—	—	—	4	117	—	38	—	23	—	—	—	93	4	5	2
Borgå	10	12	1	—	—	—	10	10	—	15	—	—	—	—	—	25	—	—	—
Lovisa	5	8	2	2	—	—	15	17	6	26	12	—	—	—	—	34	—	—	—
Vichtis	75	3	1	—	—	—	—	7	—	5	—	—	—	3	—	11	—	—	—
Åbo	33	13	1	—	—	1	22	79	—	18	—	3	—	15	1	144	7	8	11
Björneborg	25	30	8	1	—	—	39	18	11	2	—	—	—	7	—	38	—	3	19
Letala	28	22	1	—	—	—	35	—	5	2	—	—	—	2	—	27	—	—	1
Salo	85	27	7	5	—	—	24	8	24	11	26	—	—	2	—	29	—	—	—
Ikalis	—	18	2	—	—	—	45	8	—	46	—	—	—	24	—	248	—	1	—
Hvittis	153	6	—	1	—	—	36	5	—	8	—	30	—	—	—	91	—	—	—
Godby	—	—	—	—	—	—	—	4	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Loimijoki	454	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	19	—	1	—
Tavastehus	59	23	—	10	—	—	5	21	—	93	—	—	—	—	—	33	—	6	8
Tammerfors	26	4	3	—	—	—	—	156	4	5	—	23	—	—	—	130	—	1	—
Lahtis	—	11	1	—	—	—	—	15	9	25	—	3	—	3	—	3	—	2	—
Jämsä	—	2	1	3	—	—	—	7	—	25	21	—	—	1	—	20	—	—	—
Tammela	35	10	16	—	—	4	12	25	16	48	12	14	—	9	—	94	2	3	—
Filppula	—	2	—	—	—	—	—	2	—	3	—	1	—	2	—	7	—	—	—
Viborg	98	7	9	—	—	4	30	122	25	92	258	151	—	5	22	341	—	2	112
Fredrikshamn	5	7	15	—	—	—	25	41	—	37	—	—	—	7	—	217	—	1	—
Nykyrka	—	3	539	—	—	—	22	4	5	19	476	—	—	1	4	42	—	—	21
Kexholm	—	16	3	—	—	—	46	2	8	38	—	49	—	—	1	47	—	4	—
Kronoborg	—	1	—	—	10	—	41	3	—	15	—	5	—	—	—	7	—	1	9
Sordavala	—	—	1	1	—	—	8	2	—	11	—	—	—	—	—	6	—	—	—
Villmanstrand	—	1	1	—	—	—	25	4	—	25	—	8	—	—	—	206	3	—	8
Pitkäranta	—	—	—	—	—	7	1	2	—	68	—	—	—	2	—	2	—	—	—
S:t Michel	—	4	2	2	—	1	22	8	—	12	36	—	1	3	—	54	—	1	—
Gustaf Adolfs	—	2	—	2	—	—	—	6	—	18	55	—	—	—	—	22	—	—	—
Nyslott	—	—	—	—	—	13	2	3	—	55	29	—	—	—	—	319	4	—	30
Pieksämäki	—	2	—	—	—	—	8	—	—	8	—	—	—	—	—	10	—	—	—
Kuopio	5	—	—	1	—	—	—	19	2	51	1	—	—	1	—	8	—	—	5
Joensuu	—	1	8	—	—	—	5	6	—	53	—	—	—	—	—	57	—	—	4
Idensalmi	34	—	—	9	—	—	3	11	—	3	—	—	—	5	—	20	—	3	—

Veterinärdistrikt.	Abortus infectiosus.	Actinomycosis.	Anthrax.	Coryza maligna bovis.	Diphteritis suum.	Emphysema infectiosum.	Erysipelas maligunm.	Febris catarrhalis epizootica canis.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Haemoglobinuria bovis.	Influenza erysipelatosa.	Influenza pectoralis.	Malleus humidus vel farciminosus.	Pyaemia vel Septicaemia.	Rabies.	Rhinitis streptococcica equi.	Stomatitis pustulosa contagiosa.	Tetanus.	Variolae et Variolae.
Nurmes	—	10	—	3	—	2	—	9	—	4	—	—	—	3	—	54	—	1	2
Suonenjoki	30	1	1	—	—	—	—	10	—	60	—	—	—	3	—	37	—	—	—
Tohmajärvi	—	1	1	2	—	—	—	—	—	13	—	—	—	1	—	22	—	—	—
Nikolaistad	2	11	6	2	—	—	11	62	3	2	3	6	—	25	—	63	—	4	—
Kristinestad	19	5	—	—	—	—	19	26	—	1	—	—	—	10	—	67	16	8	—
Seinäjoki	—	5	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	23	—	2	—
Gamlakarleby	12	6	2	7	—	—	9	59	5	1	2	—	—	1	—	123	4	1	8
Jyväskylä	4	3	3	—	—	—	12	15	2	18	9	—	—	2	—	27	—	2	5
Saarijärvi	—	—	—	—	—	2	—	4	—	6	—	—	—	—	—	9	—	—	—
Alavo	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vetil	66	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	5	—	—	1
Haapavesi	20	—	—	7	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ylivieska	62	3	—	7	—	—	—	10	10	—	1	—	—	3	—	83	1	1	4
Uleåborg	27	4	4	—	—	—	—	38	10	—	—	—	—	2	—	64	—	2	—
Kajana	—	2	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	1
Kemi	18	1	—	2	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—	—
Rovaniemi	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—
Pudasjärvi	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
Summa	1,396	352	645	71	10	34	543	997	145	1,013	901	316	1	144	28	3,019	42	63	291

Tabell öfver af distrikts- och kommunalveterinärerne år 1907 verkställda tjänsteresor.

Veterinärdistrikt.	Tjänsteresor för																			Summa resor.
	Actinomykos.	Blodstallning.	Elakartad kataralfeber.	Frasbrand.	Förgiftning.	Infektiös kastning.	Influensa.	Koppor hos kor.	Kvarka.	Mjältbrand.	Munsjuka hos hästar.	Rabies.	Rots.	Rödsjuka.	Smittosam slidkatarr.	Svinpest.	Särskilda misstänkta sjukdomsfall.	Besiktning.	Tuberkulinundersökning.	Ympning med bovovaccin.	
Ekenäs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	27
Helsingfors	—	—	—	—	—	7	—	—	—	6	—	—	—	1	29	—	—	5	59	—	107
Borgå	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	9	47	45	5	109
Lovisa	—	1	—	—	1	—	2	—	—	1	—	—	—	—	5	—	1	1	21	—	33
Vichtis	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	3	—	21	—	38
Åbo	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	1	10	—	16
Björneborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—	6
Letala	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	25	11	—	43
Salo	—	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	8	4	44	4	64
Ikalis	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	8
Hvittis	—	1	1	—	—	9	4	—	—	—	—	—	—	—	167	—	5	2	24	—	213
Godby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Loimijoki	—	—	—	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	1	20	—	62
Tavastehus	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	34	—	1	10	24	—	71
Tammerfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	9
Lahtis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	101	—	1	1	11	—	115
Jämsä	—	11	1	—	—	—	2	—	3	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	21
Tammela	—	2	—	—	—	1	—	—	—	13	—	—	—	—	2	—	2	5	10	—	35
Filppula	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3
Viborg	—	2	—	1	1	—	18	—	—	2	—	12	—	2	9	—	23	—	—	—	70
Fredrikshamn	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	2	51	—	58
Nykyrka	—	3	—	—	2	—	13	1	3	19	—	3	—	4	—	—	4	1	4	—	57
Kexholm	2	—	—	—	2	—	5	—	7	2	—	1	—	1	2	—	16	1	5	—	44
Kronoborg	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	12	—	18
Sordavala	—	1	—	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	14	—	12	—	31
Villmanstrand	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5	—	2	—	11
Pitkäranta	—	5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	9	—	20
S:t Michel	1	3	1	1	1	—	10	—	4	5	—	—	3	5	—	—	21	3	7	—	65
Heinola	—	1	1	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	79	—	4	3	11	—	104
Nyslott	—	7	—	3	—	—	6	2	40	—	1	—	—	—	—	—	9	3	9	—	80
Pieksämäki	—	16	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	3	—	—	16	13	10	—	63
Kuopio	—	5	—	—	—	2	1	—	3	—	—	—	—	—	1	—	4	—	1	—	17
Joensuu	—	8	—	—	—	—	—	—	3	8	—	—	—	1	—	—	21	—	32	—	73
Idensalmi	—	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	10	15	—	33

Veterinärdistrikt.	Tjänsteresor för																			Summa resor.
	Actinomykos.	Blodstalning.	Elakartad kataralfeber.	Frasbrand.	Högiftning.	Infektiös kastning.	Influensa.	Koppor hos kor.	Kvarka.	Mjältbrand.	Munsjuka hos hästar.	Rabies.	Rots.	Rödsjuka.	Smittosam slidkatarr.	Svinpest.	Särskilda misstänkta sjukdomsfall.	Besiktning.	Tuberkulinundersökning.	Vympning med bovovaccin.	
Nurmes	2	3	—	2	—	—	—	—	12	—	—	—	—	1	—	—	28	—	—	—	48
Suonenjoki	1	2	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	8	2	3	—	22
Tohmajärvi	—	3	1	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	12	—	2	—	24
Nikolaistad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	5	9	2	—	23
Kristinestad	—	—	2	—	—	—	5	—	—	1	—	—	—	1	—	—	7	1	24	—	41
Seinäjoki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	17	3	25
Gamlakarleby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	2	2	—	—	10
Jyväskylä	—	11	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	31
Saarijärvi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	11
Alavo	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	7
Vetil	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	9	—	16
Haapavesi	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	15	—	23
Ylivieska	1	—	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	25	—	41
Uleåborg	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	30
Kajana	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	—	7
Kemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2
Rovaniemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	5
Pudasjärvi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3
Summa	7	96	15	10	8	65	73	3	111	85	1	16	3	23	452	1	299	159	655	12	2,094

Tabell öfver år 1907 verkställda undersökningar med tuberkulin.

Orten där undersökningen skett.	Antal undersökta kreatur.	Antal kreatur som reagerat.	Antal verkställda obduktioner.	
			Tuberkulösa.	Icke tuberkulösa.
Nylands län.				
Anjala	86	3	—	—
Artsjö	146	—	—	—
Askola	117	10	—	2
Borgnäs	223	4	1	—
Borgå s:n	1,696	57	52	14
Ekenäs landsf.	114	1	—	—
Elimä	1,073	37	—	—
Esbo	1,086	80	31	—
Helsinge	1,255	23	—	—
Helsingfors	6	—	—	—
Iittis	277	2	—	—
Ingå	636	4	—	—
Karis	313	3	—	—
Karislojo	29	—	—	—
Kyrkslätt	633	9	—	—
Lappträsk	216	5	—	—
Liljendal	162	1	—	—
Lojo	395	11	—	7
Mäntsälä	453	6	—	2
Mörskom	71	—	—	—
Nummis	299	31	6	—
Nurmijärvi	730	9	—	—
Orimattila	119	3	—	—
Pernå	184	2	—	—
Pojo	906	25	6	—
Sibbo	415	18	—	2
Sjundeå	602	13	—	—
Strömfors	281	4	—	—
Tenala	139	—	—	—
Tusby	450	14	5	1
Vichtis	1,061	23	—	—
Summa	14,173	398	101	28
Åbo och Björneborgs län.				
S:t Bertils	138	10	—	—
Bjernå	737	63	—	—

Orten där undersökningen skett.	Antal undersökta kreatur.	Antal kreatur som reagerat.	Antal verkställda obduktioner.	
			Tuberkulösa.	Icke tuberkulösa.
Dragstjärd	107	—	—	—
Euraåminne	483	10	—	—
Halikko	507	9	—	—
Hinnerjoki	15	3	—	—
Hvittis	135	11	—	—
Hvittisbofjärd	65	2	—	—
Karkku	112	2	—	—
Kauvatsa	16	13	1	—
Kiikka	88	8	—	—
Kiikois	76	2	—	—
Kimito	937	8	—	1
Kisko	181	57	—	—
Kjulo	107	1	—	—
Koskis	125	9	—	—
Kumo	339	5	—	—
Loimijoki	302	5	—	—
Lokalaks	96	5	—	—
Masku	131	4	—	—
Metsämaa	282	21	—	—
Mietois	357	25	—	—
Muurla	174	2	—	—
Nakkila	351	31	—	—
Norrmark	79	—	—	—
Nykyrko	134	6	—	—
Nystad	2	—	—	—
Pemar	175	37	—	—
Piikkis	180	16	—	—
Punkalaitio	55	—	—	—
Pöytis	132	1	—	—
Sagu	349	8	—	—
Saltvik	52	—	—	—
Tavastkyrö	17	—	—	—
Töfsala	40	3	—	—
Uskela	216	4	—	—
Vahto	34	4	—	—
Vehmo	67	1	—	—
Villnäs	24	5	—	—
Virmo	38	1	—	—
Yläne	631	26	—	—
Åbo	2	—	—	—
Summa	8,088	418	1	1

Orten där undersökningen skett.	Antal undersökta kreatur.	Antal kreatur, som reagerat.	Antal verkställda obduktioner.	
			Tuberkulösa.	Icke tuberkulösa.
Tavastehus län.				
Asikkala	2	—	—	—
Birkkala	207	—	—	—
Eräjärvi	96	—	—	—
Hattula	225	2	1	—
Hausjärvi	481	13	—	1
Hollola	204	—	—	—
Humppila	253	24	—	—
Janakkala	290	10	1	—
Jokkis	207	3	3	—
Jämsä	304	—	—	—
Kalvola	236	16	—	—
Korpilahti	92	—	—	—
Koskis	109	4	—	—
Kuhmois	74	—	—	—
Kärkölä	2	—	—	—
Lampis	540	16	—	—
Längelmäki	38	—	—	—
Messuby	307	2	—	2
Nastola	709	6	—	—
Padasjoki	2	—	—	—
Pälkäne	313	7	2	—
Ruovesi	102	3	1	2
Sääksmäki	531	5	—	—
Tammela	656	15	4	4
Tavastehus	2	—	—	—
» landsf.	84	4	—	—
Tyrväntö	278	9	—	—
Vånå	181	2	1	1
Ylöjärvi	157	—	—	—
Ypäjä	283	20	—	—
Summa	6,965	161	13	10
Viborgs län.				
Impilahti	199	28	—	—
S:t Johannes	49	—	—	—
Jääskis	57	—	—	—
Kaukola	34	2	1	—
Kexholm	42	1	—	—
Kotka	2	—	—	—

Orten där undersökningen skett.	Antal undersökta kreatur.	Antal kreatur som reagerat.	Antal verkställda obduktioner.	
			Tuberkulösa.	Icke tuberkulösa.
Kronoborg	130	4	—	—
Kymmene	185	13	—	—
Lappvesi	6	—	—	—
Miehikkälä	21	—	—	—
Pyhäjärvi	47	—	—	—
Pyttis	109	1	—	—
Rautjärvi	27	—	—	—
Ruskeala	131	4	—	—
Räisälä	4	—	—	—
Savitaipale	15	—	—	—
Sippola	199	—	—	—
Sordavala s:n	240	4	—	—
Suistamo	159	5	—	—
Uguniemi	47	1	—	—
Valkeala	168	9	—	—
Vederlaks	637	1	—	—
Vekkelaks	157	5	2	—
Viborgs s:n	187	5	—	—
Summa	2,852	83	3	—
S:t Michels län.				
Gustaf Adolfs	288	13	—	—
Heinola s:n	198	1	—	—
Heinävesi	54	—	—	—
Jokkas	19	—	—	—
Jorois	447	50	12	—
Kangaslampi	68	3	—	—
Kerimäki	120	1	—	1
Kristina	112	—	—	—
S:t Michel	1	—	—	—
» s:n	43	1	—	—
Pieksämäki	137	4	2	—
Rantasalmi	331	9	—	—
Sysmä	266	7	—	—
Sääminge	41	—	—	—
Summa	2,125	89	14	1
Kuopio län.				
Bräkylä	417	1	—	1
Idensalmi s:n	281	7	—	1

Orten där undersökningen skett.	Antal undersökta kreatur.	Antal kreatur som reagerat.	Antal verkställda obduktioner.	
			Tuberkulösa.	Icke tuberkulösa.
Kiuruvesi	161	2	—	—
Kontiolaks	273	—	—	—
Kuusjärvi	50	—	—	—
Lapinlaks	59	3	—	—
Leppävirta	168	1	—	1
Libelits	243	1	—	1
Maaninga	58	1	—	—
Nilsiä	175	2	1	1
Pälkjärvi	49	—	—	—
Suonejoki	37	—	—	—
Tohmajärvi	6	1	—	—
Summa	1,977	19	1	4
Vasa län.				
Ilmola	331	39	4	—
Jakobstad	15	—	—	—
Jyväskylä	66	—	—	—
» s:n	30	—	—	—
Kelviå	1	—	—	—
Lappo	76	3	—	—
Laukas	222	—	—	—
Malaks	14	1	—	—
Munsala	158	—	—	—
Mustasaari	104	—	—	—
Nykarleby	72	1	—	—
Oravais	80	7	5	2
Seinäjoki	81	9	—	—
Terijärvi	280	4	—	—
Uurais	4	—	—	—
Vasa	12	—	—	—
Ylistaro	32	—	—	—
Summa	1,578	64	9	2
Uleåborgs län.				
Brahestad	10	—	—	—
Haapajärvi	215	—	—	—
Haapavesi	169	1	—	—
Ijo	68	20	—	—
Kajana landsf.	43	—	—	—
Kalajoki	78	1	—	—

Orten där undersökningen skett.	Antal undersökta kreatur.	Antal kreatur som reagerat.	Antal verkställda obduktioner.	
			Tuberkulösa.	Icke tuberkulösa.
Karunki	22	5	—	—
Kemi	1	—	—	—
Kärsämäki	198	3	—	—
Limingo	278	74	4	—
Merijärvi	36	—	—	—
Muhos	373	31	6	—
Oulais	134	—	—	—
Paavola	147	1	—	—
Pudasjärvi	284	3	—	1
Pulkkila	23	1	—	—
Reisjärvi	53	—	—	—
Revolaks	124	22	—	—
Rovaniemi	244	—	—	—
Siikajoki	46	—	—	—
Vihanti	34	—	—	—
Uleåborg	20	2	2	—
» s:n	2	—	—	—
Uleåsalo	12	—	—	—
Ylivieska	48	—	—	—
Öfvertorneå	1	—	—	—
Summa	2,663	164	12	1

Tabell öfver år 1907 verkställd undersökning af importeradt amerikanskt fläsk.

Importorten.	Mängden importeradt fläsk.		Mängden trikinbemängdt fläsk.		
	Antal stycken.	Vikt i kilogram.	Antal stycken.	Vikt i kilogram.	Proc.
Björneborg	14,401	91,603	—	—	—
Brahestad	7,231	37,219	4	24	0,06
Gamlakarleby	13,911	84,286	14	88	0,10
Hangö	138,775	773,172	152	870	0,11
Helsingfors	8,038	33,277	1	5	0,02
Kemi	3,328	22,964	5	40	0,17
Kristinestad	7,630	45,376	3	19	0,04
Sordavala	2,087	12,089	2	10	0,08
Tammerfors	4,449	29,221	—	—	—
Uleåborg	69,399	430,130	2	11	0,0003
Vasa	159,442	1,054,491	163	1,022	0,10
Viborg	96,292	554,444	31	180	0,03
Åbo	13,701	88,095	3	18	0,02
Summa	538,684	3,256,367	380	2,287	0,01

VIII. Läkarepersonalen.

Utnämningar och förordnanden.

Febr. 16. Provincialläkaren i Tammela distrikt Med. ock kir. d:rn Hofrådet Oskar Walfrid Wennerström utnämnd och transporterad till provincialläkare i Tammerfors distrikt.

» » Med. lic. Gustaf Rudolf Idman utnämnd till Medicinalråd.

» 21. Veterinär Hugo Gunnar Konstantin Haane utnämnd till distriktsdjurläkare i Alavo distrikt.

» » Veterinär Karl Wilhelm Henriksson utnämnd till distriktsdjurläkare i Loimijoki distrikt.

Mars 21. Veterinär Ebenezer Parker utnämnd till distriktsdjurläkare i Fredrikshamns distrikt.

April 4. Veterinär Frans Wäinö Perttala utnämnd till distriktsdjurläkare i Vetil distrikt.

» 18. Veterinär Juho Walfrid Lasto (Lindholm) utnämnd till distriktsdjurläkare i Pieksämäki distrikt.

» 30. Förre Gardeslöjtnanten Bruno Svendelin utnämnd till sysslоman vid Pitkäniemi centralanstalt.

Maj 18. Veterinär Wäinö Ainot Wartiainen utnämnd till distriktsdjurläkare i Kuopio distrikt.

» 28. Filosofie doktorn Eliel Walter Kalixtus Laurén utnämnd till assessor i Medicinalstyrelsen.

» » Med. lic. Henrik Viktor Edvard Holmström utnämnd till e. o. läkare vid Medicinalstyrelsen.

Juni 27. Veterinär Otto Henrik von Essen utnämnd till distriktsdjurläkare i Tammela distrikt.

» 26. Med. och kir. d:rn Herman Waldemar Backman utnämnd till stadsläkare i Jakobstad.

» » Med. och kir. d:rn Carl Hahl utnämnd till barnmorskelärare i Helsingfors

Juli 24. Stadsläkaren i Willmanstrand Med. lic. Nils Jonathan Arppe utnämnd till provincialläkare i Jyväskylä distrikt.

Aug. 7. Veterinär Otto Hjalmar Lautela utnämnd till distriktsdjurläkare i Pudasjärvi distrikt.

» » Veterinär Einar Sandström utnämnd till distriktsdjurläkare i Kexholms distrikt.

» 19. Med. lic. Otto Blåfjeld utnämnd till e. o. läkare vid Medicinalstyrelsen.

Sept. 26. Veterinär Johan Isidor Hertzén utnämnd till distriktsdjurläkare i Haapavesi distrikt.

» » Veterinär Wäinö Alexander Wirtanen utnämnd till distriktsdjurläkare i Kittilä distrikt.

Okt. 14. Med lic. Georg von Essen utnämnd till Provincialläkare i Tammela distrikt.

» » Med. lic. Johan Alfred Levonius utnämnd till provincialläkare i Haapajärvi distrikt.

» 28. Provincialläkaren i Godby distrikt med. o. kir. d:rn Lars Wilhelm Fagerlund utnämnd till Medicinalråd.

» » Med. lic. Nils Gustaf Durchman utnämnd till provincialläkare i Nykarleby distrikt.

Nov. 29. Med. lic. Edvard Johan Horelli utnämnd till fängelseläkare i Åbo.

Dec. 17. Med. lic. Carl Fredrik Gustafsson utnämnd till provincialläkare i Mohla distrikt.

» 23. Distriktsdjurläkaren Ossian Ramberg utnämnd till distriktsdjurläkare i Idensalmi distrikt.

» » Med. lic. Onni Sjölin förordnad till läkare i Sodankylä.

» » Med. lic. Johannes William Wartiovaara utnämnd till stadsläkare i Jyväskylä.

» » Med. lic. Ernst Wilhelm af Hällström utnämnd till andre stadsläkare i Tammerfors.

» » Distriktsdjurläkaren i Tohmajärvi Isak Edvard Helenius utnämnd till distriktsdjurläkare i Sordavala distrikt.

» » Distriktsdjurläkaren i Saarijärvi Kaarlo Immanuel Gummerus utnämnd till distriktsdjurläkare i Kronoborgs distrikt.

Förordnade till kommunalläkare.

Febr. 6. Med. lic. Ismael Olsoni i Wirdois.

» » » » Oskar Wilhelm Brummer i Lojo.

» 14. Med. lic. Johan Lennart Gabriel Porthan i Alavo m. fl.
» 26. » » Karl Georg Löfström i Jorois.
Mars 8. » » Arthur Josef Theodor Molander i Kirvus.
» 22. » » Axel Aminoff i Mynämäki o. Mietois.
April 5. » » Juho Emanuel Warpula i Heinävesi.
» 9. » » Oskar Gottfrid Nordqvist i Mäntyharju.
» 26. » » Johannes William Wartiovaara i Kankaanpää.
» 30. » » Karl Hjalmar Rafael Wegelius i Impilaks.
Maj 17. » » Richard Wolmar Westlin i Nurmijärvi.
Juli 4. » » Edvin Alexander Nylander i Närpes och Öfvermark.
» 11. » » Walter Alarik Fabritius i Kangasniemi.
» 18. » » Juhani Heikki Wuorinen i Pälkäne o. Luopiois.
Aug. 8. » » Hugo Sternberg i Kuru.
» 22. » » Oskar Edvard Hakulinen i Pielisjärvi.
» » » » Arthur Ferdinand Blomqvist i Korpilaks.
Sept. 17. » » Karl Gustaf Jäderholm i Kangasala och Sahalahti.
Okt. 22. » » Albin Mikael Skogström i Ikalis.
Nov. 19. » » Juho Emanuel Warpula i Puumala.
» » » » Karl Erik Hartman i Leppävirta.
» 26. » » Oskar Arne Ehnberg i Mäntyharju.
Dec. 28. » » Otto Johan Blåfjeld i Pedersöre m. fl.
» » » » Hulda Hakulinen i Pyhäjärvi.
» » » » Gustaf Julius Liljeström i Pemar.

Förordnade till kommunaldjurläkare.

Mars 12. Veterinär Rafael Montell i Hiitola.
Nov. 12. » Lenna Ernst Reinilä i Uleåborg.
» 15. » Bernhard Åström i Kyrkslätt.

Legitimerade läkare.

Febr. 14. Med. lic. Juho Emanuel Warpula.
» 15. Läkaren Alexander Gorbatoff.
Mars 18. Med. lic. Emil Emanuel Ehnroth.
» 27. » » Walter Gustaf Sahlberg.
April 25. » » Richard Wolmar Westlin.
» » » » Einar Runeberg.
Maj 14. läkaren Paul Jakovlevitsch Sokoloff.
» 16. Med. lic. Juhana Viktor Manner.

Maj 16. Med. lic. Hugo Sternberg.
» 22. » » Karl Gustaf Ahlström.
» » » » Rich. Elias Bengelsdorff.
» » » » Klas Wilhelm Reinhold Holmberg.
» 31. » » Karl Alarik Rikala.
Okt. 5. » » Gustaf Julius Liljeström.
» 19. » » Aatos Arvo Wihtori Lehtonen.
Dec. 11. » » Herman Tiitinen.
» 14. » » Matti Takala.
» » » » Thor Gustaf Adolf Aschan.
» » » » Hulda Karolina Hakulinen.
» » » » Eva Piispanen.

Legitimerade djurläkare.

Jan. 11. Wäinö Ainot Wartiainen.
Febr. 26. Aatu Konstantin Åkerberg.
Mars 12. Leo Edvard Backman.
Juli 25. Urho Juho Hakkila.
Aug. 1. Markus Leopold Kjöllerfeldt.
» 8. Johan Viktor Teini.
Dec. 13. Henrik August Forsström.

Legitimerade tandläkare.

Jan. 15. Julius Rohde.
Mars 8. Lars Hansen Freng.
Maj 31. Gunnar Alarik Sivén.
Juni 11. Rivka Obramovna Kroll.
» » Haja Schimelovna Levi.
» » Basja Schimulovna Kadenskaja.
Nov. 1. Rachel Isujevna Loreff.
Dec. 21. Gunnar Konstantin Schauman.

Erhållit afsked.

Jan. 24. Stadsläkaren i Jakobstad Med. lic. Gustaf Ferdinand Borg.
» » Barnmorskeläraren Med. o. kir. d:rn Johan Adolf Törngren.
» 29. Läkaren vid allm. sjukhuset i Joensuu Med. o. kir. d:rn Robert Elias Elmgren.

Febr. 9. E. o. läkaren vid Medicinalstyrelsen Med. lic. Torsten Emerik Wasz.
» 20. Provincialläkaren i Mohla distrikt Med. lic. Paul Ferdinand Sulin.
Mars 11. Stadsläkaren i Jyväskylä Med. lic. Henrik Emil Nilson.
April 9. Distriktsläkaren i Kemijärvi Med. lic. Johannes William Wartiovaara.
Maj 24. Andre underläkaren vid Pitkäniemi centralanstalt Med. lic. Martti Johannes Kiljander.
» » Andre underläkaren vid Fagernäs centralanstalt Med. lic. Henrik Widbom.
Juli 10. Distriktsläkaren i Kuusamo Med. lic. Heikki Huovinen.
Juli 10. E. o. läkaren vid Medicinalstyrelsen Med. lic. Onni Sjölin.
Okt. 11. E. o. läkaren vid Medicinalstyrelsen Med. lic. Einar Anttinen.
Nov. 11. Distriktsläkaren i Muonio Med. lic. Hjalmar Törnroth.

Aflidne.

Jan. 23. Värklige Statsrådet Med. o. kir. d:rn Karl Edvard Theodor von Gerich.
» 29. Stadsläkaren i Jakobstad Med. lic. Gustaf Ferdinand Borg.
» » Medicinalrådet Med. o. kir. d:rn Theodor Wilhelm Löfström.
Febr. 7. Länedjurläkaren i Salo distrikt Fil. Mag. Alexander Napoleon Stolpe.
Mars 6. Kommunalläkaren i Närpes Med. lic. Jussi Mikko Pelkonen.
» 30. Järnvägsläkaren i S:t Petersburg Med. d:rn Statsrådet Emil Herman Seseman.
April 9. Provincialläkaren i Nykarleby distrikt Med. lic. Wilhelm Ferdinand Backmansson.
» 14. Provincialläkaren i Haapajärvi distrikt Med. lic. Axel Gabriel Helenius.
Maj Kommunalläkaren i Pielisjärvi distrikt Med. lic. Otto August Skogster.
Juni 15. Länedjurläkaren i Kronoborgs distrikt Oskar Wilhelm Löfman.
Sept. 1. Med. lic. Kollegiirådet Oskar Werner Moberg.
» 6. Järnvägsläkaren i Helsingfors Med. o. kir. d:rn Karl Emil Holm.
Dec. 7. Med. lic. Karl Viktor Hällberg.

IX. Medicinalstyrelsen.

Medicinalstyrelsen har under år 1907 handlagt ärenden till följande antal:

a) *på kansliet.*

Bref och remisser från Kejserliga Senaten	774
Skrifvelser från särskilda auktoriteter	543
Skrifvelser och rapporter från underlydande tjenstemän	3,497
Suppliker	847
Obduktionsattester	620
Utgångna expeditioner	3,817

b) *på kammarkontoret.*

Ankomna skrifvelser	4,055
Utgångna expeditioner	4,854

Tabell-Bilagor.

Tab. 1.

Suojelusrokottaminen Suomessa vuonna 1907.

Skyddskoppympningen i Finland 1907.

Läänit ja piirilääkärin piirit. Län- och provincialläkaredistrikt.	Rokottamattomain luku papiston luettelojen mukaan. Antal vaccinationspliktige enligt prästerskapets förteckningar.				Rokotettujen luku. Antal vaccinerade.				Rokotuksen seuraus. Ympningens resultat.						Tarkastuksesta poissaolleiden lukumäärä. Antalet från varande från granskningen.	Rokotettuja 3 vuotta vanhempia, joilla ilman seurausta. Vaccinerade 3 år å rad utan påföljd.
									Alle 2 vuoden. Under 2 år.		2–10 v. 2–10 år.		Yli 10 vuotta. Öfver 10 år.			
	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2–10 vuotta. 2–10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Alle 2 vuoden Under 2 år.	2–10 vuotta. 2–10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Täydellisesti. Fullständigt.	Epätäydellisesti. Ofullständigt.	Täydellisesti. Fullständigt.	Epätäydellisesti. Ofullständigt.	Täydellisesti. Fullständigt.	Epätäydellisesti. Ofullständigt.		
Nylands län.																
Helsingfors	2,151	635	—	2,786	1,385	384	—	1,769	1,361	1	376	1	—	—	30	
Lovisa	1,908	182	18	2,108	1,485	70	2	1,557	1,442	4	68	—	2	—	41	—
Ekenäs [1]	1,329	226	—	1,555	984	104	—	1,088	984	—	102	2	—	—	—	
Lojo	1,270	323	5	1,598	1,011	122	—	1,133	990	8	116	2	—	—	17	—
Summa	6,658	1,366	23	8,047	4,865	680	2	5,547	4,777	13	662	5	2	—	88	
Åbo och Björneborgs län.																
Åbo	2,454	657	12	3,123	1,862	497	—	2,359	1,799	22	494	1	—	—	43	
Nystad	1,027	76	3	1,106	906	20	—	926	902	3	20	—	—	—	1	—
Rimito	348	85	—	433	287	60	—	347	283	4	26	34	—	—	—	2
Godby	575	87	19	681	475	47	—	522	470	6	43	3	—	—	—	
Salo	1,412	115	13	1,540	1,306	54	1	1,361	1,284	6	52	1	1	—	17	—
Björneborg	3,016	450	16	3,482	1,985	280	1	2,266	1,975	10	272	8	—	1	—	
Ikalis	1,522	256	23	1,801	1,224	132	3	1,359	1,183	8	121	11	3	—	33	
Tyrvis	1,267	115	—	1,382	1,019	53	—	1,072	1,009	3	41	9	—	—	10	1
Hvittis	1,658	190	4	1,852	1,338	117	1	1,456	1,309	18	109	6	1	—	13	
Summa	13,279	2,031	90	15,400	10,402	1,260	6	11,668	10,214	80	1,178	73	5	1	117	4
Tavastehus län.																
Ruovesi	1,192	99	—	1,291	877	19	—	896	874	—	19	—	—	—	3	—
Tammerfors	2,012	480	1	2,493	1,562	322	—	1,884	1,552	9	322	—	—	—	1	—
Tammela	1,989	284	5	2,278	1,800	223	1	2,024	1,779	7	199	22	1	—	16	—
Tavastehus	1,384	88	5	1,477	1,302	75	1	1,378	1,299	3	73	2	1	—	—	—
Jämsä	1,506	85	1	1,592	1,286	20	—	1,306	1,243	41	19	1	—	—	2	2
Hollola	1,710	181	10	1,901	1,274	86	—	1,360	1,264	3	85	1	—	—	7	—
Summa	9,793	1,217	22	11,032	8,101	745	2	8,848	8,011	63	717	26	2	—	29	2

[1]) Ilmoituksia puuttuu Sammatin ja Karjalohjan pitäjistä syystä että rokotuspäiväkirjat tulipalos hävisivät. — Uppgifter saknas från Sammatti och Karislojo socknar i följd af att vaccinationsdagböcker förstördes vid en eldsvåda.

Läänit ja piirilääkärin piirit. Län- och provincialläkaredistrikt.	Rokottamattomain luku papiston luettelojen mukaan. Antal vaccinationspliktige enligt prästerskapets förteckningar.				Rokotettujen luku. Antal vaccinerade.				Rokotuksen seuraus. Ympningens resultat.						Tarkastuksesta poissaolleiden lukumäärä. Antalet frånvarande från granskningen.	Rokotettuja 8 vuonna perkkäin ilman seurausta. Vaccinerade 8 år å rad utan påföljd.
									Alle 2 vuoden. Under 2 år.		2–10 v. 2–10 år.		Yli 10 vuotta. Öfver 10 år.			
	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2–10 vuotta. 2–10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2–10 vuotta. 2–10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Täydellisesti. Fullständigt.	Ofullständigt. Ofullständigt.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.		
Viborgs län.																
Viborg	3,938	951	—	4,889	2,543	270	—	2,813	2,512	8	262	3	—	—	28	—
Fredrikshamn	2,079	267	9	2,355	1,611	165	—	1,776	1,549	32	143	15	—	—	37	1
Villmanstrand	2,372	319	2	2,693	1,591	105	—	1,696	1,499	9	100	—	—	—	88	7
S:t Andreæ	1,448	400	12	1,860	1,091	195	3	1,289	1,081	9	193	—	3	—	3	—
Mohla	2,050	387	110	2,547	1,381	199	44	1,624	1,114	174	146	48	38	6	98	13
Kexholm	1,240	120	—	1,360	947	77	—	1,024	915	5	72	4	—	—	28	—
Kronoborg	1,321	307	15	1,643	928	89	—	1,017	923	2	89	—	—	—	3	—
Sordavala	1,539	183	—	1,722	962	58	—	1,020	903	21	73	1	—	—	22	—
Salmis	1,430	78	1	1,509	1,124	58	1	1.183	953	63	49	4	1	—	113	1
Summa	17,417	3,012	149	20,578	12,178	1,216	48	13,442	11,449	323	1,127	75	42	6	420	22
S:t Michels län.																
S:t Michel	1,314	92	—	1,406	993	15	—	1,008	950	5	14	—	—	—	39	—
Heinola	1,332	752	14	2,098	787	414	2	1,203	752	21	373	22	1	—	34	1
Jorois	1,342	131	11	1,484	1,124	111	—	1,235	1,113	7	110	1	—	—	4	—
Nyslott	1,936	243	20	2,199	1,341	89	1	1,431	1,333	8	87	2	—	1	—	—
Summa	5,924	1,218	45	7,187	4,245	629	3	4,877	4,148	41	584	25	1	1	77	1
Kuopio län.																
Kuopio	1,810	307	3	2,120	1,411	246	—	1,657	1,378	18	226	18	—	—	17	32
Rautalampi	1,366	24	—	1,390	1,175	7	—	1,182	1,109	35	5	—	—	—	33	—
Idensalmi	1,928	145	—	2,073	1,882	136	—	2,018	1,835	47	129	7	—	—	—	2
Pielisjärvi	1,352	207	3	1,562	1,000	102	2	1,104	981	2	97	2	1	—	21	—
Tohmajärvi	1,849	300	2	2,151	1,383	73	—	1,456	1,335	29	73	—	—	—	19	—
Joensuu	1,843	170	7	2,020	1,623	112	2	1,737	1,536	31	88	2	1	—	79	—
Summa	10,148	1,153	15	11,316	8,474	676	4	9,154	8,174	162	618	29	2	—	169	34
Vasa län.																
Vasa	2,555	532	6	3,093	1,619	203	—	1,822	1,615	4	201	2	—	—	—	—
Kristinestad	2,888	567	43	3,498	2,043	235	4	2,282	2,020	15	220	15	3	1	8	7
Nykarleby	1,545	215	5	1,765	1,178	101	—	1,279	1,151	5	97	1	—	—	25	1
Gamlakarleby	1,926	386	45	2,357	1,484	220	8	1,712	1,439	30	198	18	8	—	19	—
Kuortane	2,505	289	2	2,796	2,032	148	1	2,181	2,013	6	148	—	1	—	13	1
Jyväskylä [1]	2,283	411	18	2,712	1,729	183	4	1,916	1,713	8	181	—	1	1	12	1
Summa	13,702	2,400	119	16,221	10,085	1,090	17	11,192	9,951	68	1,045	36	13	2	77	10

[1]) Ilmoituksia puuttuu Konginkankaan pitäjästä. — Uppgift saknas från Konginkangas s:n.

Läänit ja piirilääkärin piirit. Län- och provinciallläkaredistrikt.	Rokottamattomain luku papiston luettelojen mukaan. Antal vaccinationspliktige enligt presterskapets förteckningar.				Rokotettujen luku. Antal vaccinerade.				Rokotuksen seuraus. Ympningens resultat.						Tarkastuksesta poissaolleiden lukumäärä. Antalet frånvarande från granskningen.	Rokotettuja 3 vuotta perätkäin ilman seurausta. Vaccinerade 3 år å rad utan påföljd.
									Alle 2 vuoden. Under 2 år.		2–10 v. 2–10 år.		Yli 10 vuotta. Öfver 10 år.			
	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2–10 vuotta. 2–10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Alle 2 vuoden. Under 2 år.	2–10 vuotta. 2–10 år.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år.	Yhteensä. Summa.	Täydellisesti. Fullständigt.	Ofullständigt. Vaillinaisesti.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.	Täydellisesti. Fullständigt.	Vaillinaisesti. Ofullständigt.		
Uleåborgs län.																
Uleåborg	2,262	730	29	3,021	1,207	297	5	1,509	1,195	9	257	37	5	—	6	4
Brahestad	801	295	19	1,115	399	85	1	485	395	4	81	4	1	—	—	
Kalajoki	1,253	460	50	1,763	596	156	1	753	558	5	143	4	1	—	42	—
Haapajärvi	1,343	459	11	1,813	685	172	1	858	678	5	168	3	1	—	3	—
Kajana	1,828	406	10	2,244	1,186	197	1	1,384	1,146	13	167	20	1	—	37	—
Pudasjärvi	873	232	—	1,105	664	129	—	793	647	17	127	2	—	—	—	—
Torneå	1,306	545	11	1,862	644	324	5	973	607	33	308	13	5	—	7	—
Rovaniemi	874	264	32	1,170	492	238	24	754	467	25	227	11	23	1	—	—
Kittilä	514	222	21	757	328	164	15	507	292	29	143	20	11	4	8	—
Summa	11,054	3,613	183	14,850	6,201	1,762	53	8,016	5,985	140	1,621	114	48	5	103	4
Vaccindepoten i Helsingfors	—	—	—	—	713	412	2	1,127	701	7	402	2	2	—	13	—
Summa för hela landet:	87,975	16,010	646	104,631	65,264	8,470	137	73,871	63,410	897	7,954	385	117	15	1,093	19

Taulu II.

Suomen sairashoitolaitoksissa vuonna 1907 hoidetut sairaat.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1906 jäänteitä.	Vuonna 1907 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1908 jäänteitä.	Sairashoito-päivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivässä kohti.
					Terveenä.	Parenmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Helsinki:													
Yleisen sairashuoneen kirurginen osasto	154	166	1,676	1,842	1,162	162	44	157	152	165	65,094	35,3	178,3
S:n s:n sisätautien osasto ..	90	75	1,020	1,095	252	415	206	109	35	78	30,576	27,9	83,8
S:n s:n pathol. anat. » ..	14	13	39	52	—	17	21	2	—	12	3,445	66,3	11,9
S:n s:n syfiliittinen » ..	150	97	839	936	767	—	26	12	30	101	36,022	38,5	98,7
S:n s:n silmä » ..	41	25	348	373	185	136	24	—	—	28	11,802	31,6	32,3
S:n s:n lapsi » ..	35	30	306	336	163	34	28	55	20	36	11,723	34,9	32,1
S:n s:n lapsenpäästö » ..	50	44	2,152	2,196	2,015	—	15	8	121	37	16,607	7,6	45,5
S:n s:n naistautien » ..	25	23	466	489	200	143	11	9	109	17	7,259	14,8	19,9
S:n s:n » » lapsenpäästölaitoksella	—	5	96	101	78	17	2	3	—	1	2,073	20,5	5,7
Ylimääräinen veneerinen sairashuone Gumtäcktissa ..	52	28	596	624	564	—	7	—	—	53	24,932	40,0	68,3
Hoitolaitos mielisairaita varten (Lapinlahti)	130	130	61	191	15	17	18	12	—	129	46,811	245,1	128,2
Läänin vankilan sairashuone	—	3	63	66	28	20	13	1	1	3	1,066	16,2	29,2
Kuritus » »	10	8	150	158	108	30	7	3	—	10	2,770	17,5	7,6
Rautatien lasareti	14	3	194	197	131	30	19	4	5	8	2,889	14,7	7,9
Marian sairaalan sisätautien osasto.....	116	140	1,079	1,219	462	325	97	213	—	122	44,247	36,3	121,2
S:n kirurginen osasto	30	35	525	560	400	29	5	54	34	38	14,687	26,2	40,2
S:n kulkutauti »	50	44	735	779	502	4	3	80	148	42	19,757	25,4	54,1
Humaliston sairaala [1]	50	—	346	346	113	116	12	35	23	47	12,217	35,3	33,5
Tilapäinen tuhkarokko sairashuone [2]	—	—	111	111	87	—	5	15	4	—	1,327	12,0	17,5
Ylimääräinen lavantautisairaala [3]	—	—	160	160	137	—	7	10	6	—	3,656	22,9	10,0
Prof. Engström'in gynäkol. klinik.....	28	6	539	545	456	57	8	13	6	5	8,248	15,1	22,6
Prof. af Forselles'in kirurginen sairashuone	18	5	157	162	125	17	3	3	6	8	3,461	21,4	9,5
Rouva Hulda Fröjdman'in yksityinen sairaskoti.....	25	7	261	268	159	60	27	8	6	8	4,327	16,1	11,9
Eira.....	40	18	616	634	426	115	38	19	8	28	10,547	16,6	28,9
Diakonissalaitos	130	109	1,365	1,474	697	453	77	62	83	102	44,854	30,4	122,9
Parantumattomien sairaitten koti.....	40	44	12	56	—	—	3	12	—	41	15,574	278,1	42,7

[1]) Avoinna 316 päivää. — [2]) Avoinna $^{27}/_{4}$—$^{12}/_{7}$. — [3]) Avoinna $^{1}/_{8}$—$^{18}/_{10}$.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1906 jääneitä.	Vuonna 1907 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1908 jääneitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Helsinki:													
Kammion ja Tallbackan sairaskoti hermo- ja mielisairaita varten	76	52	277	329	58	140	60	7	2	62	22,159	67,4	60,
Tuberkulosi sairaala Grejus	26	26	42	68	—	12	15	15	—	26	9,028	132,8	24,
Sairastupa Sörnääsissä	10	10	126	136	86	23	6	11	—	10	2,744	20,2	7,
Työ- ja vaivaistalon sairashuone	90	86	166	252	25	42	37	61	—	87	29,464	116,9	80,
Työ- ja vaivaistalon sairashuoneen osasto keuhkotautisia varten [1]	42	18	10	28	—	10	11	7	—	—	1,309	46,8	3,
Kunnallinen hoitolaitos mielisairaita varten	72	177	160	337	27	32	35	25	—	218	69,749	207,0	191,
Tohtorien O. A. Boijen ja Valter Parviaisen synnytyslaitos	23	13	497	510	495	—	—	3	—	12	5,124	10,0	14,
Porvoo: Sairaskoti	30	7	193	200	133	24	11	18	2	12	4,046	20,2	11,
Yksityinen lapsenpäästölaitos	12	5	97	102	97	—	—	—	—	5	976	9,6	2,
Maalaiskunnan sairastupa	13	10	193	203	149	18	3	24	—	9	3,238	16,0	8,
Loviisa: Yleinen sairashuone	20	13	233	246	140	59	9	19	8	11	5,205	21,2	14,
Vastaanottolaitos	4	3	15	18	9	1	5	—	—	3	702	39,0	1,
Lapsenpäästölaitos [2]	6	—	26	26	23	—	—	—	—	3	276	10,6	1,
Kerava: Yhdistyksen kaatuvatautisten hoitoa varten sairaskoti	30	36	6	42	—	2	6	—	—	34	12,000	285,7	32
Hankoniemi: Kunnallis sairashuone	12	5	155	160	112	19	7	12	9	1	2,197	13,7	6
Lapsenpäästölaitos	6	1	118	119	114	—	—	1	—	4	972	8,2	2
Högsand sanatorio nystyrätautisia lapsia varten	30	—	40	40	11	26	3	—	—	—	4,272	106,8	38
Tammisaari: Sairaskoti	20	12	153	165	98	34	4	21	1	7	4,946	30,0	13
Vihti: Sairastupa, lasareti osasto	10	4	155	159	102	40	4	4	4	5	2,578	16,2	7
S:n lapsenpäästölaitos	2	3	85	88	83	—	—	1	2	2	700	8,0	1
Fiskars'in tehtaan sairashuone	12	—	19	19	10	4	—	2	—	3	330	17,4	0
Orimattila: Sairastupa	16	9	223	232	159	31	18	13	4	7	3,141	13,5	8
Elimäki: »	12	2	132	134	103	18	2	5	1	5	2,615	19,5	7
Kirkkonummi »	12	—	107	107	86	12	4	5	—	—	1,344	12,6	8
Nummelan keuhkotauti parantola	60	56	191	247	26	102	49	6	2	62	25,365	102,7	69

[1]) Suljettiin $^{15}/_{7}$. — [2]) Avattiin $^{1}/_{7}$.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1906 jääneitä.	Vuonna 1907 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1908 jääneitä.	Sairashoito-päivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärk.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Turku:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasareti osasto	60	59	915	974	733	56	22	79	25	59	23,507	24,1	64,4
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto	60	15	171	186	165	2	5	1	4	9	5,725	30,8	15,7
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	20	19	39	58	16	13	7	2	—	20	6,175	106,5	16,9
Läänin vankilan sairashuone	—	—	15	15	9	2	3	1	—	—	304	20,3	0,8
Kuritus » »	20	7	188	195	151	15	4	10	—	15	4,056	20,8	11,1
Kunnallissairashuoneen osasto ei tarttuvia tautia varten	52	39	329	368	182	37	26	53	—	70	18,821	51,1	51,6
S:n s:n s:n kulkutautia varten	24	74	539	613	498	—	—	93	3	19	11,786	19,2	32,3
S:n s:n s:n mielisairaita »	30	25	30	55	12	7	8	2	—	26	9,770	177,6	26,8
T:ri C. von Heideken'in lapsenpäästölaitos	19	11	668	679	657	—	2	5	—	15	5,230	7,7	14,3
T:ri Grunér'in yksityinen sairashuone silmätauteja vart.	9	5	92	97	55	36	2	—	3	1	1,576	16,2	4,3
Yksityinen Sairaskoti Turussa [1]	10	3	47	50	22	22	4	1	—	1	1,017	20,3	27,8
Pori: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto	12	29	246	275	193	37	6	13	1	25	8,116	29,5	22,2
S:n s:n syfiliittinen osasto ..	38	8	120	128	101	12	—	1	—	14	4,374	34,2	12,0
Lapsenpäästölaitos	4	2	126	128	126	—	—	—	—	2	776	6,1	2,1
Kunnallis sairashuone	45	28	288	316	207	50	9	28	6	16	8,293	26,2	22,7
Yksityinen sairashuone	16	12	454	466	322	93	20	9	8	14	5,742	12,3	15,7
Uusikaupunki: Kunnallis sairashuone	8	2	86	88	67	7	3	6	1	4	1,700	19,3	4,9
Rauma: Yksityinen sairashuone	17	3	207	210	123	62	12	6	—	7	2,632	12,5	7,2
Ahvenanmaa: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto	4	4	76	80	49	12	6	4	6	3	1,875	23,4	5,1
S:n s:n syfiliittinen osasto ..	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariahamina: Yksityinen sairashuone	8	3	104	107	70	27	2	4	1	3	1,744	16,3	4,7
Kulkutautisairaala	10	13	21	34	33	—	—	—	—	1	982	28,9	2,7
Seili: Turvalaitos mielisairaita varten	53	66	5	71	—	—	—	2	—	69	24,836	349,8	68,0
Loimaa-Alastaro: Sairastupa..	16	7	127	134	102	21	1	3	—	7	2,990	22,3	8,2
Huittinen: Sairastupa.....	10	4	74	78	52	9	8	5	1	3	1,167	15,0	3,2
Harjavalta: Piiri mielisairaala..	32	50	27	77	2	4	8	8	—	55	19,621	254,8	53,8

[1]) 1 p:stä kesäk. osittain suljettu.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1906 jäänneitä.	Vuonna 1907 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1908 jäänneitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Ikaalinen: Sairastupa	11	2	76	78	42	14	8	5	—	9	2,249	28,8	6,2
Kyröskosken tehtaan sairaala	5	—	15	15	10	3	—	1	—	1	163	10,9	0,4
Dahlsbruk: Sairastupa	6	—	50	50	43	—	1	6	—	—	1,297	25,9	3,6
Hämeenlinna:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasareti osasto	50	36	540	576	360	82	36	42	16	40	15,287	26,5	41,9
S:n s:n syfiliittinen osasto	36	22	179	201	179	—	2	—	5	15	6,038	30,0	16,5
Ylimääräinen veneerinen sairashuone	15	10	11	21	21	—	—	—	—	—	779	37,1	7,8
Lapsenpäästölaitos	2	1	54	55	48	—	2	2	1	2	486	8,8	1,3
Läänin vankilan sairashuone	—	2	27	29	16	6	2	2	—	3	98	3,4	0,3
Kuritus- ja työvankilan sairashuone	17	5	152	157	125	18	1	1	—	12	2,583	16,5	7,1
Kunnallis sairashuone	19	10	121	131	84	17	5	14	—	11	3,272	25,0	9,0
Tampere: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto	35	30	390	420	285	43	13	34	11	34	13,760	32.8	37,7
S:n s:n syfiliittinen osasto ..	40	23	191	214	161	23	—	1	5	24	7,317	34,2	20,2
Lapsenpäästölaitos	18	6	433	439	428	—	4	2	—	5	3,773	8,6	10,3
Kunnallis sairashuone	45	22	329	351	223	22	22	45	—	39	10,748	30,6	29,4
Sairashuone mielisairaita varten	80	89	63	152	12	31	19	4	—	86	31,346	206,2	85,9
Kulkutauti sairaala	50	11	382	393	295	3	1	40	26	28	8,366	21,3	22,9
Finlaysons & K:nin sairashuone	24	2	100	102	61	28	1	3	2	7	2,744	26,9	7,5
Neiti F. Carlson'in yksityinen sairashuone	18	8	215	223	159	30	19	10	—	5	3,957	17,7	10,8
Lahti: Lapsenpäästölaitos [1] ..	6	—	51	51	49	—	1	—	—	1	496	9,7	3,1
Pitkäniemen keskuslaitos mielisairaita varten	355	308	258	566	106	67	24	17	3	349	122,100	215,7	334,5
Tammela: Sairastupa	10	2	174	176	119	29	5	10	—	13	3,497	19,9	9,6
Vaivaistalon mielisairaala ..	14	15	6	21	2	4	1	1	—	13	3,453	164,4	9,5
Forssa: Osakeyhtiön sairashuone	12	4	214	218	134	51	8	5	13	7	2,217	10,2	6,1
Orihvesi: Lepra sairaala	40	34	4	38	1	—	5	4	—	28	11,009	289,7	30,2
Sairastupa [2]	10	2	20	22	17	3	—	2	—	—	303	13,8	2,2
Ruovesi: Sairastupa	15	15	153	168	119	31	2	3	3	10	3,717	22,1	10,2
Kuhmoinen—Padasjoki: Sairastupa	10	3	85	88	44	19	9	11	1	4	1,840	20,9	5,0

[1]) Avattiin $^{19}/_{6}$. — [2]) Suljettiin $^{15}/_{5}$ tulipalon takia.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1906 jääneitä.	Vuonna 1907 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1908 jääneitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimääräi sairuita päiviä kohti.
					Terveenä.	Parennuksella tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Korpilahti: Kunnan mielisairaala	8	4	1	5	—	—	1	—	—	4	1,350	270,0	3,7
Jämsä: Kunnan mielisairaala	8	9	2	11	—	—	—	3	—	8	3,040	276,4	8,3
Loppi: Sairastupa	10	2	91	93	60	18	8	4	2	1	1,267	13,6	3,5
Viipuri:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasareti osasto	70	69	1,856	1,925	1,296	333	54	111	63	68	30,985	16,1	84,9
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto	60	44	683	727	657	—	—	32	—	38	19,252	26,5	52,7
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	20	20	82	102	26	15	39	3	4	15	6,797	66,6	18,6
Ylimääräinen veneerinen sairashuone n:o 1	20	23	184	207	190	—	—	—	—	17	6,842	33,1	18,7
S:n s:n s:n n:o 2[1]	20	22	136	158	140	—	—	—	—	18	5,040	31,9	16,0
S:n s:n s:n n:o 3[2]	30	22	108	130	101	—	—	—	—	29	4,366	33,6	22,7
Lapsenpäästölaitos	23	5	496	501	482	—	3	4	1	11	4,553	9,1	12,5
Läänin vankilan sairashuone	14	8	58	66	39	8	8	2	—	9	3,821	57,9	10,5
Kunnallis sairaalan osasto ei tarttuvia tautia varten	32	25	384	409	221	70	32	55	—	31	8,845	21,6	24,2
S:n s:n s:n kulkutautia varten	20	21	299	320	270	—	1	31	—	18	6,440	20,1	17,6
S:n s:n s:n mielisairaita »	40	39	15	54	4	7	2	2	—	39	14,355	265,8	39,3
Diakonissalaitos	30	27	424	451	246	109	31	39	—	26	8,636	19,1	23,7
Prof. Strömborg'in yksityinen silmäklinikka	25	6	289	295	203	66	9	—	11	6	4,558	15,5	12,5
Sortavala: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto	30	32	374	406	295	45	20	15	4	27	10,296	25,4	28,2
S:n s:n syfiliittinen osasto	20	19	153	172	116	13	6	13	3	21	7,344	42,7	20,1
Ylimääräinen veneerinen sairashuone n:o 1	20	26	175	201	148	19	7	—	—	27	7,229	36,0	19,8
S:n s:n s:n n:o 2	20	13	121	134	103	4	5	3	2	17	6,222	46,4	17,0
Lapsenpäästölaitos	6	3	92	95	93	—	1	1	—	—	988	10,4	2,7
Diakonissalaitos	15	11	290	301	146	51	33	43	4	24	5,971	19,8	16,4
Diakonaatti mielisairaita varten	40	50	23	73	8	4	31	6	—	24	14,639	200,5	40,1
Kuumesairaala	8	3	42	45	34	—	—	10	—	1	1,302	28,9	3,6
Käkisalmi: Turvalaitos mielisairaita varten	152	152	3	155	—	—	3	1	—	151	55,457	357,8	151,9
Kunnallis sairashuone	12	9	223	232	107	87	14	15	—	9	3,309	14,2	9,1
Lapsenpäästölaitos	2	—	30	30	25	2	1	—	2	—	281	9,4	0,8

[1]) Avoinna $^{1}/_{1}$—$^{31}/_{7}$; $^{20}/_{9}$—$^{31}/_{12}$. — [2]) Avoinna $^{1}/_{1}$—$^{31}/_{5}$; $^{19}/_{11}$—$^{31}/_{12}$.

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1906 jäänteitä.	Vuonna 1907 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1908 jäänteitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Lappeenranta: Työvankilan sairashuone	9	1	48	49	36	8	—	4	—	1	959	19,6	2
Kaupungin sairaala	20	3	270	273	166	40	8	29	5	25	4,656	17,1	12
Hamina: Kunnallis sairashuone	13	11	150	161	113	19	3	16	1	9	2,984	18,5	8
Kotka: Kunnallis sairashuoneen kirurginen osasto	14	13	219	232	187	23	2	8	—	12	4,318	18,6	11
S:n s:n sisätautien osasto	14	20	287	307	192	56	11	35	—	13	6,183	20,1	16
Lapsenpäästölaitos	11	5	305	310	299	7	3	—	—	1	2,125	6,9	5
Vaivaistalon vastaanottolaitos	12	10	7	17	3	—	1	—	—	13	4,149	244,1	11
Viipurin pitäjän sairastupa	9	6	112	118	90	1	1	18	2	6	2,683	22,7	7
Uusikirkko: Sairastupa	13	9	200	209	117	50	17	5	11	9	3,561	17,0	9
Kouvola: T:ri Gröhn'in yksityinen sairashuone	16	12	303	315	242	34	19	8	—	12	4,622	14,7	12
S:n s:n s:n lapsenpäästölaitos	4	2	140	142	134	—	—	2	—	6	1,251	8,8	8
Mikkeli:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasareti osasto	38	36	593	629	398	116	26	47	6	36	13,569	21,6	37
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto	40	16	113	129	108	—	1	3	—	17	4,689	36,3	12
Vastaanottolaitos	12	11	29	40	11	10	8	1	—	10	4,178	104,5	11
Lapsenpäästölaitos	2	3	75	78	66	2	7	—	—	3	787	10,1	2
Läänin vankilan sairashuone	4	—	8	8	6	—	2	—	—	—	131	16,4	(
Kuumetauti sairaala	8	1	32	33	27	—	—	3	—	3	454	13,8	1
Savonlinna: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto	20	11	305	316	217	33	13	20	15	18	7,221	22,9	19
S:n s:n syfiliittinen osasto	20	20	163	183	150	—	10	5	—	18	5,970	32,6	16
Ylimääräinen veneerinen sairashuone	15	12	78	90	73	—	3	5	—	9	3,593	39,9	9
Heinola: Kunnallis sairashuone	25	6	269	275	144	103	6	14	—	8	3,158	11,5	8
Lapsenpäästölaitos	2	2	38	40	38	—	—	—	—	2	432	10,8	1
Joroinen: Sairastupa	10	6	139	145	97	20	9	6	—	13	2.127	14,7	3
Juva: Sairastupa	11	6	102	108	69	31	2	4	2	—	2,014	18,6	2
Heinävesi: Sairastupa	4	4	46	50	15	19	10	3	1	2	1,260	25,2	5
Takaharju: Keuhkotauti parantola	96	75	299	374	110	82	41	7	39	95	34,549	92,4	9
Puumala: Sairastupa	12	4	138	142	93	35	3	5	2	4	2,186	15,3	(

	Sairasvuotteiden luku.	Vuodelta 1906 jääneitä.	Vuonna 1907 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1908 jääneitä.	Sairashoitopäivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Kuopio:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasareti osasto	44	38	511	549	425	25	19	31	10	39	16,390	29,9	44,9
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto	44	38	249	287	246	—	2	—	—	39	11,896	41,4	32,6
Ylimääräinen veneerinen sairashuone	20	20	118	138	120	—	1	2	—	15	7,892	57,2	21,6
Lapsenpäästölaitos	9	—	123	123	119	1	—	3	—	—	1,234	10,0	3,4
Lääninvankilan sairashuone	3	—	3	3	2	—	1	—	—	—	108	36,0	0,3
Kaupungin sairaala	35	32	160	192	124	29	3	24	4	8	3,528	18,4	9,7
Tohtori P. Virzenius'en yksityinen sairashuone silmätautisia varten	10	6	114	120	66	40	2	—	2	10	3,458	28,8	9,5
Harjulan vaivaistalon osasto mielisairaita varten	32	46	35	81	22	—	10	7	—	42	15,510	191,5	42,5
Niuvanniemen keskuslaitos mielisairaita varten	310	310	84	394	15	12	42	15	—	310	112,199	284,8	307,4
Vaajasalon hoitola kaatuvaisia varten	30	31	7	38	1	2	2	2	—	31	10,944	288,0	30,0
Joensuu: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto	20	17	258	275	189	34	6	22	6	18	6,915	25,1	18,9
S:n s:n syfiliittinen osasto	20	15	112	127	103	—	2	3	—	19	5,390	42,4	14,8
Lapsenpäästölaitos	2	1	57	58	57	—	1	—	—	—	516	8,9	1,4
Tohmajärvi: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	20	23	127	150	130	—	—	2	—	18	5,688	37,9	15,6
Nurmes: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto	12	6	101	107	51	35	7	6	—	8	3,016	28,2	8,3
S:n s:n syfiliittinen osasto	13	1	22	23	15	5	2	—	—	1	655	28,5	1,8
Lapsenpäästölaitos	3	2	52	54	54	—	—	—	—	—	551	10,2	1,5
Iisalmi: Kuumesairaala	10	1	23	24	12	2	—	5	4	1	466	19,4	1,3
Pielisjärvi: Sairastupa	10	10	145	155	72	59	7	4	4	9	2,630	17,3	7,3
Pielavesi: »	17	2	42	44	28	6	3	2	—	5	1,489	33,8	4,1
Ilomantsi: »	10	6	99	105	79	14	2	3	—	7	2,481	23,6	6,8
Rautalampi: »	13	13	187	200	148	19	7	14	2	10	3,722	18,6	10,2
Vaasa:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasareti osasto	40	42	571	613	428	56	46	33	13	37	15,877	25,9	43,5
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto	80	41	247	288	233	13	5	2	9	26	10,187	35,4	27,9
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	20	19	35	54	2	14	17	3	—	18	6,689	123,9	18,3

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1906 jääneitä.	Vuonna 1907 vastaan otettuja.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1908 jääneitä.	Sairasloitto-päivien luku.	Sairashoitoptiivien keskimäärä.	Keskimäärä sairaita päivää kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Vaasa:													
Lapsenpäästölaitos	7	4	149	153	144	—	3	—	1	5	1,412	9,2	3,
Läänin vankilan sairashuone	—	12	257	269	167	55	14	—	3	30	13,340	49,6	36,
Kunnallis sairashuoneen sisätautien osasto	38	29	268	297	141	93	18	13	2	30	10,757	36,2	29,
S:n s:n kulkutautien osasto	26	11	125	136	51	20	9	19	7	30	4,968	36,5	13,
Pumpulitehtaan sairashuone	6	2	92	94	55	27	8	1	—	3	1,298	13,8	3,
Tohtori Hartman'in yksityinen sairashuone silmätautia varten	4	1	40	41	35	4	2	—	—	—	534	13,0	1,
Uusikaarlepyy: Lapsenpäästölaitos	10	—	23	23	23	—	—	—	—	—	215	9,3	0,
Kristiinankaupunki: Vaivaistalon sairastupa	10	6	76	82	42	16	9	10	—	5	2,062	25,1	5,
Kokkola: Libeck'in sairaskoti	25	14	134	148	92	23	5	18	4	6	4,358	29,4	11,
Pietarsaari: Malm'in sairashuone	13	12	155	167	73	44	9	14	16	11	4,101	24,6	11,
Lapsenpäästölaitos	7	3	152	155	150	—	2	—	—	3	1,611	9,5	4,
Jyväskylä: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto	25	27	308	335	236	30	15	23	12	19	10,657	31,8	29,
S:n s:n syfiliittinen osasto	45	26	113	139	112	—	1	4	—	22	7,086	51,0	19,
Lapsenpäästölaitos	8	1	162	163	154	1	1	1	—	6	1,773	10,9	4,
Kuumetautisairaala	6	—	34	34	31	—	—	3	—	—	249	7,3	0,
Keuruu: Sairastupa	13	4	72	76	43	22	5	4	—	2	1,924	25,3	5,
Virrat: »	10	—	99	99	48	31	12	2	4	2	1,682	17,0	4,
Viitasaari: »	10	6	90	96	67	13	7	9	—	—	1,892	19,7	5,
Saarijärvi: »	10	—	38	38	22	8	1	—	—	7	454	11,9	1,
Ylistaro: »	12	—	63	63	41	7	9	2	4	—	928	14,7	2,
Lappo »	12	2	120	122	86	20	9	—	1	6	2,256	18,5	6,
Kauhajoki: Kunnan mielisairaala	14	12	7	19	—	1	4	2	—	12	4,708	247,8	12,
Oulu:													
Läänin yleisen sairashuoneen lasareti osasto	50	39	602	641	474	56	13	36	20	42	18,005	28,1	49,
S:n s:n s:n syfiliittinen osasto	25	32	274	306	215	61	2	—	2	26	9,163	29,9	25,
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	20	20	30	50	11	4	13	1	1	20	7,044	140,9	19,

	Sairasvuoteitten luku.	Vuodelta 1906 jäänteitä.	Vuonna 1907 vastaan otettuita.	Hoidettajien kokonaisluku.	Uloskirjoitettu.					Vuoteen 1908 jäänteitä.	Sairashoito-päivien luku.	Sairashoitopäivien keskimäärä	Keskimäärä sairaita päiviä kohti.
					Terveenä.	Paremmaksi tulleena.	Parantumatta.	Kuolleena.	Hoitamatta.				
Oulu:													
Ylimääräinen veneerinen sairashuone n:o 1	20	9	130	139	93	9	2	—	11	24	4,709	33,9	12,9
S:n s:n s:n n:o 2 [1].....	15	—	13	13	12	1	—	—	—	—	606	46,6	5,1
Lapsenpäästölaitos	5	3	113	116	113	—	—	1	—	2	1,198	10,3	3,3
Läänin vankilan sairashuone	—	—	11	11	10	—	1	—	—	—	231	21,0	0,6
» » » osasto mielisairaita varten	2	—	2	2	—	—	1	—	—	1	208	104,0	0,6
Diakonissalaitos	35	32	314	346	210	62	17	18	5	34	11,221	32,4	30,7
Kunnallis sairaalan osasto ei tarttuvia tautia varten	24	22	203	225	136	36	20	7	2	24	8,021	35,6	22,0
S:n s:n s:n tarttuvia taut. vart.	36	10	69	79	56	—	—	4	9	10	2,313	29,3	6,3
Vaivaistalon osasto mielisairaita varten	16	14	12	26	1	3	8	—	—	14	5,217	200,7	14,3
S:n Sairaskoti [1])	36	—	98	98	14	9	15	36	2	22	5,342	54,5	16,0
Raahe: Gellman'in sairashuone	17	4	65	69	39	12	2	9	—	7	1,141	16,5	3,1
Kajaani: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto	10	14	160	174	95	41	9	12	2	15	4,937	28,4	13,5
S:n s:n syfiliittinen osasto ..	8	3	7	10	9	—	1	—	—	—	361	36,1	1,0
Lapsenpäästölaitos	2	—	23	23	23	—	—	—	—	—	215	9,3	0,6
Kihlakunnan vankilan sairashuone.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tornio: Yleisen sairashuoneen lasareti osasto.....	10	7	86	93	68	6	2	8	—	9	3,686	39,6	10,1
S:n s:n syfiliittinen osasto ..	20	13	132	145	119	—	—	—	6	20	4,687	32,3	12,8
Ylimääräinen veneerinen sairashuone[2]).....	10	10	45	55	46	—	—	—	—	9	1,918	34,9	8,4
Lapsenpäästölaitos	2	1	68	69	68	—	—	—	1	—	654	9,5	1,8
Kemi: Kulkutautisairaala	6	1	42	43	34	4	2	—	1	2	639	14,9	1,8
Rovaniemi: Yleinen sairashuone.....	20	13	176	189	132	24	1	13	3	16	5,138	27,2	14,1
Lapsenpäästölaitos	2	—	37	37	31	—	—	—	6	—	362	9,8	1,0
Kuusamo: Sairastupa [3])	10	—	5	5	4	—	—	—	—	1	61	12,2	1,2
Yhteensä	6,214	4,864	46,496	51,360	33,246	6,543	2,318	2,854	1,336	5,063	1,887,978	36,8	5,172,5

[1]) Avoinna $^1/_2$—$^{31}/_5$. — [2]) Avattiin $^{13}/_{11}$. — [3]) Avoinna 227 päivää. — [4]) Avattiin $^{13}/_{11}$.

Taulu 3.

Yleisten sairashuoneitten, ylimääräisten veneeristen sairashuoneitte

		Sairasvuoteitten lukumäärä.	Hoidettujen luku.	Hoitopäiviä.	Menot lääkkeistä ja sideaineista. Koko sairashuoneella.		Menot ravitsemisesta. Koko sairashuoneella.	
					Smk.	p:niä	Smk.	p
1	Helsinki: Yleinen sairashuone (vanha ja uusi klinikka)	320	2,945	89,104	64,389	19	124,909	9
2	» Kirurginen sairashuone	154	1,842	65,094	67,835	03	82,416	4
3	» Lapsenpäästölaitos[1])	50	2,297	18,680	10,000	—	45,600	-
4	» Lapsisairashuone	35	336	11,723	6,100	—	22,500	-
5	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone Gumtäcktissä[2])	80	624	24,932	6,032	24	21,992	8
6	Loviisan yleinen sairashuone	24	264	5,907	2,995	05	5,997	9
7	Turun läänin yleinen sairashuone	140	1,218	35,407	7,860	36	34,712	9
8	Porin » »	54	531	13,266	3,405	24	11,498	1
9	Ahvenanmaan » »	12	80	1,875	796	50	1,591	8
10	Hämeen läänin » »	86	777	21,325	6,919	19	21,024	5
11	» ylimääräinen veneerinen sairashuone	15	21	779	—	—	716	7
12	Tampereen yleinen sairashuone[3])	75	634	21,077	6,983	06	17,935	7
13	Viipurin läänin yleinen »	150	2,754	57,034	13,823	58	55,351	1
14	» ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o I	20	207	6,842	1,414	23	5,837	5
15	» ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o II	20	158	5,040	1,083	27	4,701	9
16	» ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o III	30	130	4,366	801	48	3,968	7
17	Sortavalan yleinen sairashuone	50	578	17,640	4,499	89	14,996	8
18	» ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o I	20	201	7,229	1,499	70	5,759	
19	» ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o II	20	134	6,222	1,500	—	4,834	4
20	Mikkelin läänin yleinen sairashuone	90	798	22,437	5,499	84	17,997	9
21	Savonlinnan » »	40	499	13,191	2,993	89	8,891	4

[1]) Tähän sisältyy lääkkeet ja sidosaineet 13,461 polikliinillisesti hoidetuille potilaille.

[2]) Vähentämällä Smk 5,784: — (oppilailta ruokamaksu) on kokonaismeno sairashoitopäivää ko

[3]) Kokonaismenoon on otettu huoneuston vuokra Smk 12,400: — tämä summa poisluettuna

leprasairaalan ja mielisairaslaitosten menot ja tulot vuonna 1907.

Menot varsinaisesta sairashoidosta.		Menot jokaisesta sairaasta päivää kohti.				Ylöskanto.						Prosentissa menojen kokonaissummasta.	Muistutuksia.	
Koko sairashuoneella.		Sideaineet.	Ruoka.	Kokonaismenot.		Sairasvuodemaksuja.		Muita sairashuoneelle lankevia tuloja.		Yhteensä.				
Smk.	p:ää	p:ää	p:ää	Smk.	p:ää	Smk.	p:ää	Smk.	p:ää	Smk.	p:ää			
353,360	14	72,2	122,0	3	97,0	48,543	80	8,128	15	56,671	95	16,0	Kokonaiskustannuksiin ravinnosta sisältyy myöskin hoito- ja palvelijakunnan ruoka.	1
267,315	16	104,2	94,98	4	10,6	64,188	—	—	—	64,188	—	24,0		2
121,902	—	53,0	111,0	6	52,0	13,014	—	5,784	—	18,798	—	15,4		3
71,414	65	52,0	109,0	3	46,0	3,447	—	565	—	4,012	—	5,1		4
62,628	15	24,2	86,0	2	47,0	—	—	—	—	—	—	—		5
16,659	45	50,7	101,5	2	82,0	4,518	60	9	51	4,528	11	27,1		6
88,770	61	22,2	98,0	2	51,0	26,835	35	—	—	26,835	35	30,2		7
31,609	03	25,7	86,7	2	38,0	5,660	80	—	—	5.660	80	14,7		8
7,273	97	43,5	84,8	3	88,0	1,366	20	—	—	1,366	20	18,7		9
60,085	70	32,4	93,5	2	25,0	13,114	—	—	—	13,114	—	21,8		10
2,252	—	—	92,0	2	89,0	21	—	—	—	21	—	0,9	avoin. $^{1}/_{1}$—$^{11}/_{4}$	11
60,667	95	33.1	85,1	2	87,8	13,028	—	—	—	13,028	—	21,4		12
148,028	74	24,2	97,1	2	59,5	42,793	—	1,335	40	44,128	40	30,5		13
18,187	27	20,7	85,3	2	65,9	176	40	—	—	176	40	0,9		14
13,835	01	21,5	93,3	2	74,3	82	80	—	—	82	80	0,6		15
9,853	99	18,4	90,9	2	25,7	117	60	—	—	117	60	1,2	avoin. $^{1}/_{1}$—$^{31}/_{5}$, $^{19}/_{11}$—$^{31}/_{12}$	16
52,941	37	25,5	85,0	3	—	13,406	50	—	—	13.406	50	25,3		17
18,034	74	20,7	79,7	2	49,0	139	20	—	—	139	20	0,8		18
16,424	02	24,1	77,7	2	64,0	1,029	—	—	—	1,029	—	6,2		19
53,798	32	24,5	80,2	2	39,0	14.374	60	557	09	14,931	69	27,0		20
31,506	54	21,9	66,6	2	38,8	6,710	60	58	70	6,769	30	21,5		21

Smk 6: 21.
kokonaismeno sairashoitopäivää kohti Smk 2:29,4.

		Sairasvuodeitten lukumäärä.	Hoidettujen luku.	Hoitopäivät.	Menot lääkkeistä ja sideaineista. Koko sairashuoneella.		Menot ravitsemisesta Koko sairashuoneella
					Smk.	p:ä	Smk.
1	Savonlinnan ylimääräinen veneerinen sairashuone	10	90	3,593	337	30	4,333
2	Kuopion läänin yleinen sairashuone	88	836	28,286	9,867	26	25,606
3	» ylimääräinen veneerinen sairashuone	30	138	7,892	2,149	97	7,266
4	Joensuun yleinen sairashuone	40	402	12,305	2,057	83	10,811
5	Tohmajärven ylimääräinen veneerinen sairashuone	30	150	5,688	1,576	85	4,071
6	Nurmeksen yleinen sairashuone	25	130	3,671	1,644	40	3,322
7	Waasan läänin yleinen sairashuone	140	955	32,753	10,999	83	27,922
8	Jyväskylän » » [1]	70	474	17,743	4,269	27	19,119
9	Oulun läänin » »	95	997	34,212	5,999	46	36,899
10	» ylimääräinen veneerinen sairashuone I	20	139	4,709	1,131	73	4,017
11	» » » » II	15	13	606	209	—	864
12	Kajaanin yleinen sairashuone [2]	18	184	5,298	1,954	12	4,816
13	Tornion » »	30	238	8,373	1,640	51	9,188
14	» ylimääräinen veneerinen sairashuone	10	55	1,918	362	95	1,726
15	Rovaniemen yleinen sairashuone	20	189	5,138	2,499	54	4,800
16	Oriveden leprasairaala	45	38	11,009	3.000	—	11.560
		2,171	22,056	632,364	266,131	66	690,561
17	Lapinlahden keskuslaitos mielisairaita varten	130	191	46,811	3,695	94	65,150
18	Niuvanniemen » » »	310	394	112,199	4,492	06	115,924
19	Pitkäniemen » » » [3]	355	566	122,100	6,824	14	143,499
20	Seilin turvalaitos » »	53	57	18,896	185	90	14,514
21	Käkisalmen » » »	152	155	55,457	693	—	41,477
22	Elätteelle annetut mielisairaat	18	18	5,940	—	—	—
		1,018	1,381	361,403	15,891	04	380,567
	Yhteensä [4]	3,189	23,437	993,767	282,022	80	1,071,128

[1]) Kokonaismenoon on otettu huoneuston vuokra Smk 13,920: — tämä summa poisluettuna

[2]) Sama » » » » » 1,400: — » » »

[3]) Kokonaismenoon on otettu vuokramenot maanviljelyksestä Smk 1,270: 58 p:niä.

[4]) Menot varsinaisesta sairashoidosta koko sairashuoneella eivät sisällä kustannuksia rak

Menot varsinaisesta sairashoidosta.		Menot jokaisesta sairaasta päivää kohti.				Ylöskanto.						Prosentissa menojen kokonaissummasta.	Muistutuksia.	
Koko sairashuoneella.		Sideaineet.	Ruoka.	Kokonaismenot.		Sairasvuodemaksuja.		Muita sairashuoneelle lankevia tuloja.		Yhteensä.				
Smk.	p:ää	p:ää	p:ää	Smk.	p:ää	Smk.	p:ää	Smk.	p:ää	Smk.	p:ää			
10,212	20	9,4	120,3	2	84,2	685	80	—	—	685	80	6,7		1
71,208	10	34,8	90,5	2	51,7	45,814	90	—	—	15,814	90	22,2		2
16,917	74	27,2	91,8	2	14,4	674	40	—	—	674	40	4,0		3
29,439	02	16,2	87,8	2	39,0	6,432	60	—	—	6,432	60	21,8		4
11,710	26	27,7	71,6	2	06,0	400	80	—	—	400	80	3,4		5
12,944	90	44,8	90,6	3	53,0	2,064	80	1	82	2,066	62	15,9		6
85,634	13	33.7	85,2	2	62,0	20,691	60	—	—	20,691	60	24,2		7
58,730	57	28,0	107,7	3	31,1	8,566	20	—	—	8,566	20	14,6		8
87,295	46	17,6	107,8	2	55,1	19,609	65	—	—	19,609	65	22,5		9
14,818	14	24,0	85,3	3	14,7	—	—	—	—	—	—	—		10
2,803	65	34,5	142,6	4	62,6	—	—	—	—	—	—	—		11
13,350	34	36,9	91,1	2	52,4	2,570	50	2	15	2,572	65	19,2		12
25,563	27	19,6	109,7	3	05,3	2,299	20	25	85	2,325	05	9,1		13
5,645	—	18,9	90,0	2	94,0	—	—	—	—	—	—	——	avoin. $^1/_1$—$^{30}/_4$, $^1/_9$—$^{31}/_{12}$.	14
17,312	93	48,4	93,4	3	36,9	3,204	—	—	—	3,204	—	18,5		15
25,960	05	27.2	76,9	2	35,0	—	—	—	—	—	—	—		16
1,996,094	57	42,0	97,5	3	15,6	355,580	90	16,467	67	372,058	57	18,63		
146,101	56	5,0	108,0	3	12,9	41,886	25	—	—	41,886	25	28,6		17
236,611	13	4,0	81,7	2	10,9	115,245	—	—	—	115,245	—	48,7	Kokonaiskustannuksiin ravinnosta sisältyy myöskin hoito- ja palvelijakunnan ruoka.	18
361,688	49	5,6	91,6	2	96,2	120,505	—	—	—	120,505	—	33,3		19
34,325	56	1,0	76,8	1	81,7	15,329	75	11,714	31	27,044	06	78,8		20
86,940	23	1,3	75,7	1	56,8	41,438	75	201	32	41,640	07	40,8		21
7,768	32	—	—	1	30.7	4,600	—	—	—	4,600	—	59.2		22
873,435	29	4,4	83.9	2	41,7	339,004	75	11,915	63	350,920	38	40,1		
2,869,529	86	28,3	92,7	2	88,7	694,584	65	28,383	30	722,978	95	25,1		

kokonaismeno sairashoitopäivää kohti 2: 52,6.

» » » 2: 25

nusten kunnossapidosta.

Taulu 4.

Taulu osottava kokonaismenot henkeä ja päivää kohti viimeisenä 10 vuotena.

	1898.		1899.		1900.		1901.		1902.		1903.		1904.		1905.		1906.		1907.	
Yleiset läänin sairashuoneet (Lasareti- ja syfiliittiset osastot sekä vastaanottolaitokset)	1	96,2	2	12,0	2	28,4	2	25,1	2	32,5	2	34,0	2	89,9	2	35,1	2	41,0	2	56,9
Yleiset sairashuoneet	2	36,6	2	64,1	2	72,0	3	00,1	2	95,9	2	73,5	2	79,4	2	71,8	2	78,7	2	85,2
Yleinen sairashuone Helsingissä	3	38,5	3	63,5	4	03,8	3	71,5	3	82,0	3	79,2	3	77,9	3	92,8	4	05,7	4	40,9
Mielisairaalat	1	78,9	1	85,2	2	62,9	2	43,7	2	21,5	2	06,8	2	36,4	2	29,1	2	33,0	2	41,7

Taulu 5.

Sairashuoneitten lasaretiosastoilla vuonna 1907 hoidetut taudit.

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Parannuksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.																				
I. Muodostumisvikoja ja synnynnäisiä tauteja.																											
Cephalocele	4	2	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Hydrocephalus	5	—	—	5	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spina bifida	5	4	—	—	1	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Labium leporinum	29	26	1	1	—	—	1	7	6	2	—	1	7	1	—	1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—
Palatoschisis	18	11	2	2	2	1	—	7	2	—	5	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Torticollis	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Cryptorchismus	3	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Phimosis	4	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Hypospadia	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epispadia	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ectopia vesicæ urinariæ	4	—	—	1	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Anus vestibularis	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» vaginalis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atresia vaginæ	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Defectus »	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uterus rudimentarius	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vagina rudimentaria	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atresia ani	5	3	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» audit. extern.	3	1	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio femoris congenita	6	1	2	—	2	—	1	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Pes varus vel eqvino-varus	26	15	9	—	—	—	2	13	4	—	1	1	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Deformatio extremitatum	7	6	—	—	1	—	—	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Nævus vasculosus	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debilitas congen.	4	1	—	—	—	1	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pollux supernumer.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Digiti »	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Ductus thyrœoglossus persist.	4	3	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polydactylia	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pedes plani	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dotter-gangfisteli	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																					
		Uloskirjoitettuja.																											
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Parennuksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Muutasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.		
II. Konstitutsionellisia ja vanhuuden tauteja.																													
Rachitis	14	6	3	2	—	1	2	10	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—		
Scrophulosis	29	9	7	—	6	—	7	10	1	4	—	7	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3		
Anæmia	45	27	14	—	1	—	3	15	2	2	3	8	1	—	—	3	—	1	—	—	1	1	2	—	1	—	5		
» perniciosa	74	30	22	7	4	11	—	16	1	—	39	3	1	—	—	—	1	1	—	—	4	2	—	1	—	2	3		
» splenica	2	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Chlorosis	6	4	1	—	—	—	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Leuchæmia	3	—	—	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Scorbutus	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Morbus muculosus Werlhofii; Purpura	8	3	2	—	1	1	1	2	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—		
Hæmophilia	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
Diabetes mellitus	29	—	15	6	1	3	4	19	—	—	4	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—		
» insipidus	2	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Arthritis vera seu urica	2	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Marasmus senilis	9	1	3	4	—	1	—	2	—	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gangræna senilis et spontanea	47	36	1	—	2	6	2	9	8	3	5	3	3	3	3	1	3	1	3	—	—	—	—	—	—	2	—		
III. Akuuttisia infektsioni tauteja.																													
Rheumatismus articulor. acut.	105	66	32	3	—	1	3	38	6	10	18	4	4	—	1	6	4	—	2	1	7	—	—	3	1	—	—		
» musculor. »	6	4	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Varicellæ	5	3	—	1	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Morbilli	35	16	—	16	—	3	—	28	4	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Scarlatina	24	6	—	11	1	3	3	22	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Diphteria	22	17	—	—	—	5	—	20	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Laryngitis crouposa	17	9	—	—	—	6	2	15	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—		
Febricula	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Febris intermittens	4	3	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—		
» remittens	13	12	—	—	1	—	—	1	—	2	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—		
» infectios. e causa ignot	4	3	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Typhus abdominalis	154	129	1	2	2	13	7	102	4	—	14	20	—	—	—	2	2	—	—	—	6	1	—	—	—	3	—		
Dysenteria	5	2	—	—	1	2	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Parotitis epidemica	3	3	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—		
Influenza	70	62	3	2	1	—	2	42	—	6	—	3	1	1	—	5	1	1	2	—	1	—	—	2	1	1			

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänеitä.																				
Pertussis	3	—	2	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erysipelas	83	54	2	—	—	19	8	44	8	10	1	6	—	4	1	—	—	—	2	—	2	—	1	—	1	1	2
Septicæmia, pyæmia	47	7	—	2	—	37	1	13	5	3	3	5	5	1	—	4	1	—	3	—	—	—	—	2	—	1	1
Sepsis puerperalis	29	10	1	—	2	16	—	11	2	4	1	5	—	—	1	1	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
Meningitis cerebrospinal. epid.	8	7	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	2
Tetanus	9	4	—	—	—	5	—	4	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Gangræna septica	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oedema malign. Pirogoffi	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Kroonillisia infektsioni tauteja.																											
Tuberculosis pulmonum	198	1	80	57	7	35	18	92	6	6	20	16	2	6	1	14	11	5	—	—	1	4	3	1	—	1	9
» » & intestin.	2	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» laryngis	11	—	1	8	1	—	1	4	—	—	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
» cerebri et mening.	15	—	—	4	—	11	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
» lingvæ	5	2	1	1	—	—	1	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» ossium et articulationum	469	211	104	37	16	20	81	123	54	23	33	11	12	60	47	2	7	—	22	25	7	11	10	13	1	2	6
» cutis	28	21	4	1	—	—	2	—	4	—	2	—	2	1	10	—	—	—	—	1	—	1	—	1	2	2	2
» glandularum lymphaticarum	204	181	10	1	5	—	7	21	46	3	26	3	—	34	28	1	1	—	10	3	9	3	4	2	3	2	5
» miliaris acuta, universalis	8	—	—	—	—	8	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» pleuræ serosa	3	—	1	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
» » purulenta	3	—	—	1	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
» peritonei	52	9	13	14	4	7	5	19	2	—	2	3	7	2	8	1	1	—	2	2	2	—	—	—	—	—	1
» intestinorum	28	4	4	11	—	4	5	15	2	—	2	1	1	2	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	1
» renis & vesicæ urinariæ	35	4	9	9	4	2	7	23	3	—	—	4	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—
» apparatus genital.	23	12	4	3	3	—	1	6	1	—	5	1	4	—	1	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1
» vagin.	2	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» regionum variar.	24	12	3	2	—	1	6	6	8	2	—	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
Lupus vulgaris	27	16	7	—	—	—	4	4	3	1	—	3	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1
Lepra	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Actinomycosis	19	12	2	1	—	1	3	11	5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Cachexia (malaria)	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.																													
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
V. Veneerisiä tauteja.																															
Urethritis gonorrhoica	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epididymitis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Syphilis hereditaria	4	—	4	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» acqvisita recidiva	11	4	4	1	2	—	—	7	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Gumma sterni	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bubo invaginalis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vulnera gonorrh. vagin.	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI. Myrkytyksiä.																															
Alcoholismus acutus	6	5	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» chronicus	5	2	2	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morphinismus	3	—	2	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Intoxicatio e acidis et alkaliis	3	3	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» e oxid. carbon.	4	2	—	—	—	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» opii	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» Veronali	3	3	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» e chloroformi	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» chlorat. kalici	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» strychnini	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» e spirit. denatur.	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» e causa ignot.	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» e Ol. Terebinth. crud.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Plumbismus	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbus serpentis	4	4	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII. Mielitauteja.																															
Idiotia	2	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Imbecillitas	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychosis	10	—	3	6	—	1	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» alkoholica	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amentia seu psychosis ex infection	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																					
		Uloskirjoitettuja.																											
	Hoidettuja.	Terveiksi ja toipuvia.	Parennuksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Dementia præcox seu primar.	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paranoia	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Insania maniaco-depressiva	13	5	—	5	—	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» hysterica	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» epileptica	2	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Melancholia agitata	2	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Dementia senilis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» paralytica	3	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII. Erityisten elinten tauteja.																											
1. Hermoston tauteja.																											
a) Aivo-, selkäydin- ja niiden kalvojen tauteja.																											
Hæmorrhagia cerebri et meningum. Hemiplegia	36	5	13	7	1	9	1	16	2	3	2	7	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	3
Abscessus cerebri	9	2	—	1	—	6	—	3	—	—	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Meningo-encephalitis chron.	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Encephalitis	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Encephalomalacia	3	—	1	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thrombosis sinus lateral.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus epiduralis	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Meningitis cerebralis	12	2	1	—	—	9	—	3	1	1	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Lues cerebralis	13	1	10	1	—	—	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—
Arteritis luetica cerebri	2	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberc. solit. »	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyperemesis »	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Prolapsus »	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tumor »	17	—	—	12	—	4	1	13	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Emollitio »	4	—	—	3	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epilepsia traumatica	4	2	1	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aphasia sensorica	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» e causa ignoti	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sclerosis amyotroph. lateral.	3	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paralysis glosso-labio-laryngea	4	—	—	3	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.																													
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Parennuksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänеitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio	Kajaani.	Rovaniemi.				
Myelitis et meningit. spinalis	18	1	6	5	—	3	3	10	—	—	1	1	—	—	—	—	3	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—			
» e compressione	2	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Sclerosis multiplex	7	—	3	2	—	—	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Tabes dorsalis	21	1	7	6	1	2	4	16	—	—	—	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Atrophia musculor. progressiva	3	—	1	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Poliomyelitis anterior. acuta	9	2	2	—	1	1	3	5	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—			
Syringomyelia	3	—	—	1	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Lues medullæ spinalis	7	—	3	1	—	1	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Tumor » »	2	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» extramedull.	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Paralysia spastica	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Paresis spastica spinalis Morbus Erb-Charcot	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Hæmiplegia	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—			
Paraplegia	3	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—			
Dystrophia muscul. progr.	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Encephalitis chr. infant.	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Ataxia hereditaria	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
b) Perifeeristen hermojen tauteja.																														
Neuritis	7	—	5	—	—	—	2	1	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—			
Polyneuritis	9	—	5	1	—	—	3	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Neuralgia trigemini	4	3	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—			
» ischiadica	35	13	17	—	—	—	5	7	—	3	8	2	—	—	—	—	1	1	—	9	—	2	—	—	—	1	1			
» variæ	3	2	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—			
Cephalalgia	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Paralys. facialis	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» radialis	4	3	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» ulnaris	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» n. recurrens	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» post diphteriam.	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» extremit.	4	2	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Paresia » inf.	3	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
» extre. sup. c. e neurit.	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Atrophia trophica extr. inf.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—			
Dystrophia musculor progress.	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänneitä.																				
c) Tauteja ilman määrättyä lokalisatsionia.																											
Hemicrania	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epilepsia	49	—	24	19	1	—	5	26	2	—	5	1	—	2	—	2	2	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—
Ecclampsia	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Chorea	27	19	5	3	—	—	—	12	—	1	5	2	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Hysteria	72	9	43	12	1	—	7	40	5	3	1	10	1	—	—	2	2	—	—	1	2	—	1	2	—	—	2
» et epilepsia	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Myoclonia	2	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neurasthenia	237	29	158	27	15	—	8	107	4	22	26	28	3	7	—	9	3	1	3	2	1	5	4	5	1	2	4
Hypochondria	5	—	5	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Neurosis traumatica	2	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paralysis agitans	2	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyperemesis gravidarum	5	3	2	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Vasomotoris- trofisia neuroseja.																											
Morbus Basedowii	16	5	7	—	—	2	2	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—
Myxœdema	2	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Verenkiertoelinten tauteja.																											
Pericarditis	7	—	3	2	—	1	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Endocarditis	32	2	17	8	—	4	1	22	—	—	3	1	1	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Cor adiposum	3	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Myocarditis	48	1	27	4	1	15	—	17	1	4	2	7	—	—	—	4	—	—	—	1	3	4	3	—	2	—	—
Hypertrophia idiopatica cordis	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vitium organicum cordis	114	1	67	19	1	21	5	54	2	11	7	—	3	—	—	9	—	1	2	—	—	6	3	5	—	5	6
Tachycardia	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lues cordis	2	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arteriosclerosis	30	2	20	2	—	5	1	14	—	2	1	8	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Endarteritis obliterans	7	—	1	1	—	2	3	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—
Aneurysma aortæ	5	—	3	—	—	1	1	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» aliarum arteriarum	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Varix	16	15	—	—	—	1	—	5	6	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Venectasiæ hæmorrhoidales	52	47	3	—	1	—	1	12	7	3	14	—	2	1	4	—	2	—	—	—	4	1	—	2	—	—	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																					
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänеitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Ahvenanmaa.
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																							
Thrombosis. Embolia	7	3	2	—	—	2	—	4	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thrombophlebitis	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Phlebitis	11	9	1	—	—	—	1	1	2	2	3	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Lymfatiehyeiden tauteja.																													
Lymphangitis	11	10	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Lymphadenitis	46	42	2	—	—	—	2	1	2	1	7	—	17	—	12	—	—	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Hengityselinten tauteja.																													
Morbi cavitatis nasalis	17	13	3	—	1	—	—	8	2	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Empyema cavitatum accessor. nasi	16	12	2	—	1	1	—	4	2	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—
Vegetationes adenoideæ	4	4	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laryngotracheitis	7	7	—	—	—	—	—	2	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Perichondritis laryngea	3	2	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pleuritis serosa	122	78	26	7	—	2	9	42	4	6	29	3	5	5	6	—	1	1	3	4	1	4	1	1	2	2			
» sicca	4	1	2	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1			
» hæmorrh.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Empyema	123	75	5	5	1	24	13	31	11	9	25	2	2	10	5	—	2	—	1	7	3	3	2	4	—	5			
Pneumothorax	9	3	2	2	—	2	—	6	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—			
Hæmothorax	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Bronchit. acuta	23	17	4	—	—	—	2	4	—	3	5	—	1	1	—	3	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—			
» chronica	39	6	27	1	—	—	5	13	1	3	16	1	—	1	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—			
» capillaris	2	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Emphysema pulmonum	13	—	7	3	—	1	2	9	—	—	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Bronchiectasiæ	4	—	2	2	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Pneumonia crouposa	234	176	—	3	1	41	13	91	—	13	63	9	4	—	1	11	6	1	—	—	9	5	3	1	1	10			
» chronica	8	1	3	2	—	2	—	4	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Bronchopneumonia	72	36	6	4	—	20	6	47	—	1	5	3	1	7	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	1				
Gangræna pulmonum	6	2	1	1	—	2	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Abscessus »	3	1	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Asthma bronchiale	6	2	3	1	—	—	—	4	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Hæmoptœ	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Atresia meat. narium	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—			

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																					
		Uloskirjoitettuja.																											
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Parannuksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.		
5. Ruoansulatuselinten tauteja.																													
Stomatitis	11	9	1	—	—	—	1	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leukoplakia	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glossitis acuta. Abscess. lingvæ	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—		
Angina tonsillaris	14	14	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	3	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» phlegmonosa	11	9	1	—	—	—	1	3	—	—	3	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1		
Abscessus retropharyngealis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—		
Strictura oesophagi	16	4	5	2	—	2	3	10	1	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—		
Gastritis acuta	17	15	1	—	—	—	1	1	—	—	1	7	2	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3		
» chronica	100	7	82	2	6	—	3	2	1	1	68	2	2	5	5	—	2	—	2	2	—	3	1	—	—	3	1		
Achylia gastrica	17	—	16	1	—	—	—	4	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hypersecretio acida	22	—	15	4	2	—	1	14	1	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—		
Dyspepsia nervosa	48	4	39	3	2	—	—	22	—	2	18	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—		
Cardiospasmus	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Dilatatio ventriculi	25	9	8	2	3	1	2	3	5	1	3	1	6	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—	—	—	—		
Ulcus »	112	50	22	6	13	17	4	57	15	1	7	—	—	18	1	—	1	1	—	—	1	2	—	6	1	1	—		
» » perforat.	3	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—		
» duodeni	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Strictura pylori	12	8	—	2	2	—	—	5	2	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—		
Gastritis, enteritis acuta	64	49	6	2	—	6	1	23	6	3	8	3	—	—	1	6	2	—	—	—	1	1	1	4	—	3	2		
» » chronica	31	7	16	5	—	2	1	6	1	3	2	5	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—		
Colitis acuta	31	23	1	2	—	3	2	22	—	—	7	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» chronica	4	1	2	—	—	—	1	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Enteritis chronica	25	16	4	1	—	2	2	19	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—		
Obstipatio. Coprostasis	31	27	2	—	1	—	1	1	6	1	7	3	1	—	4	4	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1		
Appendicitis acuta	418	347	6	—	3	39	23	141	39	23	73	13	15	5	22	7	3	3	31	9	10	7	1	10	—	3	3		
» chronica	262	238	5	1	6	3	9	92	24	2	37	6	29	28	7	—	—	—	7	12	8	5	—	1	1	—	3		
Abscessus subphrenicus	6	2	—	—	—	4	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—		
Stenosis intestini	11	1	2	4	2	1	1	3	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—		
Occlusio intestinum. Koprostasis. Strangulatio. Volvulus. Invaginatio etc.	93	49	1	—	1	40	2	23	11	6	9	1	6	4	3	—	1	—	4	5	3	4	—	3	1	8	1		
Fistula stercoralis. Anus præternatur.	11	6	2	—	—	3	—	1	3	—	1	2	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—		
Helminthiasis	123	117	3	1	—	—	1	41	2	1	53	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	3	5	4	—	4	7		
Hernia ingvinalis	905	840	1	2	30	3	29	178	71	23	142	30	93	89	57	—	18	—	36	59	25	31	—	34	9	5	5		
» » incarcerata	84	73	—	—	1	7	3	19	9	4	8	4	12	1	2	—	1	2	4	4	2	3	2	6	—	—	1		

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																					
		Uloskirjoitettuja.																											
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Parannuksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänеitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Hernia ingvin. properitoneal. .	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » incarc.	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» cruralis	50	45	—	—	3	1	1	6	12	1	8	—	3	6	7	—	1	—	4	—	—	1	—	1	—	—	—
» » incarcerata ...	30	23	—	—	—	4	3	9	4	—	1	—	4	7	1	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—
» umbilicalis.....	21	18	1	—	1	—	1	4	4	—	2	—	1	4	2	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
» » incarcerata .	3	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» funiculi umbilic.....	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» lineæ albæ	24	22	—	—	2	—	—	5	6	—	5	—	1	1	2	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—
» ventralis	23	22	—	—	1	—	—	16	1	—	3	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» in recto	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hydro-epiplocele hernial.	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Peritonitis.....	72	20	4	3	1	43	1	22	2	3	5	7	8	3	1	2	—	1	—	2	4	3	2	5	2	—	—
» diffus & Append. ac. perfor.	4	1	—	—	—	3	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» post vulvovaginitid.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Perityphlitis.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Strictura recti	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » et ulcera luetica	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Pruritus ani	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistula ani.....	21	18	—	—	—	—	3	6	4	—	1	2	2	2	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Fissura ani	10	8	1	—	—	—	1	3	2	—	3	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Prolapsus recti vel ani	10	7	2	—	—	—	1	2	1	—	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
Periproctitis	14	14	—	—	—	—	—	3	1	—	6	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4
Icterus catarrhalis	11	7	2	—	—	1	1	5	—	1	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cholelithiasis	19	9	3	1	—	4	2	12	2	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Cholecystitis	4	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Cirrhosis hepatis.....	8	—	2	3	1	1	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—
» » hypertrophica	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus hepatis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» abdominalis.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» foss. iliac. sin.....	2	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» perirenalis.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Dysphagia.....	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dyspepsia.....	8	6	—	1	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gastroptosis.....	5	1	3	—	1	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pharyngitis	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hæmatemesis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.																				
Adhæsiones intest.	8	5	1	—	1	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koprolith. intest.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ascites	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulceratio recti	2	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Balantidium coli	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polyposis cœci	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Obliterat. duct. choledoch. Stasis venæ portæ	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lymphadenit tub. mesent.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Parotitis chronic. supp.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
6. Virtsaelinten ja miesten siitinelinten tauteja.																											
Nephritis acuta	87	40	28	8	1	8	2	36	4	3	11	6	2	1	2	5	—	—	—	6	2	2	3	—	1	3
» chronica et degener. amyloid.	112	—	64	19	—	20	9	41	4	5	35	5	—	3	3	1	7	—	1	—	—	2	1	1	1	—	2
» interstitialis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Paranephritis	2	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyelitis. Pyelonephritis	21	1	9	2	4	5	—	18	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Pyonephrosis	2	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus pararenalis	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» renalis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Lithiasis »	19	10	6	—	3	—	—	11	—	—	4	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Ren mobilis	6	2	2	—	2	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Hydronephrosis	3	2	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Cystitis acuta	33	26	5	—	—	—	2	7	—	—	4	6	3	—	3	3	—	1	—	—	—	3	—	2	—	1	—
» chronica	35	17	15	1	—	—	2	3	3	2	7	7	—	—	—	2	1	—	1	—	3	—	—	4	—	—	2
» subacuta	5	4	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lithiasis vesicalis	4	2	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
Bacteriuria	8	4	2	1	—	—	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Enuresis	6	2	1	1	—	—	2	3	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hypertrophia prostatæ. Retentio urinæ	78	14	51	3	1	2	7	10	7	12	12	1	—	3	1	2	3	5	3	1	7	3	3	2	—	1	2
Prostatitis ac. vel abscessus prostatæ	5	2	2	—	1	—	—	1	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prostatitis chronica	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajana.	Kovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.																				
Epididymitis	6	5	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orchitis purulenta	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hydrocele	76	75	—	—	—	—	1	15	8	1	12	6	4	6	4	—	1	—	4	6	—	6	2	1	—	—	—
Varicocele	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Strictura urethræ	34	23	9	—	1	—	1	12	—	1	8	—	9	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—
Cancer »	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus periurethralis	7	6	—	—	—	1	—	2	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paraphimosis	7	6	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Phimosis aqvisita	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hæmaturia e causa ignota	4	3	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Degener. polycyst. ren.	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus pelvis	3	2	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Retentio testis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gangræna »	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ectopia » incarcerata	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Albuminuria febril	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uræmia	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Naisten siitinelinten tauteja.																											
Bartholinitis	7	5	—	—	1	—	1	2	—	—	1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atresia cicatricialis vaginæ	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaginitis	7	5	2	—	—	—	—	2	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Hæmatoma intra-abdom. suppurat. post partum	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Atresia uteri cicatricialis	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Endometritis. Metritis	287	231	43	—	5	2	6	90	1	9	53	18	27	5	17	3	3	1	—	22	4	13	3	7	5	4	
Amenorrhœa	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dysmenorrhœa	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Menorrhagia	6	6	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Parametritis. Perimetritis	103	52	39	—	—	2	10	48	2	—	15	1	6	3	6	1	3	—	3	4	1	1	1	5	1	—	
Hæmatocele retrouterina	8	4	4	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—
Flexio et versio uteri	23	14	8	1	—	—	—	8	—	6	—	—	4	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Retroflexio uteri gravid. incarc.	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Descensus uteri	102	69	6	2	21	—	4	36	—	—	17	4	4	3	12	1	4	—	1	7	8	4	—	1	—	—	—
» vaginæ	18	11	3	—	3	—	1	6	—	—	1	—	6	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
Hypertrophia colli uteri	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																		
		Uloskirjoitettuja.																								
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Inversio uteri	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Subinvolutio uteri	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Salpingitis. Oophoritis. Oophorosalpingitis	84	27	43	1	8	1	4	62	1	1	8	2	3	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	1	—	2
Pyosalpinx	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1
Pelveo-peritonitis	17	12	5	—	—	—	—	15	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mola hydatidosa	4	1	2	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abortus	161	153	5	—	1	1	1	73	—	4	31	21	2	2	1	5	2	2	—	2	—	9	2	5	—	—
Reciduæ post abortum	69	67	—	—	—	—	2	21	—	2	14	—	12	1	—	—	1	2	6	1	6	—	1	—	2	—
Graviditas	18	6	4	—	7	1	—	2	1	—	5	—	1	2	3	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—
» extrauterina	49	36	—	—	12	—	1	28	—	—	—	—	8	1	1	—	—	—	6	1	3	—	—	1	—	—
» & nephritis	4	—	2	—	2	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ecclampsia gravidar.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Retentio placentæ	7	2	—	—	1	3	1	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Placenta prævia	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ruptura perinei	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
» uteri	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Fistula urogenitalis	9	5	1	1	—	—	2	3	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
» recto-vaginalis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis	20	18	1	—	1	—	—	2	1	2	3	—	—	—	3	1	—	—	1	3	1	—	—	1	1	1
Pyometra	2	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Partus immaturus	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hæmorrhagia ex utero post partum	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
8. Luiden ja lihasten tauteja.																										
Rheumatismus musculorum chronica	6	2	4	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lumbago	5	4	—	1	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tendovaginitis	50	42	—	1	—	1	6	11	6	3	11	10	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1	1	1
Bursitis. Hygroma	44	36	4	—	1	—	3	11	1	3	11	1	1	3	3	—	1	1	1	1	1	—	2	2	—	1	—
Synovitis. Arthritis	94	68	10	2	1	1	12	18	9	4	17	4	4	2	—	1	—	2	1	25	—	1	2	2	—	2	—
Rheumatismus articulorum chronic.	47	2	31	8	—	1	5	34	—	—	3	—	—	5	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Arthritis deformans	10	—	2	7	—	—	1	6	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» gonorrhoica	4	—	2	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																			
		Uloskirjoitettuja.																									
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Kuvattuina.
Arthropathia neuropathica	4	1	1	1	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Anchylosis	10	6	2	—	1	—	1	9	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Contractura	18	14	2	—	1	—	1	5	2	2	1	—	4	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Pseudoarthrosis	10	8	1	—	—	—	1	6	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Osteomyelitis, Osteitis, Periostitis ac.	321	225	23	4	4	7	58	23	37	13	50	24	26	17	23	4	9	2	15	23	10	5	—	26	—	13	—
Necrosis	86	57	3	1	5	1	19	34	5	5	6	—	22	—	—	—	4	1	—	—	6	1	1	—	—	—	—
Scoliosis	5	—	5	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyphosis	5	1	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	2	—	—	—	—	—
Spondylitis luetica.....	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Genu valgum	2	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Pes equino-varus aqvisit.	4	2	1	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pes valgus aqvisit.	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pedes plani	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallux valgus.....	6	6	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Coxa vara.....	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malum coxæ senile	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Coccitis	9	3	3	—	—	1	2	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gonitis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Exostosis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Caries capitis femoris et sterni	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Panaritium	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Iho- ja ihon alaisen sidekudoksen tauteja.																											
Eczema	62	52	7	—	—	—	3	3	22	5	3	3	—	—	—	4	2	—	—	—	—	1	1	1	2	6	—
Erythema exsudativum multif.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» nodosum	6	4	1	—	—	—	1	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Echtyma	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Urticaria	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pemphigus	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psoriasis	7	6	—	—	—	—	1	—	4	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scabies	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Herpes tonsurans	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
» Zoster.....	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus. Phlegmone	354	313	11	—	1	18	11	52	39	50	46	11	20	18	28	9	6	2	11	9	6	9	1	11	8	8	1
Furunculus	9	6	1	1	—	—	1	4	—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.																										
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Parenmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Bovanieni.
Carbunculus	7	6	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ulcus	70	56	4	1	2	1	6	5	24	5	1	5	2	3	6	3	1	4	2	1	1	—	1	3	—	3	—
» neurotrophic.	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistula regionum variarum	14	11	—	1	—	—	2	—	5	—	3	—	—	2	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—
Nævus	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elephantiasis	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cicatrix vitiosa	5	4	1	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Ungv. incarnat.	4	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Defectus cutis	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» labii post op.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Condylomata	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lupoides	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
10. Silmätauteja.																											
Deformitates palpebrarum congenitales et aqvisitæ	40	35	3	—	—	—	2	2	—	—	16	5	—	1	3	—	—	—	3	1	—	1	—	1	—	5	2
Blepharitis	3	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Pterygion	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Conjunctivitis catarrhalis	18	16	—	—	—	—	2	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	9
» phlyctænulosa	87	81	5	1	—	—	—	28	—	1	3	5	3	—	27	—	2	—	2	—	4	—	—	5	3	2	2
» trachomatosa	168	61	94	2	—	—	11	67	—	3	21	10	—	2	27	—	3	—	6	—	2	8	1	11	—	5	2
» blenorrhagica	4	2	2	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» diphteritica	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hæmatoma sub. conjunc.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Symblepharon	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Keratitis superficialis	5	2	2	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
» phlyctaenulosa	25	22	3	—	—	—	—	1	—	—	6	2	—	—	—	5	1	—	1	—	3	3	1	—	—	—	2
» parenchymatosa	28	15	12	—	—	—	1	14	1	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	7
Hypopyon	4	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulcus corneæ	30	22	4	1	1	—	2	5	—	3	10	—	—	—	2	—	1	—	3	—	3	1	—	2	—	—	—
» serpens	91	64	14	8	1	1	3	25	1	3	27	9	—	—	10	3	2	—	1	—	4	—	—	2	2	1	1
» rodens	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Vuln. perf. corn.	7	6	1	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Infiltrat. corn.	5	3	2	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Combustio corneæ	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leucoma seu macula	24	10	10	4	—	—	—	8	—	—	7	—	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	2	1
Staphyloma corneæ	15	11	2	—	1	—	1	4	3	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																		
		Uloskirjoitettuja.																								
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Torneo.	Kajaani.	Rovaniemi.
Herpes corneæ	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Phacoscleroma	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scleritis et episcleritis	3	2	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sclerochorioditis	5	—	3	1	1	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prolapsus irid.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iritis et iridocyclitis	26	17	8	—	1	—	—	13	—	1	5	1	—	—	1	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	1	—
Chorioiditis	8	—	2	6	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ophtalmia sympatica	8	2	3	3	—	—	—	4	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Synechiæ partial.	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glaucoma	44	29	11	4	—	—	—	23	1	—	10	2	—	—	1	—	—	—	—	1	2	1	1	—	—	2	—
Cataracta senilis	83	74	4	1	2	—	2	42	—	—	6	4	1	—	4	—	3	—	5	11	3	—	1	2	—	1	—
» juvenalis	5	3	2	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» traumatica	14	8	5	1	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» chorioidalis	2	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» secundaria	11	9	1	1	—	—	—	7	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio lentis	3	1	2	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Retinitis et neuritis optica	8	1	3	4	—	—	—	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Ablatio retinæ	3	—	—	3	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atrophia nervi optici	3	—	—	3	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Strabismus concomitans	16	15	1	—	—	—	—	11	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» paralyticus	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Phthisis bulbi	11	10	—	1	—	—	—	7	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Contusio »	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tumor »	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Corpus alien. bulbi	14	8	5	1	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Panophthalmitis	14	10	2	2	—	—	—	2	—	1	1	—	—	1	1	3	—	1	1	1	—	—	1	1	—	—	—
Dacryocystitis	17	15	—	1	—	—	1	1	—	3	4	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	2	—	2	—	1	—
Stenosis canalis lacrymalis	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Adenitis glandular. »	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Tumor orbitæ	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus orbit.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cellulitis intra orbit.	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Korvatauteja.																											
Otitis media suppurativa	43	27	10	—	—	2	4	26	—	3	4	1	3	1	1	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1
» » c. osteit. process. mastoid	136	111	3	1	1	11	9	35	21	12	6	3	17	17	4	1	2	—	7	3	2	—	1	3	1	—	1

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																					
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.																						
Otitis interna	1	—	—	—	—	1	—	1																					
» externa	4	4	—	—	—	—	—	—		1																		3	
Cholesteatoma	9	7	—	—	—	—	2	4	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Polypus cavitatis tympani	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
IX. Kasvannaisia.																													
Carcinoma faciei vel ulc. rod.	24	14	—	1	—	—	9	10	1	5	2	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—
» labiorum	117	102	2	2	4	5	2	24	12	9	10	8	3	16	10	—	1	—	6	9	4	2	—	1	—	2	—
» lingvæ	12	11	—	—	1	—	—	4	2	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
» tonsillæ	2	1	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» maxillæ superioris	9	3	1	1	2	2	—	3	1	—	—	—	2	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» » inferioris	8	4	—	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1
» secundar. glandular. lymp.	21	16	—	3	2	—	—	5	3	—	2	—	6	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
» mammæ	40	37	—	1	—	—	2	8	8	—	6	—	6	4	2	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	2	—
» laryngis	6	1	—	3	2	—	—	3	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» œsophagi et cardiæ	10	—	—	5	2	1	2	6	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» ventriculi	153	20	24	42	25	31	11	58	15	4	11	4	11	19	2	1	3	2	3	1	10	1	—	2	3	2	1
» intestini	10	—	—	3	5	2	—	3	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» cœci et coli	9	1	1	5	—	2	—	2	1	1	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
» recti et ani	17	3	1	3	5	3	2	5	2	—	2	1	1	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—
» peritonei secundar	9	—	—	4	1	4	—	4	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» pelvis »	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» hepatis	9	—	—	4	—	4	1	3	—	—	—	1	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
» » Ascites	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
» pancreat.	2	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» renis	5	—	—	1	3	1	—	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» uteri	59	7	19	13	15	5	—	33	—	2	3	1	4	4	3	1	—	—	2	1	—	2	—	2	—	—	1
» ovarii	7	4	—	2	—	1	—	3	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» vaginæ & vulvæ	16	5	5	1	5	—	—	9	—	—	1	—	4	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» vesicæ urin.	9	1	—	2	3	2	1	6	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
» » felleæ	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» urethræ	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» prostatæ	2	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» penis	3	2	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
		Uloskirjoitettuja.																													
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.				
Carcinoma buccæ	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
» pedis	3	1	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» pulmon.	3	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» cutan. region. variar.	24	19	1	2	—	1	1	5	1	1	1	4	3	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
Cancer metast. pelvis	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Endothelioma	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Sarcoma oss. cranii	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» orbitæ	4	3	—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» maxill. superioris	4	2	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » inferioris	4	2	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» parotidis	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
» tonsill.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
» colli	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
» sterni et costarum	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—				
» scapul. recid.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» mammæ	3	2	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» cutis region. variar.	6	4	—	1	—	—	1	2	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
» musculorum variorum	4	4	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» ossium extremitatum	15	9	—	—	5	—	1	5	2	—	4	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» pleuræ et pulmon.	5	—	—	2	1	2	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» metastatica	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» peritonei	7	1	—	4	—	2	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—				
» ventric.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» renis	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
» testis	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» ovarii	6	3	—	—	1	2	—	1	1	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» vesicæ felleæ	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
» vaginæ	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» pelvis	3	—	—	1	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
» » & femor. permag.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» funiculi	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
Melanosarcoma	4	2	1	—	1	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Gliosarcoma bulbi	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Myosarcoma tonsillæ	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Epulis	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Adenoma & adenofibroma	7	6	—	—	—	—	1	2	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » mammæ	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																		
		Uloskirjoitettuja.																								
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Fibroma. Fibroma mollusc.	9	9	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
» lig. Pouparti	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» pariet. abdominis	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Myoma & fibromyoma	61	46	2	—	8	3	2	14	2	—	16	1	4	2	5	—	2	—	2	9	1	—	—	—	2	—	1
» » uteri	21	—	2	—	19	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Osteoma	4	3	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Enchondroma	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Lipoma	20	20	—	—	—	—	—	1	4	—	3	—	1	—	4	—	2	—	—	2	1	—	—	1	—	1	—
Angioma	24	21	1	1	1	—	—	5	7	—	5	1	—	3	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Lymphangioma	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lymphoma	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glioma	3	1	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neuroma	3	2	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Atheroma	12	11	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	2	—	1	1	2	1	1	1	—	—	—	—	—
Kystoma ovarii	66	47	—	—	14	4	1	30	5	1	10	—	8	2	—	—	—	—	3	1	1	—	—	2	1	1	1
» labii majoris	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» dermoides	18	14	—	—	3	1	—	6	5	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—
» » throc. maj.	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» pararenalis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» parovarialis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cysta regionum variarum	25	23	—	—	1	—	1	1	1	2	—	—	3	5	4	—	—	—	2	3	2	1	—	—	—	1	—
Carunculæ orific. urethræ	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Papilloma	2	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» vesicæ urinariæ	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polypi narium	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» meatus auditor.	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» uteri	12	11	—	—	1	—	—	3	—	—	4	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1
» recti vel ani	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Struma	44	36	4	—	1	2	1	11	2	—	5	1	1	3	1	—	—	—	4	16	—	—	—	—	—	—	—
» maligna	4	—	1	2	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Tumores iridis & chorioideæ	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» retinæ & nervi optici	3	1	—	1	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» mediastini	2	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» abdominis	11	—	2	7	1	1	—	3	—	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1
» » Ascitis	6	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—	—	—	—
» pariet. abdom.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» column. vertebral.	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																		
		Uloskirjoitettuja.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Narnes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Parennuksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia	Kuolleita.	Jääneitä.																			
Tumores ovarii solid.	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» parovarii	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» vaginæ	2	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» renis	3	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
» retrouterin.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» medull. spinal.	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» malign. medull.	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» hepatis	2	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» pharyngis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» sublingualis	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» fibr. lig. Poupartii.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» sacrococcyg.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Deciduoma malign. uteri	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Clavus permagn.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X. Ulkonaisten syiden aiheuttamia vammoja.																										
Contusiones	89	81	—	—	2	1	5	21	8	5	13	4	3	2	9	4	2	1	1	1	7	1	—	1	2	1	3
Contusio oculi. Iridolysis	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» gravis abdominis	2	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » thoracis	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Commotio cerebri	24	23	—	—	—	—	1	8	1	—	7	—	2	—	1	—	1	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—
Hæmorrhagia spinalis	2	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Vulnera incisa	185	171	4	—	2	2	6	20	21	8	33	11	3	15	13	2	10	2	5	16	—	1	1	4	6	1	13
» » medull. spin.	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» contusa	91	81	3	—	—	1	6	26	10	4	7	6	—	2	7	5	4	1	6	4	2	3	—	2	—	—	2
» » vaginæ	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» lacerata	49	43	1	—	—	2	3	9	5	3	—	4	2	1	8	—	4	2	2	2	3	3	—	—	—	—	1
» sclopetaria	101	79	3	1	1	7	10	21	10	—	20	5	4	3	6	4	2	4	3	5	2	6	—	3	1	—	2
» » faciei	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» morsa	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» corneæ & scleræ	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» penetr. oculi	18	12	3	2	—	—	1	—	2	—	4	1	—	—	5	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	1	2
» » articulationis.	34	31	1	—	—	—	2	4	—	1	10	2	—	1	—	—	2	—	4	—	4	1	—	3	—	2	—
» » thoracis	52	43	—	—	—	7	2	23	8	2	6	—	4	—	1	1	1	—	1	—	—	1	—	1	3	—	—
» » abdominis	30	21	—	—	—	9	—	13	1	—	6	—	—	2	—	—	—	—	4	—	2	—	—	1	—	—	1

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.																										
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jääneitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Lovisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Torneo.	Kajaani.	Rovaniemi.
Vulnera penetr. abdom. sclopet.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » medull. oblong.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Distorsiones	15	13	—	—	—	1	1	1	5	1	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Luxatio veterbrarum	2	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» genus	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» ulnæ & radii	8	6	1	—	—	—	1	3	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» humeri	10	7	—	1	1	—	1	4	—	—	1	—	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» claviculæ	2	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» patellæ	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» oss. pedis	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» femoris	9	8	1	—	—	—	—	1	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
Subluxatio claviculæ sternalis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fractura simplex cranii	7	6	—	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » basis cranii	30	25	1	—	1	3	—	14	—	3	1	2	—	—	2	—	2	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—
» » » » Contusio cerebri	2	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » oss. nasi	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » » zygomat.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » vertebræ	20	2	—	4	—	13	1	4	3	—	4	—	1	1	1	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1
» » costæ	27	19	1	—	—	6	1	11	5	1	2	2	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1
» » claviculæ	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » humeri	45	40	—	—	1	1	3	13	3	5	9	3	2	—	2	1	1	—	—	4	1	1	—	—	—	—	—
» » radii	5	4	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» » ulnæ	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» » radii et ulnæ	7	6	1	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—
» » oss. manus	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » pelvis	8	8	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
» » pubis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» » femoris	145	124	2	—	2	3	14	44	14	12	17	7	10	1	2	4	3	—	8	5	6	6	—	5	—	—	1
» » patellæ	14	11	1	—	—	—	2	4	1	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—
» » tibiæ	18	16	—	—	—	—	2	—	1	—	2	8	1	—	3	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—
» » fibulæ	8	6	1	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » tibiæ et fibul.	54	47	1	—	1	—	5	10	2	7	11	1	1	—	3	—	2	—	2	2	4	4	1	2	—	—	2
» » malleoli exter.	7	7	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—
» » oss. pedis	2	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » scapulæ	3	2	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
» compl. cranii	65	45	—	—	2	14	4	21	10	—	12	—	4	1	2	—	1	1	4	4	2	1	—	1	—	1	—

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																							
	Hoidettuja.	Uloskirjoitettuja.					Jäänеitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.				
		Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.																									
Fractura compl. oss. nasalium.	3	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—				
» » maxill. superior.	4	4	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—				
» » » inferioris	13	13	—	—	—	—	—	2	—	1	4	1	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—				
» » humeri	11	10	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	1	—	—	1	—	—	3	1	1	—	—	—	—				
» » radii.....	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » » et ulnæ ..	16	11	—	—	—	—	5	3	—	1	5	—	1	—	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	1				
» » oss. manus	16	14	—	—	—	—	2	5	4	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—				
» » femoris	12	5	2	—	—	1	4	—	2	—	6	—	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—				
» » patellæ	3	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » tibiæ	9	8	—	—	—	—	1	2	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—				
» » » et fibulæ	42	29	1	—	—	4	8	9	5	3	9	—	1	2	1	1	3	—	4	—	—	2	—	1	—	1				
» » ossium pedis ..	11	11	—	—	—	—	—	5	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1				
» » » ilei	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» deform. consolid.	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—				
» commin patellæ.....	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—				
» gen. resect.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Amputatio traumatica	25	16	—	1	—	2	6	10	2	—	3	—	—	3	—	—	—	—	1	5	—	—	—	1	—	—				
Combustio	50	28	2	1	1	10	8	14	1	4	6	3	—	—	—	4	1	2	2	1	2	5	1	3	1	—				
Congelatio	26	18	2	1	—	2	3	8	2	4	1	1	—	—	2	2	1	1	—	—	2	—	—	—	2	—				
Gangræna post traumam.....	8	3	—	1	1	2	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2				
Ruptura bulbi	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» intestinorum	6	2	—	—	—	4	—	3	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» ani	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» hepatis	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—				
» lienis	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » & ventriculi. Peritonitis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» renis	3	3	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» vesicæ urinariæ.....	4	1	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—				
» urethræ.....	14	12	1	—	—	—	1	6	1	—	1	1	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—	1	—	—				
» » & septicæmia	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» tend. Achilles.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » muscul.....	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» musculi	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » subcut.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Corpus alienum oculi.....	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—				
» » bulbi	10	9	—	1	—	—	—	—	—	—	7	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—				

	Sairashuoneitten lasareti osastoilla yhteensä.							Hoidettujen lukumäärä.																				
		Uloskirjoitettuja.																										
	Hoidettuja.	Terveitä ja toipuvia.	Paremmaksi tulleita.	Parantumattomia.	Hoitamattomia.	Kuolleita.	Jäänteitä.	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Godby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.
Corpus alienum cerebri	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » œsophagi	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» » cavitat. abdom.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» » laryngis et tracheæ	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » regionum variarum.....	14	12	1	—	1	—	—	—	2	1	6	1	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Cicatrix.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hæmatoma.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Hæmarthros. genu	2	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Impressio traumat. nasi	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Asphyxia.....	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epistaxis.....	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dilaceratio manus	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
» pedis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Ulcus decubitale vaginæ.....	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XI. Varia.																											
Convalescentia	10	9	—	—	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—
» post laparatom...	4	2	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nihil	68	13	—	—	55	—	—	16	12	—	9	2	—	4	5	7	2	3	1	—	—	1	1	5	—	—	—
Ilman diagnosia.....	6	1	—	1	1	3	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Taulu 6.

Yhteenveto veneeristen osastojen ja ylimääräisten

		Hoidettujen potilaitten luku.			Syfilis.	
		Edellisiltä vuodelta jääneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Yhteensä.	Edellisiltä vuodelta jääneitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.
1	Helsinki: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	97	839	936	28	266
2	Gumtäckt: Ylimääräinen veneerinen sairashuone ..	28	596	624	10	95
3	Turku: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	15	171	186	3	66
4	Pori: » » » »	8	120	128	7	55
5	Godby: » » » »	—	—	—	—	—
6	Hämeenlinna: » » » »	22	179	201	12	67
7	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone..	10	11	21	7	6
8	Tampere: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	23	191	214	18	117
9	Viipuri: » » » »	44	683	727	13	87
10	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone № I	23	184	207	13	87
11	» » » » № II	22	136	158	8	54
12	» » » » № III	22	108	130	13	51
13	Sortavala: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	19	153	172	3	4
14	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone № I	26	175	201	13	47
15	» » » » № II	13	121	134	6	45
16	Mikkeli: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	16	113	129	11	70
17	Savonlinna: » » » »	20	163	183	8	54
18	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone ..	12	78	90	3	32
19	Kuopio: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto..	38	249	287	27	115
20	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	20	118	138	10	58
21	Joensuu: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	15	112	127	5	51
22	Tohmajärvi: Ylimääräinen veneerinen sairashuone..	23	127	150	17	80
23	Nurmes: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto..	1	22	23	—	7
24	Mustasaari: » » » » ..	41	247	288	18	105
25	Jyväskylä: » » » » ..	26	113	139	14	72
26	Oulu: » » » » ..	32	274	306	16	118
27	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone № I....	9	130	139	5	77
28	» » » » № II....	—	13	13	—	7
29	Kajaani: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto..	3	7	10	2	7
30	Tornio: » » » »	13	132	145	8	53
31	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	10	45	55	7	23
	Yhteensä	651	5,610	6,261	303	1,976

veneeristen sairashuoneitten sairaskirjoista vuonna 1907.

Ulcus molle.		Urethritis gonorrhoica.		Ihotautia y. m.		Hoidon seuraus.					Sairashoitopäivien yhteinen lukumäärä.	
Edelliseltä vuodelta jäänteitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Edelliseltä vuodelta jäänteitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Edelliseltä vuodelta jäänteitä.	Vuoden kuluessa vastaanotetut.	Terveeksi ja paranemaksi tulleet.	Parantumattomat ja hoitamattomat.	Kuolleet.	Seuraavaan vuoteen jääneitä.	Yhteensä.		
4	75	21	171	44	327	767	56	12	101	936	36,022	1
—	61	18	432	—	8	564	7	—	53	624	24,932	2
1	3	7	80	4	22	167	9	1	9	186	5,725	3
—	1	3	39	—	25	113	—	1	14	128	4,374	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
4	21	3	68	3	23	179	7	—	15	201	6,038	6
1	—	—	4	2	1	21	—	—	—	21	779	7
1	2	2	53	2	19	184	5	1	24	214	7,317	8
1	14	5	117	25	465	657	—	32	38	727	19,252	9
4	9	5	81	1	7	190	—	—	17	207	6,842	10
3	9	11	69	—	4	140	—	—	18	158	5,040	11
1	5	8	49	—	3	101	—	—	29	130	4,366	12
—	—	1	21	15	128	129	9	13	21	172	7,344	13
2	33	11	81	—	14	167	7	—	27	201	7,229	14
—	7	2	24	5	45	107	7	3	17	134	6,222	15
—	1	5	28	—	14	108	1	3	17	129	4,689	16
—	1	2	56	10	52	150	10	5	18	183	5,970	17
—	—	1	10	8	36	73	3	5	9	90	3,593	18
—	3	8	90	3	41	246	2	—	39	287	11,896	19
—	—	5	30	5	30	120	1	2	15	138	7,892	20
—	5	3	17	7	39	103	2	3	19	127	5,390	21
—	—	2	25	4	22	130	—	2	18	150	5,688	22
—	—	1	5	—	10	20	2	—	1	23	655	23
2	31	10	71	11	40	246	14	2	26	288	10,187	24
—	5	7	16	5	20	112	1	4	22	139	7,086	25
—	12	13	113	3	31	276	4	—	26	306	9,163	26
—	2	2	24	2	27	102	13	—	24	139	4,709	27
—	—	—	—	—	6	13	—	—	—	13	606	28
—	—	—	—	1	—	9	1	—	—	10	361	29
—	22	5	45	—	12	119	6	—	20	145	4,687	30
—	8	3	14	—	—	46	—	—	9	55	1,918	31
24	330	164	1,833	160	1,471	5,359	167	89	646	6,261	225,972	

Taulu 7.

Valtion sairashuoneissa vuonna 1907

		Edelliseltä vuodelta jääneet. Oireet.					Vuo-						
										10—15 vuotta.		15—20 vuotta.	
		Syphilis recens.	Syphilis secundaria recidiv.	Syphilis tertiaria.	Syphilis hereditaria.	Yhteensä.	Alle ½ vuotta.	½—2 vuotta.	2—10 vuotta.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.
1	Helsinki: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	11	9	6	2	28	7	6	1	2	1	21	37
2	Gumtäckt: Ylimäär. veneerinen sairashuone	5	5	—	—	10	—	—	—	—	—	—	23
3	Turku: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	2	1	—	—	3	—	1	—	—	—	3	6
4	Pori: » » » »	—	1	4	—	5	—	—	1	—	—	—	2
5	Godby: » » » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Hämeenlinna: » » » »	4	8	—	—	12	—	1	—	—	1	5	7
7	» Ylimäär. veneer. sairashuone	4	3	—	—	7	—	—	—	—	1	—	2
8	Tampere: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	8	7	2	1	18	1	4	1	—	—	6	14
9	Viipuri: » » » »	5	7	1	—	13	—	—	4	—	1	3	22
10	» Ylimäär. veneer. sairash. № I ..	6	7	—	—	13	—	—	—	—	—	7	—
11	» » » » № II ..	5	2	1	—	8	—	—	—	—	—	1	—
12	» » » » № III ..	7	5	1	—	13	—	—	—	—	—	4	—
13	Sortavala: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—
14	» Ylimäär. ven. sairashuone № I	5	6	2	—	13	—	—	—	—	—	1	—
15	» » » » № II	—	6	—	—	6	1	1	8	1	1	—	2
16	Mikkeli: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	4	5	2	—	11	—	1	1	—	—	3	5
17	Savonlinna: » » » »	2	5	1	—	8	—	—	—	—	—	2	—
18	» Ylimäär. veneer. sairashuone	2	—	—	1	3	1	—	5	—	—	—	4
19	Kuopio: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	13	11	3	—	27	—	—	—	1	—	11	—
20	» Ylimäär. veneerinen sairashuone	—	7	2	1	10	—	—	1	—	1	—	6
21	Joensuu: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	2	—	3	—	5	—	6	1	—	—	6	1
22	Tohmajärvi: Ylimäär. veneer. sairashuone	14	—	3	—	17	—	1	1	—	—	4	2
23	Nurmes: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
24	Mustasaari: » » » »	8	6	3	1	18	—	1	6	—	—	1	3
25	Jyväskylä: » » » »	12	2	—	—	14	1	1	1	—	—	5	5
26	Oulu: » » » »	4	5	7	—	16	—	—	—	—	—	7	—
27	» Ylimäär. veneer. sairashuone № I	2	—	3	—	5	—	—	—	1	1	1	5
28	» » » » № II	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Kajaani: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	—	1	1	—	2	—	—	1	—	1	—	—
30	Tornio: » » » »	3	3	2	—	8	—	—	—	—	—	1	2
31	» Ylimäär. veneerinen sairashuone	1	1	5	—	7	—	—	—	—	—	1	—
	Yhteensä	129	113	55	6	303	11	23	32	5	9	94	148

hoidetut syfiliittiset potilaat.

den kuluessa vastaanotetut.

20—30 vuotta.		30—50 vuotta.		Yli 50 vuotta.		Yhteensä.				Yhteensä hoidettuja.	Alkuoireet saatu.				Jälkioireet.		Syphilis hereditaria.	
Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Lapsia alle 10 vuotta.	Miehiä.	Naisia.	Vastaanotettujen yhteisluku.		Paritelemisen kautta.	Imettämisen kautta.	Muun koskettelun kautta.	Yhteensä.	Syphilis secund. recid.	Syphilis tertiaria.		
83	55	33	15	5	—	14	144	108	266	294	99	1	3	103	103	48	12	1
—	63	—	8	—	1	—	—	95	95	105	20	—	—	20	67	8	—	2
17	18	10	9	1	1	1	31	34	66	69	37	—	2	39	20	7	—	3
14	6	13	7	10	2	1	37	17	55	60	17	—	2	19	13	23	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
29	12	8	3	1	—	1	43	23	67	79	36	—	1	37	29	1	—	6
—	2	—	—	—	1	—	—	6	6	13	2	—	—	2	3	1	—	7
42	23	11	5	8	2	6	67	44	117	135	67	5	—	72	27	15	3	8
17	26	6	6	2	—	4	28	55	87	100	35	—	—	35	42	10	—	9
48	—	28	—	4	—	—	87	—	87	100	35	—	—	35	36	16	—	10
37	—	16	—	—	—	—	54	—	54	62	20	—	—	20	28	6	—	11
34	—	9	—	4	—	—	51	—	51	64	20	—	—	20	30	1	—	12
—	1	1	—	—	2	—	1	3	4	7	—	—	—	—	—	4	—	13
26	—	14	—	6	—	—	47	—	47	60	12	—	—	12	29	6	—	14
1	8	6	7	4	5	10	12	23	45	51	11	—	7	18	13	12	2	15
19	19	8	9	2	3	2	32	36	70	81	8	—	—	8	52	10	—	16
35	—	14	—	3	—	—	54	—	54	62	25	—	—	25	25	4	—	17
—	11	—	6	—	5	6	—	26	32	35	10	3	5	18	10	3	1	18
63	—	33	—	7	—	—	115	—	115	142	55	—	1	56	49	9	1	19
—	27	—	16	—	7	1	—	57	58	68	23	—	1	24	28	4	2	20
10	6	9	3	6	3	7	31	13	51	56	26	3	1	30	3	14	4	21
28	6	16	10	4	8	2	52	26	80	97	42	—	2	44	14	22	—	22
3	—	2	—	—	—	—	6	1	7	7	2	—	—	2	3	2	—	23
33	20	15	13	7	6	7	56	42	105	123	38	1	3	42	43	20	—	24
20	13	12	11	3	—	3	40	29	72	86	36	—	3	39	25	6	2	25
74	—	32	—	5	—	—	118	—	118	134	43	—	—	43	50	25	—	26
7	22	6	24	4	6	—	19	58	77	82	21	—	4	25	31	21	—	27
4	—	3	—	—	—	—	7	—	7	7	1	—	—	1	3	3	—	28
2	—	1	1	—	1	1	3	3	7	9	1	—	—	1	5	1	—	29
23	5	16	5	—	1	—	40	13	53	61	25	—	—	25	13	15	—	30
17	—	4	—	1	—	—	23	—	23	30	8	—	—	8	10	5	—	31
686	343	326	158	87	54	66	1,198	712	1,976	2,279	775	13	35	823	804	322	27	

Taulu 8.

Hoidon tulos sekä syfiliittisten potilaitten

		Vuoden kuluessa hoidettujen luku.	Ulos-	
			Terveenä ja paremmaksi tulleena.	Parantumatta.
1	Helsinki: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	294	259	5
2	Gumtäckt: Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	105	93	—
3	Turku: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	69	64	2
4	Pori: » » » »	60	52	—
5	Godby: » » » »	—	—	—
6	Hämeenlinna: » » » »	79	71	—
7	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	13	13	—
8	Tampere: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	135	117	—
9	Viipuri: » » » »	100	90	—
10	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone № I	100	89	—
11	» » » » № II	62	51	—
12	» » » » № III	64	46	—
13	Sortavala: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto.....	7	6	—
14	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone № I.....	60	52	3
15	» » » » № II.....	51	39	2
16	Mikkeli: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto.....	81	65	1
17	Savonlinna: » » » »	62	50	—
18	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	35	26	—
19	Kuopio: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto.....	142	113	2
20	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone	68	62	—
21	Joensuu: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	56	46	1
22	Tohmajärvi: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	97	82	—
23	Nurmes: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto.....	7	7	—
24	Mustasaari: » » » »	123	107	1
25	Jyväskylä: » » » »	86	70	1
26	Oulu: » » » »	134	120	1
27	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone № I.....	82	69	1
28	» » » » № II.....	7	7	—
29	Kajaani: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto.....	9	9	—
30	Tornio: » » » »	61	52	—
31	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone	30	28	—
	Yhteensä	2,279	1,955	20

keskimäärä valtion sairashuoneissa vuonna 1907.

kirjoitettu.		Seuraavaan vuoteen jääneitä.	Hoitopäivien lukumäärä potilaitten vastaanottamisesta niitten uloskirjoittamiseen saakka.						
Kuolleena.	Yhteensä.		Uloskirjoitettujen potilaitten koko hoitopäivämäärä.	Keskimäärä.	Hoidettujen keskimäärä oireellä:				
					Syphilis recens.	Syphilis secundar. recidiv.	Syphilis tertiaria.	Syphilis hereditaria.	
5	269	25	10,665	39,6	38,2	34,6	54,8	39,5	1
—	93	12	5,176	55,6	72,1	51,3	52,4	—	2
—	66	3	2,505	38,0	41,2	31,2	37,9	—	3
1	53	7	2,765	52,2	51,6	36,3	60,1	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	71	8	3,324	46,8	49,5	43,9	46,0	—	6
—	13	—	741	57,0	73,5	41,8	50,0	—	7
1	118	17	4,959	42,0	40,9	35,9	59,0	58,3	8
1	91	9	4,345	47,7	56,7	44,2	33,9	—	9
—	89	11	4,177	46.9	56,2	40,8	43,1	—	10
—	51	11	2,411	47,3	50,5	45,4	41,3	—	11
—	46	18	2,241	48,7	48,0	50,7	33,5	—	12
—	6	1	397	66,2	—	—	66,2	—	13
—	55	5	2,547	46,3	49,3	50,7	23,4	—	14
2	43	8	2,783	64,7	53,3	90,5	56,2	24,0	15
1	67	14	3,610	53,9	58,7	54,8	46,2	—	16
—	50	12	2,220	44,4	51,3	38,2	50,3	—	17
2	28	7	1,657	59,2	61,7	43,6	80,7	78,0	18
—	115	27	5,638	49,0	49,2	50,8	39,6	—	19
—	62	6	4,514	72,8	75,7	64,3	96,2	104,7	20
—	47	9	2,094	44,6	74,4	34,3	36,3	46,8	21
1	83	14	4,635	55,8	59,0	35,6	61,8	—	22
—	7	—	326	46,6	33,0	43,3	65,0	—	23
2	110	13	6,679	60,7	60,7	53,3	58,3	450,0	24
1	72	14	5,126	71,2	71,3	75,1	38,7	—	25
—	121	13	4,556	37,7	44,5	33,6	36,5	—	26
—	70	12	3,025	43,2	44,3	42,4	43,0	—	27
—	7	—	222	31,7	27,0	22,3	42,7	—	28
—	9	—	426	47,3	32,0	43,3	67,0	—	29
—	52	9	1,811	34,8	42,1	30,0	29,0	—	30
—	28	2	1.206	43,1	43,4	38,7	47,6	—	31
17	1,992	287	94,781	47,6	—	—	—	—	

Taulu 9.

Yhteenveto yleisten synnytyslaitosten päiväkirjoista vuonna 1907.

		Äitejä.													Lapsia.				
		Hoidettuja.				Uloskirjoitettuja.									Kuolleita ennen synnytyksen.	Kuoll. synnyt. kestäessä tai heti sen jälkeen.	Uloskirjoitettuja.		
		Jäljelle jääneitä edellisiltä vuodelta.	Sisäänotettuja vuonna 1907. Ensisynnyttäjiä.	Sisäänotettuja vuonna 1907. Myötäsynnyttäjiä.	Yhteensä.	Synnyttäneitä. Terveitä.	Synnyttäneitä. Paranevia.	Synnyttäneitä. Sairaita.	Synnyttäneitä. Yhteensä.	Pitästämättömiä.	Kuolleita.	Uloskirjoitettuja yhteensä.	Jäljelle jääneitä seuraavan vuoteen.	Hoitopäivien luku.	Hoitopäivien keskimäärä.			Terveitä.	Kuolleita.	Yhteensä.
Lapsenpäästölaitos	Helsingissä	44	860	1,292	2,196	2,015	—	15	2,030	121	8	2,159	37	16,607	7,6	32	61	1,910	—	1,910
»	Porvoossa	5	40	57	102	97	—	—	97	—	—	97	5	976	10,0	3	—	94	3	97
»	Hankoossa	1	51	64	116	111	—	—	111	—	1	112	4	972	8,5	—	—	112	—	112
»	Lovisassa	—	7	19	26	23	—	—	23	—	—	23	3	276	10,6	1	—	22	1	23
»	Turussa	11	263	405	679	657	—	2	659	—	5	664	15	5,230	7,7	12	17	632	13	645
Lapsenpäästöosasto	Porin sairaalassa	2	49	77	128	124	—	—	124	2	—	126	2	776	6,1	6	3	118	—	118
Lapsenpäästölaitos	Hämeenlinnassa	1	22	32	55	48	—	2	50	1	2	53	2	486	8,8	6	1	46		46
»	Tampereella	6	181	252	439	428	—	—	428	4	2	434	5	3,773	8,6	13	6	388	1	389
»	Lahdella	—	15	36	51	49	—	1	50	—	—	50	1	496	9,7	—	2	40	1	41
»	Viipurissa	5	232	264	501	482	—	3	485	1	4	490	11	4,553	11,1	25	21	442	12	454
»	Sortavalassa	3	43	49	95	93	—	1	94	—	1	95	—	988	10,4	7	1	83	2	85
»	Käkisalmessa	—	18	12	30	25	2	1	28	2	—	30	—	281	9,4	3	1	22	2	24
»	Kouvolassa	2	60	80	142	134	—	—	134	—	2	136	6	1,251	8,8	9	—	139	—	139
»	Mikkelissä	3	36	39	78	66	2	7	75	—	—	75	3	787	10,1	9	1	71	—	71
»	Heinolassa	2	14	24	40	38	—	—	38	—	—	38	2	432	10,8	—	1	40	—	40
»	Kuopiossa	—	38	85	123	119	1	—	120	—	3	123	—	1,234	10,2	10	4	109	—	109
»	Joensuussa	1	20	37	58	57	—	1	58	—	—	58	—	516	8,9	1	5	51	—	51
»	Nurmeksella	2	16	36	54	54	—	—	54	—	—	54	—	551	10,5	—	4	49	—	49
»	Nikolainkaupungissa	4	67	82	153	144	—	3	147	1	—	148	5	1,412	9,5	6	3	135	—	135
»	Jyväskylässä	1	57	105	163	154	1	1	156	—	1	157	6	1,773	11,1	2	1	149	6	155
»	Pietarsaaressa	3	57	95	155	150	—	2	152	—	—	152	3	1,611	9,5	5	—	138	9	147
»	Oulussa	3	58	55	116	113	—	—	113	—	1	114	2	1,198	10,3	4	4	105	3	108
»	Kajaanissa	—	8	15	23	23	—	—	23	—	—	23	—	215	9,3	1	—	22	—	22
»	Torniossa	1	21	47	69	68	—	—	68	1	—	69	—	654	9,5	2	—	65	—	65
»	Rovaniemellä	—	14	23	37	31	—	—	31	6	—	37	—	362	9,8	1	—	30	1	31

Taulu 10.

Taulu osottava kaikkien vuonna 1907 mielisairaslaitoksissa hoidettujen potilaitten lukumäärä.

Hoitolaitos.	Sairasvuodeitten luku.	Vuodelta 1906 jääneitä.			Vuonna 1907 vastaanotetuita.			Hoidettujen kokonaisluku vuonna 1907.			Vuonna 1907 uloskirjoitettuja.			Vuoteen 1908 jääneitä.		
		Miehiä.	Naisia.	Y:sä.	Miehiä.	Naisia.	Y:sä.	Miehiä.	Naisia.	Y:sä.	Miehiä.	Naisia.	Y:sä.	Miehiä.	Naisia.	Y:sä.
Lapinlahden keskuslaitos	130	71	59	130	34	27	61	105	86	191	37	25	62	68	61	129
Niuvanniemen »	310	186	124	310	63	21	84	249	145	394	63	21	84	186	124	310
Pitkäniemen »	355	161	147	308	144	114	258	305	261	566	113	104	217	192	157	349
Seilin turvalaitos	53	—	66	66	—	5	5	—	71	71	—	2	2	—	69	69
Käkisalmen »	152	92	60	152	2	1	3	94	61	155	2	2	4	92	59	151
Vastaanottolaitos Turussa	20	10	9	19	15	24	39	25	33	58	15	23	38	10	10	20
» Viipurissa ..	20	11	9	20	51	31	82	62	40	102	53	34	87	9	6	15
» Mustasaaressa	20	10	9	19	23	12	35	33	21	54	25	11	36	8	10	18
» Oulussa	20	10	10	20	19	11	30	29	21	50	19	11	30	10	10	20
» Mikkelissä ..	12	6	5	11	16	13	29	22	18	40	17	13	30	5	5	10
Yhteensä	1,092	557	498	1,055	367	259	626	924	757	1,681	344	246	590	580	511	1,091

Seuraavissa tauluissa on huomattava:

Pitkäniemestä poistetaan 3 miestä vastaanotetut tutkittaviksi.

Seilin turvalaitoksesta poistetaan 13 miestä ja 5 naista, jotka ovat hoidettavana yksityisten henkilöitten luona.

Viipurin vastaanottolaitoksesta poistetaan 2 miestä ja 1 nainen, vastaanotetut tutkittavaksi.

Vaasa » » 1 mies vastaanotettu tutkittaviksi.

Oulun » » 3 miestä jotka eivät olleet mielisairaita.

Taulu 11.

Taulu osottava vuonna 1907 mielisairaslaitoksiin hoidettaviksi

Hoitolaitos.	Yksinkertainen mielisairaus. Insania simplex.																	
	Melancholia. Synkkämielisyys.			Insania moralis.			Sekapäisyys. Amentia.			Mania. Raivohullus.			Paranoia. Harhamielisyys.			Dementia. Tylsämielisyys.		
	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
Lapinlahden keskuslaitos.....	—	2	2	—	—	—	—	—	—	8	5	13	2	3	5	13	12	25
Niuvanniemen »	—	1	1	—	—	—	—	—	—	3	1	4	5	2	7	46	14	60
Pitkäniemen »	27	51	78	—	—	—	13	9	22	19	18	37	28	6	34	32	24	56
Seilin turvalaitos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3	3
Käkisalmen »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
Vastaanottolaitos Turussa	7	16	23	—	—	—	3	—	3	2	4	6	3	1	4	—	1	1
» Viipurissa ..	16	13	29	—	1	1	—	—	—	14	9	23	2	2	4	7	5	12
» Mustasaaressa	8	7	15	—	—	—	—	—	—	2	1	3	3	2	5	7	2	9
» Oulussa	1	4	5	—	—	—	2	4	6	1	1	2	5	1	6	7	1	8
» Mikkelissä ..	8	8	16	—	—	—	—	1	1	3	2	5	—	1	1	4	1	5
Yhteensä	67	102	169	—	1	1	18	14	32	52	41	93	48	19	67	118	64	182

vastaanotettujen potilaitten sairauden muodot.

Psychosis ex intoxicatione.			Dementia paralytica.			Mielisairaus halvauksen kanssa.			Lues cerebralis.			Delirium tremens			Psychosis alcoholica.			Insania epileptica.			Mielisairaus kaatuvaistaudin kanssa.			Insania hyster. et neurasthen. Hypochondria.			Imbecillitas.			Yhteensä.		
M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
3	2	5	4	—	4	1	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	1	1	1	2	—	2	2	34	27	61
—	—	—	5	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	3	1	1	2	63	21	84
—	—	—	13	—	13	—	—	—	—	—	—	5	1	6	—	1	1	—	4	4	4	—	4	141	114	255
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	15	24	39
—	—	—	2	—	2	—	—	—	6	—	6	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	48	30	78
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	22	12	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	11	27
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	13	29
3	3	6	25	1	26	1	—	1	6	—	6	6	1	7	3	1	4	5	7	12	5	3	8	357	257	614

Taulu 12.

Taulu osottava kaikkiin mielisairaslaitoksiin vuonna 1907 vastaanotettujen hoidokkaitten lukumäärän ja ijän.

Tauti.	Hoitolaitos.																				Vastaanotettujen kokonaisluku.			Ikä vastaanotettaessa.									
	Lapinlahti.		Niuvanniemi.		Pitkäniemi.		Seili.		Käkisalmi.		Turku.		Viipuri.		Mustasaari.		Oulu.		Mikkeli.					Alle 21 v.		21—30 v.		31—40 v.		41—50 v.		Yli 50 v.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	M.	N	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	26	24	54	18	119	108	—	4	2	1	15	23	39	30	20	12	16	11	15	13	306	244	550	32	20	116	86	94	58	40	39	24	41
Dementia paralytica	4	—	5	1	13	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	25	1	26	—	—	1	—	14	—	8	—	2	1
Lues cerebralis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Delirium tremens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6	—	—	3	—	2	—	—	—	1	—
Psychosis alcoholica	1	—	1	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	7	1	—	2	—	—	—	1	1	2	—
Insania epileptica	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	1	4	1	—	1	—	1	—	—	1	—	—
» hysterica et neurasth. Hypochondria	1	1	2	1	—	4	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	5	7	12	—	3	1	—	4	2	—	2	—	—
Imbecillitas	—	2	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	8	1	2	3	1	1	—	—	—	—	—
Yhteensä	34	27	63	21	141	114	—	4	2	1	15	24	48	30	22	12	16	11	16	13	357	257	614	35	25	127	87	116	60	49	43	30	42

Taulu 13.

Taulu osottava kaikkiin mielisairaslaitoksiin v. 1907 vastaanotettujen hoidokkaitten kotipaikan.

Tauti.	Yhteensä.			Kotipaikka.																			
				Lääni.																Maalaiskunta		Kaupunki	
				Uudenmaan		Turun		Hämeen		Viipurin		Mikkelin		Kuopion		Vaasan		Oulun					
	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	306	244	550	29	36	50	43	29	33	56	38	27	21	25	16	56	34	34	23	265	183	41	61
Dementia paralytica	25	1	26	4	—	—	—	5	—	8	—	1	—	2	—	3	1	2	—	12	1	13	—
Lues cerebralis	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Delirium tremens	6	—	6	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—
Psychosis alcoholica	6	1	7	3	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	3	1
Insania epileptica	3	1	4	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	1	—
» hysterica et neurasth. Hypochondria	5	7	12	—	—	—	2	—	2	1	1	—	—	1	1	2	1	1	—	4	5	1	2
Imbecillitas	5	3	8	—	—	—	—	—	2	2	1	1	—	—	—	—	—	2	—	5	1	—	2
Yhteensä	357	257	614	38	37	50	45	36	37	74	41	29	21	29	17	61	36	40	23	294	191	63	66

Taulu 14.

Taulu osottava kaikista mielisairaslaitoksista v. 1907 uloskirjoitetut hoidokkaat.

Tauti.	Terveet.		Paremmaksi tulleet.		Parantumattomat.		Kuolleet.		Yhteensä.		Yhteensä.
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
Melancholia	35	43	26	22	9	17	3	8	73	90	163
Amentia	17	13	4	4	1	2	—	—	22	19	41
Mania	39	24	9	7	4	6	4	—	56	37	93
Paranoia	—	—	2	7	17	9	1	2	20	18	38
Dementia	12	4	30	24	52	37	11	6	105	71	176
Psychosis ex intoxicatione	1	—	—	—	—	—	1	3	2	3	5
Yhteensä	104	84	71	64	83	71	20	19	278	238	516
Dementia paralytica	—	—	8	—	6	—	13	1	27	1	28
Psychosis alcoholica	4	1	2	—	—	—	—	—	6	1	7
Delirium tremens	4	—	—	—	—	—	2	—	6	—	6
Insania epileptica	1	—	3	—	2	—	—	—	6	—	6
Insania hyster. et neurasth. Hypochondria	1	2	3	—	2	1	—	—	6	3	9
Idiotia	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	3
Imbecillitas	—	—	—	—	3	1	—	1	3	2	5
Yhteensä	114	87	87	64	99	73	35	21	335	245	580

Taulu 15.

Taulu osottava kaikissa mielisairaslaitoksissa v. 1907 parantuneet hoidokkaat.

Tauti.	Hoitolaitos.								Parantuneitten kokonaisluku.			Ikä.										Oloaika hoitolaitoksessa.								Taudin kestävyys alusta alkaen.													
	Lapinlahti.		Niuvanniemi.		Pitkäniemi.		Vastaanottolaitokset.					Alle 21 v.		21—30 v.		31—40 v.		41—50 v.		Yli 50 v.		Alle 3 kuukautta.		3—6 kuukautta.		6—12 kuukautta.		1—3 v.		Alle 3 kuukautta.		3—6 kuukautta.		6—12 kuukautta.		1—2 v.		2—3 v.		Yli 3 v.		Tuntematon.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Melancholia	—	1	1	—	24	25	10	17	35	43	78	3	6	16	18	9	8	5	5	2	6	18	18	8	14	5	7	4	4	5	8	13	15	11	9	4	7	1	1	—	—	1	3
Amentia	—	—	—	—	14	9	3	4	17	13	30	5	2	3	4	4	3	2	3	3	1	4	4	6	6	5	3	2	—	—	1	6	5	9	5	2	1	—	-	—	—	—	1
Mania	5	4	4	—	15	13	15	7	39	24	63	8	6	14	9	8	5	3	4	6	—	16	9	12	10	10	3	1	2	10	5	9	10	12	4	3	4	1	1	—	—	4	—
Dementia	2	2	8	1	—	—	2	1	12	4	16	5	—	4	2	2	1	1	1	—	—	2	—	3	2	4	—	3	2	1	—	1	2	3	—	4	—	2	1	—	1	1	—
Psychosis ex intoxicatione	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychosis alcoholica	—	—	—	—	4	1	—	—	4	1	5	1	—	1	—	—	—	1	1	1	—	3	—	—	—	1	1	—	—	1	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Delirium tremens	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	4	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Insania epileptica	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» hyster. et neurasth. Hypochondria	—	—	1	—	—	1	—	1	1	2	3	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	8	7	14	1	57	49	35	30	114	87	201	22	15	41	33	26	17	13	15	12	7	47	33	31	32	26	14	10	8	22	14	32	33	35	19	15	13	4	3	—	1	6	4

Taulu 16.

Taulu osottava maassa 31 päivä

Lääni.	Mielisairaitten lukumäärä.			Siviilisääty.															
				Naineita.			Naimattomia.			Leskiä.			Erotettuja.			Tuntematon.			
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Uudenmaan	415	431	846	50	83	133	356	310	666	9	36	45	—	—	—	—	2	2
Turun ja Porin	687	629	1,316	88	106	194	574	466	1,040	25	54	79	—	—	—	—	3	3
Hämeen	425	363	788	50	61	111	356	267	623	16	35	51	—	—	—	3	—	3
Viipurin	498	413	911	93	79	172	391	286	677	11	45	56	1	—	1	2	3	5
Mikkelin	327	311	638	37	46	83	284	244	528	6	21	27	—	—	—	—	—	—
Kuopion	417	401	818	55	53	108	345	317	662	17	31	48	—	—	—	—	—	—
Vaasan	768	696	1,464	152	111	263	575	502	1,077	41	82	123	—	1	1	—	—	—
Oulun	482	382	864	53	78	131	407	268	675	22	36	58	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	4,019	3,626	7,645	578	617	1,195	3,288	2,660	5,948	147	340	487	1	1	2	5	8	13

Joulukuuta 1907 löytyvät mielisairaat.

Sairastuneita.						Hoidetaan.											
Lapsina.			Vanhempina.			Yleisissä mielisairaslaitoksissa.			Yksityisissä mielisairaslaitoksissa.			Vaivaistaloissa.			Yksityisissä kodeissa.		
Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
112	96	208	303	335	638	142	172	314	—	—	—	60	65	125	213	194	407
253	219	472	434	410	844	80	67	147	26	16	42	115	74	189	466	472	938
124	117	241	291	256	547	66	59	125	5	2	7	80	64	144	274	238	512
151	129	280	347	284	631	62	43	105	17	27	44	48	50	98	371	293	664
91	85	176	236	226	462	34	31	65	—	—	—	54	51	105	239	229	468
169	151	320	258	240	498	43	47	90	6	9	15	88	95	183	280	250	530
189	174	363	579	522	1,101	90	57	147	4	5	9	82	89	171	592	545	1,137
165	152	317	317	230	547	63	35	98	5	3	8	47	38	85	367	306	673
1,254	1,123	2,377	2,765	2,503	5,268	580	511	1,091	63	62	125	574	526	1,100	2,802	2,527	5,329

Tab. 17.

Spetälska i Finland 1907.

Hemort, län, stad och socken.		Tillkomna nya fall.	Aflidna		Vid årets slut befintliga	
			i hemmen.	å Orivesi.	i hemmen.	å Orivesi.
Nylands län:	Helsingfors	—	—	2	7	5
	Ekenäs landsförs.	—	—	—	1	—
	Tusby	—	1	1	—	—
	Mäntsälä	—	—	—	2	—
	Tenala	—	—	—	1	—
	Pojo	—	—	—	1	—
Åbo län:	Åbo	—	—	—	3	—
	Nystads landsförs.	—	—	—	1	—
	Raumo	—	—	—	—	1
	Björneborg	—	—	—	1	1
	S:t Karins	—	—	—	1	—
	S:t Marie	—	—	—	2	—
	Piikkis	—	—	—	1	—
	Masku	—	—	—	1	—
	Rimito	—	—	—	1	—
	Kumlinge	—	—	—	—	1
	Hvittis	—	—	—	3	1
	Punkalaidun	—	—	1	1	—
	Tyrvää	—	—	—	1	—
	Kiikka	—	—	—	2	—
	Kiikois	—	—	—	1	—
	Hämeenkyrö	—	—	—	—	1
	Jämijärvi	—	—	—	—	1
	Kankaanpää	—	—	—	1	—
	Honkajoki	—	—	1	—	—
	Karvia	—	—	—	3	—
	Merikarvia	—	—	—	4	—
	Kulla	—	—	—	1	—
	Eurajoki	—	—	—	2	—
	Köyliö	—	—	—	1	—
	Honkilahti	—	—	—	1	—
Tavastehus län:	Tammerfors	—	—	—	2	1
	Vesilahti	—	—	—	1	—
	Tammela	—	—	—	1	—
	Akaa	1	—	—	—	1

Hemort, län, stad och socken.		Tillkomna nya fall.	Aflidna		Vid årets slut befintliga	
			i hemmen.	å Orivesi.	i hemmen.	å Orivesi.
	Renko	—	—	—	1	1
	Janakkala	—	—	—	1	—
	Sääksmäki	1	—	—	—	1
	Lammi	—	—	—	1	—
	Kärkölä	—	—	—	2	5
	Hollola	—	—	—	—	1
	Hauho	—	—	—	1	—
Viborgs län:	Kotka	—	—	—	1	—
	Koivisto	—	—	—	—	2
S:t Michels län:	Jorois	—	—	—	—	1
Kuopio län:	Kuopio	—	—	—	1	—
Vasa län:	Keuru	—	—	1	—	—
	Ilmola	—	1	1	—	1
	Jurva	—	—	—	1	—
	Storå	—	—	—	2	1
	Kauhava	—	—	—	1	—
	Alajärvi	—	—	—	—	1
	Pihtipudas	—	—	—	1	—
Uleåborgs län:	Kuusamo	—	—	—	1	—
	Summa	2	2	7	62	27

Enligt af Medicinalrådet Fagerlund företagen revision voro kvarlefvande, kända fall spetälska 1905—92, 1906—96, 1907—89.

KARTA

utvisande spridningen

af

Skarlakansfeber

år 1907

Epidemi med stort antal fall

„ „ mindre „ „

Enstaka fall.

G. Arvidsson, Helsingfors.

KARTA

utvisande spridningen

af

Messling

år 1907

Epidemi med stort antal fall

„ „ mindre „ „

Enstaka fall.

8° 7° 6° 5° 4° 3° 2° 1° 0° 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10°

69° 68° 67° 66° 65° 64° 63° 62° 61° 60°

Wadsö

Utsjoki

Oulakoski

Enare

R U S S I S K A

Enontekis

Muonioniska

KITTILÄ

Kittilä

Kolari

Sodankylä

Kuolajärvi

Kemiträsk

ROVANIEMI

Rovaniemi

Turtola

Övertorneå

TORNEÅ

Tervola

Karunki

Torneå

Kemi

Kemi

Simo

Kuivaniemi

PUDASJÄRVI

Taivalkoski

Pudasjärvi

Ijo

Haukipudas

Kiminki

Överkiminki

Karlö

Ule å borg

ULEÅBORG

Muhos

Tyrnävä

Liminka

Brahestad

Raahe

Lemmes

BRAHESTAD

Pyhäjoki

Vihanti

Merijärvi

Oulais

Kalajoki

KALAJOKI

Haapavesi

Päppola

Kestilä

Pulkkila

Särdisniemi

KAJANA

Kajana

Paltamo

Hyrynsalmi

Suomussalmi

Puolanka

Ristijärvi

Lentiira

Kuhmo

Himanka

Lohtaja

Kannus

Sievi

Nivala

HAAPAJÄRVI

Kärsämäki

Gamlakarleby

Jakobstad

Pedersöre

Nykarleby

GAMLA KARLEBY

Pyhäjärvi

Reisjärvi

Kuusjoki

Veteli

Halsua

Kortesjärvi

Evijärvi

Alahärmä

Lappajärvi

Perho

Vimpeli

Kaustby

Jeppo

Oravais

Bjorko

Replot

Kvefiax

Malax

Nikolaistad

Wasa

WASA

NYKARLEBY

Uttervik

Vörå

Vasa

Lillkyro

Storkyro

Tuiskaro

Prisbyn

Petalaks

Korsnäs

Pörtom

Jurva

Ilmola

Övermark

Närpes

Kaskö

Kristinestad

Kristinestad

Böle

Storå

Sideby

Sastmola

Ilmola

Kauhajoki

Jalasjärvi

Harvia

Parkano

Virdois

Pihlajavesi

Keuru

Petäjävesi

Jyväskylä

KUORTANE

Alavo

Toysä

Pylkönmäki

Laukas

Multia

Uurais

Suolahti

Äänekoski

Saarijärvi

Karstula

Soini

Lehtimäki

Kannonkoski

Kinnula

Kivijärvi

Viitasaari

Pihtipudas

Keitele

Maaninka

Nilsiä

Kuopio

Karttula

Vesanto

Kiuruvesi

Rautalampi

Suonenjoki

Tervo

Leppävirta

Varkaus

Iisalmi

Lapinlahti

Rantavaara

Nurmes

Pielisjärvi

Jonsua

Joensuu

Tohmajärvi

Libelits

Kontiolahti

Ilomants

Kuhtelysvaara

Korpiselkä

Sonkajärvi

Tuupala

Rautalampi

Jorois

Värtsilä

Salmis

Sortavala

Suistamo

Ruskeala

Impilaks

Kitee

Pelkjärvi

Soanlaks

Tohmajärvi

Savonranta

Rantasalmi

Ruokolahti

Heinävesi

Mäntsinsaari

Kexholm

Kexholm

Rautus

Sakkola

Vallgärvi

Mohla

MOHLA

Wiborg

WIBORG

Viipuri

Björneborg

BJÖRNEBORG

Raumo

Lappi

Ruda

Kiukainen

Eurajoki

Luvia

Pomarkku

Ikalis

IKALIS

Ruovesi

RUOVESI

Jämsä

JÄMSÄ

Tammerfors

TAMMERFORS

TYRVIS

Hvittis

HVITTIS

Nystad

NYSTAD

Tavastehus

TAVASTEHUS

Tammela

TAMMELA

Hollola

HOLLOLA

Lahtis

Heinola

HEINOLA

St Michel

ST MICHEL

Nyslott

NYSLOTT

Sordavala

SORDAVALA

Kronoborg

KRONOBORG

St Andreae

Willmanstrand

WILLMANSTRAND

Fredrikshamn

FREDRIKSHAMN

Lovisa

LOVISA

Åbo

Mariehamn

Godby

Hangö

Ekenäs

Helsingfors

HELSINGFORS

Borgå

Loviisa

Kotka

Fredrikshamn

Salo

SALO

Rimito

Lojo

Tenala

Sjundeå

Pargas

Nådendal

Kimito

Hvittisbofvarfd

Björneborg

Luvia

Eurajoki

Raumo

Lappi

Ruda

Kiukainen

Pomarkku

Ikalis

Ruovesi

Jämsä

Tammerfors

Tyrvis

Hvittis

Nystad

Tavastehus

Tammela

Hollola

Heinola

St Michel

Nyslott

Sordavala

Kronoborg

St Andreae

Willmanstrand

Fredrikshamn

Lovisa

Åbo

Mariehamn

Godby

Hangö

Ekenäs

Helsingfors

Borgå

Loviisa

Kotka

Salo

KARTA

utvisande spridningen

af

Halsröta o. strypsjuka

år 1907

Epidemi med stort antal fall

„ „ mindre „ „

Enstaka fall.

8° 7° 6° 5° 4° 3° 2° 1° 0° 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10°

69° 68° 67° 66° 65° 64° 63° 62° 61° 60°

Wadsö

Utsjoki

Ouilakoski

Enare

Enontekis

Muonioniska

KITTILÄ

Kittilä

Kolari

Sodankylä

Kuolajärvi

Kemiträsk

ROVANIEMI

Turtola

Rovaniemi

Övertorneå

TORNEÅ

Tervola

Karunga

Torneå

Kemi

Simo

Kuivaniemi

Kausamo

PUDASJÄRVI

Taivalkoski

Pudasjärvi

Ijo

Haukipudas

Kiminki

Kerlö

Uleåborg

Överkiminki

ULEÅBORG

Kempele

Lumijoki

Muhos

Siikajoki

Brahestad

Revolaks

Temmes

Vihanti

Pyhäjoki

Frantsila

Särdisniemi

KAJANA

Ristijärvi

Lentiira

Kalajoki

Merijärvi

Kestilä

Pulkkila

Paltamo

KALAJOKI

Pappola

Kajana

Sotkamo

Kahmoniemi

Haapajärvi

Kärsämäki

HAAPAJÄRVI

Nivala

Gamlakarleby

Jakobstad

Nykarleby

GAMLA KARLEBY

Pyhäjärvi

Ideensalmi

Iisalmi

IISALMI

Nurmes

Bantavaara

PIELISJÄRVI

Pielisjärvi

Jungar

Nilsiä

Maaninga

Pielavesi

Keitele

Nykarleby

Kortesjärvi

Perho

Kaustby

Vetil

Malax

Jeppo

Oravais

Terjärv

Evijärv

Lappajärv

Vindala

Kauhava

Kauhajärvi

Alajärvi

Nikolaistad

Wasa

WASA

NYKARLEBY

Petalaks

Korsnäs

Parlom

Ilmola

Kurtane

Storkyro

Oravais

Vörå

Malax

Ylistaro

Seinäjoki

Soini

Karstula

Lehtimäki

Kuortane

Toysa

Alavo

Pylkönmäki

Kanginkangas

JYVÄSKYLÄ

Suolahti

Äänekoski

Vesanto

Karttula

KUOPIO

Kuopio

Tuusniemi

Rautalampi

Suonenjoki

Kaskö

KRISTINESTAD

Kristinestad

Kauhajoki

Virdois

Keuru

Petäjävesi

Jyväskylä

Multia

Laukas

Pihlajavesi

Hankasalmi

Jäppilä

Pielisjärvi

Kitee

Tohmajärvi

Joensuu

Tuupale

Libelitz

JOENSUU

Ilomants

Kuhmo

Kuhmolahti

Rautus

Mohla

Ruskeala

Suistamo

SALMIS

Sortavala

Ikalis

RUOVESI

Virdois

JÄMSÄ

Jämsä

Orivesi

Tammerfors

Björneborg

BJÖRNEBORG

TYRVIS

TAMMERFORS

Ulfsby

Kumo

Lappi

Raumo

Nystad

NYSTAD

HVITTIS

Tavastehus

TAVASTEHUS

TAMMELA

Jokis Tammela

HOLLOLA

Lahtis

Hollola

Asikkala

Padasjoki

Heinola

HEINOLA

Hämeenlinna

Tammela

Nyslott

NYSLOTT

St. Michel

ST MICHEL

Kexholm

KEXHOLM

Willmanstrand

WILLMANSTRAND

St. Andreas

Wiborg

WIBORG

FREDRIKSHAMN

Fredriksham

Lovisa

Kotka

Borgå

MOHLA

Åbo

ÅBO

Nådendal

Gobby

Mariehamn

Lemland

Salo

SALO

Pernå

Ekenäs

RIMITO

Hangö

HELSINGFORS

Helsinge

Esbo

LOJO

Grundet

Hogland

Seitskär

Tytärsaari

Hävmeesaari

SVENSKA VIKEN

FINSKA VIKEN

BOTTNISKA VIKEN

LADOGA

G. Arvidsson, Helsingfors.